

M.T.T.B.
MİLLÎ TÜRK TALEBE
BİRLİĞİ

50. Dönem
GENÇLİK BÜLTENLERİ

26 Mart 1971-27 Mayıs 1973

mttb gençlik bülteni

HABER - YORUM - AKSIYON

Millî Türk Talebe Birliği Basın-Yayın Müdürlüğü'nün 15 Günlük Neşir Organıdır

M.T.T.B. den Haberler (23 Nisan 1971 - 11 Mayıs 1971)

KÜLTÜR HAREKETLERİ

a) Seminer

1) Gençlik Buhranları: Asistan E. Tuncer'in Gençliğin buhranı ve onu oluşturan sebebler üzerindeki semineri 22 Nisan 1971 Perşembe günü saat 20.00 de yapıldı.

Nesillerin zamanımıza kadar geçirdiği değişikliklerin sebebleri üzerinde duran E.Tuncer: "Bugün Türk Gençliği içinde kaybettiği şeyi dışarıda aramanın ızdırabını çekiyor, bir türlü kendine dönüşü, benliğine sarılışın tek kurtuluş olduğunu göremiyor anlıyamıyor veya anlatılmaması için herşey yapıyor" demiştir.

2) Devletler Hukukunun Üzerinde Bir Sohbet: Asistan Dr. Yusuf Ziya Kavakçı tarafından 26 Nisan 1971 Pazartesi günü saat 20.00 de yapıldı.

Seminer kalabalık bir dinleyici kitlesi tarafından âlaka ile takip edilmiştir.

b) Konferans

Muhammed İkbâl: M.T.T.B. Kültür Müdürlüğü tarafından büyük İslâm şairi ve Miftakkiri İkbâl 24 Nisan 1971 Cumartesi saat 14.30 da M.T.T.B. Konferans salonunda anıldı.

Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan tarafından 50 dakikalık konuşmadan sonra salonda hazır bulunan Pakistan'ın İstanbul Elçisi kürsüye davet edildi.

"İkbâl'in yalnız Pakistan'ın değil bütün İslâm âleminin şairi" olduğunu söyleyen Pakistan elçisi "M.T.T.B. teşkilatına bu güzel teşebbüsünden dolayı çok teşekkür ederim" diyerek konuşmasını bitirmiştir.

NOT: Örfî İdare dolayısıyla M.T.T.B. Kültür Müdürlüğü Konferans ve Seminerleri tehir edildiğinden başka kültür faaliyetlerimiz olmamıştır.

DIĞER HABERLER

a) Üniversite Giriş Kursları: M.T.T.B. Eğitim Müdürlüğü'nün 10 Mayıs'ta açtığı Asistanlar idaresinde Üniversite Giriş Kursları çok rağbet görmüştür.

Her dersin 16 saat'ten 116 saat sürecek bu kurs devresi Haziran sonuna kadar devam edecektir.

Haziranın 20 sinden Üniversite imtihan tarihine kadar sürecek olan yeni bir

devre daha açılacaktır. Buda 2 saat olup her güne dersler teksif edilecektir.

2) Millî Gençlik Mecmuası

Mecmuamızın hazırlıkları bitmiştir. Fakat bazı imkansızlıklar sebebiyle çıkması gecikecektir. Muhterem okuyucularımıza duyururuz.

YORUM:

ÖRFİ İDARENİN GETİRDİKLERİ:

Nisan ayı içinde ilân edilen Örfî idarenin Türkiye'nin geleceği üzerinde geniş tesirleri olmuştur.

Anarşiden, Devlet otoritesizliğinden bıkan halk kitlelerine getirdiği rahatlığın yanında bütün Üniversitelerde öğretim başlamış, dersler muntazaman yapılmaktadır.

Muhtar Üniversite teraneleri ile lağa haline getirilmiş bir Üniversiteye ilk defa "devlet" girmektedir. Üniversite öğrenimini sabote eden komünist anarşistlerin hesaba çekildiği bir dönemde artık Üniversitelerde sükunet hakimdir. Bu yıllardan beri özlenen ortamın avdetidir.

Önemli şehirlerde bulunan devlet tesislerini havaya uçurma, banka soyama, Türkiye'yi parçalama gibi faaliyetlerinin hemen akabinde gelen Örfî İdare, devletin bütünlüğüne kasteden hainlere karşı gayet müteyakkız davranmaktadır. Şehir Gerillasından Kır Gerillasına geçme arzusunda görülen Komünist faaliyetler şiddetle takip edilmektedir.

MODALAŞMIŞ KOMÜNİST TERİMLERİN İFLÂSİ

MİLLÎ TÜRK TALEP BİRLİĞİ GAZİNİ YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ NEŞRİYATIDIR

Biz antitezci değiliz. Düşmanımızın tenkidini belirli dünya görüşümüzün değer ölçüleriyle yapmaktayız. İçinde bulunduğumuz şartlar, düşmanlarımızdan bahsetmeye, daha doğrusu bu tehlikeye karşı efkâr-ı umumiyeyi devamlı ikaz etmeğe bizi mecbur bırakmaktadır. İşte bunun için efsâne çapında yalanlar serisine devam ederek bu bültenimizde; mefhumlar anarşisi içinde kıvranan Türkiye'deki basit fakat aldatıcı "sloganları" anlatıyoruz.

Komünizmin bütün dünyada yaydığı bir takım sloganlar vardır. "Devrimcilik" "Eşitlik" "Bağımsızlık" "Antiemperyalizm" "Gericiilik" "Toplumculuk" "Halk ve Halkçılık". Ne olduklarını kısaca görelim:

EŞİTLİK: Eşitlik fikri ancak kanun karşısında olur. Dünya'daki bütün insanları aynı hizaya getirirseniz şahsiyet, kabiliyet, gibi insana has mefhumları bilmiyorsunuz demektir! "Halbuki hayat ve Hürriyet, eşitsizlikten başka bir şey aramaz. Hizaları aşmak hamlesinden başka bir şey olmayan hayat, bu sonsuz yarış tuzu içinde benim kendi kendime müsavi kalmama bile izin vermiyor. Aksi halde ne değişmek olur, ne terakki. Ben kendimi geride bırakmaya kendimden daha fazla haklı ve imtiyazlı olmaya, kendimi aşıp taşmaya cehdetmezsem, yaşamıyorum demektir. ANCAK BİR DOYDA VE BİR ÖLÇÜDE CENAZELER BİRBİRİNE MÜSAVİDİR. Her yarışın gayesi müsavata (eşitliği) kırmak olduğu gibi hayat yarışının gayesi cenaze müsavata aramak değil, hizaları aşmaktır. Rütbesiz ve derecesiz taazzuv olamaz. Devletle de, orduda da, tabiatla da böyle" ("")

O halde her ferd kabiliyeti, çalışması nisbetinde kazanır. Bir tembelle çalışkanı kazanıda aynı hizaya getirmek yaratılış kurallarına aykırıdır. Ancak bu demek değildir ki bir tarafta milyonlarca insan fakr ü zaruret içinde kıvrılırken öbürü pis bir kapitalist hayatı sürsün. İnsanca yaşama herkesin hakkıdır. Bu insanın en tabii arzusudur. Namüsaıt şartlar altında daha mutlu bir hayat özlemi çeken insanların bu durumları, komünist propaganda için en büyük fırsattır.

Milovan Gilas "Yeni Sınıf" adlı eserinde "eşitlik" hülyası ile getirdikleri idareciler sınıfı altında halkı zalice ezen yeni bürokratlar tabakasından acı acı bahseder. Komünist ülkelerde halk köpek gibi çalıştırılırken, Parti idarecileri Müks villelerde, konaklarda tam bir kapitalist hayatı sürmektedir.

BAĞIMSIZLIK: Bağımsızlık onlarca Kapitalizm'den kurtulmaktır. Yoksa istilacı zorbaları kovmak siyasi, kültürel, ekonomik bağımsızlığı kavuşmak değildir. Her komünist "bağımsızlık" derken komünist düzeni kabul etmiş bir ülke düşünür. Onların Amerikan emperyalizmine düşmanlıkları da bundan ileri gelir. Türkiyeden birkaç misal verelim. 17 Kasım 1970 Cumhuriyet gazetesinde "Pencere" sütununda İlhan Selçuk bakan ne diyor:

"Bu düzen eski düzenlerin yıkılmasından doğan bir yeni düzendir. Çağdaş uygarlığın felsefesinde sömürü' reddeden bir ileri anlayış temeldir. Daha başka bir deyişle çağdaş uygarlık dediğimiz zaman anlaşılacak şey iki kelimedir:

-Sömürsüz uygarlık
İnsanlar çağımızda sömürüye dayanmayan bir toplum yaşayışının düzenine yönelmişlerdir.

Sömürsüz uygarlık çağının iki müjdecisi iki ihtilaldir. Bunlardan biri 1917 Sovyet İhtilalidir ki sınıfsal niteliği vardır; kapitalist egemenliğe son verip proleteryanın iktidarını kurmuştur. Her kapitalist ülke çeşitli yollardan bu aşamaya doğru yönelmektedir."

İşte Türkiye'den verdiğimiz misal açıkça gösteriyor ki Bağımsız, sömürsüz olabilmek ancak Komünist aşamaya(!) varmakla mümkün olacaktır.

Romanya, Bulgaristan, Polonya, Çekoslovakya, Macaristan, Azerbeycan, Türkistan, Kırım, Kafkasya'ya oturup milyonlarca insanı katleden pis dişlerini bunların hayat damarlarına geçirerek vampir gibi emen Rusya sömürücü değilse, "Sömürsüz uygarlığın timsali(!) olduğunu söyleyebilmek vatan ihanetinin ta kendisidir.

Sadece 1920 yılının 27 Nisanda Azerbeycanı istila eden Lenin'in antiemperyalist kızıldusu Moskova'ya (800 000 000) altın ruble, (125) vagon çay, (7 200 000) ton petrol, 325 vagon muhtelif eşya ganimet götürmüşlerdi, 1937 yılında Azerbeycan'da 127 000 okumuş aydın kitle komünizmin bilincine varmamış(!) diye komünistler tarafından kalledilmişlerdi.

Bugün Rusya fezağa gönderdiği gemilerin parasını soydaşlarımızın ülkesi Türkistan'daki zengin madenlerin, petrolün sömürsünden sağlamaktadır. Bütün bunlar karşısında bu tip anlayış gösteriyor ki; Komünizmi kabul etmek "Bağımsız" olmaktır. (Rusya'nın yuları bağımsızlık tasmasıdır.)

Antiemperyalizm derken dünyada ki Komünist ve Kapitalist emperyalizm değilse yalnız Amerikan emperyalizmini düşman kabul ederler. Bunun içinde onların anlayışlarından bir misal daha görelim:

Varlık mecmuası Temmuz 1970 sayı 754 sahife 6 da Fazıl Hüsnü Dağlarca ile yapılmış röportajdan bir bölüm alıyoruz:

"Dünyanın neresinde bir haksızlık, sömürü, zulüm varsa Dağlarcanın yüreği oraya gitmiştir çok kez. Bugün Kamboçya, Vietnam, Latin Amerika ve Çıta Doğuda emperyalist ve işbirlikçiler yerli halklara nasıl zulüm ediyorlarsa dokuz yıl öncesine değin Cezayirde Fransız emperyalizmi aynı sömürüyü sürdürüyordu."

İşte bunların emperyalizm anlayışı... Doğunun asırlık düşmanı Haçlı emperyalizmi kadar Kızıl emperyalizmde mevcudiyetinden bir satırcık bile yok! Tek Türk kalmazcasına katledilen Kırım için, Türkistan'da, Azerbeycan'da, Kıbrıs'ta ezilen milyonlarca kardeşimiz için, Antiemperyalist Dağlarcanın yüreği(!) nedense çarpıyor. Çekoslovakya, Polonya, Macaristanda tanklar altında ezilen körpecik gövdelerin ağdını nedense Dağlarcamız yazmıyor.

Bir başka Komünist dergide "Türkistan, Rus idaresinde hayli kalkındı" diye yazıyor. Bu sözden "O halde bizde çağıralım Rusyaya veya Amerikayı bizi kalkandırsın" gibi bir mana çıkıyor. Pekala ne diye kazma kürekle istiklal Harbi yaptık? Gelseydi batılılar otursalardı ülkemize her yeri donatır bizde gül gibi idare ederlerdi. İşte "maddecinin" idraki de budur. "İstiklal", "Hürriyet", "Vatan", "Namus" duygularını madde için ayaklar altına alıp bu sözleri söyleyebiliyorlar.

27 Ekim 1970 Cumhuriyet Gazetesinde İlhan Selçuk gene bu mevzuya temas ediyor ve diyor ki:

"Özbekistan'dan Tacakistan'a, Türkistandan Azerbeycan'a kadar topraklar üstünde ki teknik gelişme ve kalkınma mucizesi dile getirilmektedir." İşte bu da ikinci misal

TOPLUMCULUK: Bu da tutarsız bir iddiadır. Zira toplumculuk bütün toplumu kuşatır. Halbuki komünizm "sınıf" esasına dayanır, toplumun yalnız bir sınıfını "proleterya"yı ihtilalle işbaşına getirmek bütün sınıfları yok etmek iddiasındadır. O halde toplumun bütün sınıflarından yalnız birine dayanan bir zihniyet nasıl "toplumcu" olabilir?..

Toplumculuk: Fransız mitefekkiri Tarde'nin ferdiyetçilik görüşüne, DURKHEİM (Fransız Yahudisi, haham) TOPLUMCULUK FİKRİYLE karşı çıkmıştır. (Bu malumat Prof. İ. Kafoğlu'nun ders notlarındadır.)

(3)

Gelelim "GERİCİ" terimine. Bu kelime de her komünist düşmanına kullanılan bir terimdir. Burada bir misal verelim:

Chou En Lai, Çin Halkı Siyasi Misavere Heyati Milli Komitesi Raporunda 23 Ekim 1951 tarihinde şunları söylemektedir:

"Dini çevreler karakterini değiştirmeye başlıyorlar. Çin protestanlarının ve katoliklerinin vatansever reform hareketlerini, uzun müddet dini saldırgan emelleri için kullanmış olan emperyalistlerin gerici tesirini tasfiye ediyor"

"Dinin dünya görüşü gerici, ilim aleyhdarı, sosyalizm aleyhdarı ve komünizm aleyhtarıdır." (Nationalite Daily, Peking No 3 Mart 1959)

Buradanda anlaşılıyor ki her komünist düşmanı gericidir.

Halbuki en büyük gerici komünistlerdir. Zira "Aile ve Mülkiyetin müşterekliği sosyolojiye göre; vahşi, iptidai kavimlerde görülmektedir. Medeni alemde her insan birer şahsiyettir. O halde vahşiliğe özenen bir rejimde GERİCİLİĞİN ta kendisidir!

DEVRİMCİLİK tarifine gelince burada kendi ağızlarından dinliyelim; 9 Ocak 1970 Akşam Gazetesinde Çetin Altan cenapları(!) diyor ki:

"Önce DEVRİM sözcüğünü yerinde kullanmağa alışmalıyız. Devrim (Revolution) ihtilal demektir. Evrim (Evolution) istihale, gelişim demektir. Türk gençliği devrimcidir denildiği zaman Türk gençliği ihtilalcidir demektir bu... Devrimcilik, yani ihtilalcilik bir fikir sistematığının doğrultusundan koparılmış olarak tek başına düşünülemez. Çağımızda ise bu fikir sistematığı Marksizm (yani komünizm) dışında kurulamaz"

İşte bu da Devrimciliğin kendi ağızlarından tarifi... Şu halde her devrimci; "komünist ihtilalci" demektir.

"HALKLAR VE HALKÇILIK"

Halk deyimini ısrarla kullanan komünistlerin bu teriminin Türkiye için ifade ettiği mananın ehemmiyeti büyüktür.

Türkiye'yi parçalıyarak asırlara dayanan "sıcak denizlere inme" hülyasını gerçekleştirecek Rusyanın yerli hainleri yaptığı en büyük ihanettir bu...

Çanakkale'de Galiçya'da, Filistin'de düşmanla çarpışan halk aynı halktır. Omuz omuza gönül gönüle aynı gaye için beraber çarpışmış iyi ve kötü günleri beraber yaşamış bir milleti "halklar" diye ayırmak doğrudan doruya vatan bozgunculuğudur.

Ben halkçıyım diyenler; Halkın camisini bombalayamaz! Halkın çocuğunu kaçırap akli muvazenesini kaybedecek kadar işkence yapamaz! Halkın fabrikasını havaya uçuramaz! Halkı çocuğu şoförleri boğamaz! Odacıları kurşunlayamaz!

Halk adına halkı kurşunlayanlar halk düşmanlığının en büyüğünü yapıpda nasıl halkçıyım der?

İşte bugün Türkiye, bu sloganlar bir moda gibi dolaşmakta kimin ne söylediği ve ne yaptığı bilinmemektedir. Ard gaye taşıyanları, kısır kafaları bu sloganları ile değerlendirebilirsiniz.

mttb gençlik bülteni

HABER - YORUM - AKSIYON

Millî Türk Talebe Birliği Basın-Yayın Müdürlüğünün 15 Günlük Neşir Organıdır

SAYI: 2

M.T.T.B. DEN HABERLER (4 NİSAN - 23 NİSAN 1971)

1) KÜLTÜR HAREKETLERİ

a) Kitap Kulübü Toplantısı: 7 Nisan 1971 Çarşamba günü saat 20 00 de M.T.T.B. Kitap Kulübünün yıllık tanışma çayı yapıldı.

200'e yakın Kitap Kulübü üyesinin katıldığı tanışma çayında M.T.T.B. Genel Başkanı Ömer Öztürk, Hüseyin Coşkun ve Kitap Kulübü Başkanı Metin Onal birer konuşma yaptılar.

Geç saatlere kadar süren toplantının sonunda çeşitli kitaplar hediye olarak dağıtıldı.

b) Tiyatro Müdürlüğünün Semineri: 11 Nisan Pazar günü saat 20.00 de M.T.T.B. Tiyatro Müdürlüğünde "Tiyatro, doğuşu ve gelişimi" mevzuunda Mustafa Miyasoğlu'nun bir semineri olmuştur.

c) Ahmet Kabaklı'nın "Millî Hedefler" Konferansı: 10 Nisan Cumartesi günü M.T.T.B. Konferans Salonunda M.T.T.B. Kültür Müdürlüğünün tertip ettiği "Millî Hedefler" Konferansı saat 14.30 da Ahmet Kabaklı tarafından verildi.

1 saat 45 dakika süren konferans büyük bir dinleyici kitlesi tarafından âlâka ile takip edilmiştir.

d) Doç.Dr. Salih Tuğ'un iki semineri: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İslâm Araştırmaları Enstitüsü Doçenti Salih Tuğ tarafından 12 Nisan Pazartesi ve 15 Nisan Perşembe günleri saat 20.00 de "İslâm'da Mali Mükellefiyetler" mevzuunda iki seminer yapılmıştır.

e) Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil'i Anma Toplantısı: 17 Nisan 1971 Cumartesi günü saat 14.30 da büyük hukuk alimi Ali Fuat Başgil M.T.T.B. Konferans salonunda anıldı.

Kalabalık bir dinleyici kitlesinin takip ettiği anma toplantısının takdimini M.T.T.B. Kültür Müdürü yaptı.

Bugün ilimi sokağa düşüren ilimsiz, çilesiz, fikirsiz Prof. taslaklarının arşivistleri körüklediği bir ortamda Ali Fuat gibi nadir yetißen vatanperver bir ilim âbidesini anmayı talebeleri olan bizler bir borç telakki ettik.

M.T.T.B. Genel Başkanı Ömer Öztürk'ün açış konuşmasından sonra Yazar Ergun Göze, Eski M.T.T.B. Genel Başkanı Rasim Cinisli, Yağmur Yayınevi sahibi İsmail Dayı, Tahsin Demiray, Doç.Dr. Nurettin Topçu konuştular. Edebiyat muallimi Verdi Kankalıc'da Ali Fuat hocanın hatırasına bir şiir okudu.

f) Sabri Akdeniz'in "Batılılaşıma" semineri: 19 Nisan 1971 Pazartesi saat 20.00 de M.T.T.B. seminer salonunda "Batılılaşıma" mevzuunda bir seminer vermiştir.

Batılılaşıma'nın yabancılaşma olduğunu anlatan Sabri Akdeniz "Dünkü Batıcılar bugün çatallaşmış, biri marksist olmuş diğeri ise Ortak Pazar istiyecek kadar Avrupalılaştırmıştır." demmiştir.

2) DİĞER HABERLER

a) Dernekler Toplantısı: 13 Nisan 1971 Salı günü saat 20.00 de M.T.T.B. ve ha-

lı İstanbul'daki Derneklerin başkanları ile Seminer salonunda bir toplantı yapılmıştır.

b) Müdürler Toplantısı: 19 Nisan 1971 Pazartesi günü saat 20.00 de M.T.T.B. Genel Merkez Müdürleri arasında bir toplantı yapılmıştır.

c) Yeni Bir Bülten: M.T.T.B. nin iki yıldır faaliyet gösteren M.T.T.B. Türk Kızları İlim ve Kültür kolunun neşrettiği bülten yeni bir şekilde yayınlanmaya başlamıştır. Daha evvelde yayınlanan bu bülten ~~kız~~ yalnız kız arkadaşlara gönderilmektedir.

M.T.T.B. Genel Merkez Binası dışında kendilerine mahsus ayrı bir binada yalnız kız arkadaşlar arasında faaliyet gösteren bu kol, Anadolu ve İstanbul'da oturan adres gönderecek idealist kız arkadaşlara bülten gönderilebilir.
Adres: Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu
Fevzi Paşa Cad. No:112 Kat:1
Fatih/İST.

d) Orta Öğrenim Komitesi Hakkında Kararı: M.T.T.B. 50. Genel Kurulunda Orta Öğrenim Komiteleri ayrı bir müdürlük haline gelmiştir.

Orta Öğrenim Komitesi hakkında M.T.T.B. tüzüğünde statüsü şöyle tesbit edilmiştir:

- I) İstanbul, Orta Öğrenim Komitelerinin merkezidir.
- II) Temsilcilikler Merkez Komitesi ile direkt temas halinde bulunmalıdır.
- III) Orta Öğrenim Komitesi Merkez Başkanının Yüksek Tahsil Talebesi olması gerekir.
- IV) Temsilcilik Başkanlarının Yüksek Okul bulunan yerlerde Yüksek Tahsil Talebesi veya mezunu, Yüksek Okul bulunmayan vilayet ve ilçelerde bu şart aranmaz.
- V) Temsilciliklerin her ay sonunda Merkeze faaliyet raporu göndermesi mecburidir.
- VI) Temsilcilik faaliyetleri merkeze bağlı olarak aynı program dahilinde yürütülmesi.

• **İLÂN - I**

Sayan Okuyucu!

Bu bültenin gerekli yerlere gönderilmesini arzu ediyorsanız, bize "Adres" gönderiniz.

Çok sayıda Bültenin gönderilmesi mümkün olamayacağından toplu okunacak yerlere birer adet gönderilmesi arzu edilir.

İLÂN - II

Millî Gençlik Mecmuası için yardımcı olunuz!

Millî Gençlik Mecmuası'nın yeniden ve güzel bir muhteva ile çıkartılması için ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Millî Gençlik Mecmuasının en büyük güçlüğü Anadolu'ya ulaştırılamamasıdır. Dağıtım Şirketleri buna yanaşmamaktadırlar. Bize gönül bağlayan kitapçılarımız idealist kardeşlerimizin yardımlarını bekliyoruz. Her şehirde dağıtımını sağlamak ve ucuz fiatla satmak en büyük dileğimizdir.

İdealist arkadaşlarımız! Eğer oraya Millî Gençlik gelmiyorsa, on kişi birleşip toptan ödemeli isteyiniz. Her ay bu şekilde dağıtımını sağlayın.

İLÂN - III

M.T.T.B. ÜNİVERSİTEYE GİRİŞ KURSLARI ACDI

M.T.T.B. Eğitim Müdürlüğü Asistan Hocalar İdaresinde Üniversiteye Giriş Kursları açmıştır.

Dersler: Cebir, Geometri, Fizik, Kimya, Edebiyat, Sosyal Bilimler, Biyoloji, Jeoloji'dir. 10 Mayıs'ta başlayacak derslerimiz 112 saat olup her ders 16 saattir. (Toplam 112 saat)

Bütün dersler 300 T.L. sıdır. Ayrıca bir veya bir kaç dersten kayıt olmak isteyenler ders başına 50 T.L. öder. Teroh kursiyerlerindedir.

Giriş Şartları: Kayıt Parası, iki adet fotoğraf, iki adet 50 kr.luk posta pulu.

Adres: M.T.T.B. Eğitim Müd. Cağaloğlu/İstanbul 26 69 24/4

İSTANBUL YILDIZ DEVLET MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK AKADEMİSİNDE DURUM

20 Nisan 1971 Salı günü komünist militanlardan bir gurub İ.D.M.M.A.ya giderek Akademi reisinin istifasını istemiş ve bir yıldan beri boykotsuz öğrenim yapan okulun eğitimini sabote etmek istemişlerdir.

Okul bulunan MÜCAHİT talebeler derhal hadiseye el koymuş "Mao'nun köpekleri," "Eğitim istiyoruz!" sloganlarıyla karşı çıkmışlar, polis komünist talebeleri mücahitlerin elinden kurtarmıştır.

İ.D.M.M.A. adıyla tanınan Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi bilindiği gibi 1969 senesinin Aralık ayında komünistlerin taarruzlarına hedef teşkil etmiş, bütün Türkiye'ye tesir edecek hadiselerle sebep olmuştur.

Fakat Sıkıyönetimden sonra M.T.T.B.'nin Düşünce Kulübü vasıtasıyla gerçekleştirilen Organizasyon sayesinde Yıldız Komünist anarşistlerden kımıldayamayacak şekilde bertaraf edilmiştir.

1970-71 Öğrenim döneminde mukaddesatçıların kalesi olan İ.D.M.M.A. halen 7 Üniversitenin kapalı olduğu bir Türkiyede, gene mukaddesatçıların elinde bulunan İstanbul İktisadi Ticari İlimler Akademisi ve Işık Mühendislik Mimarlık Vakıf Yüksek Okulu ile birlikte BOYKOTSUZ İŞGALSİZ ÖĞRENİM YAPAN OKULLARDAN DİR.

Koskoca bir dönemde bütün Türkiye'nin Üniversiteleri anarşiden âtil halde dururken Mukaddesatçıların elinde tuttuğu bu okullarda tek bir anarşik hareketin görülmemesi BİZİM FİKRİYATIMIZ İLE KARŞIMIZDAKİLERİN FİKRİYATLARI arasındaki derin uçurumu gösterir.

İslâm ahlâkı ile bezenmiş gençlik'in hakim olduğu yerde anarşi yok, habis ruhlu karanlık düşünceli ideolojilerin hakim olduğu her okulda anarşi bir gün bile eksik olmamaktadır.

Hâlâ Türkiye'de "Aşırı sağ" "Aşırı sol" diye terâna tutturuların Üniversite hadiselerinden ne kadar uzak oldukları, ne kadar cahil oldukları görülmektedir.

Evet Türkiye'de "Aşırı sol, vardır. Komünisttir Devrimcidir ve Anarşisttir" Bunlar; İlimin, Ahlâkın, vatanın düşmanıdır. Ve Türkiye'de "Aşırı sol"un karşısında imanlı mukaddesatçı gençlik var. Bunlar İslâm ahlâkı ile bezenmiş ilme susamış, vatanına kasteden hainlerle çarpışan vatanseverlerdir.

KÖY ENSTİTÜLERİ DAVASI

MİLLÎ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ BASIN YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ NEŞRİYATIDIR

Bugünlerde Türk efkâr-ı umumiyesinde komünistler tarafından Köy Enstitüleri davası tekrar aktüaliteye sokulmaktadır.

Köy Enstitüleri Davasının gerçek veçhesini çok kısıda olsa, yalanın efsane çapında destanlastığı Türkiye'de anlatmayı, vatan hainlerinin içyüzlerini açıklamayı M.T.T.B. olarak bir vatan vazifesi telakki ediyoruz.

- KÖY ENSTİTÜLERİ -

17 Nisan 1940 tarihinde kurulan Köy Enstitüleri: gaye itibarıyla köylü çocukları eğitmek, okuma davasını halletmek, köyün iktisaden kalkınmasında yardımcı olmak gibi zahiri emeller taşıyordu.

Bu emellerle kurulan Hasanoglan, Arifiye, Kızılçulla, Düziçi, Gökçöy, Pazarören, Ortaklar, Çifteler gibi köy ve nahiyelerimizde kurulan 19 Köy Enstitüsü birer komünist fideliği haline gelmişti. Devrin Maarif Bakanı Hasan Ali Yücel'in baş sorumlu olarak bütün komünistlikten müseccel şahısları buraya doldurması bu neticeyi vererek masum Türk çocuklarının mahvedildiği yerler olmuştur.

Köy Enstitülerinin başına Hakkı Tonguç adında bir resim öğretmeni tayin edilmişti. Tonguç, Sabahattin Ali, Boratav ve Berkes'in yetiştirmesidir.

Köy Enstitülerine öğretmen yetiştiren yüksek kısmı ise HASANOĞLAN Köy Enstitüsü idi. Buradaki derslere Sabahaddin Ali, Pertev Naili Boratav, Sabahaddin Eyüboğlu, Behice Boran, Mediha ve Niyazi Berkes gibi hocalar giriyordu.

Dikkat edilecek husus şudur ki Türkiye'de komünist faaliyetler özellikle maarif üzerinde görülmektedir. Komünistlikten 7 yıla mahkûm ve Sadrettin Celal'inden Sabahaddin Ali'sine kadar bütün faal komünistler ellerinden gelen gayreti maarif üzerinde göstermişlerdir. Maarifimize yön veren nice nice komünist eğilimli kimseler bugün tarih, din, dil, kültür

gibi bağlardan kopmuş anarşist sızmin zehrini asılamaktadırlar.

gençliğe çok kolay Mark-

Komünist hücre teşkilatı kurma suçuyla mahkûm olup sonradan bu fikirlerinden vazgeçerek komünizme karşı cephe alan ve büyük ifsaatlarda bulunan Aclan Sayılğan "İNKÂR FIRTINASI" adlı eserinde Komünist faaliyetlere nasıl girdiğini, hücre faaliyetlerinin nasıl olduğunu, komünist teşkilatlanmaları, uzun uzun vesikalarla canlı hatıralarla anlattıktan sonra Köy Enstitüleri bahsinde de şunları ifşa etmektedir:

"Köy Enstitüleri gizli komünist propogandasının yuvalanmasına yarıyan öbür maarif müesseselerinden farksız yerlerdir. Yalnız ne var ki Köy Enstitülerinde okuyanlar diğer okullardaki burjuva çocukları değil tabiatla, sefaletle, boğuşa boğuşa yoğunlaşmış sefaleti hayatının normal icabı saymış köylü çocuklarıdır. Komünizm elbetteki bu müesseselerle ilgile-necekdi, ilgilendi de. Eğer ikazlar daha ilk yapıldığı sıralar itibar gör-müş olsaydı elbetteki Köy Enstitüleri konusu kangren halini alamazdı."(")

"Köy Enstitüleri bilindiği gibi nazariyatla pratiği bir arada yürüten eğitim sistemini benimsemiştir. Yani öğrenci bir taraftan Freud Bach dinlerken öbür taraftan nalbantlık, çilingirlik, duvarcılık öğrenir. Bu program bugün Rus pedagojisinin temel sistemlerinden biridir.

Türkiye'ye sızmış, Rus ihtilal enstitülerinde okumuş profesyonel ihtilalciler bilirler ki Rusya'da iktisat ihtilal taktikleri okurlar-ken, bir yandan da kabiliyetlerinin elverdiği ölçüde güzel sanatlarla meş-gul olmuşlar, yardımcı olarak müziği, edebiyatı seçmişlerdir. Gizli Komü-nist Partisinde isimleri çıkmış ve pasif durumda masumâne edebi faaliyet-ler yapan kimseler hiçmi dikkat çekmemektedir? Zeki Bastımar'ın Hasan Âli Ediz'in edebiyat alanında çalışmaları Vedat Nedim Tör'ün güzel sanatlar teşvikçisi rolüne girmesi v.s. v.ş."

(1945-1946 yıllarında Millî Eğitim Bakanlığı İlk Öğretim Umum Müdürlüğünün "Plân, program, tertip ve düzeni" ile yapılan bu "Sovyet sos-yalizmi, ihtilalci, Marksçı, Leninci, Sosyalizm" propogandalarının başlı-ca sorunlusu ve tertipcisi o günkü İlk Öğretim Umum Müdürü İsmail Hakkı Tonguç'tur. Tonguç bu plân ve tatabikatını izinde yürüdüğü o Kızıl Komünist Ethem Nejat'ın "bir memleket 25 yılda maarif yoluyla nasıl kızillaştırılır" ~~gerçekleştirilmiştir~~ gerçekleştirilmemiş plân ve düşüncelerinden almıştır.)(")

"Köy Enstitüleri sistemi bizatihi köylü sınıfı içinde ideolojik bir tezadı körükliyecek organizmaydı, mesele sekilde değil, muhtevanın dü-zenlenmesinde bir tehlike arz ediyordu. Bu tezadın hızla Köy isyanına git-mesi için ufak körüklenmeler, tahrikler yeterde artardı bile. Beynelminel komünist karargahları buna çok iyi bildiklerinden çeşitli yollarla bu ir-fan yuvasında nihraklanmağa başladılar. Esasen kuruluşuda buna çok müsa-itti. Köy Enstitülerini kurmak sanki Türkiye Gizli Komünist Partisinin ilk merkez komitesi azası Ethem Nejat'ın vasiyetinin yerine getirilişi idi. Bu husustaki kararları Enstitülerin baş sorumlusu İsmail Hakkı Tonguç'un daha önce ismini andığımız kitabından çıkarabiliriz. Bilindiği gibi, Et-hem Nejat ve Mustafa Suphi milli kurtuluş savaşının amacını komünizme çe-virmek için şark hudutlarımızdan Ruslar tarafından Anadoluya Ankara'ya gitmek için sokulmuşlar, fakat Türk halkının direnmesi sayesinde Trabzon-dan Rusya'ya uğurlandıkları sırada takaların devrilmesi sonucu 15 yoldaşı ile terki hayat etmişlerdi.

{") Aclan Sayılğan - İnkâr Fırtınası - İstanbul 1962 Ülke Yayınları Sh192
{?) Fethi Tevetoğlu-Millî Eğitimde Kızıl Faaliyet Türk Kültürü Şubat 1966 Sayı 40 Shf. 342

İsmail Hakkı Tonguç eserinin 176. sayfasında Ethem Nejat için şu bilgileri verir.

"Mesrutiyet devrinde, öğretmen yetistirme işine ve İlk Öğretimin yeni fikirlere göre düzenlenmesine etki yapanların biride Ethem Nejat'tır. Bu zat manastır, Bursa, İzmir Darülmualimlerinde müdürlük yapmış bulunduğu yerlerde önemli eserler bırakmış ve iyi bir meslek havası uyandırmış değerli eğitimcimizdir. Ethem Nejat aynı zamanda tıpkı Satı Bey gibi yazdıklarının çoğunu uygulamaya muvaffak olmuş bir darülmualim müdürüdür. Onun için yazılarında parmak bastığı meselelerin çoğu kuru ve ölü nazariye halinde kalmış onun başında bulunduğu darül muallialerinde veya maarif müdürlüğü yaptığı yerlerde uygulanmıştır. Yalnız sık sık yer ve iş değıştirme mecburiyeti sürekli çalışma isteyen bu işlerin kökleşmesine ve cemiyetin bünyesinde yerleşmesine engel olmuştur. Bu sebepten teşebbüsleri kendi bulunduğu yerlerde kararlıklar içinde parlayan bir yıldız gibi parlamayıp kaybolmuş, üzerinden uzun yıllar geçtikten sonra aynı fikirler ele alınarak gerçekleştirilmek istenmiştir."

Sayın okuyucularım burada insafınıza sığınıyorum. Ne kadar basit delillerle Enstitüler suçlanırsa suçlansın sezgi yoluyla yapılan bu suçlamaları yapanlar acaba haksız mıdır?

Ethem Nejat Vilidimir Ulyanof 'LEVIN'in yakınlarından, Rus ihtilalinin içinde bulunmuş barikatlarda dövüşmüş ve Azerbeycan'da ilk Türk Komünist Partisini kurmuş bir komünist mastırır (ölük'ü). Hakkı Tonguç'a üzerinden uzun yıllar geçtikten sonra aynı fikirlere inananlar tarafından tekrar ele alınarak gerçekleştirilmek istenmiştir" derse ve Köy Enstitülerinin hangi fikirlerden ve ideolojilerden mülhem olduğunu açıklarsa tatbikatta, iddiaları doğrularsa suç kimindir? Köy Enstitülerinin komünist havası olduğunu iddia edenlerin mi yoksa bizzat ithama maruz kalanların mı?" (")

"Ben bildiğim şu gerçeği açıklamakla 1944 tevkifatında darbe yemesine ve 71 komünist partili adalet huzuruna çıkmış olmasına rağmen yalnız Hasanoğlu Köy Enstitüsünde 90 gizli komünist hücreyi bulunduğunu ifade edecek ve muhtemel demogojilerin karşısına çıkacağım" ("")

Anti-Komünist ve milliyetçi bakan Reşad Şemsettin Sirer tarafından bu okulları teftişe gönderilen M.E.Bakanlığı baş müfettişi Fethi İsfendiyaroğlu bu okulları gezerek, derslerinde okunanları, çıkardıkları dergileri tedkik ederek geniş bir rapor halinde bakanlığa bildirmiştir. 6 Ocak 1947 tarihinde sunulan bu raporda (Köy Enstitüleri Dergileri ve Pulur Köy Enstitüsü Rapor-3) başlığını taşımaktadır.

Köy Enstitüsü Dergisinin 4. sayısının 589. sahifesinden 596. sahifesine kadar devam eden bir makaleden parçalar alıyoruz.

"Sosyalist sistem herkesin yeteneğine göre istediği mesleği mümkün kılacaktır. Sosyalist sistem planlı cemiyet düzenlerken ~~ixx~~ ~~gürz~~ bu ciheti göz önüne alacak ve adama göre iş değil işe göre adam bulma amacını güdecektir."

"..... Bir Rus işçisi rahat evlerde oturamaz. Fakat onun hayat yolu bu asalet ve servet değildir. O sadece ihtiyarlık ve işsizlik tehdidine karşı çalışır. Bunun için komünist diktatörlüğü vatandaşların kişisel

(") Aclan Sayılğan - İnkâr Fırtınası - Ülke Yayınları İstanbul 1962 Shf.195

("")a.g.e. Shf.196

gelişmesini sağlıyor ve plânlaştırıyor... Sosyalist plânlaştırma gerçekleşince insanlar yoksulluk ve güvensizlikten kurtulacak ve bu korkularını yenmek için ~~bir~~ şimdiye kadar harcamaya mecbur oldukları bir sürü gayretlerden sıyrılarak enerjileri serbest kalacaktır."

"Ümid edelim ki yarının dünyası imanına göklerden gelecek görünmez kuvvetlerle ve fizik ötesi fikirlerle beslenmesin."

Ayrıca bu mecmualarda cinsi sapıklıktan her türlü hayvanî duyguları okşıyacak hikayeler, en müstehcen şiirler yer almaktadır. Okuyucularımıza bu yüz kızartıcı şeylerden örnek vermiyoruz. Bu mecmualar bu enstitülerde ders kitabı gibi okutulmakta ve sosyal derslerde üzerlerinde tartışmalar yapılmaktaydı. Sabahaddin Ali ve diğer komünistlerin derslerinde ki konuşmalarda:

"Bugün biz hâlâ komünizmi kabul etmiyorsak bu o rejimin kötülüğünden değil, bizim kafamızın geriliğindedir."

"Aile kudsiyeti bir saçmadan başka bir şey değildir. Senin karın, benim karım diye tabiat bir şey ayırt etmemiştir. Bu insan egoizmasının meydana çıkardığı bir şeydir. Bunları ortadan kaldıracak elamanlar bizleriz." ~~siye~~ gibi konuşmalarıyla buraların ne hale geldiği görülmektedir. Yalnız fikren değil ahlâkünde korkunç rezaletlerin işlendiği bu yerlerde sex partileri, hoca ve talebeler arasındaki cinsi münasebetler, kız ve erkek yatakhaneleri, kırlarda tatbikat adı altında yalnız bırakılan çiftler, doğumuna mani olunamıyarak meydana gelen gayri meşru çocukları ile Enstitüler tam bir komünist hayatı kendi çevrelerinde gerçekleştirme imkanı bulmuştur. Yalnız hemen şunu ilave edelim ki mayasını bozmadan, zararlı cereyana kapılmadan yetişen insanlarda olmuştur.

Köy Enstitüleri rezaletinin ayyuka çıkmasıyla kapatılma mecburiyeti hasıl olmuş ve kapatılmıştır. Bugün "onlar kapatılmasaydı Türkiye kurtulmuştu" diye matem tutanların yerinmesine bu açıdan hak vermek gerekir. Onlar kapatılmış ve yerlerine Öğretmen Okulları kurulmuştur. Eğer aynı hocalarla eğitimine devam etseydi Mâzın Fikmet, Şevket Süreyya, Hasan Ali Ediz gibi Moskovada yetişip Türkiye'ye dönmeye lüzum kalmadan, yerli Moskova Üniversitelerinde Türk çocukları yetiştirme imkanını bulacaktı. Fakat üzülmesinler. Komünist hocalar elinde bugün Türk çocuklarına Üniversitelerde aynı imkanlar tanınmaktadır.

mttb gençlik bülteni

HABER - YORUM - AKSIYON

Milli Türk Talebe Birliği Basın-Yayın Müdürlüğü'nün 15 Günlük Nesir Organıdır

M.T.T.B. den Haberler (23 Nisan 1971 - 11 Mayıs 1971)

KÜLTÜR HAREKETLERİ

a) Seminer

1) Gençlik Rehberleri: Asistan E. Tunceci'nin gençliğin buhranı ve onu dışlayan sebepler üzerindeki semineri 22 Nisan 1971 Perşembe günü saat 20.00 de yapıldı.

Mesullerin zamanımıza kadar geçirdiği değişikliklerin sebeplerini üzerinde duran E. Tunceci: "Bugün Türk Gençliği içinde kaybettirdiği şeyi dışarıda aramanın izahına geçiyor, bir türlü kendine dönüştü, benliğine sarılığın tek kurtuluş olduğunu görmüyor anlamıyor veya anlatılmaması için herşey yapıyor" demiştir.

2) Devletler Hükûkuna Üzerinde Bir Sohbet: Asistan Dr. Yusuf Ziya Karak-çı tarafından 26 Nisan 1971 Pazartesi günü saat 20.00 de yapıldı.

Seminer kalabalık bir dinleyici kitlesi tarafından oldukça ille takip edilmiştir.

b) Konferans

Muhammed İkbalî: M.T.T.B. Kültür Müdürlüğü tarafından büyük İslâm galri ve Mî-tefekiri İkbalî 24 Nisan 1971 Cumartesi saat 14.30 da M.T.T.B. Konferans salonunda anl-dı.

Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan tarafından 50 dakikalık konuşmadan sonra salonda hazır bulunan Pakistan'ın İstanbul Elçisi kirsüye davet edildi.

"İkbalî'nin yılmaz Pakistan'ın değil bütün İslâm âleminin galri" olduğunu söy-leyen Pakistan elçisi M.T.T.B. teklifatına bu güzel teşebbüsünden dolayı çok teşekkür ederim" diyerek konuşmasını bitirmiştir.

NOT: Örfî İdarı dolayısıyla M.T.T.B. Kültür Müdürlüğü Konferans ve Seminer-leri tehir edildiğinden başka kültür faaliyetlerinde bulunmamıştır.

DİĞER HABERLER

*) Üniversite Giriş Kursları: M.T.T.B. Eğitim Müdürlüğü'nün 10 Mayıs'ta açtığı Asistanlar İdaresinde Üniversite Giriş Kursları çok rağbet görmüştür.

Her dersin 16 saat 116 saat süresinde bu kurs devresi Haziran sonuna kadar devam edecektir.

Haziranın 20'sinden itibaren imtihan tartışma kadar süresinde olan yeni bir

devre daha açılacaktır. Buda 2 saat olup her güne dersler teksif edilecektir.

2) Millî Gençlik Mecmuesi

Mecmuamızın hazırlıkları bitmiştir. Fakat bazı imkansızlıklar sebebiyle çıkması gecikecektir. Muhterem okuyucularımıza duyuruyoruz.

YORUM:

ÖRFİ İDARENİN GETİRDİKLERİ:

Nisan ayı içinde ilân edilen Örfî idarenin Türkiye'nin geleceği üzerinde geniş tesirleri olmuştur.

Anarşiden, Devlet otoritesizliğinden buken halk kitlelerine getirdiği rahatlığın yanında bütün Üniversitelerde öğretim başlamış, dersler muntazaman yapılmaktadır.

Muhtar Üniversite teraneleri ile laçka haline getirilmiş bir Üniversiteye ilk defa "devlet" girmektedir. Üniversite öğrenimini sibote eden komünist anarşistlerin hesaba çekildiği bir dönemde artık Üniversitelerde sükunet hakimdir. Bu yıllardan beri özlenen ortamın avdetidir.

Önemli şehirlerde bulunan devlet tesislerini havaya uçurma, banka soyama, Türkiye'yi parçalama gibi faaliyetlerinin hemen akabinde gelen Örfî idare, devletin bütünlüğüne kasteden hainlere karşı gayet müteyakkız davranmaktadır. Şehir Gerillasından Kır Gerillasına geçme arzusunda görülen Komünist faaliyetler şiddetle takip edilmektedir.

MODALASMIŞ KOMÜNİST TERİMLERİN İFLAŞI

MİLLÎ TÜRK TALEP BİRLİĞİ BASIN YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ NEŞRİyatıdır

Biz antitezçi değiliz. Düşmanımızın tenkidini belirli dünya görüşümüzün değer ölçüleriyle yapmaktayız. İçinde bulunduğumuz şartlar, düşmanlarımızdan bahsetmeye, daha doğrusu bu tehlikeye karşı efkar-ı umumiye'yi devamlı ikaz etmeğe bizi mecbur bırakmaktadır. İşte bunun için efsane çapında yalanlar serisine devam ederek bu bültenimizde; mefhumlar anarşisi içinde kıvranan Türkiye'deki basit fakat aldatıcı "sloganları" anlatıyoruz.

Komünizmin bütün dünyada yaydığı bir takım sloganlar vardır. "Devrimcilik" "Eşitlik" "Bağımsızlık" "Antiemperyalizm" "Çericilik" "Toplumculuk" "Halk ve Halkçılık". Ne olduklarını kısaca görelim:

EŞİTLİK: Eşitlik fikri ancak kanun karşısında olur. Dünya'daki bütün insanları aynı hizaya getirirseniz şahsiyet, kabiliyet, gibi insana has mefhumları bilmiyorsunuz demektir! "Halbuki hayat ve Hürriyet, eşitsizlikten başka bir şey aramaz. Hizaları aşmak hamlesinden başka bir şey olmayan hayat, bu sonsuz yarış hızı içinde benim kendi kendime müsavi kalmama bile izin vermiyor. Aksi halde ne değişmek olur, ne terakki. Ben kendimi geride bırakmaya kendimden daha fazla haklı ve imtiyazlı olmaya, kendini aşıp taşmaya cehdetmezsem yaşamıyorum demektir. ANCAK BİR NÖYDA VE BİR ÖLÇÜDE CENAZELER BİRBİRİNE MÜSAVİDİR. Her yarışın gayesi müsavata (eşitliği) kırmak olduğu gibi hayat yarışının gayesi cenaze müsavata aramak değil, hizaları aşmaktır. Ritbesiz ve derecesiz başarıv olamaz. Devletle de, orduda da, tabiatla da böyle" ("")

O halde her ferd kabiliyeti, çalışması nisbetinde kazanır. Bir tembelle çalışkanı kazançta aynı hizaya getirmek yaratılış kurallarına aykırıdır. Ancak bu demek değildir ki bir tarafta milyonlarca insan fakr ü zaruret içinde kıvranırken öbürü pis bir kapitalist hayatı sürsün. İnsanca yaşama herkesin hakkıdır. Bu insanın en tabi arzudur. Namüsaıt şartlar altında daha mutlu bir hayat özlemi çeken insanların bu durumları, komünist propaganda için en büyük fırsattır.

Milovan Gilas "Yeni Sınıf" adlı eserinde "eşitlik" hülyası ile getirdikleri idareciler sınıfı altında halkı zalice ezen yeni bürokratlar tabakasından acı acı bahseder. Komünist ülkelerde halk köpek gibi çalıştırılırken, Parti idarecileri lüks villalarda, konaklarda tam bir kapitalist hayatı sürmektedir.

BAĞIMSIZLIK: Bağımsızlık onlarca Kapitalizm'den kurtulmaktır. Yoksa istilacı zorbaları kovmak siyasi, kültürel, ekonomik bağımsızlığı kavuşmak değildir. Her komünist "bağımsızlık" derken komünist düzeni kabul etmiş bir ülke düşünür. Onlar n Amerikan emperyalizmine düşmanlıkları da bundan ileri gelir. Türkiyeden birkaç misal verelim. 17 Kasım 1970 Cumhuriyet gazetesinde "Pencere" sütununda İlhan Selçuk bakan ne diyor:

"Bu düzen eski düzenlerin yıkılmasından doğan bir yeni düzendir. Çağdaş uygarlığın felsefesinde sömürü" reddeden bir ileri anlayış temeldir. Daha başka bir deyişle çağdaş uygarlık dediğimiz zaman anlaşılan şey iki kelimedir:

Sömürsüz uygarlık insanlar çağımızda sömürüye dayanmayan bir toplum yaşayışının düzenine yönelmişlerdir.

Sömürsüz uygarlık çağının iki müjdecisi iki ihtilaldir. Bunlardan biri 1917 Sovyet İhtilalidir ki sınıfsal niteliği vardır; kapitalist egemenliğe son verip proleteryanın iktidarını kurmuştur. Her kapitalist ülke çeşitli yollardan bu aşamaya doğru yönelmektedir."

İşte Türkiye'den verdiğimiz misal açıkça gösteriyorki Bağımsız, sömürsüz olabilmek ancak Komünist aşamaya (!) varmakla mümkün olacaktır.

Romanya, Bulgaristan, Polonya, Çekoslovakya, Macaristan, Azerbaycan, Türkistan, Kıbrıs, Kafkasya'ya oturup milyonlarca insanı katleden pis dişlerini bunların hayat damarlarına geçirerek vampir gibi emen Rusya sömürücü değil, "Sömürsüz uygarlığın timsali (!) olduğunu söyleyebilmek vatan ihanetinin ta kendisidir.

Sadece 1920 yılının 27 Nisan'da Azerbaycanı istila eden Lenin'in antiemperyalist kızılordusu Moskova'ya (800 000 000) altın ruble, (125) vagon çay, (7 200 000) ton petrol, 325 vagon muhtelif eşya ganimet götürmüşlerdi, 1937 yılında Azerbaycan'da 127 000 okumuş aydın kitle komünizmin bilincine varmamış (!) diye komünistler tarafından kalledilmişlerdi.

Bugün Rusya fevca gönderdiği gemilerin parasını soydaşlarımızın ülkesi Türkistan'daki zengin madenlerin, petrolün sömürsüsünden sağlamaktadır. Bütün bunlar karşısında bu tip anlayış gösteriyorki; Komünizmi kabul etmek "Bağımsız" olmaktır. (Rusya'nın yuları bağımsızlık tasmasıdır.)

Antiemperyalizm derken dünyada ki Komünist ve Kapitalist emperyalizm değil, yalnız Amerikan emperyalizmini düşman kabul ederler. Bunun içinde onların anlayışlarından bir misal daha görelim:

Varlık necmuası Temmuz 1970 sayı 754 sahife 6 da Fazıl Hüsnü Dağlarca ile yapılmış röportajın bir bölümü alıyoruz:

"Dünyanın neresinde bir haksızlık, sömürü, zulüm varsa Dağlarcanın yüreği oraya gitmiştir çok kez. Bugün Kamboçya, Vietnam, Latin Amerika ve Orta Doğuda emperyalist ve işbirlikçiler yerli halklara nasıl zulüm ediyorlarsa dokuz yıl öncesine değin Cezayirde Fransız emperyalizmi aynı sömürüyü sürdürüyordu."

İşte bunların emperyalizm anlayışı... Doğunun asırlık düşmanı Haçlı emperyalizmi kadar Kızıl emperyalizmde mevcudiyetinden bir satırcık bile yok! Tek Türk kalmazcasına katledilen Kıbrıs için, Türkistan'da, Azerbaycan'da, Kıbrıs'ta ezilen milyonlarca kardeşimiz için, Antiemperyalist Dağlarcanın yüreği (!) nedense çarpıyor. Çekoslovakya, Polonya, Macaristanda tanklar altında ezilen körpeçik gövdelerin ağıdını nedense Dağlarcamız yazmıyor.

Bir başka Komünist dergide "Türkistan, Rus idaresinde hayli kalkındı" diye yazıyor. Bu sözden "O halde bizde çağıralım Rusyayı veya Amerikayı bizi kalkındırsın" gibi bir mana çıkıyor. Pekala ne diye kazma kürekle istiklal Harbi yaptık? Gelseydi batılılar otur-salardı ülkemize her yeri donatır bizde gül gibi idare ederlerdi. İşte "maddecinin" idraki de budur. "İstiklal", "Hürriyet", "Vatan", "Namus" duygularını madde için ayaklar altına alıp bu sözleri söyleyebiliyorlar.

27 Ekim 1970 Cumhuriyet Gazetesinde İlhan Selçuk gene bu mevzuya temas ediyor ve diyor ki:

"Özbekistan'dan Kazakistan'a, Türkistandan Azerbaycan'a kadar topraklar üstündeki teknik gelişme ve kalkınma mucizesi dile getirilmektedir." İşte bu da ikinci misal

TOPLUMCULUK: Bu da tutarsız bir iddiadır. Zira toplumculuk bütün toplumu kuşatır. Halbuki komünizm "sınıf" esasına dayanır, toplumun yalnız bir sınıfını "proleteryanı" ihtilalle işbaşına getirmek bütün sınıfları yok etmek iddiasındadır. O halde toplumun bütün sınıflarından yalnız birine dayanan bir zihniyet nasıl "toplumcu" olabilir?..

Toplumculuk: Fransız mütefekkeri Tarde'nin ferdiyetçilik görüşüne, DURKHEİM (Fransız Yahudisi, haham) TOPLUMCULUK FİKRİYLE karşı çıkmıştır. (Bu malumat Prof. İ. Ka-fesoğlu'nun ders notlarındadır.)

(3)

Gelelim "GERİCİ" terimine. Bu kelime de her komünist düşmanına kullanılan bir terimdir. Bunada bir misal verelim:

Chou En Lai, Çin Halkı Siyasi Müşavere Heyeti Milli Komitesi Raporunda 23 Ekim 1951 tarihinde şunları söylemektedir:

"Dini çevreler... karakterini değiştirmeye başlıyorlar. Çin protestanlarının ve katoliklerinin vatansever reform hareketlerini, uzun müddet dini saldırgan emelleri için kullanmış olan emperyalistlerin gerici tesirini tasfiye ediyor"

"Dinin dünya görüşü gerici, ilim aleyhdarı, sosyalizm aleyhdarı ve komünizm aleyhtarıdır." (Nationalite Unity, Peking No 3 Mart 1959)

Buradanda anlaşılıyor ki her komünist düşmanı gericidir.

Halbuki en büyük gerici komünistlerdir. Zira "Aile ve Mülkiyetin müşterekliği sosyolojiye göre; vahşi, iptidai kavimlerde görülmektedir. Medeni alemde her insan birer şahsiyettir. O halde vahşiliğe özenen bir rejimde GERİCİLİĞİN ta kendisidir!

DEVİRCİLİK tarifine gelince burada kendi ağzlarından dinliyalım; 9 Ocak 1970 Akşam Gazetesinde Çetin Altan cenapları(!) diyor ki:

"Önce DEVİRİM sözcüğünü yerinde kullanmağa alışmalıyız. Devrim (Revolution) ihtilal demektir. Evrim (Evolution) istihale, gelişim demektir. Türk gençliği devrimcidir denildiği zaman Türk gençliği ihtilalcidir demektir bu... Devrimcilik, yani ihtilalcilik bir fikir sistematığının doğrultusundan koparılmış olarak tek başına düşünülemez. Çağımızda ise bu fikir sistematığı Marksizm (yani komünizm) dışında kurulamaz"

İşte bu da Devrimciliğin kendi ağzlarından tarifi... Şu halde her devrimci; "komünist ihtilalci" demektir.

"HALKLAR VE HALKÇILIK"

Halk deyimini ısrarla kullanan komünistlerin bu teriminin Türkiye için ifade ettiği mananın ehemmiyeti büyüktür.

Türkiye'yi parçalıyarak asırlara dayanan "sıcak denizlere inme" hülyasını gerçekleştirecek Rusyanın yerli hainleri yaptığı en büyük ihanettir bu...

Çanakkale'de Galiçya'da, Filistin'de düşmanla çarpışan halk aynı halktır. Omuz omuza gönül gönüle aynı gaye için beraber çarpışmış iyi ve kötü günleri beraber yaşamış bir milleti "halklar" diye ayırmak doğrudan doğruya vatan bozgunculuğudur.

Ben halkçıyım diyenler; Halkın camisini bombalayamaz! Halkın çocuğunu kaçırap ekli muvazenesini kaybedecek kadar işkence yapamaz! Halkın fabrikasını havaya uçuramaz! Halkı çocuğu şoförleri boğamaz! Odacıları kurşunlayamaz!

Halk adına halkı kurşunlayanlar halk çişmahlığının en büyüğünü yapıpda nasıl halkçıyım der?

İşte bugün Türkiye, bu sloganlar bir moda gibi doluşmakta kimin ne söylediği ve ne yaptığı bilinmemektedir. Ard gaye taşıyanları, kısır kafaları bu sloganları ile değerlendirebilirsiniz.

mttb gençlik bülteni

HABER - YORUM - AKSİYON

Millî Türk Talebe Birliği Basın-Yayın Müdürlüğünün 15 Günlük Neşir Organıdır

İstanbul, 29 Mayıs 1971

F E T İ H Ö Z E L S A Y I S I

SAYI: 4

Muhterem Okuyucu,

Bilindiği gibi 29 Mayıs 1971 tarihi İstanbul'un Fethinin 518. yıldönümüdür. Bu vesile ile hazırladığımız "FETİH ÖZEL SAYISI" ile Ulu Hakan FATİH SULTAN MEHMED'i ve bir çağın açılışına şahid olan 1453 tarihini gençliğe ve bütün insanlığa hatırlatmak ve yeniden yaşatmak amacını güdüyoruz.

I- G İ R İ Ş :

Topkapı'dan Ayasofya mabedine akan bir insan, bir şuur ve tarih çizgisiydi. bu, bir baskın değildi. Gelen askerdi ama Mehmed'di adı. Gelen güvendi korku değil. İnancı, red değildi. Tezdi, bir antitez değildi. Vekardı sade ses değildi. Yollar meydan oldu, meydanlar yol. Yutan meydan değildi, eriyen meydana.

Topkapı'dan Ayasofya'ya akan bir nehirdi, bu bir sel değildi. Ağır, vakur, sade, dorinden derine çağlayarak akıyordu. Köprülerde çağlayan yapıyordu. Dicle'den, Fırat'tan, Sakarya'dan ve Haliç'ten bir işaretti.

Bu bir savaş değil bir ibadetti. Alışılmış bir toplanış değil, dirilen bir milletti. Mahşer gününden bir yaprakta, dirilen bir milletti. İstiraplara çarpa çarpa büyümüş, gelişmiş bir kıyametti. İstanbul'un dirilişiydi. Atın hakikatlarla şaha kalktığı saattti. Sual değil, cevaptı. Suallerin takat getiremediği bir cevaptı. Kayan topraklara yerinde dindik duran dağın verdiği bir cevaptı.

Bir inanış, bir düşünce ve bir ideali belki bininci kez gemi direklerinden yankılayan sedası, dağlardan şehirlere, tepelerden denizlere, inzivalardan kalabalıklara çarpan yankısıydı. Çile hücrelerinden surlara ve sokaklara açılan bir pencereydi. Kalplerde dolayan ve kaynaşan, açılan ve mayalanan bir ahd bir antı. Birbirine kenetlenmiş yüzbinlerin yemini yüzbinlerce yemindi. Şehrin dört bucağından fıskıran ashab-ı yemindi. Mekanik ölümlerin kukla pazarı değil sağların, dirilerin canıydı, ciğeriydi. Yollar yol değil, atar damarlar, şah damarlardı. Meydanlar meydan değil, atan yürekti, kalpti.

Tertemiz bir niyetti, bir tarihe niyetti
Yürüyen, yürüyecek olan bir medeniyetti
Haykıran bir destandı, bir destana şahadetti,
Fatih Sultan Mehmet'di çünkü, Fetih mukadderdi,
Mehter içinde bir Mehterdi, sabrın içinden doğrulan bir zaferdi,
Bir mektepdi bu, bir düşünce, bir inanış mektebiydi,
İnkârın üstüne, inancın gönderdiği askerdi,
Bizans'ın kalbine saplanan kıldan ince, kılıçtan keskin bir hançardı,
Topkapı mahşer, Haliç sırat, Ayasofya sanki cennetti,
Baharı, kış sona ermişti, zafer yeni başlamıştı,
Ayasofya bile kıyısında göllenen bu şuur ırmağının arkasından bandiyse yürüyecek denilse gerçektir,
Ulubatlı hasan'dı, Akşemseddin ve Fatih Sultan Mehmet'ti,
Fetihdi, zulme sunulan çiçektir,
Tutmasalar bu fethiye sanki gök inecekti
Allahım ! sana bu şuuruların ve fetihlerin sayısınca hamdler olsun,
bütün bunlar bir gerçektir.

II. TARİHÇE

1) SULTAN II. MEHMED

"Feth'in evvel cum'a günü Ayasofya'da cum'a namazın kıldılar ve hutbe-i İslam okundu. Sultan Mehmed Han Gaazi adına kim, ol Sultan Murad Han Gaazi oğludur, ve ol Sultan Mehmed Han Gaazi oğludur. O dahi Sultan Bayezid Han oğludur. Ve o dahi Murad Hünkâr oğludur. Odahi Orhan Gaazi Han oğludur. Ol dahi Osman Gaazi Han oğludur. Ol dahi Ertuğrul Gaazi Han oğludur. El-hasil Gök-olp neslidir kim, Oğuz Han oğludur." (AŞIKPAŞAZADE)

Tarihin tek kelime ile Fatih diye söz ettiği o yüce Sultan II. Mehmed, 27 Ocak 1435 yani 30 Mart 1432 Pazar günü sabah güneşin doğduğu dakikalarda Edirne Saray-ı Hümayununda doğdu. Babası II. Murad 4 Mayıs 1421 de Çelebi Sultan I. Mehmed'in vefatı ile padişah olmuş, 3 Şubat 1451 de ölmüştür. II. Sultan Mehmed'in bir aralık 1 yıl 4 aylık kısa ve ilk padişahlık dönemi çıkarılınca 28 yıl 5 ay devletin başında bulunmuştur. II. Murad alim, şair ve musikişinası. Sanat ve ilmi himaye etmiş oğlu zamanındaki Türk renesansının müjdecisi belki kurucusu sayılmak şerefini kazanmıştır.

II. Sultan Mehmed 2. defa Osmanlı tahtına geçtiği zaman 19 yaşından 1 ay 25 gün eksikti. Daha evvel padişahlık yapmış bulunduğu için hiç sıkıntı çekmeden tahta oturdu. Babasının defin ve vasiyet işlerini gördükten sonra derhal devlet işlerini ele aldı. Fatih Osmanlı hükümlerini içinde hem enbüyük asker, hem de büyük devlet ve siyaset adamı, hem de en büyük alim olmuştur. 20 den fazla devleti ve bu arada 2 imparatorluğu coğrafya alanından silen Fatih Sultan Mehmed ekonomiye ve bayındırlığa da son derece önem vermiştir. 30 yıllık ikinci hükümdarlığı boyunca 308 cami inşa ettirmiştir. Ege'yi ve Karadeniz'i Türk iç denizleri haline sokan ve Boğazlar Rejimini kuran odur. İkinci derecede bir deniz kuvveti olarak teslim aldığı Türk donanmasının ölümünde Venedikli geçerek dünyanın birinci deniz kuvveti haline getirmiştir. Kendi adına anılan Kanun-Name'siyle devlet teşkilatında büyük bir hamle yapmıştır.

Devrinde büyük âlimler yetişmiş, önemli eserler yazılmıştır. İstanbul Üniversitesinin kurucusu Fatih'tir. Arap ve Fars edebiyatlarını çok iyi bilen bir şahsiyet olarak Fatih Sultan Mehmed "Avni" mahlasını kullanarak şiirler yazmış küçük bir divan tanzim etmiştir. Herşehzadeye öğretilen bazı büyük çığatay lehçesi ile Farsça ve Arapçadan başka Yunanca, Latince, Sırpsça, İtalyanca, İbranice tahsil etmiştir. Baş hocası Molla Gürani'dir. Birçok Bizanslı ve İtalyan hocasında vardı. Büyük tap bilgini ve mutasavvıf Mehmed Akşemseddin de Fatih'in hocasıdır ve bu zat İstanbul'un manevi fatihi sayılmaktadır.

Fatih Sultan Mehmed'in 3 Mayıs 1481 de daha 49 yaşında iken ölümü zahir büyük bir kayıptır. Hele tam İtalya gibi büyük ve kadim bir ülkenin üzerine yürürken ölmesi belkide muazzam bir İtalya fethini engellemiştir. 1453 ten 28 yıl sonra 1481 de Osmanlı haritası temelinden değişmiştir. Bu tarihte yani Fatih'in ölümünde imparatorluğun büyüklüğü 2 214 000 kilometrekareyi buluyordu.

1453 deki tabii devletlerden Karaman Krallığı, İsfendiyar Prenslüğü, Bosna Krallığı, Sırbistan Prenslüğü, Mora Bizans prensliği, Atina Dukalığı, Hersek Dukalığı imparatorluğa katılmıştır. Bu broşür Fatih devri kronolojisini vermeye müsait ol-
turalığından kısa kısa onun şahsiyetini ilgilendiren bahislere değinıyoruz.

Topçuluğa en büyük önemi veren Fatih'tir. Onun evvel topçuluk bütün dünyada küçük görülür, sadece sesiyle düşmanı ürktirmek için kullanılırdı. Büyük kaleleri yerle bir edeceği akla gelmezdi. Hele meydan muharebelerinde rol oynayacağı umulmazdı. Fatih, topçuluğun bu bakımdan kurucusu sayılmaktadır. Gerçi esas bakımdan Osmanlı ordusu bir etli ordu olmakta devam etmiştir. Fakat yenileri ve azap gibi piyade sınıflarını önem kazanmıştır.

Fatih'in İtalya'ya fethi, daha İstanbul'un fethiyle beraber aklına koydu-
ğu anlaşıldıktan sonra, onun planlama, sabır ve azim kudretine daha bir hayran olunur.
Çünkü İtalya fethi için 27 yıl hazırlık yapmış, büyük bir donanma kurmuş, Toroslarla
Tuna arasında rahatsız edici hiçbir unsur bırakmamıştır. Fatih'in geniş casusluk şebeke-
si batının her alanına yayılıyor. Almanya'ya da içine alıyordu. Almanya'da Türklere kar-
şı hareketi müzakere eden bütün meclislere casuslar sokuluyordu. Fatih devrinde Türk im-
paratorluğu Avrupa'nın XV. yüzyıldaki ilk "Merkezî Devlet" tipini teşkil etmiş ve yeni çağ
teriminin siyasi gelişme bakımından bir fârikası olan bu yeni rejimin Avrupa'da ilk ör-
neği olmuştur.

2) FETH-İ KONSTANTİNYE NEV-UD OLUŞUĞU VE EHİDİSİ ŞERİFE VÂRİD BULUNDUĞUNA."

II. Sultan Mehmed hep bu sözleri tekrarlıyordu. Daha Manisa'da iken ho-
cası Akşemseddin ise "Elem çekme begim İslambolu Feth edecek siz." diye müjdeliyordu onu.
Edirne'de Meriç nehri üzerinde saf mermir taşlardan yaptırıp altın ve gümüş nakışlarla
işlenen sarayda, çiçek ve ağaçlarla donanmış bu sarayla huzursuzdu hep. Huzuru kaçmıştı.
Uyuyamıyordu. İstanbulla meşguldü. Her yerde, elinde bir İstanbul haritası, her yerde
tedirgin. Bir gece yarısı veziri Çandarlı Halil Paşaya çağırtaştı: "Şimdi İstanbul la-
zım" dedi yaşlı vezire. Edirne sarayında bir mecliste o deha nutuk veriyor: "Elimizde
bulunan bu devlet ecdadımızın nice cihâ, cidal ve emekleriyle kazanılmış ve bize miras
kalmıştır. Uğurlarımız bu cihâd ve savaşlara şahiddir. Ve bizzat onlara katılmışlardır.
Gençlerle bu savaşların hikayelerini babalarından dinlemiştir. Bu uğurda pek çok yiğit-
ler ebedî öleme intikal etti; fakat onların kahramanlık hatıraları içimizde yaşamaktadır.
Yüreklere yüce hislerle dolu ve korkudan atide atalarımız en müthiş tehlikelere göğüs
gererek büyük işler gördüler." Ve devamla: "Şimdi bize düşen görevi şöhretimizi yücelt-
mek ve atalarımıza hayırlı hâlef olduğumuzu neyhana koyarak ruhlarını sadı etmektir. Siz-
lere tarife lüzum yokturki İstanbul semketimizin ortasında müstesna bir beldedir. Uzun
müddet bizlerle savaşarak zayıflamış ve nüfusu boşalmıştır. Rum hükümetinin bize verdiği
zararları, çıkaracağı zorlukları ve çevirdiği dolapları hep bilirsiniz. Bu şehir feth e-
dildikçe Bizansın fesadı ve bize karşı çıkaracağı tehlikeler devam e lecektir. Pederim
ve ataların zamanındaki muhasaraları hatırlayarak bunun imkansız olduğunu sanmayın.
Zira Sultan Bayezid ve pederim muhasaraları esnasında İstanbul'da teslim hazırlıkları
yapılırken, Avrupa'dan Macar ve Ulah'ların, Asya'dan da Timür'ün zuhuru şehri kurtardı.
İtalyanların yardımına gelince aralarında (Onlarla Rumlar arasında) mevcut mezheb müca-
delesi ve husumet şehirde huzur bırakmamıştır. Biz ise parı ve silahlarımızla muharebe
makinelere, gemi ve askerlerimizle düşmana çok üstünüz. Bu sebeble ya şehri kuşatıp hü-
cumla alacağız veya uzun bir muhasara ile düşmanı teslime mecbur edeceğiz. Ben ordunun
başında birinci safta bulunacak sizlerle beraber olacağız." Bu nutuk alkışlandı ve sefer
hazırlıkları başladı.

F E T H E D O Ğ R U

I- RUMELİ HİSARI:(Mart- Temmuz 1452)

İstanbul'u düşürmek için, İstanbul boğazına hakim olmak lazımdı. Boğaz-
dan geçen gemiler tam Türk kontrolü olmadıkça bu hakimiyet imkansızdı. Bu yüzden 4 ay
zarfında Fatih'in projeleri esas alınarak Mimar Muslihüddin tarafından Rumeli (Boğazke-
sen) Hisarı inşa edildi. Hisarın kulelerinin Hz. Peygamberin ve Fatih'in ismi olan "MU-
HAMMED" biçiminde yapılmış olması ayrı bir sanat şaheseri oldu. Kaleye büyük toplar
yerleştirildi. Yıldırım Bayezid'in yaptırdığı Anadoluhisarı (Güzelcehisar) tamir edildi.
Bunun böyle boğazın geçecek bütün gemiler muayyen bir vergi ödiyecaklerdi. Euro uy-
yaqlar top ateşi ile batırılacaktı. Boğazın en dar yeri olan burda iki kaleden karşılık-
lı makaslama ategle izinsiz kuş uçması muhaldi artık. Hisar kıtadan kıtaya (Asya Avrupa)
ve denizden denize (Karadeniz Marmara) geçişi hakim olmak için yapılmıştır.

II- BAŞLANGIÇ :

1453 Şubatında II. Mehmet büyük topun (ki 1452 - 53 kışı içinde dünya tarihinde ilk defa Fatih tarafından döktürülmüştü.) Edirne'den İstanbul'a naklini buyurdu. Top yollandı. Bu arada Dayı Karaca Paşa Bizansa ait Misivri, Ah yolu, Vize, Bigados, Yeşilköy kasabalarını fethetti. Ve Silivriyi muhasara altına aldı. Martta büyük top İstanbul surlarının 5 mil açığına gelmişti. On bin kişilik bir kuvvetle Karaca Paşa büyük topun başına geldi. 5 Nisanda da II. Mehmet Topkapısı (Aya Romanos Kapısı) önündeki otacı hümayundaydı. Vezir Zağanos Paşa Cenevizlilere ait Galata Sitesi önündeydi. Dayı Karaca, İshak, Mahmut, Bursalı Ahmet surları geçgevre kuşatmışlardı. Baltaoğlu Süleyman Beyin komutasındaki Türk donanmasında Boğazın ağzında idi. Süleyman Bey 18 Nisanda Büyük Ada, Haybeli, Burgaz ve Kınalı adaya fethetmişti. Bu arada Bizansa ait Boğaz üzerindeki Tarab-ya da alınmıştı. Türk ordusu 100 bin kişi idi. 6 Nisan 1453 de muhasara başladı. Şehrin surları önünde Cuma Namazı kılındı. İmparatorun teslim teklifini red etmesi üzerine muharebe başladı.

Büyük top patladı, surlar deliniyordu
Bizans direniyordu
Halici tutmak gerekiyordu

III- İNCE DONANMA VE KARADAN HALİCE İNDİRTİMESİ :

Gece. 22 Nisan. Halığteki müttefik donanma 15.000 kişinin başında bulunan Vezir Zağanos Paşanın Kasımpaşa surlarından yaptığı bombardıman altında göz açamıyordu. II. Mehmed'in icad ettiği Havan Topları Kasımpaşa surlarından gülle ağır habici dövüyorlardı. Ve Bizansın son mukavemet gücüne Fatih'in dehşesi galip geliyor, 67 küçük gemilik Türk Donanması karadan yüzdürülerek Halice indiriliyordu. Zağanos Paşa sürekli batarya ateşiyle dikkati üzerine çekerken gemiler Boğazdan Halice indiriliyordu. Düşman gözünü açınca manevi bir bozguna uğrar. Gemiler, gemiler. Halığteki müttefik donanma innekte olan Türk ince Donanmasına karşı hiçbir harekette bulunamıyordu. İnce Donanma bir gece içinde karadan Halice indirilmişti. Ertesi gece II. Mehmet Halig üzerine akıllara durgunluk verici bir hızla köprü kurdu. Bu mübhiş ve daha çapındaki muhasaranın karşısında Greguar ateşi artık oldukça hararetsizdi. Toplar, havanlar, ince donanma, surlara daha yakından sokulmayı deneyen ve II. Mehmed'in icadı olan zırhlı kuleler, açılan lağamlar ve yeraltı muhaberesi taarruz ve tikanması mümkün olmayan Bizans surları gedikleri

29 MAYIS SABAHİ SON TAARRUZ

Daha gün doğmadan Fatih Sultan Mehmet Han sabah namazı atına bindi . Bitün nahiyeti ile ön saflara geldi. Günün ilk ışıklarıyla top ateşi başladı. Asker surlara tırmanmaya geliyordu. Şehrin her yanından aynı anda, aynı şiddette ve aynı inang-la hücum başlamıştı. Mehter tekbir alıyordu, asker tekbir alıyordu, kumandan tekbir alıyordu, yer ve gök cihan tarihinin bu erişilmez hareketına tekbir getiriyordu. Bitün bozgunculuklara, ayırcılıklara doğru tek bir kelimenin etrafına çağırın, rahmetine ve aydınlığa çağırın bir ordu geliyordu. Greguar ateşi, zulmün kalici yetmiyordu, yetişmiyordu. Bizans düşüyordu. II. Mehmed 4. safa son hücum için surlara tırmanma emrini verirken genç ve küçük rütbeli bir Subay 30 askerle birlikte koştu ve surlara, Topkapısına Sultan Mehmed'in Sancağını dikti. ULUBADLI HASAN'dı bu. Hemen şehid edildi Ulubadlı, sonra 18 mümin sancağı korurken şehid edildiler teker teker, ama sancak inmedi bir daha, inmiyecekti bir daha.

FETH-İ MÜBİN

Bu Fetihdi artık. Belki inanılmazdı ama gerçektir. Sancak hep dalgalanıyordu. Sultan Mehmet atından inmiş toprakta Allah'a hamd secdeği yapıyordu. Sancak dikildikten hemen sonra Kerkipoorta (cambahane) kapısı fethedildi. İlk asker şehre buradan girdi. Birinci sur ve ikinci sur sarayla fethedildi. Ordu geliyordu. Tekbirler kesilmiyordu. İnang ve güç artıyordu. İstanbul'u almak zordu, ama islam ordusu geliyordu.

Türk Ordusu silahla karşı koyamayanların, kadınların, çocukların, hastaların ve yaşlıların asla öldürülmiyeceği emrini almıştı. İstanbul halkı müminleri artık şehide görüyordu ve Ayasofya'ya doğru uzayan bir panik halinde koşuyordu. Ve Bizans halkı KİLİSEYE deluyordu. Daha sabahtı. Öğle olmamıştı. Türk Ordusu şehre doluyordu. Asker Aksaray'daydı.

Ayasofya'daki hadislerle insanın burnu bile kanatılmadı. II. Mehmed öğ-
le üzeri Bizans halkının tezendeliği ve alkışları içinde ve beyaz bir atın üzerinde
gahre girdi. Türk askerinin ezan ve tekbir sesleri arasında Fatih ve Cihan İmparatoru
ayıfatıyla Ayasofya'ya geldi. Başlarında büyük rütbeli rahipler olduğu halde Bizans hal-
kı Doğu Roma Fatihini Ayasofya'da görünce, önünde secdeye kapıldılar. Yüce Fatih
pak ve sultana nasip olmuş bir üstünlükle onlara: "Kalkınız! Sen sultan Mehmed, hepini-
ze söylüyorduk, bu anıdan itibaren artık ne hayatımız ne de hürriyetiniz hususunda ga-
ze söyliyorurduk, bu anıdan itibaren artık ne hayatımız ne de hürriyetiniz hususunda ga-
ze söyliyoruz." dedi. Ezan okuttu ve Ayasofya'da ikinci namazını kıldırdı.

III- FİRE BİR AKIS

a) BİR ÇAĞIN AÇILIŞI

Yüzyıllar boyunca kitap'tan ve hakikatten ürken batılı zihniyet umumi o-
larak Doğuyu özellikle de İslami vakıyı istihfaf edegelmiştir. Doku'nun hakikat adına
her bahsesinin üstünü killemeye, halkların gözünden kaçırmaya uğraşan bu çevreler şimdi
öyle bir şaşkınlık tokadı yedik ki inkarı ve küçümsenmesi inkarcıdır. Çıkarlarına
göre düzenledikleri tarihlerde İstanbulun fethinin kadim Doğu Roma İmparatorluğunun gö-
küşünün ilâhî müddetini hatırlamak üzere bir sıralanmaya tabii tutmak tutarlı bir yol olmasa
da ihtiyar yeryüzünün tûs varoluş tarihinde bütün dünyayı ilgilendiren ve sarsan 1453 e-
kadarki olayları izisi içinde fetih 3. ve belkide en büyüğü olarak tasdik edilmiş onlar-
ca da. Buna mecburlukları. Köksünmüş ve çökmüş orta çağ Avrupa'sı karşısında Türk-İslâm
senteziain damgasını varlığa üstün bir orta çağın, aydınlık çağın değerini teslim etme-
ye mecburlukları. Bu çağ karşı her türlü kin ve intikam duygularına gizliymeseler de.
Fethin yapıldığı yılı tahmini olarak da sapsalar. Ve Fatih Sultan Mehmed tarafından İs-
tambul'un alınışı yeryüzü tarihini silincez yazılarla bir çağın, Yeni çağın başlangıcı
olarak işaretlenmiş.

İstanbulun ALINIŞI basit ve olağan bir siyasi vakıa değildir. Harbeden
iki ordunun birinin makeder olan galibiyeti değildir. Bu, insanlığın mutluluğu için
basa güreşen kadim bir medeniyetin bir baka medeniyetinin yıkılışı, İslâmî mizeyyen
taze ve aydınlık Türk Medeniyetinin yeni bir ayır ülkeden doğması, dirilmesi dir.
Cihan tarihine 600 yıl kilmeyecek ve insanoğlunun serüveninde söz sahibi bulunacak olan
Osmanlı Medeniyetinin fikirleri sıdır. Yeryüzü birçok medeniyetler gördü ve yaşadı. Kadim
Mısır, Yunan, Roma v.b. Bu medeniyetlerin hepsi de insanlara birtakım insanların, zümre-
lerin, iktidarların bakışıyla yaşamış, zulmün üzerine temellenmiş, eze eze yükselmiş,
insanlığın yüz kurusu olan sınıflaşmalar doğurmuş, kimi insanları kimilerine hakim, ki-
milerini köle etmiş; sale caza vermek için birtakım hukuk sistemleri kurmuştur. Oysa bu
gelen medeniyet beslenişini kayıttan hukuku, suçları ezaltmak belki yok etmek için öğren-
miş ve kurmuştu. Kadim Romalı'da, Yunan'da, Agoralarda birtakım insanları birtakım insan-
larla söyliştürmeyi ya da hıyanetlerle boğuşturmaya zevk edinen kralların yanında Osmanlı
Medeniyetinin in anı cami, köprü, han, saray ve mermer mezar sütunlarına sanatın deha-
nın eserini işleyeyi zevk bilmiştir. İnsanlara köle, köylü, gıççi, işçi, fakir muamele-
si yapmadan ülkelerle yabancıları bile kurduğu düzene inandırmış, onu sevmiş
va ziferlerini içten gönülden alkışlattırılmıştır. Vakıa kadim Yunan, Roma, Mısır medeni-
yetlerinden bugüne birçok eser kalmıştır. Ama hiçbiri ken'ini yabancı vatandaşları tara-
findan hasreti çökilen bir medeniyet olarak belirtmemiştir. Osmanlı Medeniyeti Fetret
devirleriyle toprak kaybettikçe bağımsızlıklarına kuvuşun bütün yabancı milletler yeni
krallarına karşı Osmanlı ilâresinin hasretini gektiklerini belirtmişlerdir.

Nedir bir İmparatorluğu altı asır genç ve dinç sınırları sınırları at kostur-
tan, hakikatin süncağını hakikatin girmediği ülkelerin karanlığa bulanmış burçlarına
diktirten hikmet? Bir medeniyeti doğduğu gün kadim medeniyetlere galip getiren nedir?
Mektûr bağı seâlenişinin kayıdığı yürekte açtığı bu ne oyuktur ki, sahibini bir ana-
dolü kasabasını bir çiftlik ağası iken sürmüş, Avrupa işleriyle ezilen halkların in-
ladına ulaştırmış Asya'da hakka boyun eğmez toprak kommuş? Deniz kommuş göl kılınç.
Bütün denizlerde üç kıtanın her karış toprağında hakka boyun eğmeyen kuş uçurmuş.
Evet bir çağ açılmıştı. Yeni çağ açılmıştı, gelececek zamanlarda çağ açacak insanlara yeni
bir örnek, bir işaret, bir belge olmak için...

b) FETHİN YENİ ZAMANLARA UZAYIN STESİ

Düşünebiliyor muyuz? Yepyeni ülkeleri hakikat adına fethetme ülküsünü taşıyan bir millet? Bir takım enfüsü eğilim ve istekleri, rahatlık duygusunu bir ömürünün inmeyerek huduktan huluda, gözleri hep yeni ufukları tarassut eden bir milleti ve pragmatist yaşayışlar, millet içinde daima boyun eğerek kösleşen bir yaşayış varken, hasret, gurbet ve ölüm varken, insanlar tarafından unutulmak varken ve korku varken yaşıyor muyuz? Düşünebiliyor muyuz? Fetih ülküsü ne demektir? Bir milletin, ne gözü beklemektedir? Düşünebiliyor muyuz? Fetih ülküsü ne demektir? Bir milletin, ne için tek bir kelime etrafında birleşmeye ve saflaşmaya çağıran bir millet.

6 asırlık Osmanlı İmparatorluğu ve aralıksız fetihler hala içimizde, o milletin artığı olan bir kısım halkın içinde bir fetih üzü halinde devam etmektedir. Burada da fetih düşünü gören bir millet.

Bir düşünürün, muhtuş bir imparatorluğun, yine muhteşem olan bozgununda şanına lâyık bir düşüşün şairi olarak nitelendiği Yahya Kemal fethi ve fetih üzüni yeni zamanlara taşıyıcı olarak dikkate değer. Yahya Kemal şairi "Bozgununda bir fetih üzü"dür gerçekten. İstanbul'u Fetheden Yonçeri'ye Gazel şairi onu bir fetih üzü güücü olarak fethi bizzat ağullara lâyık kılmağa ytmıştır. Fethi bunca gerçekçi ve gerçeğe yakın duyucu olarak kaleme alan Yahya Kemal'in şanını yüceltmek için bu şiir yatecektir:

İSTANBUL'DU FETHEDEN YONÇERİ'YE GAZEL

Vur pençe-i ali'deki şemşir aşkına
Gülbağı aşkını tutan pır aşkına
Ey leşker-i müfettihtül-obvab vur bugün
Feth-i mübin-i zamin o tebşir aşkına
Vur deyr-i küfrün üstüne rekz-i hilâl için
Gelmiş bu şehstüvar-ı cihangir aşkına
Düşün çelengi Rum'un egilsin ser-i Frenk
Vur Türk'ü gönderen Yed-i takdir aşkına
Son savletine vur ki açılın bu surlar
Fecr-i hücum içindeki tekbir aşkına

Fethi yaşamayan bir yireğin, Yahya Kemal'in, onu yazmış ve o saati görmüşçesine bu yakın duyguları milletimize inancın kazanırları bir feraseti fısıldar gibidir. Bu milletimizin özelliğidir. Bizim milletimiz bir fetih ülküsü taşıyıcısı olarak daima, bozgununda da bazı sezgi kabiliyetlerini ve idrakini o ülkeye borçlu olacaktır, olmuştur da. Nitekim fethi yeniden yaşar gibi, onu tazeler gibi 20. yüzyıldan 15. yüzyıla dönen bir haber gibi fethin şiirini yazmıştır. Hücum fecrini merhamete boyayan tekbir aşkına zülze, bozgunculuğun ve çikarcılığa inen yonçeri kılıcının parıltısı hılâ göklerle keskin hâleler halinde tayflağankta midir ki Yahya Kemal bu gazeli yazmıştır? Bilinmez. Bilinmeyen şey fetih vukasıyla kurulmuş ya da yenilenen bir medeniyetin bir gün bozguna uğrasa da ne kadar kalıcı, yerli ve insani olduğudur.

İstanbul fethinin azametini ifade etmesi bakımından Abdülhak Hamid'in şu şiiri de fethin yeni zamanlarda ulaştığı sesin ayrı bir yankısıdır:

Her güşesinde lehrin nam-ı heka nisarin
Şayestedir denilse âlem senin mozürin
Sensin ki ol şehinşâh bu ümmet-i necibe
Emsâr bahşigindir ebhâr yadigarın
Boyt-i hukû'ya konmuş cahân muta-ı islâm
Durmuş bağında bekler bir kıvım türbedârın

Hamid bütün bir kavmi bağlan türbeler olarak diktiği yüce sultanın hiç mibalağasız leğlerini teslim ediyor. İstanbul fethinin önemini bir daha anıyordu.

c) FETHİN YENİ ANLAMI

Biz olağanüstü vakıplara şahid olan her günü, her saati, bir bayram, biçiminde parçalamayı, bir savaşa santini, bir fetih, bir bozgunu yani herbir hadiseyi günü tesbit ederek kutsallaştırmanın ya da lanetlenmenin peşinde değiliz. Bizim için yani fetih ülküsünü taşıyıcı milletimiz için her gün aynı inanç ve şuur içinde hakikatin mü günlerini ülkemizin ululuğu görevi varıdır. Biz, yalnız birtakım bayram, sevinç ve anısına yeni ve değişik biçimlerde davetle, ibrete çağırarak bir de hatırlatmakla yükümlü- nümü olmak gerekir.

Engizisyonların ve feodal krallıkların mazlum halkları kasıp kavurduğu bir ortaçağ Avrupası vardır. Gerçekten ortaçağ Avrupası skolastik düşünce ve hareketlerin karanlık çağıdır. Bu açıdan ortaçağ yeryüzünün zindan çağlarından biridir. Oysa aynı çağ- çık ve aydınlık ortaçağ dönemi vardır ki, insanlık tarihinin en üstün en değerli toplum- neği bırakmıştır. Dahı devlet adamlarının, mutlu toplumların, üstün siyasî ve ekonomik kün tarihi gözönünde bulunarak doğunun yani bizim milletimizin toplumunda hesaba ka- çıların karanlık çağ diye nitelikleri ortaçağın gerçek hakkını teslim edecek olan ta- rihiye ve topluma gebedir artık yeni zamanlar. Avrupa rönesansını bile ortaçağ Türk İsl- lâm toplumunun doğurduğu inkar edilemez kesinliklerle yine Avrupalı düşünürler tarafından zikredilmiştir. Evet her şeyiyle Avrupa, rönesansını milletimize ve doğu toplumunu borç- ludur. Tek başına Fatih Sultan Mehmed'in hareketi bile bir Fatih Rönesansı değil midir? Bir düşünürümüzle bu gerçeklik şu cümlelerle ifadesini buluyor: "Bu fetihden bir Fatih Rönesansı doğuyordu. Ki biz onu sonradan gereği kadar değerlendiremediğimiz için Batı Rönesansına yenildik."

Fetih yapıldığı gün de aynı anlamı taşıyor ve güdüyordu. Bugün aslin- da fetih yeni bir anlamı yoktur. Yalnız fetihden bu yana geçen bozgunlar o anlamı si- lip süpürmüştür. Fetih sade her 29 Mayıs'ta yad edilen eski bir sevinç günü olarak kalı- yordu; cılız bir ses gibi. Fakat anlamı yeni yeni değerlendirilmeye başlayan fetih ger- çek ruhuna kavuşacaktır artık.

Fethin anlamı zamanı kokuşmuş İstanbul'a, zamanı kokuşmuş İstanbul'lara Türklüğün, İslâmîliğin zamanlarını getirmektir. "Yasofya çan yerine ezan ve insan, mum yerine şafak ve seher ve güneş ışığı, yalan yerine hakikati bekliyordu. İşte Fatih, İs- tanbulu feth ederken yasofya'ya, bu hikmet tapınağına bu armağanları getiriyordu." Fet- hin anlamı mazlum, mahpus, ezilmiş ve inkarcı insanın aydınlığını, adaleti ve sa- adeti getirmektir. Gama ve hüznü fetih neşesini getirmektir. Kurumuş ve verimsiz toprak- lara her yıl 29 Mayıs'tan sonra bir ruh cemresi düşürmek, unutulmuş geçmiş zamanı içi- mizde ve toprakta uyandıran bir cemre düşürmektir. İnsanlığa alınterinden, şehit kanın- dan, yiğitlikten, merhametten, zaferden ve ihtişandan bir selâmdir.

NOT:Bu bülten özel sayısının "Giriş" ve "Tarihçe" bölümleri şu üç eserden nakil, adap- tasyon ve yararlanma suretiyle hazırlanmıştır:

1. Türk Cihan Hakimiyeti Mefkukesi Tarihi Cilt 2. Prof. Dr. Osman Turan
2. Türkiye Tarihi Cilt 3-4. Yılmaz Öztuna
3. Sütun Cilt 1-2. Sezai Karakoç

mttb gençlik bülteni

HABER - YORUM - AKSIYON

Milli Türk Talebe Birliği Basın-Yayın Müdürlüğünün 15 Günlük Neşir Organıdır

İstanbul, 15 Haziran 1971

No: 5

M.T.T.B. DEN HABERLER

1- M.T.T.B. EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNÜN FAALİYETLERİ :

YENİ KURSLAR:

a) Asistanlar idaresinde 10 Mayıs 1971 tarihinde başlayan Üniversite Giriş Kursları 105 kursiyer ile çalışmalarını başarıyla yürütüyor. Görülen büyük alaka neticesi 28 Haziran 1971 tarihinde test tatbikatlı yeni bir kurs açılacak, imtihan gününe kadar keşif bir çalışmayla 78 saatlik yeni dönemi tamamlayacaktır. Bu kurs için ücret 250 TL'dir.
DERSLER: Cebir, Geometri, Fizik, Kimya, Edebiyat, Sosyal Bilgiler, (Felsefe, Mantık, Sosyoloji, Psikoloji) Biyoloji, Jeoloji'dir.
GİRİŞ SARTLARI: Kayıt için 2 Fotoğraf, 2 adet 100 kuruşluk posta pulu.
MURACAAT: M.T.T.B. Eğitim Müdürlüğü Cağaloğlu/İSTANBUL Tel: 26 69 24

b) Yalnız Kız Talebeler için Üniversite Giriş Kursları: 28 Haziran 1971 tarihinde yalnız kız öğrenciler için Üniversite Giriş Kursları açılmıştır. Bu kursumuzun 78 saatlik ücreti yine 250 TL. sıdır.
DERSLER: Cebir, Geometri, Fizik, Kimya, Edebiyat, Sosyal Bilgiler (Felsefe, Mantık, Sosyoloji, Psikoloji) Biyoloji, Jeoloji'dir. Bir veya birkaç dersten kayıt olmak isteyenler ders başına 50 TL. öder. Tercih kursiyerlere aittir.
GİRİŞ SARTLARI: Kayıt için 2 adet fotoğraf ve 2 adet 100 kuruşluk Posta pulu.
MURACAAT : Kadıköy Kız Lisesi Mihürdar Caddesi Kadıköy/İSTANBUL
M.T.T.B. Eğitim Müdürlüğü Cağaloğlu/İSTANBUL Tel: 26 69 24

c) M.T.T.B. Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu'nun Kursları: Orta, Lise ve Dengi Okulları Kız Talebeleri için Hanım Öğretmenler idaresinde Fen, Lisan, Edebiyat derslerinden 1 Temmuz - 30 Ağustos tarihleri arasında DÜTÜNLEM KURSLARI açılmıştır. Kayıtlar 10 Haziran 1971 de başlayacaktır. Aylık kurs ücreti 50 TL. sıdır.
Miracaat: Her gün saat 10.00 - 17.00 arası Fevziye Caddesi No:112 Kat:1 FATİH/İSTANBUL

2- M.T.T.B. TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ FAALİYETLERİ:

Üniversite Öğretim üyeleri ve Talebeleri için Şöfor Trafik Kurslarımız başarıyla devam etmekte ve her geçen gün müracaat artmaktadır. Yeni devre kurslarımız 28 Haziran tarihinde başlayacaktır.

3- M.T.T.B. SPOR MÜDÜRLÜĞÜ FAALİYETLERİ :

50. Genel Kurul çalışmalarını miteakip, Spor Müdürlüğü 1 Nisan 1971 de çalışmalarına başladı. İlk olarak Spor Salonunun temirata ve 8 Ekim 1970 de kurulan M.T.T.B. Spor Kulübünün, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne bağlanması için gerekli faaliyetlere girişildi. Genel Başkan ÖMER ÖZTÜRK ve Spor Müdürü YUSUF AKKAYA 12 Nisan 1971 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanı Sayın SEZAI ERGUN ile görüşmek üzere Ankara'ya gittiler. Yapılan görüşmeler sonunda Kulübümüzün Federe olması hususundaki işlemler son safhaya girdi.

M.T.T.B. Spor Kulübünün 1. Kongresi 5 Haziran 1971 tarihinde M.T.T.B. Konferans Salonunda yapıldı. Kongre sonunda yeni İdare Heyeti şu şekilde teşekkül etti.

YÖNETİM KURULU: Başkan: Ömer ÖZTÜRK, II. Başkan: Yusuf Akkaya, Sekreter: Kemal Gündoğdu, Muhasip: A. İhsan Mutlu. Üyeler: Hüseyin Coşkun, Burhaneddin Kayhan, Mustafa Timuçin Aslan, Atilla Çiftçi, Zeki Çevahiroğlu.

Muraabe Heyeti

Sadat Şevşer
Nete Doğruer
İsrafil Şimşek

Haysiyet Divanı

Mehmet Alacacı
Mahmut Aksoy
Fevzi Yılmaz

Spor Müdürlüğü'nün diğer çalışmalarını şöyle özetlenebilir: Kempo-Karate çalışmalarını sayın Enver Hancı nezaretinde birkaç gurup halinde devam etmekte; yeni gurupların teşkil edilmesi düşünülmektedir. Amatör küme maçlarında çok iyi neticeler beklediğimiz basketbol takımı ile Julio gurupları ve sayın hocamız Abdullah Tomba Bey'in nezaretinde Bokstakımımız çalışmalarına başlamıştır. Gerekli hazırlıklar tamamlandıktan sonra Güreş, Halter, Voleybol, Ping-Pong, Aletli Jimnastik ve Atletizm çalışmalarında başlayacaktır.

Kulübümüzün bütün Türk Gençliğine hayırlı olmasını dileriz.

Y O R U M

SON HADİSELER VE TÜRKİYE'NİN GELECEĞİ

Sıkıyönetim'den buyana Türk efkar-ı umumiyesinde alâka ile takip edilen siyasi gelişmelerin seyri hatlı enterasan bir safhaya girmiştir. Komünizmi ve kökü dışarda her türlü cereyanı ezme azminde görülen Türk Ordusunun kararlı çıkışı karşısında ihanet cephesi bir panik içersindedir.

Üniversite hadiseleri başladığından buyana bu hareketlerin basit talebe dert ve davaları ile alakalı olmadığını, bunun ustaca bir istismar vasıtası olarak kullanıldığını söyleyen, ikaz eden, bugün bir zamanlar yalnız bırakıldığı hükmini geçde olsa anlaşıldığını görmektedir. Ancak şunu unutmamak gerekir ki, bu eğitim kadrosu millileşmedikçe daha nice Hüseyin Cevahirler, Mahir Çayanlar yetişecektir. Milli ruhtan uzak nesiller yetişiren bu eğitim Üniversitede yabancı ideolojilere hammadde vermektedir. Hüseyin Cevahir'in vücuduna sıkılan kurşunlarla bir ihanetin cezası veriliyordu. Ama onun manevi varlığı çok evvel kurşunlanmıştı. Üniversitelerin kürsülerinde yabancı devletlerin emellerine hizmet eden kürsü canavarları Hüseyin Cevahirlerin katilleridir. Bugün Sol'un militan kadrosunu toplamakla iş bitmeyecektir. Zaten Sol onları harcamış eleman, birer kurban kabul etmektedir. Bütün dünyadaki komünist kallesliği burada da aynıdır. Asıl hainler; o masum Anadolu gençlerini ateşe sürüp, köşk ve villalarında konfor içinde yaşayıp ihanet borazanı üttürenlerdir. Bu hale nasıl geldiğini çok iyi teşhis ederek perde arkasından iş yöneten hainlerden hesap sorulmalıdır. Üniversiteler de umumi bir temizlik yapılarak komünist üreten fidelikler dağıtılmalıdır. Eğitim Sistemimiz **MILLİLEŞTİRİLMELİ** dışardan fikir ithal edecek nesiller yerine Milli ve Manevi değerlerine inanmış bir gayesi olan düşünen, okuyan, akli selim sahibi nesiller yetiştirilmelidir. Yoksa Türkiye bu nesillerle daha çok badirelere girecektir.

ÖLÜM SAATI

Tek ölümler bizi daha çok tesiri altına alıyor, sarıyor. Hiçbir vakit tihar eden bir adam şahit olduğumuz bir salgın hastalığın ölülerine; bir idam mahkûmu in-ya-da sokakta belirli hiçbir sebep yokken düşüp ölen birinin ölüsü karşısında duyduğumuz acıma ve ıstırapı yaşıyamıyoruz. Çünkü ölüm tek tek geldi mi öncelikle bize kendimizi hatırlatmaktadır. Zayıf inancı ve zaaflarına yenilmiş, güçsüz, iradesiz bir insansak hiç giz. Bunun hemen yanında kayıtsız şartsız ölümlü olan bir beden taşıyıcısı olarak acımız zin dışımızda, bizden uzak ama daima sıralamasında üçüncü derecede önemli olan, başkasına, bi-ntihar, idam, kaza ve yatak ölümleri yalnız ölmüş olana karşı duyduğumuz acıma dinelecektir. liklerini birlikte getirmektedirler. Bize ölüm hadisesinin inceleme ve düşünme fırsatını en çok veren bu çeşit ölümler değil midir ?

Ölüm saatinin çalması, kader saatinin de çalmasıdır. Minferid ölümler ölümün hakikatini getirmektedirler. Dört adamın taşıdığı tek bir tabutu izlerken, taşı-ken ve uğurlarken her düşünceden ve korkudan önce gelen ölümün kendisidir, bizzat ölüm vakasıdır. Oysa sosyal bir afet olarak karşımıza çıkan deprem, su baskını, salgın hasta-lık ve büyük çapta trafik kazaları ölüm duyusundan da önce bir afet, bir felaket duygusu- nu çağırılmaktadır. Bizi bu çeşit hadiselerde ölümden çok afet, felâket ilgilendirmektedir. Savaş da böyledir. Zafer ya da mağlubiyet savaşın ana meseleleridir. Savaşın ölümleri daima geri planda kalmıştır. Toptan ölümler, öyle bir kombinasyonla gelmektedir ki, artık karşı- mızda ölüm vakası yok, sosyal bir kıyıdanış, ağır ve gıcırdayan bir hareket vardır. Ölü- ler sıkı sıkıya birleştirilmiş tek bir vücut halinde üstelik ölüm hadisesini ve düşünçesi- ni erteleyerek bir kargaşayı meydana getiriyorlardır.

Tek ölüde ölümün bütün inceliğini incelemeye ve duymaya imkan vardır. Can çekişmenin ıstırapından, vücutta yavaş yavaş husule gelen bir beyazlıktan bir soğuklu- ğa kadar oradan bir çenenin düşmesi dilin sarkması, saçların dikilmesi, gözlerin çukurlaş- ması, derinin gerilmesi önce mormor sonra siyah kan damarlarının dışarı fırlaması gibi bütün incelikleri görürüz. İşte toplu ölümlerde buna imkan yoktur. Oysa ölümün en acıklı- nın yine bu çeşit ölümlerde geldiğine şahidizdir. Yıkılan bir beton evin altında kalan ço- cuklar, çarpışan iki otomobilde derisine cam parçaları saplanarak ölen insanlar, savaş- larda kireç kuyularında, kızgın kumlarda yapılan, bir şarapnel parçasıyla suratı dağılan insanlar ama yinede savaş ve afet : . Önce, ölüm ise sona kalmaktadır. Ölümü maddi olarak düşünmek kolay ve acısız gibi olsa da, asıl acıklı olan problem ölüm hakikati karşısındaki inandır. Yani kadere inanmak, kainatı bir yaratılışın bir neticesi olarak açıklayanlara göre ölüm bir absürdite'de ya da tesadüfte izahına buluyor. İlmî ve hiçde tatminkar olmayan bu teori üzerinde konuşacak değiliz. Yalnız inancı insanın sukunetle karşıladığı ölüme nisbetle inancı insanın ölümün karşısındaki telaşı bize mevzuu olabi- lir, belki mümin için ölüm iki hayat arasındaki bir geçidi geçmektedir. Mümin kalbe kor- kuyu getiren ölüm mü yoksa günahların ve Allah'a itaatsizliğin verdiği azab mıdır ? Onu yine mümin anlar. İnanmayan kalbin, inanan kalpten farklı ölüm karşısında bizzat ölüm kor- kusudur. Açıklamasını yapamadığı ucsuz bir boşluk, bir karanlık ve yoklama korkusudur. Ölümden sonra dirilme hakikatine inanan mümininse

tek sıkıntısı yeni ve sonsuz ahret hayatındaki hesap olmak gerekir. Bir yerde bu sıkıntı da Allah'ın müminin kalbine verdiği ferahlık, umut ve kitap müjdesiyle giderilmiştir. Böylece ölüm bir geçiş ve bir atlama olmaktan öte mümine ne getirmektedir? Evet mümin de insan olmak tarafıyla ölümden ürkebilir. Ama ölümden sonra dirilmek, bir teselli gibi bile de-ğil adeta, önceden yaşanmış ve tadılmış sonsuz bir mutluluğun ta kendisidir. Kader, yani Allah'ın kainata tasarımı ve kainat bilgisi inanan içinde inanmayan içinde karşı çıkılmaz ve mağlup edilemez bir gerçektir. Ölümle herşeyi bir hiçliğe bir saçmalığa iter münkir ka-şe farkında olmadan izah edilmez birtakım olaylar karşısında peşin mağlubiyeti kabullenmiş değildir?

Bir kadere inanıyoruz ve öldükten sonra dirilmeye, ölüm iki hayat arası bir hicretin insan tarafıyla biraz açık bir kavrandır. Bir savaşta, bir depremde, bir su baş-kınında, bir salgın hastalıkta yinede "her insan tek başına ölür" yalnız ölür. Allah'la kul arasında vasıta tanımayan bir inanın kişiyi Allah'a en yakın kılan davranışlardan secede gibi huşu yüklü bir yöneliştir. Ölüm mümin için. Mümin ölümlere rahmet ve edebi hayat mutluluğu dilerken; münkir ölümlere, toprağı bol olsun mu demeliyiz?

DEPREM SAATI

Anadolu insanı ölüme karşı kayıtsız ve boğ-venici değildir. Ölümü sabırla karşılamasını bilir. Yaygaracı değildir. İnancının sarsıldığı şu son iki çağda bile meta-neretini yitirmemiştir. Bu bakımdan Varto'dan Hınıs depremine, obadan kolera salgınına, Bur-ğür ve Bingöl depremine kadar uzayan tabii felâketler; bu birbirini kısıyaraklıklarla takip eden acıklı olayların karşısında da yaygaraya ve büyük şaşkınlıklara maydan vermeden ölümü ve ızdırabı karşılamasını bilmıştır.

1071 den Anadolu'nun Türkler eline geçmesinden buyana literatürünü kabartan iki duygu tanımıştır, Anadolu insanına. Kahramanlık ve ayrılık. Bu iki anlamı ifade etmek için Türk Dilinde kullanılan sözcükleri biraraya getirerek Anadolu insanının değer ver-diği bu iki duyguyu tesbit etmek o kadar güç değildir. Anadolu insanını türküler ne güzel çizer. Acıklı, gurbet ve özlem yüklü ama yinede mütehammül ve metin savaşı türküyü karşı-lar:

Kışlanan önünde redif sesi var
Bakın çantasına : acep nesi var
Bir çift kundurası birde fesi var
Ora yemendir, gülü çemendir
Nâden gelmiyor, acep nedendir.

Hiçbir kutsal değeri ve korkusu olmayan Avrupa insanı materyalist yaşayışını, ölümü ve suçu unutmak için gününü gün etmek, bohem hayatın biraz daha sürdürmek için söylediği türküde aşırı ritim ve zoraki gülümsemelerle sağlamaya uğraştığı yalnız unutmak-tır. Sahtekar bir iyimserliktir. Klâsik batı musikisini bir yana bıraksak, yerli Avrupa müziğinin medeni ve ülkâsız sıratışı kalır. Anadolu insanı hayatı maddi ve manevi, iyi ve kötü, acı ve tatlı her yanıyla son derece mütevekkilâne ve mümince benimser. Avrupa insanı hayatın tepkisini, Anadolu insanıysa onu benimseyişin hayatını sürdürür. Tevekkülünü o öl-güde genişletir ki; ençok kötü ve acı taraflarıyla uğraşır. Acıyı hayatın tabii akışı için-de benimser, bahammül eder, acıdan başlayarak sevince doğru hamlesini yapar. Yani bir kö-tünser yaşayış değildir bu. Bu hayata değer vermenin ta kendisidir. Varoluşu kabullenmedir. Avrupalı evvelâ varoluşa kafa tutarak kendini yadsır, Sonra mutsuz olur. Neşelenmek için hareketli ve neşeli türküler seçer kendine. Kişinin özlüğüne karşı bir riyakarlıktır bu.

Anadolu insanı trajiğini hoşgörüde bulur. Daima dertli, ayrılmış, gurbette özlem çeken bir insandır. Ama asla isyan etmez, üstünlüğü buradadır. Şimdi memleketimizde meydana gelen son kolera salgını - ki şimdi izi kalmamıştır- ve deprem felâketleriyle ay-nı insanda aynı sabrı görmekte ve yaşamaktayız. Hiç şüphesiz felâketzedeleri bu yazıyla kuru bir mistisizme ve davranışsız bir tevekküle çağıran değildir. Ama lafta avutmak taraftarıda değiliz kendimizi. Mesele felâketi metanetle karşılama ve hiçbir vakit isyan etmeme mes'alesidir. Felâket oloğan üstü bir durumdur. Ve memleketimizin son birkaç yıldır

(sayfa 5)

uğradığı felâketler de hayli artmıştır. İnsanların sınındığı yeryüzünde bu çeşit olaylar çekildiğimiz büyük imtihandan bölümlerdir. Feza çağına kadar geliştirdiğimiz ilmin ve tekniğin muiz kaldığı olaylar karşısında insana düşen, onun haysiyetini koruyacak olan, herşeye bütün acılara ve sıkıntılara rağmen inançla, sabırla, belki yokuş yukarı ama umutla yaşamak olmaktır. Mutlak hakikata, doğruluğa, iyiliğe ve güzelliğe yönelmek olmalıdır. İnkâr ve isyan fantazidir ve geçicidir. Kalıcı olan imanın soluğudur. Kişioğlu zaten geçici ve ölümlü olan bir hayatı gerektiği zaman alını ak olarak Allah'a teslim etmeye hazır bulunduğundan sonra olağanüstü felâketlerin getireceği bir değişiklikten, geriye kalanlara bir öğütten başka ne olabilir ki. Kişioğlu için her yaratık, her oluş bir ibrettir. Bir derstir.

Varto, Kınıs, Burdur, Bingöl depremleri sayısı binleri aşan yurttaşımızın ölümüne sebep oldu. İnsan tarafımızla bu bize oldukça elem veren olay karşısında şüphesiz büyük bir sarsıntı geçirdik. Ama mümin yanımızla daima sabır ve şükri bileceğiz. Ölümlerimizi hayırla anmasını bileceğiz. Ne yas, ne ağıt gerekmez. Ölenlere rahmet, yaşayanlara sabır ve çalışma azmi dileriz.

Millî Türk Talebe Birliği Basın - Yayın Müdürlüğünün 15 Günlük Neşir Organıdır.

Istanbul Temmuz 1971

No: 6

HABERLER

TURİZM MÜDÜRLÜĞÜMÜZÜN TURİZM FAALİYETLERİ

MTTB Turizm müdürlüğü bu yılda imkânları nisbetinde ülke kalkınmasında mühim rol oynayan Turizme hizmet etmeye devam etmektedir. Bu hizmetleri şöyle sıralayabiliriz:

●) MTTB Turizm Bürosu İstanbul'un en işlek yerindedir. İstanbul'un merkezi yerinde bulunan genel merkez binamızın girişinde vazife gören bu büro; her gün yüzlerce Turiste broşür, harita vermekte icabında rehber de vermektedir.

●) MTTB tarafından kiralanan Erciyes Talebe yurdu, yabancı talebelere tahsis edilmiş böylece otel ihtiyaçları giderilmiştir.

●) Yabancı Turistlere yaz devresi Şehir turları tertiplemektedir. Bunlar şehrin tarihi yerlerine yapılmaktadır. Turlar yarım gün, tam gün, iki gün ve 3 günlük diye tesbit edilmiştir.

●) Dış ülkeler talebe teşkilatları ile devamlı yazışmalar yapılmaktadır. Eylül ayında MTTB'nin davetlisi olarak bir Alman kafilesi İstanbul'a gelecektir. (Hristiyan Katolik Talebeler Teşkilatı)

●) Yabancı ülkelerden gelen talebeleri kart vermekte ve bu kartlar talebe şebekesi gibi kullanılmaktadır.

●) Yabancı turistlere Rehberlerimiz refakatinde Anadolu turları yapmaktadır.

●) Her yıl Rehber kursları açarak Türk Turizmine hizmet edecek Rehberler yetiştirilmektedir. Ayrıca kursiyerlerle Bursa, Edirne gibi civar vilayetlere geziler yapılmaktadır.

MTTB Türk Turizmine yaptığı hizmetleri dahada geliştirme emelindedir.

a) Talebe kampları, açmak,

b) Kasım'da tekrar Rehber kurslarını, başlatmak ,

c) Lisan Kursları açmak,

d) Öğrenci otobüs ve Trenleri organizasyonunu gerçekleştirmek, gibi.

YORUM

HALKA TERS DÜŞMEK

Marksizm'in Türkiye'de halktan kopmuş kesimlerde revaç bulması gösteriyor ki «Halkçılık» iddiası aslında halka karşı olmaktan ileriye gitmemektedir.

Şimdiye kadar sol'un yaptığı tahrib hareketleri ve sabotajlarla fakir milletin can damarlarını kurutmaya matuf emellerini idealizmle izah etmeye imkân yoktur. Bu oisa olsa vatan ihanetinin en ideal (!) şeklidir.

Kırsal haydutlukta tutuna mıyarak üç büyük şehrin kozmopolit havasının dışında iyot gibi açığa çıkan ve hemen yakalanıveren komünist haydutların, hele köylüler tarafından yakalanıp teslim edilmeleri de tam bir komedidir.

Bu hadiselere gösterilen hassasiyetlerden anlaşılıyor ki, Milletinin karakteri her ne kadar bozulmaya müsait hale gelmişse, onda «devlet» fikri sönmemiştir.

Şehir haydutlarının Örfi idareden evvel para sızdırdıkları zümrelerin de aslında şehir haydutlardan da aşağı bir karakterde oldukları ve halka ters düştikleri bir vakıdır. Zira bu milletin değerlerinden uzak, meylürrahat keyif ve iş adamları, -eyyamcılar zümresi- hayatlarıyla, mevcudiyetleriyle halka ters düşmektedir. Onlar komünizmi istemiyorlarsa pis kapitalist hayatlarının alt üst olmalarından korkmaktadırlar; Halbu-

ki halk 1000 yıllık bir medeniyeti ne ters düşen kozmopolitliği reddetmektedir. Bu ister Komünizm ister Kapitalizm isterse eyyamcılık olsun...

Bugün eğer Sol'un içinde vatan ihanetinden habersiz idealistler varsa bunlar bilmelidirler ki; Marksizm; Doğu ülkelerinde haçlı ve Kapitalist zihniyetlere karşı duyulan hıncı istismar etmektedir.

Sanayi inkılabını gerçekleştirmiş, güçlü ve imanlı bir Türkiyeden bütün emperyalist güçler korkmaktadır. Bunun için bu çile keş halka zıd idareci kadroları yetiştirmeye uğraşmaktadırlar.

MTTB'NİN İKİ MÜHİM TESİSİ

Millî Türk Talebe Birliğinin Türk gençliğine hizmet yolunda gerçekleştirmeye muvaffak olduğu **FATİH VAKFI** ile **SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ** hakkında teferruatlı bilgiyi gelecek sayımızda **efkâr-ı umumiye** açıklayacağız.

Bütün temsilcilikleri ve müdürlükleriyle. **MTTB**, 55 yıllık mazisindeki başarıları çalışmalarına yenilerini eklemekten şeref duyuyor.

M.T.T.B. Basın-Yayın Müd. Çağaloğlu -İST.
Basıldığı yer: Fatih Matbaası

Tel. 26 69 24 : 26 36 74
Sahibi MTTB. adına Genel Başk. Ömer Öztürk

Avrupa Medeniyeti

Çöküyor mu ?

Rönesanstan bu yana Mâneviyat'tan kaçan Avrupa yeni bir imân arıyor. Her türlü zenginliğin içinde batı çocuğu mesut değil. Artık madde onları tatmin etmemekte. Bu arayış içindeki şaşkın batı çocuğu tesellisini LSD, Marijuana ve Eroin gibi maddelerde arıyor. Meselâ Princeton Üniversitesinin tahminine göre, bütün Amerikan Üniversite ve kolej talebelerinin % 15'i uyuşturucu madde kullanmaktadır. San Fransisco Devlet Kolej'indeki talebelerin % 50'sinin marijuan ve LSD kullandığı ortaya çıkmıştır.

Amerikan Televizyonu ABC özel raporunda yalnız San Fransisco şehrinde bir haftada 1 TON Marijuana kullanıldığını açıklamıştır.

Amerika'da Üniversitelerde ve kolejlerde okuyan talebelerin sayısı altı milyon civarındadır. 426 Amerikan kolejine şamil bir anketten, talebelerin % 6'sının marijuana içtiği, % 11'ini de LSD kullandığı anlaşılmıştır. Bu hesaba göre 360.000 üniversite kolej öğrencisi marijuana içmiş veya içmektedir. Ve en az. 60.000'inin de LSD kullandığı tesbit edilmiştir.

İngiltere'de durum çok daha kötüdür. Uyuşturucu madde alım-satımını senelerce önce kanunen serbest bırakmış olan İngilizler, nasıl korkunç bir hata işlemiş olduklarının bugün farkındadırlar.

İngiltere'de son yedi sene içinde eroincilerin sayısı % 1000 oranında artmış durumdadır. Yalnız Birmingham şehrinde yaşları 14 ila 19 arasında olan gençlerin % 50'si en az bir çeşit uyuşturucu madde kullanmış, % 2'si alışkın duruma gelmiş ve % 5'i de alışkan duruma gelme yolundadır. (1)

«Yalnız Amsterdam'da müptela gençlerin sayısının on binin üstünde olduğu tahmin edilmektedir.

İskandinav ülkelerinde on yaşında uyuşturucu madde müptelasına raslamak artık nadir olaylardan değildir. Gazeteler 12-13 yaşında çocukların bünyeleri kaldıramadığı için yataklarda veya sokaklarda ölü bulunduğunu sık sık yazmaktadır.

Rio de Janeiro'nun belli semtlerinde erkek ve kız öğrencilerin yarısından fazlasının uyuşturucu madde müptelası olduğu tesbit edilmiştir.

Federal Almanya'da psikiyatri Kliniklerinde tedavi gören müptelaların çoğunu kız ve erkek talebeler teşkil etmektedir.» (2)

Avrupa Medeniyetinin Materyalist olmasını sağlayan, daha doğrusu insanın «insanlığını» idam seh-pasına çıkartan üç ayaklı sehbanın biri insanın kud-siyetini inkar eden «Darwin, diğeri onu sadece mad-dî zevklerden ibaret sayan «Marx» ve üçüncü ayağı da «Şehvet»i ilâhlaştıran «Freud»'dur.

Bütün bu filozoflar insana muayyen bir seviye-de tutulmak için verilmiş, zarurî fakat hayatın gayesi olamayacak ihtiyaçları İLÂHLAŞTIRMIS, onları birer gaye haline getirmişlerdir. Materyalist-Mad-deci Avrupalının fikri temelleri, felsefeleri, dünya görüşleri hep bu filozofların fikirlerine dayanır.

«Şehvet,» «Midevi İhtiyaçlar» insanda bulunan tatmini zarurî ihtiyaçlardan olduğu bir realitedir. Ama, hayatın ANAGAYESİ yanında teferruatından olmağa mahkumdurlar!

«Şehvet,» «Midevi İhtiyaçlar» insanda bulunan miş cüz'i bir zevktir. Şehvetin insan varlığında bulunuşundaki hikmet bir çocuğun dünyaya gelişini sağlamaktır. Yaratıcı bu zevki vererek insan nepsli-nin çoğalma düzenini kurmuştur. Bu, hayatın mu-ayyen zamanlarında meşru şartlar altında gerçekleşecek bir şeydir. HAYATIN BÜTÜNÜNÜ KAPLA-YAMAZ VE GAYESİ OLAMAZ!

İnsan Organizmasının hayatiyeti elbette mide-vî ihtiyaçların tatminini gerektirir. Bu ihtiyaçlar iktisadî hayatımızın en önemli unsurudur. Ama in-san, midesinin doyması ile mes'ut olmaz; maddesi sinin yanında onun mânevi cephesi vardır. «Ruh» u inkârı kabil değildir. O zaman Psikolojiyi, psiko-lojik hallerimizi inkâr etmemiz gerekir. Demekki bu ihtiyaçlarımızda hayatın bütününü kaplayan bir gaye olamaz!

İşte şehveti ilâhlaştıran, onu gaye yapan Freud'da, Maddeyi putlaştıran midevi ihtiyaçları tanrı-laştıran Marx'da hayatı anlayamamışlar, kavraya-mamışlar insanın teferruatını gaye yaparak onu in-kâr'a götürmüşlerdir. Bu kısır görüşleri ile kapita-list ve marxist doktrinlere kadar ulaşan materya-list Avrupa insanını teşekkül ettirmişlerdir.

(1) Haşhaş Kurbanları, Deniz Banoğlu, Yeni gazete 29 Ekim 1979

(2) Hippiler, M. Yılmaz Dıkbaş, İngiltere Mektubu, Ha-reket Mecmuası, Sayı 61-62

İnsanlığın bu çılgın gidişatın temellerine inerek hep onların mevlun fikirleriyle karşılaşıyoruz.

Bugün Avrupa'yı bir gelişmiş kasırgası kaplamıştır. Bütün anlemler, istatistikler korkunç gerçekleri ortaya çıkarıyor. Maddi bolluk içinde yitilen Avrupa ülkesi: «İsviçre bir göz atarsanız şunları görürüz»

Her alı, evlilikten biri boşanma ile neticeleniyor.

İsviçre kadınlarının yüzde otuzbeşi, çocuklarını evlendirmeden önce yapıyor.

Eyilik dışı işgileri üretimi olarak yüzde ortalamaya çekilen çocuk değmektedir. Bu genel doğrunun yüzde on ilisedir.

1850-1900 yıllarında bile durum aynı. Eyilik dışı işgilerde gayri mesru çocuk oranı % 16

1940'da 20-40 yaşları arasında erkeklerle sorulan «İlk seksüel münasebet kimle yaptınız?» sorularına anketten yüzde olarak şu sonuç alınmıştır:

Eşiyile % 0

Nisanlarıyla % 5

Kız arkadaşlarıyla % 33

Rastgele biriyle % 62

Bu anketi 16-50 yaşlarındaki kadınlar şöyle cevaplandırmışlardır:

Eşiyile % 3

Nisanlarıyla % 27

Erkek arkadaşlarıyla % 64

Rastgele biriyle % 6

Bugünkü İsviçre halkının en az % 18 ü geymiştir.

Zamanımızın Avrupasında ise baktire meflumun ortadan kalkmıştır.

Danmark'ta da baktire çıkan bir genç kızın okuldan uzaklaştırılmasını gazetelerden okuyunlar factanın hangi safhada olduğunu herhale görmüşlerdir.

Ancak Avrupa'da bu duruma ferveran eden mütefekkirler sosyologlar da mevcut. İnsanlık hayvanlaşmaya doğru gidişine karşı çıkan Ahlakçıların görüşleri şu merkezedir:

«Bir yandan kadınların mantiki görünümü (eşitlik) isteklerine karşı aklı yatkın bir cevap veremiyen demokrasi teorisinin doğrudan doğruya etkisi, öte yandan sayısı gittikçe artan bir kadın topluluğunun kendi hayatlarını dışarda kazınmağa başlanmalarını ve günlük hayatlarının babaları veya kocalarını tarifiından sağlanmasına ihtiyacı duymamaları...»

Ayrıca geçmişteki kadın namusunun başlıca sebebi olan (cehennem ateşi ve gebelik korkusunun) ortadan kalkması (1)

Jean Cau adlı bir yazar da Avrupa'nın feci tablosunu şöyle çiziyor:

«Paris'te seksli iğlendiriş herşeyin satışını yapan dükkânların seks ve porno dükkânlarının (müshencec nesriyat evi) Sayısı hızla artmakta: bunların sayısı Mart 1970'de 7 iken Mayıs'ta 10, Eylül'de 34 olmuştur. Birkaç hafta içinde tasarıda 21 dükkân açılıyor. Bay M. Cong Thagh Troung (34 yaşlarında bir Vietnam'lı) bu ticaretin öncülüğünü yapıp 10 ayda yedi dükkân açmış bulunuyor. Bunların dördü

Paris'te ötekiler Marsilya, Nice ve Saint Tropez'de. Satışı haberişime yoluyla yapıyor, tasarıda 60 bin miktarda var. Herşeyin 400 mektup alıyor ve posta ile 900 kitap yolluyor. Yedek malzemelerini koyduğu depomu alanı 400 metrekare, fakat şimdiden 11 ortaklık onunla yarışmaya girişmiş durumda ve bir milyona yakın Fransız düzenli bir şekilde bu tür başlı yapan yayınevilerden kataloglar alıyorlar.

Bunlarda: Yakınları ile biribir türlü eşnab işleme metodu anlatıyor; oğnu veya kızıyla (İkânetlemiş ağkılar), (kanun dışı cinsel buluşma), zentsiyle (İkel ağkılar). Almanya'dan gelen bir katalogta ise, tekel veya goban cinsel köpükle birleşme açıklanıyor. plâkılarla, filimlerle açıklanmakta. Ne anı say...»

Sosyologlar, seksologlar ve pornologlar, seksin bilimmedik taraflı kalınmadıkça, herkes cinsel illiği sınırlate kabul edecek sınırlık ve sevinç çığına kavuşulacak diye vaalette bulunmuşlardır. (Seksolog bir başpataz böyle birşeyler sağınamıştı) O halde hangi muceze medeniyetle geçünüz henüz kudretsizlik ve işkintısının buyruğu altındadır?

Almanya'da pornografı (Ahlak kâdelelerini çiğnemen, namus ve izzeti zedeleyen âdi davranışlar) 18 Eylül'de resmen kabul edildi ve her türlü sansür kaldırıldı. Beate Uhse Trosthi kurması kurumunun adını almıştır. 2 Milyon müşterişime yapma organlar remler, haplar, kuveylendirici ilaçlar, seks kitapları ve başka harikalar yağdırıyor ve kasalarına 53 milyon Mark giriyor.

«Hollanda'yı birkaç ay içinde bir erotizm dalğası sildi süpürdü. Yabancılar arasında hafta sonu buluşmalarını ilanlarla ayarlayan özel günlük gazetelerin tirajı 600 bin. Ocak'ta 15 seks dükkânı varken bugün sayı 740 a yükselmiştir. Ekranetik elbisesler inandırmayacak derecede sahiciye benzeyen plastik eşyalar, İksitler, şehvet verici pomatlar, kamplar, el ayak bileği için yapılan zincirleri yapan altın özel tebeşüs var.»

Yazar Amerikadaki durumunda temas ederek ilave ediyor: «Porno'da uzmanlaşmış 7 bin kitaplık bölgeyi kaplıyor. Hele teker teker, çiftler çiftler gruplar halinde yitrekler acısı bir şekildeki âlemlerde gruplarını gösteren ve tüm çıplaklığın garanti olduğu pornoğrafik deşgiler yılda 130 milyon satış yapıyor. En iğrenç resimler, büyük ağdan, birkaç sandimete yakından alınmış. Bir görseniz İnsanı kusuturacak veya zorla Mao'cu yapacaklar. Yabıtına dolar mül-yoneri; kitap, deşgi film (37 milyon bobin kullanılmış) fotoğraflar, aletler, plâklar, seks kulliplen Kaliforniya barları, afişler, partönerler, partönerler azalınca İlanlar yayınılayın günlük gazeteler saye-sinde seks endüstrisi 1969'da bu işlem 2 Milyar dolarlık bir gelir gerçekleştirmiş, 1970 için % 15 bna artış öngörüülüyor.»

1967'de Danmarkta parlamento 13 e karşı 150 oyla hiçbir kontrol olmaksızın pornografik ya-

(1) Aasm Oun, röportaj, 1969 Sela fuarı, ve Danimar-ka'da aşk, Hürriyet gazetesi Kasım 1969

aların yayınına izin veren karın çıkardı. Bu pan-
dora kutusunu açmak demekti. Zira 3 yıldan kısa
bir zaman sonra pornografinin hitriyete kavuşan
büyük rüzgarları hergeyi Danimarkadan koparıyor-
tu. Neticede çeşitli pornografik yazıların elde ede-
bildiği 5 bin satış yeri (Kopenhag garı yakınında
başlangıca, bir sokak) ayrıca dış mahallelerde ise
otomatlardan bunlar alınabiliyor.

Alçaklığın sonuna varışın, doğrusu dışlığın
hiçbir sınırına tamınadığı hergeye izin verilen 22
kulüp. Bu yakınlarda baş gösterilerde hayvanlar,
bunların arasında birde eşek kullanıldığından, Da-
nimarka Hayvanları Koruma Derneği çok ağır pro-
testoda bulunmuş. Ya insanları koruma derneği ace-
ba ne demis? Hiç! Çünkü böyle bir dernek yok! Seks
Fuarındaki yüreklere acısı sergilemeye omlilerce zi-
yareççi hatla bir kısmı kargo uçaklarla geldi. Or-
ganizasyonlara milyonlarca eski Frank kazanç sağ-
ladı. Filmler ve birtlerce dergede, dışlarla, erkek-
lerin, homoseksüellerin eti teşhir ediliyor, seriliyor,
apeşek paramparça azap içinde renk renk boyanmış
tüksülen ve aslında derin bir nefret yuvarlanan bi-
çimde. Fakat iyi gelir getiriyor ve iki yitildi Dani-
marka Tıcaretin gerçekleriyle seks ayakkabısının
idealleri gayet iyi bağdaşılıyor. 750 milyon Frank
(75 milyar eski Frank) seks endüstrisinin gelir rak-
amı bu... Sadece sekport (pornografi) ihracatının
ticareti böyle adlandırlıyor) Danimarka'ya geçen
yıll 60 milyar eski Frank kazanç sağladı. Danimarka
veya en aşağılık bir ticaret seks ayakkabısının pu-
ritan idealleri nasıl kendisine maletti; İstisna sosyo-
loji iyi bir tez konusu bu. Knud Thestrub adlı biri
Lütervi, sinek kaydı taşı ve soğuk bakışlı bir adam
Adalet Bakanı. Danimarka'da sakslı hitriyete ka-
uşturmak için 1989 Temmuz'unda bütün sansürlerin
kaldırılmasına oy verdirtili. Bahse gitsen habli gi-
kacaktımın; kısa bir süre sonra Bay Thestrub gi-
rişliği isten ötürü övünerek (zaten hangi politkacı
kendini tenkid eder) fuhuşun % 50 azaldığını açıkladı.
Danimarkalı kadınlar bunu bir barlık su içe-
miş gibi yaptıkları sonra yasak için tınıtıyla orta-
dan kalkınmasına şaşmak gerekti; seks suçlarının
da % 34 oranında eksildiğini belirtiyor- bir eşekle
veya cins köpekle dışışıp kalkmak seks suçlu sayılmaz-
as bu dışışığe ne diye hayret edecekmışım; doğanma-
larda % 25 imiş- Bayan Andersen Bay Petersen'le
yatarsa ve Bay Petersen'in karısı da Bay Adersen-
le yatarsa ve dördü de birden her tarafta sonra bir di-
zine başka eşle yatarsa ne diye; sorarım ne diye bo-
şamsınlar? Bay Thestrub'a hayranım doğrusu! Ner-

de ise babaların partılarında kızlarının ırzına geçmek
seahiyeti verecek, ondan sonra da zina suçlarının
% 100 azalmasına sevinecek!;

«Korkarım ki seks patlamasını pornografyeye
doğru iten bilyeçi gözmezleri bir gün kazdıkları ku-
yuya kendileri düşecekler. Ne yazık ki o zaman dev-
lete lüzum kalmadan, karşılarına çıkacak cellatlar-
nın emendilik ve esirlik hakkındaki dışışınceleeri, Da-
nimarkalı pornografi «Kralı» Jorgan Hallur'un kin-
den daha çok Stalin veya Hitler'inden yakın olacak.
Bir yandan ahlak cellatları tarafından horlanın, bir
yandan da Thestrub'un tutumunu sayesinde duyuları
uyusan, tiksinen homopornografikus (Thomo por-
nographikus)'u kanatınca, pespeembe bir gelecek
bekleniyor» (2)

Evet bir Avrupalı. İslamın tavızsız ahlak ölçü-
lerine sahip olmayan bir Avrupalı. Avrupa'nın bu-
günkü vahşeti karşısında ürpertiyor. Avrupa Medeni-
yeti diyemiyecemiz herhalde. Avrupa Teknikli deme-
liyiz. Zira insanlarımızın bütün insani değerlerini unu-
tarak; aklı olmayan, iğfidilleriyle hareket eden, yal-
nuz şehvet'e salıplı Hayvanlara özzenmesi «Hayvanla-
ması» ondan medenilik ünvanını alır.

İnsani duygular, maddi ve manevi refah, ahlak
dizini olmayan bir toplum medenilik iddiasında bu-
lunamaz! Parası bol olabilir. Yavaşın bakımından
ruhunuz, sefil, ahlsız olduktan sonra ne kıymetli var?

Erkeğin erkekle evlenmesini kanunen serbest
bırakan, eşeklerle, köpeklerle birleşen insanlık; cin-
net getirmiş demektir! Tarikte böyle bir çok misal-
ler vardır. Bu duruma düşen her toplum mahvolmuş-
tur.

«1953 yılında Napoli'de Pompei harabelerini
gezerken rehberimiz bize ortası bahçeli köşklerden
kenardaki pengesiz odalarından birinin kapısını
açmıştı. Orada belki kırk eşit çitliğeme resimleri
hakkolunmuştu duvara. Bunlar sanat eserleri idi,
fakat bu resimler şunur da anlatıyordu: Pompei Ye-
zili lavlarından evvel bu Romalı aristokratların re-
zaleli ile çoktan çitirunug ve kokmuştu. İnsan eflerli
ile hayvanlaşmıştı Pompelilers» (3)

İŞTE BATILILARIMIZIN HAMA BAYTILDIR.
LARI METERYALİST AVRUPA MEDENİYETİ
DE YENİ BİR POMPELDİR!

«Biz gerçekten insanı engizeli bir biçimde ya-
rattık. Sonra Onu (Küfre varınca) ağağların ağa-
ğısına attık» (Kur'an Et-7'nin suresi Ayet 4-5)

(2) Jean Cau, «Bir Kültür Yıkımı» Seks Tıcaret Yarı-
çerri. İnd Günel Varlık Ocak 1971, Sayı 760, Sh. 22-23

(3) Halit Fahri Ozansoy, 4 Aralık 1989 Tereddüt

1000 Temel

Eser

Yıllardır ihmal edilen, daha doğrusu «ettirilen» millî kültüre dönüştürülen eserleri içinde «1000 Temel Eser» i mitalââ etmeliyiz.

Kendi öz kültürünü katletmiş yabancı kültürlerin uşağı olums, ruhsuz, fikirsiz, çilesiz nesillerin hazin vaziyeti karşısında, ruhu ölmemiş vakıfsever insanların geç de olsa bir hal çaresi aramalarının ifadesidir «1000 Temel Eser.»

Öz musikimizden, mimarimizden, san'atımızdan bîhaber nesillere yeni bir hayat kaynağı olma gayesini güdüyordu. He def bu idi.

Tabiki bu teşebbüsün karşısına yabancı kültürlerin beyinlerini yıkadığı yobazlar gürulu çıkacak ve «istemelik» diyecek ti... Ardından «Atatürk düşmanlığı» «Osmanlı özlemi» diye de feryad edecekler. Bu onların yıllardır sıldırıldıkları en basit numaralardan biriydi.

1000 Temel Eser bu âsil hedefini çıkardığı 66 eserle ispatlamıştır. Kabul. Fakat biz bunu söylerken âsil gayesini düşünerek söylüyoruz. Karşısına çıkan yobazlar ise 1000 temel «Asil gaye» sine düşmanlardır. Böyle bir teşebbüse dimandılar. Çünkü, millî kültürünü öğrenerek, o Osmanlı diye sövdükleri kültürlü, medeniyetli tanıyarak, doğu-batı muhasebesini yapacak, öz kültürünü arayan, medeniyetini tanıyarak dünyaya milletleri içinde geri kalması lüğün-buraklığının izdirabını duyarak hissederek yepyeni bir Türkiye kurma azmini duyacak nesillerin yetişmesini istemiyorlar! «Az gelişmiş» di-

(Devamı 2. sayıfede)

HABERLER:

Topkapı Sarayında MTTB Sosyal

İlimler Enstitüsünün yemeği

Topkapı Sarayı tarihî bir gün yaşadı. Millî Türk Talebe Birliği 26 Haziran 1971 Cumartesi günü Sosyal İlimler Enstitüsü öğretim üyelerine Topkapı Sarayındaki Koryalı Lokantasında bir öğle yemeği verdi. Büyük bir milletin ulu bir hakanından dünyaya tarihine hediye edilen bu muhterem sarayın lokanta haline getirilene tek bir köşesinden seyretilen manzara bile bir ömre yeter de artar bile. Yeniden her lokma, içilen her yudum su sanki o büyük tarihi yaşamak içindi. Sultan Mehmet Han orayı hocası Akşemsettin'e fethetmişti. Onun torunları da bu gün hocalarıyla bu ulu hatırayı yâdediyordu.

Yemek talih bir sohbet havası içinde devam etti. Seneve faaliyete geçecek olan Enstitünün ön çalışmalarını tartıştılar. Konuşmaları idare etmek için Ord. Prof. Dr. Z. F. Fındıkoğlu başkan seçildi. Biraz sonra yemek âdeti bir açık oturum şekline döndü. Dünya gençliği içinde Türk Gençliğinin problemleri tarafınız, objektif bir açıdan ele alınarak hâl çareleri üzerinde duruldu. Muhtelif sistemler, çeşitli fikir akımları içinde Türk Gençinin in doğrunu, en gizli seçilecek bir seviyeye ulaşması için dersler dışında öğretim üyelerinin kendileriyle meşgul olmalarında, onlara rehberlik yapmalarında sayısız faydalar olduğu görüşü ortaya çıktı. Türk demokrasisinin ancak ilimle ve ilimle teşkil edilmiş gençlikle yaşayabileceğine işaret edildi. Bunun bunların devamı ve sistemli bir şekilde gençliğe verilebilmesi için Sosyal İlimler Enstitüsü şeklinde bir teşkilâtın çalışmalarını faydalı olarak kamaatı tekrar önem kazandı.

Millî Türk Talebe Birliği Sosyal İ-

(Devamı 2. Sayıfede)

İlimler Enstitüsünün kuruluş hazırlıkları 1969'a kadar uzandı. Türk gençliğinin en eski en ağırbaşlı, en ciddi talebe teşkilâtı M.T.T.B. nin o zamanki idarecileri geçici bir büro rana sürüklenen asil ve necip Türk Gençliğini sömürücü kalomlerden uzak tutmak, onlara ilmin tarafsız ışığı ile doğru yolu buldurmak için faaliyetlere girişti. Mevzu ile ilgili Türkiye Üniversitelerine mensup değerli ilim adamlarımızla irtibat kurmuş, onların direktif ve yardımlarıyla kısa devreler halinde gençliğe ilmi yönden destek olacak, onları modern-sosyal konularında bilgi sahibi yapacak bir müesseseye aşmayı kararlaştırmıştı. Araya muhtelif hâdiseler girdi. Meselâ ehemmiyeti dolayısıyla çalışmalarında zaten ağır yürüyordu. Dolayısıyla bu güne kadar öğretilme başlanmadı. Nihayet M.T.T.B. nin yeni Genel Başkanı Ömer Öztürk bu hayri teşebbüsü yeniden ele aldı ve kuvveden file çıkarmaya azmetti.

Kuruluş çalışmalarını yürütmekle görevli M.T.T.B. nin eski Kültür Müdürü Vahab Kaber'in organize ettiği Topkapı Sarayı yemeğinde mevzu enine boyuna tartışıldı ve daha orijinal fikirler doğdu. Yemekte ayrıca Ağustos 1971 de yapılacak toplantıya sunulacak ön raporun hazırlanması üzere Ord. Prof. Dr. Z. F. Fındıkoğlu, Prof. Dr. Ayhan Songar, Prof. Dr. Sabahaddin Zâin ve Vahab Kaber'dan müteşekkil bir komisyon kuruldu. Komisyonun 29 Haziran 1971 Salı günü yaptığı toplantıda hazırlanan

10. Güzel Sanatlar'da fikir sermaye-
leri

11. Tiyatro

12. Müzik

15. Hitabet

16. Aktüel meselelerin kritiği

c) Ekol sahibi ilim ve sanat a-
damlarımız.

Mehmet Akif Ziya Gökalp, Far-
uk Nizami Çelebi, v.s...

B — a) Okunan mezurların umu-
mleri görüşü altında birleştirilmesi,
sentezli.

b) Derslerin hayatiyeti, III. Enstitünün Kadrosu

A — Öğretim Üyeleri

1) Ord. Prof. Dr. Z. F. Fındıklıoğlu

2) Prof. Dr. A. A. S. Özgelik

3) Prof. Dr. A. A. S. Özgelik

4) Prof. Dr. A. A. S. Özgelik

5) Prof. Dr. Ali Nihal Tarhan

6) Prof. Dr. Mehmet Kaplan

7) Prof. Dr. Şahabettin Tekinbaş

8) Prof. Dr. Nevzat Yalçınbaş

9) Prof. Dr. Faruk Kadri Tunur-
taş

10) Prof. Dr. Cevat Babuna

11) Prof. Dr. Ö. F. Aktın

12) Ahmet Kabaklı

13) Prof. Dr. Muharrem Ergin

14) Doç. Dr. Adnan Ziyalar

15) Doç. Dr. Salih Tuğ

16) Doç. Dr. Nejat Göğüş

B — İlaçlar

a) Müfettiş

b) Kâtipler

c) Öğretmenler

IV. — Takip edilecek Öğretim Me-
turları.

A — a) Taktir

b) Mühürleşmiş ders

c) Proje usulü

d) Aktif ders

B — Derslerin teybe alınp teksiri
(Prof. Kaplan: «Talebe seçilen bir
eseri okuyup gelecek derste mihna-
kasasını yapacağız. Aksi halde ders
gelmem» diyor.)

C — Teftik gezileri

D — Enstitünün kitaplığı

a) Tazminat

b) Bulunması zarurî kitapların
tesbiti.

NOT: Mihnederecatın göklüğü sebe-
biyle bu sayıda veremediğimiz Falih
Gençlik Vakfı hakkındaki açıklama-
mızı gelecek sayıda bulacaksınız.

ye yıllardır yutturmaya çalışmış
ları iğrenç sloganların doğru ol-
madığını, İktidarı, Dede Ekendi-
leri, Kılınar Sınanları, Yunusla-
rı, Fakihleri, İbrahim Hakikil-
eri, Bakileri, Ahmed Cevdet Pa-
şaları yetiştiren bir medeniyet-
tin sahibi, dünyasını en büyük
imparatorluğunu kurmuş bir
milliyet gönüllerini: «Az ge-
limiz» dediği, GEBELİ BIRAKTI-
RILMIŞ» olduklarının farkına
varmalarını istiyorlar! Da-
valarını «Az geleceğiz» denildiğini bizim ise
Tanzimattan bu yana milliyetle
düğünün milneveriler yitirildikten
tepetakla olduğumuzu anlamı-
mamız istiyorlar! Çünkü bun-
lar da onların usatıcılarıdır.

Onlara sorulmalı:
«Dede Korkut» mu?
«Aziz İstahbul» mu?
«Evlilya Çelebi» mi?
«Türk Atasözleri ve Deyim-
leri» mi?
«Bilmece» mi?
«Orhun Abideleri» mi?
«Kaggarlı Mahmut» mu?
«Öğüz Kağan Destanı» mi?
«Ömer Seyfettin'in Hikâyeler-
i» mi?
Ahmet Hikmet'in «Çağlayan-
lar» mı?

«Kültür Değişimleri» mi?
Nasım Kemal'in, Peyami Sa-
fa'nın... Şöyleyin bunların han-
gisi «Ulkeyi Yıkıcı» «Demokra-
siyi yok edici» «İrtica» eserler
Şöyleyin, öz kültürümüzün
değişimlerini!

«Türk'un millî benliğine kazite
den yabancı uydular!»
Seyh Galib'den Yalya Ke-
mal'den, Mevlana'dan türkenler!
Tanzimattan bu yana halâ
muhasebesi yapılmamış «Kül-
tür Değişimi» sevdalarının il-
mi edildi, sosyolojik inceleme-
si karşısında ödüleri palyayın fi-
kiriniz, ilminiz cahilleri!

Falih Rifika Atay'ın «Zeytin
Dağı» mı?
İbrahim Kafesoğlu'nun «Türk
Milliyetçiliğinin Meseleleri» mi?
Yalya Kemal'in «Eğilim Dağ-
ları» 1 mi?

(Devamı 5 de)

teslak programını hıllasının genç kar-
deşlerimizin incelemesine mazhar o-
lur dışıncaisiyle aşığına alıyoruz:

I — STATÜ

A — a) Adı: Sosyal İlimler Ensti-
tüsü

b) Süresi: 3 ay, 6 ay, 1 veya 2
yıl

c) Yeri: M.T.T.B. Sosyal İlimler
Enstitüsü salonu ve müftemaliti.

d) Kuruluş tarihi:

B — Alınacak talebenin:

a) Menseli: Lise mezunu, lise mu-
delli meslek okulu mezunu, Üniver-
siteye devam etmiş olanlar, üniver-
site mezunları, Üniversite veya Yük-
sek okullarda devam etmekte olanlar.

b) Miktarı: 50 öğrenciyi geçme-
meli.

ç) Ücret durumu: Sembolik olma-
lı, menseslere göre değişmeli, devre-
ler için 25 TL. olabilir.

d) Talebenin kabul şekli: Müla-
kat, tahkikat, imtahan.

C — Mezuniyet verilecek sertifik-
ka veya diplomanın şekli.

D — a) Haftalık ders programı:
Pisri, Sali, Çarş, Perş, Cuma.

b) Saat miktarı: 10 saat

c) Derslerin başlangıç - bitiş saat-
leri: 18.00 - 20.00

d) Cumartesi günleri yapılacak se-
minerler.

II — A. Müfredat programı

(Neyi niçin nasıl öğretilmelidir?)

a) Her branşta okul süresince o-
kutulacak dersin geması

b) Okutulacak genel branşlar

1. İktisat

2. Teknik meseleler

3. Kültür, Türk kültürü

4. Tarih, Türk tarihi

5. Tıp

6. Sosyal meseleler

7. Siyaset

8. Din ve ahlak

Dünya Gençliğinin Buhranı

«Sizin yapacak çok şeyiniz var. Bizim ise artık yapacak bir şeyimiz kalmadı. Hayatımız mükemmel, ama heyecanımız yok.»

Dünya gençliği bir patlayış içinde. Mao'cu olan burjuva çocukları da, Hippy olan kapitalistler de başkalaşmış. Bu bir iflasın ifadesidir. Hem de çok acık ve acı bir iflas... Sınırdı her Avrupa'lı, yulkerdeki gördere inme atmaktadır. «Hayatımız mükemmel ama heyecanımız yok.»

«Hippi» için ortaya çıkışı ve yayılışı Avrupa'da hayatın adı meyrvalardır. Kaliforniyalı bir Seayoloğa göre Hippiyer hasta, hem de çok hasta olan toplumumuzun (Avrupa'nın) barometresidir.»

Hippi derken mutlaka bir ayırım yapmalıyız. Yalnız serbest seks ve hürriyetin sınır tanımadığı bir hayatın aldatıcı cazibesine koşan yoksul maoceplerle asıl hippiyeri ayırmak gerek.

Hippiyerin hepsi de çok zengin aile çocuklarıdır. Bunlar şimdiki kadar midelerine yağlı bir lokma münimsiz ömürlerinde ilk defa yedikleri sıcak bir yemeği bir defa daha yemek için izalen duyan yoksul ailelerin çocuklarıyla kıyaslanamazlar. Bu satar içinde hippiyeri, genellikle hayatlarında yeni yeni para görmeye başlayan çiftçi ailelerinde doğmuş, lügletinde olsun diğer ülkelerde olsun kendilerine kat gençler dedirten veya adı hippiye çalmış bitli ve serhventel gençlerle karıştırmamak gereklidir. Çünkü burada burada görülen serhventeliler hippiyeğin en küçük bir münasebeti düşündükten, ayrıdır.

Bütün ülkelerde görülen asi gençler, sırf kendi fantazilerine harcamak, meşin ceket dikiltilip motosiklette binmek için mutlaka para kazanmak istiyorlar.

Hippiyer kapitalist bir evrimin de ötesinde bir dönemin yansımasıdır.» (1)

Hippiyeğin ortaya çıkışının sebeplerini de şöyle izah ediyorlar:

«A) Yalanan, kandırmanın ve hırsızlığın hergizleni hayatın alışkanlıkları olduğunu kabul eden bir toplumda doğup büyümesi; gerçek kutsal bir güce sahip olmayan kiliselerin asırlar boyunca süregelen

len iki-yüzlülüğünden bir gençin hayatta hiç bir manevi değer bulamaması.

B) Aralarında gerçek aşkın olmadığı bir ANA-BABA ya sahip oluşu ve çoğunlukla aile hayatının daha başlangıçta bozulması. İsteddiği gibi davranmasına, dilediği gibi yaşamasına daha küçüklikten beri izin verilmesi; kimlerle arkadaşlık kurduğu, ne-ler yaptığı hiçbir zaman ana baba tarafından kontrol edilmemesi.

C) Ana-Baba-Çocuk arasında yeterli bilgi olmaması. Çocuğun bir yol gösteren olmaktan ziyade si Batı Dünyasında bir eşit hastalık haline gelen televizyon seyretmekten Ana-Babasının çocuklarıyla konuşup onun problemlerini, derdlerini dinleme fırsatını bulamaması. Doayısıyla çocuğun hissi hayatını ilgilendiren bir sürü çözülmemiş problemlerle büyümesi.

D) Çocuğun içine daha küçük yaşlarda, «gelecekte korkma», «toplumdan korkma» duygularının içine düşmesi. Gittikçe gelişen kendine güven olmanma» duygusuyla büyümesi.

E) Çocuğun etrafı anlayacak çağa geldiğinde, genel olarak insanlar arasında «sevgi» nini olmamasına şahit olması. «Sığın yarı» adı verilen 13 hayataındaki hilekârlıklarla dolu rekabetlerin maali yapıldığını; hayatta başarılı olmak, itibar kazanmak için iki yüzlülüğün nasıl gerekli olduğunu izleterek, tiksinerik öğretilmesi. Kendi rahatlarından başka birşey düşünmeyen dünyanın yarınsından fazlasının hâlâ aklıktan kırıldığı gerçeğine omuz silkip «Bana ne!» diyen bir toplum içinde büyümesi.» (2)

Hippiyeğin burjuva ailelerinin çocukları arasında sızatle revaç bulman materyalist maddede bir hayat düzenine dayanan Avrupa medeniyetinin iflasi olmuştur. «Savaşma, sevir» «Çıplaklığı destekle» vb. sloganlar aslında bir kurultuş değıldir. Onlar, içinde buldukları çıkmazın ne yapacağın bil-meyen şaşkınlardır.

(1) Arnold Toynbee, Kız (Mülakat), Çev. Nuri Fakül, Edebiyat Gazetesi, Sayı, (12+1), Mayıs 1970

(2) M. Yılmaz Dübaz, İngiltere Meclisi, Hippiyer, Hareket Dergisi Sayı 61-62

Hippi felsefesinin karşı olduğu şeyler:

a) İnsanların tıpkı makinalar gibi organize edilmesi

b) Toplumların, dolayısıyla hayatın makinalaş tırılması olması.

c) İş dünyasındaki ikiyüzlülük yalancılık

Karşı çıktıkları ve kendilerini başıboşluğa iten düzenin iflâsı bizim için mühim. Yoksa Hippilikte ifrata karşı bir tefrittir.

Hippilerin başıboşluğundan yakınan ailelere, onlarda şu cevabı vermekteler:

«Tutalım, yaşama tarzımız olsun, ülkümüzün olsun gerçekten anlamı yoktur, iyi ama siz ne yapıyorsunuz? Gerçekleştirmeyi düşündüğümüz yeni hayat tarzı nedir?» (3)

Ambassador yayınlarının Amerikan yazarı bir Kaliforniyalı hippieyle röportaj yapmak isteyince, hippinin şu sözleriyle karşılaşmıştır: «Sen önce kendinin şu haline bak bir kere, başka biriyle konuşabilme cesaretini kendinde bulabilmek için önce bir iki bardak alkol almak ihtiyacını duyuyorsun. Kendine dön bir bak - gizliden gizliye komşunun karısıyla kırıştırmaya bakıyorsun. Bak şu haline: Bir tarafta barbar barış ilân ediyorsun dünyaya, öbür taraftan günahsız insanları Vietnam'da makinalı ateşine tutuyorsun, bombalıyorsun. Kendine iyi bak toprağı kirleten, suyu pisleten, havayı nefes alınmaz hale getiren sensin ve bir de buna utanmadan «modern toplum» diyen sensin! Bak şu haline! Ve bir de hiç sıkılmadan, bize nasıl yaşamamız gerektiğini söylüyorsun! Git de başkasıyla alay et!» (4)

Hippileşmenin menşei çok derinlerde, bunalm çok diptedir. Hippiler yalnızca Vietnam savaşına baş kaldırmıyorlar, hiç şüphesiz bununla birlikte Amerikanın dünya görüşüne, Amerika'daki tüm hayat anlayışına baş kaldırmaktadırlar.»

«Amerika'daki gidişatın gelip dayandığı dönemde hippiler bir yol taşı gibi belirivermişlerdir. Aslında hippiler konformist bir medeniyetin rahatına düşkün, kritikten kaçan, kendisinden başkalarını düşünmez hale gelmiş insanlar yurdunun yani «Amerika yaşantısı»nın zehir gibi acı veyvalarıdır.»

«Onların şimdi pencereden sokağa atacak kadar paraları vardı bu doğrudu, ama amacı yoktu yaşamalarının. Hayatın bir değeri kalmamıştı gençlerin gözünde. Ülküden yoksun bırakırsanız gençliğin böyle olacağı tabiidir. Nereye baksalar bir boşluk görüyorlardı. Artık yaşamak onlar için ağır bir sıkıntıyı gece ve gündüz mütemadiyen taşıma demektir. Bu hayal kırıklığı, cinsî sapıklığın daha nice berbat şeylerin kolayca avı haline getirmişti gençliği.» (5)

Kapitalist bir yaşayışın içinden çıkıp hippie, Maoocu, Leninci, Seks manyağı olan gençliğin bütün

(3) Arnold Toynbee, Kriz, Edebiyat, Mayıs 1970

(4) Yılmaz Dikbaş a.g.e. Sh. 31

(5) Arnold Toynbee Hippiliğin Kökeni, Edebiyat Kasım 1970, sh. 15

sebeplerini idealsizliğe ruhsuzluğa bağlayan Toynbee'ye kim hak vermez? Bütün dünya şaşkın! Bu hayat; para, seks, mutsuzluktan mutsuzluğa geçen insanlığın feci durumu; İNSANLIĞIN KAYBET- TİĞİ BİRŞEYİ ARADIĞINI GÖSTERMİYOR MU?

«Haftada bir iki gün yayınlanan özel bir gazete- teleri var hippilerin. Adı vahiy anlamına gelen «U- oracle» Resimleri şaşkına döndürdü beni, büyük bir bölümü dini konulara ayrılmıştı.

Yazılarını ilgiyle okudum. Hippilerin yeni bir din aradıkları besbelli. Tamamen Ortadoksluğa karşı bir din arayışı içindeler, asıl hristiyanlık dışında bir din arıyorlar gibi, bunsalar hemen ilân edecekler. Tıpkı, İngilteredeki gençlerin yeni bir din aramaları gibi. Gazetede resimler belki çizenlerin de şuurulu olarak farkında olamayacakları bir gelişimle kendiliğinden şöyle bir anlam belirmeğe kayıyor: Kâinatın arkasında saklı yeni bir hayat tarzı bulmak onunla uyumlu yeni bir yaşamaya yönelmek için «insan» la «ruhun ölümsüzlüğü» arasındaki ilginin şimdide değin yapılmamış bir açıklamasını yapmak.» (6)

«Maddi imkânların elde edilmesi bizi zenginleştirdi ama manevi yönden hepimiz yoksullaştık. Kan- tarın ipi koşturdu.

Bunun için diyorum ki, belki de dine dönme- nin vakti gelmiştir. Burada «dine dönmek» derken kilise âyinlerine katılmayı kast etmiyorum. Son iki yüzyıldan beri dini buyrukları yerine getirmemek için yüzümüzü nasıl onlardan çevirmişsek din de git gide uzaklaştı bizlerden, kendi özünden de uzakla- şarak.

Dinin yerine ikame edilen politikalarda ve ide- olojilerde durmadan bir şeyler aradık. Amansız bir koşu yapıldı insanlar arasında. Ama bunlardan hiç biri açlığımızı gideremedi. Elimiz böğrümüzde.

Çağımızdaki bu ikame ideolojilerin uzun ömür- lü olabileceğini, yaşayabileceğini doğrusu hiç san- mıyorum.

Din derken, onun içimizde büyüttüğü inancı, mânevi değerleri söylemek istiyorum. Teknik ilmi ve artistik değerlerin hiçbirinde bulunmayan bir mutlaklık vardır din duygusunda. Çünkü din duy- gusu, insan olarak yaratılmış herkeste fitratı bu- lunmaktadır. Onun bulunduğu yeri bilmek gereki- yor, çünkü büyük kriz dönemleri dışında genellikle gizli kalmaktadır.» (7)

Avrupa'nın bu büyük kafaları çözüm yolu için kafa yoruyorlar. İçinde buldukları çıkmazın se- beplerini araştırıyorlar.

«1969 Stokholm banliyösünde içlerinden altısı Nobel kazanmış Fizikçi Linus Pauling, Biyolog Jac- ques Monod, Yazar Artur Koestler, Etnolog Margare- t Mead, Zoolog Kondrad Lorenz - otuz bilgin ve düşünürün — yapmış olduğu kollokyum adete bir

(6) Arnold Toynbee, Hippiliğin Kökeni, Edebiyat Gazetesi Ankara Kasım 1970, sh 15

(7) Arnold Toynbee, Kriz, (mülakat) Çev. Nuri Pakdil, E- debiyat Gazetesi Ankara Mayıs 1970

«Korku Konferansı» oldu. Konferansta «Bugünün insanı, bu bilim çağında nasıl yaşayabilir? Bugünün insanı tekniğin ortaya koyduğu kaçınılmaz tesiri nasıl karşı koyabilir, meseleleri görüşüldü ve görüldüğü ilerleme denilen şey aslında «ihtiyaçların çoğalmasa» dır. Başka bir şey değil ve bu gidişin sonu insanlığın bir teknatronik devreye girişidir.»

(8) 1971 in Dünyasında bütün beyinler hummalı bir düşünme içinde sarsılan dünyaya çare arıyorlar. Sol eğilimli ve Almanyada solu kışkırtan Prof'lardan Max Horkheimer, 1970 senesinde Der Spiegel'e verdiği bir demeçte «Tamamen plânlanmış bir cemiyetle dengeyi temin etmek için artık Allah'a ve ilâhiyata dönmek lâzımdır.» İtirafını yapmak mecburiyetinde kalmıştır. (9)

Dünya bu durumdayken Türk münevveri içinde bulunduğumuz buhranların temel sebeplerini araştırırken acaba Garblılar kadar objektif olabiliyor mu? Hakikat ve ilim namusuna sahipler midir? sorularını sormak hakkımızdır herhâlde. Fakat «münevver» diye geçinenlerin dünya meselelerinin muhasebesini yapacak ve kendi yerini bulmaya çalışacak kafa yapısından düşünce âlemler çok uzak, «ilke», «reform», sayıklamaları içinde yobazlığın en katisında görülmeleri. Türkiye için hâzin bir durumdur.

(8) Ergun Göze, Teknetronik, Tercüman, 1970

(9) Ergun Göze, Teknetronik, Tercüman 1970

YORUM :

(Baştarafı 2 de)

«Atatürk» mü?

Afet İnan'ın «M. Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım» mı?

Mithat Cemal'in «Türk'ün Şehnamesi» mi? Atatürk düşmanlığı yapıyor? Açın bakın. Satır satır. Her sahifesinde bir methiye, her satırında bir «Atatürk» bulacaksınız.

Daha neye sövüyorsunuz? Daha neye utanmadan bağırıyorsunuz? Hâlâ yıllardır oynadığınız bu oyunların eskidiğinin niçin farkında değilsiniz?

«1000 Temel Eser»'in haklı tenkidleri yapılacaktır. Ve çok yapılmıştır da. Fakat bu tenkidleri yapacak olanlar millete düşman olmayan insanlar olmalıdır. Yoksa önüne gelene çamur sallayan bu milletin başına belâ olmuş yobazlar güruhu nun tenkid yapmaya hiç hakkı yoktur. Çünkü milletin temel lerini dinamitliyenler onun temel eserlerini arzu etmezler.

«1000 Temel Eser» komisyonunun seçiminde yeni hükümetin ilme ve sağduyuya saygılı olmasını bekliyoruz. Zira bu nesillerin anarşist olmasının en büyük âmillerinden biride «Kültür Buhranı» dır. Hatalarını düzelterek yeni nesle hayat kaynağı olmasını beklediğimiz 1000 Temel'in bu âsil gayesini saptıracak ihanet şebekelerine dikkat edilmesini, çok titiz davranılmasını sayın Milli Eğitim Bakanından hasseten rica ediyoruz.

mttb gençlik bülteni

HABER — YORUM — AKSIYON

Milli Türk Talebe Birliği Basın - Yayın Müdürlüğünün 15 Günlük Neşir Organıdır.

İstanbul 1 Ağustos 1971

Sayı — 8

Yorum

Sayın Kültür Bakanına
ithaf olunur

Kültür Bakanlığı ve Görüşümüz

Başbakan Nihat Erim'in kabinesine yeni bir sandalye daha ilâve edildi.

Herşeyin madde ile, teknik'le ölçüldüğü bir ortamda «Kültür» meseleleriyle ilgilenecek bir Bakanlık.
(Devamı 2'inci sahifede)

HABERLER

Fatih Gençlik Vakfı

Bilindiği gibi M.T.T.B. 47-48 dönemlerinde yüce hakan Fatih Sultan Mehmed Han'a layık bir eser vücuda getirmek için teşebbüse geçilmişti. M.T.T.B.'nin iki Genel Başkanı Rasim Cinisli ve İsmail Kahraman devrelerinde açılan kampanya neticesinde (140.000) toplanmıştı.

29 Nisan 1969 tarihinde bu gayesini «Fatih Gençlik Vakfı» kurarak tahakkuk ettirmiştir. Fatih'i genç nesillere en iyi şekilde tanıtmamanın, ondan çağımıza bir mesaj getirmenin en güzel yolunu seçerek bir «Vakıf» tesis eden M.T.T.B. 18 Haziran 1971 tarihinde 3. Asliye
(Devamı 3'üncü sahifede)

M.T.T.B Spor Kulübü Federe oldu

(Yazısı 5'inci sahifede)

Geçen sayımızda haberini verdiğimiz MTTB Sosyal İmler Enstitüsünün Topkapı Sarayındaki yemekten sonra Enstitü öğretim üyeleri ve MTTB teşkilât mensuplarının sohbetinden bir an

M.T.T.B. Basın-Yayın Müd. Cağaloğlu - İST.
Basıldığı yer : Dizerkonca Matbaası

Tel. 26 69 24 : 26 36 74
Sahibi M.T.T.B. adına Genel Başk. Ömer Öztürk

YORUM

(Baştarafı 1'inci sahifede)

ğın kuruluşu bizim için sürprizdir.

İsmi itibariyle sevinçle karşıladığımız bu Bakanlığın icraatı henüz meçhulümüzdür. Bu Bakanlık ne yapacaktır? Büyük bir ihtiyaca karşılık verecek midir; yoksa göstermelik bir Bakanlık gibi mi kalacaktır?

İlk Kültür Bakanı Sayın Talât Halman MTTB tarafından bilinen bir şahıstır. Bir günlük gazetede yazdığı fıkraları, san'at mecmualarındaki çalışmaları Kültür ve Basın - Yayın Müdürlüklerimiz tarafından takip edilmekteydi. Sayın Kültür Bakanı ile şahsî münasebetlerimiz de olmuştu. MTTB'nin 49. döneminde I. Dünya Gençlik Kurultayına Türkiye temsilcisi sıfatıyla katılan Genel Başkanımız Ömer Öztürk ile (Genel Başkanımız o zaman MTTB Genel Muhasisi idi) Amerika'da bir tanışması vardır. O tanışma sırasında Sayın Halman Gençlik Kurultayının Türk delegeleri ile tanışırken, 55 yıllık Türkiye'nin en eski ve en büyük bir talebe teşkilâtı olan MTTB hakkındaki fikirlerinde gayri millî soysuz bir takım basın organlarının menfi propagandalarının izleri görülüyordu. Bu da yurt dışından lâyıki veçhile Türk effkâr-ı umumiyesini takip edemekten ileri geliyordu. Tabii ki tamasımız neticesi bir takım şüpheler ve tereddütlerin vuzûha kavuştuğu görülmüştür. Şimdi bizim de Sayın Kültür Bakanının temas ve icraatlarında bazı tereddütlerimiz olacaktır. Acaba; «Millî değerlere sahip olma, onlarda kökünü arama, çağa yepyeni biçimde sunma» şeklinde hedefini çizmiş antikomünist, kozmopolitliğin hepsine karşı, ırkçı olmayan «Millî ve manevî şuurlanma hareketi» ne karşı tutumunda yukarıda bahsettiğimiz çevrelerin bir tesiri olacak mıdır?

Kültür Bakanlığının — bir zamanlar ısrarla çeşitli hükümetlere teklif ettiğimiz Gençlik ve Spor Bakanlığının sonradan Futbol Ba-

kanlığı şeklinde çalışmalarını görerek üzüldüğümüz gibi — gayesi bir iki sahaya teksif edilip asıl hedefinden sapıtılacak mıdır?

Yerli ve yabancı Türkologlar tarafından ilim dışı ilân edilen uydurma dil sevdasının kültürümüze indirdiği ağır darbelerin açtığı yaralara bir çare bulacak mıdır? Dil bahsinde ilim adamlarına saygı gösterilerek alaylı âlimler (!) in dildeki parazitlikleri önlenecek midir?

Tercüme eserlerle kafaları dış âlemlere bağlanıp öz kültürümüzü ihmâl ediş hatâlarımızdan kurtulacak mıyız?

Sayın Talât Halman'a 30 yıl önce feryad eden kültürümüzün üstadlarından A. Hamdi Tanpınar'ın dilile yakınlamı:

«Hangimiz bir İtrî'yi, bir Dede Efendi'yi, bir Şakir Ağa'yı, bir Ey-yubi Bekir Ağa'yı, bir Hafız Post'u, bir Derunî Mehmed Efendi'yi, bir Tabî Mustafa Efendi'yi biliyor ve tanıyoruz. Hattâ bu san'atkarların eserlerinin çoğu kaybolmuş olduğu gibi mevcutlarının nasıl okunacağını ve çalınacağını bilmiyoruz. Onlar henüz keşfedilmemiş yıldızlar gibi kendi semalarında ve yarattıkları güzelliklerin şaâsı içinde münzevî fakat emsalsiz parlıyorlar. Biz ise tahakkuku milletimize nasip olmuş mükemmeliyetlerden habersiz ve onlara yabancıyız. Halbuki onları bilmemiz lâzım. Onlar asırların içinde Türk ruhu dediğimiz şeyi, bir ırkın güzellik rüyasını, nesillerin sonsuzluk da-us-silasını, aşk ve ölüm ürpermelerini, bütün cuşiş ve kederlerini tahakkuk ettirmişlerdir. Biz onların örsünde döğüldük ve hâlâ onlarla hayat ve ruhumuzu zenginleştirebiliriz. İçinde yaşadığımız ve mânasını anlamağa çalıştığımız âlemin altın anahtarları onlardadır. Onları bilmeden tamamîyetimizi kazanamayız. Bu zamanla mümkün olsa da, bu suretle tahakkuk edecek şey, artık biz olmayız. Bizden başka birşey olur. Halbuki cemiyet hayatının en büyük sırrı millî birlikteki devamdır.

Musikimiz için mevcut olan lâkaydimiz, mimarimiz içinde devam ediyor. Dokuz asırdan beri Anadolu ve Rumeli toprağını ırkımızın güzellik rüyaları olan eserlerle süsledik; cami, medrese, han, kervansaray, çeşme, türbe bir yığın eserimiz var. Bunlar hakkında ne biliyoruz? Kaç kitabımız var ve daha ilerisine gidelim, hattâ muhafazaları için ne yapıyoruz? Onların gözümüzün önünde harap oluşuna şahit olan nesiller henüz aramızdadır. Ve bugün dahi bu eserlerin çoğu bakımsızdır. Halbuki göz göre göre ihmâl ettiğimiz bu eserler içinde öyleleri vardır ki yalnız bir tanesi tahakkuk ettirilebilirse, tarihsiz bir insan sürüşü millet sıfatını alabilir.»

İşte görüyorsunuz Sayın Bakan, 30 yıl öncesinin derdi de aynı. Aradan yıllar geçti. Evet. Bu memlekette tarihe sövmek için tarihler yakıldı, kitâbeler yıkıldı, hanlar, hamamlar, kervansaraylar, türbeler, camiler ahır yapıldı, yıktırıldı, satıldı, yok edildi. Ecdât'ın yüzyıllara dayanan nesilden nesile bir emanet halinde intikal ettirilen ne varsa imha ettirilmeye kalkışıldı. Çünkü tarihsiz, fikirsiz, ruhsuz nesillerin yetişmesi arzu ediliyordu. Yıllarca musikimiz yasak edildi. Niçindi bu? Bilmiyoruz. Fakat ortada acı bir gerçek var ki o muazzam musikiye artık yeni nesiller bir batı çocuğunun bakışı gibi bakıyordu. Bu musiki mekteplerden, radyolardan, kültür müesseselerinden kovuldu. Bu özbeöz bizimdi. Bunları biz duymaz, biz işitmez, biz devam ettirmezsek kim bunlara sahip çıkacaktı?

İşte Sayın Kültür Bakanı siz bu kültürün Bakanısınız, yılların ihmâlinin geç de olsa artık olmamasını, değerlerimize sahip çıkılmasını bu millet ve bu gençlik sizden istiyor.

Millî kültüre yapacağımız her hizmeti alkışlayacağız ve yanımızda olacağız. Sinemizde barındırdığımız binlerce genç yapacağımız her hayırlı teşebbüste bir eleman olmaya hazırdır.

Fatih Gençlik Vakfı

(Baştarafı l'incide)

Hukuk Mahkemesine müracaat etmiş 21 Haziran 1971 tarihinde de «Fatih Gençlik Vakfı»nı tescil ettirmiştir.

VAKFIN GAYESİ :

Vakfın bütün gelirleri vergi, idare, muhafaza, vesair masrafları çıktıktan sonra öğrencilere çeşitli yardımlarda bulunmak üzere harcanır. Vakıf bu gayesini gerçekleştirmek üzere ilk olarak öğrencilere ucuz kitap temin etmeyi sağlamak olan bir matbaa kurar. Vakıf öğrencilerinin okuma imkânlarını çoğaltmak için her türlü tesisler ve müesseseler kurabilir. Kurulmuş müesseselerin daha verimli bir hale gelmesini sağlayacak tahsisler yapabilir, ezcümle yurtlar, öğrenci merkezleri ve heyeti kuruluşlar vücuda getirebilir. Burslar verip akademik çalışmalarını teşvik için mükâfatlar ihdas edebilir.

VAKFIN ORGANLARI :

Vakfın organları şunlardır: Mütevelli Hey'eti, Danışma Kurulu, Yüksek ve Orta Öğrenim Komiteleri Denetleme Makamı.

MÜTEVELLİ HEY'ETİ :

Mütevelli Hey'et Başkanı: Ömer Öztürk

Mütevelli Hey'et Başkan vekili: Ahmet Semiz

Mütevelli Hey'et Genel Sekreteri: Hüseyin Coşkun

Mütevelli Hey'et Genel Muhasibi: Erman Tuncer

Mütevelli Hey'eti Murahhas Âza: İsmail Kahraman

DANIŞMA KURULU:

a) Danışma Kurulu, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üni-

ACI BİR KAYIP

Teşkilâtımız mensuplarından İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Elektrik Bölümü ikinci sınıf öğrencisi Üstün Ketenci Ankara'da 13 Temmuz 1971 tarihinde uzun zamandan beri muztarip olduğu hastalıktan kurtulamyarak vefat etmiştir.

Cenazesi 15 Temmuz Perşembe günü İstanbul'da Osmanağa Camiinde kılınan öğle namazını müteakip Karacaahmetteki ebedi istirahatgâhına tevdi olunmuştur.

Efendiliği, dürüstlüğü ve çalışkanlığı ile bütün hocalarının ve arkadaşlarının sevgisini kazanmış olan imanlı kardeşimizin vefatı câmiamızda derin teessür uyanırmıştır.

Üstün Ketenci 1948 yılında Çayeliinde doğmuştur. Okumakta ol-

duğu Yıldız Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin eğitim yapamaz hale geldiği zamanlarda Akademi Düşünce Kulübü saflarında yer alarak anarşistlerle amansız mücadeleye girmişti. Nihayet milliyetçiler muvaffak olmuş, Akademi anarşiden kurtarılmıştı. Bundan sonra Üstün de vazifesini yapmış olmanın huzuru içinde ailesinin bulunduğu Ankara'ya gitmiş ve tedavi olmaya başlamıştı.

Ankara'da bir hafta hastahane- de yatan Üstün Ketenci'ye yapılan ameliyat muvaffak olamamış 13 Temmuz Salı günü hakkın rahmetine kavuşmuştur.

Muhterem kardeşimize Cenab-ı Hak'tan rahmet ve mağfiret, kederli ailesine, arkadaşlarına ve hocalarına başsağlığı dileriz.

versitesi ve Ankara Üniversitesi Senatosunun seçeceği birer ve Millî Eğitim Bakanlığının, Fetih Cemiyetinin, Türkiye Millî Talebe Federasyonunun göstereceği birer, Millî Türk Talebe Birliği Genel Başkanı ve İkinci Başkanlarından teşekkül eder.

b) Danışma Kurulu, öğrencilere verilecek burslara ilim dallarını ve bu dallara dağılma oranlarını teşkilâtı teşvik edici mükâfatların dalları değerlendirilmeleri, yenden vücuda getirilecek müesseseler ve bunların statüleri ve yapılacak tesislerin ciheti gibi vakfın gayesi çerçevesindeki hususlarda mütevelli hey'etinin talebi üzerine mütalâa verir.

YÜKSEK VE ORTA ÖĞRENİM KOMİTELERİ :

Vakfın gelişmesi ve gayelerine ulaşması için mütevelli hey'etinin havale ettiği faaliyetleri yürütmek üzere orta ve yüksek öğrenimden dokuzar ve asil beşer ye-

dek âza olmak üzere iki komite kurulur. Kuruluş ve işleyiş şekil ve tarzları mütevelli hey'etine aittir.

DENETLEME MAKAMI :

Denetleme makamı devlet adına Vakıflar Genel Müdürlüğüdür.

VAKFIN MERKEZİ:

«Fatih Gençlik Vakfı»nın merkezi İstanbuldadır. Yüksek tahsil yapılan diğer yerlerde şube açabilir, faaliyette bulunabilir.

Fatih Gençlik Vakfı hakkında yeri geldikçe efkâr-ı umumiyyeye açıklamalarda bulunmaya devam edeceğiz. Memleketimizin geleceğinin teminatı olacak gençliğe hizmete kendini adanmış teşkilâtımız icraatları ile bu âsil gayesini isbat etmektedir. M.T.T.B. milliyetçi vatansever insanların barınağı kutsi bir teşkilâttır. 55 yıllık mâzisiyle bir tarihi sürükleyen yürüyüşüne yepyeni eserleri ve icraatları ile devam edecektir.

4 İNSAN TİPİ

Peyami Safa'nın 1957 yılında bir günlük gazetede yayınlanan bu fıkrasını, 1970 yılında 1000 Temel Eser Serisinin 42 No.lu «Peyami Safa'dan Seçmeler» adıyla yayınlanan kitabının 13 üncü sahifesinden iktibas ediyoruz. Aşağıda göreceğiniz gibi «ber: hiç bir fi-

kirden değilim!» diye övünen, sırf kendi rahatına koca bir vatani satan «Eyyamcılar Zümresi» ne bu yazıyı ithaf ediyoruz.

Bu ilk üç tipin yetişmesi için kurulmuş Milli Eğitim tezgâhlarının ne zaman idealist insan tipi

yetiştirmeye başlayacağını doğrusu merak ediyoruz?

İdealizme karşı çıkan insanları bu kategoriye göre değerlendiriniz ve karakterlerini teşhis ediniz.

**MTTB BASIN - YAYIN
MÜDÜRLÜĞÜ**

Hayata verdikleri mâna bakımından insanları dört tipe ayırmak mümkündür.

- 1 — Keyif adamı
- 2 — Rahat adamı
- 3 — İş adamı
- 4 — İdeal (mefkûre) adamı.

★

Keyif adamı hayatın mânasını hayatın kendisinde arar: Yaşamak için yaşar. Maddî ve manevî zevklerin peşindedir. Manevî zevkleri güzelliğe, iyiliğe hakikate götürdükleri için değil, zevk için reddetmez. Keyif verici musikiyi, kaba heyecanlar verici mâcera edebiyatını, güldürücü ve dalak şişirici tiyatroyu tercih eder. İçki, curcuna saz, kaba espri, sohbet, fıkra ve hikâye anlatmak zevki, kumar, dedikodu, otomobil ve kotra gezintileri, seyahatler ve ziyafetler hayatını doldurur. Keyif adamı (epiküryen) tipi, ölçüsünü kendiinde arayan insanın bu ölçü dışında herhangi bir yüksek değere inanmasına mâni olan antropo-

santrik (insan - merkezli) tabiatçı ve maddeci görüşün yaygın bir hale gelmesinden doğmuştur.

★

Rahat adamı tembel tipidir. Çok defa keyif adamı tipiyle karışır. Etliye sütlüye karışmamak ve hiç bir ideal için hiç bir mücadeleye katılmamak onun mizacıdır. Az kazanç ve bol rahat. «Azıcık aşım, ağrısız başım...»

★

İş adamı tipi yalnız başarı peşindedir. Bu hedef uğruna her türlü yüksek değeri fedâ eder. Kazanmak, kazanmak, daima kazanmak... Gayesi kazanmak olduğu için kazandığını yemez daha fazla kazanmağa sarfeder.

★

Mefkûre (ideal) adamı tipi, bütün güzellikleri, iyilikleri ve hakikatleri içine alan yüce bir hayır için yaşar. Gökayımıza göre sosyal hayatın canlı bir sergisi olan tarih mefkûre harikalarıyla doludur: Termopil'de üç yüz İspartalının

yüzbinlerce İranlıyı mağlûp etmesi bir ideal hârikasıdır. Jeanne D'arc adındaki câhil çoban kızının İngilizleri Fransız vatanından kovması bir ideal hârikasıdır. Bağımsızlığını ve birliğini kaybeden Almanya, İtalya, Polonya, Çekoslovakya, Yugoslavya ideal sayesinde yeniden doğmuşlardır. İstiklâl Savaşımızda bütün silâhları elinden alınmış Türk milletinin canını fedâ etmesi sayesinde sürüklenmesi mümkün olmuştur. İslâm ve Türk fâthileri ideal hârikalarının binlercesini yaratmışlardır.

Türk milletinin mefkûreci (idealist) bir millet olduğunun misalleri pek çoktur.

Fakat son devirlerde idealsiz bırakılan gençlik halk ve sosyete denilen gruplarda keyif ve rahat adamlarının da kısım kısım bir vurguncu tipine dönmeğe başladığı göze çarpmaktadır.

Devletin bu tehlikeye karşı canlı tedbirlerini bekleyenlerin sabırsızlıkları artıyor.

M.T.T.B. Spor Kulübü Federe Oldu

8 Ekim 1970 tarihinde kurulan MTTB spor kulübü Gençlik ve Spor Bakanlığı Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü tarafından 5-7-1971 tarih 1363 numara ile FEDERE edilmiştir.

Spor kulübümüz futbol hariç 19 branşta faaliyet gösterecektir. (Güreş, judo, boks, halter, basketbol, voleybol, masa tenisi, atletizm,

okçuluk, atıcılık, eskrim, dağcılık, su topu, kürek, âletli jimnastik vs..)

M.T.T.B. spor kulübü Temmuz ortalarından Ağustos başına kadar süren 25 günlük kampını Uludağ Sarıalan mevkiinde yapmıştır.

M.T.T.B. gençlik mefhumunu en iyi anlayan ve tatbikatında bunu

isbat eden bir gençlik teşkilatıdır. Gençliğin dert ve dâvalarına eğilen teşkilatımız maddî ve manevî eğiticilik vazifesini de görmektedir. Fikri seminerleri, konferanslarının yanısıra bedeni eğitimindeki büyük boşluğu doldurma ve onları zararlı yerlerden kurtarma gayesini gütmektedir.

İ L Â N

Millî Türk Talebe Birliği Eğitim Müdürlüğü takdim eder.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ GİRİŞ İMTİHANLARINA HAZIRLAMA KURLARI

Genç Kardeşim...

Türkiye'nin en eski ve en büyük talebe teşekkülü olan MİLLÎ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ, Türk gençliğine hizmet etmeyi kendisine başlıca gaye edinmiştir. Yılların tecrübesine dayanarak EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ tarafından Yüksek tahsile hazırlanan genç kardeşlerimize hizmet ve giriş imtihanlarına hazırlamak gayesiyle bu kursları hazırlamış bulunmaktadır. Kurslarımızı ehliyetli ve tecrübeli öğretim üyeleri vermektedir. Şimdiye kadar hazırladığımız kurslara katılan talebelerimiz Üniversite ve yüksek okullara girişte en üstün başarıyı göstermişlerdir. Kurslar teşkilatımızın eğitim salonlarında verilmektedir. Kursu katılan talebeler ders haricinde, Eğitim, Seminer salonlarında ve bahçemizde rahatlıkla ders çalışabilirler. Müdürlüğümüz ayrıca her yıl Üniversitelerarası giriş imtihanlarına hazırlama kursları, orta derece okul talebelerine bütünlüme kursları ve yabancı dil kursları hazırlamaktadır. Millî Türk Talebe Birliği bütün müdürlükleriyle siz talebe kardeşlerimizin hizmetindedir.

KURLAR	TOPLAM SAAT	ÜCRET
I. Devre 20-Ağustos - 25-Eylül	124 Saat	350 TL.
II. Devre 1-Eylül - 25-Eylül	124 Saat	350 TL.
III. Devre 15-Eylül - 25-Eylül	88 Saat	250 TL.

DERSLER

Matematik (Cebir - Geometri)

Fizik

Kimya

I. Devre kurslar hergün akşam 18-22 saatleri arasındadır. II. ve III. devre kursları gündüz 8-18 saatleri arasında yapılacaktır.

NOT : Taşradan gelenlere yer paso temin edilir.

KAYIT İÇİN

2 adet Fotoğraf
2 adet 100 kuruşluk posta pulu
kurs ücreti.

MÜRACAAT

M.T.T.B. Millî Türk Talebe Birliği
Eğitim Müdürlüğü
Cağaloğlu — İSTANBUL
TEL : 26 69 24

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ BÖLÜMLERİ

	Alacağı talebe adedi
İnşaat Fakültesi	155 kişi
Jeoloji	30 »
Fotoğremetri	30 »
Maden Fakültesi	40 »
Metalurji	40 »
Elektrik Fakültesi	40 »
Meteoroloji	20 »
Makina Fakültesi	
Genel Makina Müh.	90 »
Uçak Mak. Müh.	15 »
Sanayi Müh.	25 »
Mimarlık Fakültesi	70 »
Kimya Fakültesi	50 »
Gemi İnşaatı	40 »

MÜHENDİSLİK - MİMARLIK FAKÜLTESİ (Maçka)

İnşaat Fakültesi	100 »
Mimarlık Fakültesi	50 »
Makina Fakültesi	100 »
Elektrik Fakültesi	60 »
Kimya Fakültesi	50 »
Maden Fakültesi	30 »

mttb gençlik bülteni

HABER - YORUM - AKSIYON

Milli Türk Talebe Birliği Basın - Yayın Müdürlüğünün 15 Günlük Neşir Organıdır.

İstanbul, 26 Ağustos 1971

No. : 9

MALAZGİRT ÖZEL SAYISI

BİR CUMA SABAHİ SEMAYA KARŞI
MALAZGİRT'DE ELLİ DÖRT BİN ER
BESTELEDİLER EN GÜZEL MARŞI
ALLAHÜEKBER ALLAHÜEKBER

(Ömer. R. ÖZTÜRKMEN)

TAKDİM

1071 Malazgirt Savaşının 900. yıldönümü münasebetiyle hazırladığımız bu yazı, millî günlerimizde yapılagelmiş, alışılmış nutuklardan, yazılardan farklıdır.

Türk'ün, Orta Asya'dan Avrupa kapılarına dayanan muhteşem yürüyüşünün, tarihi fırtınasının seyrini ortaya koymak, istikbâle tesir eden düğüm noktalarını belirtmek için meseleyi kökten alıyor ve inceliyoruz. Yoksa «Malazgirt Meydan Muharebesi»ni mücerred olarak anlatmak bir mânâ ifade etmez.

Millî olmıyan Millî Eğitim sistemimizin okullarda usandırıcı bir ders hâline getirdiği Tarih'in, ruh vermediği köksüz nesillere karşı bu incelemeyi sunmamızla 55 yıllık bir Talebe teşkilâtı olarak vazifemizi yaptığımıza inanıyoruz.

Kafalarını Marx'ın tarih görüşüyle veya Avrupaî zihniyetle dolduranların, Türk Tarihine bakışları elbette gayri millî olacaktır. Biz, millî bir görüşle, tarihimizin bu safhasına bakarken, asırlara dayanan tarih içindeki muhteşem yerimizi görüyor ve **TARİHİ MİSYONUMUZU** bir defa daha idrâk ediyoruz.

M.T.T.B.

ANADOLU'NUN FETHİNE KADAR (*)

Anadolu'yu fetheden, Türkiye Devletini kuran, Türklerin Oğuz şubesidir. Türkiye Türkleri tamamen Oğuzdur.

Orhun Kitabeleri'nden bir iki asır önce Göktürk Alfabesi ile yazılmış bir Türkçe kitabede Oğuzların adı geçmektedir. Oğuzlar Kuzey Asya'da ve Göktürklerin kuzeyinde yaşıyorlardı. Türklerin Kırgız boyu, Uygurlarla beraber Oğuzlar'ı da IX. asır ortalarında bugünkü Moğolistan'dan kovmuş Oğuzların büyük bir kısmı batıya Sir-Deryâ ve Aral boylarına göçmüşlerdir. Sir-Deryâ ve Aral civarında bu Oğuz dalgasından önce de Oğuzlar vardı ve ezümle Oğuz boylarından Peçenekler yaşıyordu. Oğuzların büyük kısmı bu ülkeye gelince Peçenekler kardeş boy-la bir arada yaşamayıp Doğu Avrupa'ya akmışlardır.

Üst-Yurt'ta yani Hazar Denizi ve Aral Gölü arasında yaşayan Oğuzların bazı kabileleri İtil (Volga) ve Yayık (Ural) nehirlerini geçerek Avrupa'ya gelmişlerdir. Tuna'yı aşan Oğuzların sayısı Bizans kaynaklarına göre 600.000 kişidir. Yunanistan'a inerek Bizans eyaletlerini yağmalayan Oğuzlar daha sonraları Bizans İmparatorluğunun himayesine girmişler bir kısmı Makedonya'ya yerleşmiş bir kısmı da Bizans Ordusuna yazılarak Anadolu eyaletlerine yollanmıştır. İşte 1071 Muharebesinde Alp Arslan'ın tarafına geçen Oğuzlar bunlardır.

Oğuzlar 24 boya, her boy oymaklara ayrılmıştı. Boyların 12'si Bozoklar, 12'si Üçoklar diye anılırdı. İslâmî devreden önce Oğuzların Bozok grubu iktidarda idi; İslâmdan sonra hânedanlar daha çok Üçok grubundan çıkmıştır.

Selçukoğulları «Kınık», Osmanoğulları «Kayı» boyundan gelmişlerdir. O zamanlar şerefli boy «Kınık» sonra «Kayı» sayılırdı.

Selçukoğulları 915'e doğru Müslüman olmuşlardır. Bundan sonra Oğuz Yabguluğunda Müslümanlık, hele Karahanlılar'ın resmen Türk İmparatorluğu'nu bu dine sokmasından sonra yıldırım hızıyla yayılacak ve XI. asrın başlarında tamamlanacaktır. XI. asrın ikinci çeyreğine girerken bütün Oğuzlar'ı Müslüman olarak görüyoruz. XI. asır ortalarında Anadolu kapılarını dayanan Oğuzlar kâmilan müs-

SAYFA : 4

lüman idiler ve Cihanşümül Dünya mefkûreleri artık İslâm'ın Cihad aşkıyla beraberdi.

Oğuzlar Üst-Yurt'a ve Sir-Deryâ'nın kuzeyine geldikleri ve burada takriben 1 milyon Km² genişliğinde bir devlet kurdukları zamandan 990'a kadar geçen müddet içinde başlarında bulunan ve «Yabgeçen müddet içinde taşıyan hânedanı ve hükümdarları bilmiyoruz. Oğuzların Kınık boyunun beyi olan Selçukoğulları aynı zamanda Büyük Türk Hakanlığının bir krallığını teşkil eden bu devletin sü-başılık (başkumandanlık) makamını irsi olarak ellerinde bulunduyorlardı.

Selçukoğullarının kurucusu Selçuk Beydir. Selçuk Bey'in babası Dukak Bey'den önceki batınlar hakkında bilgilerimiz tam tarihi değildir. Rivayete göre Dukak Bey'in babası Ertuğrul Bey onun babası Lokman Bey onun da Toksurmuş-İlçi onunki de Kerakuçi-Hoca'dır. Oğuznâme bu secereyi vermektedir.

Sü-başı ve Kınık boyu beyi Dukak Bey 903 yıllarında öldürülmüştür. Yerine oğlu Selçuk Bey geçmiştir. Selçuk Bey tahminen 885'te doğmuş ve 1000 yıllarında 115 yaşlarında ölmüştür. 910'a doğru babasının yerine sü-başı olmuş fakat 915'e doğru Yabgeçen (Hükümdar) ile arası açılarak rivayete göre 100 atlı 1500 deve 50.000 koyununu alıp Cend şehrine gitmiş, aynı 915 yılına doğru Müslüman olmuş ve Cend'de kendisine iltihak eden «Kınık» boyuna bu dini kabul ettirmiştir. Şu halde Oğuzlar'ın ve Türkler'in en erken İslâm dinini kabul eden bir zümresi Kınıklardır. Selçuk Bey ile yabgular arasında anlaşmazlık ve rekabet bütün X. asır boyunca devam etmiştir. X. asrın ikinci yarısında Oğuz yabguluğundaki Oğuzların hemen hepsi Müslüman olmuşlardır. Çünkü bu sıralarda Büyük Türk Hakanlığı'nı temsil eden Karahanlılar İslâm dinini Türk İmparatorluğunun resmi dini yapmışlar ve ebediyen «şaman» dinini bırakmışlardır.

(*) Bu yazı :

T. Yılmaz Öztuna'nın Türkiye Tarihi 2. Cildinden, Prof. Osman Turan'ın Türk Yurdu, Ağustos 1956, sayı 276 da çıkan «Büyük Malazgirt Zaferi ve Anadolu'da Türk Destanı» makalesinden, Prof. İbrahim Kafesoğlu'nun gene Türk Yurdu'nun aynı sayısında çıkan «Malazgirt Meydan Muharebesi» makalesinden, iktibas ve adaptasyon yoluyla meydana getirilmiştir.

26 AĞUSTOS 1971

990'da Selçukoğulları sü-başılıktan, yani Oğuz devletinin başkumandanlığından yabguluğa yani hükümdarlığa yükselmişlerdir. Selçukoğulları artık bu sıfatları ile karşılarında iki rakib buldular. «KARAHANLILAR» ve «GAZNELİLER».

999 yılında Sâmânî İranlı Krallığı Gazneliler ve Karahanlılar arasında bölüşülmüştü. Sâmânî Devletini Karahanlılar kaldırmakla Türk tarihinde mühim bir hamle yapmışlar, Türklere Yakınoğu yolunu açmışlardır. Sâmânî devletinin ortadan kalkmasıyla Sâmânîlerin tâbisi Gazneliler serbest kalmışlar böylece yeni tahta çıkan Gazneli Mahmud müstakil olmuştur.

(KARAHANLILAR (940-1040): 845 ve 940 arasında Büyük Türk Hakanlığı, Asya İmparatorluğu ve cihanşümül devlet olma vasfını kaybetmiş küçülmüştür. Bu 95 yıl içinde Uygur Kağanları ve Karahanlı kağanları vardır. Karahanlıları Batı hakanları, Uygurları da Doğu Kağanları kabul edebiliriz. Karahanlılardan Satuk Buğra Han 940 yılında müslümanlığı kabul etmekle Türk tarihinin mukadderatını değiştirmiştir. 940'dan sonra kesin bir şekilde Karahanlılar Büyük Türk Hakanlığını temsil etmiştir. Karahanlılar Türk Tarihinde iki mühim inkılâp yapmışlardır. Birincisi, Müslüman olmakla bütün Türklüğün Müslüman olmasına sebep olmuşlar, ikincisi de Türklüğü Akdenize yaklaştırmışlardır.

845'e kadar Büyük Türk Hakanlığının başkenti Ötüken idi. Akdeniz kıyılarından 5.300 Km., Büyük Okyanustan 1.600 Km. uzakta idi. Karahanlılar'a gelince Balasagon ve Kaşgar merkezleri Akdeniz'den 3.300, Büyük Okyanustan 3.500, Hint Okyanusundan 1.750, Kuzey Buz Denizinden 2.750 Km. uzak taydı. (Tam bir kara devleti) Dünyanın hiç bir yerinde açık denizlere bundan daha fazla uzaklık ölçülemez. Şu halde **İSTİKBÂL AÇIK DENİZLERE ÇIKMAKTIR!**

Karahanlılar'ın en büyük devresinde sınırları Tibet ve Keşmir'in kuzeyinden başlıyor; Aral Gölü, Sir-Deryâ, Amû-Deryâ, Harzem, Maverâünnehir'i Batıdan, Kansu Çungarya'yı Doğudan içine alıyordu. Kuzey sınırı da Balkaş Gölünün epeyce kuzeyinden geçiyordu.

GAZNELİLER (962-1187): Müslüman olmayan Akhunların Hindistan'da iktidardan düşmesinden sonra başka bir Türk Müslüman olan GAZNELİLER 4 asır sonra Hindistan'ı ele geçirdiler ve bu muazzam kıt'ada XIX. asrın ikinci yarısına kadar devam edecek olan Müslüman Türk hâkimiyetini kurdular. Gazneli İmparatorluğu'nun en geniş zamanında 4.900.000 Km²'ye yaklaşmıştır. Afganistan, Türkmenistan, Harzem, Maverâünnehir, Horasan, Kirman, Laristan, İsfahan, Rey (Tahran), Hamedân,

Pathanistan, Sind, Belucistan, Pencap, Racistan, Malva, Gucerat, Ganj Vadisi yani asıl Hindistan (Delhi, Agra, Allah-Âbâd, Üd eyaletleri) bu imparatorluğa dâhil olmuşlardır. Selçuklular'a İran ve Orta Asya eyâletlerini kaptırdıktan sonra Afganistan ve Hindistan'a çekilmişlerdir.

Önceleri Karahanlılar üstün bir devlet iken Gazneliler muazzam bir gelişme gösterdiler. Hele Gazneli Sultan Mahmud zamanında en parlak devirlerini yaşadılar. Hindistan gibi bir ülkeyi fethederek hazinelerini altına boğan Gazneliler Horasan'ı Harezm ülkesini aldılar. Böylece Selçuklular iki büyük devlet arasında sıkıştılar. Açık denizlere çıkmak Horasan'ı geçmekle mümkündü. Horasan ise bütün İran ülkesi gibi Gazneliler elindeydi. Yol kapalıydı.

Selçukluların dünya çapında bir devlet olan Gazneliler arasından sıyrılması hiç kimsenin aklına gelecek şey değildi.

Sultan Mahmud Maverâünnehir'i Karahanlılardan koparmak istiyordu. Karahanlıların da Horasanda gözü vardı.

Selçukoğullarının Horasan'ı fethetmek emelleri kesindi. 1031 yılında ciddi teşebbüsler başladı. Gazneli Sultan Mahmud ölmüştü, yerine geçen oğulları da dirayetsizdi. Oğuzlar 1031'de Horasan'ın doğu kısmının merkezi Herât şehrini işgal ettiler. Fakat Gazneliler hemen geri aldı. Ama artık ilk adım atılmıştı. 1033'de Oğuz akınları derinlemesine Horasan'a girdi.

Çağrı (Çakır) Beyin askerî ve kardeşi Tuğrul Bey'in siyasi dehâsi, birçok tecrübelerle kemâl bulmuştu. 1040'da Çağrı Bey 50, kardeşi 45 yaşlarındadır. Çağrı Bey büyük olduğu halde, devletin idaresinde kabiliyet, askerî kabiliyetten üstün ve mühim olduğu için çocuksuz olmasına rağmen hükümdarlığı Tuğrul Bey'e bırakmıştır. (Çağrı Bey 1016-1021 arasında Güney Kafkasya'da kalmış ve 5 yıl bir avuç Oğuz atlısı ile Bizans'ın doğu sınırlarında gezmiş hasret ve iştiaqla Anadolu kapılarında dolaşmıştır. Bu büyük askerî tecrübe ile 1021'de memleketine dönmüş Gaznelilerin korkunç takibatını boşa çıkararak şahsını ve ordusunu daima kurtarmıştır.)

1037 yılında Çağrı Bey Horasan'ın en büyük şehirlilerinden Merv'i aldı. Burada «Melikül Mülük / Krallar Kralı» ünvanıyla hutbe okuttu. Horasan'da artık Oğuzlarca alınıyordu. Belh, Herat ve 1038'de Nişâpûr fethedildi. Tuğrul Bey bu çok büyük şehirde Sultan/İmparator ünvanıyla adına hutbe okuttu. Bu fetihle hemen bütün Horasan Selçukluların eline geçti.

Gazneli Hükümdarı Sultan Mesud geç uyandı. Ordularıyla Selçukluların üstüne yürüdü, birçok

şchirleri geri aldı. Fakat Selçuklular yılmıyorlardı. Bir daha üstlerine yürüdü ve Selçuklular'ı kovdu. Sultan Mesud hâlâ Oğuzları önemsemiyordu. Horasan Gazneli Selçuklu elinde bir alınıp bir veriliyor-du. Fakat Selçuklu Oğuzlarının girdiği her yere ni-zam ve disiplin giriyordu. Selçuklular Serakhs, Ne-sâ ve Bâverd'i de aldılar.

Sultan Mesud Horasan'ın başkenti Nişâpûr'a girip Sultan Tuğrul Beyi kovdu. Kuzey Horasan'dan tekrar Orta Horasan'a doğru yürüyüşünü haber a-lan Sultan Mesud Dünyanın en güçlü ordusu ile üstlerine yürüdü. Durum vahimdi. Bu kadar kuv-vetle Gaznelilerle başa çıkılmazdı. Horasan'ı bo-şaltıp kuzeye çekilip Azerbeycan üstünden Bizans'la Cihad'ı öne sürdüler. Fakat Çağrı Bey savaşta directti. Bu savaş Oğuzların istikbalini tayin edecek-ti.

İmha korkusu ve cihan hakimiyeti mefkûresi yanında kumandanlarına olan gözü kapalı itaatle elektriklenen Oğuzlar harb san'atının bütün ince-likleri ile Gazneli Sultan Mesud'un ordusuyla 23 Mayıs 1040'da Dandanakan'da çarpıştılar. Ve Gaz-neliler perişan oldular. Bütün Gazneli ordugâhi ha-zinesi Oğuzların eline geçti. Kimsenin ummadığı bu zafer Oğuzların prestijini yükseltti. Bütün civar ül-keler muharebesiz Selçuklulara baş eğdi. Bütün İran, Selçukluların eline geçti.

Dandenakan, Türk Tarihinin İstanbul'un Fethi ve Malazgirt'ten sonra en mühim hadisesidir. Bu cümle, zaferin iki bin yıllık Türk tarihindeki yerini tâyine kâfidir. Filhakika bin yıl kapalı kıtalarda do-laşan Türkler, Dandanakan'la Osmanlı Cihan devle-tinin kurulmasının uzak sebeplerini hazırlamış bu inanılmaz hâli mümkün kılmıştır. Bu suretle tari-hin muvazenesi altüst olmuş mecrası değişmiştir.

Dandenakan zaferi ile BÜYÜK TÜRK HAKAN-LIĞI Karahanlılardan Selçukoğullarına geçer ve Gazneliler Yakın Doğudan çıkarılır. Horasan Tür-kistan, İran, Oğuz hâkimiyetine girer ve artık Sel-çuklu İmparatorluğu Yakın Doğu Devleti olmuştur. Bundan sonra Gaznelilerin geri almak için yaptık-ları her teşebbüs perişan edilecektir.

Güneydoğu İran Çağrı Beyin oğlu Kavurt Bey (Alparslanın kardeşi) Güney İran'da mühim fütu-hatlarda bulundu ve Belucistan'a (şimdi Batı Pa-kistan) kadar bütün araziye fethetti. Türkler Um-man Denizli'ne ve Basra Körfezi'ne erişmiş oldular. Hazar İçdeniz sayıldığı takdirde, bu Oğuzların ilk açık deniz çıkışlarıydı! Az zamanda Kızıldeniz'e ve büyük açık deniz Akdeniz'e erişmek azmindey-diler.

Selçuklular muazzam bir şekilde gelişirken, si-yasî yönden de yeni hüviyetler kazanıyorlardı. O

sıralarda sünni İslâm Dünyası büyük bir kriz için-deydi Selçuklulara gelinceye kadar Batı, Orta İran, Irak şii bir İranlı Büveyh oğullarının elindeydi. Ab-basi Halifesi Büveyh oğullarının elinde adetâ oyun-caktı. Şiiliğin gelişmesinde sünni bölgelerdeki şii hâki-miyeti ve bu bölgelerdeki asayiş özlemi Türklerin İslâm dünyasına yeni bir hüviyetle girmesini sağla-dı. 1055'te hac yolunu tamir etmek ve bu yolun asa-yişini temin etmek maksadıyla Oğuzlar Irak'a girdi. 15 Aralık 1055 Cuma Türk ve İslâm tarihinde en mühim hadiselerden biridir. Halife Kaaim hutbe-nin Tuğrul Bey adına okutulmasını emretti. Bu su-rette halife dünyevî saltanatından feragât ediyor, ruhani lider olmakla iktifa eyliyor, cismanî hüküm-dar olarak Büyük Türk Hakanını tanıyordu. Bu em-riyle kendi adı ile beraber Türk Sultanının adını da hukukan teyit ettiriyor demektir. 10 gün sonra Tuğ-rul Bey Bağdat'a girdi, halkın bitip tükenmez teza-hüratları ile karşılandı.

Şiilerin Tuğrul Bey gittikten sonra tekrar bir hakimiyetleri olduysa da Tuğrul Bey geri gelerek şiileri temizledi.

Tuğrul Beyin üvey kardeşi ve amcasının oğlu İbrahim Yinal saltanat dâvasından isyân etti. Tuğ-rul Bey bunu çabuk halletti, birliği korumasını bil-di. (İsyancılar bastırıldı ve öldürüldüler.)

Tuğrul Beyin devleti münakaşasız surette dün-yanın en güçlü ve kuvvetli devleti idi. Bugünkü İran'ı, Irak'ı, Azerbeycan ve Ermenistan'ı, Baba ve Hindikuş Dağlarının kuzeyinde kalan bütün Afga-nistan'ı, Türkmenistan'ı ve Karakalpakistan'ı, Üst-Yurdu ve Kızilkum Çölünü içine alıyor ve 3.600.000 Km²'ye erişiyordu.

Sultan Alparslan

Amcası öldüğü zaman Alparslan 34,5 yaşınday-dı. 500.000 Km²'ye yakın Horasan bölgesinin vali-siydi. Doğudaki çok ünlü zaferleri ile şöhret bul-muştu. 27 Nisan 1064 günü amcasının ölümünden 7 ay 20 gün sonra cülus merasimi yapıldı. Kardeşi Şehzade Süleyman'ın taht üzerindeki iddialarını bertaraf ettikten sonra aynı iddiada bulunan Melik Kutalmış üzerine yürüdü. (Melik Kutalmış ilk Türk Yabgusu Arslan Yabgunun oğluydu. Doğu Anado-lu'da yaptığı gazalarla ün salmıştı. Emrinde Ana-dolu gazalarında gün görmüş 70.000 Oğuz atlısı var-dı.)

Melik Kutalmış ordusu ile başkent Rey'i işgal etmek için yürüdüyse de Alparslan daha atik dav-ranarak Rey'e geldi. Amcasına (babasının amcaoğ-lu) nâme yazdırarak elçiler gönderdi. Saygılı bir dille isyanın kendine yakışmadığını, devlete zarar

vereceğini, vazgeçip elindeki eyaletlerle iktifa etmesini, gaza ve cihada devam etmesini bildirdi ise de dinlemedi. Bunun üzerine derhal amcasına hücum eden Sultan Alparslan âsi orduyu bozdu. Fırat eden Kutalmış'ın atı yere kapaklanarak öldü. Sultan Alparslan âsi orduyu affettiğini ilân etti. Ve amcasına Rey'e götürülüp Tuğrul Beyin yanına gömülmesini emretti. Kutalmışla beraber bulunan kardeşi Melik Resûl Tigin'i, Kutalmış'ın oğullarını da affetti.

Bilindiği gibi Selçukoğulları (Oğuzların başındaki sülâle) Selçuk Bey'den geliyordu. Selçuk Beyin 5 oğlu olmuştur. Sü-başı Mikail Bey, Emir Arslan Yabgu Bey, Fahrül-Mülk Musa, Yusuf Yinal Bey, Yunus Bey. Sü-başı Mikail Bey'in iki oğlu olmuştur. Çağrı Bey, Tuğrul Bey. Tuğrul Beyin çocuğu olmamış, Mikail Beyin sülâlesi Çağrı Beyden yürümüştür. Çağrı Beyin 4 kız 8 oğlu olmuştur. Bunlar Melik Süleyman, Melik Kavurt, Alparslan, Melik Yakuti, Melik Osman, Melik Arslan Argun, Melik İlyas, Melik Behramşah'dır.

Alparslan, amcası Tuğrul Bey yerine geçmiş ve ondan sonra hânedan Alparslandan gelmiştir. «Melikşah» Alparslan'ın oğludur.

Selçuk Bey'in diğer oğullarının da çocukları olmuştur. Bunların da Türk tarihinde rolleri olmuştur. Bunlardan en önemlisi Emir Arslan Yabgu Beyin oğlu Melik Kutalmış Beydir. Bunun 6 oğlu olmuştur ki en önemli oğlu Anadolu Fatihî I. Süleyman Şah'dır. (Kutalmışoğlu Süleyman). Anadolu Selçukluları onun soyundan gelmiştir. I. Kılıç Arslan Melikşah, I. Mesud, II. Kılıç Arslan ilh...

Sultan Alparslan 1064'de Gürcistan'ı fethetti. Böylece Güney Kafkasya tamamen Türk hakimiyetine girdi. Daha sonra Kars'ı zaptetti. 1065'de Merv'e geldi. Oğullarını Gazneli ve Karahanlı prensesleri ile evlendirerek yakınlaşma siyaseti kurdu. 1067 'de Harezme geldi. Aral Gölü'nün kuzeyini, doğusunu dolaştı. Eski Oğuz ilini tamamen kendine bağladı. 1068'de Sultan Orta Doğuyu terkedip Aras nehrini geçerek Gürcistan'a girdi. Artık bundan sonraki harekâtı Anadolu Fethine başlangıç teşkil eder.

Türkler Anadolu'da

Müslümanlıktan önce Sakalar ve Hunlar gibi Türk kavimleri zaman zaman Anadolu'ya ayak basmışlardı. İslâm İmparatorluğu kurulduktan sonra Araplarla beraber Müslüman olan Türk birlikleri de Toros ve Fırat'ın doğusunda kalan bölgelerin fethine iştirak etmişlerdi.

Anadolu ve İstanbul fethi için Müslüman Arapların birçok teşebbüsleri olmuştu. Fakat bunlar akından ibaret kalmıştır. Anadolu'da Bizans hakimiyeti berdevam idi. Kuzey Afrikayı, Yakın Doğuyu, Orta Doğuyu, İberyayı fetheden Müslümanlar Anadolu'ya hâkim olamamışlardı. Fütuhatın hızı ancak Güneydoğu taraflarına kadar gelebilmişti. Yeni bir güç yeni bir hız bekliyordu Anadolu.

Abbassiler zamanında sınır bölgelerine Horasan ve Maverâünnehir'den getirilen İranlı bilhassa Türk birlikleri yerleştirildi. Zaten halifenin hassa ordusu da Türklere müteşekkildi. Türk Birlikleri Tarsus, Misis, Aynzarba, Adana, Maraş, Hades, Malatya (Göynük), Âmid (Diyarbakır), Meyyafakiriyn (Silvan), Ahlat, Malazgirt, Erzurum gibi sınır şehirlerinde yerleşti.

Türk Komutanları (emirleri) Sivas, Amasya, Niksar, Kayseri, Kolonya (Şebinkarahisar) Zamanı, Konya, Ereğli, Ermenek, Yalvaç, Bergama, Sard, Ankara, Ulukışla, Çankırı, Eskişehir gibi Anadolu'nun birçok şehirlerini işgal edip yağmaladılar. Bizanslılar Türklere karşı Peçenek, Kuman, Uz v.s. gibi Müslüman olmayan Türkleri sınırlara koydular.

924'de Limni adası civarında Müslüman donanmasını perişan eden Bizanslılar bu tarihten sonra teşebbüsü ele aldılar ve taarruza geçtiler. 928'de Bizans Erzurum ve çevresini Müslümanlardan geri aldı. 934'de Malatya düştü. 948'de Bizanslılar Maraş da Müslümanlardan aldılar ve Müslümanları Ahır-Malatya güneydoğu Toroslar zincirinin güneyine atmış bulundular.

İmparator Nikefor, Girit ve Kıbrıs'ı Müslümanlardan geri aldığı gibi Gaziantepi işgal etti. Hattâ Halebi yağmaladı.

964'de Bizanslılar Adana, Misis ve Tarsus'u da alıp Müslümanları Kilikyadan da attılar. Yüzbinlerce Müslüman, Arab memleketlerine göçtü. 966'da Antakya da alındı. 1030'da Urfa da Bizanslılara geçti. Bizans hakimiyeti Van gölü'nün doğusuna ve Kafkas Dağlarına erişti.

XI. asrın başlangıcında Anadolu'da Müslümanların elinde ancak Diyarbakır, Bitlis, Siirt, Mardin, Hakkari bölgeleri ve en güneydoğu Anadolu kalmıştı.

İşte Oğuzlar, Yakın Doğuya müdahale etmek üzereyken İslâm âleminin Bizansa karşı vaziyeti bu idi. Bu feci duruma müdahale edecek yepyeni mücahitler lâzımdı. İspanya'yı, Türkistan'ı, Kuzey Afrika'yı ezip geçen İslâm fütuhâtı Anadolu'da durmuştu. Fakat Müslüman akınları Anadolu'yu epeyce hırpalamış ve XI. Y.Y.'da Müslüman-Türk mücahitlerine zemin hazırlamıştı.

Selçukoğlu Kutalmış bey'in Anadolu akınları

Selçukoğlu Kutalmış Bey,den önce Çağrı Bey Anadolu'ya akınlar yaparak bu ülkeyi yoklamıştı.

1047'de Genceyi Kutalmış Bey muhasara etmiş fakat alamamıştı. Azerbeycan'ı fetheden Tuğrul Bey buranın Umumi Valiliğine İbrahim Yinal'i getirmişti. Bir müddet sonra İbrahim Yinal ile Kutalmış'a ordularını birleştirerek Bizans topraklarını sistemli olarak taramalarını emretti. Bu emri alan Kutalmış ve İbrahim Yinal Erzurum üstüne yürüdüler. 800 kiliseli 200.000 nüfuslu Erzurum önünde 18 Eylül 1049'da Bizans ordusunu bozdular. Pasinler zaferi denilen bu başarı Türkleri 100.000 esir ve 1500 araba ganimet getirdi.

1053'de Kutalmış Bey Kars'ı muhasara ettiyse de alamadı. 1054 Tuğrul Bey Bayburt'u aldı. Malazgirt önüne geldi fakat kaleyi düşüremedi. 1055'de Tuğrul Bey Kutalmış'ı Fatımileri ezme vazifesiyle güneye gönderdi. 1057'de Yâkûti Bey Prens Nikeforus Briyennos'un ordusunu Kayseri önünde bozdu.

1061'de Kutalmış Bey çok güç kazanmıştı. Öldürülen İbrahim Yinal'in ordusu ve ülkesi Kutalmış Bey'e geçmişti. Azerbeycan, Irak, Acem ve civardaki bölgeler Kutalmışın hükmünde idi. Büyük ordusu vardı. Artık yavaş yavaş taht sevdasına düşmeye başladı. 1063'de Alparslan tahta geçtiği zaman da aynı iddia devam etti. Kutalmış'ın İmparatorluk tacı peşinde koştuğu zaman akınları Alparslan'ın kardeşi Yâkûti Bey idare etti.

Türkler Fırat ve Murad ırmakları vâdisinden batıya doğru ilerliyorlardı. Erzincan, Kemah alındı. Kelkit vâdisine gidildi. Şebinkarahisar alındı. 1058 de Malatya da alındı. Yâkûti Bey Urfa'yı muhasara etti fakat alamadı. Sivas'ı işgal ve yağmaya muvafak oldu. 1061'de İmparator Konstantin Dukas Anadolu'ya büyük kuvvetlerle geldi. Türklerin işgal ettiği birçok yerleri geri aldı. Kaleleri takviye etti. Fakat 1063'de Bizans ordusu Türklere yenildi. 1063'den sonra Bizans Anadolu'da yeni meşguliyetlere daldı. Böylece Türklerin Anadolu'daki işlerini kolaylaştırdı.

Sultan Alparslanı tanımayan Kutalmış Bey yere kapaklanarak ölmüştü. Alparslan, esir düşen Kutalmış Bey'in oğullarını Süleyman Şah ve Mansûr Bey'leri affetmişti. Hayatlarına ve hürriyetlerine dokunmayarak Melik ünvanıyla onları Anadolu'da gazaya gönderdi. Bu suretle mustakbel Anadolu fatihi Kutalmışoğlu Süleyman, Alparslanın yüksek karakteri ve ileriye görüşü sayesinde hayatını kurtar-

SAYFA : 8

dı ve Anadolu'da babasının bıraktığı yerden büyük misyonuna devam etti.

1064'de Sultan Alparslan Anadolu sınırına geldi. Verdiği buyruk üzerine Van şehri ve civar kaleleri fethedildi.

Büyük Türk Kumandanlarından Gümüştekin yanında Afşin ve Ahmed-Şah Beyler gibi en mühim Türk generalleri de bulunduğu halde 1066'da Murad ve Dicle vâdilerini yağmaladı. Nizibe geldi. Adıyaman önlerinde 10.000 kişilik Bizans ordusunu imha etti. 1067'de Afşin Bey Malatya önünde daha büyük bir Bizans ordusunu bozdu. Kayseri'yi aldı. Afşin Bey Toroslara aşp Kilikya'yı yağmaladı.

1068'de Tiflisi fetheden Alparslan Kars'a geldi. Akıncılarını Trabzon'a gönderdi.

Bu tehlikeli vaziyet karşısında Bizans İmparatoru çok büyük orduyla Anadolu'ya geçti. Ordusunda Bizanslılardan başka Oğuz ve Peçenek Türkleri, Normanlar, Franklar, Almanlar, İskandinavlar vardı. Kayseri yakınlarında iken Afşin Bey'in Niksar'ı aldığını öğrendi. Sivas'a geldi ve ilerliyerek Divriği yakınlarında Türk ordusunu ricate mecbur etti. Maraş oradan Halebe geçti. Menbiç'i aldı. İskenderun yolu ile Kilikya'ya vardı. Afşin Bey İmparator güneyde meşgulken kuzeyin boşaldığını gördü ve bundan istifade ederek çok cüretkârâne bir akınla Anadolu'yu baştan başa geçip Sakarya'ya ulaştı. İmparator bu duruma çok kızdı ama bir şey yapamadı.

Bizans'ın kritik devresinde İmparatoriçe Eudoxia devlet dizginlerini tutabilme kabiliyetinden mahrumdu. Bunun için idareyi bir erkeğe geçirilmeye zorlanmış Eudoxia da evlenme yoluyla General Romanos Dlogenes'i tahta geçirmişti. Cesareti ve atılganlığı ile tanınan Romanos Diogenes Bizans'ın tek ümidi idi. İşte Kilikya'ya kadar varan bu sefer onun imparator olarak ilk seferi idi.

1069 yılında tekrar büyük ordusu ile Anadolu'ya geçti. Kayseri önlerinde Türk akıncılarını bozdu. Türkler Malatya önlerinde Bizans Generali Ermeni Filaretos'un ordusunu dağıtmışlardı. İmparator Palu'da iken Afşin Bey'in geçen defaki cüretini tekrarlayarak kuzeyden dolaşp Konya'ya geldiğini öğrendi. Konya'nın yağmalanmasına fazlaca üzülen Romanos Diogenes akıncıların yolunu kesmek istedi ise de akıncılar güneye kıvrılarak Çukurovaya indiler ve üslerine döndüler.

1070'de Anadolu orduları başkumandanı Prens Manuel Komnenus Türklere Kızılırmak kenarında bozuldu ve bütün maiyetiyle esir düştü. Bundan faydalanan Afşin Bey Kayseri civarından geçip ta Denizli'ye kadar üçüncü cüretli akınını yaptı. Bir rivayete göre bu akında Türkler ilk defa Ege ve Marmara kıyılarına kadar erişip bu denizleri gördüler.

Bu akınlar hakikatte başıboş icra edilmiyordu. Sultandan emir alan Türkmenlerin hücumları gayet iyi tertiplenmiş, gidecekleri şehirler kasabalar inceden inceye tesbit edilmişti. Mukavemet noktalarını hırpalamak az kuvvetlerle Bizans askeri yığınaklarını işe depolarını imhaya çalışıyorlardı. Bütün bunlar Anadolu Fethine doğru Anadolu'yu olgunlaştırıyordu.

1070 yazında Sultan Alparslan Anadolu'ya geldi. Ve amcası Tuğrul Bey'in alamamış olduğu MALAZGİRT kalesini fethetti. Oradan Diyarbakır'a geçti. Bir müddet burada kaldıktan sonra Silvan'a gitti. (Meyyefanküyn'e) Urfa'ya geldi. 4 defa muhasara etti fakat muhasara uzadı. Bunun üzerine muhasarayı kaldırıp Halep'e geldi. Daha sonra kuzeye doğruldu. Fırat'ı ve Dicle'yi geçti. Diyarbakır-Bitlis yolu ile Ahlat'a geldi. Bu sıralarda Romenus Diogenes de Anadolu'ya geçmiş, Türk İmparatorluk ordusu nu arıyordu.

Malazgirt ve tarihin dönüm noktası

İmparatorun emeli büyüktü. Suriye'yi, Filistin'i, Mısır'ı hattâ hiçbir zaman Bizans'ın olmamış Irak ile İran'ı almayı tasarlıyordu. Bu ülkelere şimdiden Bizanslı Umumî Valiler tayin etmek safdilliliğinden de kendini alamamıştı. İmparatorun 200.000 kişilik büyük ordusunu üçbin araba ve onbinlerce hayvan taşıyordu. Orduda büyük harb aletleri, bu arada 1200 kişi tarafından idare edilen devrinin en büyük harb silâhı «mancınık» vardı. İmparator'un Türklere karşı kesin netice almak kararı kat'iidi. Türk ordusunu yok edip İran'a gidecekti. Alparslanın Halep'ten ayrıldığını duyunca, Sivas'ta Bizans harp meclisini topladı. Aikeforos, Bryennios ve Jozey Trakhunioles gibi Türkleri iyice tanıyan generaller imparatora azamî ihtiyat tavsiye ettiler. Bu sıralarda Bizans ordusuna daima taze kuvvetler geliyordu. Bunlar arasında Franklar, Normanlar, Slavlar, Gürcüler, Ermeniler, Peçenekler, Uzlar vardı. Fakat 200.000 kişilik orduda tek merkezden idareye elverişli birlik yoktu. İmparator ünlü bir hânedandan gelmediği için Bizanslılar arasında lâzım gelen yüksek hürmet ve itâatı telkin edememişti.

Romen Diogenes'in bu yürüyüşü sırasında Alparslan şii meselesini halletmek için Suriye seferine çıkmıştı. Bizans ordusunun İran'a gitmek üzere olduğunu anlayınca ordusuna cebri yürüyüş emretti. Bu cebri yürüyüş bilhassa Fıratı geçerken Türk ordusunda zayiata sebep oldu. Ordusunda Tuğrul Bey devrinden beri terhis edilmemiş yaşlı gaziler

MALAZGİRT'DE UYANIŞ

Kavrulmuş topraklara
«Su gelir, ark uyanır».
Şavk vurur bayraklara
Gafleti terk uyanır.

Yanınca dağda ateş;
Ana, baba, hem kardeş,
Yol yürür, doğar güneş,
Obandan şark uyanır.

Alpaslan çıkar yola;
Alperenler kol kola.
Kuş uçar sağa sola,
Bizans'ta org uyanır.

Yaydan fırlayan oklar...
Zonk zonk eder şakaklar;
Eller, kollar, ayaklar,
Merlikte şark uyanır.

Gelip çatınca zaman;
Düşman bulamaz aman!
Gâzi, şehit, kahraman,
Başbuğ'da börk uyanır.

Ordular hiç durmadan,
Gelir Ortaasya'dan,
-Tokat'tan, Amasya'dan-
Battı'da şark uyanır.

Anadolu dirilir;
Ayakta Müinkir Nekir,
Duygu, düşünce, fikir,
İnsanda erk uyanır.

Devletimin beşiği,
Alpaslan'ın ışığı,
Bu yurdun yakışığı,
Kahraman ırk uyanır.

Ovada Bizans, tortu,
Yerde gökte çatırtı,
Malazgirt'te şakırtı
Can gider, kürk uyanır.

Gökte görünür Burak;
Yeşerir tuzlu çorak,
Sahibin bulan toprak,
O sabah Türk uyanır...

OSMAN ATILLA

vardı. Onları yolda terhis eden Alparslan, genç kuvvetlerle kuzey doğruya ilerledi. Veziri Nizamülmülk'ün muhtemel bir bozguna Türk İmparatorluğunun dağılmasına engel olacak tedbirleri almak üzere Hemedan'a gönderdi. Bizans kıtaları hakkında son bilgileri toplamak üzere hafif süvariden müteşekkil bir Türk tümeni ileriye sevk edildi. Bu tümen General Bryennios'un komutasındaki Bizans öncülerini bozdu, ünlü Bizans Generali yaralı halde İmparatorun yanına kaçtı. Bu vuruşmada ele geçirilen süslü büyük bir haç zafer âlâmeti olmak üzere Bağdat'a gönderildi.

26 Ağustos Cuma sabahı gün ışıırken iki ordu 7-8 Km. uzakta birbirlerini gördüler. Buldukları yer Van Gölünün 45 Km. kadar kuzeyinde Murad suyu yakınlarında idi. Yanıbaşlarında Malazgirt kalesi yükseliyordu. Türk ordusu 50.000 kişi kadardı. Hepsisi disiplinli, itâatkârdı. Anadoluya yapılan akınlarla pişmiş ve bu ülkeyi yurt edinmeyi kararlaştırmış olan Türkler, yurt kurma enerjisi içinde yanıyorlardı. Bozkır muharebe usulünce yetişmiş, ok atmada mâhir ve herbirinin ayrıca birer yedek atı bulunan seri manevra kabiliyetli süvarilerden mürekkepti. Zaptu rapt altında hareket etmesini bilen Türk birlikleri ayrıca müşterek gaza zikri içinde idiler.

Muharebe gününü Cumaya rastlatan Alparslan, Abbasi halifesine buyruk göndermiş, o gün Türk ordusunu muzaffer kılmak için bütün İslâm Âleminin cämilerinde Cuma namazı hutbesinde okunmak üzere bir dua metni yayımlamıştı. Sultan Alparslan'ın imamı fakih Ebu Nasr Muhammed'in zaferin mukadder olduğuna dair tebşiri bütün orduya duyurulmuştu. Alparslan kat'i darbeden önce anlaşma teşebbüsünde bulundu. Kadı İbnü'l Muhelban ile kumandan Sav-tigin reisiğindeki sulh heyetini Roman Diogenes'e gönderdi. Fakat İmparator bunu korkma âlâmeti saydı. Sav-tigin'e: «Sultanımıza söyleyin. Kendisiyle sulh müzakerelerini Rey'de yapacağım, ordumu İsfahan'da kışlayacağım ve hayvanlarımı Hemedan'da sulayacağım!» demişti.

Sert karakteri kadar zekâsı da kuvvetli olan Sav Tigin Bizans İmparatoruna şu cevabı verir: «Atalarımızın Hemedan'da kışlayacaklarından ben de emfîm. Fakat sizin nerede kışlayacağınızı bilemiyorum!»

Çatışma saatini Cuma vaktine kadar tehir eden Sultan, ordu ile birlikte kıldığı namazı müteakip beyazlar giyindi, kokular süründü, gaza meydanında şehadete hazırlanıyordu. Sonra bir hükümdar olarak değil, bir er gibi savaşa girmeyi belirtmek üzere hayatı kadar sevdiği atının kuyruğunu kendi eliyle bağladı. Din ve devlet için canını fedâda asla tereddüt etmeyeceğini göstermek için de elinden yayını atarak, göğüs göğüse muharebe silâhı olan, kılıç ve

topuzunu aldı, alev saçan azim ve irade timsâli gözlerini son defa ordusuna çevirdi. Ve Bizans saflarından da işitilebilen gür ve hâkim sesi ile bir hitabede bulundu. Tarihimizin ender sîmalarından biri olan Büyük Alparslan, karşısında bir çelik duvar heybeti ile duran tunç yüzlü erlerine vatan ve milleti uğruna da şehit olmak mukadderse, bunu, Ulu Allahın lûtfu sayacağını, öldüğü takdirde bir adım dahi gerilemeye tahammülü olmadığını için, vurulduğu yere gömülmesini ve bu millet muharebesinde çarpışmak istemiyenler varsa onların serbestçe gidebileceklerini bildiriyordu. Bu esnada Bizans ordugâhında da dini merasimler yapılıyor, düşman çadırlarından ilâhiler yükseliyor, renkli bayraklar ve büyük haçlar taşıyan asilzadelerin ve papazların düşman safları arasında dolaştıkları, askeri teşci ettikleri görülüyordu.

Burada Haçlı ile Hillâl çarpışacaktı. Türkler, İslâm âleminin yepyeni gücü idi. Onların yenilmesi

ALPASLAN'IN RUHUNA GAZEL

IKLİM-I RUM'U TUTTU CIHANGİR SAVLETİ
TARİH O İŞDE GÖRDÜ NEDİR ŞİR SAVLETİ

TITRETTİ ARŞ U FERŞİ MALAZGİRT ÖNÜNDEKİ
CUŞ U HURUŞ-I RAHŞ İLE ŞEMŞİR SAVLETİ

ON YILDA VARDI SÂHİL-I KOSTANTANIYYEYE
YER YER VATAN DIYARINI TESHİR SAVLETİ

EY ŞANLI CEDD-I EKBERİMİZ ÂB-I TIGININ
BI-HADD İMIŞ GUNEŞ GIBI TENVİR SAVLETİ

TASVİR EDER Mİ BÖYLE ŞEHİNŞAHİ EY KEMAL
ŞİMŞEKTE OLSA ŞİRDE TA'BİR SAVLETİ

YAHYA KEMAL BEYATLI

hem Türklük hem de İslâm Âlemi için büyük tehlikeydi. Türklerin Anadolu, ya vatani olacak, veya yok olacaklardı.

Öğleden az sonra her iki taraf muharebe nizamını almıştı. İmparator Diogenes merkezde kalmış sol kanadı Anadolu birliklerinin başında Kapadokyalı Aleates'i, sağ kanadına Nikeforos Bryennios emrindeki Trakya kıtalarını yerleştirmiş, imparatorluk ailesine mensup Andronikos'u geride ihtiyat kuvvetlerinin başında bırakmıştı. Alparslan ise ordusunu dört kısma ayırdı. Bunlardan daha kalabalık ikisini muharebe sahasının yanlarındaki tepelere pusuya yatırdı. Düşmanın gerilerini tutmakla vazifelendirdiği üçüncü kısmı da müsait mahallere mevzilendirdi ve kendisi Diogenes'in tam karşısındaki mevki aldı.

İlk olarak Türk merkez kuvvetleri okçuların himayesinde hücumla geçtiler. Bu cüz'i kuvvete Diogenes bütün ordusu ile mukabil taarruza kalktı. Ve yavaş yavaş çekilmeğe başlayan Türkleri takip etti. Bu çekilme mağlûbiyet veya bozgun değil, Sultan tarafından maharetle tatbik edilen bir sahte ricattı. Böylece ordugâhından ve ihtiyat kuvvetlerinden hayli uzaklaşan imparator akşama doğru Türk pusucularının yerleştirilmiş olduğu mahalle kadar gelip dayanmıştı. Türk ordusuna umumî taarruz emri verildiği zaman müthiş hatasını anlayan imparator Diogenes gerilemeğe çalıştı ise de Bizans ordusu cepheden yanlardan ve sür'atli süvarilerimiz marifeti ile arkadan sarılmış ve dar bir çember içine sıkıştırılmıştı. Akşam karanlığı bastığı sıralarda hasım tamamen imha edilmiş ve yaralı olarak imparator ve bütün Kurmay Heyeti esir alınmıştı.

Sırf tabye bakımından Bizans ordusunun hezimetini âmilleri arasında, devrin Bizanslı tarihçileri tarafından Peçeneklerin Sultana iltihakları, ihtiyat kuvvetleri Kumandanı Andronikos'un tehlikeyi sezerek uzaklaşması v.s. zikredilmiştir. Yalnız Bizans sarayının meşhur filozof tarihçisi Psellos mağlûbiyeti Diogenes'in kabiliyetsizliğine hamletmiştir ki, kısmen doğrudur. Lâkin Türk Zaferinin asıl sebebi dâhi Kumandan Alparslan'ın dikkatli bir sevk ve idare ile tatbik ettiği sahte ricat, pusu ve uzak muharebe esasına dayanan Bizanslıların tamamen yabancı oldukları Bozkır muharebe usulüne ve Türk ordusunun MANEVİYAT yüksekliğinde aramak lâzımdır.

Sultan Alparslan esir Bizans İmparatorunu iyi karşıladı. Onunla uzun uzun konuştu. Kendisine nasıl bir muamele yapılacağını beklediğini sordu. «Öldürülmek veya zincire vurulup İslâm ülkelerinde teşhir edilmek» gibi şıkları düşündüğünü serbest bırakılmasının zayıf ihtimal olduğunu söyledi. Fakat Alparslan en zayıf ihtimalin gerçek olduğunu, serbest bırakılacağını söyledi. Bizanslı tarihçiler:

Psellos, M. Bryennius, Y. Zonarda, Ermeni tarihçi Vardan, Süryani tarihçi Mihael ve diğerleri merhamet ve insanlık duygularının emsalsiz örneğini veren Alparslan'a hayranlıklarını gizleyememişlerdir. Alparslan Romen Diogenes'u çadırda hususî bir misafir gibi ağırladıktan sonra onunla muahede yaptı. Urfa ve Antakya Türklere verilecek ve ağır savaş tazminatı ödenecek, (1,5 milyon altın tazminat her yıl 360.000 altın vergi). Esirler serbest bırakılacak, icabında birbirlerine yardım edeceklerdi.

Böylece bu zafer Türklere Anadolu kapılarını açtı.

Müslüman-Türk fırtınası Anadoluda

Diogenes maiyetiyle beraber İstanbul'a dönerken hezimetini üzerine yerine geçen yeni İmparator 7. Michael'in askerleri tarafından Amasya'da ve Adana da mağlûp edildi, yakalandı. Bizans başkentinde bir manastırda gözleri çıkarıldı ve ızdıraplar içinde can verdi. Böylece muahede Bizans tarafından bozuldu.

AKINCILAR

*Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik,
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik!*

*Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle!
Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kaafilelerle...*

*Şimşek gibi bir semte atıldık yedi koldan,
Şimşek gibi Türk atlarının geçtiği yoldan.*

*Bir gün dolu dizgin boşanan atlarımızla
Yerden yedi kat arşa kanatlandık o hızla...*

*Cennette bugün gülleri açmış görürüz de
Hâlâ o kızıl hâtura titer gözümüzde!*

*Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik,
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik!*

YAHYA KEMAL

Bunun üzerine Alparslan Kutalmışoğlu Süleyman Şah ve Mansur ile Türkmen beylerine Anadolu'nun fethini emretti. Türkler bir hamlede Kızılırmak'ı batıya doğru atlادılar. Artık Müslüman Türk'ün bu muazzam akışını kimse durduramayacaktı.

Artık, Tutuk, Danişmed, Saltuk, Mengücek Beyler Anadolu'ya dalmışlar birbir fethediyorlardı. Yeni imparator Türklerle büyük bir ordu gönderdi ise de Kayseri yakınlarında Süleyman Şah Bizans'ı bozdu. Küçük bir Malazgirt daha cereyan etti.

Bu sırada kardeşleri Orta Anadolu'yu fethetmişti. 1073'de İzmit yakınında Bizans ordusunu bozan Artuk Bey Amasya'ya doğruldu. Yeşilirmak vâdisini fethetti. Süleyman Şah güneye indi, Antakya yakınlarında bir Bizans ordusunu daha bozguna uğrattı. Artuk Bey Yeşilirmak ve Kelkit havzasını fethederken Mengücek Bey de Erzincan çevresini açıyordu. Erzurum ve Çoruh tarafları Ebul Kasım tarafından alındı. Erzurum ve Kars kaleleri dayanmakta devam etti. Bir kaç kere el değişti.

Kutalmışoğlu, Melik Mansur ise karargâhını Kütahya'da kurmuştu. Ege'ye doğru ilerliyordu. Bu sıralarda Atsız Bey de Suriye sahillerinde mühim fetihlerde bulunuyordu. 1074'de Filistin'in şimalindeki Akkâ limanı da fethedilmişti. (Daha Alparslan zamanında Hicaz Türk Hakanlığına bağlanmış Mekte ve Medine de şii tesirinden kurtarılmıştı) 1076 da Arabistan'ın mühim bir kısmı Türklerle bağlandı.

1084'de Danişmend Bey Malatya'yı aldı ve Kayseri'ye kadar olan bölgedeki son Bizans artıklarını temizledi. Bu sıralarda Anadolu'nun fethi tamamlanmış bulunuyordu. 1077'de Gümüş Tekin Bey Urfa ve Antep çevrelerini almıştı. Bu sırada Süleyman Şah da bizzat Konya'yı fethetmiş batı ve güneybatı Anadolu'yu Ege'ye kadar almıştır. Bundan sonra Süleyman Şah ile kardeşi Melik Mansur Üsküdar'ı alıp, Boğaziçi'ne eriştiler ve dünyanın incisi olan muhteşem şehri Boğaz'ın öbür yakasından hasretle seyrettiler fakat hasretle seyrettikleri bu inci; Fatih Sultan Muhammed Han'ın nâsibiydi.

İşte bu şartlar içinde Anadolu bir destan devri ni yaşadı. Bu destan devri Anadolusu cidden bir kahramanlar ve evliyalar diyarı haline geldi. Öyle ki, Anadolu'da gaza ve fütihat yapan Türk kahramanları etrafında destanlar teşkil etti. Bunların mezar veya türbeleri bir kudsiyet hâlesi içinde asırlarca ziyaretgâh oldu. Dikkate şayandır ki, bu kahramanlar halk arasında Veli hüviyetini aldı. Gerçekten bütün Anadolu toprakları tarihi hatıraları, menkıbeleri, ziyaretgâhları, evliya hikâyeleriyle, vatan olmak için her türlü manevî unsur kazanmış ve böylece Türk Milleti bu topraklara, bu topraklarda Türk Milletinin şuuruna ve kalbine intikal etti. Bu uzun mücadele devresinde Türklerle arasında

DEDE KORKUD, DANIŞMEND GAZİ, BATTAL GAZİ destanları ile bir çok küçük menkıbe ve hikâyeler teşekkül etmişti. Bunlardaki Türk kahramanlarının faaliyetlerinde Din, Vatan mefkûreleri insanlık ve âlicenaplık ruhu başlıca âmil olduğu halde Bizanslılar tarafından vücut bulan AKRİDAS destanında ise para ve kadın birinci derecede rol oynar. Bu keyfiyet her iki Cemiyetin ruh haletini, yani bir taraftan yükselen, diğer taraftan sükût eden idealleri mükemmelen aksettirmektedir. Nitekim, Türklerin 16. asırda Cihan İmparatorluğu vücuda getirmeleri bu ideal üstünlüğü ile mümkün olduğu gibi Bizansın ölüme mahkûm olması da bu ruhi sükût eseri idi.

Ve 1077'de Melik Şah, Süleyman Şah'a Anadolu Hüküdarlığını veren tarihi fermanı imzaladı. Başkentini İznik olmak üzere TÜRKİYE DEVLETİ KURULMUŞ OLDU.

Ve...

Eğer Malazgirt kaybedilseydi Selçuklu Türkleri Karahanlı ve Gazneliler gibi eriyip giden Türk boylarından olması mukadderdi.

1040 Dandanakan'dan 1077'ye kadar süren başdöndürücü ilerlemeye bakarsanız, Horasan'dan Marmara'ya esen bu fırtınanın hızını anlarsınız!

Türkler Anadolu'yu Yurt edinmekle YERLEŞİK MEDENİYET'e geçmişlerdi. İslâm Medeniyetinin bir uzantısını Anadolu'da kurmuşlardı.

İslâm-Bizans mücadelesi Anadolu'nun tahribine, nüfusunun azalmasına, bu sebeple de medenî ve iktisadî inhitatına âmil oldu. Bu umumî inhitat dolayısıyla fetih sıralarında olduğu gibi Selçuklu zamanında da Anadolu'nun yerli hristiyan halkları kültürce geri manzara arzederler. Böylece Anadolu'ya ilk gelen Türklerin çoğu göçebe olduğu, yani kültür bakımından geri bulunduğu halde bu memlekette gelişen millî kültür üzerinde yerli halkların tesiri ve yardımı olmamıştı.

Kesif Türk muhacereti Anadolu'yu 11. asrın son çeyreğinde tamamen bir Türk ülkesi yapmıştır. Denbilir ki, dünya Türk nüfusunun en az üçte biri, bir kaç asır içinde Anadolu'ya göçmüştür. Türkiye Devletine sahip olan Selçukoğulları ve onların vârisi bulunan Osmanoğulları, Türk göçlerini çok akıllıca bir siyasetle iskâna tâbi tutmuşlar, meselâ aynı Oğuz boylarının belirli sahalarda birikmesine müsaade etmemişler, aynı boyun oymaklarını büyük mesafelere dağıtmışlar, aralarına başka Oğuz boylarından oymaklar yerleştirmişlerdir. Bu suretle Oğuzlar'ın yüzlerce yıldır asabiyetle muhafaza ettik-

leri 24 boy teşkilâtı Anadolu'da inhilâl etmiş, fakat Anadolu Türk Milliyeti teşekkül etmiştir.

Anadolu'da Türklerden evvel hüküm süren asayişsizlik, zorbalık düzeni halkı fakir bırakmış, büyük bir toprak aristokrasisi sınıfı meydana gelmiş ve tedricen halk topraksız ve esir duruma geçmişti. Bu sebeple ilk Türk Sultanı Süleyman Şah'ın toprakları halka dağıtması ile halkın büyük tevccühünü kazanmıştı.

Anadolu'ya yerleşen Türkler bir içtimaî hayat sürmeye başlamışlardır. Bugün Anadolu'nun ıssız köşelerinde kalmış o muazzam kervansaraylar o zaman bütün yolcuların milliyet, din ve mevki farkı gözetmeksizin hayvanlarıyla birlikte meccanen yemek ve yatmalarına hizmet ediyor, hastalarını tedavi ve fakirlere de ayakkabı temin ediyordu.

Türkiye'de başlayan bu sür'atli inkişaf sayesinde Konya, Kayseri, Sivas, Erzurum, Malatya... gibi Anadolu dahilinde hiç bir zaman görülmemiş bir takım büyük ticaret ve kültür merkezleri teşekkül etti. Öyle ki, bunların nüfusları 100.000 civarında idi. Nitekim Sivas'ın 14. asırda 120.000 nüfusa sahip olduğunu bir kaynak kaydetmiştir. Halbuki Bizans devrinde bu şehirler birer büyük köyden ibaret idi. Selçuk devletinin takip ettiği iktisadî, ticarî ve ziraî siyaset sayesinde memleket mâmur, nüfus kesif ve halk da müreffeh bir hâle geldi. Devletin istihsalî artırmak maksadıyla Hristiyan halkı himaye, göçebeleri iskân ettiğine ve sık sık çiftçilere ev yaparak, arazi çift hayvanı ve tohumluk dağıttığına ve nihayet bu siyaset icabı bir kaç yılda müstahsili vergiden muaf tuttuğuna dair vesikalar mebzuldur. 14. asırdaki bir kaynaktan çıkararak yazdığımız bu hesaplara göre Selçuk Türkiyesinin bütçesi (vergi aidatı), henüz Türk idaresine girmemiş olan Trabzon Kommen ile küçük Ermeni Krallığı (Çukurova) toprakları ve garbî Anadolu'da bir kısım arazi hariç tutulmak üzere, 17.000.000 altın civarında idi ki, bu meblâğ bu günkü paramızla takriben iki buçuk milyar Türk lirası eder. Yalnız Konya, Sivas şehirleri ile vilâyetlerinin devlet geliri 600.000.000 lira kıymetinde idi. Bu son rakam evvelce Bağdad daha sonra da İlhâniler payitahtı Tebriz'in iradına tekabül eder. İktisadî durumu daha iyi kavrayabilmek için meşhur iktisatçı Sombart'ın verdiği rakamlarla bir mukayese yerinde olur. Filhakika onun 1300 senesindeki İngiltere bütçesi hakkında verdiği rakam Tebriz'e müsavi gelmekte, 1311 yılındaki Fransa bütçesi de daha az bir miktarda idi. Selçuk Türklerinin serveti, zenginliği ve altın gümüş hazineleri o kadar meşhur idi ki, bu devletin Avrupalıların hayallerini tahrik ettiğine ve dillerinde destan olduğuna dair dikkate şayan tas-

virler bize kadar gelmiş ve bu husus efsanelere bürünmüştü.

Selçuk Devleti bu iktisadî ve ziraî siyasetiyle memleketin maddî kalkınmasına çalışırken kültürel faaliyetleri de buna muvazi gidiyordu. Her fetih edilen veya yeniden inşa olunan şehir ve kasabalara tüccar ve sermayedarlarla birlikte ilim, din, edebiyat ve san'at adamları da geliyorlardı. Henüz Türk kültürünün zayıf olduğu zamanlarda bu insanlar, diğer İslâm ülkelerinden daha sonraları da hem oralardan, hem de bizzat Selçuk Türkiyesinden geliyorlardı. Vâzih olarak bildirdiğimize göre, orta çağda hiç bir memleket Türkiye kadar kervansaray, hastahane ve imaretlere sahip değildir. Bu sebeptendir ki Anadolu Türklerinin ve yaptıkları hayır müesseseleri ve vakıfların büyük memleketlerde mevcut olmadığını, oralarda zenginlerin servetlerini zevklerine sarf ettikleri halde, Türklerin sadece din ve hayır işlerine harcadıklarını İslâm kaynakları müttefikan beyan ederler. Esasen bu husus zamanımıza kadar yaşayan eserlerle de sabittir.

Yeni bir medeniyetin beşiği haline gelen Selçuk Türkiyesi nihayet Asya'yı alt üst eden ve sarsıntısı Avrupa içlerine kadar ilerleyen Moğol kasırgasına dayanamadı. Moğollar Türkiye'yi 13. asrın ortalarında tâbi bir devlet ve bu asrın sonlarına doğru da bir eyalet haline getirdiler. Fakat Selçukluların mağlûbiyetlerini sadece Moğol istilâsının vahşetine atfetmek doğru değildir. Nitekim Alâaddin Keykubat 1. zamanında bu istilâ vahşetini sarmakta idi. Fakat onun yerine geçen oğlu, babası gibi Türkiye'nin bu kudretini Moğollar karşısında kullanabilecek bir seviyede değil, bilâkis genç bir mecnun idi. Diğer taraftan, bugünkü Türk münevverleri nasıl Avrupa karşısında milli ruh ve ideallerini kaybederek zayıflamakta ise, o zamanki yüksek Türk münevverleri de İran kültürü ve edebiyatının yıkıcı tesirlerine fazla maruz kalmış, devletin büyük mevkilerinde oturan yabancı ve bilhassa İranlı unsurların zaafı ve nihayet başka ırk ve dinlere mensup askerlerin Türk ordusunda mühim bir yer işgal etmeleri Moğollarla ilk karşılaşmada, hiç mukavemet göstermeksizin Selçuk ordusunun toptan bozguna uğramasına ve firarına sebep oldu. Selçuk Devleti bu unsurların tesiriyle yıkılırken, bereket versin, Türkiye'nin hayatı berdevam idi. Yabancı kültürün tahribine maruz kalmıyan Oğuz Boyları, beyliklerini kurarak, Türk kudretine yeni bir hamle hazırladılar. Bunlar arasında Oğuzların Kayı kabilesine mensup Osmanlı Beyliği, tarihte hiç bir hükümdar ailesine nasip olmayan bir kudret ve hayatıyetle ve birbiri ardı sıra yetiştirdiği dokuz büyük padişah sayesinde, Türk kudretinin rehberi ve mümessili oldu. Böylece Anadolu'da gelişen ve temerküz eden Türk enerjisi ve çoğalan Türk nüfu-

su önce Balkanlara, sonra da üç kıtaya yayıldı. Zira Moğollar, Selçuk Devletini yıkmakla, Selçuk Türkiyesinde mevcut bulunan medenî ve iktisadî inkişaf duraklamadı, hele ticarî faaliyetler daha da hızlandı. Bu devreye ait mimarî ve kültürel eserler bu hususu belirli bir şekilde meydana koymaktadır.

Çağımız ve Malazgirt

Evet. İşte buraya kadarki anlattıklarımızla MALAZGİRT budur. «Şark mes'elesi ne zaman başlar?» diye sorulduğunda: «Türkler Anadolu'ya ayak bastığı andan itibaren» diye cevap veren Haçlıların kastettiği adım da budur. Bu adım atılalı 900 yıl oldu. Aradan asırlar geçti. Avrupa içlerine de gitti bu ayaklar... Otranto'ya, Viyana'ya da dayandı... Ve bugün herşeye rağmen 900 yıl önceki adımımızla gene Anadolu'dayız.

«Benim Cumhuriyetten önce tarihim yok» diyen nesillere rağmen, Anadolu'dayız.

Binlerce Bizans eseri sistemli bir şekilde ihya edilirken, yıkılan binlerce ecdad eserine rağmen yine Anadolu'dayız.

Bizans'ın sefahat âlemlerini diriltiren nesillere rağmen Anadolu'dayız.

900 yıllık vatanımızı Moskof'a, Mao'ya peşkeş çekmeye çalışan vatan hainlerine rağmen Anadolu'dayız.

Ecdadın o muazzam tarihi yürüten nal seslerine, tekbir nidâlarına senelerdir küfrettikleri halde gene aynı azmi, aynı heyecanı duyuyoruz, yaşıyoruz.

BİZİM NESLİMİZ MALAZGİRT'İN, FETHİN, MOHAÇ'IN, ÇANAKKALE'NİN, İSTİKLÂL SAVAŞININ RUHUyla DİRİLİYOR.

Bir bahçedeyiz şimdi şitlerle beraber
Bizler gibi ölmüş o yiğitlerle beraber

Lâkin kalacak doğduğumuz toprağa bizden
Şimşek gibi bir hâtıra nal seslerinden.

(Yahya Kemal)

900 yıl sonraki Türkiye ne alemde?

Önümüzde sanayi inkılabı yaptırılmamış bir Türkiye var. Geri bırakılmış Türkiye, az gelişmiş değil. (Bunu söyleyen insanların tarih şuuru, milliyet duygusu az gelişmiştir, gafil değillerse hainlerdir. Bu tarihi sürükleyen millet, tarihi yürüyüşünde duraklamıştır, o kadar. 16 büyük devlet kurup cihan'a Osmanlı gibi bir imparatorluk gösteren bir millete, daha dün bağımsızlığına kavuşmuş vahşi Afrikalı kabîleler kategorisine sokarak «Az gelişmişler» denilmesi kadar, Türk münevverinin alçaldığı bir devir olmamıştır!)

Bu vatani bizlere hediye edenler, canlarını, mallarını, herşeylerini feda etmişler ve bu vatani bize bırakmışlardır.

Biz onların mirasını yiyoruz, içiyoruz, yaşıyoruz. Bunun kaç yiğitin kaniyla, gözyaşıyla, teriyle ısladığını bilmeden yaşamak kadar, ecdadın ruhuna hakaret olamaz! «Bana dokunmayan yılan bin yaşasın», «Devletin malı deniz yemeyen domuz», «Azıcık aşım, ağrısız başım», «Ben yaşıyayım da başkasından bana ne!» diyen insanların bu vatanı da nasıl yaşadıklarını da hayret ve dehşetle görüyoruz.

Bu vatanın üstünde kaç devlet kurulmuş ve yıkılmış. Ama, millet devam ediyor. Millet nedir? Kan birliği mi? Yalnız o değil, «Ruh Birliği!!» Onların heyecanını duymak, onların aşkını hissetmek, asırlara dayanan nesillerin devamcısı olduğumuzun şuuruna ermek. Onların «Büyük idealleri için nefsi arzularından vazgeçmeleri» gibi, bu vatani kurtarmak için elele, gönül gönüle vermek. Bu nasıl olacak?

Bir münevver kalkar tarihini inkâr ederse,

Bir münevver kalkar dinine küfrederse,

Bir münevver kalkar ecdadının eserlerini yırkarsa,

Bir münevver millete ters düşerse,

O münevver hangi vatani, hangi milleti kalkındıracaktır? TARİHİ SÜREKLİLİĞİNİ KAYBEDEN MİLLET'E, MİLLET DENİR Mİ?

Tarih şahittir. Bu «RUH»a sahip olduğumuz müddetçe, pekçok zorluğun altından kalktık.

Bırakın ey tarihi yürüyüşümüzün önünde yalıtıkayanlar! Hangi diyarın yaşayışına, rejimine inanıyorsanız, oraya gidiniz. Bu millet kendini yaşar-

mak istiyor! YENİ BİR NESLİN ÇAĞA GETİRDİĞİ
SOLMAZ, PÖRSÜMEZ YENİ'Yİ GÖRMEK İSTİ-
YOR!

Budur bizi diriltecek olan!

**Budur bize tarihî misyonumuzu tekrar kazan-
dıracak olan!**

**Budur yılların yaygarasını, palavrasını, yalan
saltanatını yıkacak olan!**

**Biz, batı medeniyetinden tamamen farklı bir
medeniyetiz ve bunun için de apayrı hususiyetlere
sahibiz.**

Batı kalıpları içinde düşünen ve ona kapitalist
veya komünist rejimlere sokmak, onların altındaki
materyalist dünya görüşünü bu millete kabul ettir-
meye çalışanlar, aldanıyorlar, ve aldandıklarını da
göreceklersiniz! Çünkü bunu tarih söylüyor!

20. Asrın ikinci yarısındaki Türkiye'nin genç
nesilleri artık bu aldatmaya karşı çıkacaklardır.
Bu kadar büyük tarihi sırtında taşıyanlar, TARİHİ
MİSYONLARINDAN habersiz yaşayamazlar!

MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ

mttb.com.tr

YORUM:

Niçin Sosyal İlimler?

Cemiyetimiz «Sosyal» kelimesinden ürkmüştür. Ama pek çok meselemiz de bu kelime ile suyun yüzüne çıkmış, müna kaşası yurt çapında ehemmiyet kazanmıştır. Türkçedeki karşılığı «cem'i» «içtimâî» olan ve sonradan maksatlarına uygun olarak öztürkçeciler tarafından «toplumsal» a çevrilen bu kelime bugün dünyaca bilinen ilmi bir terimdir. İnsanın münasebetlerin bütün kâinatı kapladığı ve fakat egoist bir hüviyet kazandığı çağımızda biz de bu ortak terimle herkesi düşünmeğe çağırıyoruz. İşte bunun için «Sosyal İlimler» diyoruz.

Bugün yüksek tahsil yapan gençler kendi branşlarına münhasır sosyal meselelerden ilmi seviyede haberdar olamıyor. Objektivitesini kazanamıyor. İş bölümü kabiliyet esasına göre yetişme, bir şeyin en iyisini yapmak güzel şey. Ama çevre ile irtibatı kesmemek şartıyla. Biraz iktisat biraz tıp biraz psikoloji, sosyoloji, edebiyat biraz teknik, tarih, hukuk, biraz siyâset, din ve ahlâk, biraz da tiyatro, musiki ve hitâbet bilmek lâzımdır. Bu bilgiler, asrımızın atom ve füze tekniği için de öyle konferans ve münferit sohbetlerle elde edilemez. Devamlı ve sistemli bir çalışmaya ihtiyaç gösterirler. Bu çalışmayı yapmağa biraz da mecburuz. Zira, Ali Suavi'nin dediği gibi: «Sen de gemidesin». Gemi tayfasının işini iyi bildiğini (Devamı 2'de)

HABERLER:

Acı Bir Ölüm

Ankara'da ameliyat masasından kalkamıyarak vefat eden ÜSTÜN KETEN Cİ kardeşimizden sonra Trabzon Orta Öğrenim Komitesi Sekreteri İSMET ÇALIK'ın vefat haberini aldık. Son aylar için iki teşkilat mensubumuzun kısa aralıklarla vefat haberlerini almak, bizleri ziyadesi ile üzüntüye boğmuştur.

1953 yılında Trabzon - Yomra'da doğan İSMET ÇALIK, çevresinde çalışkanlığı, dürüstlüğü ve en bâriz vasfı Milliyetçisi ve Mukaddesatçılığı ile tanınmıştır. 3 yıl ortaokul ve 2 yılda lisede olmak üzere, 5 yıl üst üste iftihara geçen ÇALIK, 6 Temmuz 1971 günü denizde boğularak vefat etmiştir. İsmet Çalık Trabzon Lisesi son sınıf öğrencisi idi.

Zamanımızda Millî bir eğitimin olmayışı yüzünden bol bol yetişen çilesiz, kaygusuz, köksüz eyyamcılar zümresinden veya ihanet çeteleri; Komünist haydutlardan olmayarak, bütün bu namüsaît şarlar altında, ruh kökünü bozmayan som Anadolu

genci İSMET ÇALIK'ın vakit-ölümü bizler için büyük bir kayıptır.

Ruhundaki coşkun imâm ile, memleketimizin dahili düşmanlarla tehdit edildiği bir ortamda, bu vatana büyük hizmetler beklerken kaybettiğimiz İSMET ÇALIK'ın vefatından dolayı teşkilatımız adına başta ailesine, onunla kader birliği yapan arkadaşlarımıza ve Trabzon halkına başsağlığı diler Cenab-ı Hak'tan rahmet niyaz ederiz.

DİKKAT

M.T.T.B. SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ TARAFINDAN BİLDİRİLMİŞTİR

M.T.T.B. Sosyal - İlimler Enstitüsü'nün kayıtları 15 Eylül'den 15 Ekim 1971'e kadar her gün saat 16.00 ve 18.00 arasında M.T.T.B. Sosyal İlimler Enstitüsü'nde yapılmaktadır.

Universite Yüksek Okul Talebeleri veya mezunlarından isteklilere duyurulur.

Niçin Sosyal İlimler?

(Başarfa 1'de)
vazifesini iyi yaptığım düşünün. Fakat aralarında âhenk ve dayanışma yoksa gemi nasıl yürür? Bir gün bir kavga çıkar. Dümenci kavgaya katıldığı zaman gemi meçhule doğru yalpalamağa başlar. Hele makinist de yumrukları sıkınca gemi zınk diye durmaz mı? Kaptan ne yapsın? Ne gemiyi yürütebilir artık ne de kavgayı önleyebilir.

Âhenk ve tesânüt. Bu iki unsur nasıl teessüs edecek? İşte sosyal ilimler türlü dallarda öğretim görmüş insanları büyük Türkiye idealinin etrafında toplayacak ve eğitecek, her ferdi cemiyetin ayrılmaz birer parçası hâline getirecek. Komşusu açken o uyuyamayacak, canı istediğini yapamayacak. Evet türlü dallarda okuyan dimağlar arasında köprüler kurulacak, geçitler açılacak ve kopmalar önlenecek, hodgâmprestlik elini eteğini çekecek. Kültür sahibi, şahsiyet sahibi Türk etnellektüeli yetişecek. Medenilik medeniyetçilik, tekâmül, ilerleme, iyiyi, güzeli, doğruyu bulmak lâfta olmaz elbet

te. Teknik mi, tahsil ediyor sun, geleceksin iktisat profesörünün karşısında oturacaksın, dinleyeceksin, not alacaksın, öğütlediği kitabı okuyacaksın. Edebiyatçı mısın? Geleceksin psikoloji profesörünün karşısına insanın içini öğreneceksin. Düşüncelerini rahat ve güzel anlatamıyor musun? Geleceksin hitâbet hocasının dersine kendine güven kazanacaksın. Her şeyden evvel çalışacaksın. Ama metotla, sistemli çalışacaksın. Biz de karınca kararınca böyle yetişmek isteyen genç kardeşlerimiz, idealistlerimiz için çalışıyoruz.

Âhenk ve tesânüt başka nasıl doğar? Birbirimizi sevmezsek, -Adalardan birinde bir Cuma günü bir hamalın yanına sokulup Cuma namazı kılan onunla bir arada olmaktan haz duyan Yahyâ Kemâl gibi düşünmezsek kendimizi bu milletten nasıl sayabiliriz? Bu milletin dertleriyle dertlendiğimize, neşesiyle neşelendiğimize kendimizi nasıl i-nandırabiliriz?

Bu âhenk ve tesânüt bağları kapmamış olsaydı, kültürünü

ulaştırabildiği milletlere «Ben Osmanlıyım» dedirten Türk-lük gururunu hâlâ yaşasaydı bugünkü çatışık ve anarşik ortam vücuda gelmezdi. Biz, kendi harsıyla tekâmül prensibini yürütemedik. Dolayısıyla dıştan gelen büyük sosyal, kültürel ve teknik baskılara karşı hüviyetimizi muhafaza edemedik. Onları asimile yerine olduğu gibi kabule mecbur olduk. Bu eziklikten kurtulmak için o günden beri altta kalmış, tâ dipte yatan sosyal meselelerimizi cesaretle ele almamız, vatan ve milletimize candan bağlı, prensiplerden asla taviz vermeden başarıya ulaşmamız lâ-zımdır.

Türk'e yabancı metotlar en çok maarife tatbik edildi. Hem de her sene sil baştan dendi. Gerçekçe olarak da değişen dünya şartlarına ayak uydurma mecburiyeti gösterildi. Ve öyle ayak uyduruldu ki 1969 yılında nüfus başına düşen millî gelir 2214 liraya yükseldi (!). Hindistan da geride... 1938 de 432 TL idi. Otuz üç senede 33 misli ilerleme (!) Develüasyon enflasyonlar.. biribirini kovaladı tabii. Millî gelire katkıda bulunmak şöyle dursun Türk kültürü yerine Pekospil kültürü (!) nü okuyan, tatbik eden bir nesil yetişti. Bütün değer ölçüleri yerini paraya bıraktı. Her türlü katakulli, yalan, riyâ bu maddeyi elde etmek için âdeta meşru sayılır oldu. Memur rüşveti artırdı. Vatandaş esnaf da «Benim emekliliğim yok, bak devletin memuru bile irtikâp yapıyor» dedi elinden geleni ko madı. Âhenk ve tesânüt de yerini kazık ve çıkara bıraktı, itibarlarını yitiren hükümetlere varlıklı vatandaş vergisini ver mek istemedi. Devlet gelirleri azalınca zamlara müracaat edildi. Bu defa hayat pahalandı. Fakir - zengin uçurumu büyüdü. Bir kısım zenginler lüks ve isrâfa kaçan hükümetlerden viski patlatıp açığ yapan siyâsîlerden haklı olarak vergi kaçırды. Vergilerinin

(Devamı 5 de)

M.T.T.B. TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN FAALİYETLERİNDEN HABERLER

1. 1970 - 71 yılı Amatör Ter-cüman Rehber kursları hitama erdirilmiş, yapılan imtihan neticesi 24 rehber staja başlamış tır. Bunlardan 19 tanesi staja devam etmiş ve diploma almağa hak kazanmıştır. 4 Eylül 1971 günü seminer salonumuzda yapılan törenle genel başkanımız Ömer Öztürk tarafından kendilerine diplomaları verilmiştir.

2. 1971 turizm sezonunda büromuza gelen turistlere yurdu-muzda çeşitli faydalar sağla-yan tenzilat kartlarının satışına devam edilmiş ve şehir tur-ları tertip edilip, turistlere ve turizme azami şekilde faydalı olunmağa gayret edilmiştir.

3. Turistler için Anadolu Tur-ları Tertip edilmiş, tarihi, gö-

rülmeğe değer bütün eser ve yerler Rehberlerimiz refakatinde gezdirilmiştir.

4. Yeni Rehber kursları için el ve duvar ilanları bastırılmış, Ekim ayından itibaren kayıtlara başlanmasına karar verilmiştir.

5. Amerika ve Almanya talebe teşekkülleriyle karşılıklı gurup gezileri yapılması kararlaştırılmıştır.

6. Bütün Türkiye turizmi hakkında geniş malumat verecek olan GENEL REHBER EL KİTABI'nın uzun zamandan beri süren çalışmalarını bitmek üzeredir.

7. Şimdiye kadar yapılmamış olan gurup şeklinde dış ülkelerle yapılacak gezilerimizin ilki ALMANYA'ya yapı-lacaktır.

ŞEHADETİNİN İKİNCİ YILDÖNÜMÜ

Şu ana kadar tesbit edilemeyen hainler tarafından 2 yıl, evvel MTTB Spor Müdürlüğü odasında uyurken bombalanarak şehit edilen aziz kardeşimiz MUSTAFA BİLGİ'yi rahmetle anarız.

GENÇLİĞİMİZ VE ASIL SUÇLULAR

Şehadetinin 2. yıldönümünde aziz şehidimizin bir yazısını size sunuyoruz.
Bu yazı: M.T.T.B'nin aylık neşir organı «Milli Gençlik» mecmuası'nın Şubat - Mart 1969
Kongre Özel Sayısında «Gençliğimiz ve Asıl Suçlular» başlığı ile yayınlanmıştı.
Kozmopolit ve kızıl cereyanlara karşı kendilerini muhafaza eden şuurlu ve vatansever genç-
liğe ithaf eder Aziz Şehidimize Cenab-ı Hak'dan rahmet niyaz ederiz.
M.T.T.B BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

Tarih boyunca gelmiş geçmiş milletlerin meydan geliş, yükseliş ve çöküş sebepleri incelenirse şu gerçek ortaya çıkar: Milletler yetiştirdikleri genç nesillerin mazilerine yani o milleti ayakta tutan temel ilkelere bağlı oldukları nisbette kuvvetlidirler. Aksi takdirde o millet kuvvetini kaybederek çökmeye ve tarihin tozlu sayfalarına gömülmeye mahkumdur.

Nesiller milletlerin beka teminatıdır. Varlıklarını, kuvvetli oluşlarını çeşitli yoketme çabaları karşısında devamlılıklarını ve medeniyet sahunda yükselişlerini onların sağlam karakterli hakikatçı, millî varlıklarının devamı için yerinde gözü kara oluşlarına borçludurlar. Bu, kimsenin inkâr edemeyeceği bir sosyal gerçektir. O halde geleceğimiz ve milletler arasındaki durumumuz yetiştirmekte olduğumuz nesle ve dolayısıyla bizim onların eğitiminde göstereceğimiz ihtimama bağlıdır.

Gençliğin mânevî duygular bakımından zayıf ve eksik oluşunun mes'uliyeti önce onlara değil, kendilerinin eğitiminde yanlış yol tutarak dejenere olmalarına meydan veren, gençler yetiştirmekle mükellef olanlara aittir. Günümüz gençliğinin içinde bulunduğu durum bir neticedir. Her netice de bir sebebe bağlı olduğuna göre genç neslin bugünkü hâle düşmesinin de bir takım sebeplerin tesbit edilip yoketme yoluna gidilmesi lâzımdır.

Bekâmızın teminatı olan gençliği, içindeki cevheri ters yönde kullanılmak suretiyle kurutanlar; millî benliğinden, asırlardır bağlı kaldığı örf ve âdetinden, kendisini üç kit'a-

nun hâkimi kılan imânından ve ona herşeyden önce insan olduğunu böylelikle kâinatın en şerefli mahlûku olduğunu bildiren mânevî değerlerinden soğuyup; bilim ve teknikteki ilerlemelerini örnek alıp kendi bünyesinde tatbik etmeye çalışacak yerde, batının hippilerine beatniklerine, ferde insanlığına unutturup ahlâksızlaştıran modasına gönül vererek kendilerini hiç uğruna harcayan, bir takım salyaly ağzuların akıttıkları zehiri yudumlayarak sapık ideolojilere saplanan böylelikle millî şeref ve haysiyetimiz için yüzkarası haline gelen bir topluluk durumuna getirenler kimlerdir?

Bugün üzerinde en fazla durulacak problem şüphesiz ki gençliğin içinde bulunduğu çık mazdır. Genç nesli bu çıkmazdan çekip almak ve ona yürütmesi gereken nurlu ufuklara giden yolu göstermek şarttır. Bu ise henüz dejenere olmamış fakat yolunu da tayin edememiş bulunan, çeşitli cereyanlar arasında hangi yola gideceğini şaşırılmış başıboş dolaşan bu durum apaçık görüldüğü halde bir türlü kendisine sahip çıkılmıyan, mes'eleleri üzerinde titizlikle durulmayan orta öğrenim çağındaki gençleri eğitip yetiştirmek, onlara zaferden zafere koşan atalarının ruhunu anlayışını, imânını vermek ve herşeyden önce memleketi faydalı olmak dileğiyle çalışın dürüst, azimli irâdeli fertler hâline getirmekle mümkündür.

Bunun böyle olduğunu bildikleri halde bu gerçek üzerine eğilmeyen yıllardır kanayan bu yarayı sarmayanlar asıl suçlular!...

Maarif hayatımızı dejenere

ederek, sağlam içtimâf bünyemizi bozmaya çalışın; yoğun çalışmaları neticesi birlik ve beraberlikten uzak, kardeşlik duygusundan yoksun, nefsi arzularının esiri olarak her türlü kirli fi'liyâtı işlemeyi mesrû sayacak bir zihniyetin hüküm sürdüğü bulanık havayı yaratmak isteyenlerdir asıl suçlular!...

Bu tip çalışmalar karşısında birleşen, imânlı, kuvvetini sağlam inançlarından ve temiz karakterinden alan, mâzisine bağlı gençleri ezme, yıldırma, fikir meydanında yalnız kalıp diledikleri gibi at oynatmak için ellerinden gelen herşeyi yapanlardır asıl suçlular!..

Bar, pavyon, kumarhane ve diskotek kapılarının ardına kadar açık olduğu, çeşitli ahlâksızlığın gözlerimizin önünde işlendiği günümüzde; henüz her gördüğünü taklit etmeye çalışacak yaşta evlâtlarını cemiyetin bu kirli havasına terkederek, aile terbiyesinden yoksun bırakan, kendi zevk ve sefalârı uğruna onları ihmâl edip cemiyetin başına belâ kılan anne ve babalardır asıl suçlular!...

Temennimiz genç neslin memleketin yükselmesinin kendi çalışmalarına bağlı olduğunu idrâk ederek asırlarca cihanı titreten dedelerine lâyık torunlar olduklarını göstermek için aynı inanç etrafında toplanarak zafere koşmalarıdır.

ZAFER İNANANLARINDIR!..

Mustafa BILGI
M.T.T.B.

Orta Öğrenim Komitesi
Başkanı

NIÇIN SOSYAL İLİMLER ?

(Baştarafı 2 de)
âdil olarak millet hizmetine sarfedilmesinden bile şüphe ettiler. Zengin vatandaş ki Türkiyede millî gelirin % 45 ini alır. Sosyal hizmetlere işbaşındaki dürüst olmayan kimseler yüzünden katılmadı, çekingen kaldı, kazancını dafma gizlemek ihtiyacını duydu. Yan gelip yatanların, gelir kaynağı aramayanların bir gün «Varlık Vergisi» diye kapısını çalaca-

ğından dâima korktu.
Böyle dar bir boğazda perişanlığımızın ticaretini yapmağa kalkanlar oldu. Hazır metotlarla ezilen çoğunluğun zihni çekinmeğe çalışıldı. Marksist, Leninst, Maocu doktrinler piyasaya kurtuluş tableti olarak sürüldü. Oysa hasta olan Türk milleti idi. Hastalığı özel bir bünyeden neşet etmişti. Onu ne yabancı hekim ne de yabancı reçete iyi edebilirdi. Ona

teşhisi kendi adamı koyacak, onu kendi elemanı ancak tedavi edecekti.

İşte sosyal ilimlere böylece ihtiyaç doğdu. İlim adamlarımızın kafasındaki faydalı görüşleri Türk milletinin hizmetine, demokrasimizin gelişmesine tahsis edebilecek entellektüellere böyle ihtiyaç hâsıl oldu.

MTTB. böyle bir ihtiyaca cevap vermekten, böyle bir Enstitü kurmaktan şeref duyar.

mttb.com.tr

Milli Türk Talebe Birliği Basın-Yayın Müdürlüğü'nün 15 günlük Neşir Organıdır.

İstanbul - 15 Eylül 1971
No: 11

YUNUS EMRE ÖZEL SAYISI

Kaç mevsim bekleyim daha kapında
Ayağımda zincir, boynumda kement?
Beni de, piştiğin belâ kabında
O kadar kaynat ki, buhara benzet

Bekleme Yunusum, bozuldu bağlar,
Düşüyor yapraklar, geçiyor çağlar;
Veriyor, ayrılık dolu semâlar,
İçime bayıltan, acı bir lezzet

Rüzgâra bir koku ver ki, hırkandan,
Geleyim, izine doğru arkadan;
Bırakmam, tutmuşum artık arkandan,
Medet ey dervişim, Yunusum medet!..

Necip Fazıl KISAKÜREK

YUNUS EMRE ÖZEL SAYISI

BU ÖZEL SAYIYI; «YUNUS EMRE» KİTABIYLA ÇAĞIMIZIN İNSANINA «YUNUS»U EN GÜZEL ŞEKİLDE ANLATAN SEZAI KARAKOÇ'A İTHAF EDİYORUZ.

BİR NESİL OLARAK O'NA ÇOK ŞEY BORÇLUYUZ.

MTTB BASIN-YAYIN
MÜDÜRLÜĞÜ

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Dizgi - Baskı: Yüksel Matbaası

Tel.: 26 69 24
26 36 74

YUNUS KAPININ EŞİĞİNDE

Metin MENGÜŞOĞLU

Yunus'u hiçbir vakit çevremizde yaşayan, soluk alan, gezinen, yiyen içen bir insan gibi düşünemiyoruz. İnsana ait bir takım yerleşik karakterin dışında onları aşmış ve daima bizim ötemizde, sesini bir sonsuzluk ülkesinden bize doğru fırlatan ama yine içimizin ozanıdır Yunus. Bütün bütün bir ozan, boşluklarımızda yangın sesiyle şiir söyleyen bir ozan-insan da değildir. O, belki dokuzyüzyıllık Anadolu insanının ciğerköşesinde atan bir sinirdir tek kelimeyle. Kendinden önceki ve sonraki Anadolu insanının da. En çok düşünceleri ve yaşayışıyla değil ve fakat soy söyleyişiyle, arı diliyle, aklın süzgecine ihtiyaç göstermemiş, belki mantık dışı, ruhi ürpermeleriyle Yunus bu insanın sembolüdür. Yunus vakıası muşahhas hazları ve elemeleri, maddi varlığı ve oluşları ışık hesabıyla aşmış öyle bir sembolizm doğurmuştur ki, bir çeşit melek-insan tipine olağanüstü yaklaşımlar yapmıştır. Evet onu gaye edinmediği kimsenin aklına getirmeyen bir sembol. Yumşak ve yerleşik çizgileri ve sıfatlarıyla tutkunun kişioğlunda şaha kalkma hamlesini kucaklayan, elattığı her konunun sınırlarını zorlayan değil çok çok aşan, böylece hep bir «ÖTELER» imajıyla sonsuz ve gaip olan Mutlak'ı amaçlayan, bu arada yine aşk gözükaralığının kazandırdığı nazla sınırları da unutarak ve unutturarak hızla geçen bir dervıştır Yunus. Birşeyi geçmek gereklidir. Bir yerden geçmek gereklidir «Geçmek» olayının Yunus'ta ihmal edilmez olduğunu, yüklülüğünü ya da ağırlığını sağlayan yeryüzünün geçici bir dünya olmak gerçeğidir. Fakat kalan ölüm değildir. haber'dir. Yani öğreten ölüm değil Allah'ın kitabıdır. Yunus ilim gözüyle bakmaz Kitaba. Belki emredildiği gibi de bakmaz. Ama bu, Kitabı önemsememe anlamına

gelmez. Dedik ya nazlıdır, incelik adamıdır. İnancı kuvvetlidir, sevmekte ve sevdiğine naz etmektedir. Şiirlerinin gösterdiği konu ve anlam bütünlüğü, duygu özdeşliği bunu isbatlamaktadır. ayatının bir Alah sayıklaması, Allah düşü olması ve bu alandaki şaşmazlığıdır asıl onu sağlam ve soluklu kılan, diri tutan.

Yunus'ta belki isyan, günah, sapma, şikâyet hatta dalgınlık (Hep aşktan ötürü) vardır ama çelişki yoktur. Ozan Yunus'un erişilmez yanı da budur. İsyanı ve şikâyeti ise tasavvuf geleneğinden ilham alır: Nefs. Bu yönden Yunus bence ferdiyetçiliği ağır basan bir ozandır. Gerçi onu toplumcu saydırtacak öğelere sahiptir. Meselâ dil ve toprak aşkı. Bütünüyle ele alınınca iş değişir. Eserinin temel teması «nefs» olan bir ozanın, Yunus'un halkçı, halktan yana olmadığını değil, fakat şiirinin genel yapısının ferdi sancılar ve istekler üzerine kurulmuş bulunduğunu kim unutabilir? Yalnız Allah'la özleşmenin, O'nunla konuşmanın imkânlarını arayan ve zorlayan, yaşadığımız dünyadan kopmayı ve sıyrılmayı öğütleyen ve yaşayan bir ozanın bütün sosyal hummalarla geldiğinden, özellikle günümüzdeki anlamında, toplumculuğundan nasıl sözedilebilir? Ancak İslâm düşünce ve ahlakının yogurduğu bir toplumda yaşayan ve söyleyen ozan madem ki serapa bu düşünce ve ahlakın ve bu ülkenin kutsal sancılarının ozanıdır, o halde bu açıdan toplumcudur da. Tabii olarak devrimcilikte bağdaşan yanı yoktur bu toplumculuğun. O zaman zaman daha çok fukara olan halkları, işsiz-güçsüzleri, zulme uğrayanları ve ezilenleri diyelim uyanmağa ve başkaldırmaya var mı dâveti Yunus'un? Aksine hayatı hatta ortamı (ki o hayat ve mutlu-

luk seviyesi daha ileri bir ortamdır) olduğu gibi benimseyen, mistisizme ulaşan bir tevekkülle bağ-rına basan Yunus kalbin adamıdır. Billr yalnız mideden gelen sesin gövdeden ve nefsten kopan sesin kişiyi umuda ve mutluluğa çağırmadığını. Bilir kar-nı doyurmanın, bedeni zevkleri gidermenin fazilet olmadığını. Hatta öyle ileri çıkışlar yapar ki bedeni zevklerin tabii alanına, Allah'ın izin verdiklerine, yani nefsin helâl isteklerine de kafa tutar bir yer-de. Bu onun ana isyanıdır. Ve bu konuda şeriat onu tam yargılamak Yunus bu defa bir ulu tövbe-kâr-dır:

«Aklım evi kaygılı nefsim asayış benim»

Tasavvufun öngördüğü insan tipini çizerken belirir Yunus'ta yer yer sosyal temalar. Burada da yine tecrübe ve müşahede aracı kendisidir. Hedef benliktir. Nefsini ele alarak, oradan başlayarak hep hoşgörülü, seven, acıyan, hakikat adına da olsa incitmeğe kıyamayan, dünyayı benimseyen fakat el-den geldiğince ona uzak, böylece mistik, tasavvufun insan örneğini aramaktadır. Evet sayar: İnsanları çekiştirmeyi, yalamı, horgörmeyi, cihan kaygısını, dünya nimetlerine bağlılığı v.b. ve soruyu hep nef-sine yöneltmek karşı çıkar. Kimi defa bilgiç hocalara ,vaazlere çattığı da olur. Sık raslanmayan bir usuldür bu. O iki çeşit «Sen» der. Birinde yönelişi ve hitabı Allah'adır. Öbüründe Vahdet-i vücud fel-sesine göre Allah'la özleştirdiği «ben» i bazan da müşahhas olarak «günahkâr nefis» tir karşısındaki. İşte bu arada ender karşılaşılan bir üçüncü şahıs da vardır. Ya bir şeriat erbabı (özellikle medrese tahsili yapmış olan), bir imam, bir vaaz bir hocadır ya da ender olarak bir gayr-ı müslimdir. Bütün üçüncü şahıs «sen» leri bir ögütte şöyle topluyor:

«Seni Haktan yığanı her ne ise ver gider
Ne beslersin bu teni, sinde kurt kuş yer gider
Ölümiün bak gözün aç dökülür sakal ü saç
Yılan çıyan gelir aç yiyip içip sır gider
Kesgil haramdan elin çekgil gıybetten dilin
Bize bizden ulular haber söyler der gider
Ecel erer kurur baş tez tükenir uzun yaş
Düpdüz olur dağ ü taş gök dürülür yer gider
Miskin Yunus ölücek Sini nurla dolucak
İman yoldaş olucak Ahirete sir gider.»

Bence Yunus çağının şartlarından çok ırkının o da günü birlik değil ezeli şartlarıyla yakından ba-

ğımlıdır. Doğu ırkları özellikle türkler ötedenberi realist olmaktan çok romantiktir. Korku yerine sev-giyi seçmiştir. Kalbe kafadan daha yakın ve eğilimlidir. Rind, zahid, derviş, Hind fakiri, mecnun, mis-tik, miskin v.b. tipler çoğunluktadır. Zaten realite-lebilecek gönül ekolü tasavvuf bu eğilimden doğ-muş ve türkler özellikle Osmanlılar tarafından gelişt-irilmiştir. Resmî hüviyetlerle tekke ve zaviyeler a-adamı yetişmiştir. Bu gönül adamları da birer ufuk insan gibi ayrı ayrı çevreler kurmuş, halklarla kay-naşmışlardır. Halklar temayüllerini bol bol bul-ne koşturmuş. Yunus belki bir tekke şeyhi değildi. Fakat o bu hareketin öncüsüdür yine de. Hele türk ilinde. O, Acem duyarlığı ve Hind derûniliğini de şahsında özümleyen bir doğu evrenselistidir Ferdi sancılarla karşımıza çıkıyor görünmesinde ve ev-renseliği ifade ediyor olmasını yoksayamayız tabii olarak. Üstelik nefsinin bir ömür boyu pişirdiği ta-savvuf felsefesi de cihanşümül bir hümanizmi tedris ediyor değil mi? Dünya nimetlerinden bir lokma bir hırkaya razı fakat öte dünya nimetlerinden cen-netten daha fazlasına aç, bu iki yönlü doyunluk ve açıklık zıtlığının teorisini kurmuş ve bu yaşayışın öz tasarrufu içinde kalan bölümünü şaşılacak ölçü-de realist olarak yaşamış bulunan Yunus'ta her chl-i tasavvuf insan-ı kâmilini bulmakta haklıydı. Çünkü o erişilmez bir ideal gibi halkın yüreğinde daima taşıdığı ve canlandırdığı ama bir türlü ulaş-madığı dervişliğin örneğini vermiş oluyordu. Hatta Yunus bile bu insan örneğine (insan-ı kâmil) te-vazu göstererek ulaşmamadan yakınmıştır. Bu yolla da ayrıca yakınmayı öğretiyordu. Onun ilâhi-lerini söyleyerek, zikrederek, onun şiirleriyle çoş-a-rak insan-ı kâmile eremeyenler avunmuş, tatmin olmuşlardır. Ve yine Yunus halk için iki yönlü bir kazanç kaynağı, yaşamının metodunu veriyor, ya-şayamamanın acısını dindiriyor. Demiştik ya Yunus bizzat sembol insandır. Etiyle kemiğiyle soluk alan insanın kendisi değil bir silüetidir. Ama niçin çok kere olduğu gibi insanlar onu putlaştırmamıştır? Öyle ya bunca derin etkisine nazaran, daima put-laştırmağa eğilimli olan kişiöglü -ki o peygamber-leri bile putlaştırmıştır- Yunus'u putlaştırmamış-tır. Bir kere sevenleri müslümandır. Ve peygamber-leri putlaştıranlar müslümanlar değildir, ya da İs-lâmdan sapmışlardır. İşi ileri götüren bir takım mezarlardan yardım umma, vclî kabirlerine yönel-me gelenekleri (Yunus için de sözkonusu) temelde büyük insanları Allah'ın rızasına erişmede vasıta

kılma isteğinden doğduğu için tevil imkânı kazanmış ve ancak derin fakihlerin karar verebileceği ölçüde incelmış bir konudur. Yunus'ta bu halk yönelişinin ayrı bir yönü var. Bir kere mezarı belli değildir. Ayrıca Yunus buna fırsat vermemeğe çalışmıştır. Benliği ve şahsiyeti hesabına övünmemiştir. Tam ve gerçek bir mistiktir. Çok kere yerinmiştir. Tövbe ve pişmanlıklarla donanmıştır. Kendini horlamıştır. Yergiye açık kapı bırakmak istemiştir. Sevilmeye ummuştur ama umduğu sevgiden fazla sevmeye becermiştir. İnsanların, ona yönelme hızlarından daha süratli olarak insanlara yönelmiştir. Bozulma, sapma, kayma ihtimalleri olan insanlara. Üstelik çağının adamı değil çağların adamı olması nedeniyle gelecek insanın trafiğine koyduğu umut benliğine şeriatın sınırlarından haber vermediği de ihmal etmemiştir. Bu bakımdan o şeriate sınırsız bağlıdır. Yer yer şeriate zıt düşen bir takım söyleyişlerine bakarak onu şeriate cephe olan bir ozan olarak gösterme çabaları tutarsızdır. Şu şiirleri yazan ozanı dinlemeli:

1. *Tevhide uydur özünü
Mevlâya döndür yüzünü
Aymına keten bezini
Sarılar bir eyyam gelir*

2. *Bunlar geri gelmeyenler
Zühd-ü taat kılmayanlar
Bu beyliği bulmayanlar
Zira geçti devranları*

3. *Yarab nola halim
Kabre vardığım gece
Ey'olmazsa amelim
Kabre vardığım gece*

4. *Hak müyesser etse varsam
Güzel kâbetullah sana
Bakuben hayramın olsam
Güzel kâbetullah sana*

Bilmem ırkların kader şartı mıdır? Neş'eye, sevince tüm kapılarını kapamış özel dünyası içinde daima muzdarip bir yaşayışı sürdürür Anadolu insanı. Şöyle duyulanıp çıplak dağlara doğru söylen-

meğe başladığında hep bir acı terennümü tekrar eder durur. Yabanel, özlem, yavuklu duygularından kurulu efsaneler, yangın türküler, ezgi ve ezgi. Bakarsınız bir ölünün ardından yakılan ağıtta hiç de ölüm korkusu ve endişesi yoktur. Ancak ayrılık acısıdır yüreği kabartan. Ölümün hoştur gelişi, ölüm çağrısıdır. Der ki Yunus:

*Yakasız ton giyem gidem - Başsız ata binicek
Hiç bilmem ben nice yidem - Hangi yana sefer edem*

Ama ayrılıktır, özlemdir dayanılmaz olan. İnsanın insana karşı tutkusunun yani tutkunun daha sağlamı olamaz sanırsınız. Ve toprağa bağlılığın acısını da eklersiniz buna. Toprağa bağlılığın Anadolu insanında erişilmez bir yeri ve değeri var. Gurbet, özlem ve ayrılık çekilen ve yaşama olduğu kadar istenen birşeydir de. Önce arzu edilir sonra dayanamamanın türküsü söylenir:

*«Gittin ki tez gelesin
Tez geldiğin bu mudur?»*

İşte sevgidir, aşktır. Yunus'un tedarik ettiği. Yunus yetiştirmiştir bu insanları. İnsanın insana ve toprağa olan bağlılığından yavaş yavaş yetişerek olgunlaşarak Allah'a varılacaktır. Şehvetin ve arzunun güzel olanını, yasak olmayanı denemenin ve yaşamının yolu budur. Budur, hayatı bedenî zevklerin alanı olarak açıklama kısırlığından kurtularak ona kutsi ve helâl bir maya katmanın yolu. Böylece yaşamak daha bir inanâ bulacak ya da gerçek manâsına ulaşacaktır. Kişioğlunun tabiatını iptal etmeden onu her yönüyle değerlendirerek ancak bu yolla normal insanların cemiyeti kurulacaktır. Mutluluk vicdânın varlığını ve baskısını duyulmakla başlayacaktır. Yunus dersi ve öğüdü Anadolu insanına bunu bol bol aşılacaktır. Böylece yaşamaktan ürken, ölüme karşı endişeli bir topluluk olmaktan kurtulmuştur. Cemiyetin kalitesini ve endişeli bir topluluk olmaktan kurtulmuştur. Cemiyetin kalitesini ve engin sabrını sağlayan tevekül olmuştur. Devrimin ve başkaldırmanın, intiharın ve melankolinin insanı yetiştirmemiştir Anadolu. Ölümü ve ızdırabı unutan insan yetiştirmemiştir batıda olduğu gibi. Kendini aldatan, düzmece toplumlardır, Yunus'suz toplumlar. Zorla sevinmeğe ve neş'elenmeğe uğraşan batılıya mukabil yeryüzünün bir zevkler âlemi olmadığını bilen doğu insanı ız-

dırabı ne güzel benimsemiştir. Allah'a giden yolda karşılaşılacak güçlüklerle göğüs gere gere, şeytana ve günaha direterek erişilecektir mutlak fazilete. Çünkü böyle öğütledi Yunus:

1. Derviş bağı taş gerek
Gözül dolu yaş gerek
Koyundan yavaş gerek
Sen derviş olamazsın

2. Bir garib ölmüş diyeler
Uç gündün sonra duyular
Soğuk su ile yuyular
Şöyle garip bencileyin

3. Benim adım dertli dolap
Suyum akar yalap yalap
Böyle emreymiş Çalap
Derdim vardır inilerim

4. Dülgerler beni yondu
Her âzam yerine kondu
Bu inilti Haktan geldi
Derdim vardır inlerim

5. Benzim sarı gözlerim yaş
Bağrım pâre ciğerim taş
Halden bilen dertli kardaş
Gel gör beni aşk neyledi

Yunus her zaman haline bir ortak bulacaktır.

Yunus ferdiyetçi yani ağır basan bir ozandır da. Ününün masal çapındaki yaygınlığını sağlayan hangi içtimâî yaralara el uzatışı, halk nabzını hangi noktalarda yakalayışı ve halk ülküsünün ne çeşit bir propagandistidir? Madem ki o Anadolu insanının (türkçe konuşan) ta ciğerköşelerinde gongunu vuran bir masal müezzini, o halde birleştirici, toparlayıcı ve büyüleyicidir. Birinci sebep işlediği felsefenin cihanşümül kaygılarla bezenmiş bulunması, ikincisebepse ortak inancın ortak dilleki sözcüsü olmasıdır. Bu ayrı ırk ve mezhep sahipleri yeryüzünde ancak Anadolu toprağına nasibolmuş bir vakıyyla, sosyal yaşayış bakımından öylesine sıkı kenetlenmişlerdir ki inançlarının odak noktasından kopan davranışlarında bile teviller ve

yeni tefsirlerle uzlaşmanın imkânlarını aramışlardır. Belki bu tutum yani Hakem'i yitirme ya da hesaba katmama olayı onlara imparatorluklar yıktır-mış, devletlerini zayıflatmış ama gönül yıktırma-mıştır. Tek mesele vardır: Gönül yıkmama kalb kırma meselesi. İnsanlara hep hoşgörüyle kalb kırma, onları sevmeye, severek eğitime, bütün varoluşu sevgiyle açıklama meselesi. Hatta Kitaba ve gerçeğe zıt düşse de zalime karşı da güler yüz gösterme imtihanı. Türklerin müslüman olmadan önceki adet ve göreneklerinin bir bölümünü, Orta Asya'dan taşıyarak Anadolu'ya ulaştırdıkları o tatlı-sert psikolojisini İslâmî kaynaştırmaları ile izah edebiliriz. Fakat sevgi bir Selçuklu Osmanlı huzurunu nasıl saklayabilmiş yada niçin engelleyememiştir? Çünkü İslâmî ahlak yapısı, ırkî öğelerden daha baskın bir tesiredici güce sahipti. Sevginin realite ve mantık dışı olanla bir münasebeti vardır. İşte o noktada masal başlar. Masal hükmeder. Efsane ve menkıbedir yaşayan ve yaşama hızını kazandıran. Yaşamağa renk ve çeşni mayası katan. Zamanın akışına orantılı olarak da yinelenikçe değişen, yenilenen. Bu yüzden Anadolu'nun her karış toprağında bir Yunus mezarı vardır. Bu yüzden kimilerine göre bektaşî, kimilerine alevî, kimilerine göre sünnî, hem türk, hem kürt, hem acemdir o. Bir yerde, bu, bir çeşit doğu vatandaşlığı ülküsünü savunmuştur Yunus. Ama yine şiirlerinin bütününden çıkan tek ve unutulmaz gerçek onun müslüman bir türk ozanı olduğunu açıklar.

Bir şiir:

«Ecel oku erdi cana katle göçtü dur deyeler
Gafil olan yolda kalır tez yarağı gör deyeler
Anmaz idim ol Sultanı ne işe gönderdi beni
Emaneti verilen canı gel issine ver deyeler
Çün can bedenden çekile şol elif kamet bükiüle
Gözünden gevher döküle gel merteben sor deyeler
Şöyle yürürken naz ile adın deştere yazıla
Kara yerde ev düzüle gel günahkâr gir deyeler
Kabrin sual eder sana kamı armağanın bana
Armağansız gelen bunda yılan çıryan yer deyeler
Yunus sabret bu mihnete birgün eresin rahate
Yine Hakkın lütfu yete gel cennete gir deyeler.»

Bakınız ölümü karşılayıştaki şu rahatlığa. Harikatle insan yeryüzünde Allah'ın halifesidir, seçilmiş yaratığıdır. Can bir emanettir. Onu korumak ve üzerinde Allahın istediği gibi tasarruf etmek asıl ödevimizdir. Ahiret, yeryüzündeki iyi kötü dav-

ranışlarımızın yaratıcımıza karşı hesabını vererek cezalandırılacağımız ve armağanlandırılacağımız sonsuz bir âlem. Cennet, bu âlemin müsbet alanı. Peygamber buyurur: «Her mümin cennete girecektir, istemeyenler müstesna.» Yunus cenneti istemekte ve özlemektedir aslında. Yer yer cennet tasvirleriyle halkları Allah'ın buyruğuna uymağa ve cenneti kazanmağa çağırır. Cenneti yalnız bir kavram olmaktan kurtarmağa bizimle birlikte yaşayışımıza katmaya çalışır. Mümini düşünce ve duygudan derinleşmeğe hazırlar. İnancı sanki müşahhas bir olay gibi dokunabileceğimiz, damarlarda akışını duyabileceğimiz bir organ halinde sunuyor gibidir. Böylece sağlanacak olan zihinlerin kuru birer mefhum hafızası olmasını önlemek, onu metafizik varlığın sağlam duvarlarını tesbite, işi ütopyadan realizme çekmektir. (Yani Yunus realisttir.) Metafizik varlığı kabul ve tasdik apriori bir işlemden geçerek olgunlaşacaktır. İşte bu kaygıyla kimi yerde Yunus İslâmî sınırları aşarak çok istediği ve özlediği cenneti bile istemez hâle geliyor. Hastalık ölçüsünde derinleşmiş takdim vazifesinin aşk ve sarhoşluk halinde, iradeden ve kaynaktan koptuğu nokta:

«Cennet cennet dedikleri
Birkaç köşkle birkaç huri
İsteyene ver anları
Bana seni gerek seni.»

Bu, cenneti küçümseme ve şuurlu bir isteme olmasa gerek. Çünkü daha birçok şiirinde de tamamen aksini savunmaktadır. Cenneti ve cennetlikleri övmektedir. Ve bu bir tenakuz da sayılmamalıdır. Allah'a kavuşma onunla birleşme felsefesi adına Allah'ın en büyük armağanı cenneti isteme ve tepme olsa olsa insanlara, derinleşmemiş ve belli bir mantığı aşamamış kafalara bazı gerçekleri kendini feda ederek sunmakla izah edilebilir. Öyle bir fedâ oluşu ki bağlılığın şiddeti fedakârlığın Allah katındaki değerini araştırmayı gerektirmiyor. Bu arada Yunus'un, cenneti istememenin mümin için ne bahtsızlık olduğunu bilemediğini de kabul edemiyoruz. Elbet efsane ve masal adamına efsane çapında tutku gerekir. Tutkudur, evet evet herşeyi idare eden, ayarlayan, yıkan ve yapan aşktır, aşk sarhoşluğudur. Bu kendini bilmeme ve şuuraltı davranışlar, bu coşkunluk vecd ve cezbe hep metafizik ülkede soluk alışın, hep onu görüşün, hep onunla olma isteğinin sonucudur. Belki melânko-

li, ama sağlam ve dürüst bir yanını nasıl yoksayabiliriz?

Masal öyle anonimdir ki her anlatanın dilinde ayrı bir manâ ve ifade kazanır. Burada unutulmamacak olan husus bir masal insanı olan Yunus'un hayatına ve eserine halkın katkısıdır. Binlerce şiir ve menkıbe arasında artık ona ait olanı seçmek, ayıklamak güçleşmiştir. Bu olayı böylece kabullenmek ve benimsemekten öte yapılacak iş yoktur. Herşey yeniden yapılmış, yeniden yıkılmış, başka başka biçimlerde ve özlere yeniden kurulmuştur. Hem sonra tevellere ve yeni tefsirlere de gerek yoktur bu konuda. Biz, doğulu olmayı ve yüzyıllardır kaderimizi belirleyen yakınmayı, iyi - kötü, doğru - yanlış, bilmek zorundayız. Yunus'la birlikte hâlâ yakınıyoruz:

«Yarab nola halim benim
Kabre vardığım gece.»

Yakınmamızın uygunluğunu belki de uygun-suzluğunu tesbit etmek için kıyamet gününü bekleyecek değiliz sanıyorum. Gelecek İslâm insanı buna hayli kabiliyetli görünmektedir.

Bu dünya ve öte dünya birbirinden ayrı ve kopuk değildir gerçekte. Birbirine bağlı, hem öyle sıkı bağlı ki bu dünya öte dünyanın tarlası, burada ekerek ve burdan geçerek varılacaktır o gaib ve ebedî âleme. Ve zaruridir bütün yaratıklar oraya ulaşabilmek için bu mihnet ve acı ülkesinden geçmeğe. İşte bu yüzden bir yerden geçmek gereklidir, birşeyi geçmek gereklidir. Yunus, aralıksız, hiç durmadan önümüzden, ardımızdan, evrenimizden ve içimizden geçip giden, akıp giden ama hızla giden, gönlümüzün ozanı. Bu bağ yani iki dünya bağı ve bu oluşun hızla giden, gönlümüzün ozanı. Bu bağ yani iki dünya bağı ve bu oluşun ifadesi Yunus şiirinde ayrı ve yüklü bir temadır. Ölüm, bir ayırıcı, iki dünyayı birbirinden koparıcı soğuk ve katı bir süratle gelmiyor. Sıcak ve yumuşak yaklaşımlarla aksine bağlayıcı ve kaynaştırıcı bir dernekle geliyor. Yetişen mü'min, varoluşun, bir madalyonun tersi ve yüzü özelliği gösteren bu iki yanlı fakat gerçekte tek hakikatini bir «ikilik» olarak düşünemez hale gelinceye dek Yunus şiirindeki «vahdet» tezini tedris eder ve bilgiye ulaşır. Ve herhalde vahdet, İslâm inancının farklı karakteri değil mi? Yeryüzünün bütün insanlarını tek bir kelimenin çevresinde birleşmeğe ve özleşmeğe çağıran

vahdet ülküsü. Ayrılığı ve ayrıcılığı affetmeyen, mü'minlerini bir tarağın dişleri gibi bir ve çşit sayan ülkü. İşte Yunus bu vahdet anlayışına uzak ve yabancı değil. Madem ki yaşadığımız dünya hazları ve elemeleri, yükselmeleri ve alçalmalarıyla geçicidir, bir sonsuz âleme akıcıdır, o halde kötülük niçin? Peygamber öğretir: «Zalme de mazluma da yardım ediniz.» Sorarlar: «Zalme nasıl yardım edilir?» Cevap verir: «Onun da zulmünü gidermekle.» İşte Yunus bu Peygamber buyruğunun ilhamıyla ısrarla ve yılmadan sevgiyi öğütler. Nasıl birleştirilecek ve nasıl birbiriyle özleştirilecektir iki dünya? Yunus'ta cevabı çoktan hazırlamıştır bu sorunun: Bir takım kavramları, muşahhaslaştırarak yaşayışımıza katmakla. İsteyerek ve dileyerek Cennet'i, Meleğ'i, Huri'yi, Tuba'yı, Kevser'i, tasarlayacak ve hedef alacaktır her mü'min. Ölümü, Cehennem'i, Şeytan'ı, Zakkum'u ve Zebânî'yi varlıklarından hiçbir ürküntü ve tiksinti duymadan, korkusuzca, cesaretle karşılayacaktır yine mü'min. Yani Hesap Günü'ne gücünün yettiği ölçüde dayanıklı ve azimli hazırlanacaktır. Allah'a bağlanmanın, O'na uymanın, O'nu dinlemenin ve öte dünya armağanlarını kazanmanın hiçbir güçlüğü yoktur insan için. Tahammül edilmez yanı yoktur. Aksine yaşamının içimizde ve dışımızda sağlamlaşmanın, sakın dürüst ve sevinçli bulunmanın, hatta bir takım tabii acılara ve baskılara sabretmenin kolaylığını sağlayan tek düzen budur. O halde öte dünyadaki ceza ve bu dünyadaki aynı acıları çekme pahasına ne diye inkâr etmelidir?

*Geldi geçti ömrüm benim
Şol yel esip geçmiş gibi
Hele bana şöyle gelir
Şol göz yumup açmış gibi*

*İşbu söze Hak tanıktır
Bu can gövdeye konuktur
Birgün ola çıka gide
Kafesten kuş uçmuş gibi*

.....

*Bir hastaya vardın ise
Bir içim su verdin ise
Yarın anda karşı gele
Hak şarabın içmiş gibi*

*Bir miskini gördün ise
Bir eskice verdin ise
Yarın anda karşı gele
Hulle donun biçmiş gibi*

Birgün dirilmek üzere çürüyecek olan bu gövdeye misafir olarak verilmiş canı iyi duygular ve davranışlarla tasarruf etmemek niye? Yeryüzünün ve gaib âleminin tüm yaratıkları her an Allah'ı zikretmedir. Eşya, hayvanlar ve bitkiler Allah'ın ve Ahiret'in varlığına şahitlik etmektedir. Herbiri çıplak varlıklarının az ötesinde Ahiret'e dair işaretler taşırlar. Düşünen ve duyan insan bu işaretleri hem de bu son derece ikna edici işaretleri görür. Allah'a ve buyruklarına karşı artık nasıl kayıtsız kalınabilir? Gören insanın kafasında ve yüreğinde metafizik yer yer de reel kaynaşmalar olur. Düşündüğünü, düşündürmenin, duyduğunu duyurmanın, gördüğünü göstermenin sancısını çeker. Açar kaygılarının kanadını tüm insanlığa. Çağırır onları. Dağlara ve taşlara, kuşlara ve ağaçlara, eşyaya ve olaylara sinmiş bu ilâhî üfürüşün yankısını anlamaya çağırır. Böylece inanmaya, mutlu olmaya, o berrak ve ışıklı armağanlardan yararlanmağa çağırır. Maddenin çıplak yüzünden geçilerek mânânın kurtarıcı evrenine, maddeyi ve manayı özleştirme-ye, insanı tabiatına çağırır:

*Sen bu cihan mülkünü kaftan kafa tuttun tut
Ya bu âlem malını oynayuben yuttun yut
Bu dünya bir lokmadır ağzında çiğnenmiş bil
Çiğnenmişene yutmak ha sen anı yuttun yut
Herbir nefes gelir keseden ömr eksilir
Çün kese ortalandı sen anı tükettin tut
Ölüm vardır bilirsin niçin gafil olursun
Kamulardan ayrılıp varıp sinde yattın tut*

İslâm'ın Vahdet anlayışının aşırı bir yorumu olan vahdet-i vücut felsefesi, İslâm bilginleri tarafından haklı tenkidlere konu olmuştur. Endişeleri Mecûsi ve Budist düşüncesinin İslâm akidesiyle karıştırılma tehlikesi idi. Çünkü özellikle Yunus'un yaşadığı sanılan çağda doğudan ve batıdan birçok klasik eser arapça, Frasça ve türkçeye çevrilmiş devrin aydınlarında müsbet- menfi geniş etkiler yandırmıştı. İslâm dünyasında hristiyan, budist, mecûsi ve eski yunan felsefesinin de katkısıyla yeni yeni fikir cereyanları doğuyordu. İslâm bilginleri bu cereyanlarla halkın itikadının bozulacağından,

yanlış yorumların doğacağından korkuyorlardı. Giderek korkulan başa geldi de. İslâm yanlış anlatılıyor, genellikle bilgisiz olan halk tarafından yanlış anlaşılıyordu ya da anlaşılıyordu. Halk hep kullandıktan dolma ve kritiksiz bilgilerle git gide İslâm'dan uzaklaşma eğilimini gösteriyordu. Bu uzaklaşma hem de İslâm adına oluyordu. Asıl tehlike buydu. Her yabancı öge İslâm adına yeni yeni ihdas ediliyor, İslâm'ın yabancı öge kabul etmez bünyesine yerleşmeğe uğraşılıyordu. Ve zaten bu tehlikeyi daha önceden İmam-ı Rabbani Hazretleri sezmiş geniş bir ayıklama hareketine girişmişti. İmam-ı Gazali hazretleri de Tehafet-ül Felâsife'yi aynı kuşkuyla yazmıştı. Belki son derece iyi niyetlerle çoğalan küçük küçük grupların, kliklerin ileride sapma, bozulma ve genişleme ihtimali vardı. Hem halk belki İslâm'la kazandığı üstün bir sezgi ve duyuş gücüne, bir ferasete sahipti ama felsefi yorumları anlayacak ilme sahip değildi. Hatta bugün bile aynı tehlike sözkonusudur. Dilinin sağlam yapısı, açık ve sade solğuyla halkın sembol insanı, melek insanı Yunus'un bile bazı metafizik ürpermeleri, tutkuları, sancuları anlaşılammıştır. Bu yüzden birçok mezhep ve tarikat onu kendine maletmeğe uğraşmıştır. Hatta İslâm dışı olanlar da meselâ Bektâşilikle, Bektâşi ozanlığıyla hiç ilgisi olmayan Yunus'un mısralarında yakaladıkları bazı benzeşmeler ve serbest söyleyişlerle Bektâşilik arasında münasebetler aramışlardır.

Bugün Yunus hakkında kesin sözler söylenemez. O artık bir efsanedir. Ancak elimizde yüzlerce şiir vardır. Nedir bunlar? Ve nasıl bir solğun eseridir ki yüzyıllardır dilden dile söylenegelmiştir: hâlâ yüreklerimizde bizden, bize yakın olandan dalgalanmalar ve coşkular taşımaktadır?... Bunu çözmeli, yorumlamalı mı mutlaka? Sessiz ve tenha söylemeğe devam mı etmeli yoksa? Herşeye rağmen içimizi kemiren merakı yeniliyoruz. Onu bir daha işitmek pahasına bin defa içine kendimizi de katarak, kurcalıyoruz.

Coğrafyanın sınıırım en geniş ölçüde tesir ettiği coğrafyadan olduğunca esinlenen, yaşayışında coğrafi çizgilerin ihmal edilmez olduğu insanlardandır Anadolu insanı da. Türk ırkı bütün toprağa yerleşik ve sabit bir tarih arzdememesine rağmen, tezelden tabiata, tabii çevreye ısınmasını bilmiştir. Genel tarihi içerisinde gösterdiği yaygın, dağınık bir yarı göçmen hayatı sürdürmüştür. Ve 1071 den sonra üzerinde en uzun kalacağı toprağı daha o günden benimsemiş ve ona almış buluyoruz ki

Yunus çağında Anadolu aşağı yukarı 2 asırlık bir türk geçmişine sahipti. Ancak bir o kadar zamanlık İslâmî geçmişi vardı. Fakat görüyoruz ki insan yeni kültüre, yeni medeniyete ve bu yeni coğrafya çevresine sür'atle intibak etmiştir. Demek ki ırk hızlı bir intibak özelliği taşımaktadır. Eğer kendini İslâm'a, çevreyi de kendine uyduracağı ya da kendini çevreye alıştırmayı beccrememiş olsaydı hiç şüphesiz bugün bir Selçuk bir Osmanlı medeniyetinden sözedilemezdi.

Tabiat genel olarak sâkindir. Yunus'un yaşadığı muhittte (Orta Anadolu) bu, daha belirgin çizgilerle ortadadır: Bozkır... sürekli bozkır... Her yıl dört mevsimi de hakkıyla yaşayan toprak. Çırlıçırlak dağlar, dağların birleştiği ya da ayrıldığı noktalarda son derece keskin hatlarla karşımıza aniden çıkan küçük bir ırmak. Görünen dağın arkasında bir dağ daha vardır. Onun arkasında bir dağ daha vardır. Onun arkasında bir dağ daha. Ve ufuk görüş açımızdan bir an bile uzaklaşmamaktadır. Gözlerimiz gücü yettiğince dağı göğe kavuşturan ona bağlayan ufku seçer. Gök toprağa bitişiktir ötelelerde. Göğün bittiği yerde toprak, toprağın bittiği yerde gök başlar. Gök, toprak ve ufuk başsız ve içinde yüzdürür. Ve biz gözlerimiz hep o araçızgide. sonsuz bir berraklığı evrenin ya da evrenimizin Bozkır rüzgârının sivrilige izin vermediği kadar düz ve araziye uymuş düzdam evler. Arayerden bir ağaç. Belki saçma ve izah edilemez bir oluş. İşte bozkır daima bir sonsuzluk açıcı bir sonsuzluk imajıyla birlikte bulunmaktadır. O izlenimi bırakmaktadır. Yunus'un sonsuzluk özlemine ve susuzluğuna önemli katkısı olmalı bozkırın. Tabii güzelliği ve manzarayı çok küçük bir gölün ya da kıvrılan küçük bir ırmağın Sakarya'nın, Ceyhan'ın kıyısında ona özlemine ve acısını katarak bulmağa çalışır. Öyle ki bu manzara onu daima reel olanın ötesine, metafiziğe götürür. Çünkü reel olanın bünyesinde yeterince bulamaz manzarayı da, tutkusunun cevabını da. Tabiat beyni ve yüreği fizik ötesindekine itmektedir. Bir bakıma çöl ve deniz de aynı izlenimi bırakıyor. Ama bozkırın farklılığı toprağa çağrışım yapıyor olmasındadır. Çöl ve deniz tek başına ve ilk bakışta hiçbir zaman bir yeryüzü imajı taşımaz. Bozkır ise bütün bütün yeryüzüdür. Yer ve gök en belirgin özellikleriyle ancak bozkırda varoluyor gibidir. Bozkır hem yaşadığımız hayatı hem de öte dünya hayatını hatırlatıyor. Çünkü dünya nimetlerinden buğdaya sahip olmasıyla nimetin varlığını, yine suya az sahibolmasıyla, su kıtlığıyla de nimetin gereğini duyurmaktadır. Böy-

lece nimeti ve rızkı vereni de hatırlatıyor. O'na ulaşmayı O'nu kazanmış bulunmayı ve O'nsuz olmayı anlatıyor. Ele geçirmenin sevincini, kaybetmenin, bulamamanın acısını yeterince açıklıyor insanı. Yunus, şiirinin elemanlarını bol bol bulmuştur bozkırda. Söyleyişindeki rahatlık, mes'elesini halletmişlik, bir yerde bilginin fazlasını kabullenmemiş olmağın başka izah tarzı var mı, bilmiyorum. Meselâ: Onda kuşku yoktur. Hayatın çözülmemiş problemi kalmamıştır. Çözölmeye değer olmayanları da bu arada hesaba katmayız elbette. Herşey apaçık ve aydınlık ortadadır. Şiirlerinin taşıdığı dış anlamları geçerek onda biraz derinleştikçe, dışta bir takım kuşklar gibi görünen çıkışların, mes'elesini çoktan halletmiş bir kafanın sözöyünlerinden ve nazlanmalarından (Yaradan'a karşı) öte birşey olmadığı görülecektir. Yunus'ta tabiatın mu şahhas çizgilerine raslanmayışı gene bozkırın bu dünyadan çok, öte dünya işaretlerine sahip bulunmasıyla izah edilebilir. Bir öyle iklim ki çıplak varlığıyla olağanüstü güzelliği ve çarpıcılığı yok ama az ötesinde enfüsi tutkuların şaşmaz cevaplarını taşımakta. Yunus'un masallaşmasına biraz da tabii işaretlere onda az raslanması sebep olmuştur. Ayrıca bu onun sembolizminden gelmektedir. Eşyayı sembollerle takdim etmesinden. Mücerredleş-

tirmesinden bunun aksi ideallerine de ters düşmektedir. Dervişlik biraz da unutmak ve kopmak demektir. Allah'ta yok olma, O'nunla birleşme sefesinin özü ve gereği budur' Ve Yunus bu kopmayı çok iyi başarmış, hiçbir ipucu bırakmamıştır insana. Böylece bir daha bize idealinin, kendinde aramanın, madde ötesi metodunu vermemiştir. Kendini kaybetmemizi, düşüncesi, menkesi ve eseriyle yalnız olmamızı sağlamıştır. Bugün onun bir Tapduk Emresi ve Mevlâna Celâleddin Rumî ile çağdaş sayılması da teoride kalmıştır. Ve hiçbir zaman tarihte kesin olarak bir Tapduk Emre'nin yaşadığı: ve Yunus'un Eskişehir'de, Erzurum'da, Konya'da, Manisa'da, onbirinci, onikinci, onüçüncü yüzyıllarda yaşadığı isbatlanamamıştır. Bizce Yunus bunu istemiş ve başarmıştır. İşte dışarıya, yaşadığımız dünyaya onun işaretlerine sıkı sıkıya kapalı, içe ve fizik ötesine açık Yunus şiiri. Dışta kalın duvarlar, geçilmez setler, surlar ve kapılar: içte birinci, ikinci ve üçüncü girişler, duyduğumuz, anladığımız ve benimsediğimiz yumuşak ve pürüzsüz sesler, sıcak soluklar. Şakır şakır cennet yaratıklarının sesleri, cennet çiçeklerinin kokuları, renkleri. Sonsuzluğu bulmuş ve ona inanmış yüreklerin serinliği, mutluluğu. Sonsuzluğa ve inanışa kapalı yüreğin karamsarlığı ve karanhğı.

YUNUS'TAN SEÇMELER

IZINE TOZUNA SÜRSEM YUZUMU

Arayı arayı bulsam izini
İzinin tozuna sürsem yüzümü
Hak nasip eylese görsem yüzünü
Ya Muhammed! canım arzular seni

Bir mübarek sefer olsa da gitsem
Kâbe yollarında kumlara batsam
Hüb cemalin bir kez düşte seyretsem
Ya Muhammed! canım arzular seni.

Zerrece kalmadı kalbimde hile
Sık ile girmişem ben hak yola
Ebubekir Ömer Osman da bile
Ya Muhammed! canım arzular seni

Ali ile Hasan Hüseyin anda
Sevgisi gönülde muhabbeti canda
Yarın mahşer gününde ulu divanda
Ya Muhammed! canım arzular seni.

Arafat dağıdır bizim dağımız
Anda kabul olur bizim duamız
Medinede yatar Peygamberimiz
Ya Muhammed! canım arzular seni.

Yunus meth eyledi seni dillerde
Sevilirsin bütün gönüllerde
Ağlayı ağlayı gurbet ellerde
Ya Muhammed! canım arzular seni.

BALLAR BALI

Canlar canım buldum
Bu canım yağma olsun;
Issı, ziyandan geçtim,
Dükkânım yağma olsun.

Ben benliğimden geçtim,
Gözüm hicâbın açtum.
Dost vasluna eriştim,
Gümanım yağma olsun.

İkilikten usandım,
Birlik hânına kandım,
Derd-i şarabın içtim,
Dermanım yağma olsun.

Varlık çün sefer kıldı,
Dost andan bize geldi,
Viran gönül nur doldu,
Cihanım yağma olsun.

Yunus, ne hoş demişsin,
Bal ü şeker yemişsin,
Ballar balını buldum,
Kovanım yağma olsun.

NE SÖYLERLER NE BİR
HABER VERİRLER

Yalancı dünyaya konup göçenler
Ne söylerler ne bir haber verirler
Uzerinde türlü otlar bitenler
Ne söylerler ne bir haber verirler.

Kimisinin üstünde biter otlar
Kiminin başında sıra serviler
Kimi mâsum, kimi güzel yiğitler
Ne söylerler ne bir haber verirler.

Toprağa gark olmuş nazik tenleri
Söylemeden kalmış tatlı dilleri
Gelin duadan unutmam bunları
Ne söylerler ne bir haber verirler.

Yunus derki gör takdirin işleri
Dökülmüştür kirpikleri kaşları
Başları ucunda hece taşları
Ne söylerler ne bir haber verirler.

VATAN

Düşt, özüme hubb-ül-vatan,
Gidem «hey dost!» deyu deyu;
Anda varan kalır heman,
Kalam «hey dost!» deyu deyu.

Gele şol Azrail tuta
Issı kılmaz ana, ata,
Binem şol ağaçtan ata,
Gidem «hey dost!» deyu deyu.

Şol bir beş on arşın bezi
Kefen edeler eğnime
Dökem şol dünya donların
Giyem «hey dost!» deyu deyu.

Günler geçe, yıl çevrile
Üstüme sinim obrula
Ten çürüye, toprak ola,
Tozam «hey dost!» deyu deyu.

Yunus Emre! var yoluna
Münkirler girmez haline
Bahri olup dost gölüne
Dalam «hey dost!» deyu deyu

ŞOL CENNETİN
IRMAKLARI

Şol cennetin ırmakları
Akar «Allah!» deyu deyu
Çıkmış islâm bülbülleri
Öter «Allah!» deyu deyu

Salınır Tûba dalları
Kur'an okur hem dilleri
Cennet bağının gülleri
Kokar «Allah!» deyu deyu

Kimi yiyip kimi iğçer
Hep melekler rahmet saçar
İdris nebi hulle biçer
Diker «Allah!» deyu deyu

Altındandır direkleri
Gümüştendir yaprakları
Uzandıkça budakları
Biter «Allah!» deyu deyu

Aydan aydıdır yüzleri
Misk ü amberdir sözleri
Cennette hürî kızları
Gezer «Allah!» deyu deyu

Hakka âşık olan kişi
Akar gözlerinin yaşı
Pür-nur olur içi dışı
Söyler «Allah!» deyu deyu

Ne dilerseñ Haktan dile
Kılavuzla gir doğru yola
Bülbül âşık olmuş güle
Öter «Allah!» deyu deyu

Rıdvan'dürür kapı açan
İdris'dürür hulle biçen
Kevser şarabın içen
Kanar «Allah!» deyu deyu

Miskin Yunus! var yârına
Koma bugünü yarına
Yarın Hakkın Diyanına
Varam «Allah!» deyu deyu

GECE

Ya Rab nola benim hâlim
Kabre vardığım gece
Eyi olmazsa amelim
Kabre vardığım gece

Ya Rabbena yandırma
Günahlara bandırma
Çerağımı söndürme
Kabre vardığım gece

Ya Rabbena hayr eyle
Muhammede yâr eyle
Kabrimizi nur eyle
Kabre vardığım gece

Ya Rabbena tuş eyle
İmanı yoldaş eyle
Muhammed'e eş eyle
Kabre vardığım gece

Ya Rabbena şaşırma
Yüzüm üzre düşürme
Zebaniler üşürme
Kabre vardığım gece

Ya Rabbena eşimden
Eşimden yoldaşımdan
Aklım alma başımdan
Kabre vardığım gece

Derviş Yunus'un sözü
Kan ağlar iki gözü
Mahrum eyleme bizi
Kabre vardığım gece

SOĞUK SU

Aceb şu yerde var m'ola
Şöyle garib bencileyin
Bağrı başlı, gözü yaşlı
Şöyle garib bencileyin

Gezdim Urum ile Şam'ı
Yukarı illeri kamu
Çok istedim, bulamadım
Şöyle garib bencileyin

Bendeler garib olmasın
Firkat oduna yanmasın
Hocam, kimseler kalmasın
Şöyle garib bencileyin

Bir garib ölmüş deyeler
Uç gündün sonra duyalar
Soğuk su ile yuyalar
Şöyle garib bencileyin

Söyler dilim ağlar gözüm
Gariblere göynür öziim
Meğerki gökte yıldızım
Ola garib bencileyin

Nice bu dert ile yanam
Ecel ere, bir gün ölem
Meğerki sinimde bulam
Şöyle garib bencileyin

Hey Emrem Yunus biçâre
Bulunmaz derdine çâre,
Var imdi şardan şara
Şöyle garib bencileyin

CANA KIYAN GELSİN

Bugün sohbet bizim oldu, bize bizim diyen gelsin
Bu aşk zehrin seve seve içibeni kanan gelsin
Bugün meydan-ı aşk içre çağırıp bir ün eyledim
Müezzinlik bizim oldu, imam olduk uyan gelsin
Kanaat hırkasın geydim, selâmet başını çektim
Melâmet gömleğin biçtim, ârif olan giyen gelsin
Bu ummanda delim gevher; egerçi var, ele girmez
Bahası candır alınmaz, bugün cana kıyan gelsin
İşit derviş bu sözümü, ne etmişem kendüzümü
Hiçe satmışam özümü, bu cefaya doyan gelsin
Suret nakşın yumak ile, gönül milki temiz olmaz
Akıp rahmet suyu çağlar, gönül çirkin yuyan gelsin
Yunus Emre anı görmüş, eline bir divan almış
Âlimler okuyamamış, bu mânadan duyan gelsin.

HURI İLE GILMANI

Ben dervişim deyene, bir ün edesin gelir
Seğirdüben sesine, varıp ytesim gelir
Sırat kıldan incedir, kılıçtan keskincedir
Varıp anın üstüne, evler yapasım gelir
Altında Gayya vardır, içi nar ile pürdür
Varuben ol gölgede, biraz yatasım gelir
Oda gölgedir deyu, ta'n eylemen hocalar
Hatırınız hoş olsun, biraz yanasım gelir
Ben günahımca yanam, rahmet suyunda yunam
İki kanat takınam, biraz uçasım gelir
Andan Cennete varam, Cennette Hüriler görem
Hürî ile Gilmanı, bir bir kaçasım gelir
Derviş Yunus bu sözü, eğri büğrü söyleme
Seni sığaya çeken, bir Molla Kasım gelir.

SORARLAR BİR EYYAM GELİR

Bir gün senin defterini dürerler eyyam gelir
Kamu aklını başına dererler bir eyyam gelir
Tevhide uydur sözünü, Mevlâya döndür yüzünü
Eynine kefen bezini, sararlar bir eyyam gelir
Azrail ala canını, unuttura her sanını
Kara toprağa tenini, kararlar bir eyyam gelir
Tenha kabrinde kalıcak, amellerin arz olucak
Mahşer yerine yalınca, sürerler bir eyyam gelir
Yunus eydür evvel baştan, ayırır seni kardaştan
Ne ettin kurudan yaştan, sorarlar bir eyyam gelir.

EVLİYALAR ALAN DÜNYASIN

Bilirim seni yalan dünyasın
Evliyaları alan dünyasın
Kaçan kurtulsa kuş kurtulaydı
Şahin kanadın kıran dünyasın
Sevdiğim aldın beni ağlattın
Dönüp yüzüme gülen dünyasın
Süleyman tahtını sen viran kıldın
Masumlar boynun buran dünyasın
Dünya, bununla yedi gez doldu
Âhır bizden de kalan dünyasın
Âşık Yunus sema'la çarh urur
Bu çarhımızı bozan dünyasın.

SEN DERVİŞ OLAMAZSIN

Dervişlik der ki bana
Sen derviş olamazsın
Gel ne deyeyim sana
Sen derviş olamazsın

Derviş bağı baş gerek
Gözü dolu yaş gerek
Koyundan yavaş gerek
Sen derviş olamazsın

Doğene elsiz gerek
Söğene dilsiz gerek
Derviş gönülsüz gerek
Sen derviş olamazsın

Dilin ile şakırsın
Çok maniler okursun
Yara yoğa kakırsın
Sen derviş olamazsın

Kakımak varmışsa ger
Muhammed de kakırdı
Bu kakımak sende var
Sen derviş olamazsın

Doğruya varmayınca
Mürşide yetmeyince
Hak nasip etmeyince
Sen derviş olamazsın

Derviş Yunus gel imdi
Ummanlara dal imdi
Ummana dalmayınca
Sen derviş olamazsın

BENİ İRŞAD EDEN

Ağla gözlüm ağla, gülmezem ayruk
Gönül dosta gider, gelmezem ayruk
Ne gam bunda bana, bin gez ölürsem
Anda ölüm olmaz, ölmezem ayruk
Yansın canım, yansın aşkın oduna
Aksın kanlı yaşım aksın, silmezem ayruk
Göyündüm aşk ile, tâ kül olunca
Boyandım rengine, solmazam ayruk
Beni irşat eden mürşid-i kâmil
Yeter, bir el almazam ayruk
Varlığım yokluğa denişmişem ben,
Bugün, cana, boşa kalmazam ayruk
Fenâdan bâkiye göç eyler olduk
Güneldim şol yola dönmezem ayruk
Muhabbet bahrının gavvası oldum,
Gerekmez, Ceyhuna dalmazam ayruk
Dilerim fazlından ayırmayasın
Hocam, senden özge sevmezem ayruk
Söyler âşık dilinden bunu Yunus
Eğer âşık isem, ölmezem ayruk

BAŞTAN AŞAĞI YAREYİM

Gönlüm düştü bu sevdaya
Gel gör beni aşk neyledi
Başımı verdim kavgaya
Gel gör beni aşk neyledi

Ben ağlarım yana yana
Aşk boyadı beni kana
Ne âkilim ne divane
Gel gör beni aşk neyledi

Mecnun oluben yürürüm
Dostu düşümde görürüm
Uyanır melûl olurum
Gel gör beni aşk neyledi

Aşkın beni mest eyledi
Aldı gönlüm hasteyledi
Öldürmeğe kast eyledi
Gel gör beni aşk neyledi

Gâh eserim yeller gibi
Gâh tozarım yollar gibi
Gâh akarım seller gibi
Gel gör beni aşk neyledi

Akan sulayın çağlarım
Dertli yüreğim dağlarım
Yârim için ben ağlarım
Gel gör beni aşk neyledi

Benzim sarı, gözlerim yaş
Bağrun pâre, ciğerim baş
Halden bilen dertli kardaş
Gel gör beni aşk neyledi

Miskin Yunus biçâreyim
Baştan ayağa yâreyim
Dost elinden âvareyim
Gel gör beni aşk neyledi

mttb gençlik bülteni

HABER — YORUM — AKSIYON

Milli Türk Talebe Birliği Basın-Yayın Müdürlüğü'nün 15 Günlük Neşir Organıdır:

İstanbul - 8 Ekim 1971
No: 12

MUSTAFAMIZI ŞAHADETİNİN 2. YILDÖNÜMONDE ANDIK

*«Ölüm âsüde bahar ülkesidir bir rinde;
Gönü her yerde buhurdan gibi yıllarca tüter
Ve serin serviler altında kalan kabrinde
Her seher bir gül açar; her gece bir bülbül öter.»*

21 Eylül 1971 Salı günü Şehid Mustafa Bilgi Şehadetinin 2. yıldönümü münasebetiyle Eyüb'deki mezarı başında M.T.T.B.'li arkadaşları tarafından anıldı. 23 Eylül 1971 Perşembe günü akşamı da aziz kardeşimizin ruhuna Fatih Camii'nde mevlid okutuldu.

TAVZİH

15 Eylül 1971 tarihli «Yunus Emre Özel Sayı»mızın kapağında neşredilen Necip Fazıl Kısakürek'in «Yunus Emre» şiirinin son kıt'ası yanlış çıkmıştır.

Son kıt'ası şöyle olacaktı:

*«Rüzgâra bir koku ver ki, hırkandan,
Geleyim izine doğru arkandan;
Bırakmam, tutmuşum artık yakandan,
Medet ey dervişim, Yunusum medet!...»*

Yanlış düzeltir, okuyucularımızdan ve Necip Fazıl'dan özür dileriz.

MTTB SPOR KULÜBÜNÜN GÜREŞ KURULTAYI

(Yazısı 2. sayfada)

M.T.T.B. SPOR KULÜBÜNÜN GÜREŞ KURULTAYI

Milli Türk Talebe Birliği Spor Kulübü, Türk güreşinin girmiş olduğu çıkmazı görerek milli ve ata sporumuz «Güreş» için olağanüstü bir Güreş Kurultayı toplamaya karar vermiş, başta Gençlik ve Spor Bakanı Sezai Ergun olmak üzere spor ve güreşte otorite olan kimseleri bu kurultaya davet etmiştir.

Türk gücünü, mert ve dürüst bir şekilde tesis ettiği «ahlaki sportmenlik» ile dünyaya duyuran güreş sporu, çeşitli sebepler yüzünden adeta bir can çekişme devresine girmiştir. Milli Türk Talebe Birliği de her milli mes'eledede olduğu gibi bu işe de hassasiyetle el atmış, günümüzde hakikaten üzerinde düşünülüp halledilmesi icap eden bu mes'ele için bu sahada selâhiyetli olanların düşüncelerini efkârı umumiyeye aksettirmeyi uygun görmüştür.

M.T.T.B. Spor Kulübü, Gençlik ve Spor Bakanı Sezai Ergun, Gençlik ve Spor Bakanlığı Müsteşarı Ulvi Yenal, Beden Terbiyesi Genel Müdürü İsmail Hakkı Güngör ve diğer bu sahada söz sahibi olmuş ilgilileri, Çağaloğlundaki lokaline çağırmıştır.

Bu davete, Seyahate çıkacağını söyleyen Ulvi Yenal; bütçe ile ilgili toplantıya katılacağını söyleyen İsmail Hakkı Güngör ve Barlas Kuntay birer telgrafla gelebileceklerini bildirmişlerdir.

Böylece 15/9/1971 günü saat 14.00 de başlayan toplantıya davetlilerden hatip olarak: Doç. Dr. Kaya Çilingiroğlu, Dr. Burhan Pondül, Vehbi Emre, Dr. Bekir Avar, Cemil Erkök, Mustafa Dağistanlı, Ali Gümüş Nuri Baytorun, Sahir Özbek, Yusuf Aslan ve Halim Uğurlu katılmışlardır.

İlk olarak (FİLA As Başkanı) Vehbi Emre, sözlerine; «Yaptığımız toplantıdan önemli mercilerin haberi var mı? Yoksa kendi kendimize amatör bir çare mi düşüneceğiz. Alâkalılar gelsinler, bizim konuşmalarımızda alınan kararları, güreşimizin kuruluşu için lüzumlu çarelerin neler olduğunu açıklasınlar.» diyerek başlamış, daha sonra güreşin kuruluşundan bugüne gelinceye kadar yapılan toplantıları, güreşimizin milli sınırlar içinden milletlerarası müsabakalara girişini tarihleriyle birlikte anlatmış, dünya çapındaki başarılarımızdan ve aldığımız madalyalardan söz etmiştir.

Güreşteki başarısızlığımıza temas eden Vehbi

Emre; 1. müsabakaların uzun devre ile yapılırken kısa devrelere indirilmesi ve bizim güreşçilerin buna ayak uyduramayışı, bazı güreşçilerimizin oyun bilmeyişi yüzünden diskalifiye edilmesi,

2. Tesislerimizin yetersiz oluşu bilhassa lise ve üniversitelerde tesislerin olmaması (sadece Robert Kolej'in istenildiği şekilde tesislere malik olduğu),

3. Sporcularımızın hangi dallarda başarılı olabileceğini anlamak için ihtisas sahibi kimselerin bulunmayışı,

4. Güreşçilerimizin çalışmasının ilmi bir şekilde değil de lâlettayin olması,

5. Bu hususta okulların açılıp pratik ve nazari olarak çalışmaları, mevzuunda konuşarak sözlerini bitirmiştir.

Dr. KAYA ÇİLİNGİROĞLU ise, idarecilerin başta psikolojik yön olmak üzere çeşitli yönlerden yetiştirilmesi icabettiğini söylemiştir. Güreşçinin muvaffak olabilmesi için kuvvetin yanında azim ve hırs ve cesaretin mutlak surette olmasını; bunun yanında moral ve kondisyon bakımından da gelişmiş bulunmasını da eklemiştir.

Ali Rıza Alan meselesine temas eden Çilingiroğlu, idarecilerde istenilen vasıfların bulunmadığından şikâyet etmiş, güreşçilerin sağa sola kızarak güreşi bırakmasını yermiştir.

Üniversite gençliğine sporu sevdirmek ve yaptırabilmek için tesislere ihtiyaç olduğunu söyleyerek konuşmasını bitirmiştir.

Daha sonra Eski Güreş Federasyonu Başkanı CEMİL ERKÖK, güreşte geri kalmamıza sebep olarak tahsisatın azlığının sebep olduğunu, söylerken, Dünya Milletlerin spora tahsis ettiği meblâğları açıklamıştır.

Tahsis edilen meblâğın yetersiz oluşuna işaret ederken, 5 yıllık plânda yatırımlar ne olursa olsun fizik gücü kuvvetli olan gençleri güreş sporuna teşvik edici çalışmalara önem verilmesini istemiştir.

Spor için lüzumlu ruh ve şevkin verilmediğini bilâkis güreşten soğutma gayretleri olduğunu söylemiştir. Hatta bir takım azınlıkların: «Hayvanın ahmağı rahvan, insanın ahmağı pehlivan» gibi sözlerle zararlı faaliyet gösterdiklerini üzümlere anlatmıştır. Kurulan spor kulüplerinin genç sporcuları

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Çağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü: Sedat Yenigün
Dizgi: Yüksel Matbaası, Baskı: Ulutaş Matbaası.

Tel: Santral : 26 69 24
Genel Başkanlık: 26 36 74

yetiştirmekte yanlış yol takip ettiklerini, bir takım zararlı alışkanlıklara iterek hakiki spordan uzaklaştırıldığını söyleyerek konuşmasını bitirmiştir.

Dr. BURHAN PANDÜL, Bulgaristanın spora karşı gösterdiği faydalı çalışmaları işaret ederek, müesseselerarası memleket çapında müsabakalarla sporu teşvik ettiği gibi yeni cevherlerin ortaya çıkmasına sebep hazırladığını söylemiştir.

Güreşte geri kalışımızın sebeplerini incelerken, tesislerin ve imkânların olmayışı dolayısıyla olduğunu söylerken, sporcuları yetiştirecek iyi kalitede antrenör hocaların bulunmayışını ve teşkilâtli bir organizenin bulunmamasının büyük tesirleri olduğunu belirtmiştir.

Güreşimizin «Altın Çağı» olan Roma Olimpiyatlarında değerli hocamız Yaşar Doğu'nun çalışmaları bize büyük ölçüde tesir etmiştir diyen Pandül, bugünkü durumdan kurtulmanın gençliği güreşe teşvik etmekle ve bunun için geniş tesislere ihtiyaç olduğunu, ve devletin bu işe el atması icabettiğini söylemiştir.

NURİ BAYTORUN, umumiyetle kulüplerin fakirliğinden, tesislerin yetersiz oluşundan ve idarecilerin istenildiği şekilde olmamasından şikâyet etmiştir.

Güreş Federasyonu 2. Başkanı güreşimizi kurtarmak için;

1. Kulüplerin fakirliğini halletmek,
2. İdeallerini kuvvetlendirerek ruhun ve moralin yüksek seviyeye çıkarmak lüzum geldiğini açıklanmıştır.

İçinde bulunduğumuz şartlarla ne kadar güreşçi yetiştirirsek yetiştirelim neticenin lehimize olacağını söylemiştir.

Güreşçilerin günde 7,5 TL. gibi çok cüz'î bir maaşla güreştirildiğini bunun güreşçiyi psikolojikman aşağılık kompleksine, bunun yanında iktisaden güç duruma soktuğunu söylemiş ve bu mevzuyla Kanada dönüşünü misâl göstererek hazin bir hakikati ifşa etmiştir.

Güreşçinin ruhen ve maddeten yükseltilmesi yanında iyi antrenörlerin ve tesislerin neticeye müsabet tesir edeceğini söylemiştir. Daha sonra antrenörlerin 600-1000 TL. aylıkla lüzumlu çalışmayı yaptıracaklarına imkân olmadığını, bu meselenin halini federasyondan değil hükümetten beklenilmesinin daha doğru olduğunu söylemiştir. Bunun dışındaki tesislerin de yetersiz oluşuna dikkati çekmiştir.

YUSUF ASLAN, daha ziyade bugünkü idarecilerin vazifelerini tam yapmadıklarından şikâyet etmiş, meselenin daha ciddi ele alınmasını istemiştir.

Bunun yanında herşeyden evvel güreşçilerin ve idarecilerin millî hislerle hareket etmesi icabettiğini söylemiştir.

Dr. BEKİR AVAR, Federasyonla kulüplerin arasında devamlı bir ihtilâfin bugüne kadar sürdüğünü, 1948'den bu zamana kadar tek bir kulüp açılmadığını ve bundan en fazla zararı güreşçilerin çektiğini söylemiştir.

Federasyonun kendisine verilen 4,5 milyonluk

tahsisatın tamamını tesislere yatırmasını teklif etmiştir.

İkinci olarak; sporun ilmi yönüne önem verilmesini istemiş, spor hakkında yazılan bütün kitapların yabancılar tarafından yazıldığını; esas sahibi biz olmamıza rağmen bizim bu işlerle uğraşmadığımızdan şikâyet etmiştir. Federasyonun imkânlarından sadece profesyonellerin istifade ettiğini, buna federasyon ve mahallî idarecilerin alâkasızlığının sebep olduğunu söylemiştir.

Federasyonun kendisinin üzerine olan işlerle uğraşmadığına misâl olarak; «Hiç bir federasyon bu binaya bir çivi bile çakmamıştır.» demiştir. Aslında bu gibi gençlik merkezlerine çeşitli imkânlar sağlanmasını, ancak bundan sonra iyi neticeler beklenebileceğini söylemiştir.

MUSTAFA DAĞISTANLI, güreşin halkın sporu olduğunu ve şimdiye kadar birçok pehlivanların köy gençlerinden çıktığını söylemiştir.

Eskiden müesseselerin her birinde birer güreş kulübü bulunduğunu, daha sonra, bunların yerine profesyonel futbol kulüpleri kurulduğunu anlatmıştır.

Türk güreşçisinin bugün karnını bile doyurmaktan âciz olduğunu ve şimdiye kadar hiçbir güreşçinin umduğunu bulamadığını sözlerine eklemiştir.

«Rahmetli Hocam Yaşar Doğu kendisini tamamen güreşe adanmasına rağmen, öldüğü zaman 62 bin lira borcu kaldı» diyen Dağistanlı, bütün buna benzer misâllerin güreşe karşı olan alâkanın azalmasına hatta yok olmasına sebep olduğunu söylemiştir.

Dünya şampiyonu **DURSUN ALİ ERBAŞ**, güreşte kollektif bir çalışmanın olmadığını söylerken, bugünün pahalılaşmış hayat şartları içersinde güreşçinin aldığı para ile geçinemeyeceğini, bu işe devletin el atması ile hal çaresi bulunacağına inandığını söylemiştir.

Güreşçinin ücreti yanında istikbalinin de garanti altına alınarak güreşten başka bir iş yapmasının temin edilmesiyle enerjisini yalnız spora harcamasının gerektiğini söylemiştir.

Dr. BEKİR AVAR, ikinci konuşmasında güreşin memleketimizde en çabuk gerileyen spor olduğunu, güreşçinin muayyen bir kültüre sahip olmasının böylece gözü kapalı olarak güreşmemesini yani güreşçinin eğitilmesinin kat'iyetle yapılmasını teklif etmiştir.

Ayrıca Spor hekinliği üzerinde de görüşlerini belirtmiştir.

ALİ GÜMÜŞ, Her iki konuşmasında neşriyat işine dikkati çekmiş güreşe gereken önemin verilmeyeceğini söylemiştir. Ayrıca federasyona bazı teklifler sunmuştur.

Dr. BURHAN PANDÜL, ikinci konuşmasında güreşin ilmi esaslar dahilinde yapılmasının devlet himayesiyle olabileceğini söylemiş, güreşin çöküş sebeplerinin yeni olmayıp eskiden beri olageldiğini belirtmiştir.

BU NESİL KURTULMALIDIR!

İlk ve Orta mektepler de açıldı. Binlerce Türk çocuğu devletin milyarlar döktüğü eğitim müesseselerinde, yarının büyük Türkiyesini kurmak ideali için açılmış mekteplerde, öğretime başladı.

Her eğitim döneminde parlak nutuklar söyler, istatistikler okur, açış konuşmaları yapar, rakamları konuştururuz. Tabii bu konuşmalar yılların getirdiği formalite icabı işlerdendir. Fakat hiçbir kimse kalkıp Mümtaz Turhan gibi diyememiştir:

«Biz garblılışmada ilmi, şuurlu bir şekilde hedef olarak almadığımız için maarifin gayesi de sadece okur yazar yetiştirmekten ibaret kalmıştır.»

«Türk maarif sistemini dünyanın en münbit topraklarından birisi ortasından akan büyük bir nehrin sularına dokunmadan dönen muazzam bir çarka benzetebiliriz.»

«İşte böylece milyonlar, milyarlar sarfederek meydana getirilmiş olan bu teşkilât, memleket işlerinde rehberlik edecek insanlar yetiştirecek yerde, onun sırtından geçinen ve ancak bu suretle malşetini temin edebilen memurlar ortaya atmaktadır.»

Biz de diyoruz: Büyük nutuklarla açılan bu mekteplerde kendi hususî gayreti ile kendini yetiştirenler dışında, bu memlekete faydalı eleman yetiştirildiğine asla ve kat'a inanmıyoruz! Meseleyi sadece «not», «sınıf geçme», «yönetmelik değiştirme» gibi basit, sathî reformlarla, ucuz reçetelerle halletmeye çalışanların şimdiye kadar hiçbir iş yapmadıklarını fakat milyonlarca körpe Türk çocuğunu heba ettiğine inanıyoruz.

Her düşünen kafa şu sualleri soracaktır:

Talebelerin ruh sağlığını koruyacak güzel, zarif, şipşirin millî bir mimarî içinde mektebi sıcak bir yuva gibi mi takdim ettik, yoksa; zevksiz, ruhsuz, ambar gibi binalara milyonları döküp adına mektep mi dedik?

Onlara «İlim zihniyeti», «İlim aşkı» mı verdik, yoksa; kitapları satır satır ezberletip sonra unuttuk mu?

Onlara bir «dünya görüşü», «tefekkür ufku» mu çizdik? yoksa; bir iki formalite icabı vatan millet nutku mu attık?

Onların buhranlarına eğilen, onlarla hemhâl olan hoca kadrosu mu yetiştirdik, yoksa; insan ruhundan, «psikoloji»den anlamayan zaten mesleğine kahreden ruhsuz insanları mı hoca yaptık? (Müstesnaları tenzih ederiz.)

Onlara, tarihî sürekliliklerini hatırlatan, ecdadının heyecanını duyuran, bir şanlı mazisi olduğunu, geleceğini bununla çezeceğini mi anlattık? Yoksa; savaş tarihlerini, andlaşma maddelerini mi ezberlettik?

Dağların, tepelerin yüksekliklerini öğretirken

«Ben neyim? Nereden geldim? Nereye gideceğim?, suallerine cevap verdik mi?

Kitap okuma zevkini aşıladık mı? İnsanları sevmesini, terbiyeyi, muâşeretini öğrettik mi?

Bu milletin niçin geri kaldığını ilmi şekilde izah edip «boşa geçireceği her dakika»nın «ihamet» olduğu şuurunu yerleştirebildik mi?

Söyleyin, ne yaptık Allahaşkına?.. «Bilmem kaç yüzbin kişi devam etti, şu kadar meczun oldu, şu kadarı şu dereceyi aldı» demekle meselelerin hâl olunacağını zannedip durduk. Başka ne yaptık?

Mes'eleye neşter vuralım:

«Hayatta yüksek bir gayesi olmayan ne ister, ne duyar, ne düşünür, ne de hareket eder. Yaratıcı olan imândır, inanmayan değerli hiç bir şey meydana getiremez.»

$2 \times 2 = 4$ ettiğini İngiliz çocuğu da bilir, Fransız çocuğu da...

İstanbul'un 1453'de fethedildiğini tarihe meraklı bir Avrupa'lı da, Afrika'lı da, Avustralya'lı da öğrenebilir.

Fakat $2 \times 2 = 4$ ettiğini İstanbul'un 1453'de fethedildiğini İngiliz'in, Fransız'ın, Afrikalı'nın öğrenişinden farklı kılan birşey var. O nedir?

Türk çocuğu bunu hangi şuurla öğrenecektir? Bütün bilgilerde müsavi bir Amerikalı ile Türk'ü ayıran özellik ne olacaktır? Bunun üzerinde durulmalıdır.

Evet, Türk çocuğu, Türkiye'deki mekteplerde okuyorsa bu milletin dili, dini, ahlâkı, töresi, tarihi, edebiyatı ilh... neyi varsa, bütün bunları kendisinin olduğu, millî benliğini yapan şeyin bunlar olduğunu duyacak, bunların rüyasını görecektir, hülyasını kuracak, bunlarla hemhâl olacaktır. O zaman 100 yıl, 500 yıl, 1000 yıl evvelki Türkten bir farkı kalmıyacaktır. O zaman Çanakkale'de çarpışan askerle, Malazgirt'te çarpışan askerin ruh birliği bakımından hiçbir farkı olmadığını, sadece kullandığı silâhların değişik olduğunu, imânın, azmin aynı olduğunu görecektir.

Dün dünyanın en büyük imparatorluklarını kurmuş bir milletin neden geri kaldığının ızdırabını duyacak ve bu milleti kalkındırma yolunda, geçirilecek her saniyenin bir ihanet olduğunu anlayacaktır. Morali zinde, imânı tam, kulaklarında ecdadının asırlarca kıt'adan kıt'aya koşuşunun heyecanını duyacak, bu heyecanla 20. Asrın milletler platformundaki yarışına katılacaktır. Arada kapatılmıyacak bir mesafenin olmadığını görecektir, akacak teriyle ve sarfedilecek azmiyle, dipdiri imânıyla her işin altından kalkıldığını gösterecektir. Bir Alma-

nın, bir Japonun kısa devrelerde gösterdiği ilerlemeler ona örnek olacaktır.

Bu toprakların her zerresinde bir şehit kanı bulunduğunu, onların hayatlarını bu imân uğrunda seve seve verdiklerini, kendisi eğer bugün hayatına idrâk edecek ve bu mukaddes emanetin yılmaz bekçisi olacaktır.

Böyle bir MİLLÎ EĞİTİM, özlenen nesilleri yetiştirecektir. Yoksa; sahifeler, rakamlar arasında boğup, bir «ruh» vermediğimiz, fakat bilgi küpü yaptığımız insanların; doktorlarımızın, mühendislerimizin vatanlarını bırakarak Avrupa'ya, Amerika'ya kaçmalarını önleyemeyeceğiz.

Geri kalışımızın, daha doğrusu «bıraktırılışımız»ın ilmi izahlarını yapmadıkça, Doğu-Batı arasındaki yerimiz, tarihi misyonumuz ısrarla anlatılmamakta devam ettikçe; kısır kafaların, çeyrek münevverlerin bir kurtuluş yolu gibi Marksist, Maoist kızıl emperyalizme saplanmalarının kurban olmalarının önüne geçilemeyecektir!

Bu genç nesle hayatlarının en buhranlı, en kritik dönemlerinde hayatın mânasını anlatıp, onlara kurtarıcı bir imân vermedikçe, şahsiyetinin teşekkülü sırasında onların buhranlarına çözüm yolu bulmadıkça, okullarda 1000 yıllık geçmişine, dine, töresine küfür edilmeye devam edildikçe onların seks partilerinde, kumarhanelerde, köşebaşlarında gençliklerini öldürdüklerini milletçe göreceğiz ve müşahede edeceğiz! Netice olarak ahlâkî seviye gitdikçe düşecek, milli bağlar, kitlelerin birliği çözülecek, herkes nefsi arzularının peşinde birer hayvani hayat sürecek, moral zindeliğini tüketen nesiller hiç bir zaman zihni faaliyete girişmeyecektir!

Mekteplerde hoca kadrosunu en vatansever, insan ruhunun bütün inceliklerini kavramış, insan yetiştirmenin bir san'at olduğunu anlamış, bu mesleği bir ideal olarak seçmiş (hasbelkader bu mesleğe düşmüş, bedbin, ölgün, ruhsuz, mesleğine kahreden insanların eline, şahsiyetleri yoğrulmak için nesilleri teslim etmek en büyük cinayettir!) şahsiyeti ve ahlâkî tam, okuttuğu talebeye bu milletin imânını veren, onun iliklerine kadar bu şehitler, cvliyalar dölü milletin ruhunu geçiren, insanlardan seçmedikçe; yarım insanlar elinde yarınımız imhâ edilecektir! (İdealist vatansever hocalarımız bu sözlerimizin dışındadır.)

Okullarımızdaki müfredat programları (A) dan (Z) ye kadar değişmelidir. Ders kitaplarındaki tarihi hatalar, yanlışlar halkla münevverin arasını açmakta, milletî kanplara bölmektedir. Milli davalarımıza Milli Eğitim tarafsız kalamaz. Madem ki bu milletin mektebidir, ona bu milletin değerlerini öğretecektir.

Tarih eğitiminde antlaşma maddesi ezberletmenin savaş tarihlerini belletmenin Tarih şuuru vermediğini, bilâkis bütün milleti tarihten soğuttuğu artık anlaşılmalıdır. Ona, cihan tarihinde kurduğu imparatorluklarına hâkim olan RUH'un ne olduğu, yüzyıllarca onu ayakta tutan MEDENİYETİN hangi MÜESSESELER üzerinde durduğu, ve bu milletin İÇTİMÂİ YAPISI öğretilme-

dikçe, o tarihî savaş tarihleri kronolojisi, vurma yıkma edebiyatı olduğunu zannedecek, ne Süleymaniye medeniyetinden, ne İtrî'nin musikisinden bir turist kadar anlamıyacaktır. Ve hayâsızca padişâh haremeleri, câriyeleri hikâyelerini uyduracak ve söyleyecektir! Hele bir insanın 20 yaşına kadar okuduklarının, duyduklarının şahsiyetini teşekkül ettirdiği gerçeği gözönünde tutulmadan körpecik dimağlara Yunan Tanrılarının isimleri veya İskender'in savaşlarıyla doldurmanın bu nesle bir suikast olduğu bilinmelidir!

Binlerce zaferimizin heyecanını kaç Türk çocuğuna aşılatabıldık ki, kalkıp ilmektepe dördüncü sınıftan itibaren Yunan'ı, Hitit'i öğretiyoruz? Bütün dünya milletleri çocuklarına millî şuur verebilmek için tarihler uyduruyor, yalanlardan, efsanelerden tarih yapıyor. Biz ise, hiç yaşamamışız, bütün bu tarihleri biz yapmamışız, zaferlerimize eklediğimiz medeniyetleri biz kurmamışız, gibi, başka milletlerin tarihleriyle, Türk çocuklarına şuur vermeye kalkıyoruz. Bu ne garabettir!...

Mekteplerimizde basit bir ders diye geçilen «Musiki» bile başlı başına bir meseledir. Bir Mozart'ın, Bach'ın yaşadığı tarihten öldüğüne kadar hayatını safhaları, parçaları öğretilen Türk çocuğunun, sanki III. Selim'leri ile Dede Efendi'leri, Hafız Post'ları, Hacı Arif Bey, İtrî'lerle uzaktan, yakından alakası yok! O muazzam imparatorluk musikisi sanki Padagonyanın musikisi gibi ademe mahkûm etmişiz. Ne hakla, hangi selâhiyetle, anlıyamıyoruz?!...

Biz bu ruha kanat açtıran musikiden bihâber bir müzik öğretimi yaparsak, elbette bu gençlik başkalarının türküsünü çağırarak, dansını benimseyecektir.

İlkokulda kulağına «hu vak vak» diye bir şeyler öğrettiğimiz çocuğa Yunus Emre'mizin o ruh veren ilâhîlerinden öğretemiyorsak, körpecik yavrulara yılların işlediği o tatlı âhengi tattıramıyorsak, çok yazık ediyoruz ve boşuna vakit geçiriyoruz!

Bu memlekette masa başında çok eğitim reformu yapıldı. Eğitimde reform yapacaklara biraz hayatın içine girmelerini ve realist olmalarını tavsiye ederiz. Herhangi bir Ortaokulun veya Lisenin önünde durup dağılan talebelerin konuşmalarına, hareketlerine, kulak kabartır, dikkat ederseniz; çantalarını yoklarsanız, çok acı şeyler göreceksiniz. Dillerinde ana-babaları'nın cinsî hayatlarının hikâyelerinden, çantalarındaki seks kitaplarına kadar müşahade edilecek şeyler, Türkiye'de «Eğitim» denen şeyin ne olduğunu herhâlde gösterecektir.

Bu nesil bizim istikbâlimizdir!

Bu nesil bütün gücünü, enerjisini seks partilerinde, kumarhanelerde, batakhanelerde tüketiyor! Tarihsiz, Dilsiz, Dinsiz, Fikirsiz, Çilesiz bir nesil yetişiyor!

Dikkat edelim. Geleceğin Türkiyesini bunlar mı kuracak? Hangi ideal? Hangi azim? Hangi imân? Hangi enerji? Hangi ahlâk'la?...

Lütfen bütün milletçe seferber olalım. Bu yığın cemiyetimizi kuşatıyor!

Bu nesil kurtarılmalıdır!

İLK TAHSİL VE GARBLILAŞMA

Prof. Dr. Mümtaz TURHAN

Bu yazıyı merhum Prof. Mümtaz Turhan'ın «Garblılaştırmanın Neresindeyiz?» adlı, Yağmur Yayınlarının neşrettiği kitabından aynen iktibas ediyoruz.

Türkiye'deki Garblılaştırma hareketini tamamen ilmi tarafsızlık içinde inceleyen bu değerli eseri, bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.
M.T.T.B. BASIN-YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

Maarifin Garplılışmada oynaması lâzımgelen mühim rol üzerinde ısrarla durulurken, bunun yanlış tefsir edilmiş olması ihtimali vardır. Hakikatte Cumhuriyet devrindenberi Türkiye'de vukua gelen değişikliklerden, gelişmelerden bahsedilirken diğer sahalarda olduğu gibi Maarifteki inkişaf da belâğ ve mukayeseli istatistiklerle gösterilmeye çalışılır. Bu, yukarıda muhtelif defalar belirtilen tarihî Garplılıştırma temayülüne uygun düşen bir hareket tarzıdır, yani maarif, diğer müesseselerden farklı bir muamele görmez. Fakat bunun yanında bir de, Garplılıştırmayı, kalkınmayı, ilk tahsile, bunun temposuna da okuma yazma nisbetine bağlayan çok kuvvetli bir cereyan vardır. Bunlar maarif deyince, ilk tahsili anlayan kimselerdir.

Bizim, kendini bu cereyana kaptırmış münevverin kafasında bu nevi bir kanaatin doğmasında şu iki yarım müşahade ve zehabın mühim bir rol oynadığını görmekteyiz.

1 — Bütün medenî milletlerin aynı zamanda yüzde yüze yakın bir nisbette okur yazar ve geri kalmış memleketler halkının ümmî olmaları;

2 — Yine bununla ilgili olmak üzere, geri kalmışımızın sebebinin, halkın bilhassa köylünün cahil olmasında aranmasıdır.

Şimdi bu noktalar üzerinde duralım:

Medenî memleketlerde okuma yazma nisbetinin geri kalmış milletlere nazaran çok büyük olduğu doğrudur. Fakat bu fark, diğer sahalarda, meselâ nüfus başına düşen istihsal ve gelir miktarlarında, hattâ şeker ve sair gibi bazı gıda maddelerinin istihlakinde görülen farklardan birer sebep değil, netice diye kıymetlendirilmesi icap eden sayısız farklardan biridir. Fakat asıl garabet, okuma yazma nisbetleri arasındaki fark, ötekilerine tercihen öne sürülürken bununla ilgili ve hakikî sebebi teşkil eden başka farklar üzerinde hiç durulmamasındadır. Meselâ Garp memleketlerinde, bütün bu netice ve farkların meydana gelmesinde birinci derecede rol oynayan birinci sınıf ilim adamlarının, teknik mütehasısların, araştırma enstitülerinin, sair ilim müesseselerinin ve bunların içinde çalışan araştırmacıların sayısından hiç bahis edilmez. Garpte ve diğer medenî memleketlerde bunların sayısı bizdeki

miktarları arasında hiçbir mukayese yapılmaz. İşin daha tuhafı, ya bunların varlığından haberdar olunmaması veya varlığına ihtiyaç hissedilmemesidir. İlk tahsil seferberliğini teşvik eden, bu sahada görülen en küçük bir aksaklık karşısında kıyametler koparan sözde münevverin ilim adamı yetiştirmek, ilmi araştırma enstitüleri kurmak hususundaki lâikaydisi, kaygusuzluğu insanı hayret ve dehşete düşürecek derecededir. Bu idrâksizlik ve endişesizliğin sebebi, gaflet ve cehalet midir, yoksa sadece samimiyetsizlik midir, bilinmez.

Çünkü Rusyada birinci sınıf ilim adamıyla, teknik mütehasıslar sayısının, 1960 da, iki milyonu bulacağı haberi Avrupa ve Amerika'da dehşete yakın bir heyecan uyandırırken bizim sözde münevverlerde hiçbir kıymet olmamıştır. İngilizlerin meşhur Times'i bu hususta altı ay devamlı neşriyat yapmış, Amerika'nın ileri gelen büyük gazeteleri, seri halinde makaleler çıkarmışlardır. Her iki memlekette de, büyük idarî ve askerî makamların iştirâkiyle, aylarca süren gizli celseler akdedilmiş, gereken tedbirler düşünülmüştür. Rusya'daki okuma yazma nisbetinin, bu iki memlekete nazaran, çok düşük olmasına rağmen, acaba bu telâşın sebebi ne idi? Zira her iki memlekette de gerek devlet adamları, gerek münevverler bir milletin iktisadî, içtimai ve umumiyetle, teknik sahada olduğu gibi, askerî sahada da kudretinin okuma yazma nisbetine değil, birinci sınıf ilim adamlarıyla, teknik mütehasısların sayısına bağlı olduğunu çok iyi bilmektedirler.

Bu münasebetle medenî milletlerdeki birinci sınıf ilim adamlarıyla mütehasısların sayısının ve bunlarla nüfus arasındaki nisbetin sarîh bir şekilde bilinmemesinin, bizim için, büyük ve hayatî bir ehemmiyeti vardır. Bundan yukarıda başka bir vesile ile kısaca bahsedilmişti. Burada da sadece bir memleketin nüfusuna olan nisbetleriyle bizde bulunması zarurî olan asgarî miktarı belirtmek istiyorum. Bunların muhtelif milletlerdeki sayısı, nüfusa olan nisbetleri tetkik edildiği zaman, beher 100 ilâ 200 kişiye birinci sınıf bir ilim adamının ve beher on ilâ yirmi kişiye de ikinci sınıf bir ilim adamının veya teknisyenin düştüğü görülmektedir. Bu

hesaba göre, Türkiye'de asgarî olarak 250 ilâ 300 bin, birinci sınıf ilim adamının bulunması şarttır. Bu miktarın muhtelif ilim kollarına dağılışı nisbeti, memleketin ihtiyaçlarına göre değişmektedir. Binaenaleyh birinci sınıf ilim adamlarından teşekkül etmiş bu asgarî kadroyu temin etmedikçe, bizim ne Garplılaşmamıza, ne de medenî bir cemiyet kurmamıza imkân vardır. Şu halde Garplılaşma bakımından esas olan okuma yazma değil, bu kadronun varlığı ve miktarıdır. Bununla şüphesiz okuma yazmaya hiç ehemmiyet verilmesin denmiyor. Sadece memleketin kalkınması bakımından bu kadro olmadıkça onun hiç bir şey ifade edemeyeceğine, ilk tahsilin ancak bu birinci sınıf ilim ve teknik adamları sayesinde bir mâna kazanabileceğine işaret edilmektedir. Nerede kaldı ki, biraz sonra temas edileceği veçhile tek taraflı bir ilk tahsil seferberliğine madde ve manevî bakımdan da zaten imkân yoktur.

Cahil Olan Halk mı, Münevver mi?

Halkın cehaleti meselesine gelince, hiçbir memlekette, ne işçi ve esnaf kullandığı âlet ve makineyi, ne de köylü ziraat vasıtalarını, fennî metodlarla topırağını işleme tarzını keşfetmiş değildir. Halk okur yazar veya ilk tahsilden geçmiş olsa bile, bilgisi buna kâfi değildir. Kullandığı âletlerin, makine ve metodların mükemmel veya kaba olmasından, çalışma veya idare tarzından, istihsalin verimli olup olmasından da halk mesul değildir. Hatta halk kendi sıhhatinden bile mesul tutulmamaktadır. Bütün bunlar, bu eser ve mesuliyetler hep münevverlere, ilim ve ihtisas adamlarına düşen vazifelerdir.

Âlet ve makineleri, fennî metodlarla, verimli çalışma ve memleketi en iyi bir şekilde idare tarzını bulan, keşif veya icat eden, mükemmelleştiren, münevverdir. Onun için bir memleketin geriliğinden halkını mesul tutmak kadar gülünç ve abes bir şey olamaz. Çünkü bugün umumî bir içtimaî kalkınma plânımızın olmayışından, içinde bulunduğumuz iktisadî güçlüklerden ve ondan nasıl kurtulacağımızı bilemeyişimizden veya maarif sistemimizin bozukluğundan, okuma yazma bilmeyen halkımızın mesul tutulmak lâzım geldiğini aklımız bir türlü almıyor. Bu itibarla muhtelif memleketlerin halk tabakaları arasında büyük farklar görülmez. Müşahede edilebilen farklar ise, bunların sahip oldukları imkânlar, medeniyet ve kültür eserlerinden, vasıtalarından faydalanma derecelerinden ileri gelmektedir. Binaenaleyh bu vasıta ve eserlere, bunların bahsettikleri imkânlarla sahip bulunup bulunmamaları, okur yazar olup olmamalarından daha çok mühimdir. Ancak bu vasıta ve imkânlarla sahip bulunduğu takdirde, onlardan daha iyi faydalanabilme bakımından okuma yazma ehemmiyet kazanmaktadır. Ne ilk, ne ortaokul, hatta ne de lise tahsili, ferde, bu medeniyet eser ve vasıtalarına doğrudan doğruya sahip olma imkânını vermediğinden sadece okur yazar olmanın, bugünkü medeniyet seviyesi bakımından büyük bir ehemmiyeti yoktur.

Onun için Türk halkıyla diğer medenî memleketlerin halk tabakaları arasında eğer bir fark görürse, bu, birisinin ümmî, diğerinin okur yazar olmasından ileri gelmiyor, sadece Türk halkının bu vasıta ve imkânlardan mahrum olmasına mukabil diğerlerinin bundan fazlasıyla faydalanmalarından doğuyor. Binaenaleyh Türk halkına sadece okuma yazma öğretmekle veya mecburî bir ilk tahsile tâbi tutmakla bu fark giderilmiş olmaz. Hakikatte milletlerarası büyük bir şöhreti olan bir sosyal antropoloji âlimi, iptidaî kavimlerin okuma yazması bahis mevzuu olurken bu noktayı şu veciz cümle ile gayet sarîh bir şekilde belirtiyor: İptidaî bir kavmi medenileştirmek gayesiyle, sadece okuma yazma öğretirsiniz, okuma yazma bilen iptidaî bir kavim elde etmiş olursunuz.

Bu itibarla milletler arasında kültür ve medeniyet farklarını doğuran, onların halk tabakaları değil, münevver zümreleridir. Hakikatte, Türk halkıyla diğer medenî milletlerin halk tabakaları arasında bilgi bakımından büyük bir farkın bulunmamasına mukabil, Türk münevverleriyle (bazı istisnalara rağmen) Garp münevverleri arasında uçurumlar kadar derin farklar vardır. Binaenaleyh Türkiye'nin geri kalışının sebebi, halkın cehaleti değil, münevverlerinin gerek keyfiyet, gerek kemiyet bakımından, kifayetsiz oluşudur.

Bizde Münevverle Halkı Ayıran Vasıflar

Medenî memleketlerin tahsil sistemleri okuma yazmayı öğretme, bilgi verme fonksiyonları yanında talebelerinin millî karakter vasıflarını, şahsiyetlerini cemiyetin hayrına olmak üzere, en iyi bir tarzda geliştirip mükemmelleştirmeye çalışır. Fena itiyat ve temayülleri gidermeye veya gelişmelerine mâni olmaya gayret eder. Onun bu fonksiyonu sadece okuma, yazma, öğretme ve bilgi verme vazifesinden daha üstün tutulur. Öyle ki, Garp memleketlerinde münevverler, halkın sahip olduğu millî karakter vasıflarını terketmek şöyle dursun onları en mükemmel bir şekilde geliştirilmiş olarak kazanırlar. Onun için Garpta münevver her bakımdan derece itibarıyla de olsa halktan üstün ve ona her sahada liderlik edecek vaziyettedir. Bunun neticesi olarak halkın münevverlere itimadı tamdır. Bir Fransız muharirinin müşahedesine göre, Birinci Dünya Harbinde İngiliz askerleri iyi terbiye görmüş, yüksek tabakaya mensup bir subay verilmedikçe hücumla geçmekten çekinirlermiş.

Bizde ise, tahsil sistemi, bilgi diye verdiği bazı malumat kırıntılarına mukabil en bariz millî karakter vasıflarını tahrip eder: verimsiz de olsa halk çalışkandır, münevver tembelliği öğrenir; halk şayanı hayret derecede bedeni mukavemeti sahiptir, münevver daha tahsili esnasında yumuşar, sonraları mukavemetini büsbütün kaybeder. Halk kanaatkâr, ağırbaşlı, vakur ve hürmetkârdır. Münevver açgözlü, lâübalı, şarlatan, ya saygısız veya dalkavuk olur. Halk umumiyetle dindar ve manevî kıymetlere hâlâ

bağlıdır, münevver ise, ne dindar ne de dinsiz fakat çok iptidai, dar ve çok fena tarzda materyalist olmuştur. Bu mukayeseyi daima münevverin büyük bir ekseriyetinin aleyhinde olmak üzere, istediğiniz kadar uzatabilirsiniz. Münevverle halkın arasındaki bu farkın, son çeyrek asır zarfında derinleşmiş olmasına rağmen İmparatorluğun inhitatiyle birlikte başladığına da işaret etmek lâzımdır. Binaenaleyh sırf bu bakımdan maarif sistemimiz adamakıllı ıslah edilmedikçe tahsili yaymanın faydalı olup olmadığı, üzerinde düşünölmeye değer başlı başına bir mesele teşkil etmektedir.

İlk Tahsilin Gerçekleşmesine Mâni Olan Âmiller

Bütün bu mülâhazalara rağmen, bazı sahalarda olduğu gibi, her ne bahasına olursa olsun, ilk tahsil seferberliği tahakkuk ettirilecektir, diye hareket edildiği takdirde, netice ne olabilir?

İlk tahsilin, yalnız başına bir memleketin kalkınmasında veya Garplılaşmasında mühim bir rol oynayamayacağını yukarıda gördük. Burada, ancak, bu dâvanın bugünkü şartlar içinde, zoraki bir şekilde tahakkukunun imkânlarıyla bunun menfi neticeleri üzerinde durulabilir. Bu hususta doğru bir hüküm verebilmek için, önsözde de belirtildiği veçhile Garplılaşma veya kalkınma karşısında, asırların bir mahsulü olmak üzere takındığımız hissi tavırları bir tarafa bırakmamız lâzımdır. Kısa bir muhakeme ve küçük bir kara cümle hesabı, bu dâvanın bugünkü şartlar içinde, şu iki sebepten dolayı öyle on-onbeş sene zarfında, gerçekleşmeyeceğini göstermektedir:

Evvelâ memleketin malî vaziyeti, maddî bakımdan, buna imkân vermemektedir. Son bir tasarıda düşünüldüğü veçhile, senede 200 milyon lira sarfıyla, 12 senede, memleketin bütün ihtiyacının karşılanması projesini inceliyelim. Her şey sabit kalmak şartıyla, ikinci sene de aynı miktarda okul binası inşa edebilmek için, bu meblâğa üçte bir nisbetinde işletme masrafını (öğretmen, müstahdem maaşlarıyla tenvir ve teshin masraflarını) da ilâve etmek lâzımdır. Yani ikinci sene sarfedilecek para 200 milyon civarında olacaktır. Aksi takdirde, ikinci sene zarfında okul inşaatına tahsis edilecek para üçte bir eksilerek 140 milyona düşecektir. Birinci şık kabul edildiği zaman, her senenin tahsisatına bir evvelkine nazaran (işletme masrafı olmak üzere) üçte bir nisbetinde bir ilâve yapmak zarureti başgösterecektir. Bu takdirde artık her sene muntazaman 200 milyon lira sarfedilmeyecek, bilâkis daima artan bir silsileye uyularak hareket etmek mecburiyetinde kalınacaktır. Böylece, on iki sene sonunda, sarfedilen para, zannedilenin bir kaç misli olacaktır. Bunun için üç ilâ dörtte biri işletme masrafına gideceğinden, on iki sene sonra, maarife tahsis edilecek para, umumî bütçeyi bile çok aşacaktır. Çünkü ilk tahsille birlikte ona muvazi olmak üzere, orta ve yüksek tahsil müesseselerinin de çoğalması icap edecektir. Aksi takdirde, memleketin kalkın-

ması bakımından, umumî ilk tahsilden beklenen netice, onu isteyenlerin mantığına göre, tahakkuk edemeyecek ve bir tenakuza düşünmüş olacaktır. İlk tahsilin, tek başına memleketi kalkındırma hususundaki kifayetsizliği, orta, hatta yüksek tahsilli münevverlerin aczi ile de sabit olmaktadır.

Binaenaleyh, memleketin içinde çırpındığı bu günkü şartlar altında, umumî ilk tahsil dâvası, farzı muhal olarak, on-onbeş senede gerçekleştiği takdirde, mevcut 650 orta mektebin, bu müddet zarfında en az 1500 e, 130 lisenin de 300 e çıkarılması lâzımdır. Aynı şekilde, yüzde yüze yakın okur yazar olan memleketlerde olduğu gibi, bizde de, yine asgarî bir hesapla, üniversite sayısının 20 ilâ 30 arasında olması zaruridir. Çünkü, malûm bir istatistiğe göre, okur yazar olan memleketlerde nüfusun her bir ilâ iki milyonuna bir üniversite isabet etmektedir. (Meselâ; İsviçrenin 4,5 milyon nüfusu ve altı üniversitesi vardır. Hollandanın da sekiz milyon nüfusuna mukabil 11 üniversitesi mevcuttur). On beş sene sonra Türkiye'nin nüfusu 40 milyonu aşacağına göre, okuma yazma seferberliği tahakkuk ettiği takdirde, üniversite adedinin de asgarî 20 yivasatı olarak 25 i bulması zaruridir.

Türkiye'nin bu kadar kısa bir zamanda, bütün bu maarif müesseselerinin binalarını hangi para ile yaptırabileceği sorulabilir. Buna nazaran görülüyor ki, Türkiye'nin kısa bir zamanda, ilk tahsil hülyasını tahakkuk ettirmesi, maddî yani malî bakımdan mümkün değildir.

Aslında bugünkü şartlar altında, mühim olmadığı halde, sözde münevverin sahte bir gayretiyle, memleketin bir numaralı dâvası haline getirilmiş ilk tahsil seferberliğinin tahakkuku için, Türkiye yalnız maddî bakımdan değil, manevî bakımdan da mücehhez değildir.

Şimdi de bunun ne demek olduğunu izaha çalışalım:

Biraz evvel, ilk, ortaokullar ile lise ve üniversite binalarının inşa bedellerinin, bizim malî takatimizin dışında kalacağını belirtirken bu müesseselerde çalışacak öğretmen, asistan, doçent ve profesör maaşlarından, hele bunların nerelerde, nasıl ve kimler tarafından hangi para ile yetiştirileceğine hiç temas edilmedi. Bu hususta sarfedilmesi zarurî olan para bir tarafa bırakılsa, dahi, bunların yetiştirilmesi meselesi dâva olarak kalmakta devam edecektir.

İlk ve ortaokullar için kaliteye ehemmiyet vermeden öğretmen bulmak, veya yetiştirmek belki mümkündür. Fakat lise ile üniversiteye öğretmen yetiştirmek, başlı başına bir dâvadır. Çünkü birbirine sıkı sıkıya bağlı bu iki müessesenin seviyeleri üzerinde, istenildiği gibi oynamak mümkün değildir. Bunların milletlerarası bir seviyede olmaları zaruridir. Bir mektebin lise, bir ilim müessesesinin üniversite olup olmadığını, adları değil, seviyeleri tayin eder. Bu mânada millî, yani bize göre bir lise,

bize göre de bir üniversite yoktur. Milletlerarası olan ilim, bunu icap ettirmektedir. Bilindiği gibi ilimde ikisi ortası yoktur. Bir bilgi ya ilmidir ya değildir. Bunun derecesi de yoktur. Onun için yüzde yüz isabet zaruridir. İlimde hedeften bir santimetre inhiraf bir kilometre inhiraf arasında fark gözletilememektedir.

Nitekim 25 senelik tecrübe, bu ölçülere riayet edilmedikçe ilim müesseselerinin teşekkül edemeyeceğini, bunlar olmadığı takdirde de, ilim adamının yetişemeyeceğini gayet vazih bir şekilde, göstermiş bulunmaktadır. Hakikatte, bugünkü üniversite kadrolarıyla üçüncü bir üniversite açmakta güçlük çekilmesi, birçok ilim dallarının kifayetsiz bir tarzda temsil edilmesi, bazı şubelerde henüz Türk profesörlerinin yetişmemiş olması, hatta bazı çok mühim memleket için hayatî kıymeti haiz bazı ilim kollarının üniversitelerimize girmemiş olması da, bugünkü ilim müesseselerimizin, arzu edilen seviyeye erişememiş olduklarını ifşa etmektedir. Bu vaziyette yapılabilecek tek makul hareketin, mevcut ilim müesseselerinin kadrolarını takviye etmek suretiyle onları beklenen seviyeye ulaştırmak olduğu aşikârdır. Bunun aksine hareket edilmesini istemek, memlekete ilmin girmesine mani olmaktan başka bir şey ifade etmez. Şu halde hâlihazırın kadro imkânları, yeniden tek bir üniversitenin açılmasına müsait değilken, hususî herhangi bir tedbir dahi düşünülmeden on beş sene gibi çok kısa bir zamanda yeni on üniversitenin açılabilmesini vehmetmek, ancak bir cinnet sayılabilir.

Görülüyor ki, bir memlekette umumî ilk tahsili gerçekleştirebilmek için maddî malî bakımdan olduğu gibi manevî, ilmî bakımdan da hazırlıklı olmağa ihtiyaç vardır; yani bir milletin bu nevi bir teşebbüse girişmeden evvel muayyen bir iktisadî ve ilmî seviyeye erişmiş olması şarttır. Bunlardan da anlaşılıyor ki, umumî ilk tahsil, hiçbir millete bu iktisadî ve ilmî seviyeye takaddüm edip onu hazırlamamış, bilâkis ondan sonra gelerek yavaş yavaş tahakkuk etmiştir. Hakikatte umumî ilk tahsil, bütün Garp memleketlerinde ancak bu tarzda gerçekleşebilmiştir.

Bunlardan İngiltere'de umumî ilk tahsil davasına 1870 te teşebbüs edilmiş, fakat, bu mesele ile meşgul olacak ilk resmî komisyon 1886 da kurulmuş ve ancak 1944 de kanunla mecbûri olmuştur. O tarihlerdeki İngiltere'nin durumuna bir göz atalım: Dünyanın en muazzam imparatorluğunu kurmuş, müstemlekelerden anavatana servet akmaktadır. Yalnız Hindistan'dan gelen paradan beher nüfusa 150 İngiliz lirası düşmektedir. Hemen hemen

dünyada rakipsiz muazzam bir sanayie sahiptir. Eşsiz bir donanması ve ticaret filosu vardır vesair...

İngiltere'de umumî ilk tahsilin ciddi ve resmî bir şekilde ele alındığı tarihlerde, yani 1886 da, acaba ilim ne vaziyetteydi?

Bu tarihlerde İngiltere'de, İrlanda hariç, on dokuz tane üniversite ve bu ayarda kolej vardır. Kolejler de, kısa bir müddet sonra tam kadrolu üniversite haline gelmiştir. Yine bu tarihlerde İngiltere'de 220 tane ilim ve teknik enstitüsü bulunmaktadır. Bu köklü ilim müesseselerinin faaliyeti neticesinde, tedricî bir şekilde tahakkuk ettirilerek üzere umumî ilk tahsil davasını ele almadan evvel diğer Avrupa memleketlerinde olduğu gibi İngiltere'de de Garp medeniyeti çoktan teessüs etmiş bulunuyordu. Bunun bir delili olmak üzere, o tarihe kadar yetişen ve şöhretleri dünyayı saran birinci sınıf ilim adamlarının isimleri zikredilebilir. Bunları, Kronolojik sıraya göre, aşağıya kaydediyoruz:

Naiper, Harvey, Boyle, Halley, Newton, Rumford, Davy, Young, Dalton, Faraday, Lyell, Joule, Huxley, Darwin, Maxwell ve ilh...

Almanya, Fransa gibi diğer Avrupa memleketlerinde de vaziyet bundan farklı değildi. Bundan da anlaşılıyor ki, Avrupa'da hiçbir memleket, terakki ve inkişafını ilk tahsiline borçlu değildir. Bilâkis, okuma yazma, her memlekette muayyen bir iktisadî refah ve ilmî seviyeden sonra tahakkuk edebilmiştir. Binaenaleyh terakkinin sebebi değil, neticesidir.

Birer bedahet olmalarına rağmen bizim münevverlerimizce nazarı itibare alınmayan bu hakikatler üzerinde bu kadar ısrarla durulmasının iki sebebi vardır:

Evvelâ cazip görünen mesnetsiz iddiaları istismar etmek üzere, moda bir fikir hâline getirmek isteyenlerin bu zararlı faaliyetlerine mani olmak, sonra da, bu nevi vehme kapılarak memleketin zaten mahdud olan servet ve enerjisini, onun iktisadî ve içtimai felâketinin sebebi olacak bir faaliyet yolunda harcanmasının önüne geçmek.

Maamafih memleketimizin politika hayatında fikir adamı geçinen sözde münevverin ortaya attığı bu iddiaların zararı, bununla da kalmıyor, milletin terakki hamlelerinin yanlış istikametlere sevk etmekte, onun maddî ve manevî bakımdan yıpratarak oy alıyor, hayal kırıklığına, ümitsizlik ve yeise düşmesine, böylece, geri kalmasına da sebep oluyor.

Bu müşahedeler de Garplılışmada hakikî maârifin, yani ilmin, oynadığı büyük ve mühim rolü belirtmektedir.

GARBLILAŞMA HAREKETİ VE MAARİFİMİZ

Ferdi veya münferit vak'aların izahında olduğu gibi içtimai hâdiselerin izahında da şumullü münasebetlere, hatta mümkünse başlangıca kadar gitmenin faydası vardır. Hele kuruluş ve şekillenmelerinin, muayyen bir tarihten oluşun çerçevesi içinde tamamlanmış olan hâdiselerin izahı için bu nevi münasebetlerin tahlili zaruridir. Bu bakımdan Garplılaştırmanın kadrosu içinde, tâli bir içtimai hâdiseye halinde teşekküle başlayıp onun gelişmesine tâbi olan maarifimizi, bu şumullü hareketin mahiyetini, hususiyetini kavramadan anlamak mümkün değildir. Maamafih bu iddia, o geniş faaliyet dahilinde meydana gelmiş bütün içtimai müesseseler ve hâdiseler için de doğrudur.

Garplılaştırma hareketinin birçoklarımızın zannettiğinin hilâfına- iki, iki buçuk asırlık uzun bir tarihi vardır. Bu itibarla onun burada etraflıca bir tahlilini yapmamız mümkün değildir. Biz, yukarıda da işaret ettiğimiz gibi sadece en mühim hususiyetlerini belirtmeğe çalışacağız. Bu iki asırlık faaliyetin ilk yarısında, bütün gayretlerin, ordunun islahı hususunda toplandığı görülür: O zamanın adamları, mücedditleri Avrupa karşısındaki mağlûbiyetin sebeplerini, ordunun kifayetsizliğinde, orduda düzenin bozulmasında ve garbın üstünlüğünü de askerinin iyi yetiştirilmiş olmasında bulurlar. Binaenaleyh orduyu islah etmek veya garp tekniğine göre yeni bir ordu meydana getirmekle meselenin halledilebileceğine kanidirlar. Her defasında yeniden başlamak üzere, I. Mahmut, II. Mustafa, I. Abdülhamit, III. Selim ve hatta II. Mahmut zamanındaki islahatın esas gayesi budur; garplılaştırma hareketinin ağırlık noktasını ordu teşkil etmektedir. Diğer yenilik teşebbüsleri, hep bu mevzu etrafında toplanmış, bu gayeye müteveccih gayretleri kuvvetlendirmek için yapılmıştır. Fabrikalar, orduya kumaş, malzeme ve mühimmat temin etmek, mektepler ordunun ihtiyacı olan elemanları yetiştirmek maksadıyla açılır. Vakit vakit ortaya çıkan ihtilâllerin, irtica ve aksülâmellerin hırpaladığı, bazan tamamıyla silip süpürdüğü bu sözde garplılaştırma hareketi, nihayet zaferini II. Mahmut devrinde kazanır; fakat neticeyi elde edemeden.

Tanzimat, bu bir asırlık garplılaştırma hareketindeki gayenin iflâsını ilân eder. Bu devirde Avrupa'ya başka bir cepheden yaklaşma istenir. Garplılaştırma hareketi gayesini değiştirmiştir. İmparatorluğun kurtuluşunun çaresi bu defa da, onun teşkilâtının, içtimai bünyesinin değiştirilmesinde, Avrupa devletlerinin yapısına benzetilmekte ve bilhassa hür ve meşrutî bir rejim kurmakta görülür. Bundan sonraki üç çeyrek asır da bu gayeyi tahakkuk ettirmek için yapılan mücadelelerle geçer. Bu arada teşebbüs edilen diğer her nevi yenilik ve islahatın tâli bir ehemmiyet ve kıymeti vardır. Onun için gayesiz ve hedefsizdir; hiç bir plân veya prensibe tâbi

değildir. Asıl gaye, devletin bünyesini değiştirmek, hürriyet rejimini tesis etmektir. Nihayet 1908 inkılabıyla bu gaye tahakkuk ederse de imparatorluk da çöker... Bu itibarla İkinci Meşrutiyet devri de bu gayenin iflâsını ilân eder...

Böylece Osmanlı İmparatorluğu, gayesini iyi tâyin edemediği bir garplılaştırma uğruna yaptığı iyi asırlık bir mücadeleden parçalanmış, yorgun, bitkin ve hayal inkisariyle çıkar. Ne umduğunu elde edebilmiş ne de beklenen âkibete düşmekten kurtulmuştur.

Fakat facia bununla da bitmez; bu muvaffakiyetsizliğin, asırlar süren ümit ve ummanın beklenen neticeyi vermeyişinin cemiyet, bilhassa Türk okur yazarı üzerinde yaptığı içtimai ve ruhi tesirleri de hesaba katmak icab eder. Bundan başka garplılaştırma cehdinin, garbın tazyiki altında, ona karşı açılan bir ölme veya yaşama mücadelesi ile birlikte yürüdüğünü, binaenaleyh bir çok menfi tesirler ve müsait olmıyan şartları da ihtiva ettiğini göz önünde tutmak lâzımdır.

İşte bütün bunların bir muhassılası olmak üzere, iki asırlık garplılaştırma faaliyeti esnasında ve neticesinde Osmanlı cemiyetinin görüş, düşünüş ve telâkkilerinde şüphesiz büyük değişiklikler olmuştur. Bunların en mühimi, garbın mevcudiyetini tanımak, üstünlüğünü teslim etmekle başlayıp hayranlık veya korkuda nihayet bulan telâkki değişmesidir ki, bizi haklı veya haksız kendimizden şüphe ettirmeğe ve aşağılık hissi duymağa sevk etmiştir. Benliğimizin en derin hücrelerine kadar nüfuz eden bu aşağılık duygusunun tesiriyle garp medeniyetinin esas kıymetlerini, onun diğer medeniyetlerden ayırt eden, ona hususiyetini veren unsurları görmeğe, her şeyden evvel bunları almağa çalışacak yerde, garbı şekil ve kıyafetine, yaşayış tarzında, içtimai teşkilâtında sathî bir şekilde kopya etmeğe başlamışızdır. Bundan sonra, garplılaştırmada artık muayyen bir gaye, bir plân veya hedef aramak beyhudedir. Belki daha doğrusu, bu devirde tek bir gaye yerine umumî, müphem temayüller hâkim olmuştur. Tekrar yanılmak korkusuyla bu defa garbı toptan almak fikri ileri sürülür. İkinci Meşrutiyetin garp hayranlarına ait olan bu fikir, müteakip devirde zaferini kazanır. Diğer fikir cereyanlarının tesirleri mahduttur.

Görülüyor ki, garplılaştırma ihtiyacını çok evvel den duyduğumuz halde bunda muvaffak olamayışımız bu medeniyeti iyice kavrayıp gaye ve hedefimizi ona göre tâyin edemeyişimizdendir. Mensup olduğumuz medeniyetle garp medeniyetini ayıran sayısız farklar içinden biz, daima ya netice olanlar veya tâli bir ehemmiyeti haiz bulunanlar üzerinde durmuş, esas kıymetleri, aslı ana unsurları ihmal etmişizdir. Doğru bir teşhis koyamamak yüzünden de asırlar kaybetmiş bulunuyoruz. Garpla aramızdaki

esas farkın bir zihniyet, bir etüd, (tutum) bir görüş ve düşünüş farkı olduğunu görememiştir.

Eğer biz iki, iki buçuk asırlık tecrübelerden sonra bugün erişebildiğimiz bu hakikati o vakitler anlayabilseydik garplılaşmanın yegâne ve hakiki vasıtası olan maarifimiz de bu derece ihmal edilmeyip bu geniş içtimai faaliyet içinde lâyık olduğu ehemmiyet, kıymet ve yeri alabilecektir. Bununla beraber garplılaşma hareketinin tarihi yakından takip edildiği takdirde onun ister istemez sonunda bir maarif faaliyetine müncer olduğu görülür. Fakat, bu garp medeniyetini ıktibas hususunda kabul edilmiş gayelerin bir neticesi olmaktan ziyade onlara muvazi olmak üzere hemen hemen kendiliğinden meydana gelmiş bir hâdisedir. Bu vâkıa da bize, yukarıda işaret ettiğimiz gibi, garp medeniyetinin esas unsurunun ilim olduğu iddiasını isbat eder. Fakat biz, garplılaşmada ilmi, şuurulu bir şekilde hedef olarak almadığımız için maarifin gayesi de sadece okur yazar yetiştirmekten ibaret olmuştur.

Şüphesiz bu iki, iki buçuk asır zarfında garplılaşma uğrunda sarfetmiş olduğumuz gayret ve emekler tamamiyle boşuna gitmiştir denemez. Bununla beraber elde ettiğimiz neticenin bizi hedefimize ulaştırdığını da iddia edemeyiz. Zira muhtelif sahalarda, görünüş ve kıyafette, içtimai teşkilâtın bir kısmında, yaşama tarzında, sair bazı müesseselerde şekil bakımından sathî bir garplılaşmaya mukabil ilim ve fikir sahasında garp derecesine varmış sayılamayız. Hâlâ bu sahada -tıpkı bundan bir buçuk asır evvel olduğu gibi- garbın yardımına muhtaç bulunuyoruz. III. Selim devrinde, ordumuzu, teşkilâtımızı, iktisadımızı düzene koymaları için garbdan mütehasıslar getiriyorduk; bugün de aynı tip insanlara ihtiyacımız oluyor. Görülüyor ki, bu bir buçuk asır zarfında kendi kendimize yetecek kadar bir terakki kaydetmiş değiliz. Elbette Selim devriyle bugünkü Türkiye birbiriyle mukayese edilemeyecek derecede farklıdır; her sahada bir değişme ve gelişme olmuştur. Fakat o vakitten beri, ilim ve ilmi zihniyet bakımından garpla aramızdaki fark ya sabit kalmış veya aleyhimize dönmüştür.

Bundan başka yarım, sathî garplılaşmanın yalnız büyük şehirlerde vukua gelip memleketin diğer kısımlarına sirayet edmemesi bugün bizi iki ayrı kültüre sahip bir millet haline getirmiştir. Bir tarafta büyük şehirlerde yarı münevverin temsil ettiği, yarı şark, yarı garptan mürekkep bir medeniyet; diğer taraftan küçük şehir, kasaba ve köylerimizde yaşayan ve nüfusun yüzde sekseninden fazlasının temsil ettiği, Türk ve şark medeniyetlerinin tesiri altında kalmış bir kültür ve medeniyet.

Çok değişik ve iğreti bir şekilde çizdiğimiz bu tablo göz önünde tutulmadan memleketin hakiki ihtiyaçlarına, iktisadına uygun herhangi bir terbiye ve tahsil sistemi meydana getirmek mümkün değildir.

Çünkü, bizde terbiye ve tahsil sisteminin gayesi

sadece mevcut nizamı, bilgiyi, bir kelime ile kültürü gelecek nesillere aktarmaktan ibaret olmayıp bizi daima daha yüksek bir medeniyet seviyesine çıkarmaktadır. Onun için yarınımızın da bu günkü gibi olmasını dileyemeyiz. Zira bu, bir millet olarak yaşamaktan kendimizi mahrum etmek demek olacaktır. Sonra, ayrı bir kültüre sahip olduğunu tesbit ettiğimiz büyük Türk kütlesini de sadece şehirlerdeki münevverler tarafından temsil edilen kültür seviyesine çıkarmamız, onları da bize benzetmemiz kâfi değildir. Biz kasaba ve köylüleri de kendimiz gibi yetiştirmekle, onlara sadece formel bir tahsil vermekle ne vazifemizi yapmış ne de onlara iyilik etmiş oluruz.

İşte biz bütün bu hakikatlerden gafil olarak garp sistemlerini, körü körüne ve yalnız şekil bakımından taklit etmekle nasıl bir çıkmaza girdiğimizi nasıl güç bir duruma düşüğümüzü göremiyoruz.

Böylece garpla sırf şekil benzerliği altında, fakat herhangi bir gaye ve hedeften mahrum, memleketin hakiki ihtiyaçlarından uzak bir maarif teşkilâtı, gittikçe genişleyen ve mütemadiyen bir çılgıncılık kendiliğinden büyüyen tesisleriyle, boş dönen ve yalnız gürültü çıkaran bir çark halinde, memleketin kesesinden çektiği muazzam paralarla sırf onun sırtından geçinen insanlar ortaya atmaktadır. Bu suretle memleketi iktisadî bakımdan muhakkak bir uçuruma sürüklemekte olan bu sistem eğer bir mucize ile onun yıkılmasına sebep olmazsa bizi ikinci bir orta çağa götürebilir. Çünkü Avrupa ile olan bu şekil benzerliği -tıpkı bundan üç dört asır evvel olduğu gibi- onunla aramızdaki hakiki farkla görmemize mani olacak ve birçoklarımızı zannettiği veçhiyle artık garplılaşık diye bizi hareketsiz ve mevcut sistem içinde mahsur bırakabilecek.

Bu dağınık, gayesiz, memleketin hakiki ihtiyaçlarından uzak olduğu için faydasız, hatta zararlı teşkilât veya sistemin, garplılaşma hareketinin kadrosu içinde hangi tarihî içtimai şartlar, zaruret ve tesirler altında meydana geldiğini gördük. Bugün hâlâ aynı şekilde genişleyip devam etmesinin sebebine gelince; halli geniş bir bilgiye derin bir ihtisasa dayanması lâzım gelen bu çok mühim, büyük ve hayati dâvanın ve buna ait işlerin bir takım alaylıların, heveskârların ellerinde kalmış ve bunların hareket tarzlarının bazı gafiller tarafından desteklenerek devlet siyaseti haline getirilmiş olmasıdır. Halk arasında hiç kimse soba için marangoza, mobilya için demirciye, çilingirciye ait işler için döşemeciye, veya sebze için attara, ilaç için manava ve ilh... müracaat etmediği, bu şekilde harekete teşvik edilenler alay mevzuu olduğu, iyi kötü bir ihtisasa riayet edildiği halde, eline bir diploma geçiren herkes, bu memlekette her şeyin mütehasısı, her şeyi yapmaya muktedir ve her sahada fikir yürütmeye mezdur.

Sadece okuyup yazmanın bu korkunç imtiyazı-

na başka medenî bir memlekette rastlamak şüphesiz mümkün değildir. Şu halde Türkiye'de şekli taşınifin (tarihçi, riyaziyeci, felsefeci, avukat veya doktor ilh... gibi) dışında, fikir sahasında ilmi ihtisasa dayanan bir zihniyet henüz tecüssüs edememiştir. İşte bu yüzden her nasılsa iş başına gelmiş heveskârların elinde kalan maarif uğrunda müsbet, faydalı hiç bir netice almadan milyarlar sarfedilmiş bulunuyor.

Eğer bunların yerinde işten anlayan mütehasıslar olsaydı, Türkiye bu para ile maarif sahasında bir defa değil, birkaç defa kalkınabilirdi. Fakat, mes'ul mevkilerde bulunan bu yarı münevver ve sözde mütehasısların zararları bundan ibaret kalmamıştır.

Bunların memleket hesabına yaptıkları en büyük fenalık, şüphesiz daha iyi bir neslin yetişmesine ister istemez mani olmuş bulunmalarıdır. Çünkü bunlar, memleketin kalkınmasına yarıyacak her ilim ve maarif meselesini ancak kendi seviyelerine hatta kendi menfaatlerine göre halletmek imkânını vermişlerdir. Bu tip insanların yalnız maarif teşkilâtı içinde bulduklarını iddia etmek elbette doğru değildir. Devletin bütün müesseselerinde bunların nüfuzunu sezmek mümkündür.

İşte böylece milyonlar, milyarlar sarfederek meydana getirilmiş olan bir teşkilât, memleket işlerinde rehberlik edecek insanlar yetiştirecek yerde, onun sırtından geçinen ve ancak bu suretle maaşini temin edebilen memurlar ortaya atmaktadır.

Peki, bu vaziyet karşısında nasıl hareket etmeli, bu fasit daireden nasıl kurtulmalı? Bunun tek bir yolu ve çaresi olduğunu zannediyoruz: Her şeyden evvel, medenî bir cemiyetin ancak ilmi esaslara dayanan modern bir teşkilâtla bunun içinde çalışacak ilmi zihniyet ve bilgi ile yetişmiş mütehasıs insanlarla mümkün olduğuna; bunsuz garplılaşmanın, bugünkü dünya içinde müstakil olarak yaşamının imkânsız olduğuna inanmak lâzımdır. Bunu tahakkuk ettirmeden memlekette ilmi, ilim zihniyetini, hür tefekkürü tesis etmeden hiçbir inkılâbın payidar olamayacağını, aksi takdirde herşeyin sözde satıhta ve şekilde kalmağa mahkûm olduğunu cesaretle itiraf etmek zamanı gelmiştir. Bu ilk şartları kabul edince, mesele kendiliğinden halledilecek derecede basitleşir.

Garplılaşmayı insan unsurunun dışında tahakkuk ettirmeye çalışınca, tabiatıyla maarif sistemimize de lâyık olduğu ehemmiyet verilmemiş o da, memleketin kalkınmasında üzerine alması lâzım gelen büyük ve hayati rolü ifa edememiştir. Hakikatte, bu biraz evvel «Garplılaşma Hareketi ve Maarifimiz» adlı bahiste belirttiğim gibi bütün garplılaşma hamleleri boyunca, Türk maarifi bir gölge - hâdise şeklinde ortaya çıkmış, memleketin hakiki ihtiyaçları dışında, şekli bir inkişâf kaydetmiştir. Onun için Türk Maarif sistemini dünyanın en münbit topraklarından birisi ortasından akan, büyük

bir nehirin sularına dokunmadan dönen, muazzam bir çarka benzetebiliriz. Toprak münbit olmasına rağmen kızgın güneşin altında yer yer çatlamıştır. Ötede beride görülen vahalar, tesadüfen, yağmur birikintilerinin eseridir. Toprak ortasından akan bol, verici sudan nasibini almaz; nehir boşuna akar, çark ise, büyük, ihtisamlı olmasına, kulakları akar malayan sesler çıkarmasına rağmen, suya iyice dokunmadığı için beyhude döner durur. Bu münbit toprakları, istidatlı Türk çocukları, nehri memleketin muhtaç olduğu ilim ve teknik bilgi, çarkı da maarif sistemimiz olarak tasavvur ederseniz, bu teşbihte büyük bir mübalâğa olmadığını görürsünüz. O halde, bütün dâva bu muazzam çarkı memleketin muhtaç olduğu bu suyun içine iyice daldırıp ondan azamî bir şekilde faydalanmaktan ibaret kalıyor. Şu halde bütün mesele maarifi, bundan 900 sene evvel olduğu gibi bugün de Türkiye'nin biricik ana dâvası olan iktisadî, sinai ve içtimai sahalarda kalkınmasının bir vasıtası haline getirmektir. Bunun için de evvelâ bütün memlekete şâmil, umumî bir içtimai kalkınma plânına ihtiyaç vardır. Ondan sonra bu umumî plân içinde yer alacak olan iktisadî, sinai, zirai, ve ilahî sahalara ait talî plân ve projelerin tanzimi gelir. İşte ancak bunlar yapıldıktan sonradır ki, bütün bu umumî ve talî plânlarda insan unsurunun yeri, rolü, meslekî, miktarı ve bilhassa yetiştirme tarzı tayin ve tesbit edilmek suretiyle bir maarif plânı hazırlanır. Yoksa asırlar süren bir tekâmülü arkada bırakmış medenî memleketlerin maarif sistemleri, hazır elbise gibi, mücerret bir şekilde taklid veya kopya edilmekle olmaz.

Fakat sıra tatbikata gelince, meselenin, yukarıdaki müşahhas misalde görüldüğü gibi, basit olmadığı anlaşılır. Çünkü hakikî ilmi bilgiden ziyade, peşin hükümler, batıl itikatlar ve kanaatlar gibi inançlarla hareket eden bizim sözde münevver, kulâğını, ilmi hakikatlere, gözünü de, realiteye kapadığı için, kolay ikna edilemez. İnanıklarını hakikat, kırık dökük ve irtibatsız müşahedelerini de, realite sanmaktadır. Onda ne ilim adamının müsamahası, ne de hakikat karşısında teslim olmaya hazır olma uysallığı vardır. Bu bakımdan, Türk münevveri ile onun cahil diye damgaladığı halk arasında ilmi düşünüş ve zihniyet bakımından, büyük bir fark yoktur. Çünkü her ikisi de peşin hükümleri, kanaatleri ve batıl itikatlarıyla, yani inançları ile hareket etmektedir. Aradaki fark, sadece bu zihni muhtevaların mevzu ve nevelerindedir. Onun için Türk münevverinin maariften anladığı manâ, bugünkü sistem içinde ne kafanın formasyonunda, ne de amelî hayatta büyük bir ehemmiyeti olmayan bazı malûmattan ibarettir. Ona göre garplılaşma da, kalkınma da, kendisiyle halk arasındaki inanç farklarının giderilmesinden başka bir şey değildir. Türkiye'nin garplılaşmasında, ilerlemesinde, birinci derecede amel olacak ilim adamlarına, ilim müesseselerine karşı lâkayıt kaldığı, hatta bazan, düş

manca bir tavır takındığı halde, kalkınma bakımından ameli bir kıymet olmayan ve bugünkü şartlar içinde gerçekleşmesine imkân olmayan ilk tahsil üzerinde ısrarla durmasının sebebi de, yine inançlarını halka aşılama kaygusudur. Zira o, halkı kendi nevinden olmak, kendisine benzemek şartıyla aşağıda tutmak istiyor. Kendisinden daha bilgili, daha tesirli ve verimli bir zümrenin varlığına tahammül edemez. Halbuki memleketin kalkınabilmesi için buna şiddetle ihtiyaç vardır. Binaenaleyh memleketin hakiki ihtiyaçlarına uygun ve onun kalkınmasında birinci derecede rol oynayacak bir maarif sistemini tasarlarlarken bu noktayı gözönünde tutmak lazımdır. Memleketin geri kalmasının başlıca sebebi olan bu yarı münevverin kökünü kurutmak, daha doğrusu onu faydalı bir hale sokmak lazımdır. Bunun için Türk maarif sistemi, kendi kendine yeter, yani memleketin muhtaç olduğu birinci sınıf ilim ve teknik adamlarını yetiştirebilir bir hale gelinceye kadar mütehassis zümreyi Avrupa ve Amerika'da yetiştirmek ilk hedefi teşkil etmelidir. Bu gayeye nasıl erişilebileceği ve bu hususta neler yapmak icap ettiği uzun ve kısa vâdeli tedbirler olmak üzere aşağıda gösterilmektedir.

A — Avrupa ve Amerikaya Talebe Gönderme:

Bugünkü medeniyetin ilme ve onun tatbikatına dayandığı, binaenaleyh hakiki ilmi memlekete getirip yerleştirmedikçe; bu zihniyetle yetişmiş unsurlardan mahrum oldukça garplılaştırmanın ve ihtiyaçlarımızı lâykiyle tatmin edip yüksek bir hayat seviyesine erişmenin mümkün olmadığını yukarıda göstermiştik. Aynı suretle diğer vasıfları ne olursa olsun, ilmi zihniyete sahip ve onu idame ettirmeğe, ilmi araştırmalara, şahsi tefekkür ve teşebbüslere muktedir münevverler yetiştirmeyen bir tahsil sisteminin fayda yerine zarar vereceğini belirtmeğe uğraşmıştık.

Meseleyi bu şekilde vaz ve hülâsa edince, takip edilecek yolun ve gayenin neden ibaret olması lâzımgeldiği kolayca anlaşılacaktır: Madenki memleketimizin hakiki ihtiyacı olan insanlardan ve ilim müesseselerinden mahrum bulunuyoruz, o halde her şeyden evvel bunları yetiştirmeye ve tesis etmeye mecburuz. Çünkü bunların yardımı olmadan bir memleketi aksaksız ve ârızasız idare etmek şöyle dursun bu maksatla herhangi bir ıslahat teşebbüsünde muvaffak olmağa bile imkân yoktur. Zira bu unsurlar, -hakiki ilim adamlarıyla bunları yetiştiren müesseseler- olmadan teşebbüs edilecek her türlü ıslahat, şimdide kadar el yordamıyla körü körüne yapılan icraat ve tecrübelerden başka bir marhiyet arz edemeyecektir. Bunlarsa, herkesin gördüğü ve bildiği gibi bize zaman ve servet kaybettirmekten, milleti kendi hakkında şüpheye ve ümitsizliğe düşürmekten başka bir şeye yaramamaktadır.

O halde yukarıda biraz evvel tâyin edilen bu hedefe nasıl erişebiliriz? Bu gayenin tahakkuk edebilmesi için şimdide kadar alışmadığımız bir şekil-

de cezri ve mantıkî hareket etmeğe, aynı zamanda başlamak ve birbirine muvazi yürütmek üzere iki esaslı tedbire ihtiyaç vardır:

1 — Bunlardan biri, Avrupa'ya külliyetli miktarda, çok iyi seçilmiş talebeler göndermek;

2 — Diğeri de araştırma enstitüleri açmaktır.

Biz bunlardan evvelâ Avrupa'ya talebe göndermek mevzuu üzerinde duracağız.

Mademki, yukarıda işaret ettiğimiz gibi büyük sayıda şiddetle ihtiyacımız olan ilim adamlarını, mütehassısları mevcut müessese ve maarif sistemimiz bugün yetiştirememektedir ve ne vakit yetiştireceğini, hatta zamanla buna muvaffak olup olmayacağını da bilemediğimize göre bu tip insanları ister istemez hariçte, Avrupa ve Amerikada yetiştirmek mecburiyetindeyiz.

Avrupa veya Amerika'ya talebe gönderme tedbirinin münevverler arasında cazibesini kaybetmiş olduğunu şüphesiz biz de biliyoruz. Filhakika bu tedbir, görünüşte şifa bulmaz, müzmin bir hastaya, sırf cehalet ve yarım tedavi yüzünden muhtelif defalar tatbik edildiği halde tesirsiz kalan bir ilâcı tavsiye etmeğe benzer. Binaenaleyh o hastayı, kabahatin ilâçta olmadığına ikna etmek ne kadar güçse tamamiyle aynı sebeplerden ötürü, Avrupa'ya talebe gönderme tedbirinin bu memleketi kurtaracak biricik çare olduğunu münevverimize kabul ettirmek de o kadar zordur.

Çünkü Avrupaya talebe gönderme tedbiri, hemen hemen garplılaştırma cehti kadar eskidir. Buna ilkin şuurlu bir şekilde III. Selim devrinde başlanmış, III. Mahmut zamanında hızlandırılmış; Tanzimatta bundan daha çok faydalanmak maksadiyle Paris'te bir mektep bile açılmıştı. İstipdat devrinde Avrupa'ya talebe gönderme işine ara verilmiş ise de Meşrutiyetten zamanımıza kadar kâh artan bir hızla kâh fasilalarla devam edilmiştir. Şu halde bu tedbirin zarurî olduğuna; sırf bilgisizlik, iyi idare ve tatbik edilememe yüzünden muvaffak olunamadığına inanabilmek için işlenen hataları ve bunların sebeplerini bilmeğe ihtiyaç vardır; bunların en mühimlerini şöyle sıralayabiliriz:

1 — Garbın ne olduğu, oraya gönderilen talebelerin bize neler getirmeleri icap ettiğini bilmeyişimiz, bu teşebbüsün gaye ve hedefini doğru bir şekilde tâyin etmemize mani olmuştur. Bu itibarla Harbiye'den mezun olanlarla sarıh talimatla gönderilen birkaç kişi istisna edilirse Avrupa'ya talebe göndermenin hedefi belli değildir; onun için gayesiz ve plânsızdır.

2 — Talebenin gönderilme işi, nasıl gayesiz ve plânsız ise oradaki tahsilleri de aynı şekilde nizam-sız ve kontrolsüzdür. Ne hükümet veya bu işle alakadar daire ne de talebe nasıl hareket edeceğini, hangi müesseseye gidilip ne tahsil edeceğini bilmez. Bu itibarla talebenin ne tahsil plânları ne de rehberleri vardır. Bundan başka talebeler Avrupa'daki tahsil müesseselerine devam edebilecek, tedrisa-

tı takip edebilecek şekilde yetiştirilmiş veya ona göre seçilmiş değillerdir.

3 — Bunun için bu şekilde gönderilen yüzlerce talebeden ancak çok çüz'î bir kısmı, tahsil etmeğe herhangi bir müesseseyi şöyle böyle bitirmeğe muvaffak olabilmıştır. Hele ihtisas yapanlar yakın zamanlara kadar görülmemiştir. Bu suretle yarı yetişmiş olanlara da ekseriya avdetinde ehemmiyet verilmemiş, kendilerini burada yetiştirme, olgunlaştırma imkânları temin edilmemiştir. Bilâkis bunların çoğu, tahsil sahalarının dışında çalışmaya zorlanmış, böylece heder olup gitmişlerdir.

4 — İşte bu sebepler ve hatalar yüzünden yarım bir şekilde dahi olsa Avrupa'dan dönen talebeler, hiç bir zaman memlekette bir fikir hareketi, devamlı ilmi bir faaliyet meydana getirecek muayyen kesafeti bulamamışlardır. Bugün bile aynı ilim şubesinde yetişmiş, aynı sahada araştırmalar yapabilecek iki kişiyi bir arada bulmak mümkün değildir. Onun için bir buçuk asırlık tarihine rağmen Avrupa'ya talebe gönderme teşebbüsünden bu derece basit netice bile alınmamıştır. Arada bir iyi yetişmiş, kuvvetli bir kaç kişi çıkmış ise de bunlar da faaliyetlerini, ilmi çalışmaları için zarurî olan muhiti bulamadıklarından koca bir çölün kumları üzerine serpilmiş bir kaç damla su gibi kalmışlardır.

Şimdi, bu kadar fena, bu derece gayesiz ve noksan bir şekilde ele alınan bir tedbire, hakikaten tecrübe edilmiştir diyebilir miyiz? Veya bu şartlar altında tabii olarak iyi bir netice alınmadığı için onun faydasızlığına hükmedebilir miyiz?

O hâlde garphlaşmanın, medenî ileri bir millet olmanın en esaslı şartı olan hakikî ilmi memlekete getirme ve yerleştirmenin şimdilik biricik vasıtası bulunan Avrupa ve Amerika'ya talebe gönderme tedbirine daha şuurlu, daha plânlı bir şekilde, yukarıda sayılan hatalardan ayıklanmış olarak yeniden baş vurmaktan başka çare kalmıyor. Bunun için gönderilecek talebenin, her şeyden evvel ilmi bir şekilde çok iyi seçilmiş olması; bunların sayısının, her sene memleketin çıkarabileceği miktarın azâmisini teşkil etmesi; orada, herhangi bir ilim şubesinde milletlerarası bir kıymet oluncaya, bilhassa tahsil ettikleri memleketlerdeki meslekdaşlarının seviyesine çıkıncaya kadar bırakılması; bu hususta kendilerine rehberlik ve icabında onları kontrol ve teftiş edecek, muhtelif ilim sahalarına ait mütehasıslardan, aynı memlekette evvelce tahsil etmiş ilim adamlarından mürekkep heyetlerin teşkil edilmesi ve nihayet bu şekilde yetişmiş olan talebelere, avdetlerinde çalışabilmeleri, araştırmalarda bulunabilmeleri, daha fazla inkişaf edip körlenmemeleri, bu suretle ilmi idâme ettirebilmeleri için müsait bir zemin hazırlanması işte bu maksatla araştırma enstitülerinin açılması şarttır.

Şüphesiz bu noktalardan her birinin daha etraflıca izah edilmesi lâzımdır; meselâ behemhal lise mezunları arasından seçilecek olan bu talebele-

rin muhtelif psikoloji testleri ve diğer metodlarla nasıl ayrılması ve Avrupa'da nasıl bir tahsil plânına tâbi tutulması vesaire gibi. Her biri çok mühim fakat teferruattan olan bu noktalar üzerinde daha fazla durmanın şimdilik faydası olacağını zannetmiyoruz. Maamafih bunların bir kısmından araştırma enstitüleri münasebetiyle aşağıda bahsedeceğiz.

B — Araştırma Enstitüleri:

Memlekette araştırma enstitüleri kurma fikri, yukarıda bahsettiğimiz Avrupa'ya talebe gönderme tedbirlerini tamamlamak üzere onunla bir bütün teşkil eder. Binaenaleyh birinin muvaffakiyeti ötekine bağlı olduğu gibi istenilen hedefe erişmek de ancak her ikisinin tahakkuk etmesiyle mümkündür.

C — Enstitülerin Gâye ve Fonksiyonları:

Avrupa'ya talebe göndermek tedbirinin neden muvaffak olamadığının muhtelif sebepleri arasında bilhassa bu talebelerin iyi yetişmemesi ve memlekete avdetlerinde de bir araya gelip ilmi ve fikri faaliyet gösterebilmek için zarurî olan muayyen bir kesafeti ve muhiti bulamamış olmaları üzerinde durmuşuk. Şu halde bu enstitülerin esas gayesini, Avrupa'ya talebe göndermenin bütün şartlarına riayet etmek üzere şöyle ifade edebiliriz: Memlekette ilmi ve fikri faaliyeti meydana getirmek için muhtaç olduğumuz elemanlarla bunların çalışabilecekleri muhiti temin etmek, hazırlamak ve böylece hakiki garphlaşmaya yol açmaktır. Çünkü ilim, ferdi gayret ve kabiliyette tezahür etmesine rağmen içtimaî seviye ve muhite bağlı olan bir kültür faaliyetidir. Muayyen bir içtimaî seviyenin mahsulü olduğuna göre ancak muayyen bir içtimaî muhit içinde inkişâf edebilir. Binaenaleyh bu nevi bir muhit hazırlanmadıkça memlekette ilmi tesis etmeğe imkân yoktur. Nitekim iyi bir şekilde yetişmiş de olsa Avrupa'dan dönen gençleri mevcut müesseseler ve teşkilât içinde şuraya buraya serpiştirmenin, onları heder etmekten başka bir şeye yaramadığını bir buçuk asırlık tecrübe bize sarîh bir şekilde göstermiş bulunuyor. Aynı suretle mevcut müesseseleri sözde ıslah etmenin de bizi gayemize ulaştırmadığını yine tecrübe ile biliyoruz (meselâ üniversitenin muhtelif devrelerdeki ıslâhı gibi). Binaenaleyh bugünkü şartlar altında, bu gayeye erişebilmek için mevcut müessese ve teşkilâtın, içtimaî ve ruhi bakımdan göstermesi zarurî olan mukavemetlerden, muhalefet ve baltalamalarından da korunmak maksadiyle onların dışında yepyeni bir teşekkül meydana getirmeğe ihtiyaç vardır. Esasen bu teşekkül, gaye itibarıyla mevcut müesseselerden bir kısmıyla birleşmiş olsa bile fonksiyonları bakımından onlardan ayrı olacaktır. Çünkü isminin de ifade ettiği gibi bu enstitülerin vazifesi, umumî ve memlekete ait mevzuat, meseleler üzerinde araştırmalar yapmak, bunların neticelerini, herkesin faydalanması için neşretmek, hükümete icraatında rehber olmak, halka yol göstermek, memlekette ilim havası yaratmak, zihin mahsullerini kıymetlendirmek suretiyle hakiki-

ki fikir hayatı meydana getirmektir. Bundan başka ilim müesseselerine, bilhassa mevcut üniversitelere ve ileride açılacak olanlara elemanlar hazırlamak üzere bir nevi ihtiyat depo - reservoir vazifesini görmektedir.

D — Kuruluş Tarzları ve Teşkilât:

Araştırma enstitülerinin gaye ve fonksiyonlarını böylece hülâsa etmekle bunların nasıl bir teşkilâta tâbi olmaları lâzım geldiği daha iyi beirtilmiş olacaktır. Bu enstitüler, müstakil bir teşkilât halinde ve doğrudan doğruya Büyük Millet Meclisine veya Başvekâlete bağlı bir umum müdürlükle idare edilmeli ve yalnız bu makamlara karşı mes'ul olmalıdır.

Enstitüler, Türkiye'nin merkezî bir yerinde tabiat itibarıyla çok güzel, zengin ve nakil vasıtalarına yakın küçük bir şehir veya kasaba civarında hem ilim için bir tane olmak üzere inşa edilmeli; lükse kaçmamak şartıyla her nevi teknik ve araştırma vasıtalarına sahip bulunmalıdır. Güzel, geniş parklar içinde yapılacak olan bu enstitülerin, münferit ve müşterek kütüphaneleri, laboratuvarlarda kullanılan âlet ve cihazları yapacak veya tamir edecek atölyeleri, muhtelif spor sahaları, teçhizatı ve vasıtaları, istirahat yerleri olacaktır. Bundan başka sayısı yüzleri hatta binleri bulacak olan enstitü mensuplarının ikâmetine mahsus her nevi konforu haiz bekârlar için apartmanlar halinde evliler için münferit olmak üzere modern evler, sinema, lokanta ve saire yaptırılacaktır. Araştırma neticelerini neşre mahsus mecmua ve kitapların tabii için bir matbaa kurulacak ve neşriyatın memleketin her tarafına yayılması çareleri düşünülecektir.

Sayısı 20 ile 30 arasında olacak bu araştırma enstitülerinin kadroları tahdit edilmeyecek ve buralarda çalışanlar üniversite baremine tâbi bulunacaklardır. Hiç olmazsa başlangıçta, araştırmaları teşvik etmek, kalitelerini yüksek tutmak için mukâfatlar konmalı ve neşriyata bol para verilmelidir.

E — Enstitü Mensupları:

Bu şekilde kurulacak araştırma enstitülerine kimlerin alınacağına gelince; memlekette tek tük yetişmiş ilim ve fikir adamları buralara getirilecekleri gibi Avrupa'dan fevkalâde iyi yetişmiş olarak dönen gençler alınacaktır. Onun için, yukarıda bahsettiğimiz vechile, her sene lise mezunları arasından sıkı bir imtihan ve psikolojik metodlarıyla seçilen 200-300 kişi İngiltere, Almanya, Hollanda, İsveç gibi tahsil sistemleri daha ziyade şahsî araştırma esasına dayanan Avrupa memleketlerine ve Amerika'ya gönderilecektir. Fakat şimdiye kadar olduğu gibi bunlardan sadece üniversiteyi bitirmeleri istenmiyecek, doktora yapanları ve bir kaç sene de asistanlık etmeleri talep edilecektir. Böylece kabiliyetleriyle temayüz edenler çalıştıkları veya benzeri müesseselerde birer ilmi şahsiyet oluncaya kadar bırakılacaklardır. Bu arada tahsillerinde muvaffak olmakla beraber fevkalâde bir kabiliyet gös-

teremeyenler ayıklanmış olacaklardır. Buraya gönderilirken çok sıkı bir imtihana ve seçime tâbi tutulmalarına rağmen talebelerin yine yüzde elli, altmış nisbetinde bir fire verebileceklerini kabul etmeliyiz. Binaenaleyh her sene gönderilen iki yüz veya üç yüz kişiden ancak yüzü bizim istediğimiz gibi olmak üzere yetişebileceklerdir. Bu tip ilim adamlarının miktarı 1500 ü buluncaya kadar Avrupa ve Amerika'ya gönderilecek talebenin sayısı azaltılmayacaktır. Böylece ilk giden kafile ancak 8-10 sene sonra memlekete dönebileceğine göre araştırma enstitüleri bu müddet zarfında bitmiş olmalıdır. Bu kafile ile birlikte her araştırma enstitüsü için, bunların ait oldukları ilmi sahalarda temayüz etmiş üç veya beş tane yabancı âlim getirilecektir (Mesclâ sosyoloji araştırma enstitüsü için bu ilmin muhtelif sahalarında şöhret kazanmış üç veya beş tane birinci sınıf sosyolog getirilecektir). Bizim Avrupa'dan henüz dönen genç âlimlerimiz, memleketimizde ilmi an'ane teessüs edinceye kadar bunlarla birlikte çalışacaklardır.

Şimdi, Avrupa'ya gönderilen talebenin diğer kısmı, yani yüzde elli veya altmış ne olacaktır? Sualini cevaplandırabiliriz. Bunlar da iyi seçilmiş olarak gönderildiklerinden, fevkalâde haller müstesna her halde üniversite tahsillerini bitirmeğe muvaffak olacaklardır; binaenaleyh kabiliyetlerine, arzu ve temayüllerine göre ayrılacak; liselerde, muallim mekteplerinde hocalık etmek isteyenler, buldukları memleketlerin bu nevi unsurlar yetiştiren müesseselerinde tedris usulleri vesair öğretme meseleleri üzerinde ihtisas yapacaklardır. Bu sahalarda muvaffak olanlar otuz, kırk ve elliser kişilik gruplar halinde liselere, muallim mekteplerine yerleştirilmek suretiyle bu müesseseler islâh edilecektir. Bu sahada çalışmak istemeyenler veya hususî kabiliyet gösteremeyenler, başta Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere devlet teşkilâtında, idari hizmetlerde kullanılacaktır. Ancak bunların da tahsil ettikleri memleketlerin benzer teşkilâtlarında hiç olmazsa bir sene staj görmeleri ve bunların mekanizmasını, işleme tarzlarını öğrenmeye çalışmaları şarttır.

Bu projeden kendilerine bahsettiğimiz bazı kimseler gibi şimdi okuyacak olanların da ilk reaksiyonlarının «Bu iş için lüzumlu olan parayı nereden ve nasıl bulacağız» demek olacağını tahmin ediyoruz. Şüphesiz her esaslı teşebbüs gibi bu iş için de paraya ihtiyaç vardır. Fakat bu para, zannedildiği gibi bu memleketin ödeyemeyeceği kadar muazzam bir meblağ değildir; bilâkis iyi idare edildiği takdirde senede 20-30 milyonu geçmeyecektir. Binaenaleyh hiç bir millet istiklâl ve istikbâli bahis mevzuu olduğu zaman bu kadar ehemmiyetsiz bir parayı feda etmekten çekinmez. Hâlâ yaşamak ve ölmek mücadelesini yapmakta olan Türkiye, bu hususta en küçük bir tereddüt dahi göstermemelidir. Nerede kaldı ki, o Türkiye bu uğurda değil milyonlar, milyarlar sarfetmiş bulunuyor ve hâlâ da sarfet-

mektedir. Bugün verimini endişesiz karşılamadığımız şimdiki haliyle memleketi faydalı olduğuna şüphe ile baktığımız teknik tedrisat için bir buçuk milyar; memlekete mucizeler yaratacağını zannedip hemen hemen bir netice alamadığımız köy enstitülerine bir o kadar harcamış olduğunu ve umumi kalkınma için (salâhiyetli şahısların ifadesine göre) cumhuriyet devrinden bu ana kadar sarfedilen paranın 15 milyarı bulduğu düşünülürse, milleti yüzde yüz medeniyet ve refaha kavuşturacak bir teşebbüse verilecek birkaç yüz milyon lira her halde devrede kulak kalacaktır. Bununla beraber bu paranın mühim bir kısmı, bugün boşuna işliyen bir çark gibi sadece para yiyen bazı maarif müesseselerini muvakkat bir zaman için kapatmakla elde edilebileceği gibi doğrudan doğruya umumi bütçeden temin etmek de mümkündür. Bu itibarla para mühim bir meslece teşkil etmeyecektir. Esasen bu proje bir defa tahakkuk edince, enstitüler, kendileri için on senede sarfedilen parayı bir hamlede memlekete iad edebilecek kudreti haiz olacaklardır. Mesela jeoloji enstitüsünün tetkikleri, Türkiye'de senede yüzlerce milyon lira temin eden maden keşiflerine yol açacağı gibi, iktisat enstitüsünün tavsiyeleri de milyonlar kazandıracaktır. Diğer bir çok enstitülerin yararların boşuna sarfedilmesine mani olacaktır.

Binaenaleyh şu hakikati tekrarlıyarak diyebiliriz ki, bugün için medenî bir millet, sadece yüzde yüz okur yazarı olan millet demek değildir. Hakikatta medenî millet, her memleketin nüfusuna nazaran bir avuç teşkil eden birinci sınıf ilim ve ihtisas adamı yetiştiren müesseselere sahip olan millettir. Zira, mühim olan bir şoförün, bir ziraat amelesinin, hatta bir ustabaşı veya makinistin okuma yazma bilmesi değildir; mühim olan bir memleketin, idare ve iş başında bulunanların emrine verilmesi lâzım gelen birinci sınıf ilim ve ihtisas adamına sahip olup olmamasıdır. Çünkü bugünkü medeniyet seviyesi bakımından değil okur yazar, yerine göre lise veya üniversite mezunu olmanın bile büyük bir ehemmiyeti yoktur. Zira ümmî bir şoför makinist veya çiftçi kendilerine düşen işleri pekâlâ başarabildikleri halde derin bilgi ve ihtisas isteyen bir vazife karşısında üniversite mezunu bocalar, bu yüzden memleket milyonlar kayıp eder. Artık onun üniversite veya lise mezunu olmasının bir ehemmiyeti var mıdır?

Keyfiyet Meselesi

Buraya kadar maarif sahasında ister gaye ve teşkilât, ister faaliyet bakımından alınması ve yapılması icap eden tedbir ve ıslâhattan bahsederken daima keyfiyet üzerinde durulması, herhalde gözden kaçmamıştır. Çünkü küçük ve geri kalmış milletler için keyfiyetin çok büyük bir ehemmiyeti vardır. Bugünkü hayat mücadelesinde küçük bir milletin ilerleyebileceği veya diğer milletlerle aynı seviyede kalabilmesi hususunda başvurabileceği biricik tedbir, keyfiyete ehemmiyet vermesidir. Zira onun yarışılacağı hayati tehliyeler, kendisinden büyük milletlerden gelebileceği gibi, diğer sahalarda

da onlarla rekabet edebilmesi zarureti vardır. Bu vaziyette küçük bir millet, kendisini ancak keyfiyet bakımından üstünlüğüyle müdafaa edebilir. Binaenaleyh hiç yoktan fena daha iyidir veya az da olsa herkes maariften nasibini almalıdır, şeklinde ortaya atılan sakat düşünceler, kısa bir zamanda ilerlemesi mecburî olan küçük bir milleti mahva sürükleyebilir. Demokratik rejimlerin en büyük düşmanlarından biri olan kemiyetin keyfiyete hâkimiyeti de bu düşüncelerin bir mahsulü olup, müsavilik prensibinin yanlış tefsirinin neticesidir. Müsavilik prensibinin herkese aynı fırsat ve imkânları vermek yerine, herkesi müsavi kılmak şeklinde tefsir edildiği andan itibaren artık o, demokrasiden nasıl hayır beklene mezse, ancak lâyük olanı en iyi şekilde yetiştirmek ve herkesi istidat ve kabiliyetine göre meslekî formasyona tâbi tutmak prensibi yerine, herkesi gelişigüzel aynı tarzda yarım yamalak okutmak yolunu tutan bir maarif sisteminden de artık hayır beklene mez. Çünkü bu nevi bir sistem içinde genç, insanı tekâmüle götüren en esaslı salikten, cehit ve gayret sarfetme arzusundan mahrum edilmiş olacaktır. İyi ile fenanın, suyu getirenle testiye kıranın bir tutulduğunu göre göre öğrenme, en iyi bir şekilde yetiştirme, tam numara alma cehdine kendisini kaptıracak yerde, can kurtaran simidini yakalamaya uğraşacak, hile yollarına sapacaktır. Böylece, millet cehit ve gayretiyle memleketi ilerletecek, yeni teşebbüs, yaratıcı hamle ve yeni buluşlarıyla cemiyeti terakki istikametinde itecek, sürükleyecek genç nesilden, en esaslı mesnetten mahrum olacaktır. Bunun yerine en lüzumlu, asgarî bir cehit ve gayreti dahi sarfetmeden, hiçbir şekilde lâyük olmadığı mevki ve servete bir an evvel kavuşturacak hile yollarını arayan, opportunist, hodbin, hiçbir hakiki kıymeti tanımayan ve ona inanmayan hayasız ve saygısız bir nesil türeyecektir. Hakiki kıymetlere istinat eden bir kıymet sistemine sahip olmayan bir cemiyetin âkıbeti ise inhilâldir. Onun için Hollanda, Danimarka ve İskandinavya memleketleri gibi küçük milletler, bu keyfiyet prensibine sıkı sıkıya bağlıdır. Fin mucizesi bunun bir neticesi olduğu gibi, Hollanda da bu sayede harikalar yaratmaktadır.

Hollanda'da lise tahsili 13 sene sürebilir (zayıf görülen talebeler bir sene daha fazla okutulmaktadır). Üniversite tahsili ise, bütün fakültelerde 6 senedir. Finlandiya'da doktora yapanlar, parmakla gösterilir. Keyfiyet prensibini, kanaatime göre, ilk keşfeden memleket, İngiltere'dir. Binaenaleyh bizim de bu hususta keyfiyet kadar kemmiyete de ehemmiyet vermekte bir mahzur görmeyen Amerika, Rusya ve Almanya gibi büyük memleketleri tek taraflı (yani yalnız kemmiyet bakımından) taklid edecek yerde, bu küçük milletleri nümunc olarak almamız şarttır. Zira her küçük millet muhtaç olduğu birinci sınıf ilim ve ihtisas adamlarından teşekkül eden bir kadroya ancak bu keyfiyet prensibine sadık kalma sayesinde sahip olabilir. Halbuki büyük şahsiyetler, birinci sınıf ilim adamları yetişebilir düşüncesiyle keyfiyet kadar kemmiyeti de takip görebilirler.

mttb gençlik bülteni

HABER — YORUM — AKSİYON

Milli Türk Talebe Birliği Basın-Yayın Müdürlüğünün 15 Günlük Neşir Organıdır:

İstanbul - 23 Ekim, 1971

No: 13

HABERLER

ORTA ÖĞRENİM KOMİTESİ GENEL MERKEZİ 1971-1972 ÖĞRENİM YILINDA AÇILIŞINI YAPTI

Milli Türk Talebe Birliği Orta Öğrenim Komitesi 4. yılına M.T.T.B. Çağaloğlu Öğrenci Lokalinde tertiplenmiş olduğu «TANIŞMA ÇAYI» ile başlamıştır. Orta tahsil gençlerinin biraraya gelmesi ile meydana gelmiş olan Orta Öğrenim Komitesi, üç seneden beri lise ve orta okul gençlerini zararlı faaliyetlerden çekip eğlendirici ve kültür faaliyetleri hazırlayarak faydalı bir hizmet ifa etmiştir.

Tanışma çayının ilk konuşmasını M.T.T.B. Merkez İcra Konseyi Başkanı Mehmet İNCİLİ yapmıştır, daha sonra sıra ile M.T.T.B. Eski Genel Sekreteri Hüseyin COŞKUN, M.T.T.B. Öğrenci Meseleleri Müdürü Sedat SAVAŞER, eski Orta Öğrenim Komitesi Başkanı Sami ŞENER ve M.T.T.B. Orta Öğrenim Üstü Komite Başkanı Halil ŞİRVANLI birer konuşma yapmışlardır.

Konuşmalarda umumiyetle Orta tahsil gençliğinin ders ve kültür yönünden başarısız olduğu, zararlı yer ve alışkanlıklara müptelâ oluşundan bahsedilmiş ve milli eğitimin şimdiye kadar talebeyi memleket kazandıracak ciddi bir çalışmaya girmediğinden söz edilmiştir.

Orta Öğrenim Komitesinin çeşitli faaliyetleri ile şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonrada talebelere hizmet edeceği ve onların meseleleri ile alakalanacağı söylenmiştir. İkibuçuk saat süren toplantıya İstanbul'un bir çok lise ve Ortaokullarından 200'e yakın talebe katılmıştır.

Toplantı sonunda söz alarak kürsüye çıkan bir kaç talebe, Orta Öğrenim Komitesinin müsbet faaliyetlerini beğendiklerini söylemiş, hissiyatlarını dile getirmişlerdir.

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

Tel: 26 36 74 - 26 69 24

Cağaloğlu - İSTANBUL

- 1 — **BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ**
 - Neşriyat Bürosu
 - Haber Bürosu
 - Araştırma Bürosu
 - Arşiv Bürosu
 - Teksir Bürosu
 - Reklam ve Propaganda Bürosu
 - Fotoğraf Bürosu
- 2 — **DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ**
- 3 — **EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ**
 - Lisan Okulu
 - Fen Okulu
- 4 — **FOLKLOR ve MÜZİK MÜDÜRLÜĞÜ**
- 5 — **FOTOĞRAFÇILIK MÜDÜRLÜĞÜ**
- 6 — **HUZUR ZABITASI**
- 7 — **İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ**
- 8 — **KİTAP KULÜBÜ**
- 9 — **KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ**
 - Seminer Komisyonu
 - Konferans Komisyonu
 - Münazara Komisyonu
 - Gezi Komisyonu
 - Tarihî Günler Komisyonu
- 10 — **KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ**
- 11 — **MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ**
- 12 — **ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ**
 - Eğitim Reformu Komisyonu
 - Yurtlar Komitesi
 - Orta Öğretim Komitesi
 - Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
 - Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu
- 13 — **SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ**
 - M.T.T.B. Spor Kulübü
- 15 — **SİNEMA MÜDÜRLÜĞÜ**
- 16 — **TIYATRO MÜDÜRLÜĞÜ**
- 17 — **TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ**
- 18 — **TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ**
- 19 — **TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ**
TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ

GENEL BAŞKANLIK :

— Babıâli Cad. No : 37, Cağaloğlu - İstanbul - Telefon : 26 36 74
26 69 24

- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversite Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Maşka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- D. Mimar ve Müh. Ak. Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı Nu : 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL: 1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- İZMİR TEMSİLCİLİĞİ - TEL: 33741
- İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- KONYA TEMSİLCİLİĞİ
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ :
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- TRABZON TEMSİLCİLİĞİ :
- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul

Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk

Yazı İşleri Müdürü: Sedat Yenigün

Dizgi: Yüksel Matbaası, Baskı: Ulutaş Matbaası.

Tel: Santral : 26 69 24

Genel Başkanlık : 26 36 74

Emperyalizmin Uşakları Kimler?

Bültenimizin bu sayısının Aksiyon bölümünü Türkistan dâvasına ayırıyoruz. Niçin Türkistan dâvasına sahip çıkıyoruz? Bir hayal peşinde mi koşuyoruz yoksa?.. İzah edelim:

Bugün Orta-Doğu'da gelişen bir tehlikeli devlet vardır. Dünya siyonizminin bir yılan gibi Orta-Doğu'ya soktuğu bu devlet'in emelleri arasında, sınırlarını Fırat'a kadar uzatmak, Türkiye'nin güney-doğu vilâyetlerini de almak vardır. Bunun teferruatlı izahını inşallah ilerideki bültenlerimizde yapacağız. Yalnız izah etmek istediğimiz bu değildir. Anlatmak istediğimiz şey, 2000 yıl sonra İsrail'in bir devlet halinde doğuşu nasıl olmuştur? Evet, 2000 yıl vaad edilmiş toprakların hasretini çeken Yahudiler, tam 2000 yıl çocuklarına bu ideali fısıldadılar. «Vaadedilmiş topraklara dönmek ve İsrail devletini kurmak!» Hiç bir Yahudi gösteremezsiniz ki, çocuğunu bu idealle yetiştirmesin. Yüzyıllarca her Yahudi; soyunu, sopunu, özünü, kökünü bozmadan ve kafasında Vaadedilmiş Toprakların hayaliyle yaşadı. Bu 2000 yıllık bir hayaldir. Belki süper hayaldir... Ama bu hayali vermektен, onu beşikten mezara kadar bu idealle büyütmekten Yahudi bıkmadı ve bugün o hayal gerçek oldu. Ve işte İsrail geldi Orta-Doğu'nun göbeğine oturdu. Bugün İsrail, siyonist plânların büyük bir kısmını gerçekleştirmiş ve Arap dünyası ile hesaplaştıktan sonra sıranın Türkiye'ye geleceğini düşünerek, hazırlığını ona göre yapmaktadır.

Palikarya diye alay ettiğimiz Yunan da öyle... İlkemtebinden, Yüksek Tahsildeki çocuğuna kadar aşladığı fikir ve ideal de şu: Ege ve Marmara'yı almak, İstanbul'da Bizans devletini yeniden ihya etmek. Ayasofya'nın zaten susmuş ezan sesleri yerine çan takarak, Koca Fatih'ten yüzlerce yıl sonra intikam almaktır. Bu da mı hayal diyeceksiniz? Biz-

ce hayal olması mühim. Zira bunun tahayyülüne fırsat veren biziz ve **HİÇ BİR İDEALİ OLMADAN TOPYEKÜN İLERİSİ İÇİN HAYAL KURAMIYAN NESİLLERİ BİZ YETİŞTİRİYORUZ.** Düşmanımızın bizden korkmasına hiç hacet yok! Kimsenin tavuğunda gözümüz olmadığı gibi, arada sırada komşularımıza hediyeler de veriyoruz. (12 Adalar gibi..) Sonra «Lâk lâk» çeviren nesillerle dünya siyasetinde hiç bir iddiamız da yoktur. Boşuna üzülmesinler.

Bütün bunları niçin anlattık? Şunun için:

Genç neslimiz, kardeşlerimiz, unutmayınız! Biz bu Anadolu'ya gökten düşmedik, bir yerden geldik. Türkistan denilen bir yerden. Yüzyıllarca oranın anaları yiğit doğurdu, o yiğitler Anadolu'ya geldi ve yeni bir yurt edindiler. Yüzyıllarca yaşadılar ve biz, o yiğitlerden doğduk. Anadolumuz nasıl ki 1000 yıllık vatanımızdır, Türkistan ondan daha eski vatanımızdır. Yahudi, bilmem kaç sene oturduğu topraklardan atıldıktan sonra, 2000 yıl hasret çekti, senin topraklarının üstünde bugün Kızıl Çin, Rusya oturmuş, alçakçasına oraları sömürüyor. Sen buna lâkayd kalamazsın, hiç olmazsa ızdırabını çek, birkaç damla gözyaşını dök ve yarın baba olacaksın, ana olacaksın, bu zulümleri unutturma, affetme ve bu yurdu unutma!

Bültenimize, Sayın İsa Yusuf Alptekin (Eski Doğu Türkistan Hükümeti Genel Sekreteri)'in dünya efkâr-ı umumiyesine neşrettiği bir beyanatını alıyoruz. İbretle okuyunuz ve okutunuz.

Bu beyanatın açıkladığı şu korkunç gerçeklere bakınız:

«Sadece Tanrı dağlarının güneyindeki iki dağda kömür rezervi 49 milyar tondur. 1959'da kömür istihsalı 250.000 ton idi. 1950'deki tahmini petrol re-

zervl 120 milyon ton iken 1960'da tahmini 160 milyon ton olmuştur. Kızıl Çin'de çok az miktarda ve Doğu Türkistan yakınında petrol vardır ve Doğu Türkistan petrolü, Kızıl Çin'in ihtiyacının % 57'sini karşılamaktadır.»

Gördünüz mü sol yumruğu sıkılı Mao'cu ve antiemperyalist savaş yapan Şanzo Panzo'lar! Türkiye'yi Mao'ya peşkeş çekmeye çalışan vatan hainleri. Senin kardeşinin petrolünü, molibdenini, kalayını sömüren Mao'nun kızıl kitabından hadi okuyun bakalım «Antiemperyalist Savaş», «Sömürüye, Haksızlığa Karşı Savaş» nasıl yapılır? Okuyun da emperyalizme karşı savaşın! Milyonlarca kardeşinin yurdunu kana boğan insanı, kızıl dişlerini onun hayat damarına geçirmiş, alçakça emen vampiri, sizler kurtarıcı diye kabul edip de yurtsever geçine-

mezsiniz! Yağma yok! Kırım'ın, Azerbaycan'ın, Doğu Türkistan'ın, Kıbrıs'ın, Kerkük'ün ızdıraplarına kulak tıkayıp da, Vietnamdan bahseden insana yurtsever demezler, onun ismine soysuz derler, hain derler, kısır kafalılar! Mao'nun kızıl kitabından, Lenin'den, Stalin'den başka birşey alır mı acaba kalfalarınız? Acaba yüreğinizde bir damlacık acıma uyanır mı kardeşlerinize?...

Not: Bültenimizin sonuna iki ayrı gazeteden birer makale aldık. Bu iki makale Türkiye'de yurtseverliğin mukayesesini yapmaktadır. Biri yüksek tirajlı ve ciddi gazete diye kendini tanıtan gazetesinin yorumcusu, diğeri küçük tirajlı bir gazetesinin milliyetçi yorumcusu. Bu iki makaleyi dikkatle okuyunuz ve Türkiye'de gerçeklerin kolayca tersyüz edildiğini açıkça görünüz.

DOĞU TÜRKİSTAN

ISA YUSUF ALPTEKİN

Büyük Milletimizin tarih kadar eski, ihtişamlı mücadelesine sahne olmuş topraklar üstünde bundan otuz beş yıl önce 12 Kasım 1933 de bir Milli Türk Devleti kurulmuştu.

Doğu Türkistan Milli Hükümeti adını alan bu devletin kuruluşu, iki gaddar emperyalist dev arasında asırlarca ayakta kalmayı başarmış Türklüğün yeni bir şahlanmasıydı.

Ne yazık ki, Rus ve Çin sürülerinin türlü tecavüz, zulüm ve entrikaları yüzünden bu müstakil Türk Devleti uzun ömürlü olmadı.

Doğu Türkistan'daki kardeşlerimizin Kızıl Çin esareti altında halâ kan ağlıkları bu günlerde, müstakil Doğu Türkistan Hükümeti'nin otuzbeşinci kuruluş yıldönümünü idrak ediyoruz. Yüreğimiz elemle ve hasretle Doğu Türkistan'ın kurtuluş günlerini beklerken, Doğu Türkistan'lı kardeşlerimizin insanüstü mücadelelerinin bir safhasına göz atmak Türklükte istiklâl aşkının sönmeyen bir ideal olduğunu gösterecektir:

Osmanlı Padişahı Sultan Abdülaziz Han'a biat eden Yakup Han Bâdevlet'in Türk Devleti yıkıldıktan sonra Doğu Türkistan, tekrar Çin istilâsına maruz kalmıştı. Bu istilâ neticesinde Doğu Türkistan, bir takım zâlim, gaddar, menfaatçi ve şovenist Çinli valiler tarafından idare edilmişti. Bu devirdeki Çin mezalimi hakkında Allen S. Witting adlı Orta Asya Mütchassısı «Sinklang: Pawn or Piyot» adlı eserinde şöyle der:

«Chin-Shu-Jen o tarihte Doğu Türkistan'ın başında bulunan Çinli vali kendisinin gümrük ve vergi icraatına karşı Kumul'da başgösteren huzursuzluğa mukabil, mezkûr şehri ve ona bitişik dünyaca meşhur kavun ve üzüm çiftliklerini yerle bir etmiştir. Memleketi zaman zaman yakıp kavuran vahşet ve harp şiddetinin derecesini tam mânâsıyla tasvir etmek kolay değildir. 19 uncu asırda olduğu gibi, 20 inci asırda ayaklanmalar ve bunların bastırılması, köylerin topyekûn imhasına, toplu katliama ve ekin sahalarıyla sulama tesislerinin tahribine sebep olmuştur.»

İşte bu korkunç zulüm ve katliama dayanmayan Doğu Türkistanlılar, isyan üstüne isyan yapmak suretiyle yılmayan bir azimle Çin sürülerine karşı mücadele ediyorlardı.

Nihayet, 1931 senesi Şubat ayında Kumul vilâyetinde Hoca Niyaz Hacı ve Salih Dorga adlı mücahitlerin liderliği altındaki isyan hareketi, 1932 senesinin sonları ve 9133 senesinin başlarında bütün Doğu Türkistan'a yayıldı. Musul, Maksut ve Mahmut Muhiti kardeşler, Hafız Beğ, Temur Beğ, Muhammed Emin Buğra Beğ, Sabit Damolla, Osman Beğ, Şerif Han Töre gibi mücahitlerin de iştirak et-

tiği bu milli kurtuluş hareketi neticesinde, İli vilâyeti ile Urumçî'ye bağlı birkaç kazadan maada, bütün Doğu Türkistan, Çin esaretinden kurtarıldı. 12 Kasım 1933 tarihinde istiklâl ilân edildi ve kurulan milli hükümetin başına Cumhurbaşkanı olarak Hoca Niyaz Hacı, Başvekilliğe de Sabit Damolla getirildi; Başkent Kaşgar oldu.

Bu sırada, Doğu Türkistan'ın kurtuluşuna yardım etmek bahanesiyle hareket ettiğini söyleyen, fakat aslında Doğu Türkistan'a hakim olmak emelinde olan müslüman Çinli general Ma Chung-Yen, 1933 senesinde 2000 kadar askerle Doğu Türkistan'a geldi. Doğu Türkistan'daki bütün Çinli müslümanlar da buna katıldılar. Memleketin doğusundaki bazı şehirleri ele geçirdi ve eyalet merkezi Urumçî'ye müteveccihen harekete geçti. General Ma'nın bu hareketi, Urumçî'deki çinli ve beyaz Rus askerlerini korkuttu. Neticede, Ma Chung Yen'in gazabından kurtulmak ve Doğu Türkistan meselesini de bu arada halletmek maksadiyle, Chin Shu-Jen'e karşı isyan ettiler. Chin Shu-Jen mağlup olup Rusya yoluya Çin'e kaçtı.

Bundan sonra Eyalet Hükümetinin bazı mühim azalarıyla Beyaz Rus askerlerinden müteşekkil «Asayiş Hey'eti» kuruldu. Bu heyetin aldığı bazı kararlara göre:

1 — Çin istilâ idaresinin bir geleneği olan «Askeri Direktörlük» lâğvedilerek, bir Çinli generalin başkanlığında birkaç subaydan müteşekkil bir «Askeri Şûra» kuruldu.

2 — Doğu Türkistan Eyalet Hükümeti Reisi olarak bir Çinliyi işbaşına getirdiler.

«Asayiş Hey'eti»nin niyeti, Doğu Türkistan'ı müstakil hareket eden Çinli valileri bertaraf ederek, doğrudan doğruya merkezi Çin hükümetine bağlamak ve Çin menfaatlarına sunmaktı. Bu durum Çin Hükümeti'ne bildirildi. Merkezi Hükümetten «General Ma'nın Urumçî'ye hücum etmemesi ve Türk isyancılarıyla müzakerelere girişip Doğu Türkistan meselesini halletmesi» hususunda ricalarda bulundular.

Doğu Türkistan'daki durumu yakinen takip eden Sovyet Rusya, Büyük bir endişeye düştü. Zira: Doğu Türkistan Çin merkezî hükümetinin tesiri altına girdiği takdirde, bu çok zengin stratejik ehemmiyeti oldukça yüksek ülke Sovyet nüfuzu ve menfaatlarına kapatılmış olacaktı... Bunun üzerine Ruslar derhal harekete geçtiler. Milliyetçi Çin hükümeti ile arası oldukça çık bulunan ve gayet hodbin, muhteris ve maceraperest bir çinli olan, general Chin Shu-Jen'in cephe komutanı general Sheng Shih-Tsay, o sırada Urumçî yakınlarında Millî Hü-

kümetimizin askerleriyle savaşmaktaydı. Sheng'in karakterini en ince teferruatına kadar bilen Ruslar ona «Doğu Türkistan'da iş başına geçmek istediği takdirde, kendisini destekleyeceklerini ve ileride de yardımlarda bulunacaklarını» bildirdiler.

Ruslar'ın teşvik ve vaadlerinden cesaret alan general Sheng, 14 Nisan 1933 de «Asayiş Hey'eti» nin toplantı halinde olduğu binayı kuşttı. «Askeri Şûra» sistemini kaldırarak yerine tekrar «Askeri Direktörlük» sistemini koydurdu ve kendisini de «Doğu Türkistan Askeri Direktörü» olarak seçti.

Bunun üzerine general Ma Chung-Yen, Urumçiye hücum etti. Sheng Shih-Tsayı mağlup ederek şehri kuşattı. Kötü bir duruma düşen Sheng Urumçideki Rus Konsolosluğu vasıtasıyla, Ruslardan askerî yardım istedi. Ruslar uçaklar, tanklar ve yüzlerce zırhlı arabalarla mücehhez büyük çapta bir kızıl orduyu Doğu Türkistan'a sevktiler. Ma Chung Yen, önceleri Rusları mağlup ettiyse de, Rusların uçaklarla gaz bombası kullanmaları neticesinde mağlup oldu. Bundan sonra general Ma, Doğu Türkistan Millî Hükümeti'nin merkezi Kaşgar'a doğru yola çıktı.

Fakat Millî Hükümet, onu kendi idaresi altındaki yerlere sokmamak için harbe girişti. Silâh, techizat ve sayıca çok üstün olan müslüman çinli kuvvetler şiddetli muharebelerden sonra millî kuvvetimizi mağlup ettiler. 21.3.1934 tarihinde general Ma Chung-Yen, Kaşgar'ı işgal etti. Millî hükümetimizin merkezi Yenihisar'a nakledildi.

General Ma'nın peşini bırakmayan Rus askerleri, Ma'ya bir teklifte bulundular; buna göre: General Ma Chung-Yen, Rus mahkûmu Batı Türkistan'a iltica edecek ve askerleri de Hoten vilayetini işgal edip, buraya yerleşeceklerdi. Aksi takdirde Rus kuvvetleri hücumu geçip Ma Chung-Yen'in kuvvetlerini mağlup edip, kendisini de idam edeceklerdi.

General Ma, bu teklifi kabul etmek zorunda kaldı ve Batı Türkistan'a iltica etti. Daha sonra Moskova'da Ruslar tarafından öldürüldü. Askerleri de Hoten'i işgal etmek üzere harekete geçtiler. Hoten'i Çin esaretinden kurtaran merhum Muhammed Emin Buğra, bu Çinli müslüman askerleri Hoten'e sokmamak için harbe tutuştu. Neticede mağlup olarak Hindistan'a iltica etti.

Bu arada Ruslar, Hoca Niyaz Hacı nezdinde bazı tekliflerde bulundular. Bu teklif (!) ve tavsiye (!) icabı Hoca Niyaz hükümeti, Çin'den ayrılma fikrinden vazgeçerek Millî Hükümeti lâğvedeceklerdi, Hoca Niyaz Hacı da Doğu Türkistan Eyalet Hükümeti Reis Muavinliğine getirilecekti. Millî Hükümetin askerleri ise, general Mahmut Muhiti'nin kontrolü altında Kaşgar, Yarkent ve Aksu vilâyetlerine yerleşecek; gerek Rus askerleri ve gerekse Sheng Shin-Tsay bu kuvvetlere dokunmayacaktı. Şayet Hoca Niyaz Hacı bunları kabul etmeyecek olursa, Rus işgal kuvvetleri, Millî Hükümeti zorla dağıtacak; bü-

tün isyan liderlerini, kabine âzalarını ve diğer vatanseverlerini yakalayıp idam edeceklerdi.

İki düşman arasında kalan ve hiçbir yerden yardım alamayan Hoca Niyaz Hacı, bir harbi göze almadı ve Rusların teklifini kabul etmek zorunda kaldı. Böylelikle Ruslar, kendi kuklası olan Sheng Shih-Tsay'ı Doğu Türkistan'a hakim kılarak buranın dik tatörü haline getirdiler.

Bunlardan sonra Ruslar:

1 — İşgal kuvvetlerinden bir kısmını geri çektilerse de bir kısmını Kaşgar ve Kumul'da bıraktılar.

2 — Sheng Shih-Tsay ile aktettikleri gizli anlaşma icabı, 1935-1937 yılları arasında, 400 kadar ajanını çeşitli sıfatlarla Doğu Türkistan'a soktular ve bunları bütün mülki, iktisadi sosyal ve kültürel idarelere yerleştirdiler; bu gibi yerlerin sevk ve idaresini ellerine aldılar.

3 — 1935 Temmuzunda Rusya'dan gelen iki uzman, Doğu Türkistan'da G.P.U. nun bir eşi olan siyasi polis teşkilâtını kurdu.

4 — Yine Rusya'dan gelen altı mütehassis, Doğu Türkistanlı müslüman Türkler için yapmadıkları ve Rusların kendi uydurdukları suçları itiraf ettirmek amacıyla- 125 çeşit işkence ve 28 çeşit öldürme usulü ihdas ettiler. Ayrıca, özel kurslar açarak, bu usullerin nasıl uygulanacağını, siyasi polis idaresine bağlı daire ve teşkilatların nasıl idare edileceğini, sır saklamının, mahbusları muhakeme etmenin, bunlara uydurdukları suçları itiraf ettirmenin yollarını öğretiler.

5 — Her kazada en az 500 kişilik hapisaneler inşa ettirdiler.

6 — 1937 den itibaren Hoca Niyaz Hacı başta olmak üzere 300.000 kişiyi tevkif ettiler, bunlardan Hoca Niyaz Hacı ile beraber 100.000 kişiyi çeşitli işkencelerle şehit ettiler.

Kısacası: Kukla general Sheng Shih-Tsay marifetiyle Ruslar, 1943 senesine kadar bütün Doğu Türkistanı, ölümü özelecek bir mezalim ve katliam ülkesi haline getirerek inim inim inlettiler.

Bugün bu Türk Ülkesi, 19 yıldan beri Kızıl Çin istilâsı altındadır. Elinde hiçbir imkân bulunmadığı halde, 700 milyonluk Çin sürülerine, çeliğe ve ateşe karşı Türklük gururu ve İslâm imanı ile; yani, kâındaki asalet ve imanındaki bütünlüğün verdiği güçle, binlerce evlâdını şehit vermek pahasına yok olmamak ve istiklâline kavuşmak için savaşmaktadır.

60 milyon esir Türk'ün Kızıl Çin ve Rus emperyalizmine karşı verdiği bu ve benzeri millî savaşlar, elbet birgün Türk'ün zaferi ile sona erecektir. Biz bu inançla mücadele eden kardeşlerimize Mehmet Akif'in diliyle sesleniyoruz:

«Doğacaktır sana vâdettiği günler Hak'kın;

Kimbilir, belki yarın, belki yarından da yakın..»

Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti

Doğu Türkistan'ın Kızıl Çin istilâsına maruz kalışının 22. yıldönümü münasebetiyle

BÜYÜK TÜRK MİLLETİ'NE, İSLAM ALEMİ
VE HÜR DÜNYA'YA SESLENİYORUZ KI:

Bir zamanlar bir ülke vardı. Havası hür, toprağı hür, suları hür, insanları hür, hayvanları bile hürdü. Ceylân gözlü kızları elma yanaklı, arslan pençeli erkekleri şahin bakışlıydı. İhtiyarları şefik ve rahim gençleri edepli ve saygılıydı. Zenginın sofrası herkeşe açıktı! Fakirinin sırtı pek, karnı tok idi. Mekteplerinden ilim ve irfan, ahlâk ve nizam fıskırırdı. İlim ve medeniyette Dünyanın merkezi olmuş, Doğu ve Batı ilimlerinin birbirine aktarılmasında, insanlığın müşterek malı olan ilim ve medeniyetin devamlılığını sağlamakta birinci rolü oynamıştı. Bu ülkede oturan insanların Türklüğe, İslâma ve insanlığa, tarih sayfalarına sığmayacak kadar büyük kıymetleri dokunmuştu. Bu sebeple bütün dünyaca bilinir, adı hürmetle ve minnetle anılırdı. Doğudan batıya mal götürüp getiren kervanlar tarihi «İpek Yolu» bu topraklardan geçer ve muhafız dahi kullanmazlardı. O ülkenin evlerinde de kapılar vardı, fakat kilit nedir bilinmezdi. Çünkü o ülkede mal, can, ırz ve namus emniyeti tam idi. Velhasıl öyle bir ülke idi ki, güleni şöyle dursun, ağlıyanı bile bahtıydı. Bu ülke, fasilasız 2500 senelik Türk yurdu olan Türkistandı.

Bugün artık o ülke bir «ülke» değildir. Parça parça edilmiş, sözde devletçiklere ayrılmıştır. Ne havası, ne toprağı, ne suları ve ne de insanları ve hayvanları hürdür artık. Kızlarının yüzü soldu, gençlerinin pençesi gevşedi, gözlerinde fer kalmadı. O derece zulme ve açlığa maruz bırakıldı o ülkenin insanları... Ne kimsede saygılı olacak hal ve ne de şefik ve rahim olmaya mecal kaldı. Mektepleri kapattırıldı, ilim ocakları söndürüldü. Bugün artık o ülkede büyük âlimler, insanlığa hizmete koşan adamlar yetişmiyor, yetiştirilmiyor. Bu sebeple ve kızıl bir çemberin içinde bulunduğundan bu ülkeyi insanlık bilmiyor, adını işitmiyor. Bu ülkenin aileleri dağıtıldı, kadınları, kızları ve çocukları bilinmez uzak diyarlara; erkekleri ise esir kamplarına sevk edildi. O ülkede doğudan batıya yine kervanlar gider gelir. Hem de motorize kervanlar. Lâkin bu kervanlar o ülkeden mal götürür, emek mahsulü mâdeni, ziraî ve hayvanî her türlü ham ve mamûl madde taşır zalimler ülkesine... Ve oradan açlık, gözyaşı, kırbaç, zulüm ve ölüm getirir.

Velhasıl bir zamanların Hür Türkistan'ı, zalim Moskof ve Çin'in emperyalist idaresi altında parça edilmiştir. Yirminci asrın ikinci yarısında sö-

mürgelerin istiklâle kavuşmak için yarışa girdiği bu devirde Türkistan esir, Türkler esirdir.

Esir Türkler ve Esir Türkistan bir beyannamenin sayfalarına sığmaz. Bu sebeple, Kızıl Çin esareti altına alınışının 22. yılı olması dolayısıyla biz sadece «Doğu Türkistan Faciası»ndan bahsedeceğiz. Bütün Hür Türklere, bütün Müslüman âlemine ve bütün Hür Dünya milletlerine bu faciayı duyurmak istiyoruz.

Doğu Türkistan, Büyük Türkistan'ın bölünmez bir parçası, adı üstünde doğu kısmıdır. Tıpkı Doğu Anadolu, Batı Anadolu; Doğu Amerika, Batı Amerika gibi. 2500 senelik bir Türk yurdu ve halkı bu gün dahi, emperyalist Çin'in getirip yerleştirdiği Çin liler hariç, tamamen müslüman Türktür ve nüfus 10 milyondan fazladır. Çin, Moğolistan, Sibiryâ, Batı Türkistan, Afganistan Pakistan Hindistan ve Tibet arasında, Altay ve Tanrı dağlarının, Taklamakan çölünün kapladığı 1.828.412 km kare büyüklüğünde bir ülkedir. Tarihte halkı hep hür yaşamış, siyasetinin değişmez bir düsturu «Batıya açılmak ve akmak» olan Çin'i durduran tek kuvvet olduğu için tarih boyunca defalarca Çin'in saldırısına uğramıştır. Sadece son 200 senede dört defa Çin ve bir defa Rus işgaline maruz kalmıştır. En son olarak 26 Eylül 1949 da resmen istilâsına karar verilerek 13 Ekim 1949 da fiilen Kızıl Çin tarafından istilâ edilmiş, halkının devamlı olarak ayaklanmasına rağmen (22 senede yüzden fazla) bu esaretten henüz kurtulamamıştır.

Doğu Türkistan bütün tarih boyunca Türk devletlerinden bir çoğunun merkezi olmuştur. Eskiden beri hayvancılığı ve ziraî mahsulleri ile ün salmıştır. «Ergenekondan çıkış» devrinden beri demir madenleri ve altın ocakları işletilmektedir. Milletlerin sanayileştiği, buhar, atom ve elektronik devrini yaşadığı son iki asırda devamlı dış müdahaleler (Moskof ve Çin müdahaleleri) yüzünden ziraat, hayvancılık ve sanayide gereken inkişafı gösterememiştir. Bu sebeple fakir ve güçsüz kalmıştır. Gene de mahsullerinin bolluğu ve çeşidi, hayvancılık bakımından zenginliği devam etmiştir. Bu yüzden Moskof ve Çin'in gözü bir gün olsun Doğu Türkistan'dan ayrılmamıştır.

1949 da Kızıl Çin geldiği zaman 11.500.000 baş koyun, 1.600.000 baş sığır, 780.000 baş at, 68.000 baş merkep ve 20.000 baş deve vardı. Kızıl Çin halka et yemeği yasak ederek on sene içinde (1949-1959) koyun adedini iki misli artırdı (22 milyon). Uzun ve

Doğu Türkistan'ın Kızıl Çin istilâsına maruz kalışının

22. yıldönümü münasebetiyle

BÜYÜK TÜRK MİLLETİ'NE, İSLAM ALEMİ
VE HÜR DÜNYA'YA SESLENİYORUZ Kİ:

Bir zamanlar bir ülke vardı. Havası hür, toprağı hür, suları hür, insanları hür, hayvanları bile hürdü. Ceylân gözlü kızları elma yanaklı, arslan pençeli erkekleri şahin bakışlıydı. İhtiyarları şefik ve rahîm gençleri edepli ve saygılıydı. Zenginın sofrası herkeşe açıktı! Fakirinin sırtı pek, karnı tok idi. Mekteplerinden ilim ve irfan, ahlâk ve nizam fışkırırdı. İlim ve medeniyette Dünyanın merkezi olmuş, Doğu ve Batı ilimlerinin birbirine aktarılmasında, insanlığın müşterek malı olan ilim ve medeniyetin devamlılığını sağlamakta birinci rolü oynamıştı. Bu ülkede oturan insanların Türklüğe, İslâma ve insanlığa, tarih sayfalarına sığmayacak kadar büyük kıymetleri dokunmuştu. Bu sebeple bütün dünyaca bilinir, adı hürmetle ve minnetle anılırdı. Doğudan batıya mal götürüp getiren kervanlar tarihî «İpek Yolu» bu topraklardan geçer ve muhafız dahi kullanmazlardı. O ülkenin evlerinde de kapılar vardı, fakat kilit nedir bilinmezdi. Çünkü o ülkede mal, can, ırz ve namus emniyeti tam idi. Velhasıl öyle bir ülke idi ki, güleni şöyle dursun, ağlıyanı bile bahtıydı. Bu ülke, fasılasız 2500 senelik Türk yurdu olan Türkistandı.

Bugün artık o ülke bir «ülke» değildir. Parça parça edilmiş, sözde devletçiklere ayrılmıştır. Ne havası, ne toprağı, ne suları ve ne de insanları ve hayvanları hürdür artık. Kızlarının yüzü soldu, gençlerinin pençesi gevşedi, gözlerinde fer kalmadı. O derece zulme ve açlığa maruz bırakıldı o ülkenin insanları... Ne kimsede saygılı olacak hal ve ne de şefik ve rahîm olmaya mecal kaldı. Mektepleri kapattırıldı, ilim ocakları söndürüldü. Bugün artık o ülkede büyük âlimler, insanlığa hizmete koşan adamlar yetişmiyor, yetiştirilmiyor. Bu sebeple ve kızıl bir çemberin içinde bulunduğundan bu ülkeyi insanlık bilmiyor, adını iştmiyor. Bu ülkenin aileleri dağıldı, kadınları, kızları ve çocukları bilinmez uzak diyarlara; erkekleri ise esir kamplarına sevk edildi. O ülkede doğudan batıya yine kervanlar gider gelir. Hem de motorize kervanlar. Lâkin bu kervanlar o ülkeden mal götürür, emek mahsulü mâdeni, ziraî ve hayvanî her türlü ham ve mamûl madde taşır zalimler ülkesine... Ve oradan açlık, gözyaşı, kırbaç, zulüm ve ölüm getirir.

Velhasıl bir zamanların Hür Türkistan'ı, zalim Moskof ve Çin'in emperyalist idaresi altında parça parça edilmiştir. Yirminci asrın ikinci yarısında sö-

mürgelerin istiklâle kavuşmak için yarışa girdiği bu devirde Türkistan esir, Türkler esirdir.

Esir Türkler ve Esir Türkistan bir beyanname-nin sayfalarına sığmaz. Bu sebeple, Kızıl Çin esareti altına alınışının 22. yılı olması dolayısıyla biz sadece «Doğu Türkistan Faciası» ndan bahsedeceğiz. Bütün Hür Türklere, bütün Müslüman âlemine ve bütün Hür Dünya milletlerine bu fâciayı duyurmak istiyoruz.

Doğu Türkistan, Büyük Türkistan'ın bölünmez bir parçası, adı üstünde doğu kısmıdır. Tıpkı Doğu Anadolu, Batı Anadolu, Doğu Amerika, Batı Amerika gibi. 2500 senelik bir Türk yurdudur ve halkı bu gün dahi, emperyalist Çin'in getirip yerleştirdiği Çin liler hariç, tamamen müslüman Türktür ve nüfus 10 milyondan fazladır. Çin, Moğolistan, Sibirya, Batı Türkistan, Afganistan, Pakistan, Hindistan ve Tibet arasında, Altay ve Tanrı dağlarının, Taklamakan çölünün kapladığı 1.828.412 km kare büyüklüğünde bir ülkedir. Tarihte halkı hep hür yaşamış, siyasetinin değişmez bir düsturu «Batıya açılmak ve akmak» olan Çin'i durduran tek kuvvet olduğu için tarih boyunca defalarca Çin'in saldırısına uğramıştır. Sadece son 200 senede dört defa Çin ve bir defa Rus işgaline maruz kalmıştır. En son olarak 26 Eylül 1949 da resmen istilâsına karar verilerek 13 Ekim 1949 da fiilen Kızıl Çin tarafından istilâ edilmiş, halkının devamlı olarak ayaklanmasına rağmen (22 senede yüzden fazla) bu esaretten henüz kurtulamamıştır.

Doğu Türkistan bütün tarih boyunca Türk devletlerinden bir çoğunun merkezi olmuştur. Eskiden beri hayvancılığı ve ziraî mahsulleri ile ün salmıştır. «Ergenekondan çıkış» devrinden beri demir madenleri ve altın ocakları işletilmektedir. Milletlerin sanayileştiği, buhar, atom ve elektronik devrini yaşadığı son iki asırda devamlı dış müdahaleler (Moskof ve Çin müdahaleleri) yüzünden ziraat, hayvancılık ve sanayide gereken inkişafı gösterememiştir. Bu sebeple fakir ve güçsüz kalmıştır. Gene de mahsullerinin bolluğu ve çeşidi, hayvancılık bakımından zenginliği devam etmiştir. Bu yüzden Moskof ve Çin'in gözü bir gün olsun Doğu Türkistan'dan ayrılmamıştır.

1949 da Kızıl Çin geldiği zaman 11.500.000 baş koyun, 1.600.000 baş sığır, 780.000 baş at, 68.000 baş merkep ve 20.000 baş deve vardı. Kızıl Çin halka et yemeği yasak ederek on sene içinde (1949-1959) koyun adedini iki misli artırdı (22 milyon). Uzun ve

İnce yünlü koyunlardan elde edilen yün 1960 da Amerika'dan, 1962 de Avustralya'dan fazla idi. 1950-1958 arasında Doğu Türkistanda üretilip Kızıl Çin'e sevedilen hayvanı istihsal maddelerinden bazıları ve miktarları şöyledir: 1.759.000 başkoyun, 128.000 baş at, 6.405.000 adet koyun derisi, 2.600.000 takım deri elbise, 4.600.800 çift ayakkabı, 5.199 ton yün 985 ton süt mamülü.

Şurasını kaydedelim ki, Doğu Türkistan'a yakın küçük bir bölgede, en kötü cinsten ve çok az miktarda yetişeni hariç, Çin'de at ve koyun yetişmez.

Doğu Türkistan'ın ikinci zenginlik kaynağı ziraat mahsulleridir. kızıllar geldiği zaman memleketin ancak % 23 ü ekime elverişliydi ve sadece vadiler ve nehir yataklarına inhisar ediyordu. Kızıl Çin yerli halkı cebren çalıştırarak, çöle sürerek Taklamakan çölünün mühim bir kısmını âbad etti. 1949-54 arasında 400 km uzunluğunda büyük kanal, 4000 civarında memba, 1000 kadar kaarız açarak ve eskileri de ıslah ederek on sene içinde (1949-59) ekilebilen araziyi % 58 e çıkardı. Bir misal olmak üzere şu bilgileri verelim; 1952 den 1949 senesine nisbetle hububat ekilen arazi artışı % 17, hububat artışı % 50; pamuk ekilen arazi artışı % 26 pamuk artışı % 204; yağlı dâne ekilen arazi artışı % 62, yağlı dâne artışı % 98 dir. İstihsaldeki artışın arazi artışından çok fazla oluşunun sebebi gübreli ve sulu ziraata çok fazla ehemmiyet verilmesidir. Öyle ki her fert günde muayyen miktarda insan ve hayvan gübresi getirmeye mecbur tutulmuştur.

Doğu Türkistan'da akla gelen her türlü ziraat yapılır. Mahsullerinin çeşidi ve kalitesi bakımından dünyada birincidir denilse sezadır. Ezcümle mahsul çeşitleri şöyledir: Hububat 10, yağ dânesi 10, sebze 25, ilâç otu 30, meyve 20, çiçek 35, kavun 22, elma 34, üzüm 13, şeftali 11, kayısı 9 ve armut 5 çeşittir. 1958 de 88.000 ton ve 1959 da 281.000 ton pamuk istihsal edilmiştir. (Artış % 320). 1959 dan itibaren senelik mahsul istihsalı 5.970.000 ton, yağlı dâne istihsalı 324.000 tondur. 1959 da yalnız Hoten vilâyetindeki bir ipek fabrikasında 140.000 ton ipek ve Urumçi'deki bir şeker fabrikasında 30.000 ton şeker istihsal edilmiştir.

Dönüm başına elde edilen mahsul artışı bütün dünya rekorlarını kırıp geçmiştir. 1949 a nisbetle 1950 de hububattaki artış % 28, pamukta % 34, yağlı dânedede % 22 dir.

1950-58 arasında Doğu Türkistan'da üretilip Kızıl Çine'e götürülen ziraat istihsal maddelerinden bazıları ve miktarları şöyledir: 71.640 ton buğday, 22.424 ton fasulye, 345 ton kurutulmuş kavun, 215 ton kuru üzüm. 1959 da ihraç edilen meyva 1.130.000 tondur. Ve geliri tamamen Kızıl Çin'e gitmiştir.

Yukarda arzetmiştik, 200 senedir devamlı dış

baskılar ve istilâlar yüzünden Doğu Türkistan asrın icaplarına uyamamış bilhassa yeraltı zenginliklerini keşif ve işletme imkânı bulamamıştır. 1934-43 arasında Sovyetler işgal ettikleri Doğu Türkistan'ı karış karış tetkik edip, o güne kadar bilinmeyen ve tahmin edilmeyen birçok maden yatakları keşfetmişlerdir. 1949 daki Kızıl Çin istilâsından sonrada 300 kişilik bir Çin mütehassıs jeolog heyeti, daha modern aletlerle bu aramayı yenilemiştir. Neticede çok zengin petrol, demir, kömür, uranyum, aliminyum, altın, gümüş, wolfram, kalay, kurşun, bakır, çinko, molibden, elmas, civa taşmun, tuz samuk, amonyak, kükürt, mika ve nadir maden yatakları keşfedilmiştir. Bunların rezervi hakkında bir kaç misal verelim.

Sadece Tanrı dağlarının güneyindeki iki dağda kömür rezervi 49 milyar tondur. 1959 da kömür istihsalı 250.000 ton idi. 1950 deki tahmini petrol rezervi 120 milyon ton iken, 1964 de bu tahmin 160 milyon ton olmuştur. Kızıl Çin'de, çok az miktarda ve Doğu Türkistan yakınında petrol vardır. ve Doğu Türkistan petrolü Kızıl Çin'in ihtiyacının % 57 sini karşılamaktadır. 1957 de sadece iki petrol işletmesinden 1.500.000 ton petrol istihsal edilmiştir. Demir rezervi 10 milyar tondur. İstihsale bir misal: 1962 de sadece Kumul vilâyetindeki demir-çelik fabrikasında 600 bin ton çelik ve 800 bin ton dökme demir istihsal edilmiştir. Bütün memlekette toplam altın rezervi 37 milyon ton tahmin edilmiştir. Yabancı mütehassıslara göre uranyum rezervi 12 trilyon kwh (kilovatsaat) dir. İki kızıl dev, Sovyet ve Çinlilerin araları iyi iken 1953-59 arasında beş uranyum işletmesindeki istihsal 4.680 kg idi.

Kısaca Çin kaynakları Doğu Türkistan'ın wolfram, molibden ve kalay rezervi için «dünyada birinci», manganez, kurşun, alüminyum ve fosfor rezervi için de «kazmakla bitecek gibi değil» tabirini kullanmaktadır.

Bütün Hür Türklere, Müslüman Alemine ve Hür Dünya milletlerine hitap ediyoruz: Acaba bu kadar geniş izhatı niçin verdik, şunun için ki, Kızıl Çin bugün masum kızı postuna bürünüp hür dünya milletlerini aldatarak Birleşmiş Milletlere girmek istemektedir. Böylece, ilk hamlede devletini ve zulmünü meşrulaştırmış ve bütün milletlerin tasdikinden geçirmiş olacaktır. Bir kısım Müslüman devletler onu tanımış ve siyasi ve ticari münasebetler kurmuşlardır. Yegâne hür Türk devleti de bu yola girmiş bulunmaktadır. Bir an düşünülün: Kızıl Çin'i 10-15 senede atoma sahip olacak güce erişiren faktör nedir. Tabir caiz ise, «bu değirmenin suyu nereden gelmiştir»? Anlaşılsın istiyoruz. Esir Türkistan'ın ve Esir Türklere feryadı duyulsun istiyoruz. 2500 senedir var olan ve daima Doğu Türkistan'da yaşamış olan bir millet 750 milyonluk bir

kitle içerisinde asimile edilmek, eritilmek kısaca yok edilmek istenmektedir; bilhassa istiyoruz.

İdeolojik görüşü ayrı olmakla beraber Kızıl Çin evvelki Çin devletlerinin bütün siyasi emellerinin vârisidir. 2000 seneden beri Batıya her akınında Çini durduran daima Türkler olmuştur. Hem de her zaman Çin'in onda biri kadar bir nüfusa sahip olduğu halde. Kızıl Çin bunun idrakindedir ve artık önünü kapatan bu kuvvetli yok etmek kararındadır. Bunu yapmakla dünyanın en zengin topraklarına sahip olacağı gibi, Batıya yapacağı akınlar ve dünyayı istilâ için en mühim bir üssü elde etmiş olacaktır. Ayrıca Batıdan, Sovyetlerden gelecek saldırıyı da bu müstahkem kale önünde durdurma imkânına kavuşacaktır.

Kızıl Çin idarecileri bunun için ilk hamlede (1949 da) 700 bin Türk'ü öldürmüşler ve 1.200.000 yetişmiş insanı da işkamplarına sürmüşlerdir. Evdeki kaşığa varıncaya kadar her şeyini almışlar, şehirleri boşaltıp ahalisini Taklamakan çölüne sürmüşlerdir. Boş evlere Çinden getirilen muhacirler yerleştirilmiştir. 1949 da Çinliler nüfusun ancak % 3 ü iken bu nisbet 1962 de % 45 olmuştur. (2 milyon 100 bin). 1969 daki Çinli mikdarı ise 4.500.000 idi.

İşkence çeşitleri akla hayale gelmeyecek kadar çeşitli ve vahşicedir. Öldürülenlere sahip çıkmak, almak, gömmek, hele merasim yapmak «ah,of!» diye ağlamak dahi yasaktır. Ölüler gübre fabrikalarına sevkedilmektedir. Zaten din yasaklanmış, mezarlar kaldırılıp yeri tarla yapılmıştır. Bu kadar istih-salden Doğu Türkistan halkına düşen göz yaşı, açlık ve ızdıraptır. Fert başına ayda 800 gr. et verilmektedir. Şekeri sadece beş yaşından küçük çocuklar yiyebilir ve mikdarı ayda 500 gramdır. Bunlara uymayanın cezası ölümdür.

Kızıl Çin idaresi, Türkleri Çinlilerle evlenmeye zorlamaktadır. Uymayanlara yapılan eziyet akılları durdurur. Karı-kocayı birbirinden ayırmakta, kadınları ve genç kızları doğar doğmaz ailesinden çekip aldığı çocuklarla birlikte Çin'e ve erkekleri iş kamplarına sevketmektedir.

Çinlilere «Çinli» veya «Hitay» demek, «Türk», «Türkistan» gibi Türklüğü hatırlatan kelimeleri kullanmak yasaktır. Şiddetle takip edilir Mao'ya «dîri Tanrı» ve Türkistan'a «Sinkiang» demek mecburidir.

Oysa Kızıllar 13 Ekim 1949 da Doğu Türkistan'a girerken kendilerine «Doğu Türkistan Halk Kurtuluş Ordusu» adını vererek güya kurtarıcı rolü oynuyorlardı. Bu «kurtuluş» un (!) neticesi «ölüm» ve «sömürgecilik» oldu.

**DÜNYA TÜRKLÜĞÜNÜN SON BAĞIMSIZ
KALESİ; TÜRK ÂLEMİNİN UMUT KAPISI
AZİZ TÜRKİYELİ KARDEŞLERİMİZ!**

Tarih boyunca Türk'ün ilâhi kudretinin tezahürlerini gören Türklük düşmanları, bir yandan

esaret altındaki Türkleri imhaya devam ederken, bir yandan da esir Türklerin tek umudu son kale-miz Türkiyemizi parçalamağa, devletimizi yıkmağa gayret etmekte ve kendilerine «Halk Kurtuluş Ordusu» adını vererek, Türkistan Faciasının bir eşini Türkiyemizde de hazırlamağa gayret göstermektedirler.

Şu elim yıldönümü münasebetiyle gafillere tekrar hatırlatalım ki: **BİZDEN İBRET ALSINLAR!** Bizler dünyanın en korkunç yollarını, dağlarını aşarak kuş uçuşu 2500 km lik mesafeyi CENNETTEN kaçmak için değil, bu yeryüzün CEHENNEMİNE, bu iliklerine kadar sömürülmeye, bu zillet, işkence ve vahşete tahammül edemediğimiz için... ve bir de bu utanç verici barbarlığa gözleri kör, kulakları sağır olanları ikaz etmek, onlardan istiklâlimiz için yardım talep etmek için katettik.

Bütün Hür Dünya milletlerinin gözünden bu zulüm ve yağma saklanmaktadır. 1945 den sonra elliden fazla Asya ve Afrika sömürgesi hürriyete kavuşmaktadır. Bunların içinde bir tek olsun Sovyet ve Kızıl Çin sömürgesi yoktur. Birleşmiş Milletlerin «Self-Determination» prensibi ne oldu? 100 bin mevcutlu kabilelere bile hürriyet verilirken tarihte şan ve şerefle yaşamış, medeniyetler kurmuş, 60-70 milyonluk bir milletin en zalim iki emperyalistin pençesi altında inim inim inlemesine göz yummak müslim gayrimüslim, bütün Hür Dünya milletleri için, en azından yüz kızartıcı bir ayıptır.

Hür Dünya Milletleri bizi, Esir Türkleri ve Esir Türkistan'ı düşünmese dahi, uzakların yakın olduğu şu devirde, sırf kendi nefisleri için, «Sarı Tehlike» yi, «Çin Tehlikesi»ni düşünmelidirler. Doğu Türkistan Kızıl Çin'in batıya ve güneye, oradan Ortadoğuya ve bütün Dünyaya yayılması için bir atlama tahatasıdır ve bugün elindedir. Kızıl Çin'in atom enerji kaynakları ve üsleri buradadır. Kızıl Çin'in bütün stratejik ham maddelerinin kaynağı ve deposu Doğu Türkistandadır. Doğu Türkistan esaretten kurtarılsa Kızıl Çin'in eli ayağı budanmış olur.

Sovyet kaynaklarından en son haber: «Kızıl Çin Batı'ya doğru dokuzuncu akınına hazırlanmaktadır. «Ey Hür Dünya Milletleri! Bunun sekizinci Türkler durdurdu. Dokuzuncusunu da yine Türkler durdurabilir. Pek yakın bir zamanda bu anlaşılacaktır. Korkarız ki, yarın çok geç olacaktır...»

İSA ALPTEKİN
Eski Doğu Türkistan Hükümeti
Genel Sekreteri

zi mülkiyeti kaldırılarak kollektifleştirildi ve en sonunda, 1958'de «komün» sistemi ihdas edilerek den asla istifade edemiyen sürüler halinde çalışma kamplarına alındı.

3 — **Gaspedilen Hak ve Ücretleri İade Ettirme Hareketi:** Bu hareketin asıl maksadı, halkın elinde avucunda nesi kalmışsa onu ele geçirmek ve halkı ezerek gözdağı vermektir.

4 — **Amerika'ya karşı Koreye Yardım Hareketi:** Bu kampanya açılınca «Amerikan ajajınlarını ve yardım etmek» sloganı yürütüldü. Asıl gaye ise «Amerikan ajanı» v.b. ithamlarla, yine bir miktar Tür-tünde, halkın servetinin bir kısmını daha ele geçir-gönderilmemiştir.

5 — **Fikir İslah Hareketi:** Komünizme karşı o-lan ve kızillarla işbirliği yapmayan fikir ve kalem erbabını, milliyetçi aydınları tasfiye etmek ve bun-ları halkın nazarında küçük düşürmek gayesiyle yapılmıştı.

6 — **Üçe Karşı Hareket:** Komünistlerle önce işbirliği yapıp da sonradan pişmanlık duyanları, idareciler arasındaki milliyetçi olduğu anlaşılan küçük-büyük memurları, Kızıl Çin'i zarara sokan, kızilların icraatına engel olmak isteyen vatanper-verleri imha etmek için bu kampanyayı açtılar.

7 — **Beşe Karşı Hareket:** Üçe karşı hareket yalnız memurlar için hazırlanmıştı. Beşe Karşı Ha-reket ise daha ziyade büyük memurlar ve tüccarlar için yapılmıştır. Neticede, bütün iş adamlarından ve tüccarlardan en zenginlerini tevkif ederek, kendi uydurdukları suçları itiraf etmeğe mecbur bıraktılar. İşçilere ve tezgâhtarlara bunlara iftira atmala-ri için telkin ve teşviklerde bulundular; hattâ mec-bur bıraktılar. Sonunda bu iş adamları ve tüccar-ların mal ve mülkleri müsadere edildi. Bazıları idam, bazıları müddetli veya müddetsiz hapis ve sürgün cezalarına çarptırıldı.

8 — **Evlenme Kanununun Tatbik Hareketi:** Kızillar, milletin temel taşı olan aileyi, sözde kadın haklarını sağlamak bahanesiyle, kökünden boza-rak aile saadetini yıkmak, kadınla erkeği birbirine düşürmek için bu harekete giriştiler. Kendilerine hazırlanan komplolara dayanamayan birçok ailede erkek önce kadını öldürdü, sonra da kendisini. Onbinlerce müslüman Türk tevkif edildi. Birçokla-rı intihar ettiler...

9 — **İnkılâp Aleyhtarı Unsurları Tasfiye Hare-keti:** Bu hareketten maksat, Türkler arasındaki za-rarlı telâkki ettikleri şahısları tasfiye etmektir.

10 — **Mahallî Milliyetçileri Tasfiye Hareketi:** Bu kampanya da komünist olup sonradan pişman-lık duyanlarla, Kızıl Çin'in Doğu Türkistan'da yü-rüttüğü imha ve Çinileştirme politikasına ve müs-

lûman Türk kızlarının Çinlilerle evlenmeye mec-bur tutulmasına, Doğu Türkistan'a Çinli göçmenler getirilmesine, Doğu Türkistan'a «Sinklang» denme-sine karşı çıkanları tasfiye etmek gayesini matuftu.

11 — **Dimağ Yıkama Hareketi:** Türklerin millî ve manevî değerlere bağlılık duygularını yok etmek gayesiyle yürütülen bir diğer zulüm ve katliâm kam-panyası da budur.

12 — **«Yüzlerce Çiçek Açsın; Yüzlerce Aile Öl-sün» Hareketi:** Bu hareket, kızıl rejimin aleyhinde olanlarla, lehinde olanları ayırmak için kurulmuş bir propaganda tuzağıydı. Neticede bir yıl müddet-le Kızıl Çin aleyhtarları toplanıp topyekûn ceza-landırıldılar.

13 — **İleriye Doğru Büyük Hamle Hareketi:** Bütün Çin'de uygulanan bu hareket, Doğu Türkis-tan'da da milliyet ve muhafazakârların imhasını; millî ve manevî değerlerin yok edilmesini matuftu.

14 — **Kültür İhtilâli:** Millî ve manevî her türlü kültür unsurlarının tahrip ve imhası, kültürel de-ğerlerini muhafaza etmek isteyenlerin cezalandırıl-ması ve öldürülmesi, «Kültür İhtilâli»nin asıl gaye-sini teşkil etmekteydi.

15 — **Komün:** Kültür ihtilâlinden sonra Mao'nun Kızıl Muhafızlar vasıtasıyla yürüttüğü zulüm ve katliâm neticesinde, aile ve cemiyet nizamını kö-künden yıkarak insanları sürüleştirmek gayesini matuf olan «komün»ler ihdas edildi. Bunlar tam mânasıyla korkunç, tam mânasıyla tüyler ürpertici bir mahiyet taşıyor ve içindeki insanları hayvan sü-rüsündeki herhangi bir hayvandan farksız olarak değerlendiren iptidâi ve en vahşi bir düşüncenin zorbahkla kurulmuş utanç verici müesseselerini or-taya kokuyordu.

Kadınlar ve erkekler komün'lerde ayrı ayrı kamptadırlar. Evli olanlar, ancak iki haftada bir; yalnız birkaç dakika için beraber kalabilirler. İca-bında eşler aylarca birbirlerini göremezler. Kadın-lar doğum için «komün»den ancak 3 günlüğüne ay-rılabilirler. Doğan çocuğu «Komün» idaresine tes-lim edip, bu müddet içinde iş başı yapmak mecbu-riyetindedir.

Komünlerde halk, kitleler halinde günde 18 sa-at çalıştırılır. Çalışmaları mukabili kendilerine gün-de iki öğün; o da doymayaşya, en kötü yiyecekler verilir. Yorgunluk, halsizlik, gıdasızlık ve başların-da bulundurulan Çinli polislerin zulüm ve gaddar-lıklarına dayanamıyarak başkaldıranlar, makinalı tüfeklerle topyekûn imha edilirler. Hastalıktan ve bakımsızlıktan binlerce insan telef olur gider...

İHÜR DÜNYA'DA

Doğu Türkistan'da devam edegelen bu vahşete karşı birçok millî kurtuluş hareketleri vuku bul-muş; bu hareketlerin Çin sürüleri tarafından aka-mete uğraması neticesinde başta Rus esaretindeki kardeş Batı Türkistan'a olmak üzere, Afganistan, Pakistan, Hindistan, Suudi Arabistan ve Türkiye-

mize onbinlerce kardeşimiz iltica etmek zorunda kalmışlardır.

Hür dünyaya iltica edenler, yardımdan ve her türlü imkânlardan mahrum oldukları halde, kendilerine dâvalarını yürütebilmeleri, duyurabilmeleri için imkân ve fırsat maalesef verilmemiştir. Hür dünyada kıt imkânlarıyla Türkistan dâvasına hizmet yolunda ömür tüketmiş olan Türkistanlı liderlerden **Mehmet Emin Buğra Beğ, Mustafa Çokay, Mahmut Muhiti ve Osman Kocaoğlu**'nu burada rahmetle anarız.

Yukarıki bahislerde kısaca özetlediğimiz vahşet metodlarıyla, Türkistan Türkleri, tarihin hiçbir devrinde görülmeyen bir zulüm ve katliâm içinde inim inim inlerken;

İstiklâl uğruna görülmemiş bir metanet ve cesaretle savaşmaktan bir an bile geri durmazken;

750.000.000'lük Kızıl Çin heyûlâsına karşı 1949'dan beri her yıl en az iki defa olmak üzere kurtuluş mücadelelerine girişirken;

Binlerce evlâdının kanı, canı, pahasına milliyesini, dinini, vatanını ve namusunu korumağa, kurtarmağa çabalarken:

Dünya bütün bunlara seyircidir; İslâm âleni lâkayttır.

Türkiyemizde ise, bazı gençlik teşekkülleri **Vietnam**'i düşünür; onlara **yardım kampanyası** açar. **Doğu Türkistan**'da Türk'ün kanını emen, emeğini ve iktisadî değerlerini binbir vahşetle sömüren **Mao Ze Dung**'a bağlılık telgrafı çeker.

TRT ve bir kısım basınımız **Vietnam**'ın, **Kongo**'nun, **Biafra**'nın derdine düşer... **Doğu Türkistan**'dan ise «**Sinkiang**» diye bahseder...

Fakat ne yürekler parçalayıcıdır ki, bildiğimiz kadarıyla, 20 yıldır 300.000'i katledilen 12 milyon nüfuslu **Doğu Türkistan**'ı bilmez; **Vietnam** kadar da olsa, **Estir Türk İllerinden** bahsetmez...

Biz, bütün bu menfî şartlara rağmen milli davamızı sonuna kadar yürütmeğe azmetmişizdir. Bu broşürümüzle **Türkistan Şehitlerini** kısmen olsun **Türkiyeli** kardeşlerimize tanıtmayı, bu suretle o aziz, kahraman ve büyük mücahitlerin ruhlarını şâd etmeyi millî bir vazife telâkki ettik. Allah, bizlere inançları, istiklâlleri ve vatanları uğruna canlarını veren şehitlerimizin aziz ruhlarının dolaştığı **Uluğ Türkistan**'ımızda istiklâl güneşinin doğduğu günü görmeyi nasip eylesin.

Allah bizimledir.

DOĞU TÜRKİSTAN TÜRKLERİNE TATBİK EDİLEN İŞKENCE VE ÖLDÜRME USULLERİ

Rus kuklası Gn. Şeng Şi Say'ın uydurma suçları itiraf ettirmek için müslüman Türklere tatbik ettiği 125 çeşit işkence usulünden birkaç misâl:

1 — Türklerin başına bir madenî başlık giydirerek bundan elektrik cereyanı geçirip, böylece masumun gözlerini dışarıya fırlatmak suretiyle eziyet etmek,

2 — Başını bir makinaya, ayaklarını da başka bir makinaya bağlayarak her iki makinayı aksi istikamete hareket ettirmek suretiyle eziyet etmek,

3 — Kızgın demirle vücudu dağlamak,

4 — Dağlanmış vücut üzerine kızgın yağ dökmek,

5 — Vücudun çeşitli yerlerine demir çiviler çakmak,

6 — Cinsiyet uzuvları içine domuz kılı sokmak,

7 — Ferce kızgın demir çubuk sokmak,

8 — Tırnakları arasına çivi çakmak,

9 — Kışın sıfırın altında 30 derece soğukta, buz blokları üzerinde yatırmak,

10 — Başın ve bütün vücudun derisini yüzmek,

11 — Vücudu keskin uçlu demir taraklarla taramak,

12 — Ağız ve burun deliklerine kostik ve diğer yakıcı asitler dökmek,

13 — Elleri bağlandıktan sonra sırta gayet ağır bir kaya koymak,

14 — Ellerinden tavana asarak, onu bu halde bir gece bırakmak,

15 — Üzerinde sivri çiviler bulunan bir sopa ile vücuda vurmak,

16 — Vücudu kanatıncaya kadar kamçulayıp, ondan sonra bıçakla kesmek,

17 — Vücutta bir delik açarak düğümlü bir ip sokup, bunu iki gün sonra açık yaranın içinde destere gibi sürterek işkence etmek,

18 — Mümkün olduğu kadar uykusuz ayakta kalmalarını sağlamak için onları kulaklarından bir duvara çivilemek,

19 — Kışın ortasında, içi su ile dolu fiçılara sokarak orada bırakmak,

20 — Parmakları ve topukları birbirine iğne iplik veya telle dikmek,

21 — Kadınları çırılçıplak soyarak memelerine vurmak,

22 — Başın üzerinde beyine uzun çiviler çakmak,

23 — Erkeklerin cinsiyet uzuvlarından yumurtalarını arka tarafa çekerek üzerine vurmak,

24 — Demir kazıklar üzerine oturtmak,

25 — İnsanı cesedin yanına bağlayarak günlerce olduğu yerde bırakmak,

26 — Kadın veya kızların avrat mahallerine elektrik lâmbaları sokmak ve bunlara ceryan vermek suretiyle işkence yapmak, v.s.

Kızın Çin devrinde tatbik edilen işkence usulleri:

1 — Çıplak vücut üzerine kızgın yağ dökmek,
2 — Baş ve vücudun derisini yüzmek,
3 — Tırnakların arasına çivi çakmak,
4 — Kömür parçaları üzerinde koşturmak,
5 — Günlerce ayak üstü uykusuz bırakmak,
6 — Kışın çıplak halde çuvallara sokarak ağaçlara asmak,

7 — Çıplak halde buzlu tahta dolaplara sokmak,

8 — Burnuna kırmızı biber üfleme,
9 — Tel kamçı ile çıplak vücuda vurmak,
10 — Hayvan yerine, ağır yüklü arabaları çek-tirmek,

11 — Mahpusların gözleri önünde çeşitli gayri insanî usullerle aile efratlarına işkence etmek,

12 — Mahpusların gözleri önünde zevcelerine kendi ajanlarına peşkeş çekmek, v.s.

1933-1943 arası, Rus kuklası Şeng Şi Say'ın öldürdüğü 100 bin kişi üzerinde tatbik ettiği öldürme usulü:

1 — Boğup öldürmek,
2 — İnsanın beyninin üzerine çivi sokarak öldürmek,

3 — İnsanların ellerini arkalarına bağlayıp gözlerini kapattıktan sonra ispirto ile ıslatılmış bir çuvala sokarak, havasız bırakmak suretiyle öldürmek,

4 — Askerlerin atış eğitimi için hedef olarak kullanmak,

5 — Hiç ışık, hava girmeyen zindanlarda hap-sederek, orada açlıktan ölünceye kadar bırakmak,

6 — Tehlikeli ve ağır işlerde çalıştırmak suretiyle öldürmek,

7 — Binlerce insanı yere yatırarak, üzerinden ağır kamyonlar geçirmek suretiyle öldürmek,

8 — Bir kısım insanları kamyonların arkasına bağlayarak yerde sürüklemek ve vücutlarını parçalamak suretiyle öldürmek,

9 — Diri diri gömmek suretiyle öldürmek,

10 — İnsanların üzerine gaz dökerek yakmak,

11 — Gözlerini çıkarmak; kulak ve burunlarını kesmek suretiyle öldürmek,

12 — El, ayak ve gözleri bağlayarak, çuvala koyup nehre veya maden ocaklarına atmak suretiyle öldürmek,

13 — Zehirli kömür dumanı ile dolu olan bir odaya koyarak öldürmek,

14 — El ve ayakları bağlayarak yer altındaki zindanlara atmak, orada ölünceye kadar bırakmak,

15 — Tesirini daha sonra gösteren zehirli iğneler zerketmek suretiyle öldürmek,

16 — Daimî surette ishal yapan bir ilâç vererek takatini azaltmak suretiyle öldürmek.

1937'de Abdülneyaz adındaki milli kahramanın liderliği altında Rus işgali ve Rus kuklası Gn. Seng Şi Say mezalimine karşı, bir milli ayaklanma vuku buldu. Bu ayaklanma, Rusya'dan sevk edilen Kızıl Ordu tarafından kanlı şekilde bastırıldı. Ve esir düşen 20.000 Türk, şu şekilde şehit edildi:

1) 300 kişiyi üzerine benzin dökerek yakmak suretiyle öldürdü.

2) 7.000 adam, Yarkent kazası ile Yenihisar arasındaki çölde yere yatırılıp üzerinden kamyon geçirilmek suretiyle öldürüldü.

3) 6.000 adam Kaşgar şehrinde diri diri gömül-mek suretiyle öldürüldü.

4) 5.000 adamdan, subayların beynine çivi çakmak, kurşuna dizmek; erlerin boyunlarından tellerle bağlayıp, bu tellerden elektrik ceryanı geçirmek suretiyle öldürdü. Mütebaki mücahit askerlerin üzerine gaz dökerek yakıp öldürdü.

Bundan başka milli ayaklanmaya iştirak etmeyen sivil halktan 10.000'den fazla masum kardeşimizi tevkif edip, bunları da şehit etti. Ve toptan cezalandırmak maksadiyle Kaşgar şehri birkaç gün bombardıman edildi. Neticede er-kadın, genç-ih-tiyar binlerce adam telef oldu.

Kızıl Çin devrinde öldürme usulleri:

1) Ayağından baş aşağı ağaçlara asarak öldür-mek,

2) Hâmile kadınların üzerine bizzat kocasını veyahut başka bir mahkûmu çıkarıp çiğneterek öldürmek,

3) Çuvallara sokup, nehirlere atmak suretiyle

4) Çuvallara sokup ağaçlara asmak ve böylece ölünceye kadar bırakmak,

5) Mezarlarını bizzat kendilerine kazdırdıktan sonra, diğer bir mahkûma diri diri gömdürmek,

6) Atların kuyruğuna bağlayarak yerde sürük-lemek suretiyle öldürmek,

7) Mahkûmların ayaklarını iki öküze bağlayarak hayvanları ters istikamette koşturup, vücudunu parçalayarak öldürmek,

8) Linç etmek suretiyle öldürmek,

9) Döverek yarı ölü haline getirdikten sonra, kara gömerek kendiliğinden ölmesini sağlamak,

10) Vücuduna çivi çakarak öldürmek,

11) Üzerinden kamyon geçirmek suretiyle öl-dürmek,

**

Türk Basınında Esir Türkler ve Emperyalizm meselesi

İKİ KALEM - İKİ İBRET DERSİ

27 Ekim 1970 tarihli CUMHURİYET gazetesinde
ILHAN SELÇUK yazıyor:

Pompidou'dan bize...

1964 yılında Amerika'yı, 1966 yılında Sovyetler Birliğini gördüm. Bu iki gezi benim için yararlı oldu. İki kitapçık çıktı ortaya... Biri «Güzel Amerika-1», öteki «Uzak Komşu»...

Amerika'da dolaşırken rahattım. Yorucu bir geziydi gerçi... Sabahın köründe kalkıyor, gece karanlığına dek taban tepiyor, yoğun bir dikkat içinde durmadan değişen çevremi izliyordum. Kalemimi tutan yoktu. «Misafirlikte» bulunmanın nezaket kurallarını unutmadan dilediğim gibi yazıyordum. Amerika'da, üstün bir kalkınma düzeyinde hayatın gazına basıyordu insan... Koskoca bir sanayi devrimini başarmış, dünyanın en güçlü devleti karşısındaydık. Gezi programı yorucuydu, bu yorucu program içinde her gün gazete yazmak yorucuydu ama düşünceleri kâğıt üstüne geçirmek yorucu olmuyordu.

Sovyet Rusya'daki gezi için aynı şeyi söyleyemiyeciğim.

Üç cumhuriyet dolaştım Sovyetlerde.. Azerbaycan, Rusya Kazakistan... Gördüğüm şeyler, zaman zaman başdöndürücü oluyordu. Hele Kazakistan'da şaşırımdım. Orta Asya'nın uçsuz bucaksız topraklarına yayılmış bu toplum -göçebe aşiretlerin yaşadığı bir ülke iken- kırk yılda sanayi kesimine varmıştı. Adam başına düşen doktor sayısı Fransa'yı aşıyordu. Her yanda bilim kurumları, fabrikalar, okullar ve uygarlık göze çarpıyordu. 1920'de Kazakistan'da yaşayanların yüzde iki buçluğu okuma yazma biliyordu. Bugün ise herkes okuyor herkes yazıyordu. 11 milyon nüfusu vardı bu Asya ülkesinin; ama yayınlanan gazetelerin traşı Türkiyedeki'nin üç katı idi ve 1965'te 22 milyon kitap basılmıştı. Vaktiyle atalarımızın at koşturup ok attığı topraklarda şimdi her dört kişiden biri öğrenci idi. Bir yılda yüksek okulların diploma verdiği öğrenci sayısı 25 bindi.

Gezdikçe, gördükçe, sıkılmaya başladım. Önümde iki yol vardı: Ya her şeyi gördüğüm gibi yazdım. Ozaman çevreden hücumlar başlayacak:

— Komünizmi övüyor.. diye saldırılar Savcılara işaretler çıkacaktır. Ya da gördüklerimi es geçtim. Bizim toplumda «Sovyetler» dendi mi, demir perde cehennemi propagandasının yalazları ısırt mantığı... İnsanlarımızın kafası o denli şartlan-

mıştır ki, gerçekleri duyurabilmek: bir yazıyla, iki geziyle olacak gibi değildi. Hele Orta Asya'da zulüm gören ve ıstırap çeken Türk boylarının edebiyatı, alması, sarmış, yürümüştür her yanı... Vaktiyle çadır direklerinin çakıldığı topraklarda bugün 20. yüzyıl toplumunu ve üstün bir refah seviyesini gerçekli görmek beni düşündürüyordu.

Ama gördüğümü yazdım.

Aldığımız gürültüler koptu çevrede... Hücum mücum, iftira miftira, küfür müfür... Bunların bir önemi yoktu ve yoktur. Ama önemli olan gerçeklerin milletimizce bilinmesidir. Dünyayı olduğu gibi geliştiği üzere göremiyen toplumların sonu hüsrandır çünkü...

Aradan çok geçmedi..

Bir küçücük dört yıl..

Bir seçim dönemi..

Bugün Batı basınında, Orta Asya'daki Türk toplumları ve hayat düzeyine değgin kitap üstüne kitap çıkmaktadır.

Özbekistan'dan Kazakistan'a, Türkistan'dan Azerbaycan'a kadar topraklar üstündeki teknik gelişme ve kalkınma mucizesi dile getirilmektedir. Acıyla söyleyelim ki, Atatürk Türkiyesi o ülkelere göre kalkınma davası yönünden çok geride ve kısır kalmıştır. Bu gerçeği, isteyen istediği gibi yorumlar. Hatâ şurada burada, gazete sayfalarında ve kahve köşelerinde, vatandaşlar bu yüzden birbirleriyle tartışır, dövüşür, kavgalaşır: ama gerçek budur.

Fransa'dan son gelen L'Express dergisinde bu gerçek bizim için pek utanılacak bir dille anlatılmıştır. Bu dergi Yahudi sermayesine dönük, tutucu, ama haberleşme olanakları geniş bir yüksek traşlı yayın organıdır. Cumhurbaşkanı Pompidou'nun Sovyetler Birliğindeki gezisinin Özbekistan tarafını anlatırken diyor ki:

«— M. Pompidou, Taşkentten Semerkand'a kadar Özbekistan'ı ziyaret ettiğinde, bu bölgedeki kalkınma seviyesi, Afganistan, İran ve Türkiye'nin fakirliği yanında onu büsbütün etkiledi. Sovyet rejiminin 53 yılındaki girişimlerin gücü, eğitim kesiminde, kadının bağımsızlığında, halkın mevcut modern hayat tarzına katılmasında görülmüyordu.»

Bir daha tercüme edelim kendimize göre:

Türkiye'nin yoksulluğu ve geriliği yanında, Özbekistan'daki kalkınma düzeyi Fransa Cumhurbaşkanı etkilemiş.

Fransa Cumhurbaşkanı etkileyen şey, bizi de etkilesin de aklımızı başımıza devşirelim diye yazdım bu yazıyı,

Emperyalizmin Uşakları

Babiâli'de Sabah gazetesinin Yorumcusu Ahmet Güner 3 Eylül 1971 tarihinde bir milliyetçi gazetede manzara sütununda yazıyor:

Yerli komünistlerin sık sık tekrarladıkları bir iddiaları vardır. Rusya'nın, esareti altındaki ülkeleri ekonomik bakımdan kalkındırdığını söylerler, okulların ve üniversitelerin sayısını birkaç misli arttırdığını söylerler. Demir perde ülkelerini de aynı heyecanla övdükleri ve Kızıl Çin'deki kalkınmayı barajları, endüstriyel başarıları da her fırsatta tekrarladıklarına göre bellidir gayeleri, Rusya'nın, Romanya'nın, Bulgaristan'ın, Arnavutluk ve Kızıl Çin'in başarılarını sayıp dökmek değil. Komünizmi methetmektir. İnandırmak istedikleri şey, kalkınmanın en çabuk ve emin reçetesinin Marksizm olduğudur.

PRENSİPTE ANLAŞALIM

Önce şu konuda ittifak etmek lâzımdır. Bir cemiyetin, bir milletin nihai gayesi ekonomik refah mıdır? Yoksa ilk prensip milli istiklâl, bağımsızlık, kendi kendini idare etmek midir? Bütün dünya tarihi bağımsızlık harpleri, istiklâl mücadeleleri ile doludur. Bizim yerli Marksistlerin ağızlarında en çok geveledikleri kelimeler de bağımsızlık, emperyalizmle mücadele, kurtuluş harpleri olduğuna göre, demek ki, bu konuda zahirde bizimle beraber görünüyorlar. Bir milletin birinci gayesi bağımsız yaşamak olduğuna göre, bunu teminden sonra yerine getirilecek ikinci prensip, o devletin devamlılığını sağlayacak kültürel ve ekonomik merhaleleri gerçekleştirmek, muasır medeniyet seviyesini tutturabilmektir.

O HALDE NİÇİN BÖYLE?

Yerli komünistlerin, Türkiye'de yabancı şirketlere ait tek petrol kuyusuna, müttefik bir ülkenin bile olsa vazifeli tek yabancı askere, ilmî veya kültürel bir tek yabancı müesseseye tahammül etmediklerini biliyoruz. Demek ki, siyasî bağımsızlıkta ne kadar hassassalar, kültürel ve ekonomik bağımsızlıklarda da o kadar dikkatli ve titizler. Bunu bütün konuşma ve yazılarında belirtmekte, ne yaman bağımsızlık taraftarı olduklarını haykırmaktadır-

lar. O halde bize niçin siyasî bağımsızlığı olmayan ülkeleri methetmekte, emperyalist ülkenin bir başka milletin toprağında yaptığı ekonomik ve kültürel faaliyetleri gıpta edilecek başarılar gibi takdim etmektedirler.

İYİ Kİ O ZAMAN YOKTULAR

Eğer Rus devletinin son yıllarda esir milletler üzerinde, meselâ Türkistan Türkleri, Gürcüler ve Moğollar üzerinde gerçekleştirdiği ekonomik ve kültürel gelişmeleri övüyorsak ve bunu ideal diye gösteriyorsak büyük bir tenakuza düşmüşüz demektir. Yerli komünistlerin samimiyetsizliği buradadır. Bunların mantığı ile, I. Cihan Harbinden sonra Türkiye için Amerikan mandası talep edenlerden şimdiki yerli komünistlerin ne farkı kalıyor? Eğer gaye iktisadî başarı, halkın refahı ise, verelim bütün imkânlarımızı en ileri ve zengin devlet olan Amerika'ya, kalkındırsın bizi... Böyle bir ihtimalle ilk itiraz edeceklerden olan solcuların, Rusya'nın siyasî bağımsızlıklarına son verdiği ülkelerdeki iktisadî başarılarını övmesi ilki yüzlülük, riyakârlık değil de nedir?

SERÇE KAFALILAR

Sen Türkiye'nin doğusundaki Amerikan petrol şirketinin açacağı tek kuyu için kıyamet kopar, sonra git Azerbaycan petrollerini Rus imparatorluğu için kullanan, sömüren Kremlin'i öv... NATO'da bulunduğumuz için bağımsızlığımızı elden gidiyor diye haykır, öte yandan hiçbir siyasî bağımsızlığı olmayan bir takım demirperde ülkelerindeki şüpheli bazı iktisadî kalkınma hareketlerini bize ideal diye göster...

Gidi sahtekârlar sizi. Bağımsızlığa bu kadar hayransanız esir milletlerdeki iktisadî gelişmeleri niçin göklere çıkarırsınız? İktisadî kalkınmayı en önemli prensip sayıyorsanız, Türkiye'nin yer altı ve yer üstü imkânlarını kullanıp ülkeyi biraz daha geliştirebilecek dış yatırım ve işbirliğine niye çılglık çılgınga hücum edersiniz?

Aydın geçinen Truva atları sizi... Sizi hainler, emperyalist uşakları, işbirlikçiler siz!..

Esir Türkler ve Kızıl Emperyalizmi mevzu alan okuyucularımıza tafsiye ettiğimiz eserler

- 1) Onlar da İnsandı - Cengiz Dağcı - Roman
- 2) O Topraklar Bizimdi - Cengiz Dağcı - Roman
- 3) Volga Kızıl Akarken - Şevket Baktöre - Hatıra
- 4) Moskof Mezalimi - Kadir Mısıroğlu - İnceleme
- 5) Tuna Kurbanları - C. Virgil Gherorghiu-Roman
- 6) Bir Devlin Düşüşü - İgor Gouzenka - Roman
- 7) Azap Toprakları - Emine İşinsu Okçu - Roman
- 8) Kızıl Çin'den Neden Kaçtım? - Robert Loh - Hatıra
- 9) 7. Koğuş - Valery Tarsis - Roman
- 10) İmam-ı Şâmil - T. Mümtaz Göztepe - Roman

Millî Türk Talebe Birliği Basın-Yayın Müdürlüğünün 15 günlük Neşir Organıdır.

İstanbul - 15 Kasım 1971

No: 14

YORUM

Tezatlar Ülkesi

3 Kasım 1971 tarihli bir İstanbul gazetesinden: «İstanbul Sıkıyönetim Mahkemelerinde dün Cihan Alptekin ve arkadaşlarının davası ile Gizli Komünist Partisi davasına bakılmıştır.»

Cihan Alptekin ve arkadaşlarının... Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde devam eden duruşmalarında Rahmi Duman'ın eşi ve Hakan Duman'ın annesi Cemile Duman'ı olayı anlatmış ve; «Ben sirden çok konuşuyordum: seni de temizlemek lâzım denilince sustum.» demiştir. Sanıklar Cemile Duman'ın genellikle doğru söylediğini bildirmişlerdir. Hakan'ı babası Rahmi Duman'dan ötürü kaçırdıklarını; R. Duman'ın tefecilik yaptığını, mason olduğunu ve yoksul hastalara bakmadığını söylemişlerdir. Sanıklardan Yavuz Yıldırım Türk «Cemile Duman bize Sosyalist olduğunu dahi söylemişti.» demiştir. Bunun üzerine Cemile Duman; «Sosyalist

(Devamı 3. sayfada)

HABERLER

M.T.T.B. SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ 29 KASIMDA AÇILIYOR

Millî Türk Talebe Birliği, üyelerinin ve bütün Türk gençliğinin sosyal ilimler konusunda yetişmesini istiyor. Artık çağımızda sosyal yönü olmayan ilim kalmamıştır. Teknikten psikolojiye, psikolojiden güzel sanatlara kadar her alanda bilgi sahibi olmak ve bu bilgiyi bilhassa güvenilir otoritelerden almak milletimizin istikbali için zarûrettir. Yanmamak, boşa zaman harcamamak, zekâ tüketmek için gerçeği, doğruyu bir an evvel öğrenmek, Türk milletine en faydalı en uygun görüşü benimsemek memleket sever her genç için hayâtî bir ihtiyaçtır.

Millî Türk Talebe Birliği bu ihtiyaca cevap verebilmek için muhterem öğretim üyelerimizle birlikte tam üç sene çalıştı. Nihayet 16 Ekim 1971 Cumartesi günü saat 15 de M.T.T.B. Seminer Salonunda öğretim üyelerinin iştirakiyle yapılan son toplantıda Sosyal İlimler Enstitüsünün statüsü, müfredat ve ders programının esasları tesbit edildi.

Yapılan müfredata göre, öğretim üyeleri üniversite kürsülerinde talebeye verdikleri ilmin, meselelerimize nasıl tatbik edileceğini anlatacaklar, gençliğe istikamet vereceklerdir. Bu bakımdan dersler hayâtî ve üniversite programının üstünde bir hüviyete sahip olacaktır. Enstitü bilindiği gibi objektif olarak ilmi araştırma yapılan bir yerdir. Dolayısıyla her öğretim üyesi en az bir ay evvel kendilerine bildirilen ders konusu üzerinde daha evvel yapmış bulunduğu araştırmanın hayata tatbik edilebilecek şeklini talebemize verecek olan enstitümüz, gerçek hüviyette bir enstitü yoluna girmiş olacaktır. Buna talebe arkadaşlarımıza hocalarımız tarafından verilecek vazifeler de ilâve edilirse karınca misâli ilmin yoluna girilmiş, araştırmanın şuuru na erilmiş, hayata tatbikinin zarûreti kavranmış olacaktır demektir.

Geleceğin doktoru, hocası, idarecisi, hâkimi mühendisi, yazarı, ressamı, müzisyeni, aktörü, hâ-

(Devamı 15. sayfada)

M.T.T.B.
MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

Tel: 26 36 74 - 26 69 24

Cağaloğlu - İSTANBUL

1 — BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Arşiv Bürosu
- Teksir Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 — DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

3 — EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisan Okulu
- Fen Okulu

4 — FOLKLOR VE MÜZİK MÜDÜRLÜĞÜ

5 — FOTOĞRAFÇILIK MÜDÜRLÜĞÜ

6 — HUZUR ZABITASI

7 — İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

8 — KİTAP KULÜBÜ

9 — KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarihî Günler Komisyonu

10 — KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

11 — MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

12 — ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğretim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

13 — SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

14 — M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

15 — SİNEMA MÜDÜRLÜĞÜ

16 — TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

17 — TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

18 — TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

19 — TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ
TÜRK GENÇLİĞİNİN HİMETİNDEDİR.

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü: Sedat Yenigün
Dizgi: Yüksel Matbaası, Baskı: Birlik Matbaası.

M.T.T.B.

MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ

GENEL BAŞKANLIK

— Babıâli Cad. No: 37, Cağaloğlu - İstanbul - Telefon: 26 36 74
26 69 24

- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversite Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Mıçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- D. Mimar ve Müh. A. Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı Nu: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL: 1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR TEMSİLCİLİĞİ - TEL: 33741

- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ :

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ :

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ :

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

Tel: Santral : 26 69 24
Genel Başkanlık: 26 36 74

(Başaralı 1. sayfada)
olduğunu söylediğini fakat hiç bir örgüte kayıtlı olmadığını bir köy kızı olduğu için sosyalizmi savunduğunu bildirmiştir.
Haber işte bu kadar.

Türkün yepyeni bir dünyanın kurucusu olma sancuları içinde olduğu bir asırda, kendi milli kültürüne dönerek tekrar, (düşmanının bile korktuğu halde cemiyet yapısı beşeri münasebetlerini, insani vasıflarını öve öve bitiremedikleri) «İnsan Tipi»ni yetiştirdikten sonra, Sanayi İnkılabını gerçekleştirmesinden, Ortadoğunun güçlü bir lideri olmasından, korktukları için Batı'nın «emperyalist» güçleri kültür emperyalizmi yoluyla Türk aydınının yolunu kapitalist, eyyamcı ve marksist yollara saptırmaşlardır. Kozmopolitliği yetişecek nesli fikren ve ruhen imha için kullanmış ve muvaffak olmuşlardır. Onun içindir ki, milli olmayan her fikir «moda» haline gelmiş milli düşünce «tü kaka» edilerek efkârı umumiyyeden kovulmuştur. «Batı»ya kapaklanma sevdamız, milletimizin asırlara dayanan yapısını bozmuş örf ve anelerinde çözülme, san'atta fikri de yabancılaşmayı meydana getirmiştir. Cennet getiren bir toplum gibi dayandığı «Temel Müesseseleri» inkâra kadar cemiyet sürüklenmişti. Artık Batı: «Türkler Rumeli'ye ayak bastığından beri Şark meselesi başlamıştır» diye yüzyıllarca üstüne yürüdüğü milleti, kendi kendine söven ve tiksinen bir millet haline getirmenin mutluluğu için dedir.

Dün Rumeli'den Avrupalının çocuklarını toplayıp İslâmlaştırarak kendimize malettiğimiz «DEV-ŞİRME» usulünü bugün Garp bize tatbik ederek hayatı hüviyetini kaybetmiş bir cemiyet kurmanın çığlığını atmaktadır. Biz onların çocuklarının cüz'î bir miktarını pislikten kurtarıp hakikata kavuştururken yani «adam» ederken onlar, bir daha dirilmemek üzere bizi öldürmektedir. Cesetleriyle Türk kafalarıyla, ahlâklarıyla, münasebetleriyle Batıma aşağılık hayatını kabul etmiş hiç bir heyecanı, ideali olmayan NEBATİ BİR CEMİYET!...

İşte içtimaî vaziyeti bu durumda olan bir cemiyetin fertleri de TENAKUZLAR SERGİSİNİ andırmaktadır.

Yoksul bir milletin hastalarından milyonlar kazanan, şehir eşkıyalarına fidyeyi bahşiş verir giberebilen, kutlamayı şampanyalarla yapanlar «SOSYALİST» olduklarını söyleyebilmektedirler.

Köy'de eli nasırlaşmış çileli Anadolu kadınının kendileri olduğunu da iddia edebilmektedirler. Bilmiyoruz, Anadolu'da acaba köylü kadını tarla dönüşünü viskiyle kutlayıp ellerinin nasırını hemen cecik köyün kuaförçüsüne temizletip manikür pedikür derken kürkünü sırtına geçirdikten sonra şevrolesine atlayarak komşu köydeki kumar partisine yetişmek istiyor mu? Hani olur ya, köy bu

merhaleye gelmiş, sosyalistleşivermiş olur da habermiz olmaz.

Kozmopolitliğin en büyük silâhı MODA, nenden-se Türkiye'de elbise ayakkabı modası gibi fikirlere de tesir ediyor. Sosyalist milyonerler, Maocu komediorlar, mini-etekli halk kurtuluş ordusu neferleri. Kürk mantolu Leninciler. Çok tatlı sergiler oluyor doğrusu. Bir bakıyorsunuz bir yoksul köylünün bir yıllık geliriyle bir gecesine giremeyeceği kulüplerde sosyalistçe şarkılar söyleniyor. Villalarda, köşklerde de sosyalizmin geleceği üzerinde nutuklar atılıyor, sex partilerine bile sosyalistçe yön veriliyor..

Siyasal Bilgiler Fakültesinin ananevi «İnek» bayramında Striptease yapan bayan sosyalist talebemiz, üstündeki son şeyi de fırlatınca salon «Nâzım!» «Bağımsız Türkiye!» çığlıklarıyla birbirine giriyordu. 5-6 yıl evvel gazetelerden okuduğumuz bu haberler istikbâlin bilimsel sosyalistlerini bize müjdeliyordu (!)

Eh artık bugün büyük ilerlemeler kaydedildi. Şimdi Villâ Sosyalistlerinden «Örgüte dahil olmayan Sosyalist»ler sadece soyuluyor. Örgüte dahil olan diğer villâ sosyalistlerine tâbi bir şey olmuyor. Bütün kıyamet de bundan kopuyor.

Sonra Sosyalist düşünce MANTIKİ SINIFLANDIRMA'larda da DEVRİM yapıyor. «Tefecilik yaptıkları, yoksul hastalara bakmadıkları» gerekçesiyle çocuk kaçırdıklarını iddia edenler, yoksul tabakanın kapıcılarını, odacılarını, tahsildarlarını Devrim aşkına (!) kurşuna boğuyorlar. Zavallı sapsizler, yoksullar, silâhsızlar devrimin yiğit zebanileri tarafından Mao totemine kurban edilirken Villâlar, yatlar, köşkler içinden köye ayak basmamışlarda, kendilerini köylü, ırgat, yoksul halk kitlesinden sayabiliyorlar... Şaşmayın, bu sosyalistçe sınıflandırmadır.

Devrim mantık silsilesini de altüst ediyor. Fakülte koridorları yoksul Anadolu gençlerinin kanlarıyla sulanırken, fakir milletin gümrük depoları devrim uğruna yakılırken, demir-çelik fabrikaları, petrol rafineleri, su depoları hep devrim uğruna(!) havaya uçurulmak isteniyor ve bütün bunların adına HALK ORDUSU EYLEMİ deniyor.

Mao'ya tapanlar, Lenin'e ilâh diyorlar. Tanrı adedini çoğaltırken «din afyondur» diyerek canı dinamitleyebiliyorlar.

Ezilme ve sömürülmenin düşmanları Mao'nun kızıl kitabından sömürüye karşı mücadele metodlarını öğrenirken Mao babaları Doğu Türkistan'dan petrolünün %57'sini Kızıl Çin için emiyor. Bu sömürüye ne buyrulur demiyeceğiz, dedik ya Devrim Mantığı bu...

Velhasıl bu ülke yolunu şaşırması, Kozmopolitlik asırların sağlam yapısının birliğini çözülürince millet bütünlüğü dağılıvermiş ve kozmopolitliğin

Lütfen sayfayı çeviriniz

YORUM :

en büyük gayri meşrû çocuğu Komünizm bu ortanda gelmiştir. Cehalet, basitlik, sefahat âdilik ULVI FİKİRLERİ, PAK ALINLARI, SEMBOL İNSANLARI cemiyet meydanından kovmuş madrabaz ve sabtekârlar meydana atılmıştır.

Komünist olup kızıl emperyalizme bu ülkeyi peşkeş çekmeye çalışan körpe dimağlar, bu hâle gelişimizin sebeplerini anlayamayacak kadar dar kafalı oldukları için komünist olmuşlardır.

Bu çocuklar düşünce tarihini bilmiyorlar, medeniyetlerinin tarihini bilmiyorlar, dünyadaki bloklar arasında Türkiyenin yerini ve tarihi misyonunu bilmiyorlar cahil oldukları için komünist oluyorlar. Bilmeden ihanet ediyorlar ve bütün bunların müsebbibleri de, bu kozmopolitliği içimize sokan aşalık mahlûklardır.

Eğer sosyoloji bilselerdi görecekerdi ki, Doğu ve Batı iki ayrı âlemdir. Batı Ronesanstan bu yana bütün Ortaçağ boyunca kendini ezmiş bâtil dininden kaçıyor. Dinden kaçarken ruhu ve insanî değerleri de beraberinde tepeliyor. O maddeye kaçarken materyalist olurken haklıdır. Çünkü bütün Ortaçağ boyunca çok çekti hurafelerden, din adına ileri sürülen safsatalardan... Ama hakikata varmakta yanlış yoldadır. Kuru aklı rehber edinmekle yanılmaktadır. Mânâyı inkârda insanlığını yok etmektedir.

Komünist merhale (onların deyimiyle: aşama)

kapitalizmin iğrenç çirkinliklerinden ortaya çıkmıştır. Fakat açın Osmanlı'yı, var mı Batı'nın geçirdiği bu buhranların bir benzeri?... Biz kozmopolit olmaya başladıktan sonra Batı'nın iğrençliklerini de ithal ettik. Bütün bunlar mutlu bir azınlığın işiydi. Aynı mutlu azınlık bugün kızıl emperyalizmi arzuyor. Gömlek değiştirir gibi kızillaşveri-yor.

Eğer tarih bilseydiniz görecektiniz ki, nüfus kağıdını taşıdığınız bu devletin daha yok olmamış müazzam bir «Tarihi Hüviyeti» vardır. Ve buhranlar içinde kıvranan dünyaya SÖYLEYECEK SÖZÜ vardır.

Anti-emperyalist olmak dilde, fikirde, giyinişte, harekette vs. kendini gösterir. Mal ithal eder gibi başkasının buhranlarını başka toplumların ideolojilerini ithal ederek yerli düşünceye karşı çıkmak «anti-emperyalist olmak» demek değildir.

Bu millete çok yabancı elbise giydirildi. Bedene göre değil, elbiseye bedeni uydurmaya çalıştılar. Şimdi de kızıl bir elbiseye bu bedeni sokmaya çalışıyorlar. Ama bu elbisenin elektrikli bir idam elbisesi olduğu fişinin Moskova veya Pekin'de bulunduğu içine girenin de şoke olduğunu unutmamalı.

Not: Türk gençliğinin yolunu sapıtan cereyanları ve bizim ne olduğumuzu anlatan seri yazılarımız aksiyon bölümünde ileride bültenimizde neşredilecektir.

ÜNİVERSİTENİN BÜNYESİ VE FONKSİYONLARI (*)

SOSYAL YAPIYA BAĞLI AKSAKLIKLAR:

Her müessese gibi üniversite de cemiyetten gelen tesirlerin altındadır. Üniversite cemiyetin bu tesirlerine bağlı kalarak gelişir veya değişir. Başlangıçta, kuruluş esnasında üniversiteye nasıl bir şekil ve hangi fonksiyonlar verilmiş olursa olsun, zamanla cemiyet onları kendisine uyacak tarzda değiştirecektir. Bu hususta cemiyetin yapısı, günlük ihtiyaçları ve hâkim sahte temâyüller mühim bir rol oynar. Günlük, geçici ihtiyaç ve temâyüller, yanlış kıymetlendirmeler bir cemiyetin hakiki ihtiyaçlarını ve geleceğine aid doğru fikirleri gölgede bırakıp gelişmeye mâni olur. Önleyici tedbirler ve isâbetli kararlar alınmadıkça bu hâl cemiyette tehlikeli buhranlar doğuruncaya kadar devam edip gider.

Gelişme hâlinde olan bir cemiyet, mâhiyeti icâbı, umumiyetle, istikbâline aid davranışlarını, hakiki ihtiyaçlarını doğru bir şekilde tâyin edememektedir. Günlük, âcil ihtiyaçlar, memleketin gelişmesinde birinci derecede rol oynayacak uzun vâdeî tedbirlerin alınmasına mâni olur.

Günlük ihtiyaçlar, moda fikirler vesâir sahte temâyül ve kıymetlerden gelen tesirler gibi, geçmişin değerlendirilmesi, itiyatları ve gelenekleri de üniversitenin fonksiyonlarını lâyıki ile ifâ edememesinde mühim birer rol oynar. Bu tesirlerin altında kalan ana, babalar ve bizzat gençler mesleklerini istidât ve kaabiliyetlerine ve geleceğin hakiki ihtiyaçlarına göre seçecekleri yerde cemiyette o ân için hâkim olan sahte temâyüllere uymak suretiyle tâyin ederler.

Bunun bir neticesi de, bütün gelişme hâlinde bulunan memleketlerde olduğu gibi, Türkiye'de de gençlerin teknik ve fen kollarından ziyâde kelâmî, lafzî ilimlere râğbet etmesidir. Bu yüzden hukuk, siyasî bilgiler ve iktisat fakültelerindeki talebe sayısı haddinden fazla kabarmakta, izdiham olmaktadır. Bu hâl, yalnız üniversitenin fonksiyonlarına mâni olacak derecede bünyesini sarsmakla kalmıyor, aynı zamanda cemiyetin yapısında da sarsıntılar, aksaklıklar meydana getiriyor, iktisadî ve içtimâî gelişmeye mâni oluyor.

Cemiyetin bünyesinden gelen çok mühim bir

(*) Bu yazı Mümtaz Turhan'ın «Üniversite Problemleri» adlı kitabından alınmıştır.

menfi faktör de memleketteki ilim adamının kıtlığı ile ilgilidir. Bugün bir çok ilimler Türkiye'de, tıpkı bir sergide olduğu gibi sembolik bir şekilde temsil edilmektedir. Hiç bir ilim dalında bir umumî efkârın teessüs etmesine yetecek miktarda ilim adamı yoktur.

Hele sosyoloji, sosyal antropoloji, sosyal psikoloji, psikoloji ve pedagoji gibi memleketin kalkınmasında birinci derecede tesiri olan hayati ilimlerle bunların dallarında çalışanların sayısı korkunç derecede azdır. Bunların kendi sahalarında bir umumî efkâr meydana getirmeleri şöyle dursun, bütün Türkiye'dekileri bir araya getirseniz sayıları tek bir üniversitenin vazifelerini ifâya kâfi gelmez.

Böylece, Türkiye'de ilim adamının kalitesi bir yana, sayısı bile yok denecek derecede azdır.

Memlekette ilim adamı kıtlığı, cemiyetteki diğer müesseseler gibi bizzat üniversite üzerinde de çok menfi tesirler yapmaktadır: Bir defa boş kadroların doldurulması imkânsızlaşıyor, ilmi seviyenin yüksek tutulmasında mühim bir rol oynayan rekabet ve seçme mümkün olmuyor, ilmi kontrol teessüs edemiyor. Bu yüzden de kimin bilgili, işinin ehli ve sahte bir istidât olduğu bilinmiyor.

Sonra, üniversitede şimdiye kadar yapılan ıslâhat ve tasfiyeler de, sırf bu yüzden muvaffak olamamıştır. Çünkü üniversite dışında da içerdekilere daha iyi, daha muktedir eleman bulunamamıştır.

Bu hâl memleketin ilim adamına olan ihtiyacı mütemâdiyen arttığı ve arzın talebi karşılayamadığı müddetçe devam edip gidecektir. Onun için ihtiyaçtan daha çok ilim adamı yetiştirmedikçe üniversitelerde hakiki bir gelişme beklenemez ve yeni açılacak üniversitelere de hoca bulunamaz. Bütün bu mahzurların çıkarılacak kanunlarla bertaraf edilebileceğini düşünmek şüphesiz abestir.

Bütün medenî memleketlerde birinci sınıf, yani müstakil araştırma yapabilecek veya üniversitede öğretim üyesi olabilecek ilim adamlarının umumî nüfusa nisbeti birbirine çok yakındır ve hemen hemen hiç bir memlekette bu nisbet 120'de birin altına düşmez, yani her 100 ilâ 120 kişiye bir ilim adamı isâbet eder. (Yalnız İsrail'de 80 kişiye bir ilim adamı düşmektedir.)

İşte bunun içindir ki, ilim adamı sayısı bakımından bu nisbetlere yaklaşmadıkça memlekette,

Lütfen sayfayı çeviriniz

ÜNİVERSİTENİN BÜNYESİ VE FONKSİYONLARI

diğer bir ço kmeselerle birlikte, üniversite problemini de tatmin edici bir şekilde halletmeye imkân yoktur.

Amerika'da üniversiteler içinde veya dışında faaliyette bulunan birinci sınıf psikoloji âlimlerinin sayısı, Psikoloji Cemiyeti'ne kaydolanlara göre, 18 bindir. Aynı şekilde sosyoloji ve sosyal antropoloji mensuplarının kurmuş oldukları ilim cemiyetinin de 12 bin üyesi vardır. Ve bu misâller kasden diğer ilimlere nazaran mensuplarının sayısı daha az olan ilim dallarından alınmıştır.

İsrail'de de bugün ilmi araştırmalarla meşgûl 3 yüz tane birinci sınıf psikolog vardır. Bunlar ve diğer memleketlerdeki ilim adamları geniş caddelere dikilmiş süs ihtiyaçları olmadıkları gibi, ögünülme için de yetiştirilmiş değillerdir.

Bizde maalesef içtimâî ve iktisadî gelişmenin bir ölçüsü, bir indeksi olmak üzere dâima ve sâdece okuma, yazma nisbeti öne sürülmekte, madalyanın öteki yüzü gösterilmemektedir. Halbuki bir memleketin kalkınmasında en az okuma yazma kadar mühim olan, belki onun da asli şartını ve sebebini teşkil eden ilim adamının nüfusa olan nisbeti ihmâl edilmekte veya bu nisbetin ehemmiyeti görülememektedir. Bu gün Türkiye, okuma-yazma nisbeti bakımından yüzde kırk'a erişebildiği halde, kalkınması için zarurî olan kadronun ancak yüzde beşine sahiptir.

Cemiyette vukua gelen her nevi hâdise ve faaliyetlerde olduğu gibi, ilim adamı miktarıyla üniversitelerdeki ilim adamı veya öğretim üyesi sayısı arasında sıkı bir bağılık, bir münasebet vardır. Memlekette ilim adamının bolluğu, üniversitelerin çoğalması ve bunların ilim adamlarıyla dolup taşması sâyesinde mümkündür. Halbuki sayısı çok mahdut olan üniversitemizde ilim adamının bolluğu şöyle dursun, öğretim üyesi kıtlığı vardır.

Her ne kadar bazı fakültelerde veya bunların bazı bölümlerinde nisbî bir fazlalık varsa da, umumî ve vasatî olarak üniversitelerde öğretim üyesi sayısı son derece kıfayetsizdir. Nitekim bu husus öğretim üyesi sayısının talebe miktarına nisbetinde kendini bâriz bir şekilde göstermektedir. Burada bir fikir edinmek üzere diğer memleketlerden bir iki misâl getirmenin faydalı olacağını zannediyorum.

Milletlerarası şöhreti olan Harward Üniversitesinin on beş bini erkek, dört-beş bini kız olmak üzere takriben yirmi bin talebesi ve altı bin öğretim üyesi vardır. Buna mukabil, otuz binin üstünde talebesi olan İstanbul Üniversitesinde öğretim üyelerinin sayısı bunun onda biri, altı yüzü bulmaz.

Gene dünyaca meşhur Oxford ve Cambridge Üniversitelerinde ise beş ilâ on kişiye bir öğretim üyesi düşmektedir. Dünyanın diğer hakikî üniversitelerinin hiç birinde bir öğretim üyesine on beş'den fazla talebe düşmez.

İngiliz hükümetinin, üniversite problemini derinliğine ve genişliğine tetkik ettirmek için, yüz binlerce lira ödeyerek kurduğu komisyonun, üç sene yakın bir zaman çalıştıktan sonra hazırladığı, dünyaca meşhur, Robbins Raporu'nda yeni kurulacak üniversiteler de ele alınmıştır. Bu raporun yeni bir üniversite açılması için koymuş olduğu şartların başında öğretim üyesi sayısı ile bunun talebe miktarına olan nisbeti gelir: 375 öğretim üyesi tâyin edilemeden hiç bir yeni üniversite açılmaz. Bu üniversitede talebe sayısı da başlangıçta kat'iyen üç bini geçemez. Üniversite genişletilmek istenince de her sekiz talebe için muhakkak yeni bir öğretim üyesi tâyini zarurîdir.

Görülüyor ki, Üniversiteler, insanın son dakikada eline geçen herşeyi içine doldurabileceği elastikiyeti hudutsuz torbalara benzemez.

ÜNİVERSİTENİN BÜNYESİ:

Üniversitenin gerek fonksiyonları, gerek seviyesi üzerine tesir eden en mühim faktörler arasında bünyeden gelen temayüller vardır. Üniversitenin bünyesi dendiği zaman akla, fakülteler, bunların yapıları ile diğer her nevi teşekkülleri, bunların birbiriyle olan münasebetleri, bunlara verilen ve verilmesi gereken değerlere göre meydana çıkan davranışlar ve benzerleri gelir.

Eski, oturmuş, köklü ve gerekli seviyeye ulaşmış bir üniversitede bünyevî fonksiyonlar, ilim dallarının ilim âlemindeki yerleri, cemiyetin temayülleri, asırların verdiği tecrübeler, teamüller ve yeni doğan ihtiyaçlar tâyin eder.

Hakikî bir üniversite içerisinde fakülteler, aynı seviyeyi muhafaza edebilmek için, sâdece cemiyeti amelî ihtiyaçlarına, sahte temayüllerine göre değil, ilmi faaliyetlerin icaplarına göre ayarlanmıştır. Cemiyetin üniversite içinde muvâzeneyi bozacak, ilmi seviyeyi düşürecek taleplerine karşı tahdidler koymak suretiyle tedbirler alınır, bunun için eski meşhur tıp, hukuk ve iktisat fakültelerinin amelî, tatbikî kısımları üniversite bünyesinin dışında bırakılmıştır. Zikredilen fakültelerin cemiyetten gelen talebler icâbı kabaran bünyelerinin üniversitede ilmi faaliyetleri, ilmi seviye ve fakülteler arası muvâzeneyi sarsan, tehdid eden menfî tesirleri bu suretle önlenmiştir.

Fakat bu meseleyi iyice kavramak için bir hakikate işaret etmek lâzımdır. Hakikî bir üniversitede ağırlık noktası, dâima pür ilimlerin toplandığı, diğer her nevi tatbikî bilgilere temel teşkil eden ilimlerin bulunduğu edebiyat ve fen fakültelerindedir. Bunun için, iyi, esaslı, şöhretli bir üniversite tıp ve hukuk fakülteleri kalabalık olan bir üniversite değil, içinde Milletlerarası şöhretler toplayan, devamlı araştırmalara, keşiflere ve türlü ilmi faaliyetlere

sahne olan edebiyat ve fen fakülteleri kuvvetli bir üniversitedir.

Gerçekte, insan ancak uzun bir müddet ikâmet ettikten sonra Oxford ve Cambridge Üniversitelerinde tıp ve hukuk fakültelerinin de bulunduğunu öğrenebilmektedir. Bu hususu müşahhas bir şekilde gösteren diğer bir misâl de Gal. Wales - Üniversitesinin bünyesinden alınabilir: Bilindiği gibi bu üniversite bir veya iki fakültesi bir arada olmak üzere beş ayrı şehirde kurulmuş tek üniversitedir. İşte bu üniversitenin, şehrin her birisinde, yanındaki fakülte ne olursa olsun, mutlaka bir «Art» denilen edebiyat fakültesi vardır. Çünkü üniversiteler hakiki hüviyetlerini veren, yukarıda da işaret edildiği gibi, edebiyat ve fen fakülteleridir. Aksi takdirde, yani edebiyat ve fen fakülteleri olmadan açılacak münferit bir veya iki fakülte ile bir üniversite değil, ancak yüksek bir okul kurulmuş olur.

Fakülteler arasındaki bu nevi nisbetsizlik gibi, bir fakülte içinde bulunan bölümlerin meydana getirdiği muvâzenesizlikler de gerek fakültelerin, gerek üniversitenin fonksiyonları, faaliyetleri ve seviyesi üzerinde çok menfi tesirler yapabilir.

Hakikatte, Üniversitelerin kuruluş anlarında ya bir tesadüf eseri veya cemiyetten gelen menfi tesirlerle temayüllerin neticesi olmak üzere, bir kısım fakültelerin bazı ilim şubeleri öğretim üyelerinin sayısı itibarıyla haddinden fazla kabarmış, diğer bir kısmı da aksine aynı nisbette kısır kalmıştır. Eski hakiki bir üniversitede bir veya iki öğretim üyesi ile temsil edilen bir ilim dalı bugün edebiyat fakültesinde sekiz profesör, bir o kadar doçent ve asistanla idare edilmektedir. Buna mukabil İstanbul Üniversitesinin yarısı, hattâ üçte biri kadar talebesi olan gene çok meşhur ve eski üniversitelerde en az 20-30 profesörün bulunması icab eden bir ilim dalı gene edebiyat fakültesinde bazan bir, iki yardımcısı dahi olmayan bir veya iki öğretim üyesi tarafından idare edilmektedir. İlim dalları ve bölümleri arasındaki bu korkunç nisbetsizlik hiç şüphesiz her nevi ilim ve öğretim faaliyetleri ile yeni elemanların yetiştirilmesi ve seçimi üzerinde çok menfi tesirler yapmaktadır.

Aynı şekilde bugün, birbirinden müstakil böyle olması zaruri- yirmiye yakın bölümün mensupları, mevcut mevzuat icabı, diğer bölümler hakkında pek fazla bilgiye sahip olmadan doktora ve doçentlik tezlerinin kabulü, öğretim üyelerinin seçimi, kadroların tâyini gibi hayatî ehemmiyeti olan meselelerde hükümler verip kararlar almaktadırlar.

Bu şartlar altında bu fakültede muvâzeneli, âhenkli bir gelişme olamayacağı gibi, yüksek bir ilmi seviyenin teessüs etmesi de mümkün olamayacaktır. Zira öğretim üyesi itibarıyla zaten kabarık olan bölümler fazla şişmekte, gelişmemiş bölümler ise inkişâf edememektedir. Binaenaleyh üniversitelerin geliştirilmesi ve ıslâhı maksadıyla faaliyete

geçecek olanların bu hususları da düşünmeleri, göz önünde tutmaları icab eder.

ÜNİVERSİTEDE KADRO VE KONTROL:

Gelişmekte olan her memleketin, üniversite mevzuunda ehemmiyet vermesi lâzım gelen dâvalardan biri de kadro meselesidir. Gelişmekte olan bir memleket, bir mânâya göre de, modern cemiyet hayatı için zarurî olan her nevi müessese ve kadroları tamamlamak üzere ve tamamlamak zorunda olan bir cemiyet demektir.

İktisadî, içtimâî ve siyasi sahalarda kurulması mecburî olan müesseselerin gelişebilmesi kadrolara ve bunları işgâl edecek olan personelin yetiştirilmesine bağlıdır. Bunun için bir müessese kurarken, bir an evvel hedefe ulaşabilmek gayesiyle evvelâ kadrolar geniş bir nisbette tesbit edilir, elemanları yetiştirilir, sonra müesseseler açılır.

Gerçekten gelişmiş ve gelişmekte olan cemiyetlerin maarif tarihleri, maarif siyasetleri yakından tetkik edildiği zaman bu nokta açıkça görülür. Nitekim İngiltere'nin 1830 ile 1860 arasında 20 Üniversite ve kollej açabilmesi bu sayede mümkün olmuştur. Mevcut her üniversitede, gelecekte açılacak en az üç üniversitenin kadrosu bulunuyordu. Bugün bile İngiltere üniversitelerinde, bilhassa Oxford ve Cambridge'de bazı bölümlerin talebe sayısına yakın öğretim üyesi vardır. Bunların çoğu nöbetleşerek ilmi araştırmalarla meşgul olmaktadır. Aynı şekilde Brezilya, Endonezya ve Güney Kore'nin de son on sene zarfında her birisinin vasatı olarak onar üniversite açabilmeleri de ancak bu tarzda hareket etmeleri ile mümkün olabilmıştır.

Buna mukabil, Türkiye son çeyrek asır zarfında bu hususta da uyumuştur. Vakitsiz bir ilk tahsil seferberliğine gidilmesine rağmen ne bunun sonu düşünülmüş, ne de herhangi bir tedbir alınmıştır. Bu düşüncesiz hareket sonunda da, bugün, gerek orta, gerek yüksek tedrisat öğretmen kadrolarında kısa zamanda doldurulamayacak korkunç boşluklar açılmıştır.

Aynı şuursuz davranışların tesiriyle üniversite kadroları da gayet hasis bir şekilde kısılmıştır. Devlet dairelerinde olduğu gibi müccered bir şemaya göre hareket edilerek yakın ve uzak geleceğin ihtiyaçları düşünülmeden kadrolar son derecede dar olarak tesbit edilmiştir. Bu itibarla yeni açılacak üniversiteler için eleman temini şöyle dursun, mevcut olanların en zarurî faaliyet ve fonksiyonlarını idâme ettirmeleri bile imkânsız hale gelmiştir. Bu da yetmiyormuş gibi, eldeki mahdut kadro ve imkânlar içinde yeni eleman yetiştirme fırsatı bile tam olarak verilmemiştir. Zira nisbeten yeni olan bazı maaş zamlarına rağmen, bütün bir ömrü ilme, ilmi araştırmalara vakfedecek olan genç bir insanın eline üniversiteye intisab ettiği zaman usta olmayan bir iskele işçisinin aylık kazancı kadar para geçme-

Lütfen sayfayı çeviriniz

mektedir. Bu, hiç şüphesiz büyük güçlükler, riskler ve mahrumiyetlerle dolu bir hayata girmeye teşvik eden bir durum sayılamaz. Hele bazı ilim ve teknik dallarında yeni yetişen gençlere bunun dört, beş hatta on misli ücret verilirken daha kabiliyetli, daha zeki olanların bugün asistan maaşıyla üniversitelere intisab edeceklerinin beklenmemesi lâzımdır.

İlmin modern hayatın bölünmez bir parçası. Milli Müdafanın aslı bir unsuru haline gelmiş olması bütün milletleri ve hükümetleri harekete geçirmiş, bu arada ilim adamı yetiştirme meselesi ciddi bir şekilde ele alınmıştır.

Fransa, Üniversitelere veya ilmi araştırma merkezlerine intisab edecek genç ilim adamlarına, aşağı yukarı bizim profesör maaşlarına denk bir para vermeğe başlamıştır. Aynı şekilde İngiltere hükümeti de, hem ilim adamı yetiştirmek, hem de yetişmiş olanların Amerika'ya göç etmelerine mani olmak maksadıyla üniversite mensuplarının maaşlarını yükseltmiş ve kendilerine bazı imtiyazlar tanımıştır. Almanya ise zaten bütün tarihi boyunca ilim adamlarına karşı her bakımdan cömert davranmasıyla ilim âleminde büyük bir şöhrete sahiptir.

Memleketimizde kâfi derecede ilim adamı yetiştirilmediğine göre, bâri dışarıda yetiştirilmiş olsaydı; fakat maalesef bu da ihmal edilmiştir.

Nitekim ilk beş yıllık kalkınma plânı gereğince, ilim adamı yetiştirmek üzere Avrupa ve Amerika'ya 3 bin talebe gönderilmesi, kanunda öngörülmüş olmasına rağmen, gerçekleştirilmemiştir. Bu husus Devlet Plânlama Teşkilâtı tarafından bir devlet sırrı gibi gizli tutulmuş, üniversitelere bile zamanında haber verilmemiştir.

Bu yüzden bazı göstermelik teşebbüsler de muvaffak olamamıştır. Binaenaleyh bu meselenin alakalı makamlarca ciddi bir şekilde ele alınıp tetkik mevzuu yapılması gerekmektedir.

Türkiye'nin gerek kalkınması, gerek varlığını muhafaza etmesi bakımından çok mühim ve hayati meselelerin bu derece sahipsiz kalması, onun bugünkü sıkıntılarının başlıca sebebinin teşkil etmektedir. İşte bu husus bizi «üniversitede kontrol» meselesine götürmektedir.

KONTROL

Üniversitede kontrolden, hiç şüphesiz onun dışarıdan teftişi kastedilmemektedir. Bundan maksat, bu yazı serisinin başından beri zikredilen meseleleri, bilhassa üniversitenin fonksiyonlarını, memlekette ilim ve teknik seviyenin yükselmesi ile ilgili bütün dâvaları kendine dert edinen, bunların halli için çareler düşünen, tavsiyelerde bulunan gelişmeleri takip ve kontrol eden bir makamın, bir teşekkülün varlığı ve tesirli bir şekilde faaliyette bulunmasıdır.

Böyle bir teşekkül doğrudan doğruya üniversitenin varlığıyla ilgilidir, ona esas hüviyetini verir, onun cemiyetteki diğer bütün müesseselerin ön saf-larına yükselterek rehberlik vazife ve mes'uliyetlerini yükler. Üniversiteyi bütün bu vazife ve mükellefiyetlerini ifaya muktedir bir seviyede tutabilen ancak bu nevi bir teşekküldür ki, o da maalesef mevcut değildir.

Gerçi yeni açılan bazı üniversitelerde -mesela Orta Doğu'da- buna şeklen benzer bir teşekkül vardır, ama bunun yukarıdaki bütün vazifeleri yerine getirdiği şüphelidir. Atatürk Üniversitesinin de bu hususta güzel bir proje hazırlamış olduğunu memnuniyetle iştmiş bulunuyoruz.

Üniversitenin bütün fonksiyonlarını, vazife ve mesuliyetlerini yerine getirme hususunda birinci derecede rol oynayacak bu nevi bir teşekkülün şekli ve terkibi münakaşa mevzuudur. Şimdiye kadar bir çok meselelerde olduğu gibi, sonu gelmeyecek akademik bir münakaşa açılmasına taraftar değiliz. Bilâkis hemen harekete geçilerek şu veya bu şekilde, fakat mutlaka tesirli bir teşekkülün derhal kurulması yoluna gidilmesi tercih edilmelidir. Şekil bakımından mükemmel görünen, fakat kâğıt üzerinde kalmaya mahkûm ve faaliyetlerinin tesirli olması bakımından gerçekleştirilmesi mümkün olmayan teşekküller yerine derhal amelî ve hızlı neticeler verebilecek heyetler kurulmalıdır.

Maamafih bu hususta, üniversitede kontrol ve mürakabenin bütün şümülü, tarihi tekâmülü ve ilmi geleneği olan belli başlı Avrupa memleketleri ile Amerika'daki çeşitli şekilleri hakkında bir fikir edinmek isteyenler, sayın Profesör Yaşar Karayalçın'ın büyük bir etüd mahsülü olan kıymetli eserine müracaat etmelidirler.

Bu eserde belirtildiği gibi, mürakâbe maksadıyla kurulacak bu nevi bir teşekkül ya bir karma komisyon veya müteveli heyeti ismi altında çeşitli olabilir; fakat şekli ve terkibi ne olursa olsun, mühim olan şelâhiyeti ve vazifeleridir. Selâhiyet itibariyle bu heyet üniversitede mevcut teşekküllerin üstünde kat'i ve mutlak bir mevkie sahip olmalıdır.

Vazifelerine gelince; yukarıda zikr edilenlerin yanında, belki de başında öğretim üyelerinin seçimi yer almalıdır. Zira, üniversitenin fonksiyonları bahsinde de belirtildiği veçhile üniversitenin seviyesi ve gelişmesi üzerinde hiç bir faktör öğretim üyelerinin yetiştirilmesi ve seçimi kadar müessir değildir. Binaenaleyh bu hususta tesirli bir usul mürakâbe sistemine kavuşmamış bir üniversitenin gelişmesi, hatta seviyesini uzun müddet muhafaza etmesi beklenemez.

Bugün üniversitelerimizde câri sistemin her nevi unvan tevcihi ile öğretim üyeliğine tayinin profesörler kurulunca, seçim yoluyla yapılması usulünün- tesirli olduğu iddia edilemez. Nitekim Ordinar-

yüs Profesörlük müessesesi de bu yüzden dejener olmuş, sonunda lâğv edilmiştir. Profesörlük ve sair ünvanların da aynı âkıbete uğrayacağına dair belirtiler başlamıştır. Bu itibarla bütün akademik ünvanlar gibi tayinlerin de profesörler kurulundan alınıp yeni kurulacak olan mütevelli heyetin mürakabesi altında ve onun tesbit edeceği ihtisas komisyonlarına verilmesinde zaruret vardır.

Bugün üniversitelerimizde üzerinde hassasiyetle durulması icab eden bu fonksiyonların ehemmiyetleriyle mütenasib bir şekilde ifa edilip edilmediğini kontrol edecek bir teşekkül yoktur. Her ne kadar bu fonksiyonlardan bir kısmının mürakabesi Senato'ya verilmiş ise de, bu teşekkül mâhiyeti ve selâhiyetleri itibarı ile bu vazifeleri başarabilecek bir vaziyette değildir. Zira bizzat senato da seçim yoluyla yalnız üniversite içinden teşkil edilmekte, kontrol vazifesi de fakültelerce verilmiş kararların mevcut mevzuata şeklen uygun düşüp düşmediğinin inhisar etmektedir. Bu itibarla üniversitenin hayati ehemmiyeti olan fonksiyonları ile ilgili isabetsiz kararların esaslı bir şekilde tashihi bu teşekkülün selâhiyeti ve hattâ idrâki dışında kalmaktadır.

Bu şartlar altında üniversitenin gelişebilmesi ve fonksiyonlarını lâyık veçhile ifa etmesi mümkün değildir. Bu, ancak üniversite dışında, fakat mevcut kanunun çerçevesi içinde, muhtariyete hâle vermeyecek tarzda yeni kurulacak bir teşekkülle gerçekleştirilebilir.

ÜNİVERSİTENİN FONKSİYONLARI:

Geçmişteki rolü ve vazifeleri ne olursa olsun, bugünkü üniversitelerin ana fonksiyonları, Milletlerarası Üniversiteler Mensupları tarafından şu şekilde tesbit edilmiştir:

- 1 — İlim adamı, ilmi araştırmacı yetiştirmek ve ilmi araştırmalarda bulunmak,
- 2 — Üniversite de dahil olmak üzere, bütün eğitim kademeleri için öğretmen yetiştirmek,
- 3 — Kaliteli idare ve iş adamı yetiştirmek.

Modern veya modernleşmekte olan bir cemiyette eğer bu fonksiyonları üzerine alıp muayyen bir seviyede ifa edemiyorsa, fayda yerine zarar verir. Bundan on sene kadar evvel, Afrika'da bir üniversite koleji kurmakla vazifelendirilmiş bir İngiliz terbiye mütehasısı ve profesörü şöyle beyanatta bulunmuştu:

«Yüksek bir tahsil müessesesi açıp, adına, lâyık olmadığı halde Üniversite demekle memlekete mümkün fenalıkların en büyüğü yapılmış olur.»

Bu sözler mühim hakikatın tam olarak ifade edilmiştir; zira herhangi bir müessese şu veya bu seviyede olabilir. Fakat Üniversitenin erişmek mecburiyetinde olduğu tek bir seviye vardır ve fonksiyonlarını bu seviyede ifa etmesi zaruridir.

Üniversitenin bu seviyesini tayin eden faktör nedir? Üniversite seviyesi üzerinde şüphesiz birçok faktörler tesir etmektedir. Fakat bunların arasında öğretim üyelerinin ilmi kaliteleri, seviyeleri, sa-

yıları, sahip oldukları öğretim ve araştırma vasıtaları ile imkânları başta gelir.

Eğer bir Üniversitede yüksek kaliteli ilim adamları ekseriyeti teşkil etmiyorsa, dışarıda yetişmiş olanlarla bunların sayısını çoğaltmak mümkün değilse, böyle bir Üniversiteyi ıslâh etmek veya onun Milletlerarası seviyeye yükseleceğini beklemek beyhude olur. Bu tip bir Üniversitenin, hangi rejime tâbi olursa olsun, dış bir yardıma kavuşmadan kendisini ıslâh etmesi de beklenemez. Zira hiç bir ilim adamı kendisinin erişemediği bir seviyeye başkasını ulaştırılmaz. Kimse bilmediği bir şeyi başkasına öğretemez.

Kaldı ki, böyleleri, bazı beşeri zaafardan dolayı, kendilerinden daha iyilerinin, daha üstünlerinin yetişmesini de istemeyeceklerdir. Ancak kendisine güvenen, kafasında halledilecek ilmi problemleri bulunan, fakat bunların hepsini ele almasına ömrünün kifâyet etmeyeceğini bilen ve eserinin kendisinden sonra da yaşamasını isteyen bir ilim adamı halef yetiştirebilir.

Bu vasıflara, şüphesiz, insanî ve millî vazife ve mükellefiyetlerin şuuruna erişmiş olmak da ilâve edilecektir. Bugün Türkiyemizde bir ilim adamının bu şura erişmesi, maalesef, yüksek bir ilim seviyesine erişmesinden de güçtür. Bütün bunlar gösteriyor ki, Üniversite demek, her tahsil müessesesinde olduğu gibi, kaliteli öğretim üyesi demektir. Yüksek kaliteli ilim adamlarına kâfi derecede sahip olamayan bir üniversite artık üniversite olmaktan çıkacak, sadece diploma dağıtan bir müessese haline gelecektir.

Bir üniversite bu seviyeye düştüğü andan itibaren Milletlerarası ilim sahasında eşit muamele görmeyerek itibarını kaybeder. Yalnız, bu hususta hakikate yakın ve objektif bir hükme varabilmek için, üniversiteler arasında kesif bir hale gelen siyasi ve içtimâî münasebetlerle ilmi olanları birbirine karıştırmamak lâzımdır. Zira bugün Milletlerarası gruplaşmaların bir neticesi olmak üzere aynı adı taşıyan her seviyedeki müesseseler arasında siyasi ve sosyal münasebetler kurulmuştur. Bunlara bakarak seviye değerlendirmelerine girişmek çok yanlış hükümlere varmakla neticelenecektir. Onun için objektif delillere de ihtiyaç vardır:

Nitelikim üniversitelerimiz bugün gayet kesif bir şekilde Milletlerarası münasebetlerde bulunmalarına rağmen, bazı üniversitelerce eşit muameleye tabi tutulmamaktadırlar. Meselâ, pek iyi derece ile mezun olan asistanlarımızdan birisinin, doktora yapmak üzere gönderildiği Cambridge Üniversite since diplomasının kabul edilmeyerek yeniden tahsile mecbur tutulduğu görülmüştür. Bir başka sefer de Oxford Üniversitesi, gene bizden mezun bir talebeyi, İstanbul Üniversitesini kendisiyle aynı seviyede tutmadığını bildiren bir yazı ile reddetmişti.

Şu halde üniversitelerin yüksek seviyede tesiri birer ilim müessesesi olmaları isteniyorsa bu gibi acı hakikatların bilinmesine ihtiyaç vardır.

Düşünce üzerine

M. Sami MENGÜÇÖĞLU

Düşünce, insan aklının çevreden topladığı çeşitli malumat, bilgi ve müşahadelere bir ölçü dahilinde zihninde işlemesi, şekillendirmesi ve saydala bir hale getirme çalışmasıdır.

İnsanı diğer mahlûklardan, bilhassa hayvandan ayıran hususiyetlerin başında gelen akıl cevheri, şüphesiz düşünme ameliyesine hizmet ettiği nisbette kıymetini muhafaza edebilmektedir. Sadece söylenilen söz ve yapılan işlerin hafızada dercedilmesi, düşünce faaliyetinin olmayışıyla aklın fonksiyonu şimdiki kadar yükseltmeyeceği bilinen bir vakıadır.

İnsanlar arasında temayüz ederek, «münevver» diye adlandırılan kimseler vardır. Bunlar sahip oldukları geniş bilgilerini, sağlam karakter ve samimiyet temelleri üzerine oturarak düşünce binasını inşa edebildikleri ölçüde hakiki mahiyetlerine kavuşmuş, bir çoklarının malik olamayacağı vasıflara ulaşılmış şahsiyetlerdir.

Tesis edilen her yapı gibi, düşüncenin de vatanı (ortamını) bulacağı bir yer ve meydana gelebilmesi için bir takım malzemelere ihtiyaç vardır.

İlmi ve ciddi eserlerden temin edilecek sıhhatli malzemeler düşüncenin üzerinde yükseleceği emin basamaklardır. Bu sebeptendir ki, düşüncenin gayesine ulaşabilmesi, mükemmel eserlerin okunması yanında, o eserin özüne inebilmesi göze alan delice bir cür'et ve mevzuları sindire sindire anlayabilen dinç bir zekâyâ ihtiyaç vardır.

İnsanlar ilk devirlerden beri iptidai de olsa etrafında mevcut tabiatı merak etmişler, cereyan eden hadiselerin esrarını öğrenmeye çalışmışlardır.

Zamanımıza kadar süren ve hiçbir zaman durmayacak olan çalışma, öğrenme ve bütün bunlar üzerinde düşünme ameliyesi, dünün ağaç kovuğunda oturan insanı, bugün ay yolculuğu yapma durumuna getirmiştir. Bundan dolayı, beşer hayatında bugün asırlar, seneler değil, günler arasında bile büyük ilerleyiş farkları gözükmektedir.

Düşüncenin hakiki mertebesine varanlar her cemiyette sivrilmiş ve insan yığınlarını etraflarına toplayarak, onlara istikamet göstermişlerdir. Hayat içinde yolunu en iyi tayin eden düşünce adamlarıdır. Tarihin her devrinde kitleleri, onların yol gösterici fikirlerinin ışığında görmek mümkündür.

İnsanlar gibi cemiyetler (toplumlar) de düşünürler. Onların düşünceleri ferdin düşüncesi gibi tek bir fikir üzerinde değildir. Cemiyetlerin bağlandığı fikir manzumeleri, milli iradenin vasatını (ortamını) bulduğu ve hayatın bütün cephelerini içine alan hükümler silsilesinden müteşekkildir. Kitle onunla düşünür, onunla yeni bir şekle ve hüviyete kavuşur.

Buna göre, tek bir ferdin hiç bir zaman cemiyetin bütün iş ve meselelerini içine alarak halledebilecek nisbette bir düşünce sistemi kurmaya imkânı mevcut değildir. Geçmişin aynası olan hakiki tarih, ferdin dimağından çıkan fikirlerin, etrafındaki toplulukları ancak muayyen bir zaman için tatmin ettiğini göstermektedir.

Cemiyetlerin düşünce sistemlerini kurabilmeleri, sıkı ve güçlü bir ruha sahip olmalarıyla mümkündür. Bu ruh, yaşadığı muhitin, sahip olacağı biyolojik unsurların, örf ve adetlerin, milli hafızanın ve hepsinin üstünde inanışların tertibinden ibaret tir.

Bu unsurların, hayat içinde muhtelif şekillerde kaynaşması; cemiyetteki fertlerin müşterek düşünce potasında erimesi ve yeni bir şekle kavuşmasından düzenli hayat programları doğar.

Cemiyetlerdeki mânevî liderler, toplulukları her an irşâd etmek ve onları düşünmeye davet etmek mecburiyeti içinde bulunmalıdırlar.

Düşünce mekanizması işlemeden kabul edilen her fikir, yapılan her iş zararlı ve yanlış olmaya mahkûmdur.

Mukaddes kitaptaki ilk emrin «oku» olması sebepsiz değildir. Burada: okumadan bir netice, bir gaye beklenmektedir. Netice, bilinmeyen bir çok mevzulara vakıf olmak; gaye ise, bilgilerin hafızadan şura taşınarak orada sıkı sıkıya adeta didilercesine hakikatine (muhasabe ve rûkabe yoluyla) varılabilmesidir. Yoksa, okumuş olmak için okumak değil...

İnsanda eskiden beri olagelen tekâmülün ondaki düşüncenin neticesi olduğunu söylemiştik. Bu düşüncenin yalnız maddî sahaya inhisar ettirilmesi ise onun asli gayesi olmaktan uzaktır.

«Düşünüyorum, o halde varım» diyen büyük mütefekkir, varlığın düşünceyle bilindiğini işaret ederken, sanki şöyle demek istemiştir: İnsan düşünceyle varlığının farkındadır. Mademki vardır, varlığının da her şey gibi bir sebebi ve gayesi olmalıdır. Bu gayeyi varlığın hakiki sahibine hizmet, şüphesiz o benliği taşıyana ilâhî bir mükellefiyet aynı zamanda şerefli bir vazifedir.

Düşünmek zannedildiği kadar kolay olmayıp; bir zorlanma, eziyet ve çile işidir. Düşünce adamı zihnini çatlatırcasına düşündüğü müddetçe hakikatleri yakalama ve onların aslına nüfuz etme imkânına sahiptir.

Nasıl ki bir tablo, ancak tertemiz ve lekesiz bir fon veya zemin üzerinde güzelliğini gösterebilme imkânına sahipse, sâlim bir düşünce de ciddi fikir,

bilgi ve müşahadelerin serbestçe tetkik edileceği du- ru ve berrak bir hafızaya muhtaçtır.

Hafızanın lüzumsuz ve malâyani mevzu ve me- selelerle doldurulması, zekânın onlarla meşguliye- ti, düşüncenin hakiki hizmet fonksiyonunu yapma- ya manidir.

İnsanlığın kurtarıcısı ve lideri Peygamberimi- zin lüzumsuz iş ve sözlerden daima uzak kalmamızı bilecek hassasiyet ve kabiliyetin mü'minde buluna- lere erişmesi keyfiyetinden başka bir şey değildir.

Toplulukların çeşitli hadise ve tesirler sonun- da milli düşünceden ayrılması kadar korkunç bir akıbet yoktur.

Cemiyetin, asırlardan beri muhafaza ettiği dü- şünce mekanizması bozulur adeta, Tek bir ideal alt- tında birleşen insan gruplarının her biri ayrı bir hüviyete bürünür. Millî birlik ve tesanüd kopar, a- narşiler çıkmaya huzursuzluk artmaya başlar, Ce- miyetteki uzuvlar vazifelerini ifa edemez hale gelir. Hak, adalet ölçüleri zayıflar; her bakımdan teşkilât- lı insan grupları sürü halini alır.

Cemiyetlerin bağlandığı ideal fikirlerin zaman içinde mutlaka yenilenmesi, tekrar tekrar düşünül- mesi; yepyeni ve daha mükemmel bir şekilde anla- tılması icabeder. Bu değerler manzumesi ilâhî bir kaynaktan gelse dahi...

İdeal fikir ve hüküm manzumeleri her zaman ve her insanın anlayacağı biçimde değildirler. Bu fikirler kendilerine samimi bağlanmış ve yaşadığı cemiyetin bütün hususiyetlerine sahip mütefekkir- ler tarafından ince ve isabetli düşüncelerle (esrarı- na erişilerek) kitlelerin anlayacağı tarzda onların istifadelerine arz edilir.

Millet olarak, tarihimizde büyük ideal ve gaye- lere bağlanmış ve onları muasır milletlerden daha iyi muhafaza etme ve neticesini devşirme mevkiine gelmişiz. Öyle ki, bu iddia sadece mücerred olarak kalmayıp bir çok ilim ve san'at eserleri sayesinde günümüzde bile işaretleri görülmektedir.

En iyiyi bulmuş, ona bağlanmış ve onun üze- rinde en mükemmel şekilde düşünerek madde ve manâda haşmetli bir mevkie gelmişiz.

O halde bugün neden böyleyiz? Aradaki mesafe niçin bu kadar büyüktür? Cevap tekdir: Düşünme- yi unuttuğumuz!... İnsan aynı insan, imkânlar yine var, ideal fikrimiz ise bütün canlılığı ve tazeliğiyle mevcut. Bütün bunlara rağmen düşünme keyfiyeti hiç bir şekilde mevcudiyetini gösteremiyor.

Bir noktaya gelmişiz, ondan sonra o noktada düşünmeyi durdurmuş; düşünmeden delicesine iş- ler yapmaya başlamışız!...

Akıllının deliden farkı olan, yaptığı her han- gi bir şeyi düşünerek yapması gibi, bizim de düşün-meyi unuttuğumuzun had çizgisinden sonraki bütün iş, davranış ve münasebetlerimiz, gayri iradî bir hü- viyet kazanmıştır. Ferdi iş münasebetlerimizden a- ilevî, hattâ memleket meselelerimize kadar bütün çalışmalarımız; öz yapımıza ve vazifemizi bilmiyor-

muçcasına cereyan etmekte; hâlâ bu duruma düşü- şümüzün neticelerini basit sebeplere irca etmekte- yiz. Az bir yekûn teşkil eden gurubun, bu umumî hâl değişimine uymaması, neticeyi değiştiremediği gibi her hangi bir tesir icra etme imkânına da se- bep olamamıştır.

Mevcut mefhumların üzerinde dahi düşünme- yen biz, madde âleminin esrarları içinde istikbale uzanan düşünce hattını nasıl tayin edeceğiz?

Nesilleri düşünmeye çağırmanın zamanı gel- miştir. Biz bu fonksiyonu yapamadığımız zaman, onların kafalarının idealimiz, dolayısıyla milletimiz aleyhine doldurulacağı aşikârdır. Cemiyetimiz, dü- şünceyi katlederek menfaat temin eden zümre ve müesseselerle doludur. Düşüncenin yerleşmesi onla- rın menfaatlerinin yok olması demektir.

Senelerden beri gayri ciddi işlerin adamı ol- muş neslimiz için düşünce can sıkıcı, lüzumsuz ad- dedilmekte, düşünce adamına ise hayret edilen bir tip nazarıyla bakılmaktadır. Genç neslimiz düşünce- yi getirecek okumaya; resimli mecmua ve magazin dışında pek itibar etmemekte, bütün iş ve hareket- leriyle mes'uliyetsiz bir hayat sürmektedir.

Millî maarifimiz bile ilk mektepten üniver- siteye kadar genç nesli lâykıyla düşünmeye sevk- edecek her hangi ciddi bir çalışma yapma gayretin- den uzak kalmıştır. Her şey kolay ve basit tarafın- dan öğretilip, belletilmiştir. Maarif makinasından umumiyetle, büyük milletimizin büyük ideallerin- vakif olamayan ve onu anlamaktan uzak kalan «ba- sit insanlar» yetişmiştir. Hele, işçi ve diğer halk grupları; kulaktan dolma, gazeteden kalma ve sine- ma, tiyatro gibi müessir propaganda yerlerinden ekseriyetle yontemsiz, gayesiz ve lüzumsuz malû- mat ve bilgilerle doldurulmuştur. İçtimai hayattı; midevî, şehevî gibi maddî hayat faaliyetleri dışın- da bir fonksiyon yapamaz duruma düşmüş, adeta bir sürü haline gelmiştir.

Düşünceden böylesine kaçan nesillere, düşünce- nin, hayatın aslına ulaşmak için yegane vasıta oldu- ğunu; madde de manâya, yoklukta varlığa kavuş- manın ancak düşünce yoluyla ulaşılabileceğini an- latmalıyız.

Düşünceyi sevmeli ve sevdirmeliyiz. Bizi ve bağ- lı olduğumuz cemiyeti, düşüncenin mucizevî netice- sinin kurtaracağından emin olmalıyız. Düşünce, ay- nı zamanda yeni bir hayata giriş, hadiseleri duyu organları dışında en iyi görüş ve tahlil vasıtasıdır.

Temel eserlerimizi, samimi bir niyetle okuma- lı ve onlar üzerinde düşünemeyi öğrenmeliyiz.

Okunan her bilgi ve malûmat ancak düşünce sayesinde, düşünce sahibine mal olabilir. Yine, dü- şünce sayesinde ki, edinilen çeşitli bilgilerin doğ- ru ve hakikilerine vasıl olunabilir.

Asrımız düşünce asrı olmalıdır. Hayatının her sahasında maddileşen, böylece insanlıktan uzakla- şan günümüzün insanını ancak düşünce kurtaracak- tır. «Bir saatlik tefekkürün bir yıllık ibadetten ha- yırlı olduğu» nu bizlere bildiren ilâhî emrin ışığın- da düşünmenin hakikatına varmalıyız.

M. T. T. B.

SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ YÖNETMELİĞİ

Bu Enstitü ve Yönetmeliği, Milli Türk Talebe Birliği Ana Tüzüğü'nün 2. maddesinin d, f ve h fıkraları uyarınca, 21. maddede zikredilen İhtisas Komisyonları muvacehesinde teşekkül ettirilmiştir.

Madde: I. a) Enstitünün adı:

M.T.T.B. Sosyal İlimler Enstitüsü.

b) Merkezi:

İstanbul Milli Türk Talebe Birliği Sosyal İlimler Enstitüsü Salonu ve Müstemilâtı.

Madde: II. Enstitünün gayesi:

Sosyal meseleler, iktisat, teknik, tıp, psikoloji, dil, tarih, din ve ahlâk, hukuk, san'at ve edebiyatta fikir cereyanları, tiyatroya, musiki, hitâbet ve sair konularda genel kültür kazandırmak.

Milli değerlere ve demokrasiye bağlı entellektüel yetiştirmek.

Madde: III. Kayıt, kabul şartları:

Enstitüye kabul edilecek talebelerde aranacak vasıflar şunlardır:

1 — Üniversite mezunu olmak.

2 — Üniversite talebesi olmak.

3 — Yüksek okul talebesi olmak.

4 — Lise mezunları için açılacak imtihanı kazanmış olmak.

5 — Bütün adaylar için yapılacak mülakat imtihanında yeterli puan almak.

6 — Lise veya dengi okullar üstünde herhangi bir okuldan mezun olmak.

Madde: IV. Her talebeye bir hüviyet verilir.

Madde V. Mezun olan talebelere, öğretim üyelerinin imzalarını taşıyan birer belge verilir.

Madde VI. Dersler; Cumartesi, Pazar hariç, haftada üç gün, saat: 18.00 - 20.00 arasında yapılır.

Madde: VII. Cumartesi günleri genel mahiyette konferanslar düzenlenir.

Madde: VIII. Enstitünün tahsil süresi:

İki sömestr hâlinde bir akademik yıldır.

Madde: IX. Enstitünün organları:

a — Genel Kurul

b — İdare Heyeti

c — Öğretim Üyeleri

d — Müfredat Komisyonu

e — Mülakat ve İmtihan Komisyonu

f — Talebe Seçim Komisyonu

g — Enstitü Müdürlüğü

h — Enstitü Talebe Temsilciliği.

a — Genel Kurul:

Genel Kurul, enstitü öğretim üyeleri, M.T.T.B. Genel Başkanı, genel muhasibi, genel sekreteri, enstitü müdür ve enstitü talebe temsilcisinden meydana gelir.

Genel Kurulun vazifeleri:

1 — Genel Kurul, enstitünün en yüksek organı olup enstitüye âit işleri inceler ve karara bağlar.

2 — Statü değişikliğini, umumî teâmül üzere görüşür ve karara bağlar.

3 — İdare Heyeti'ne girecek öğretim üyelerini seçer.

4 — Müfredat Komitesini seçer.

5 — Enstitünün mâli durumunu görüşür, bütçesini tasdik eder.

6 — İdare Heyeti'nin teklifi ile toplanabilir.

7 — Yılda bir kere toplanır.

b — İdare Heyeti:

İdare Heyeti, yedi üyeden teşekkül eder:

1 — Genel Kurulun seçeceği üç öğretim üyesi.

2 — M.T.T.B. Genel Başkanı.

3 — M.T.T.B. Genel Başkanının tayin edeceği bir üye.

4 — Enstitü Müdürü.

5 — Enstitü talebe temsilcisi.

İdare Heyetinin vazifeleri:

1 — Enstitünün gayesini tahakkuk ettirmeğe çalışır.

2 — Statüye göre enstitünün işlerini yürütür.

3 — Talebe seçim komisyonunu teşekkül ettirir.

4 — Müfredat komisyonunun yapacağı programı yürürlüğe koyar.

5 — Mülakat ve imtihan komisyonlarını teşkil eder.

6 — Çalışmalarının yer ve zamanını tâyin eder.

7 — Enstitünün kontenjanını tesbit eder.

8 — Mülakat komisyonunun, mülakat imtihanında takdir ettiği puanları derecelendirmeye tâbi tutar ve enstitüye girebilecek talebeleri belli eder.

9 — Talebelerden alınacak sembolik ücretin miktarını, ne şekilde tahsil edileceğini tâyin eder.

10 — Muhtaç talebelere yapılacak tenzilatın oranını, burs durumunu tesbit eder.

11 — Enstitü müdürünün selâhiyetlerini tesbit eder ve mukaveleye bağlar.

c — Öğretim Üyeleri:

Öğretim üyeleri, müfredat komisyonunun teklif edeceği adaylar arasından İdare Heyetinin oy çokluğu ile seçilir.

d — Müfredat Komisyonu:

Genel Kurulca üç öğretim üyesinden az olmak şartıyla teşekkül ettirilir.

Vazifesi:

1 — Her öğretim yılı içinde okutulacak branş ve konuları tesbit eder.

2 — Tesbit edilen branş ve konuları İdare Heyetinin tasvibine sunar.

e — Mülakat ve İmtihan Komisyonları:

İdare Heyetince, dersin aslı hocası ve yeteri kadar öğretim üyesinden teşekkül ettirilir.

Vazifesi:

1 — Enstitüye girecek aday talebeleri bilgi, kültür ve şahsiyet bakımından yoklar, gerekli pu vantajı yapar.

2 — Mezun olacak öğrencileri gerekli gördüğü şekilde imtihan eder ve mezuniyet belgesi almağa hak kazananları belli eder.

3 — İmtihan neticelerini İdare Heyetine bildirir.

f — Talebe Seçim Komisyonu:

İdare Heyeti tarafından teşkil edilir.

Vazifesi:

1 — Enstitüye kaydolmak isteyenler hakkında biyografik bilgi toplar.

2 — Adayların şahsiyet ve fikir yapıları konusunda araştırma yapar.

3 — Toplanan bilgileri tasnif eder, dosyalar.

Ön tahkikatta aranacak vasıflardan bazıları: Kıyafet, davranış, boy-bos, vücut ve ruh sağlığı, faaliyet gösterdiği dernek, cemiyet ve teşekküller, okuduğu eserler, inanç durumu, diksiyonu, alışkanlıkları ve ilh...

g — Enstitü Müdürlüğü:

Enstitü Müdürü, İdare Heyetinin ekseriyet kararı ile tâyin edilir.

Vazifesi:

1 — Büroyu kurar ve çalıştırır.

2 — İdare Heyetinin verdiği selâhiyetlere göre,

enstitünün işleyişini temin eder.

3 — Enstitünün ihtiyaç ve problemlerini İdare Heyetine bildirir.

4 — Enstitü bürosu için gerekli elemanları tâyin eder, M.T.T.B. Genel Başkanlığına bildirir, tasdik ister.

h — Enstitü Talebe Temsilciliği:

Temsilci, enstitü talebeleri arasından Enstitü heyetinin idaresi ve kontrolü altında ekseriyetle seçilir.

Vazifesi:

1 — Talebe arkadaşlarının meselelerini enstitü müdürüne bildirir.

2 — Arkadaşlarını gereken yerlerde temsil eder.

Madde: X. Devam İşleri:

1 — Enstitüye devam mecburidir.

2 — Üç gün mazeretsiz devam etmeyen öğrencinin kaydı silinir. Kaydı silinen öğrenci, her hangi bir hak iddia edemez.

3 — Her gün enstitü müdürlüğünce yoklama yapılır.

Not: Enstitüde dersler, aktif metotla yapılacağından, her öğrencinin zamanında derse gelmesi zaruridir.

Madde: XI. Enstitü müdürlüğünce tutulacak defter ve dosyalar:

1 — Gelen giden evrak kayıt defteri.

2 — Yazıların saklanacağı klâsörler.

3 — Ödenecek sembolik ücretlere ait makbuz.

4 — Öğrencilere ait zâti dosyalar.

5 — Saymanlık defteri.

6 — İstatistik dosyası.

7 — Yoklama ve ders defteri.

Kayıtlarda İstenecekler:

1 — Fiş dilekçe (adres yazılacak).

2 — Tahsil durumu belgesi.

3 — Üç vesikalık fotoğraf.

4 — Makbuz.

5 — Nüfus hüviyeti.

Madde: XII. Enstitü kütüphanesi:

1 — Derslerle alakalı kitaplardan müteşekkil bir kütüphane kurulur.

2 — Bu kitaplar, kütüphaneler mevzuatına göre, talebelerin istifadesine sunulur.

Umumiyetle Okutulacak Branşlar:

1 — Sosyal meselelerimiz ve hâl çareleri.

2 — İktisat: Çeşitli iktisadi doktrinler. Bizim iktisadi yapımız. Bizim iktisadi görüşümüz.

3 — Sosyoloji: Çeşitli sosyolojik görüşler. Bizim sosyal yapımız.

4 — S. Siyâset: Siyâsetin genel izahı. İyi bir siyâset adamı nasıl olmalı? Dünya siyâseti ve Türkiye. Belli başlı siyâsi görüşler.

5 — Kültür: Türk kültürünü meydana getiren unsurlar. Kültür emperyalizmi.

6 — Dil: Türk dili ve uydurmacılar. Dilimizi nasıl geliştirebiliriz?

7 — Edebiyat: Türk Edebiyatı. Bugünkü durum. Lütfen sayfayı çeviriniz

- 8 — Güzel sanatlarda fikir akımları.
- 9 — **Tarih:** Tarih şuurunun önemi. Türk tarihinin ana hatları. Tarihimizde sosyal müesseselerin gelişme merhaleleri. Meselâ; vakıflar, maarif...
- 10 — **Psikoloji:** Ruh sağlığı, gençlik buhranları. Modern psikoloji ve mâzi. Adler, Jung.
- 11 — **Sosyal Psikoloji:** Kitleler psikolojisi ve fert.
- 12 — **Teknik:** Zenginlik kaynaklarımız ve bunların işletilmesi. Sanayileşmede tuttuğumuz yol. Türkiye'nin sanayileşmesi.
- 13 — **Tıp:** Türkiye'nin genel sağlık durumu. Fert sağlığı. Beslenme. Mevcut gıda sanayii ve tıp, doğum kontrolü.
- 14 — **Hukuk:** Umumî hukukî kaideler. Türkiye'de kanunların işleyişi. Müeyyide müessesesi ve islâh yolları.
- 15 — **Demokrasi:** Neden demokrasi? Dünya anayasaları ve bizim anayasamız. Türkiye'de adâlet müesseseleri.
- 16 — **Din ve ahlâk:** Peygamberler, dinler neler yapmış? Misâlleriyle içtimâî ahlâkın esasları. Ahlâkın temelleri. İçtimâî ve ferdi ahlâk. Telkin. Telkinin genel prensipleri. Cemiyet ve fert münasebetlerinin önemi.
- 17 — **Musiki:** Musiki nedir? Lüzumu? Sanat olarak değeri. Klâsik Türk ve halk musikisi.
- 18 — **Tiyatro:** İçtimâî değeri. Bizdeki tiyatrolarda temalar. Gerçek tiyatro.

- 19 — **Sinema:** Filmlerimizin kritiği. Sosyal, psikolojik zararları. Gerçek sanat.
- 20 — **Hitâbet:** Güzel konuşmanın önemi. Güzel konuşma sanatı.
- 21 — **Aktüalite:** Aktüel olayların kritiği.
- 22 — **Ekol sahibi ilim ve sanat adamlarımız.** M. Akif, Ziya Gökalp, Farâbi, M. Turhan ilh...
- 23 — **Okunan mevzuların umumî bir görüş altında birleştirilmesi.**

Öğretim Üyeleri:

- 1 — Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan
- 2 — Prof. Dr. Ayhan Songar
- 3 — Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik
- 4 — Doç. Dr. Adnan Ziyâlar
- 5 — Ahmed Kabaklı
- 6 — Prof. Dr. Cevad Babuna
- 7 — Prof. Dr. Faruk K. Timurtaş
- 8 — Prof. Dr. Mustafa Köseoğlu
- 9 — Prof. Dr. Muharrem Ergin
- 10 — Op. Dr. Mazhar Özman
- 11 — Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş
- 12 — Doç. Dr. Nejat Göğünç
- 13 — Nahid Dinçer
- 14 — Prof. Dr. Ömer Faruk Akün
- 15 — Prof. Dr. Sabahaddin Zâim
- 16 — Doç. Dr. Salih Tuğ
- 17 — Prof. Dr. Şahabeddin Tekindağ
- 18 — Dr. Yusuf Ziya Kavakçı
- 19 — Ord. Prof. Dr. Z. F. Fındıkoğlu

(Baştarafı 1. sayfada)
tibi, iktisatçısı, psikoloğu, tarihçisi, dilcisi, hukuk
çüsü, avukatı olacak bugünkü üniversiteli kardeşle-
rimiz bu samimi yuvada, yukarıda açıkça izaha ça-
lıştığımız anlayışa erecek, hiç şüphesiz vatan ve mil-
lotine faydalı olmanın sürür ve gururunu duyacak-

ÜNİVERSİTELERDE REKTÖRLÜK SEÇİMLERİ

Bu sene 29 Ekimde İstanbul Üniversitesi, İstan-
bul Teknik Üniversitesi ve Ege Üniversitesi Rektör-
lük seçimleri yapılmıştır.

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne 253 oyla
tekrar Prof. Nâzım Terzioğlu seçilmiştir.

Rektör Terzioğlu'nun rakiplerinden Fikret Sa-
atçioğlu 91, Fehim Fırat ise 84 oy almışlardır.

Neticelerin açıklanmasından sonra Rektör Nâ-
zım Terzioğlu: «Üniversite Reformu konusunu en
iyi şekilde halledeceğimize inanıyor ve bu konud-
sizlere söz veriyorum» demiştir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Rektör seçimini
ilk turda, yine Prof. Galip Sağıroğlu kazanmıştır.

Oyların 127 sini alan Sağıroğlu büyük ekseri-
yeti elde etmiştir.

Ege Üniversitesinde Fen Fakültesinden Prof.
Dr. Yusuf Vardar seçilmiştir.

İlk turda Prof. Yusuf Vardar ve Prof. Burhan

tur. Tarihine, milli değerlerine bağlı idealist bir genç
için memleketine hizmet etmek kadar büyük bir
hâz olabilir mi?

Not: Aday kaydını yaptıran arkadaşlarımızın
25 Kasım'a kadar esas kayıtlarını yaptırmaları rica
olunur. İstenen belgeler yönetmelikte mevcuttur.

Enstitü Müdürlüğü

Pekin barajı aşarak ikinci tura kalmışlardır.

İkinci turda ise Prof. Vardar 59, Prof. Pekin
de 52 oy almışlardır.

4 Kasımda yapılan Ankara Üniversitesi Rektör-
lüğüne ise, tekrar Prof. Dr. Tahsin Özgüç seçilmiş-
tir.

ORTA ÖĞRENİM KOMİTESİNİN GEZİSİ

M.T.T.B. Merkez Orta Öğrenim Komitesi, men-
suplarına sık sık yaptırdığı faydalı gezilerden biri-
ni daha yapmıştır.

İlk olarak Süleymaniye Camii ve civarı ziyaret
edilmiş oradan Türk İslâm Eserleri Müzesine gidil-
miştir.

Türk - İslâm sanatının en mükemmel eserleri-
ni büyük bir hayret ve takdirle seyreden Orta Öğ-
renim mensupları idarecilerine bu gezilerden duy-
dukları memnuniyetlerini bildirmişlerdir.

M.T.T.B. KİTAP KULÜBÜ FAALİYETLERİNE BAŞLADI

Mekteplerin tatili dolayısıyla yaz aylarında fa-
aliyetini durduran Kitap Kulübümüz, yeniden çalış-
malarına başlamıştır.

Talebe gençlere bu yıla kadar olduğu gibi; en
iyi kitapları, en ucuz şekilde temin etmek, kitap o-
kumayı sevdirmek ve yaymak gayesini güden Ku-
lübümüz; bu sene daha çeşitli ve kıymetli kitapla-
rı, gençliğin istifadesine arzedecektir.

Tetkik edilmiş ve faydalı bulunmuş; edebî, ta-
rihî, ilmi ve fikrî eserleri ihtiva eden kulübümüz,
her şeyden evvel «hizmet»i ön plâna almakta, çok
cüz'î bir kâr mukabilinde kitap satışı yapmaktadır.

Talebe kardeşlerimizin Kitap Kulübünün ten-
zilâtli satışlarından istifade edebilmesi için en kısa
zamanda «Üye» olmaları icabetmektedir.

Millî Türk Talebe Birliği Basın Yayın Müdürlüğünün 15 günlük Neşir Organıdır.

İstanbul - 6 Aralık 1971
No: 15

Sosyal İlimler Enstitüsünün
açılış konuşmasını yapan
ÖMER ÖZTÜRK

Sosyal İlimler Enstitüsü açıldı

29 Kasım 1971 Pazartesi günü saat 18 de Sosyal İlimler Enstitüsü, M.T.T.B. Konferans Salonunda yapılan bir merasimle çalışmalarına başladı. Takdimciliği Asistan Dr. Erman Tuncer'in yaptığı açılış Üniversite ve Yüksek Okul öğretim üyelerinin de katıldığı büyük bir dinleyici topluluğu tarafından takip edildi. Açılış konuşmasını M.T.T.B. Genel Başkanı Ömer Öztürk yaptı. Ömer Öztürk'ün konuşmasını aşağıya aynen alıyoruz.

«Muhterem davetliler, saygı değer hocalarım, değerli basın mensupları, sevgili genç arkadaşlarım.

M.T.T.B. adına hepinize hoşgeldiniz derim. Beş gün sonra şerefli hizmet yıllarının 56.cısını idrak edecek olan teşkilâtımız tarihi bir gününü yaşamaktadır. M.T.T.B. Yüksek öğrenim yapılan illerdeki teşkilâtları, 20'ye yakın komisyonları üç kulüp ve bir enstitüsüne, bugün memleketimizde yepyeni bir çığır açacak olan Sosyal İlimler Enstitüsü ile bir yenisini ilâve ederek temsil ettiği gençliğe daha iyi, daha güzel hizmet yolunda yeni bir adım atmaktan bahtiyarlık duymaktadır.

Meseleleri ilmi temellere oturtmak görüşünü
(Devamı 3. Sayfada)

M.T.T.B. 56 YAŞINDA

Türkiye'nin en eski ve köklü talebe teşkilâtı olan Millî Türk Talebe Birliği 4 — ARALIK — 1971 tarihinde 56. kuruluş yıldönümünü idrâk etmiş bulunuyor.

Kuruluş yıldönümü münasebetiyle M.T.T.B. Genel Başkanı Ömer Öztürk, Mahalli İcra Konseyleri ile Orta Öğrenim Komitelerine birer telgraf çekmiş bütün teşkilât mensuplarını bu mutlu gün dolayısı ile tebrik ederek bundan sonraki çalışmalarında başarılar dilemiştir. Ayrıca tebrike gelen zevatı makamında kabul etmiştir.

Yarım asrı geçen tarihi boyunca Millî ve manevî değerlerine bağlı Türk Yüksek Tahsil Gençliğini temsil etmiş olan M.T.T.B., bundan sonra da aynı yolda yürümeye kararlı ve azimli olduğunu bütün Türk Milletine bildirir

CERRAHPAŞA TIP FAKÜLTESİ TEMSİLCİLİK SEÇİMİ : Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde 30 Kasım Salı günü yapılan seçimlerde temsilciliklere arkadaşımız Ali Üstüner ve devrimci aday Erkan Mete seçilmişlerdir. Kardeşimiz Ali Üstüner'i bu başarısından dolayı tebrik eder, yeni vazifesinde Cenab-ı Haak'tan kolaylıklar dileriz.

VAKIFLAR YURDU TEMSİLCİLİK SEÇİMİ :

5.12.1971 Pazar günü Vakıflar Yurdu Temsilcilik seçimleri yapıldı. Solcuların Kültür ve Hizmet grubu adı altında katıldığı seçimleri Milliyetçiler Grubu kazanmıştır. Milliyetçi gruptan başkan olarak seçimi kazanan arkadaşımız BİLAL ŞAHİN, İ.T.Ü. İnşaat Fakültesi 4. Sınıf öğrencisidir. Bilâl Şahin'i ve diğer temsilci arkadaşlarımızı tebrik eder, çalışmalarında başarılar dileriz.

İ.T.Ü. MAKİNA BÖLÜMÜ TEMSİLCİLİK SEÇİMLERİ: İstanbul Teknik Üniversitesi Makina Bölümü 2. Sınıf Temsilcilik seçimlerini arkadaşlarımız Erdem Sezer ve Sefa Celayır kazanmışlardır. Kendilerini tebrik eder muvaffakiyetler dileriz.

M. T. T. B.
MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

Tel: 26 36 74 - 26 69 24

Cataloglu - İSTANBUL

1 - BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- ★ Neşriyat Bürosu
- ★ Haber Bürosu
- ★ Araştırma Bürosu
- ★ Arşiv Bürosu
- ★ Teksir Bürosu
- ★ Reklam ve Propaganda Bürosu
- ★ Fotoğraf Bürosu

2 - DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

3 - EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- ★ Lisan Okulu
- ★ Fen Okulu

4 - FOLKLOR VE MÜZİK MÜDÜRLÜĞÜ

5 - FOTOĞRAFÇILIK MÜDÜRLÜĞÜ

6 - HUZUR ZABITASI

7 - İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

8 - KİTAP KULÜBÜ

9 - KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- ★ Seminer Komisyonu
- ★ Konferans Komisyonu
- ★ Münazara Komisyonu
- ★ Gezi Komisyonu
- ★ Tarihi Güner Komisyonu

10 - KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

11 - MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

12 - ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- ★ Eğitim Reformu Komisyonu
- ★ Yurtlar Komitesi
- ★ Orta Öğretim Komitesi
- ★ Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- ★ Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

13 - SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

14 - M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

15 - SİNEMA MÜDÜRLÜĞÜ

16 - TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

17 - TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

18 - TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

19 - TURİZM VE DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR

M.T.T.B.

MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL BAŞKANLIK

— Babıâli Cad. No: 37, Cağaloğlu - İstanbul - Tele-
fon: 26 36 74
26 69 24

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İs-
tanbul.

Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk

Yazı İşleri Müdürü: M. Zeki Cevahircioğlu

Dizgi - Baskı: TOKER MATBAASI.

- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği

- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversite Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği

- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- D. Mimar ve Müh. A. Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK

- Atatürk Bulvarı Nu: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI -

1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR TEMSİLCİLİĞİ - TEL : 33741

- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ :

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ :

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ :

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

Tel: Santral : 26 69 24
Genel Başkanlık : 26 36 74

Sosyal İlimler Enstitüsü açıldı

(Baştarafı 1. Sayfada)
esas alan gençlik olarak kurduğumuz enstitü ile memleketimize yapıcı bir teşebbüs kazandırdığımız inancındayız. Bu değerli ve hayırlı teşebbüsün kuruluş hazırlıkları sırasında gerek geçmiş devrelerde gerekse bu devrede bizleri teşvik eden, her türlü yardımlarını esirgemeyen ve üniversite öğretim üyeleri içinde memleketseverliğin eşsiz örneğini icraatları ile ispat eden enstitümüzün öğretim üyeleri sayın hocalarımıza huzurunuzda şükran ve minnetlerimizi sunarız. Enstitümüzün statüsünün hazırlanmasında olağanüstü gayret ve fedakârlık göstererek bu kuruluşun gençliğe hediyesinde en büyük hisseyi almış

Sosyal İlimler Enstitüsünün açılışını takip eden davetlilerden bir grup

olan Prof. Dr. Sebahaddin Zaim, Sayın Prof. Dr. Ayhan Songar, Sayın Ord. Prof. Dr. Ziyaettin F. Fındıkoğlu hocalarımıza teşekkürü bir borç bilirim. Sosyal İlimler konusunda gençliğin yetiştirilmesi için böyle bir enstitünün kurulması fikrini ilk önce ortaya atan ve şu anda ilk dersi vermek üzere aramızda bulunan Sayın Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş hocamıza ayrıca müteşekkiriz. Burada kendilerine düşen vazifeleri başta Sayın Vahap Kaba bey olmak üzere fazlasıyla ifa ederek yürüten genç arkadaşlarımıza da ayrıca teşekkürü bir vazife sayıyorum.

Bugün iftiharla söyleyebiliriz ki dünya çapında ilmi kariyeri olan ilim adamlarımız mevcuttur. Artık bundan sonra bize düşen iş şehitlerin kanı kadar kıymetli olan bu ilim adamlarımızın mürekkeplerinden çıkan yazıları okumak, öğrenmek ve tatbik etmektir. Gittikçe büyüyen meselelerimizin hal şeklini bugünden öğrenmek mecburiyetinde olan istikbalin münevver kadrosunu teşkil edecek gençlerin, alimlerimizin bilgilerine başvurmak her zaman hakkı ve vazifesi olmalıdır İnsan enerjisini sarfetmedikçe huzursuzdur. Mesele, bu enerjiyi eğitim sistemleri ile en faydalı şekilde kullanmayı plânlamaktır. M.T.T.B. olarak ferdi kabiliyet ve hürriyete

saygılı demokratik düzende milli ve manevî değerlere bağlı, müspet ilmin modern metodlarına vakıf, tarihinden feyz ve ilham alacak bir neslin yetişmesini her şeyin başında düşünmekteyiz. Devletimizin, hükümetimizin, ilim adamlarımızın Türk Yüksek Tahsil Gençliğinin dikkatini bu noktaya toplamak kültürel faaliyetlerimizin ağırlık merkezini teşkil etmektedir. Bu vesileyle hepimiz tarafından bilinen Basın-Yayın, Tiyatro, Sinema, Seminer, Konferans, anma günleri, kitap kulübü gibi kültürel faaliyetlerimizin yanında bu yıl kurup federe ettirdiğimiz altı dalda müsabakalara hazırladığımız M.T.T.B. spor kulübünden de gençliğe yaptığı ve yapacağı hizmet yönünden bahsetmekte fayda görmekteyim. Yüksek Tahsil Gençliğinin en mühim dört probleminin üçüne çare bulmak üzere başta ucuz ders kitabı basmak, daha sonra burs ve yurt temin etmek gayesiyle kurup, tescil ettirdiğimiz ve yakında matbaasının açılışını yapacağımız Fatih Gençlik Vakfının kuruluşunu müjdelemekten gurur duymaktayım.

Sözlerime Sayın Ali Nihat Tarlan hocamızın bir cümlesi ile son vermek istiyorum. «Türklüğün maddi ve manevî varlığını ancak vatanına, milletine bağlı asil, bilgili, feragatli, akliselim sahibi ve iradeli gençlik kuracaktır. «Yukarda veciz ifadesini bulan özlediğimiz neslin vasıflarını kazandırmakta büyük payı olacağına inandığımız MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜNÜN açılışını bu inanca huzurlarınızda yaparken, milletimiz ve memleketimize hayırlı ve uğurlu olmasını niyaz eder, Milli Türk Talebe Birliği adına açılış törenine iştirâk ettiğinizden dolayı teşekkür ve şükranlarımı iletir, saygılarımı sunarım.»

Daha sonra kürsüye gelen Huk. Fak. Dekanı Sayın Prof. Dr. Orhan Aldıkaçtı, M.T.T.B.'nin bu faaliyeti ile Türk Yüksek Tahsil Gençliğine büyük bir hizmette bulunduğunu, kendisinden istenen her türlü yardımı seve seve yapabileceğini, hatta ders dahi verebileceğini belirtti. Tıp Fakültesi öğretim üyesi ve Sosyal ilimler Enstitüsü

Sosyal İlimler Enstitüsünün açılışını takip eden davetlilerden bir grup

sü kurucularından Sayın Prof. Dr. Ayhan Songar ise özetle şunları söyledi. «M.T.T.B., Sosyal İlimler Enstitüsünü kurmakla üniversite kurmaktan daha faydalı bir iş yap- (Lütfen Sayfayı Çeviriniz)

Yukarıda Sosyal ilimler
Enstitüsü Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Ayhan Songor görülmüyor

mıştır. Dünyanın her yerinde mevcut olan bu tür bir kuruluş Türkiye'de ilk defa faaliyete geçmektedir. Yaptıkları çalışmalarından dolayı M.T.T.B. idarecilerini tebrik ederim.» Bundan sonra söz alan M.T.T.B. Sosyal İlimler Enstitüsü müdürü Vahap Kaba, Sosyal İlimlerin önemini; Enstitü görevlisi Tayyar Baysal ise, Enstitünün çalışma şeklini anlattılar. Bu konuşmaları müteakip M.T.B.T. Folklor Ekibi, milli oyunlar oynadı. Seminer salonunda Enstitümüz kurucularından Sayın Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş'ın verdiği ders ile öğretime başladı. Enstitümüzde ders verecek olan bütün hocalarımıza teşekkür eder, çalışmaların Türk Milleti için hayırlı olmasını dileriz.

Irak Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Cemiyetinin Türk Efkâr-ı Umumiyesine Beyânatıdır

Yüce Türk Milleti,

«Memlekette birlik ve beraberliği kuvvetlendirmek vatana olan hizmeti vatandaş arasında paylaşmak, bölgelelikle meşrû haklar asahip olarak mücadele şevkini artıran 17 TEMMUZ İhtilâl hareketi, bölgelerde sakin bulunan Türkmen azınlıklarına da kültürel haklar tanımıştır» diyen 24 OCAK 1970 tarihli İhtilâl Konseyinin AH-

MET HASAN EL BEKİR imzalı kararı gereğince Türklerce tanınan «Türkçe tedrisat yapma hakkı» aradan bir seneye yakın bir zaman geçmiş olmasına rağmen tatbiki safhasına konulmamıştır.

Türklerin, Irak yasalarına bağlı vatandaşları sanki bir suçmuş gibi son günlerde kendilerine yere bazı baskı hareketlerine girişilmiştir. Bu sebeple bazı devlet memurları haksız yere yerlerinden alınmış, kimisi azledilmiş, kimileri de başka başka yerlere tayin edilmişlerdir.

24 OCAK 1970 tarihli İhtilâl Konseyinin «kültürel haklar» kararını tamamiyle ortadan kaldıran ve mevcut olan hakları da yok eden yasaklamalar ve hatta si Türkçe tedrisat yapan bir çok okul kapatılmış, bazıları doğrudan doğruya arapça öğretim yapan okula çevrilmiştir. Türkler arasında sosyal dayanışmayı sağlayan ve kamu nuni bir teşekkül olan Türkmen Kardeşlik Kulübünün yayını organı Kardeşlik Dergisinin bugüne kadar çıkan harfleri ile Türkçe olarak çıkan kısmı tamamen yasaklanmıştır.

Bu durum karşısında derin bir yeise ve korkuya kapılan soydaşlarımız protesto maksadiyle bazı teşebbüslerde bulunmuşlardır:

1 — Kerkük, Kifri, Tuzhurmatu, Altinköprü ve Telâfer bölgelerinde bulunan ilk, orta ve lise gibi Türkçe tedrisat yapan okullar 4 Kasım 1971 tarihinden itibaren boykot hareketine geçmişlerdir.

2 — Bağdat, Süleymaniye ve Musul üniversitelerinde okuyan Türk asıllı öğrenciler de 7 Kasım 1971 tarihinden itibaren boykot hareketine girişerek diğerlerini desteklemeğe başlamışlardır.

3 — Ayrıca Bağdat'taki Türkmen Öğrenci Birliği ve Kerkük Öğretmen Sendikası 5 Kasım 1971 tarihinde toplanarak Türkçe eğitimden men edilen Türk okullarını eski duruma getirilmesi ve haksız yere azledilen ve tayin edilen öğretmenlerin tayinlerinin iptâl edilmesi için yetkili merciler nezdinde teşebbüste bulunmak üzere bir muhtıra hazırlamışlardır.

4 — Türkmen Kardeşlik Kulübü yetkilileri ile Türki Öğrenci Velileri alınan zecri tedbirlerin kaldırılması için İhtilâl Komuta Konseyine müracaatta bulunmuşlardır.

Türklerin kanuni bir şekilde hak aramalarına karşılık Irak'ta polis Kerkük, Telâfer, Tuzhurmatu ve Kifri gibi şehirlerde geniş tevkifata başlamıştır. Birçok Türk göç altına alınmış, birçoğu da tevkif edilmiştir. Boykotu tevik ettiği nedeniyle karakollarda dayak atılan Türkler arasında bir öğretmen öldürülmüştür.

Bu vahşet verici baskı karşısında Irakta yaşayan bir milyona yakın Türk bugünlerde yeni bir katliam korkusu ve istikbal endişesi içinde kendilerine daha önceden verilen teminatı dört gözle beklemektedir.

Dr. Nefi DEMİRCİ

Irak Türkleri Kültür ve Yardımlaşma
Cemiyeti Genel Başkanı

Kanayan Yaramız K e r k ü k

I

Bugünlerde Türkiye'de çeşitli anarşik hareketlere ve hayat pahalılığı gibi eskâr-ı umumiyyeyi meşgul eden hâdiseler arasında bizim için müh'im bir millî dâvâ olan Kerkük meselesi gözden kaçmamalıdır.

Bilindiği gibi Kerkük daha dün bizim bir eyaletimizdi. Fakat petrolleriyle bir takım emperyalist devletlerin pis istihalarını üzerine çeken bu toprakları bizden ayıran harpte ve sulhte dünyanın en sinsî canavarı İngiliz Emperyalizmi olmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu gibi en büyük rakibini alt eden İngiliz emperyalizmi bu topraklar üzerinde kukla devletler kurdurarak Osmanlının mirasını ebediyen elinde tutmak istemiştir. Ayrıca yerli halkları birbirine düşürerek petrollerini rahatça sömürme imkânını arayan bu devlet bunda muvaffak da olmuştur.

Bugün sahnede gene aynı oyunlar oynanmaktadır. Batının emperyalist canavarı yanında Doğu'nun'da azılı cânisi Rusya doğudan Türkiye'yi kuşatmak, yıllar önce Ermenilere oynatmak istediği mizansen bugün Barzaniye oynatmak istemektedir. Kerkük tabii zenginlikleriyle olduğu gibi bir takım siyasi menfaatler sebebiyle de emperyalist gayelerin boğuştuğu yerler olmuştur. Ne olmuşsa buralarda yaşayan buraların asırlarca sahibi olan Türk kardeşlerimize olmuştur.

Yıllarca orada bulunan soydaşlarımızla ilgilenemedik bu bizim millî bir dış politika izlememişizdendi. Fakat duyan ve düşünen insanlar buna daha fazla bigâne kalamazdı. D.P. devrinde ilk çıkışı M.T.T.B.'de bir basın toplantısıyla Av.Enver Yakuboğlu bey yapmıştı. Bu basın toplantısıyla Türk eskâr-ı umumiyesine bir ses yükselmiş, Kerküklülerin ızdırabı dile getirilmişti. Kerkük dâvası hâlâ sürüp gitmekte ve nedense dış siyasetimizde erkekçe bir ses yükselmemektedir. Bu erkekçe ses'den kasdımız sertlik değildir. İstedığımız Türkiye'nin Irak'da ne-ler olup bittiğine kulak vermesi, dostça kardeşleri

için bir söz söylemesidir. Çünkü şimdiye kadar hep bu konularda susduk. Artık ne zamana kadar susacağız? 1959'da 14 Temmuz katliamında gözümüzün önünde Irak'ın Komünist haydutları kardeşlerimizi kırım kırım keserken kılıcını kıpırdatmadık. Gerçi onu yaptıran Irak'ın da baş belâsıydı sonunda sarayıyla beraber yıkılıp gitti ama, onun bu kadar kolay hareket edebilmesi hâmisiz bir kitleyi karşısında bulmasındandı. Artık akan bu kadar kan ve döken bu kadar gözyaşından sonra bugün en tabii insani haklarını isteyen Kerkük'lü kardeşlerimize acı hareketlerde bulunan bugünkü Irak hükümetine dostça bir hatırlatma yapılmalıdır.

II

Bilindiği gibi bugün, Irak devletinin sınırları içinde 1 milyona yakın Türk yaşamaktadır. Kerkük, Erbil ve Musul gibi nüfusları 200 bini aşkın büyük şehirlerin yanı sıra; Telâfer, Tuzhurmatu, Tavuk, Kifri, Hanekin, Altunköprü, Karatepe ve Kızlarbat gibi bir çok ilçe, bucak ve köylerde yaşayan Türkler, Bağdad'ın banliyölerinden başlayarak kuzeye doğru kayan uzun bir şerit halinde kuzey Irak'ın geniş bir parçasını içine alır. Bin yılı aşkın geçmişle bu topraklarda yaşayan soydaşlarımıza Osmanlı İmparatorluğunun parçalanmasıyla karanlık bir devreye girmişler ve elli yılı aşkın bir zamandan beri de Misak-ı Milli idealimizin gerçekleşmesi ümidi ile varlıklarını devam ettirmişlerdir.

Soydaşlarımızın kütür merkezi sayılan Kerkük, bütün Irak Türklerini sembolize eden bir manâ taşıdığı için Irak Türklerinin durumunu ihatâ eden dâvâya, çoğu zaman, «Kerkük Meselesi» de denilmektedir.

Bugüne kadar kaderleri ile başbaşa kalan soydaşlarımıza, Türkçe tedrisat gibi türlü mahrumiyetlerden başka, zaman zaman 1959 14 Temmuz katliâmı gibi Irak komünistleri tarafından toplu imha hareketleri de görüldü. Bu haksızlığa, Anavatan Türkiye'nin ilgisizliği de eklenince, manzaranın vehametini korkunçtan da öte bir hususiyet arzetti. Son zamanlarda vuku bulan bir takım hadiseler, ister istemez Türkiye'nin de artık -geç kalmakla beraber- Kerkük meselesine eğilmek zorunda olduğu gerçeğini ortaya koydu. Bu sebeple imkânlarımız dahilinde Kerkük meselesini işliyor ve Bültenimizin bu sayısını buna ayırıyoruz.

Ashında Kerkük meselesinin, Türkiye'nin geleceği yönünden taşıdığı ehemmiyet düşünülürse, en az Kıbrıs davamız kadar, hatta, Kıbrıs'tan da önde gelmesi ve Türk hariciyesinin ilk başta uzun vâdeli bir plân içerisinde üzerinde durması icabeden, millî davalarımızdan biridir. Bunun sebeplerini iki noktada toplamak mümkündür:

1. Bugün güney hudutlarımıza bitişik ve yıllardan beri Barzani liderliğinde, Irak yöneticileri ile sürekli bir silâhlı çatışma halinde bulunan Kürtler, kurulması tasarlanan mustakil bir Kürdistan hâline adım adım yaklaşmaktadırlar. Böyle bir çıban başının, burnumuzun dibinde bulunmasının; Türkiye'yi daha ne gibi gâilelere sürükleyeceği üzerinde fazla söz söylemeği lüzumlu bulmuyoruz. Ötedenberi sevgili yurdumuzu parçalamak ve asırlarca bir arada aynı ideâli taşımış, beraberce iyi ve kötü günleri paylaşmış, bu milleti şu ırk, bu ırk diye bölerek, yeraltı ve yerüstü faaliyetlerinde bulunan, Komünist haydutların «Türkiye Halkları» veya «Doğu halkları» gibi sloganlarla giriştikleri alçakça hareketleri ve dış devletlerden gördükleri yardım ve destekleri hatırlamak, oynanmak istenen oyunu kavramağa yeter mahiyettir. Artık bunları görmemezlikten gelmek suçurlu bir gaflettir. İhanettir.

2. Irak Türkleri, bin yıllık geçmişleriyle asırlarca hür ve müreffeh bir şekilde yaşayan, ancak 1 ci Dünya savaşından sonra kaderin hazin bir cilvesi olarak Türk bayrağından ayrı yaşama bahtsızlığına uğrayan özbeöz kardeşlerimizdir. Oraları onbinlerce Türkün kanı, teri ve göz yaşı ile sulanmış, sayısız ecdat hatıralarıyla dolu, soydaşlarımızın doğup büyüdüğü topraklar olarak vazgeçilmez vatanlarıdır. Millî şuur yönünden Dış Türkler arasında mümtaz bir yeri olan ve Türkiye'ye sağlam bir şekilde bağlı bulunan soydaşlarımızın, dilek ve isteklerinin aslında Irak bütünlüğünün zedelieyecek bir tarafı da yoktur. Can ve mal güvenliklerini sağlamak, Irak anayasasında üçüncü temel unsur olarak zikredilip geleceklerini garanti altına almak gibi, asgarî azınlık haklarını istemeleri en tabii haklarıdır. Irak yöneticilerinin Kürtlere tanımış olduğu geniş hakların uygulama safhasına dahi çekilmişken, bugüne kadar hükümete bağlı en sadık vatandaşlar durumunda olan soydaşlarımızdan bir

takım tabii hakları esirgemelerini önlemek, hem Türk, hem de insan olarak boynumuzun borcudur.

Bu sebeple duruma bir an önce müdahale edilmediği takdirde, soydaşlarımızın feryadı her geçen gün daha da yükselecek ve Türk devletinin varlığına bizleri kimse inandıramayacaktır.

İşte son olaylar bu görüşümüzü bir kere daha doğrulamaktadır:

24 Ocak 1970 tarihinde «Irak İhtilâl Konseyi» tarafından Türklerle; ilkokullarda Türkçe tedrisatın yapılması; Türkmen Edebiyatçılar Birliğinin kurulması; haftalık siyasi bir gazetenin çıkarılması gibi bir takım kültürel haklar tanınmasına daha yeni tatbik sahasına geçilmişken bu haklar geri alınmağa başlanmıştır. Bunun üzerine soydaşlarımız boykot hareketlerine geçmişler ve hakların iadesini istemişlerdir.

Akabinde Türklerden birçok öğretmen, talebe ve doktor tevkif edilmiştir. Mevkuflara işkence edilmek suretiyle soydaşlarımıza gözdağı verilmek istenmiştir. Bu arada Irak Türklerinin gözde sahne aktörlerinden ve «Temel Abbas» piyesiyle şöretinin zirvesine ulaşan Hüseyin Ali Tuzlu çeşitli yerlerinden dağlanarak şehit edilmiştir. Soydaşlarımıza bütün bunları dostumuz (!) ve komşumuz (!) olan Irak devleti neden revâ görmektedir? Çünkü Türkiye buhran içindedir, ve esir Türk kardeşlerine sahip çıkmaktan aciz durumdadır.

Bundan faydalanan Irak hükümeti alabildiğine pervasızca hareketlerde bulunmaktadır. Biz dışarıdan güçlü görünen bir Türkiye'nin hakikaten güçlü olmasını ve devlet otoritesinin kaim bir özellik kazanmasını süratle isteyenlerdiniz. Zira, bu soydaşlarımızın Türkiye'nin olduğu gibi inim inim inleyen soydaşlarımızın da kurtuluşu demektir:

«Ağlama naçar ağlama,
Gündür geçer ağlama,
Bu kapıyı bağlayan hüdam
Bir gün açar ağlama»

Kerkük Meselesi ve Geleceği (X)

«Kerkük» diyerek bir yazıya başlayıp da, koordinat verip yer tarif etmek mecburiyetinde kalmaksızın doğrudan doğruya meseleye girebilmek, milliyetçi kalemlerin ancak son yıllarda kavuşabildiği bir kazanç olmuştur. Köklü mâzisi olmıyan milletler için bile bir çöküş işareti olan bu durumu bizim kazanç olarak nitelendirmemiz, bakırın altın rayici üzerinden muamele gördüğü bugünkü fikir borsasına nisbetledir. Yoksa, bu hal aslında her Türk için sadece utanç vericidir.

Bundan, çok değil 8-9 yıl evvelini düşünüyorum da, Kerkük ve emsali meseleleri siyasilere ve kamu oyuna kabul ettirebilmek için didinen bir avuç ülkücü gençle, sayıları nihayet beşi-onu geçmeyen milliyetçi yazarları daha bir saygıyla anıyorum. Yazılarına ve sözlerine «Kerkük» Irak'ın kuzeyinde olup yüzbinlerce Türkü sinesinde barındıran bir şehirdir. Cihan harbinin nihayetine kadar Osmanlı idaresinde olan bu yerlerde...» filan gibi coğrafya ve tarih dersleriyle başlayıp, «Şimdi siz bize Turancı diyeceksiniz ama olsun za'ın Turancılık yanlış anlaşılmalıdır...» gibi mecburi mazeret ifadeleriyle son verirlerdi. İşleri şimdikiğe nisbetle takdire değer bir zorluk taşıyordu. Bu çilekeşler daima, kat edilen mesafenin hislerine düşen hazzını tadamadan her defasında aynı meselelerin ısrabı yeniden yaşamaya mahkûm olmuşlardır.

Çok şükür şimdi vaziyet daha rahat anlaşılır bir hal almıştır. Dâvayı kavramış güçlü bir gençlik kadrosu ile hemen hiç ummadığımız gazete ve yazarları bile arasına katan neşriyat gücüne ulaşılmıştır. Artık Kerkük'ten bahis açıldığında, yeter seviyede olmasa da kamu oyununda alâka uyandırabilmektedir.

Ama, gelgelelim, bu sevindirici gelişmeye rağmen, aynı paralelde gelişmesi gereken dış politikamızda, bütün Türk dünyasını kucaklayacak bir millileşme olamamıştır. Bugünkü belirtiler de milli istikamette bir değişiklik umduracak kuvvette görünmemektedir.

Kaybedilen her karış toprağın hesabını asırlardır başındakilerden sorabilmiş bir milli vicdanı, bugünkü uyuşuk halinden uyandırabilmek pek zor olmamıştır. Zor olan, kendi ruhundan ve kültüründen çok önceleri koparılmış Türk aydınını ve hâlâ onun kontrolünde olan devlet siyasetini etkilemekti.. Bu ise başarılammıştır.

Şimdiki devlet hayatımıza hâkim ve dolayısıyla dış politikamıza yön verme mevkiinde olan zihniyet, Kerkük ve benzeri meseleleri bizim dışımızda cereyan eden emrivâkiler olarak kabul etmektedir. Sanki bu konular dokunur dokunmaz kırılacak kristal bir küredir. «İnce hesaplarla kurulmuş dünya dengesini karıştırma-

ya kalkarsak maazallah elimizdeki Türkiyeyi de kaybederiz...»

İşte bu vehim döne dolaşa dış politikamızın ruhu haline gelmiş ve yetkililerin ağzında şöyle ifadesini bulmuştur: «Aman kurcalamayın! Bizim böyle bir meselemiz yoktur.» Bu cümle, sadece dış şartlara bağlı bir endişeden ibaret olmayıp, aslında hayat telâkkisi itibariyle milliyetçi olmayışın kamufleli bir görünüşüdür de...

Geçen yıllarda bazı devlet ileri gelenlerimizin, parlamento heyetlerinin ve gazetecilerin; Rusya, Romanya ve Irak'ta yaptığı gezilerde dış Türkler tarafından, mâni olunamayan bir sevgi gösterisiyle karşılanmaları bazı samimi kafaları düşünceye sevk etmiş ve bunun neticesi olarak dış politikamızda bir kıpırdanma belirmişti. Ama, gelip geçici bir rüzgâr gibi, bu gayretler de çok kısa zamanda yerini idare-i maslâhat politikasına terk etmiştir.

Dış Türk'lere uygulanan her katliâm ve revâ görülen her zulüm, yavaş yavaş fakat kuvvetle uyanan milli vicdanda derin yaralar açmış, ama devletimizin bekâsı için de gerekli milli bir politikaya mesnet olacak ruh halini siyasilere bir türlü yeterince aşılıyamadır. Bu yüzden bir önceki acılar bir sonrakiler için, sadece milliyetçiler ve onların uyarabildiği kamu oyu çerçevesinde ibret niteliği taşımış; mesele geri kalanlara ve bilhassa Türke yabancı konularla meşgul sözümona aydınlara daima önemi imkânsız siyasî bir kader gibi görünmüştür. Bir de bu konudaki fikir vetutumarını ihanetten başka şekilde yorumlamamıza imkân olmıyan üçüncü bir gurup vardır ki, bunlar, hoşgörümüzün hudutlarına giremeyecek kadar bize uzaktırlar ve çirkindirler. Bu ihanet kadrolarının durumu ve tedbir almak mevkiinde olan Emniyetin tutumu, ayrı bir yazıya konu olabilecek kadar önemli ve korkunçtur. Biz burada sadece, meseleyi bütün çıplaklığıyla izah edeceğine inandığımız bir misâl vererek geçeceğimiz. Birkaç fakültede birbirine benzer şekilde cereyan eden olay şudur:

1959 katliâmında, Barzani kuvvetlerince, üç gün üç gece süren bir vahşetten sonra türlü işkencelerle şehid edilen Kerkük'lü arkadaşlarımızın ruhlarını anmak üzere, bazı fakültelerde arkadaşlarımızın hazırladıkları pano, resim ve broşürler komünist Kürtçüler tarafından yırtılmış, asılmasına müsaade edilmemiş, tehdit ve da-

(X) Türk Dünyasında Irak Türkleri Irak Kültür ve Yardımlaşma Cemiyeti yayınları

Nu: 3 Sh: 23 - 37

yak yoluyla anma günü tertiplenmesine mâni olunmuş-
tur. Türk yurdunda Türk'e ait bir hâtırayı anamamak
veya anma müsaadesini, o acıya sebep olan öz katilleri-
nin elinden almak durumunda kalmak; yani kısacası,
Irak'ta ırkdaşlarımızın yaşanılmasına katlanmadığı ha-
li Türkiye'de de başınıza gelmiş görmek, bilmem ayrı-
ca bir yorumu gerektirecek midir?

Yukarıda bir nebze bahsettiğimiz Türkiye'nin dış
Türk'lere karşı genel tutumunu şimdilik burada bırak-
arak asıl konumuza gelelim. Önce, Irak ve bilhassa Ker-
kük-Musul bölgesi üzerinde büyük devletlerce oynanan
oyuna şöyle bir göz atıp, sonra Kerkük Türk'leri mese-
lesini bu günlerde tekrar alevlendiren gelişmelere geç-
biliriz.

Bilindiği gibi, Irak'ın kuzeyindeki dağlık bölgede is-
yan ederek, uzun mücadelelerden sonra istiklâl'e yakın
fiilli haklara sahip olan Barzani kuvvetleri, Ortadoğu'da
çıkartılan büyük devletlerin de desteği ile, hukuki ve
siyasî bakımdan adeta tam bağımsız hale gelmek üzere-
dir. Irak devleti yetkilileri, bunun, herne kadar sadece
idarî bir muhtariyet olduğunu sık sık belirtiyorlarsa,
da, herkesce malûmdur ki; Ortadoğu'da yeni bir Kürt
devleti doğmuştur. Artık yapılacak çekişmeler, sadece
Kürdistan'ın hudutlarını tâyin bakımından olacaktır.
Nitekim, geçenlerde Irak'ın Türklerle meskûn bölgele-
rinde yapılmaya kalkılan ve bir nevi plebisit niteliği
taşıyan sayım, bu hudut çekişmesinin en taze misâlidir.
Ve tabii, her zaman olduğu gibi, bütün dış Türk'lerin
müşiererek kader çizgisinin zerrece dışına çıkmaksızın,
burada da pazarlık, başkaları (Araplarla Kürtler) ara-
sında, fakat bizim menfaatlerimiz üzerinde cereyan et-
mektedir.

Telafer'den Mendeli'ye kadar bir şerit şeklinde uza-
nan ve Musul, Erbil, Kerkük, Tuzhurmatı, Kifri, Hane-
kin gibi önemli Türk merkezlerini üzerinde bulundu-
ran bu bölge, Kürt ve Arap nüfus sahaları arasında bir
tampon vazifesi görmektedir. İki taraf için de son dere-
ce stratejik bir öneme sahiptir. Ayrıca, zengin petrol
yataklarının da bu bölgede olması için cazibesini artır-
makta, petrolden çıkarılan büyük devletlerin müda-
halesini dâvet etmektedir.

Hisselerin çoğunluğunu elinde tutan İngiltere, pet-
rolleri millileştirebilecek güçte herhangi bir devletin
bölgeye tamamiyle hâkim olmasına mâni olmak için,
sürekli çatışma ve iç karışıklık halinin bulunmasını sağ-
lıyacak bir politika izlemektedir. Geçmişteki Şeyh Mah-
mut isyanına, Irak'ta süregelen kısa fasıllı ihtilâllere
ve şimdiki Barzani harekâtına, diğer sosyal ve siyasî se-
beplerle birlikte bir de bu açıdan bakmak gerekir. İn-
giltere, geçmişteki bütün Irak hükümetlerine hemen da-
ma şunu telkin etmiştir: «Siz, benim yardımım ve hi-
mayem olmadan kendi iç asayişinizi dahi sağlayamazsı-
nız...» Bu bakımdan bir eliyle âsileri ve ihtilâlcileri des-
tekleyip silâhlendirirken diğer eliyle de hükümete sö-
zümona yardım etmiş ve arabulucu rolü oynamıştır.

Bu, İngilizlerin Ortadoğu politikasının sadece Irak'-
taki cephesidir ve İngiliz menfaatlerinin âdeta kilit nok-
tası mesabesinde olduğu için çok önemlidir. Buna rağmen

men durum Ortadoğu'nun tamamı için de pek farklı bir
manzara arz etmez. Görünen şudur: İç boğuşma, zengin
hükümetler, ihtilâl, harp ve sürekli karışıklık...

Bu kadar oynak ve değişken bir ortamda, değişmek-
sizin aynı hattı takip eden tek şey ise İngiliz çıkarları-
dır. Hiçbir iktidar bu hususta yeterli bir hamle yapı-
mamıştır. Meselâ Irak'a sırasıyla iktidara gelen Kral-
komünist, nasyonalist ve Baasçı idareler, birbirlerine ta-
ban tabana zıt program ve tatbikatlara rağmen İngiliz
hegemonyasına tamamen son verememişler, petroler
üzerindeki tek kuruluşluk İngiliz hissesine el sürememiş-
lerdir. Yalnız pek tabiidir ki, İngiltere Irak'ta, Kral
Faysal devrindeki o debdebeli nüfuzundan çok şey kay-
betmiştir. İmparatorluğuna en az zarar verecek bir tarz-
da, müstemlekelerinden siyasî bakımdan tedricen çeki-
lerek kültürel ve ekonomik egemenliğini devam ettirme
kurnazlığını gösteren İngiltere, Irak'ta da bir çok hak-
larından vazgeçmiştir. Bilhassa ihtilâlden sonra, Abdül-
kerim Kasım yönetimindeki komünizm devre, Irak-Rus
münasebetlerinin artması nisbetinde İngiltere'nin aley-
hinde olmuştur. En aleyhe sayılan bu devrede bile, İn-
giltere'nin petroler üzerindeki çıkarlarına dokunulma-
mışı ve üstelik bu devre de zaten pek uzun sürmüyecek,
adeta dış politikada İngiltere'nin yeni bir zaferi imiş-
çesine başka bir ihtilâle sona ermiştir. Ancak, bunun
yarattığı ürküntü yüzünden, şimdi İngiltere, Arap Birli-
ğine dayanarak rüşünü ispatlamaya kalkacak Irak hük-
ümetlerine karşı her zaman müessir olabileceğini san-
dığı yeni bir Kürt devletinin kuruluşunu desteklemek-
tedir. Araplara karşı yeni bir tehdit silâhı kazanırken,
aynı zamanda da Ortadoğu'nun aklını başına toplaması
na fırsat vermiyecek sürgit karışıklıklar için taze bir çı-
banbaşı yaratmış olmaktadır.

Irak, bunca ihtilâle ve reforma (!) rağmen-ve gali-
ba sadece bunlar yüzünden-henüz en iptidâi sanayiini
dahi kuramamış bir pazar ülkesidir ve değil kalkınma
meselesini halletmesi, iç asayişini sağlayabilecek güçte
bir idareye kavuşması bile, belki, dünya piyasasında
petrol önemini kaybedinceye kadar mümkün olamıya-
caktır.

Kralların dahi satınalınabildiği ve tümenlerin rüş-
vetle muharebe dışı bırakılabildiği Ortadoğu'da, yukarı-
da sıraladığımız haller garip neticeler sayılmaz.

İşte, Irak'ın kuzeyinde yeni bir Kürt devletinin ku-
rulması ve bilhassa bu kuruluşun, Irak devletini müm-
kün olduğu kadar yıpratacak mücadele safhalarından
geçmesi ve nihayet, sınırların ileride dâima problem
olmaya namzet bir şekilde tespit edilmesi, bugünkü İn-
giliz politikasının temel ilkeleridir. Bazı Arap ve Türk
köyleri Kürt bölgesinde, buna mukabil bazı Kürt köyle-
ri de Arap bölgesinde bırakılmalıdır ki, bu karışıklık
ve azınlık problemi her üç tarafı da uzun yıllar meşgul
edebilsin, sulh hiçbir zaman avdet etmesin...

Bu hale göre, İngiltere Barzani'yi desteklemek-
tedir ama, bu destek, Kürtlerin petrol bölgesine tama-
miyle hâkim olabilecekleri bir güce ulaşmalarına fırsat
vermiyecek şekilde ayarlanacaktır. Barzani'nin, bölgede
ki siyasî dengeyi lehine çevirmeye başlaması ihtimalin

İngiltere'nin elinde iki silâh daima bulunacaktır. Ya Kürtleri içerden parçalayacak veya karşısına bu kadar büyük bir milyonluk Irak Türk'ünü çıkaracaktır. Nasıl, Rusya Doğu Türkistan Türklerini Komünist Çin aleyhine ve buna mukabil Çin de Batı Türkistan Türklerini Rusya aleyhine kışkırtıyorsa, burada da İngiltere, sözde bizim himayecimiz olarak, konsrolu elimizde olmıyan fiili ateşliyecektir. Şüphesiz, senaryoyu kendi çıkarlarını hesaphıyarak hazırlayacağı ve bizi halisâne kayırmıyacağı için, aslı kutsal temellere dayanan bu kavga da aleyhimize sonuçlanacaktır. Ve bu çekimserler, bir fasit daire şeklinde hep böyle sürüp gidecektir.

Irak üzerinde diğer devletlerin politikalarını ve muhtemel gelişmeleri incelemeye geçmeden önce şunu özet olarak söyleyebiliriz ki: Eğer Ortadoğu'nun bu bölgesinde İngiliz politikası diğer devletlere nisbetle müessiriyetini muhafaza edecekse, Kerkür Türkleri'nin İngiltere nezdindeki falı kapalıdır. Yani ırkdaşlarımız kasten anarşik bırakılan bir ortamda, daimi bir can ev mal tehdidi altında yol olmaya, erimeye mahkûm gibidirler. Ya, gelmesi kasden geciktirilen barış güvercinini kafalarına yumruk yiye yiye horlana horlana, aptallığa varan bir saflıkla bekliyecekler veya İngilizlerin dürtmesiyle başkaldırıp, ebedi sürerek bu kanlı kavgaya bir unsur olarak katılacaklardır. Her ikisinde neticede İngiliz isteklerine uymamaktadır. Bu iki yolun dışındaki üçüncü, dördüncü yolları bulmak ve meseleye el koymak ise, Türkiye Cumhuriyeti'nin yapmak gücünde ve mecburiyetinde olduğu şeylerdir. Bu meseleye ileride tekrar dönelim.

Amerika'ya gelince, Irak ve petroleri üzerinde doğrudan doğruya pek bir çıkarı yoktur. Petroldeki hissesi çok azdır. Amerika için mesele dolaylı olarak önem kazanmaktadır. Dünyanın en kritik bölgelerinden bir, sayılan Ortadoğu'da, siyasi nüfuzunu sürdürebilmek için Amerika, Rusya'dan açıkça destek gören Arap âlemi karşısına, İsrail gibi ikinci bir denge unsuru olarak Kürtleri çıkarmak istemektedir. Böylece, Akdenize ve Ortadoğu'ya sarmak imkânı bulan Rusya karşısında, bölgeye askeri müdahalesini heran dâvet edebilecek yeni fırsatlar yaratmış olmaktadır. Ve tabii, hesaplarını, İngiltere gibi o da, Kürtleri dilediği istikamete sevk edebileceği faraziyesine dayanmaktadır. Ayrıca zannediyoruz ki bu dostumuz (!) yeni kurulacak Kürt devleti dolayısıyla Türkiye ve İran'da da doğması muhtemel bazı olayları bekliyerek, başkaca tehlikeli hesapların peşinde koşmaktadır. Milli Birlik Komitesi devrinde, yurdumuzun doğu bölgeleri için Kürtçe bir alfabe hazırlamak ve benzeri konularda gizli çalışmalar yapmakla görevli Amerikalılara, yurt sever bazı subaylarımızca nasıl mâni olduğu henüz hafızamızdan silinmemiştir. Bu konuda, dostumuz (!) Amerika ile düşmanımız komünistlerin, kendi çıkarları için ayrı ayrı, fakat neticede aleyhimize olarak nasıl birleştikleri sorusu hayli düşündürücüdür.

Şimdilik kesin olarak bilinen, Amerika'nın İran kalamıyla Barzani'ye silâh ve para yardımı yaptığıdır. Hatta, Irak-İran hududu üzerinde her an Kürtlere devredilmeye hazır bir hava üssünün inşa edildiği bile söylenilmektedir.

Burada da netice olarak diyebiliriz ki: Tutumu açıkça belli olmuş bir Amerika için, şimdilik bölgedeki Küçük Türkleri'nin menfaaferi ve hürriyetleri diye bir konu bahis mevzuu değildir. Ne var ki, konunun Amerikandış siyaseti gündemine dahil edilmesi ve Amerika'nın lehimize davranışlara zorlanması şansı, kuvvetli ve şahsiyetli bir Türk hariciyesi için pek de zayıf değildir. Zira, diğer büyük devletlere nisbetle bölge üzerinde en az çıkar çatışması içinde olduğumuz devlet Amerikadır ve zor olmakla beraber, ısrarlı bir gayretle onun menfi bazı tutumlarına set çekmek heralde mümkündür. Tabii bunun için de, harici siyasetini başkalarına göre değil, kendine göre ayarlıyabilen bir millî politikayı önceden rayına oturtmak gerekmektedir.

Bu, meselenin Kerkük cephesidir. Kendi iç meselemiz olarak Amerika'nın millî bütünlüğümüz aleyhine, Kürtler üzerinde girişileceği spekülâtif operasyonları önliyelemek ise, bağımsız olduğunu iddia eden Türkiye Cumhuriyeti için son derece haysiyet kırıcı bir haldir. Biz, Amerika'nın, Irak'taki ırkdaşlarımız lehine, bir politikaya itilebileceği ihtimalin dahi ümit edebilirken, bunu becermek şöyle dursun, üstelik Türkiye toprakları üzerinde oyun oynanmasına mâni olamıyan bir dış politikayı, haliyle bağımsız sayamayız.

Ortadoğu ve dolayısıyla Irak üzerinde müessir üçüncü büyük devlet ise Rusya'dır. Amerika'nın el attığı bir bölgeye, Rusya'nın da elattığını ayrıca belirtmek zaten lüzumsuzdur. Rusya da Amerika gibi bölge halklarının özgürlüğü (!) için milyarlar tutarında siyasi yatırım yapmıştır. Yüzyıllarca hasretini çektiği sıcak denizlere nihayet inebilen Rusya, şimdi Ortadoğu'da ve Akdeniz'de birçok üsse sahip olduğu gibi, ayrıca, Amerikan donanmasına yakın güçte bir donanmayı da devriye gezdirmektedir. Ortadoğu'da çıkacak bir çatışmayı vesile ederek himayecisi olduğu Arap devletleri lehine her an müdahale edebilmek imkânına sahiptir. Bilhassa İsrail meselesini bahane ederek askerî, siyasi ve iktisadî bakımlardan bölgeye tamamen yerleşen Rusya, şimdilik Araplarla arasındaki ittifakı daha da pekiştirmek ve son İsrail savaşları sırasındaki yeterince aktif olmıyan tutumu dolayısıyla aleyhine belirmeye başlayan tereddütleri izale etmek için, olağanüstü bir gayret sarf etmektedir.

Ne var ki burası Ortadoğu'dur her an küçük bir ihtilâle her şey yeniden değişebilir. İşte bu kaypak zeminde hiç aklından çıkarmıyan ve daima temkinli davranan Rusya'ya, mevcut ittifaklar yeterince güven verici görünmemektedir. Onun için, kendisine sonuna kadar bağlı kalacak yeni devletler türetmek istiyecektir. Bu cümleden olarak, Komünist Filistin Komandolarını bağımsız bir devlet haline getirmek ve kurulacak yeni Kürt devletini desteklemek, Rusya'nın bugünkü Ortadoğu politikasının temel prensipleri olmaktadır. Bu suretle Rusya, hinihasette kullanabileceği yedek mevziler hazırlanmaktadır denilebilir. Bilhassa diğer büyük devletler için hayati öneme sahip Irak petrol bölgesinin burnunun dibine kadar sokulabilmek, Rusya için kaçırılmaz bir fırsattır.

Ayrıca, Türkiye ve İran'ı da içine alan daha geniş

bir hayâlde, bu ülkelerdeki işbirlikçi ajanlarının programlarında zaten yer almış olan «hakların özgürlüğü» efsanesini ortaya atarak, suyu buralarda da bulandırmak ve dolayısıyla ateş çemberini genişletmek, Rusya'ya fazla kâr getirecek bir siyasi yatırım gibi görünmektedir. Ortadoğu ile karadan da bağlantı kurabilmek ümidi, uğrunda çok şey feda edebilecek bir ümittir. Rusya, uzun yıllar kendi ülkesinde ihtilâlciler olarak yetiştirdiği ve şimdi de herkesten çok desteklediği Barzani'ye güvenmekte, sayısız ümitlerini ona bağamış görünmektedir.

Tutumlarını yukarıda incelediğimiz üç büyük devlet, görüldüğü gibi, birbirine zaman zaman tamamen zıt çıkarlar için de olsa, neticede Barzani'yi desteklemekte ittifak halindedir. Bu kadar farklı çıkar ve gayelerin, garip bir tarzda aynı sonuçta ittifak halindedir. Bu kadar farklı çıkar ve gayelerin, garip bir tarzda aynı sonuçta ittifak etmesi, her üç devletin de Barzani'yi dilediği istikamette kullanabileceği inancına dayanmaktadır. Bu mümkün olmasa bile-ki, pratikte zaten mümkün değildir. Yeni kurulacak bir Kürt devleti, gene de bir çabanbaşı olarak, her üç devletin işine yaramakta devam edecektir. Şu halde, bu devletler için, madalyonun hangi tarafı gelirse gelsin, en kötü ihtimalle kaybedilecek bir şey yoktur.

İşte, üç büyük devletten yardım görmek gibi bir şansı çok iyi değerlendiren Barzani, uzun mücadelelerden sonra tamamen kontrol altına aldığı ve resmen ideresini kurduğu Irak'ın kuzey bölgelerinde, adeta müstakil bir devlet gibi davranmaktadır. Silâh zoruyla ve mütteliklerini siyasi baskısı ile kazandığı hakları anayasaya kaydettirmek başarısını da göstermiştir.

Irak Kabinesinde altı Bakanla temsil edilmektedir. Müstakil ordusu ve emniyet teşkilâtı vardır. Kendi bölgesindeki mülki âmirleri ve önemli memurları dilediği gibi tayin etmektedir. Okullarında tedarik Kürtçedir. Radyo ve sair neşriyat vasıtalarına sahiptir. Ana hatlarıyla ancak belli başlılarını saydığımız bu hakların, Irak Devlet Başkanı Yardımcısı Ammaş'ın iddia ettiği gibi sadece «idarî bir ademi merkezîyet» olarak nitelendirilemeyeceği apaçık ortadadır.

Nüfus itibarıyla Irak Türklerinden ancak birbuçuk misli fazla olan bir Kürt azınlığına tanınan bunca siyasi ve kültürel hakka karşılık, ırkdaşlarımıza anayasada yer verilmemiş ve söz verildiği halde en iptidai kültürel haklar bile yerine getirilmemiştir. Bu hali, yalnızca «Hak verilmemiş, alınır» düsturuna bağlayarak izaha imkân yoktur. Evet, Kürtler haklarını silâh zoruyla almışlardır ama kerâmeti büyük nisbette İngiltere, Amerika ve Rusya'nın siyasi nüfuzlarının da aramak da bizi pek yanlış neticelere götürmez.

Zavallı ırkdaşlarımız ise arkasız ve sahipsizdirler. Üstelik bir de, ellerinde kalan en son yaşama haklarını kaybetmek tehlikesi, 1959 da olduğu gibi yeniden belirmiştir. Barzani, elde ettiği haklarla yetinmiyerek, Türklerle meskûn yerleri de muhtariyet hudutları içine dahil edebilmek ve bilhassa, Irak Türkleri'nin kalesi hüviyetinde olan Kerkük'ü kendine başşehir yapabilmek için hummalı bir faaliyete girişmiştir. Her türlü baskı, terör

ve sindirme usullerini uygulayarak amacına ulaşmaya çalışmaktadır. Şu günlerde Kerkük tıpkı 1959 daki gibi bir katliâm korkusu yaşamaktadır. Durum son derece gerindir.

Türklerin, Barzani kuvvetleriyle anlaşmasına imkân olmadığını çok iyi bilen Baas Hükümeti ise hiçbir tavize yanaşmamakta, nasıl olsa kendilerini destekliyeneğini zannettiği Türk Cemaatine her türlü muameleyi reva görmektedir.

Türlere meskûn bölgenin, hangi tarafın idaresinde kalacağını tesbit etmek için yapılacak plebisitte Türkler kendi hak ve hürriyetlerini değil, taraflardan birinin yönetimini seçmek mecburiyetinde kalacaklardır. Gerçi sayım, tercihi öğrenmek için değil, bölgedeki nüfus oranını öğrenmek için yapılmaktadır ama neticede, yönetim ya Kürtlerde ya Baasçılarda kalacaktır.

Her iki taraf da sayımın lehlerine sonuçlanması için, çeşitli baskılara ve hilelere girişmektedirler. Barzani taraftarları gizlice ve parti Kerkük'e sızarak; Molla Abdullah Tepesi, Rahim Ova, İskân. Şorca gibi mahallelere yerleşmişlerdir. Baasçılar ise 50 bin Arap ailesini, Kerkük kütüğüne kayıtlı nüfus teskeresi de vererek, Hükümetçe yeni inşa ettirilen El Hürriye, El Kerama, El Baas, 17 Temmuz, Filistin ve El Kudüs semtlerine yerleştirmişlerdir. Aynı zamanda bu ailelere 180 bin dönüm arazi dağıtmışlar ve sadece Arapları istihdam eden Mukavilin El Arap, Dibis Elektrik ve Kerkük Petrol Kumpanyası gibi yeni şirketler kurarak, göçmenleri işsiz bırakmıyacak tedbirleri de almışlardır.

Daha rahat yürürebilmek ve bölgeye tamamen hâkim olabilmek için, Kerkük'te vazife gören Türk memurlarını ve bilhassa Nüfus Müdürlüğündeki memurları Irak'ın Türk olmayan bölgelerine sürmüşlerdir. Ayrıca, herhangi bir karışıklığı da hesaplıyan Baas Hükümeti, askerî birlikler dışında, bir baskı unsuru olarak 25 bin taraftarını otomatik silâhlarla teçhiz etmiştir. Barzani taraftarları ve Baas Partisi mensupları silâhlı dolayışmaları halde, Türklerle silâh taşımak yasaklanmıştır.

Kürtler, bütün Türk bölgelerinde, silâh zoruyla ve tehditle kendi idarelerini kabul ettirmektedirler. Kifri, Hanekin, Karatepe, Kümbetler, Kızıler ve Yayacı kazalarında Türkçe tedrisata mâni olunmuş, bilhassa Erbil, Hanekin ve Kifri'de sokakta Türkçe konuşulmasına bile müsaade edilmemiş, bu yüzden hâdiseler çıkmıştır. Şu anda Kerkük üçbine yakın Kürt komandosunun (Peşmerge) ablukası altındadır. Şehrin içine sokulan seyyar satıcı görünüşündeki devriyeler ise, her an duruma müdahale etmeye hazır beklemektedirler. Adeta sessiz bir işgali, tam bir işgal haline çevirebilmek ve hukuken de meşru gösterebilmek için fırsat beklemekte, haitâ yaratmaktadırlar. Bazı Arap polislerine, hâdiseler çıkarmak ve Kürt işgaline vesile olmak için rüşvet teklif edilmiştir. Nitekim, bu şekilde hazırlanan bir komplo son günlerde sahneye konulmuş ve Kürtlerle polis arasında çıkar çatışma meydan kavgası haline dönmüştür. Bu arada Sabriye Yasin adında hamile bir Türk kadını ölmüş ve üç Türk genci de ağır yaralanmıştır. Asıl önemli olan bu sus, bu çatışmayı vesile eden Kürt komandolarının, ka

rakollar da dahil bütün şehri bir kaç saat içinde işgal ederek bu işi her an yapabileceklerini ispatlamış olmalarıdır. Duruma, Hükümet kuvvetleri sadece seyirci kalmış ve müdahale etmek cesaretini göstermemişlerdir.

Barzani sözlerinde sık sık şunları tekrar etmektedir: «Yapılacak sayım sonucunda, bir Kürt dahi çıksa Kerkük Kürt olacaktır. Kerkük'ü alamadıktan sonra biz ne için kavga ediyoruz? İdaremize hukuken bırakılan Kuzey Bölgesi, eskiden de zaten elimizdeydi. Biz Kerkük'ü istiyoruz...» Bu sözler Kürtlerin emellerini açıkça ifade etmekte ve bir tehdit olarak her gün Türklere hatırlatılmaktadır.

Plebisit şimdilik ertelenmiştir, fakat uygulanan terör hâlâ devam etmektedir. Bu arada karşılıklı pazarlık yürütülüp gitmekte, hattâ bazı anlaşmalara varıldığı da söylenilmektedir. Baas Partisi ileri gelenlerinden Saddam el Tikriti ile Barzani'nin, Galata'da yaptıkları bir görüşmede, Kerkük ve diğer Türk şehitlerini kapsayan bölgede, federal bir devletin kurulmasının kararlaştırıldığı ve plebisit erteleyen sebeplerden birinde bu olduğu ısrarla belirtilmektedir. Ayrıca, Kerkük'teki idari ve askeri makamların, Kürtler ve Araplar arasında yarı yarıya taksim edilerek, müşterek bir idarenin kurulacağı söylentiler arasındadır. Kerkük'ün bir çok okulunda Kürtçe tedrisat yapılmasını, Baas ve Kürdistan Demokrat Partileri müştereken kararlaştırmışlardır. Bu ders yılından itibaren hizmete girecek olan Kerkük Kürt Maarif Müdürlüğü'nün biran evvel kurulması için kesif bir çalışma vardır. Her şeyiyle yüzde yüz Türk olan bir şehirde, vaadedilen Türkçe tedrisat henüz yürürlüğe konulmamışken, Kürtlerin lehine gösterilen bu telâş, pazarlık konusunda bazı anlaşmalara varıldığı yolundaki haberleri doğrular mahiyettedir.

Pazarlık ister anlaşma, ister kavga ile bitsin, her halükârda ve mutlaka zararlı çıkacak olan biziz. Paylaşamayan post bizim postumuzdur. Bu kadar vehamet kazanan durum karşısında, Türkiye'nin hâlâ meseleye müdahale etmemesi veya edememesi, asla affedilemeyecek millî bir gaflettir. İrkdaşlarımızı insanca bir hayata kavuşturma yolunda Türkiye'nin girişebileceği uzun vâdeli teşebbüsleri şimdilik bir kenara biraksak bile, hiç değilse, bir milyon Türkün hayatlarını birkatliâmdan korumak, en pasif hükümetlerin bile görmezlikten gelerek kaçınılamayacağı millî bir ödevdir.

Kerkük Türklerinin can ve mal güvenliğinin teminatımız altında bulunduğunu ilân etmek ve girişilecek her zorba hareketin hesabının muhakkak sorulacağını el altından duyurarak Barzani ve Baasçıların kulağına kar suyu kaçırmak pek zor olmasa gerektir. Geçenlerde bir avukat arkadaşımızdan, İngiliz Konsolosluğunun, Türkiye'de trafik kazası yapan ve mahkûm olan bir İngilizin davasını 25 bin lira sarfıyla sonuna kadar nasıl takip ettiğinin hikâyesini dinlemiştik. Vatandaşlarını tek tek, dünyaya yüzünde nerede olurlarsa olsunlar takip ve himaye edebilen bir İngiltere ile kendimizi kıyaslayacak değil ama bir milyon kardeşi burnunun dibinde ölümler pençeleşirken lâkayt kalabilecek bir Türk devletinin varlığına da bizi kimse inandıramaz.

Bütün dış Türklerin yegâne ümidi ve en son müstakmil Türk Devleti sıfatıyla meseleye artık eğilimlidir. Millî haysiyetin asgari hudutlarına gelinip dayanılmıştır. Daha geriye çekilemeyiz. Herşeye rağmen, Türkiye'nin ırkdaşlarını yalnız bırakmayacağına ve bu gergin durumda onlara arka çıkarak korku ve endişelerini kısmen de olsa izale edeceğine inanmak istiyoruz.

Bu tarz müdahalelerle Kerkük Türklerinin can ve mal güvenliğini sağlamak, kısa vâde içinde alınabilecek ilk tedbirlerdir. Bu asgari şart şimdi gerçekleştirilmeden, uzun vâdeli gelişme plânları yapmak bir fayda sağlamıyacaktır. Ama meselenin kökten ve ebedî olarak halli de ancak uzun vadeli hesaplara dayanmaktadır. Daha doğru bir ifadeyle; böylesine bir hazırlığın içine girinceye kadar, bugün başımıza gelen tipte olaylarla ve zulümlerle sık sık karşılaşmamız mukadderdir.

Yapılacak asıl şey, köksüz ve o anda akla geliveren tedbirlerden müteşekkil bir politika halitası yerine, bir cüzü de Irak'da mahallî şartlara uydurularak tatbik edilen bütün cepheleriyle tutarlı bir millî politikayı temel düstur edinmektir. Aksi takdirde dış politikamızdaki tutarsızlık ve kararsızlıktan kurtulmak mümkün olmayacaktır. Temel dünya görüşü milliyetçi olmıyan ve bütün Türk dünyasını -dış Türkler de dahil- kucaklayıcı bir dış siyaset düsturuna sahip olmıyanlar için, Kerkük diye, Türkistan diye bir problemlerimiz yoktur. Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi, asıl şaşılacak şey bu düşüncede olan insanların «Bizim Kerkük diye bir problemimiz yoktur» demeleri olup da milletin yönetimine hâkim olduğudur.

Biz Kerkük meselesini inceler ve halli gereken bir problem olarak ele alırken damia milliyetçi bir siyasetin hâkim olacağı faraziyesine dayandığımız ve aksini devletimize yakıştıramadığımız için, şimdi arayacağımız çıkış yollarında da aynı görüşten hareket edeceğimiz tabiidir. Yoksa söylenebilecek sözlerin tamamı boşa gidecektir.

Uzun vadeli çıkış yollarını ararken önce Kerkük Türkleri için ulaşılabilecek bazı hedefleri seçmek lâzımdır. İlk plânda istenen şey, ırkdaşlarımızı, her türlü terör, baskı ve katliâmdan koruyacak azınlık teminatlarına kavuşturmak. Bunun için de, tesbit edilecek statü Irak Anayasasına dercedilmeli, hattâ her iki devlet arasında aktedilecek bir siyasi anlaşmaya konu olabilmelidir. Aksi takdirde, şimdikiye kadar olduğu gibi yapılan bütün vaatler havada kalacaktır.

Hükümet yetkililerince, Türkçe tedrisat yapma, dernek kurma, dergi çıkarma, radyo ve televizyonda ayrı program gibi haklar sözümona tanınmıştır. Lâkin, hiçbir müeyyideye dayanamıyan bu vaatler bir kısmıyla, hiç gerçekleştirilmemiş; bir kısmıyla ise, Irak Türklerini temsil etmek mevkiinde olmıyan kukla kadrolara tatbik ettirilmiştir. Bir avuç satılmışı tamnan hakları, bütün Türklere tanınmış gibi göstermek ve gerçek Türk temsilcilerinin bunları kullanmalarına fırsat vermemek, pek klâsikleşmiş bir taktiktir. Hükümetin baskısıyla, Türklerin elinde bulunan kulüp, dernek, sendika ve benzeri kuruluşlar seçim yapılmaksızın işte bu kukla kadrolara verilmiştir. Gene, sözümona Türkler hak olarak tanınan

gazete ve dergiler ile radyo ve televizyon programlarında da aynı kadro sadece Baas Partisinin propagandasını yapmaktadır. Eğitimin kısmen Türkçe olması vaadi ise savsaklanmış, tatbik mevkiine konulmamış ve üstelik, Türkiye ile kurulacak kültür bağından korkulduğu için yeni Türk harfleriyle tedrisat yapılmasına müsaade edilmemiştir.

Uygulanmayan veya kasten ters uygulanan bu haklar, Baas Hükümetince 24 Ocak 1970 tarihinde resmi bir bildiri hâlinde ilân edildiği için, dönüşü olmayan bir taahhüt mahiyeti taşır. Türk Hükümeti, Ortadoğu'da müessir diğer devletler nezdinde girişeceği teşebbüslerle birlikte, bu taahhütlere ve daha önceki anlaşmalara dayanarak, Irak Hükümeti üzerinde baskı yapabilmeli ve iptidai kavimlerin bile artık ulaştıkları bazı hakların, ırkdaşlarımıza neden tanınmadığını sorabilmelidir.

Kerkük Türkleri, Barzaninin elde ettiklerinin onda birini dahi istemiyorlar. Onların istediği sadece; zulüm görmeden, horlanmadan, insanca bir yaşayış ile Türklüklerini kaybetmemek ve erimemek için bazı kültürel haklardan faydalanabilmelidir.

Irak Türkleri şimdiye kadar iç çekişmelerde hiç bir kliğe alet olmamışlar ve Irak devletinin bütünlüğü fikrine damia-bağlı kalmışlardır. Bu bağlılık o kadar ileridir ki; bir tarafta Barzani devlete baş kaldırırken, beri tarafta Türklerden en küçük bir zabıta vakası bile görülmemiştir. Hattâ bu uysallığa fazlaca bel bağlamış olan Irak yetkilileri, geçenlerde şehid edilen bir Türk için protesto mitingi tertiplenince, hayretler içinde kalmışlar ve alışmadıkları bu hali bir ihtilâl gibi nitelendirerek bir çok tevkiflere girmişlerdir.

İşte bu sadık vatandaşlığın mükâfatı ise damia horlanmak olmuştur. Aynı yetkililer şunu hiç hesap etmemektedirler ki, isyan halindeki (1,5-2) milyon Kürdün meselesini bile halledememişken, bir de bu bir milyon Türk vatandaşlık bağını hiçe sayarak hak almaya kalkarsa ne yapacaklardır? Üstelik Kürtler de bunu istemektedir. 59 Katliâmında yaptıklarından pişmanlık duyduklarını ifade ile işbirliği teklif etmektedirler. Ama Kerkük Türklerinin, dünkü kaatileri ile aynı çuvala girmelerine imkân yoktur. Bunu çok iyi bilen Baas idarecileri, Türkleri tabii müttelikleri saymakta ve herhangi bir tavize yanaşmamaktadırlar. Halbuki ihmal ettikleri bir nokta vardır: Baasçıların başına iş açmak için, ille de kürtlerle işbirliği yapmak zaruri değildir. Lâkin Kerkük Türklerinin böyle bir hesapları da yoktur. Onlar, sadece, halisâne bazı hakların tanınmasını istiyorlar; o kadar...

İşte burada Türkiye'ye bazı işler düşmektedir. Yapılacak şey, Irak yöneticileriyle bir masaya oturmak ve ırkdaşlarımıza tanınacak bazı haklar mukabilinde, müşterek problemlere sebebiyet vermesi muhtemel Barzani'ye karşı bir ittifak imzalamaktır. Diğer Arap devletlerinin bu konuda desteğini kazanmak kolaydır. Yanlış ve tehlikeli bir tutum içinde olan İran ve Amerika'yı ise, bu tutumlarından caydırmak ve Kürtler üzerinde girişecekleri spe-

külasyondan vazgeçirmek, zor olmakla beraber, geride de incelediğimiz gibi, şahsiyetli bir harici siyaset için imkânsız değildir. Barzani için Türkiye'yi karşısında görmekten derin mânalar da taşıyan büyük bir tehlikedir. Gazetecilere verdiği beyanatlardan, Türkiye'nin küstürülmesine şiddetle ihtiyaç duyduğu anlaşılmaktadır. Bu yüzden, ırkdaşlarımıza karşı girişeceği bir harekât için, Barzani'yi şimdiden ikaz ederek, icap ederse açıkça tehdit etmek dış politikasının nezaket ifadelerinden daha geçerlidir.

Yapılabilecek şeyleri özet olarak tekrarlırsak:

1 — Evvelâ, Kerkük Türklerine can ve mal güvenliği bakımından sahip çıktığımız ve hayatlarının teminatımız altında da olduğunu, açıkça her iki tarafa da duyurmak;

2 — Irak devletiyle bugünkü gibi gene dost kalmak ve ırkdaşlarımız lehine kazanılacak bazı haklar mukabilinde, Kürtlere karşı Irak'ı desteklemek;

3 — Kürtler üzerinde bazı oyunlara girişen ve şimdilik Barzani'yi destekliyen Amerika ve İran'ı, bu tutumlarından vazgeçmeye zorlamak;

4 — Bütün Arap ülkeleri ile daha yakın münasebetler kurarak onların desteğini kazanmak;

5 — Rusya ve Amerika'nın ucu yurdumuza kadar uzanan, Kürtlerle ilgili bazı faaliyetlerine karşı çıkmak ve behemhâl önlemek...

Görüldüğü gibi, yapılabilecek şeyler ne sırdır, ne sürpriz. Aklı erenlerce bin kere söylendiği halde yapılmayan şeylerdir ve tabii sadece bunlardan ibaret de değildir. Milletlerarası politika uzmanı olmadığımız ve meseleye, sadece el atmakta geç kalındığı için ızdırıp çeken bir Türk çocuğu sıfatıyla eğildiğimiz için, halisane ülkümüz dışında iddiasız. Bu yüzden yaptığımız tahlilde bir sürü yanlış olabileceğini kabul ediyoruz. Önemli olan, işin daha fazla beklemeye tahammülünün kalmadığını anlayabilmek ve birşeyler yapılması zaruretine inanmaktır.

Dış politikadaki her yeni yönelişin, damdan düşer gibi bir çırpıda yapılamayacağını veya tatbik edilir edilmez hemen netice vermiyeceğini bilenlerdeniz. Hiçbir mesele sihirli değnekle haledilmemiştir. Elbette her çıkış yolunun kendine göre zorlukları ve sürtüşmeleri olacaktır. Yazımızın başında da söylediğimiz gibi mesele, İngiltere veya falanca devletin inhisarında gibi görünen bir veya iki yola, üçüncü ve dördüncü yolları katabilmek ve bunu yapabilecek güçte olduğu halde, henüz âtil duran mekanizmayı harekete tahrik edebilmektir.

Komşularıyla münasebetlerini veya milyonlarca ırkdaşının kaderine ait meselelerini bile, kendi inisiyatifinde olan çözüm yolları ile düzenliylememek, en büyük ayıp olarak ahımızda durmaktadır. Bu lekeyi silmek ve siyaset sahnesinde, tarih itibariyle bizden genç devletlere daha fazla gülünç olmadan, rüştümüzü ispatlamak artık milli bir borç olmuştur.

Yalnız dış Türklerin değil, Türkiye Türklerinin de beklediği çıkış yolu budur.

Baskı Tarihi: 14. 12. 1971

Irak Türklerinin son şehidi Hüseyin Ali Tuzlu

Men Türkmenem, yiğidem!
«Tembel Abbas» Şanımdır!...
Bir kurbanlık şehidem,
Ol cennet, mekânımdır...!

**

Hakkım çiğnendi mi?
Davranmak zamanımdır...!
Mert milletin oğluyum,
Kahpelik düşmanımdır...!

**

Ölümden pervam yoktur
Yiğitlik nişanımdır...!
Bu canım Türklük için,
Bayram armağanımdır...!

**

Men Türkmenem, yiğidem!
«Tembel Abbas» şanımdır...!
Hesabı sorulacak,
Bugün benim kanımdır...!

«Tembel Abbas» piyesinde baş rolde oynamış ve Ker-
kük televizyonunda da takdim edilmiştir. Bu sebeple milli
bir kahraman, tamamiyle bir halk tipi olarak benimse-
nen Hüseyin Ali Tuzlu Irak Türkleri tarafından «Tem-
bel Abbas» diye bilinmiş ve büyük bir sevgi kazanmış-
tır.

Yukarda kendisi için yazılan «Şehit Tembel Abbas»
marşını görüyorsunuz.

SPOR KLUBÜMÜZ FEDERE OLMUŞTUR

Judo, Boks, Güreş, Basketbol, Voleybol, Halter
ve Masa Tenisi müsabakalarına M.T.T.B. Spor Klübü
olarak katılıyoruz.

Bu spor dallarında çalışmak isteyenler ve lisans
çıkartmak isteyen sporcuların, Spor Klübüne acele
müracaatları duyurulur.

**KARATE ÇALIŞMALARI YAKINDA
BAŞLIYACAKTIR**

Kayıt Şartları:

- 2 adet fotoğraf
 - 2 adet posta pulu
 - 2 adet mektup zarfı
 - 1 » Aşı kâğıdı (sağlık raporu)
 - 1 » Nüfus cüzdanı sureti ve aidat
- Lisans çıkartmak için 6 adet fotoğraf ile mür-
caat gerekmektedir.

SPOR KLÜBÜ

KERKUK HORYATLARI

Bir Kerkük'ün horyatı
Ki Leylan üç hurmatı
Her biri bir divandır
Gel unutma bayatı.

**

Kerkük'e düştü yolum
Yâr çekme çıkar kolum
Kesildi gelip giden
Men seni kimden sorak

**

Erbile Paşa bakar
Altuna taşta bakar
Düşman görse göz kırpar
Dost görse başa bakar.

**

İstanbul'da yaz güzler
Kışta çayır nâgizler
Ceylân göz şahin bakış
Gezer gül yüzlü kızlar

**

Bağdat kızı göz süzer
Bakar dudağın büzer
Bağdat'tan kız alanlar
Olur canından bizar.

**

Apardı Bayat meni
Bir zülfi sayyad meni
Aparırsay sen apar
Aparmasın yâd meni.

**

Apardı Hasa meni
Sel gelir basa meni
Gitmeğuy gerçek oldu
Baırdı yasa meni.

**

Apar meni rende vur
Zülfüvde kemende vur
Meni felek vuruptu
Taksir etme mende vur.

**

Ağlama naçar ağlama
Gündür geçer ağlama
Bu kapıyı bağlayan hudam
Birgün açar ağlama.

**

Akşam arada kaldı
Hançer yarada kaldı
Menim vefasız yarım
Bilmem harada kaldı.

**

Akşamın arasın gör
Aç bağrım yarasın gör

Men sana yâr olmaram
Git başuv çaresin gör.

**

Adamlığ,
Zordan değil adamlığ
Süflelerden uzak düş
Adamaet adamlığı...

**

Adama,
Adam benzer adama
Ekmeği ver köpeğe
Verme sülfe adama.

**

Armutun burcu atar
Dibinde bülbül yatar
Sözlerim diken olup
Ne desem yâra batar.

**

Armutun altına bak
Eğilmiş dalına bak
Sen orda çok eğlendüv
Gel dostum halime bak.

**

Bağ işler,
Bağda bağvan bağ işler
Başam namerd elinde
Ne keser ne bağışlar

**

Bu alma dört alaydı
Karnıma dert olaydı
Boynumu vuran cellâd
Kaşki mert olaydı.

**

Arkasında,
Yük taşır arkasında
Namert olan söz diyer
Herkesin arkasında.

**

Aslım kara dağlır
Sinem çarpız bağlıdır
Kesilip gelip giden
Deme yollar bağlıdır.

**

Atından,
Kısrağından atından
Bu dağı yayan çıkağ
Eneğ şeytan atından.

**

Açık koy pencereni
Gözüm görsün geleni
Nice kabra koyarlar
Yâr derdinden öleni

M. T. T. B.
EGITIM MUDURLUGU

*** FEN OKULU Sunar**

ASİSTANLAR YÖNETİMİNDE
ÜNİVERSİTELERARASI

*** * Giriş imtihanlarına**
*** hazırlama kursları**

I. Devre: 3. Ocak — 10 Haziran — 1972 Toplam 400 saat FEN

DERSLERİ

II. Devre: 1 — Mart — 10 Haziran 1972 Toplam 240 saat FEN

DERSLERİ

FAZLA BİLGİ İÇİN BROŞÜR İSTEYİNİZ

NOT: Taşradan gelenlere yer temin edilir.

MÜRACAAT: M. T. T. B. EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

CAĞALOĞLU / İSTANBUL

Tel : 26 69 24 — 26 36 74

mttb gençlik bülteni

MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ'NİN 15 GÜNLÜK NEŞİR ORGANIDIR.

HABER — YORUM — AKSIYON

İstanbul - 30 Aralık 1971

No: 16

HABERLER

SAHTE TALEBE KARTLARI

Son günlerde Türkiye'de hiçbir talebe teşkilâtının bennememesi üzerine bazı kötü niyetli kimseler, bu kartın sahtesini basma yoluna gitmişlerdir. Çeşitli yollarla piyasaya sürülen sahte «Beynelmîle Talebe Kartları» T.L. gibi fahiş bir fiyatla turistlere satılmaktadır. Bilhassa Türkiye'den Avrupa, Uzak Doğu ve Amerika'ya giden turistler tarafından rağbet gören bu kartlar, esasen sahte olduğu anlaşıldığından, turistlere hiçbir fayda temin edememekte, fakat kartları piyasaya sürümlere büyük kazançlar temin etmektedir. Sahte kart basma ve piyasaya sürme işleri birkaç koldan yürütülmekte, bundan herbiri kartlarda ayrı mühür kullanılmaktadır.

(Devamı 15. sayfada)

MEHMET ÂKİF GECESİ

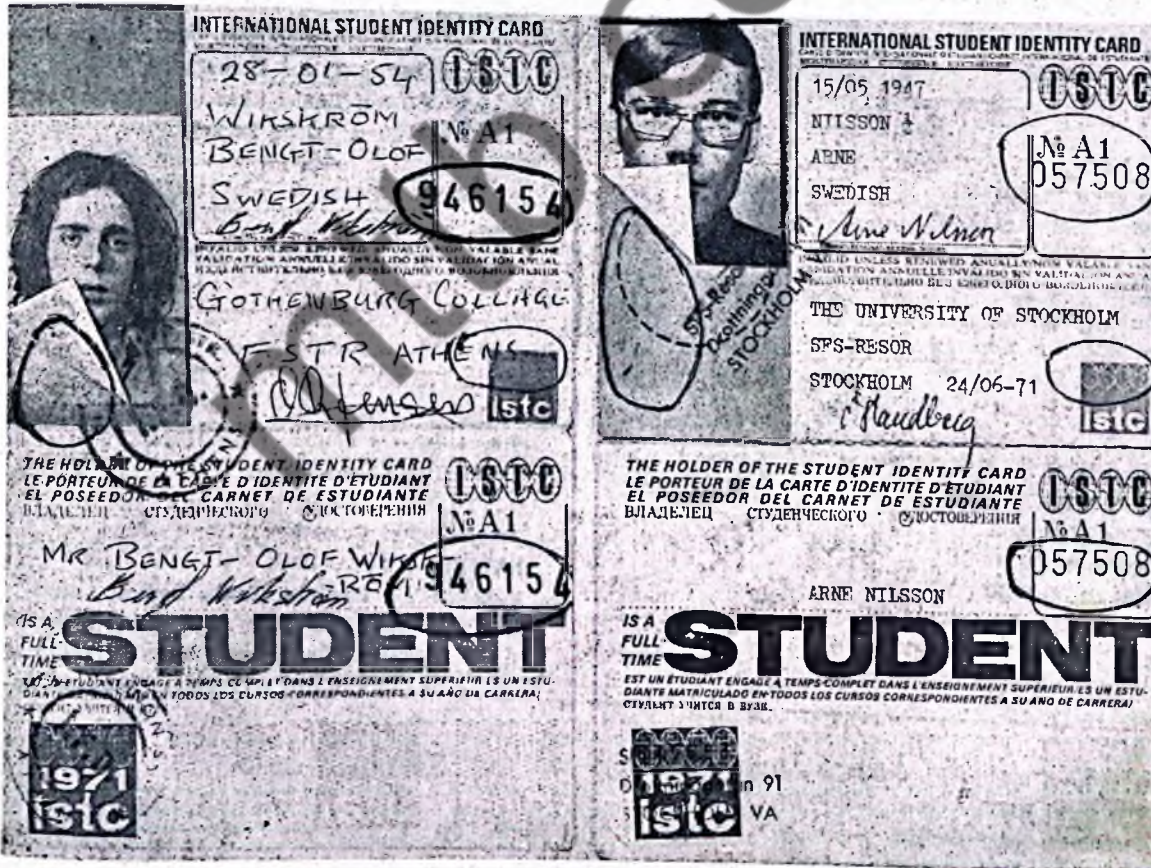
M.T.T.B. Kültür Müdürlüğü tarafından İstiklâl Marşı Şairimiz Mehmet Âkif'in vefatının 35. yıldönümü münasebetiyle 3 Ocak 1972 pazartesi günü bir anma töreni yapılacaktır.

İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları Harbiye Bölümünde yapılacak olan tören akşam saat 20 de başlayacaktır.

Konuşmacılar arasında Prof. Dr. F. Kadri Timurtaş, Ahmet Kabaklı, Mahir İz ve Muhiddin Nalbandoğlu'nun bulunduğu gecede M' Âkif'in hayatıyla ilgili bir de FİLM gösterilecektir.

İstanbul Radyosu genç sanatçılarından olan Memduh Cumhur tarafından okunacak M' Âkif'in bestelenmiş eserleri ve Niyazi Sayın tarafından icra edilecek Ney Solosu da programda yer almaktadır.

Davetiyeler M.T.T.B. den temin edilebilir.

Soldaki International Student (Milletlerarası talebe) kartı sahtedir. Hakikisi sağda görülmektedir.

MT.T.B.
MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

1 — BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- ★ Neşriyat Bürosu
- ★ Haber Bürosu
- ★ Araştırma Bürosu
- ★ Teksir Bürosu
- ★ Reklam ve Propaganda Bürosu
- ★ Fotoğraf Bürosu

2 — DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

3 — EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- ★ Lisan Okulu
- ★ Fen Okulu

4 — FOLKLOR VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 — FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

6 — İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 — KİTAP KULÜBÜ

8 — KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- ★ Seminer Komisyonu
- ★ Konferans Komisyonu
- ★ Münazara Komisyonu
- ★ Gezi Komisyonu
- ★ Tarihi Günler Komisyonu

9 — KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 — MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 — ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- ★ Eğitim Reformu Komisyonu
- ★ Yurtlar Komitesi
- ★ Orta Öğrenim Komitesi
- ★ Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- ★ Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 — SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 — M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

14 — SINEMA MÜDÜRLÜĞÜ

15 — TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 — TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 — TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 — TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ
TÜRK GENLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

M.T.T.B.
MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ

GENEL BAŞKANLIK

- Babiâli Cad. No: 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Dış Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- D. Mimar ve Müh. A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL: 1767
- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- İZMİR TEMSİLCİLİĞİ - TEL: 33741
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- KONYA TEMSİLCİLİĞİ
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- TRABZON TEMSİLCİLİĞİ
- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü: Sedat Yenigün
Dizgi ve baskı: Toker Matbaası.

Türk İstiklâl Savaşı ve Pakistan (*)

Mondros mütarekesinin 7 nci maddesi Müttefik Devletlere stratejik bakımdan kendileri için tehlike arz eden herhangi bir bölgeyi işgal edebilmek hakkını veriyordu. Fakat daha mütarekenamenin mürekkebi kurumadan bu maddeyi kötü niyetli olarak anlamaya koydurdıkları beydana çıktı. Öteden beri paylaşmayı tasarladıkları Türk topraklarının her biri göz koyduğu parçasını ele geçirmek için sun'î bahanelerle hep bu 7 nci maddeye istinad ettiler. Hele 16 Mart 1920 de İstanbul'u işgale kalmışlar bunca felâketlerin üstüne tuz biber oldu. İstanbul Hilâfet Merkezi olduğundan bu hareket Türkler adar bütün İslâm dünyasını da derinden sarsmıştı. Bilâsu Hınt Müslümanlarını galeyana geldiler. Her taraf İngiliz idaresine karşı isyan ve boykotlar başladı.

Sırası gelmişken şunu belirtelim ki, Hilâfetin Hınt Müslümanları üzerindeki tesiri çok fazla idi. Bu yüzden Rablûsgarp ve Balkan savaşından itibaren İngilizler hâkimiyetleri altındaki Hınt Müslümanlarının samimiyetle bağlı oldukları Hilâfet ve Osmanlı Türk Devleti ile daha akından meşgul olmak mecburiyetinde kalmışlardı. 1910 yılında Hindistan'da İngilizce olarak çıkmaya başlayan "El Hilâl" gazetesi, Hınt Müslümanları üzerinde Hilâfetin tesirini göstermekteydi. Böylece Hınt Müslümanları İngiliz idarene karşı bütün davranışlarında Türk Devletinden arka almaya ve İslâm Birliği fikrinden kuvvet almağa çalışıyorlardı. Bu gazetelerden biri Delhi'de Mevlâna Mehmet Ali Han (1878-1930) tarafından çıkarılan "Comrade" gazetesi ise Kalkûta'da Mevlâna Abdül Kelâm Âzad tarafından çıkarılan "El Hilâl" gazeteleriydi. Hilâfetin ateşli müdafii olan bu gazeteler zaten kuvvetli olan Türkiye ve Hilâfet taraftarlığını bir kat daha arttırıyorlardı. Mevlâna Mehmet Ali Han, Birinci Cihan Savaşı esnasında Türkiye lehinde ve İngiltere aleyhindeki faaliyetinden dolayı hürriyetine gönderilmiş, Mevlâna Abdül Kelâm Âzad ise birçok kereler mahkeme huzuruna çıkarılmış ve hattâ hapis yatmıştı. Hınt Müslümanlarında Türkiye'ye ve Hilâfet'e karşı mevcut olan bu sempati, Hindistan'daki İngiliz idaresi için büyük bir gâile teşkil etmekte idi. Birçok defalar İngilizler, Türklere karşı savaşmıyacakları hususunda Hınt Müslümanlarına resmen teminat vermişlerse de bu sözlerinde hiçbir zaman durmamışlardı. Hatta, 1918 de Lloyd George, İstanbul ile Anadolu emeli'deki Türk topraklarının Osmanlı İmparatorluğu elinden alınmayacağına dair teminat vermesine rağmen harpten sonra bu sözde durmuyarak Yunanlılara her

Türklerin hizmetine koşan dindaşlar... Oxford Üniversitesinde okuyan Hind (bugünkü Pakistan) Tıp talebeleri kızılây emrinde yaralı subaylarımıza hizmet ederken...

türlü yardımı yapıp Anadolu'ya saldırttı, üstelik de, müttefikler hep birlikte İstanbul'u işgal ettiler. Bu durum karşısında Hinduların büyük lideri Gandhi bile Hilâfet lehindeki cereyanı desteklemeye mecbur oldu. Müslümanlar Hindularla birlikte bütün Hindistan'da bir protestoya giriştiler. «İştirak etmeme» veya pasif mukavemet adı verilen bu mücadeleye göre, İngilizlerin verdiği bütün ünvan ve vazifeler reddediliyor, hükümet borçlarına iştirak edilmiyor, mahkemelere, okullara ve bütün devlet hizmetlerine boykot ilân ediliyordu. Hindu ve Müslümanberaberliği ile yürütülen bu mücadele İngilizler için önüne geçilmez bir şiddet kazanınca Gandhi yaygın olan «Büyükük» vasfına rağmen verdiği sözden cayarak iştirak etmeme protestosundan vazgeçmiştir. Esa-

* Kadir Mısırhoğlu'nun Yunan Mezalimi adlı kitabından aynen iktibas edilmiştir.

sen Gandhi, Birinci Dünya Dünya Savaşı için İngilizlerin, Türkiye'ye karşı silâh kullanılmak maksadı ile Hindistan'dan asker toplamaları kararına da: «Bütün mesuliyet hissini müdrük olarak, gönüllü toplama kararını desteklemek istiyorum.» (★) demişti. Demek ki ne kadar insanîyetsever olursa olsun, insanları iman birliğinden başka hiçbir müessir esaslı bir surette birbirlerine bağlamamaktadır.

MİLYONLARCA LİRALIK YARDIM

Gandî'nin verdiği sözden dönerek Hinduları boykottan vazgeçirmesi sonunda Hint Müslümanları Türkiye'ye karşı girişilen tecavüzü bütün Dünya Devletleri nezdinde protesto etmek maksadıyla bir komite kurdular. Bu komitenin başına ötedenberi Türk dostluğu ve Müslüman kardeşliği konusundaki çalışmalarıyla şöhret yapmış olan büyük din ve ilim adamı Mevlâna Mehmet Ali Han'ı geçirdiler. Komite önce bütün Hindistan'ı dolaşarak mazlum Türk halkı için yardım kampanyası açtı. Toplanan paralar Kızılay vasıtası ile Yunan ve Bulgar sürülerinin yakıp yıktığı şehirlerin hasta, yaralı, yetim, dul halkına intikal ettiriyordu. Bu kampanya ile toplanarak Türkiye'ye gönderilen paranın o günün parasıyla 5 milyondan fazla olduğu bilinen bir gerçektir. İngilizler tarafından bütün mevcudiyeti sömürülmüş olan fakir Hint Müslümanlarının bu ölçüde bir yardım yapmaları gerçekten büyük bir fedakârlıktı. Kadınların, genç kızların Türkiye'ye yardım kampanyasına ziynetlerini bağışladıkları görülüyordu. Gönderilen bu paralarla Ankara'da başlıyan Milli Hareket, tam teçhizatlı iki tümen kazanmış, hattâ eski Büyük Millet Meclisi bu para ile yaptırılmış olduğu gibi yârân sofrası İş Bankası dahi bunun artan kısmı ile tesis edilmiştir.

Hint Müslümanlarının kalbi o buhranlı günlerde Türk Milleti ile birlikte çarpıyordu. Daha Balkan Savaşı sırasında Mevlâna Mehmet Ali Han'ın gayretiyle yaralı Türk askerlerini tedavi edecek bir tıp heyetini Türkiye'ye göndermişlerdi. Dr. Ansari'nin başkanlığındaki bu heyet, çok yararlı hizmetler ifa eyledikten sonra, Hindistan'a dönmüşlerdir, Enver Paşa, o tarihte bu heyetin çalışmalarını öven bir konuşma yapmıştır.

Birinci Dünya Savaşı başında, London Times Gazetesi Türkiye hakkında bir makale yayınlamıştı. Mevlâna Mehmet Ali buna cevaben uzun bir makale neşretti. Neticede Türkiye'yi müdafaa eden bu makalesinden dolayı İngiliz idaresi onu suçlayarak müddetsiz olarak hapsedti ise de 1919 yılı sonunda 5 senelik bir zaman sonra serbest bırakıldı.

LONDRA MİTINGİ

Mevlâna Mehmet Ali Han serbest kalır kalmaz, yeniden faaliyete girerek yukarıda bahsi geçen Türkiye'ye yardım komitesini kurmuştu. Sırf nakdî yardımla ik-

tifa etmeyi kâfi bulmayarak Hint Hilâfet Heyeti adıyla bir heyet teşkil etti.

Bu sırada Paris'te sulh için toplanılmıştı. Sevr Muahedesi görüşülüyordu. Müttefiklerin Türkiye'ye daha sömürt davranmalarını ve hele İngilizlerin isyanları yatıştırmak maksadıyla yaptığı vaatlere uymasını temin etmeye çalıştı. Mehmet Ali Han'ın başkanlığındaki bu heyet Londra'ya gitti. İngiliz hükûmeti nezdinde Hilâfet makamı olan İstanbul'un işgali ve Yunan istilâ hareketi protesto edildi. Bu hareketlere mâni olunmadığı takdirde yüz milyon Hint Müslümanının İngiltere'nin karşısında yer alacağı belirtildi. Londra'da bir miting tertip edilerek bu protesto bütün dünya basınına duyuruldu.

Bu mitingde söz alan Hint Müslümanları, Türkiye'nin parçalanmasına seyirci kalmıyacaklarını belirterek İngiliz hükûmetine ihtar ve tarizler yağdırdılar. Bu miting Yunan Ordusunun Anadolu'ya saldırtılışından hemen on gün sonra (24 Mayıs 1919) da yapıyordu. Bu mitingde alınan kararlar Paris Konferansına da bildirildi. Bu sırada Paris yakınındaki Sevres'de Türkiye'nin kaderi tayin edilmekte idi. Hint Müslümanlarının Lond-

Hindistan'da Hilâfet için çetin bir mücadeleye giren «Comrade» Gazetesinin tahrir heyetinden bir grup. Ortada ayakta zat Mevlâna Mehmet Ali Han'dır.

(★) J. EATON — Kılıçsız Mücahit Gandhi — İstanbul, 1961 S. 143

ın Türkiye lehine çalışmalarını katle izlemekte o-
n Kaklamanos, Paris'teki Yunan delegasyonuna çekti-
i 19 Mayıs tarihli telgrafta «Hint Müslümanlarının
adışahın İstanbul'dan kovulmasına ve bu şehrin çevre-
yle birlikte milletlerarası bir devlet durumuna sokul-
masına karşı duruşları, İngiliz umumi efkârınca ilgiyle
kip ediliyor» demekteydi. (2)

Hint Müslümanlarının Türkiye lehindeki faaliyet ve
siyasetlerini göstermek bakımından çok önemli bir eser
ardır. «İslâma Çekilen Kılıç» yahut «Alemdârân-ı İslâ-
ı Müdafaa» ismini taşıyan bu eser 1919 yılında Londra'
a Müşir Hüseyin Kıdvay tarafından yazılıp «Huddam-ul
â'be Cemiyeti» nce yayınlanmıştır. Bu, o sırada Sevr
ulh Projesi için toplanmış bulunan «Onlar Meclisi» ne
arşı Türkiye'nin müdafaasına tahsis edilmiş bir eserdir.
Sayfalarımızın müsait olmaması sebebiyle geniş ik-
baslar yapamadığımız bu eserin mukaddemesinden şu
irkaç satırı almakla iktifa ediyoruz :

«... Türkler, din-i islâmın alemdarlarıdır. Asırlardan
eri bu şerefli mevki ihraz etmiş bulunuyorlar. Avrupa
e hattâ Amerika'nın, bütün Hıristiyanlık âleminin kılıcı,
nların yani müslümanlığın üzerine çekilmiştir. «Onlar
leclisi»ni ncevabı Türk yani İslâm idaresinin şâibedar
tmeği kasd ediyor. Vakıa ben bir Türk değilim. Fakat
en Türkleri ve idarelerini bilirim. Başkanlarının idare-
lerini de gördüm. Binaenaleyh «Onlar Meslisi» nin ceva-
ını hem şahsi tecrübelerim, hem de tarihin delâletiyle
kik edeceğim Bizzat müslüman olmaklığım hasebiyle
ürklerin müessesatını, medeniyetini, irfanın daha iyi
nlamak ve başkalarıyla mukayese edebilmek mevkiin-
e bulunuyorum. «Onlar Meclisi» nin bu tenkidatıma
if-i ehemmiyet edeceği ümidiyle kendimi aldatmaktan
aresteyim. Bilirim ki maddeperest Avrupa, ancak kılı-
ı hürmet eder. Ancak kuvvet onun maraz-ı gururunu
fâyâb edebilir. Fakat Türkler'in seceya-yı milliyelerine
nad edilen haksız tecavüzler, tarih ile insaniyetin hu-
urunda mutlaka müdafaa edilmeli ve onların hakkında
akikat söylenmelidir... (3)

Eser şu cümlelerle sona ermektedir :
Paris'teki «Onlar Meclisi» Türkleri ölüme mahkûm
tti. Fakat her dem teâli eden üçyüz elli milyonluk bir
ütle-i insaniyenin lâyefnâ uhuvvet-i muazzaması onları
mahkûm etmedi. İslâm onları mahkûm etmedi. Allah on-
rı mahkûm etmedi ve onlar ölmeyeceklerdir!...

İNNELLAHE ALÂ KÜLLİ ŞEY'İN KADİR». (4)

Hakikat Hint Müslümanları, milletimizin tarih sah-
sinden tard edilemeyeceğine ve İslâmın alemdarlığı
evkinden uzaklaştırılmıyacaklarına ait inançlarını en
nitsiz günlerde dahi muhafaza etmişlerdir. O buhranlı
inlerde Hindistan'a kadar gidebilmiş olan bir Türk ga-

zeticisinin naklettiği şu satırlar bu durumu en güzel
şekilde ifade etmektedir:

«... Bir ögle üstü idi. Ağustosun sonlarına doğru hi-
lâfet meclisine gittim. Azadan bazıları ağlıyordu. Cemi-
yetin kâtibi umumisi Ahmet Sıddık Kühteri ile görüş-
tüm.Yunan ordusunun Ankara'ya girdiğini söyledi. Mu-
terem muhatabımın kederi pek büyüktü. Bu haberi İn-
giliz ajanının verdiği ilâve etti. Ne yapacaksınız diye
sordum: «Yapacağımız malûm» dedi. «Sonuna kadar uğ-
raşmak» Oğün Şevket Ali Efendi ile mülâkatında diyor-
du ki: «Ben İngiltere'yi yakında amana getireceğim. Biz
İngiltere'yi silâla değil, belki âleme medeni olduğumuzu
ve hakkımızı müsalemet ve iktisat ile istihsale muhtedir
bulduğumuzu ispat edeceğiz.»

Eylülden birkaç gün geçmişti. Ankara'nın istilâsı ha-

Hind Müslümanlarından bir grup Türkiye'ye yardım için hal-
kı galeyana getirmeğe çalışırken.

berinin bir sania olduğu anlaşılıştı. Hacı Ahmet Sâdık'
ın Hindistan'da kalmamdaki ısrarına rağmen Mr. Şev-
ket Ali ile veda için görüştüm. Bu muhterem zat artık
son saatlerin yaklaştığını söylüyordu. Eylülün sonlarına
doğru 15 günlük bir yolculuktan sonra Süveyş'e çıkmış
ve Mısır matbuatından Hindistan ihtilâlinin başladığını
öğrenmiştim.

Ekim'de İstanbul'da idim. Şevket Ali ile kardeşi
Mehmet Ali'nin tevkif edildiklerini Avrupa gazeteleri
yazıyordu. (5)

(4) a. g. e. S. 988

(5) Nacl Kasım — Zafer Kitabeleri — İstanbul 1341. S. 161

(2) Dimitri Kitsikis - Yunan Propagandası - İstanbul
1065 s. 845

3) Müşavir Hüseyin Kıdvay — İslâma Çekilen kılıç, ya-
hut Alemdârân-ı İslâmî Müdafaa — Londra 1919 S. 7.

TÜRK İSTİKLAL SAVAŞI VE PAKİSTAN

Hint Müslümanlarının Türkiye lehindeki faaliyetlerine bilhassa İngiliz gazeteleri geniş yer veriyorlardı. Hindistan idaresi bakımından kendileri için çok önem taşıyan bu faaliyetleri dikkatle takip ediyorlardı. Meselâ 27 Ekim 1919 tarihli Times gazetesinde şu haber yer alıyordu:

(Hususi muhabirimizden) — 17 Ekim Bombay (gecikmiştir) — Bugün bütün Hindistan'da, Müslümanlar, Hilâfetin devam ve bekası için namaz kıldılar ve dua ettiler. Bombay'da en büyük camide namaz kılındıktan sonra müslümanlardan mükemmel umumi bir içtima akdolundu. Ve Türkiye'nin taksimi ve mukaddes memleketlerin Hilâfetten ayrılması hakkındaki rivayetlere dair endişelerini belirterek Başvekilin, Devlet-i Âliye'nin istiklâlne dar olan temnatının tutulmasıyla müslüman teb'anın itimadını tevsik etmesi temennileri tekrar olundu.

Bu haberler ve Hint Müslümanlarının çalışmaları hakkındaki endişeler Türkiye'de Hilâfetin ilgasına kadar devam etmiş ve Yunan menfaatlerinin âleti haline gelen İngiliz hükümetini gerçekten zaman zaman müşkül vaziyetlere sokmuştur. 17 Mayıs 1919 da Hindistan Genel Valisi E.S. Montagu, Dörtler Konseyi önünde, Ayasofya'nın camilikten çıkarılarak tekrar kilise haline getirilmesi bahis konusu olunca, Hint Müslümanlarının buna karşı çıkacaklarını söylemiş ve bu karşı çıkmanın İngiltere için ifade ettiği tehlikeleri bütün açıklığı ile ortaya koymuştu. Hattâ Lloyd George 23 Haziran 1921 de bir Hint Müslüman heyeti Londra'ya çağırarak bu konuda görüşmek ihtiyacını duydular.

Daha sonra 6 Haziran tarihli Times gazetesinde, Ağa Han'ın bir mektubu yayınlandı. Ağa Han yine Hint Müslümanlarından olan Emir Ali ile Paris Barış Konferansında Hint Müslümanlarını temsil etmekteydiler. Çok sonra Türkiye'de Hilâfet kaldırılınca bu iki şahsın müşterek bir mektupları daha Türk gazetelerinde yayınlanacak ve Hilâfete bağlılıklarını son defa ortaya koyacaklardı. Ağa Han bahis konusu mektubunda, Barış Konferansından, Osmanlı İmparatorluğunun toprak bütünlüğüne dokunulmamasını istiyordu. Lloyd George'un vaktiyle Hint Müslümanlarının Türkiye'ye yapılan baskı ve tecavüzler karşısında yükselen tansiyonlarını teskin için «Trakya İstanbul ve Anadolu'nun Türk ırkının beşiği olduğu ve buralara asla dokunulmayacağı»na dair beyanatı hatırlatılmakta ve «bütün İslâm Dünyasının, Padişahın hâkimiyetine bir müdahaleye karşı olduğu» belirttikten sonra mektup son bulmaktaydı.

Hint Müslümanları, bazı İngiliz dostları vasıtasıyla İngiliz matbuatında da Türkiye'ye karşı Yunanistan'ı harekete tutan Lloyd George'a karşı ateş püskürtmekteydiler. Fakat sistemli ve yerleşmiş bir propagandaya istinad eden ve Hıristiyan olmak gibi önemli bir avantaja

malik bulunan Yunan propagandası karşısında bu faaliyetler gayet cılız kalmış ve ortaya Sevres Sulh Projesi gibi Türk'ün ölümünü ilân eden bir anlaşma metni çıkmıştı.

Hint Müslümanları Türkiye'nin maruz bulunduğu zulüm ve tecavüzlerden İngilizleri mesul tutmaktaydılar. Gerçekten felâketlerimizin en büyüğü kimes'ülü İngilizlerdir. O tarihte İngiliz başvekili hemen hemen beş kıtadan bir derine müessir bir nüfuza mâlikti. Savaş bitip de Dünyanın karşılaştığı yeni problemleri halletmek durumu ortanın karşılaştığı yeni Amerika konferansından çekilerek infiraya çıkınca önce Amerika konferansından çekilerek infiraya çıkmıştı. Bu suretle Dörtler Konferansı'nın üye adedi fiilen üçe inmiş oldu. İtalyan Başvekilinin Sinyor Orlando ise her türlü enerjiden mahrum ihtiyar bir devlet adamı idi. Esasen İtalyanın zaferde rolü de pek az olmuştu. Fransızların İhtiyar Kaplan dedikleri Clemenceau (Fransız Başvekilini) ile İngiliz Başvekilini Lloyd George kendi başlarına Dünyanın mukadderatına hükmetmek ve harp sonrası problemlerini halletmek üzere yalnız kalmışlardı. Maalesef bunların her ikisi de hisse ve fikren Türk düşmanı idiler. Fakat Türkiye'ye karşı tutumları, ikisinin de siyasi hayatına son verdiren darbelerle sebeb olmuştur.

Paris'te toplanan bu konferansı Türkiye'nin lehine çevirmek için Mevlâna Mehmet Ali Han başkanlığında heyet, İngiliz Başvekilinden sonra Clemenceau ile de görüşerek Türkiye lehindeki hissiyatlarını ifade etmişlerdir. Fakat her iki Başvekil de Hint Müslümanlarının taleplerini reddetmemekle beraber, içten pazarlıklı olarak saklamaya çalışmışlardır.

Hint Müslümanları bundan sonra gayet enteres bir teşebbüse girişerek Türkiye'nin uğradığı zulüm ve tecavüzleri Hıristiyan Dünyasının başı olan Papa'ya bildirmek için bir mektup göndermişlerdir. 10 Nisan 1920 de Roma'ya giden o tarihte milli hükümeti Roma'da gayri resmî olarak temsil etmekte olan Galip Kemali Söylemezoğlu'nun aracılığı ile Papa 15 inci Benoit ile görüşmüşlerdir. Papa'nın Türkiye'ye karşı girişilmiş olan tecavüzlere müdahalesini talep eden Mevlâna Mehmet Ali Han bu tarihî görüşme hakkında ona şöyle hitap etmiştir:

« — Mukaddes peder, sizi kardeş dinin en büyük adamı olarak sevgiyle selâmlıyoruz ve tek Allaha inanan dinin kardeş çocukları olarak sizden, galip devletler tarafından Türk ve Müslümanlara, Peygamberimiz Efendimizin halefi olan Halifeye ve Osmanoğulları Hanedanına ve Türk Milleti ile onun şahsında bütün İslâm Dünyasına revâ görülen zulüm ve hakaret için, müdahale etmenizi rica ediyoruz. Bundan mes'ul olan İngiliz Başvekilini Lloyd George, hakikatte Hıristiyan Dünyası ile Müslüman Âlemi arasında bir ehlihalip zihniyeti yaratmış bulunmaktadır. Asyada ve Müslümanlarla meskûn olan bütün kıtalarda İngilizlerin ve Fransızların revâ gördüğü

İlm ve tazyika karşı, bir takım reaksiyonlar uyamış ve uyanmaktadır. Hıristiyan Âleminin en büyük ma-
nı olan zat-ı âlilerinin böyle bir hareketi nasıl telâkki ettiği müsaadenizde sorabilir miyim?

Papa Onbeşinci Benoit'ya bu nutuk tercüme edilince:

« Böyle bir hareketi müdafaa-i meşrua telâkki edemeyen» Cevabını vermek fevkalâde ve âlicenaplığında bulunmuş ve bunun üzerine fevkalâde sevinen Mevlâna Mehmet Ali Han da Papa'ya:

« Bu cevabınızı Bombay'da Hint Hilâfet Heyetine şifrafla tebşir edebilir miyim, demiş ve Onbeşinci Benoit da:

« Hay hay, edebilirsiniz.»

Cevabını verince, Mevlâna Mehmet Ali Han ayağa kalkarak bu tarihi sözlerin bütün Müslüman Dünyasını eshir ettiğini ve bu geniş düşüncenin hıristiyan devletlerinin başındaki diplomatlara yol göstereceğini ümit ettiğini beyan ederek, müslümanların minnetlerini arzettiği.

Mevlâna Mehmet Ali Han, ölünceye kadar çok ateşli bir Hilâfet ve Türk taraftarı olarak mücadelesine devam etmiştir. Fakat Türkiye'de Hilâfet kaldırılınca Hindistan'daki Hilâfet çalışmaları tabii olarak akamete uğramışsa da bu çalışmalar Hint Müslümanlarını birleştirmiş ve onların kuvvetlendirmiştir. Bu birlik ve mücadelelerden de en büyük İslâm Devleti olan Pakistan doğmuştur.

Milletimizin en kara günlerinde elinden gelen her türlü yardımı ifaya azimle koşan bu mübarek ve mücahit insana, Cenab ıHaktan rahmet dilerken, hizmetinin gerekten iman kardeşliği için bugüne ışık tutabilecek mütemmel bir örnek olduğunu söylemek isteriz.

MUHAMMED İKBAL

Hint Müslümanlarının derlenip toparlanarak Pakistanı vücuda getirmelerinde en büyük rolü ifa edenlerdendir. Mevlâna Celâleddin-i Rumi'nin hayranı olan filozof şair İkbâl 1873 de Pencap'a bağlı Siyalkut şehrinde Dünyaya gelmiştir. Dedeleri Keşmir Brehmenlerindendi.

Lâhâr'da felsefe tahsilini tamamladıktan sonra, tetkikatını artırmak için Avrupa'ya gitti. Üç sene, Batı felsefesini inceledikten sonra da, İslâm felsefesine bağlılığı muhafaza etmiş ve bu istikamette ölümsüz eserler neydane getirmiştir. Eserlerinin birkaçı Türkçemize de tercüme edildiği için, münevverlerimiz onu bir hayli taleb ederler. Bu yüzden biz burada İslâm mistisizminin emsalsiz kahramanının hayat ve san'atı üzerine durmayacağız. Daha ziyade belirtmek istediğimiz onun Türk Milletine olan sevgi ve bağlılığıdır.

Gerçekten Muhammed İkbâl, bizim en samimi bir

«Kara gün dostumuz»dur. Milletimizin felâket yıllarında bir şair hassasiyeti ile sarsılmış ve son derece ustalıkla kullandığı eşsiz kalemini gözyaşlarına batırarak ısıtmasını ebedileştirmiştir. İtalyanların Trablusgarb'a hücum ettikleri sırada, yukarıda da bir nebze belirtilmiş olduğu gibi, Hint Müslümanları galeyana gelerek bize yardım için harekete geçmişlerdi. Tertip edilen protesto mitinginde Muhammed İkbâl orduca yazılmış şu şiirini okudu:

«Dünyanın insanı çok mustarip eden hallerinden çok sıkılmış, başka bir âleme göçmüştüm. Melekler beni Hazreti Muhammed'in huzuruna getirdiler. Peygamberimizi sordu: Bana o âlemden bir hediye getirdin mi

Yâ Resulallah; dedim, Dünyada huzur ve rahat kalmadı. Arzu ettiğimiz hayat ele geçmiyor. Varlık bahçelerinde binlerce lâle ve gül var. Fakat hiç birinde vefâ kokusu yok. Buna rağmen huzurunuzla hediye olarak bir şişe getiriyorum. Bu şişenin içinde o derece kıymetli bir şey vardır ki, bunu cennette dahi bulmak imkânsızdır. Bu şişede ümmetinizin şerefi vardır. Bu şişede Trablus şehitlerinin kanı vardır.»

Büyük İslâm ideoloğu, Türk dostu ve mütefekkir şair

MUHAMMED İKBAL

Anadolu Türklüğü en ümitsiz anlarını yaşarken o şöyle diyordu: «Bizansı yıkmış olan Türk arslanı yine uyanacak, yine kükreyecek ve düşmanları titretecektir». Türkün bütün badirelerden sâlimen çıkacağına inancı asla sarsılmamıştı. «Osmanlıların üzerine kederden bir dağ yığılmışsa, sen üzülme, çünkü bin yıldızın kanı dökülme-

den şafak sökmez» demek suretiyle bu inancını gayet şairane bir surette ifade ediyordu.

Millî Mücadele'nin başlangıcında «Mustafa Kemal Paşa'ya Hitap» isimli uzun bir şiir yazmıştı: Bu şiir, «Allah ona yardım etsin» temennisiyle başlıyor ve «Atın nereye kadar giderse oraya kadar atıl, düşünme, biz bu meydanda nice kereler tedbir yüzünden mat olduk» öğüdüyle bitiyordu.

«Tulû-i İslâm» adlı şiirinde bizim Millî Mücadelede kazandığımız zaferi İslâmın zaferi olarak göstermiştir. Hattâ bizim başarımızdan, uyandırmaya çalıştığı Hint Müslümanlarını ikaz için mükemmel bir ibret çıkarıyordu.

Büyük İslâm mütefekkeri İkbâl Türk milletine sevgi ve bağlılık telkin etmekte yalnız değildi. Kabul etmek gerektir ki son asırda Hint Müslümanları pek çok adam yetiştirmişlerdir. Bunların hepsi, sırf Pakistan'ın değil, aynı zamanda bütün İslâm Âleminin büyükleridirler. Seyyid Ahmet Han, Mevlâna Mehmet Adi Han, İkbâl, Cinnah ve daha birçokları bizim de büyüklerimizdirler. İdeoloji ve medeniyetimiz kahramanlarıdır. İngiliz boyunduruğundaki Hindistan'dan Pakistan gibi zinde bir devlet çıkararak İslâm Dünyasını mesut etmişlerdir.

Hint Müslümanlarının bütün ileri gelenleri daima Türk Milletinin saadeti ile mesut olmuş, felâketinden de yürekten teessür duyarak elden gelen hiçbir yardımı esirgememişlerdir. Böyle bir kitapta bu büyük kardeşliğin tafsilâtına girmeye imkân yoktur.

Muhammed İkbâl için tertiplenen bir ihtifâle katılan

değerli Profesör Ali Nihat Tarlan, şu enteresan hâtırayı anlatmaktadır:

«Bu büyük millî şairin 19. ölüm yıldönümü münasebetiyle İkbâl Akademi tarafından Karâşi'de tertip edilmiş büyük anma törenine riyaset etmek üzere Pakistan'a gittiğim zaman oranın değerli ilim ve edebiyat mensupları ile görüşmek fırsatına nail oldum. O günlerde bir sohbet esnasında çok değerli Şair Hafız bana yanent şöyle demişti:

Yazdığım Şehname-i İslâm'da on iki bin beyit Türk Milletinin imanlı kahramanlığına aittir. Ben Türkleri felâketli günlerinde şehir şehir köy, köt dolaşarak bu şehnameyi okumuşumdur». (6)

Böyle daha niceleri lehimize faaliyet göstererek İngiltere'nin açıkça Yunanistan'a yardımını güçleştirenlerdir. Bütün bu çalışmalar çok müsbet sonuçlar vermiştir. Şu kadarını söyleyelim ki, Türkiye lehinde propaganda yapmaktan dolayı, İngiliz idaresinin tevkif ve hapsediği müslümanın adedi 30.000 dir. Bu kadar vefalı kahramanlarımız, hepsi göze alarak bizi müdafaa etmiş ve yardım koşturmuşlardır. Ayrıca 1914 te Hindistan'dan toplanan Müslüman askerlerin Türklere karşı savaşmak için Irak'a girmeyi reddettikleri ve Bombay'dan hareket edileceği sırada İngiliz subaylarını öldürdükleri için birçoğunu kurşuna dizildiği düşünülürse Pakistanlıların ne derecesine yürekten dostlarımız oldukları meydana çıkar. Türkleri bu vefakârlığı unutmuyarak nesilden nesile nakledeceklerdir.

Cenabı Hakk bu iki büyük millete bir daha birbirin felâketini göstermeyerek hâkimiyetlerini ebedi kılsın!

(6) İkbâl - Esrar ve Rumuz terc. - Ali Nihat Tarlan) İstanbul

Pakistan Buhranı (*)

Yazan: A. Q. M. Şefik-ül İslâm-Pakistan Müslüman Birliği'nin ikinci reisi ve Pakistan Millet Meclisinin Doğu Pakistan'dan seçilmiş bir azasıdır. Hâlen Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da dolaşmakta ve gittiği yerlerde Pakistan'ın bugünkü buhranının temellerini ve hal çarelerini anlatmaktadır. Aşağıda onun görüşlerini bulacaksınız:

ABD ve Kana'danın mühim şehirlerini gezdik ve kamu oyunun ileri gelenlerinden basın mensupları, radyo, televizyon, talebeler, Üniversite hocaları, bankacılar, sayımcılar ve diğerleriyle görüştük. Hepsi, müştereken, bir tek meseleyi merak ediyorlardı. Buhranın temellerini ve onun hallinin nasıl mümkün olduğunu öğrenmek istiyorlardı. Onlara görüşmelerimi hulasâ olarak anlattım ve zannediyorum beni haklı buldular.

Yahya Han, 1969 Mayıs'ında işbaşına geçince, muhtemelen samimiyetle, memleket meselelerinin hal çaresinin esasları serbest seçimle teşkil olunacak Millet Meclisi tarafından tesbit edilecek bir Anayasaya bağlı olduğunu düşündü. Ümidi Büyüktü ve geçen senenin Aralık ayında umumi seçimin yapılmasına müsaade etti. Bu safhada memleketteki bütün milliyetçi siyasi partiler: Üç Müslüman Birliği, Pakistan Demokratik Partisi, Cema-i İslâmi ve Nizam-ı İslâm Eyüp Han'ın Anayasa dışı idaresinin düşüşünden sonra 1965 Anayasasında restorasyon amacıyla tekrar Anayasa nizamına dönülmesi görüşündeydiler. Bu Anayasanın esasları seçilmiş bir hukuk meclisi tarafından çizilmiş, meclisin bütünlüğünü ve ideolojik yapısını da garanti altına almıştı. Hiçbir kimse

Pakistan'ın ideolojik yapısını inkar edemez çünkü bu olmadan devletin varlığı mümkün değildir. Bu arada, Başkan Yahya Han memleket bütünlüğünün ve ideolojik yapısının münakaşa mevzuu olamayacağını ilân etti ve yeni seçime gidilerek Millet Meclisi teşkil edilmesini emretti. Bu meclisini görevi 120 günlük bir müddet zarfında Anayasanın esaslarını tesbit etmek olacaktı.

Seçim kampanyası başladıktan sonra Şeyh Mucibür Rahman ve Avami partisi şimdi iyice bildiğimiz Altı Esas'larına bağlı kaldılar. Diğer bütün partiler Şeyh Mub'ün muhtariyet derecesini memleket bütünlüğüne karşı buluyorlardı. Bu arada Şeyh Mucib ve diğer Avami Parti liderleri Altı Esası ne Kur'an ne de İncil olduğunu söylediler; yani bu esaslar seçimi kazanmak için silah olarak kullandıktan sonra pazarlığa oturacak ve uzlaşacaklardı. Aynı zamanda Avami Partisinin Pakistan'ın parçalanmasını istemediğine ve Kur'an ve Sünnet hükümlerine zıt şeyler yapılmayacağına dair teminat veriliyordu. Bu beyanlardan Avami Partisinin Yahya Han'ın prensipler dahilinde seçimlere iştirak edeceği anlaşılıyordu.

Seçimler yapıldı ve Avami Partisi Doğu Pakistan'da büyük bir ekseriyet kazandı. Bunun tehdit, zorlama, şiddetle yıldırma neticesi olmasına rağmen seçimi «kazanmış» buluyorlardı. Bu parti Millet Meclisinde ekseriyet kazanmasına rağmen, Pakistan'ın diğer bölgelerinden ne temsilcisi ne de taraftarı olduğundan bir Bölge Partisi idi.

Bu işler böyleyken, Batı Pakistanda, sadece iki bölgede ekseriyeti olan Zülfikar Ali Butto'da yine bir Bölge

* (Londra'da neşredilen «IMPACT» adlı İngilizce necmuanının 26 Kasım — 9 Aralık tarihli nüshasından terviye edilmiştir.)

Partisinin başkanıydı. O belki işinin bozulduğuna hükmetti ve kendine göre siyasi bir oyuna girdi. Avami Partisi Altı esasla seçimi kazandığına ve Mecliste mutlak bir ekseriyeti olduğuna göre Altı Esas Anayasası yapmak isteyecektir diyor ve bu şartlarda partisinin meclise girmesinin bir manası olmayacağını söylüyordu. Bu sebepten, altı esasın münakaşa edilebileceğine ve değiştirilmesinin mümkün olduğuna dair karşı taraftan teminat istiyordu.

Doğru olarak konuşmak icab ederse, seçimlerin Altı Esas dahilinden yapıldığını söylemek yanlış olur, çünkü herşey Yahya Han'ın koyduğu prensiplere bağlıydı. Bundan başka Meclis toplanmadan evvel esaslarda değişiklik yapılmasını istemek veya teminat talep etmek manasızdı ve pratikte mümkün değildi.

Butto'nun bu safhada münakaşaya girmesi ne doğru ne de akıllı bir işti. Belki o, Mucibür Rahman'ı tuzığa düşürmek istiyor belki de onu ayrımcılığa itmek istiyordu. Şu noktaya dikkat edilmelidir ki bir politikacı pazarlığa ve uzlaşmaya hazır olsa bile «manifesto»sunda değişiklik yapılabileceğini söylemesi zordur. Yapılan tamamıyla çocukluktur. Seçim neticeleri meclis müzakerelerinin neticesi değildir. Seçim yapılmıştır, ve seçimler Millet Meclisi toplantısı arasında partilerin konuşacakları başka bir mekan mevcut değildir. Meclis en yetkili organdır ve işte böyle konuşmaların yapılacağı bir «forum»dur. Partinin manifestosu bizatihi Anayasa değildir. Fakat Şeyh Mucib'e güçlük çıkarmak isteyen Butto sadece ayrılma taraftarlarının güçlenmesine yardım etti. Bu, insanı Butto'nun Pakistan'ın bütünlüğü meselesinde ciddi olup olmadığı hakkında düşündürüyor. Eğer bugünkü buhran parçalanmaya kadar giderse belki Butto buna memnun olacak o mesuliyeti üzerine almamayı becerecek kadar zekidir. İstenir ki hükümet bütün bunları görsün ve memleketin bütünlüğüyle oynayan bu muhteris ve maceraperest politikacılara mani olsun.

Avami Partisi de akıllıca ve vatanperverane davranmadı. Sadece Millet Meclisi kararlarının değiştirilmesi mümkün olmayan organ olduğundan yalnız oraya varılacak neticeler milli arzusunun «manifesto» aleyhinde olup olmadığını gösterecekti. Aksi olduğu takdirde Meclisin toplanması ve vazife görmesine lüzum kalmayacaktı. Fakat Taceddin bizim ekseriyette olduğumuzu ve Anayasayı Altı Esasa göre hazırlayabileceğimizi söyleyerek ortaya çıktı. Hava gerginleşti. Butto daha fazla açıklama istemeye devam etti. Avami Partisi içindeki ayrımcı unsurlar, özellikle Hindular, uçurumu derinleştirmek için çalışmaya devam ettiler. Onlar Şeyh Mucib'i inatçılığa ve aşırı uca ittiler. Şeyh Mucib Altı Esasın bir virgül veya noktalı virgülünün dahi değiştirilmeyeceğini söyledi. Başkan Yahya Han iki bölge partisi arasındaki bu ayrılık ve kutuplaşma devam ettiğinden güçlüklerin Meclis dışında hallinin daha doğru olacağını düşündü. Meclisin daha önceden 3 Mart'ta toplanmasına karar verilmiş-

ti. Butto sadece bu toplantıyı boykot etmekle kalmadı, aynı zamanda Dakka'dak meclis toplantısına gidecek olan Batı Pakistanlı üyelerin dönmelerine müsaade edilmeceğini de bildirdi.

İşlerin bu çıkmaza girmesi üzerine Başkan partinin bir anlaşmaya varmalarının ve Meclis'in muhafazası edilmesinin bir zaruret halini aldığını anladı. Meclis toplantısı 25 Mart'ta tehir edildi. Avami Partisi akıllıca hareket etmedi. Önceden belli şartları ileri sürmemek ekseriyetin kendilerinde olduğu gitmek menfaatleri için idi; toplantıdan sonra istediklerini yapabilirlerdi.

Artık Avami Partisine hakim olan ayırım taraftarları anladılar ki; eğer Meclis toplanır ve Pakistan Anayasası hakkında memleket bütünlüğü ve ideolojik yapı esasına göre görüşmeler başlarsa aşırı heyecan azalacak ve ayrılma gölgelenecekti. Bu sebepten Meclisin toplantısı için kendi şartlarını ileri sürdüler; bunlar örfi idarenin kaldırılması ve ordunun çekilmesiydi. Biliyorlardı ki vil bir idare konulmadan, hakimiyetin örfi idareden başka bir gruba devrolması mümkün değildi. Onlar memleketi karışıklığa ve parçalanmağa götürmek için çalışıyorlardı. Başkan çalışması devam etti ve hatta iki lider arasında bir toplantı yapılmasını sağladı fakat hiçbir net alınamadı.

Avami Partisi daha önce idareye karşı halkı direnişe çağırmişti. Bu üç haftalık direniş neticesi asiyağ bozuldu ki ayrımcılar Bengaldeşin artık «liilen» teessü ettiğine kanaat getirdiler. Pakistan'ın milli gücü olan Martta Şeyh Mucibür Rahman ve arkadaşları Bengal bayrağını kaldırdılar. Böylece 25 Mart gecesi orduların karşı harekete geçti. Ordunun uzak yerlere gitmesi 35 gün aldı. Bu müddet esnasında Hindistan'dan gelenler, Hindular ve Komünistler Doğu Pakistan milliyetçileri öldürmeye başladılar. Kendilerine seçilen ilk hedef orduca konuşanhalk, sonra da diğer milliyetçi Doğu Pakistanlılar oldu. Ordu duruma hakim olarak ilerledikçe, asiler ve Hindistan'dan gelenler Hindistan'a iltica etmeye başladılar. Hindistan ve hatta Bengal merkezler tarafından önce Bengaldeşin zaferlerine sonra da ordunun «canavarlığına dair yapılan kötü yanlış ropaganda neticesi bir kısım saf Doğu Pakistanlı kesimlerini tehlikede zannetti ve böylece mülteciler problemi başladı.

Bu meselede Pakistan bütün mültecilerin geri dönmelerini istemektedir. Ve onlara her türlü imkân temin etmeye hazırdır. Hindistan mültecilerin adedi hakkında 10 milyon gibi mübalağalı bir rakam söylemektedir, fakat göre ise 2 milyon civarındadır. Kat'i rakamın tesbiti mültecilerin kimler olduğunun bilinmesi için Birleşik Milletler gibi tarafsız bir kurulun yardıma çağırılması lâzımdır. Fakat Hindistan bu meseledeki U-Thant'ın talefini reddetmiştir. Bu onların mülteciler meselesini

görümlerini açıkça göstermektedir. İşler normale dönünce mültecilerden bir kısmı geri gelmeye başladılar fakat çıkışları hemen Hindistan tarafından durduruldu. Bu arada, Hindu «kast»lar ve komünistler Pakistan'a vatandaş olarak değil fâtih olarak dönmek istiyorlar. Onlara müsaade mi edelim?

Siyasi hal çaresi hakkında birçok konuşma cereyan ediyor, Şeyh Mucib ile uzlaşmadan bahsediliyor. Fakat Mucibür Rahman dahil, hiç bir ayrımcının ayrılma dışında herhangi bir meseleyi konuşacağını zannetmiyorum. Bu sebepten ayrımcılarla yapılacak herhangi bir pazarlık teşebbüsü ters netice verecek ve bu sadece onların cesaretini arttıracaktır. Şu anda lazım olan memleketi (ideolojik kaderine) götürececek halk tarafından tutulan ve milliyetçi bir hükümettir, çünkü sadece böyle bir hükümet Pakistan halkına ruh verir, onu birleştirir ve harekete geçirir.

Hindistan şimdi mülteciler meselesinde değil fakat anayasa ve takip edilecek politikada görüşlerini Pakistan'a dikte ettirmek istiyor. Hindistan meclisi zaten hiçbir zaman Pakistan'ın istiklâlini samimiyetle kabul etmemişti ve şimdi Pakistan'ın iç karışıklığının kendisi için ele geçmez bir fırsat kabul ediyor. Şu anda Pakistan ile Bengaldeş'in ayrılması için yoğun bir faaliyet içinde, kendilerine kukla bir hükümet yaratma sevdasında.

Meseleye bizim cephemizde bakılırsa şimdiye kadar ihtilaflarımızı ve sertliklerimizi önleyecek devamlı bir anayasamız ve siyasi prensiplerimiz olmadı. Mamafih şimdi anayasa hazırlanıyor ve siyasi partilerinde görüşleri alındıktan sonra 20 Aralıkta meriyet mevkiine konuşulacak. Yani, problem nasıl olursa olsun, harb bir hal çaresi değildir. Pakistan sulh sever bir millettir ve biz hür dünyanın Hindistan'ın tecavüzlerini kaydetmesini istiyoruz. Hatta şu anda Hindistan Hava Kuvvetlerini kullanmadan Pakistan'la ilân edilmemiş bir harb içindedir.

Hergün Hintli sabotajcılar Gerillalarla beraber Doğu Pakistan'a sızılmaktadırlar. Hindistan sınır şehirlerinde silah yığınağı yapmakta ve bir kısmı da şimdiden Pakistan topraklarına geçmektedir. Bu sebepten, Hindistan bizim iç işlerimize karıştığı ve ayrımcıları tuttuğu müddetçe mesele normale dönemez.

Zannediyorum ki şimdiye kadar konuştuğumuz kimseleri ve hatta Bengaldeşin hararetli taraftarlarını dahi ikna ettik ki Hindistan'ın Pakistan'ın iç işlerine karışmaya hakkı yoktur ve Pakistan halkı kendi meselesini çözmek için millî dehası ve ideolojisiyle başbaşa bırakılmalıdır.

Herkes kabul etti ki Pakistan ideolojik bir devlettir ve kendi hayat felsefeleri ne olursa olsun, ideolojik esasa istinad eden bir devlet buna uygun şekilde idare edilmedir. Bu başka türlü olamaz. ABD'deki kamu oyu, basının tutumu ve diğer merkezlerin fikirlerinde şimdi epey değişiklik oldu ve Pakistan'ın meselesin daha iyi anlıyorlar; tabii «yahudi» merkezlerinin kontrolü altında bulunan resmi basın buna dahil değil. Eyaletler basının tutumu tabii çok daha değişik. Senator Church dahi bana: «Ben Kalküta'ya gidiyorum fakat Pakistanlılar'ın kendi meselesini kendilerinin halletmeleri görüşündeyim» dedi. Ben onlara hep bahsettikleri siyasi çözümün yalnız ve yalnız Pakistanlılar tarafından yapılabileceğini söyledim. Hindistan veya diğer herhangi bir kuvvet ayrımcıları tarafını tutmamak veya onları destekleyen hiç bir resmi işlemde bulunmamaktır. Eğer onlar Hindistan Pakistan'ın işlerine karışmaktan ve gerillaları desteklemekten caydırmazlarsa Asya kıtasının bu bölgesinde savaşın patlamasıyla ilgilenmiyorlar demektir.

Büyük güçlerin baskısı meydanda, fakat durumu vehameti göz önünde bulundurularak, inanıyorum korkmak veya teslim olmak lüzumsuzdur. Biz sadece ALA'ya teslim oluruz.

M. Âkif ve M. İkbalden Şiirler

HİNDİSTAN :

Hind'i baştan başa gezmekti muradım, lâkin,
Nerede olsam, beni tâkibi yüzünden polisin,
Tahkatım bitti de vazgeçmede muztar kaldım;
Kaldım ama yine her mahfile az çok daldım.
Besliyormuş bereket versin, o iklim'i kadım,
«Ahmet-pl-lah» a muâdil daha yüzlerce hakim,
Ruh-u edyânı görür, hikmet-i Kur'anı bilir (64)
Ulema var ki: huzurunda bugün Garp eğilir.
Hele hayran kalır insan yetişen gençlere de:
Bunların birçoğu tahsil eder İngiltere'de;
Sonra dindaşlarının ruhu olur, kabi olur;
Çünkü azminden, ölüm çıksa, o dönmez sokulur.
Öyle, maymun gibi, taklide özenmek bilmez;
Hiss-i milliyeti sağlandım onun, eksilmez. (65)
Garb'ın almışsa herif, ilmîni almaz yalnız,
Bakıyorsun: eli san'atlı fakat, turnaksız!
Fuhşu yok, içkisi yok, himmeti yüksek, gözü tok.
Şer'-i mâsuma olan hürmeti bizlerden çok.
Böyle evlât okutan milletin istikbali,
Haklıdır almaya ağışuna istiklâli.
Yarın olmazsa, öbür gün alacaktır mutlak...

Uzak olmuş ne çıkar Var ya bir âti, ona bak!
Haydarâbad'a giderken, beni teşyie gelen
Mizbânın ne hazin çıktı şu ses kalbinden:

«Ah biz hayra yarar unsur-u iman değiliz...
Hind'in islâmını pek Türk'e kıyas etmeyiniz.
Onların ruh-u çehametle coşan kanları var;
Bizde yok öyle samimî asabiyet, adamar.
Bu ağır zillete ukbâya kadar mankûmuz...
Duyuyor çektiği hüsrânları zira çoğumuz;
Varsa ümmidimiz: Osmanlı'ların şevketidir.
Onu bir kerre işitsek... Bu saadet yetişir.»

Beni ağlattı herif. Lâkin onun genç oğlu,
Dedi:«Yok, öye değı; sine-i milette dolu,
Galeyân emrine âmâde hamiyetli yürek;
Şu kadar var ki henüz kendini gösteremeyecek.
Geçiyor şimdi esaretle deyip ayyâmı.
Müslüman'lar gibi mâzisi büyük bir kavmi,
Ebedî zillete mahkûm edemem doğrusu ben
Daha biçare miyiz yoksa Mecusi'lerden
Diyeceksin ki: asırlarca sefilâne hayat,
Söndürür meyl-i maâliyi niahyet... Heyhat. (66)
Göz yumulmakla kör olmaz; külün altında ateş,
Ne kadar kalsa bunalmaz; hele bir aç, hele eş-
şunu öğretti ki İngiltere tahsili bana:

66) Meyl-i taâli: Yüksekliğe yönelme hissi.

64) Ruh-u edyân: Dinlerin ruhu.

65) Hiss-i milliyet: Millî his.

Milletin, memleketin böyle sefil olmasına
Bir sebep varsa, havâssın geriden bakmasıdır...
Yoksa, Şark'ın bu zeki unsuru her fayzi alır.
Müslümanlık gibi, mahiyeti cidden yüksek,
Sonra, viccanları bir nefhada tehyiç edecek,
Din-i fitridaki bir milleti irşâda ne var?
Daha yüksek mi aceb Şark'i ezen fitratlat.
Kabiliyetçe? Hayır, ben buna asla kanmam.
Adam ister, yalnız etmiye bir kavmi adam!
«Doğru yol işte budur, gel!» diye sen bir yürü de,
O zaman bak ne koşanlar göreceksin sürüde!
Evvelâ beynine bir fikr-i nezih aşlıyarak;
Hang ibir müsümanın gözsüne tuttumsa kulak;
Şunu duydum ki; onun hiç sesi çıkmaz, kalbi,
En temiz his ile vurmakta çocuk kalbi gibi.
Sineler gayzını fâş etmeye dursun varsın'
Vakt gelsin, o zaman var mı yürek, anlarsın!»,
KANUN-U ESÂSİ: (ANAYASA)
Haydarâbad'a yetiştim ki, bütün Hindistan,
«Verdi Kanun-u esâsiyi nihayet Sutan!»
Diye birdenbire çalkandı. İnan, kabil mi?
Hiç o binlerce havatır kemirirken içimi, (67)
Bir çılız «Belki!» nasıl hepsini tenkil etsin?
Ansızın başladı beynimde ümidin, ye'sin.
Doğduğundanberi hiç görmediğim bir harbi...
O ne müthiş helecanelardı, aman Yârabbi!
«Verdi kanun-u esâsi...» Bu, çıkar rü'ya mı?
Yok canım öyle değil: milletin ıstırhamı,
Şekl-i tehdid alıvermiş, o da muztar kalmış...
Hangi millet acaba? Her ne işitsen yanlış.
Cûşa geldikçe fakat aynı terâneyle cihan,
Görür oldum dönen işlerde yed-ul-lahı nihân. (68)
Bu şahın işi, Yârâb, ne sipâhın kârı...
Bu senin kudretinin havsala-çâk esrârı! (69)
Yurdumun gülmeyen evlâdını artık güldür!...
Ağladım sonra çocuklar gibi hüngür hüngür...
Azıcık ruhuma, a'sâbıma geldikte sükûn...
Döndü vaz'iyeti birden bire, baktım, yolumun;
Bir gün evvel yetişip dalmak için sinenize,
Boyladım sahili, dahilden açıldım denize.
Gemi enginde iken bende eğindi hayâl,
Kevser içmiş sofunun haline benzer bir hal!
Ömrü haybetle cehennemde hâne-harâp,
Verseler cenneti şaşkın gibi çekmez ya azâp;
Ben de rûhumdaki zulmetleri artık kovdum;
En büyük hasmım olan ye'si nihayet boğdu.

MEHMET AL
ERSOY

67 Havatır: Hatıralar.

68) Yed-ul-lah: Allahın kudret eli.

69) Havsala-çâk: Havsalayı parçalayan.

Uykuya dalan gonca, uyan, uyan kalk:
Gibi gözünü açıp etrafına bak:
Sarıyı keder, talân etti bak:
Sarı ötüyor, uyan! Ezanla r okunmada...

Bu ateşli feryatlar:
Her tarafı kavurdu;
Her tarafta bir figan...
Uyan derin uykudan,
Derin uykudan uyan!
Derin uykudan uyan!

Her vaktidir, güneş ufukta yükseldi bak!
Herin kulağına kanlı bir küpe taktı.
Herinalardan, dağlardan, kafiler, kervanlar
Yola koyuldu uyan!...
Dünyayı gören göz anlaya ngöz! Uyan da

Gör ne haldedir cihan!
Uyan derin uykudan:
Derin uykudan uyan!
Derin uykudan uyan!
Bak bütün Şart ne halde;
Külü göğe savrulmuş...

Öğulmuş bir inilti; susuyor; eseri yok
Bu kaybolmuş bir feryad.
U toprakta her zerre bir muztarip nazarıdır.
İndistan'dan isyan et, Semerkand'dan, Iraktan

Heme'dan tuğyan et;
Bir hayat göster, canlan!
Derin uykudan uyan!
Derin uykudan uyan!

Bu nokta açmaktadır bütün gizi sırası:
Bu toprak beden bir mülk, ruh-u-revanı dindir.
Tenle can birleşirse, ten diri, can diridir.
Kırkanı, seccadeni, kılıcını muzrağını

Ele alıp isyan et
Uyan derin uykudan:
Derin uykudan uyan!
Derin uykudan uyan!

Ezeli kanunu Hak sana, emanat etmiş
Alahın varsa ezer, sağı sen, solu sensin!
O'nun serveti sensin, O'nun kudreti sensin!
Toprakta yaratılan bir kulsun sen! Ey insan.
Lâkin zemin de sensin, evet zaman da sensin
Hakka ermek sırrının şarabını iç ve kan!
Şüphe uçurumundan fırla; kendini kurtar!...

Ne duruyorsun davran!
Uyan derin uykudan!
Uyan derin uykudan!
Derin uykudan uyan!
Feryad bu frenkten onun görnül avlayan
Düzenlerinden feryad!

Feryad o şirinlikten, feryad o Husrevlikten
Bütün cihan virane, onun zalimliğinden
Ey Kâ'be mi'marı, kalk
Bu dünyayı bir daha ma'mure haline koy.

Uyan derin uykudan:
Derin uykudan uyan!
Derin uykudan uyan!

MUHAMMED İKBAL

Üniversitelilere ve Öğretim Üyelerine Şoför Ehliyet Kursları

Kayıt Kabul Şartları

- 1-) ÖĞRENCİ BELGESİ
- 2-) NUFUS SÜRETİ
- 3-) İKAMETGAH SENETİ

4-) VESİKALIK BİR CEPHE, BİR YAN PROF-
İLDEN FOTOĞRAF

KAYIT ÜCRETİ
AMATÖR 100 TL.
1) PROFOSYONEL 110 TL.

Mür: M.T.T.B Trafik Eğitim Müdürlüğü
Tel: 26 69 24

(Millî Türk Talebe Birliği) EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Fen Okulu Sunar

Asistanlar
Yönetiminde

üniversitelerarası
GİRİŞ İMTİHANLARINA
HAZIRLAMA KURSLARI

I. Devre 3 Ocak - 10 Haziran
400 Saat Fen dersleri yapılır

II. Devre 1 Mart - 10 Haziran
240 - Saat Fen dersleri yapılır

Fazla Bilgi için Broşür İsteyiniz
TAŞRADAN GELENLERE YER TEMİN EDİLİR

Müracaat **MTTB** EĞİTİM MÜD.
CAĞALOĞLU - İSTANBUL
Tel: 26 69 24 - 26 36 74

Sahte kartlar

(Sağtarafı 1. Sayfa'da)

Beynelmilel Talebe kartı veren teşkilâtın merkezi Viçre'de Zürih şehrinde'dir. Ve «ISTC» sembolüyle bilinmektedir. Bu kartlar halebe turistlere, gittikleri ülkelerde tren, vapur ve uçaklarda %50 ye kadar bir tenzilât temin etmekte, ayrıca hamillerini talebe yurtlarında kabilmeme hakkına sahip kılmaktadır. Bütün bu faydaları önünde tutan talebe olmayan turistler 4-5 Dolar gibi bir fiyatı seve seve kabul etmektedirler. Sahte kart meselesi memleket turizmine büyük ölçüde zarar vermektedir; işin garip tarafı, sahte kart almakla gayr-i kanunî bir fiil işlediği sabit olan turist, hareketinin kanun dışlığını kabul etmemekte, aksine suçu emniyet memurlarına yüklemeye çalışmaktadır.

Sahte kart meselesi Türkiye'yi yabancıların gözünde gayr-ı meşrû fiilleri kolayca işlenebildiği bir memleket olarak göstermekte, binanaleyh memleketimize olan güvenin büyük ölçüde sarsılmasına sebep olmaktadır. Bu faaliyetin da memleket turizmine zarar vereceği tabiidir.

Türk haysiyet ve şerefine leke sürmek isteyen üçbuçuk soysuza müsaade edemeyeceğimizi bildirir, ilgililerden uyarırız.

SEÇİM HABERLERİ

İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin çeşitli bölümlerinde yapılan temsilcilik seçimlerini aşağıda isimleri zikredilen arkadaşlarımız kazanmışlardır.

Temsilcilik seçimlerini kazanan arkadaşlarımızı tebrik eder çalışmaların da Cenab-ı Hakk'tan muvaffakiyetler dileriz.

Makina:

Muhittin Soğukoğlu
Tahsin Orhan
Halil Uçak

Harita:

Kâmil Eren
Ahmet Gıç

Mimarlık:

Hasan Hüseyin Dayan

İnşaat :

Durmuş Akçakaya
Ramazan Çalış
Attilâ Önal
Cevat Tutar
Adem Arslan

Elektrik :

Seyit Koyuncu
Abdullah S. Aydın
Mustafa Doğan

Büyük Düşünce ve Aksiyon Adamı Mehmed Âkif'i andık

Milli şairimiz Mehmed Âkif'i vefatının 35. yıldönümü münasebeti ile çeşitli şehirlerde yapılan törenlerle andık. Milli Türk Talebe Birliği Erzurum İcra Konseyi ve Kayseri Temsilciliği 25-Aralık 1971, İstanbul İcra Konseyi 3 - Ocak-1972, İzmir İcra Konseyi ve Konya Temsilciliği 8-Ocak-1972 tarihlerinde «Âkif'i Anma gecesi» tertiplemişlerdir. Biz burada İstanbul Şehir Tiyatroları Harbiye Bölümünde M.T.T.B. Genel Başkanlığı tarafından tertip edilen «Âkif Gecesi» nin izlenimlerini vereceği. (De. 3. Sa.)

Unesco Türkiye Millî Komisyonu Gençlik Komitesi Toplandı

U.T.M.K.G.K. 7-1-1972 cuma günü Kimya Fakültesinde Prof. Dr. Ali Rıza Berkem'in başkanlığında toplandı.

Komisyonca Gençlik ve Spor bakanlığı boş Zamanları Değerlendirme Genel Müdürü İbrahim Menteş, Devlet Planlama Teşkilatı Temsilcisi Aytağ İzat İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Profesörü Özcan Köknal (M.T.T.B.) Merkez İcra Konseyi Başkanı Yusuf Akkaya ve Merkez İcra Konseyi Muhasibi Abdullah Gül, T.M.G.T. Halk evleri Halk Eğitim Merkezleri temsilcileri katıldılar.

M.T.T.B. Temsilcileri aciliyet sebebi ile yeni çıkacak Üni versiteler Kanun tasarısının komisyonca görüşülüp Üniversite gençliğinin kaderinin tayin edilmesinde söz sahibi olması gerektiğini önemle belirttiler. Bilhassa gençliğin belli bir formasyon kazanabilmesi için yurt, burs, kredi, yabancı dil ve çeşitli sosyal problemlerinin öncelikle halledilmesi gerektiğini komisyondan ısrarla istediler. Ayrıca Orta Öğretim Gençliğinin içinde bulunduğu buhrandan kurtarmak için lüzumlu çalışmaların yapılması bütün komisyon üyeleri tarafından benimsendi. Komisyon beş saatlik bir çalışmadan sonra onbir şubatta tekrar toplanmak üzere toplantısını bitirdi.

DEĞERLİ KARDEŞİMİZ KENAN SEYLANI KAYBETTİK

M.T.T.B. Orta öğrenim komitesi Malatya şubesinde fedakar, aksiyoncu, davasını müdrük ve istikbâl için çok hizmetler beklediğimiz Kenan Kardeşimiz 3 - Ocak - 1972 de bir haftadan beri yatmakta olduğu tifo hastalığından kurtulamıyarak Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

Kardeşimize Allah'tan rahmet, bütün M.T.T.B. li arkadaşlara ve allelerine başsağlığı dileriz.

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

1 — BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Teksir Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 — DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

2 — EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisan Okulu
- Fen Okulu

4 — FOLKLOR VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 — FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

6 — İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 — KİTAP KULÜBÜ

8 — KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarihî Günler Komisyonu

9 — KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 — MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 — ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğrenim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 — SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 — M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

14 — SINEMA MÜDÜRLÜĞÜ

15 — TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 — TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 — TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 — TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ

GENEL BAŞKANLIK

- Babıâli Cd. No: 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- D. Mimar ve Müh. A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ TEL: 27206

- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü M. Zeki Cevahirçioğlu
Dizgi ve baskı: Özdemir Matbaası.

Tel: Santral : 26 69 24
Genel Başkanlık : 26 36 74

Birkaçyüz kişinin de yer bulamıyarak ayakta takip ettiği. Anma törenine koro halinde «İstiklâl Marşı» söylene rek başlandı. M.T.T.B. Kültür Müdürü Bahaeddin Cebeci'nin takdim konuşmasından sonra, M.T.T.B. Genel Başkanı Ömer Öztürk açış konuşmasını yaptı. Genel Başkan Ömer Öztürk'ün konuşmasını aynen aşağıya alıyoruz:

M. T. T. B. Genel Başkanı Ömer Öztürk, açış konuşmasını yaparken.

«Muhterem Davetliler, Değerli Basın Mensupları, Kıymetli Genç Arkadaşlarım, Millî Türk Talebe Birliği adına hepimize hoşgeldiniz derim.

Asırlar sürecek bir hayatiyete sahip olabilmek için milletler mazilerindeki ölmez zenginliklerinin gerçek değerlerini araştırmak zorundadırlar. Kişiliğimizi meydana getiren kıymetler hazinemize, yenilik hevesiyle sırtını dönmek, millî tesanüdümüzü ve becamızı tehlikeye düşürmektedir. Bu tehlike ilerliyerek bir çürüyüşe dönmektedir. Bu çürüyüşün fert plânından cemiyet kayıtsızlığına dönüşmesinin meydana getirdiği ruh düşkünlüğünü yakinen gören Âkif, hayatının son günlerinde hadiselerin ve zamanın açık istiskâlini gördükçe yaşamaktan iğrenmiş ve ihtiyarlığını bir kurtuluş müjdesi olarak kabul etmeğe başlamıştı. Ölümünün ardından geçen 35 yıl sonra, bugün Âsım'da sembolleştirdiği Vatanperver gençlik modelinin temsilcisi olarak imkânlarımız nisbetinde tertiplediğimiz bu ihtifâlle ona rahmet vesilesi hazırlamış olmaktan bahtiyarlık duymaktayız.

Kıymet hükümlerimiz açısından bir şah-ı numune olarak aldığımız merhum Âkif, Darülfünûn Edebiyatı Umumiye Müderrisi, bir memleket şairi, onun büyük eseri Âsım,

Edebiyatımızda muadilli olmayan bir âbide, bir mucize-i şairdir. Âkif insanca yaşamış, Türk Edebiyatına, Türk milletine ve millî kültürümüze büyük hizmetler etmiş, ancak kendi imanına aşına olan ruhları sermetmesini bilen bir millî şair ve sanatkârdı. Onun ölmez eseri İstiklâl Marşını bir sancağa sarıp Türk-İslâm müzesine koymadı, fakat u nutmamalıdır ki İstiklâl Marşı Türk istiklâlinin sesi, zafirimizin şarkısı edebiyatımızın murassa taşıdır. Türk Tarihine bu müstesna marşı hediye eden memleket şairi, bayrak şair, gazi şair, veli şair Âkif parlayan, yanan ve gönülleri tutuşturan bir ışıktı. Hayatta bütün gayesi ahlâki sağlam, imanı bütün bir Türk Milletidir. İnandığını bütün hayatı boyunca harfiyyen yaşayan Âkif bulunduğu kabın şeklini alan bir şair olmamış, sıcakta soğukta, boruda, fırtınada şeklini aynen muhafaza eden katı bir ci sim olarak yaşamıştı. İnandı, inandığını yaşadı, dönmedi ve öyle öldü. Asrın demir ve dumanından kaçan Âkif, minarelerin yanında cüceleşen dükkan ve evlere bakmıyarak, bankasız, borsasız mânevi bir İstanbul'da yürür, cadelerinde kendi kendinden ibaret kalarak, sokaklarda arayan adam olarak gezerdi. Gün oldu Âkif'i sevmek cesaretti, dostları bile bazan onu gizli sevdiler. Galata rıhtımına iskelet halinde inen şairi İstiklâl Marşı ile gömdüler. Fatih'ten beri şehrin toprağına kendi eseriyle gömülen ilk ölü odur.

Mevzularına pencereden bakmayıp sokağına çıkan Âkif, eserlerini en çok yırtan sanatkârdı. Yazarken memnun, eserleri basılınca pişmandı. «Ah diyordu, yazdıklarımın hepsine topyekün bir çizgi çekebilsem.» Şehinşahlara boyun eğmiyor, her faniye nasip olmayacak temiz bir hayat sürüp bu fani âlemden ayrılan bu arslan tabiatlı şair imanının kuvvetini ipekli babanın kanından, millî kültür kaynakları na dayanan ilhamlarını da Türkistanlı anasının ak sütünden alıyordu. Kapitalist batı dünyasının yalnız tekniğinin alınmasını, sermayeci toplumunun ahlâk ve adetlerinin yurda sokulmamasını istiyordu. Bunun içindir ki medeniyet modeli olarak alınan Batı Burjuvazisine has yaşayış şekillerini şapkadan Medeni Kanuna kadar herşeyi-kökten reddediyordu. Âkif omuzunda kumaş satarak nafaka çıkarmağa çalışan devlet reisini arıyor, devesine kölesi ile münavebeli binen, halkın acısını paylaşan, adaleti ile dünyaya örnek olan Hz. Ömer'in yaşayışını arzuluyordu. Onun özlediği ideal toplum yetimlerin şefkatle okşanıp, yaşlıların atlas elbise giydiği toplumdu. Öyle bir toplum ki orada kahvehane ve meyhane ebediyyen mühürlenecek, kapılar açık ve sandıklar kilitli olduğu halde ortada hırsız denilen insan tipinden hiçbir iz bulunmayacaktı. Gece gündüz açık evler, kapılar mandalsız.

Herkesin sandığı meydana, bulunmaz hırsız... Bu toplum modelini yaşatacağını düşündüğü vatanının millî mücadelesinde İmparatorluğun son parçasına sınıksız tutunarak emperyalist ejderlere karşı savaşıyor, millî birliğin millet hak yoluna çağırılması ile meydana geleceğini savunuyor, terminolojisinden asla fedakarlık etmiyor. O şeyda bir aşık gibi yaşadı. Ülküsüne hiçbir zaman ihanet etmemiş, din, parti ve fikir değiştirmemiş, inancı değişmeyen sağlam karakterli insan tipinin en mûtena örneğini vermiştir. Bu karakter sağlamlığında olan Âkif, ideal yarını Âsım'da sembolleştirmiş, onunla mutlu yarını tanıtmış, Türkiye'nin tarihi sıçramasının manivelası gerçek aydını onunla mutlu yarını tanıtmış, Türkiye'nin tarihi sıçraması-

nın manivelası gerçek aydını onunla ifade etmiştir. Yeni neslin yeni değerler sistemine göre yetiştirilmesi, Anadolu toprağının bünyesinde Asım nesli demek olan taze bir kanın dolması ile sağlanacaktır. Selâm sana, büyük Türkiye için yaşayan, bu uğurda çarpışan özü doğru, sözü doğru Büyük Akif. Müjdelers olsun mutlu yarınların habercisi nesli-Asım geliyor. Ölümünün 35. yılında seni bu inanışla, minnetle, şükranla ve fatihlarla anıyoruz. Ruhun şad olsun. Hepinizi en derin saygılarımla selâmlarım.»

Ömer Öztürk'ten sonra I. dönem Millet Meclisi üyesi MAHİR İZ Bey konuştu: Bazı hatıralarını anlatarak, Akif'in unutulmuyacağını söyledi. «İstiklâl Marşını» ezan, Kurtuluş Savaşını Cihad, Safahat Türk Milletinin milli destanı olarak tavsif etti ve «Ruhlara ruh katan bu Safahat rüzgârının önünde, her muhalif kuvvet toz olacaktır» dedi: Mahir İz, konuşmasının sonunda «İstiklâl Marşı» nı büyük bir heyecan içinde okudu. Ahmet Te-kin, Safahat'tan «Sait Paşa İmamı» adlı şiiri okudu. Şiirdeki na't bölümünü solist Memduh Cumhur, rebab eşliğinde okudu.

Daha sonra Türk Gençliğini temsilen konuşan İ.Ü. Hukuk Fakültesi öğrencisi Metin Önal Mengüşoğlu, sözlerine şöyle başladı: «Siyasal tarih tek tip kahraman tanımalıdır. Ve sanıldığı gibi kahramanın sayısız tipleri yoktur. Ya da evrensel ülkümüzün yeryüzüne getirdiği mutlak ve eşsiz yorumu ile biz tek tip kahraman tanıyoruz. Peygamber, üstün bir devlet adamı ve ulu bir düşünce adamıydı aynı zamanda. Savaşçıydı ama barışçıydı da. Bu yüzden bağımsızlık savaşı vermiş ülkeler aydınlarının bitakım düşünce adamlarını «mânevî kurtarı-

Âkif'in yakın arkadaşlarından Mahir İz hatıralarını anlatıyor.

cı ya da kurucu» biçiminde bağımsızlığın kazanılışında paydaş sayan, böylece «kahraman» kavramını maddî ve ruhî bir ayırımı bağlı tutan yorumlarına katılmıyorum.» Konuşmacı, müstemlelelikten kurtulan müslü-

Âkif ihtifalini izleyen dinleyicilerden bir grup. «İstiklâl Marşı» söylenirken görülüyor.

man ülkeler aydınlarının nasıl batı hayranı olduklarını ifade ettikten sonra: «İşte iki dünya savaşının ve eski İslâm ülkelerinin yaşadığı bağımsızlık savaşlarının yıkıntıları üzerine kurulan iki yeni devlet en dikkate değer olanlarıydı. Yeni Türkiye ve Pakistan. Sözü kahramanlara getirerek bu iki ülkenin kuruluş yıllarında bir objektif geçirecek olursak, iki ayrı kahramanda gözü- müz kalacaktır; Bizde Mehmed Âkif ve Pakistan'da Muhammed İkbâl. İki savaşçı, iki şair, en doğrusu iki kahraman» dedi. Metin Önal Pakistan-Hindistan arasındaki son harbe de temas ederek: «Dakka düştü. Böylece putperest Hindular, onların da ötesinde Maksist sömürücüler emellerine ulaştı. Biz Âkif'i anarken bu vesile ile Muhammed İkbâl'i ve onun ülkesini de hatırlıyarak, tür emperyalist güçleri ve sözüm ona dünya barış komitele- rini çağ dışı ilân ediyoruz» diyerek Türk Gençliğinin his- lerine tercüman oldu. Mengüşoğlu bundan sonra Âkif'i yetiştirme şartlarına, o günkü cemiyetin umumi görünüşüne temas ederek, O'nun İslâm İdealinin benimsemesini hazırlayan şartları belirtti ve «Mehmed Âkif, Mutlak K- tab'ta emrolunduğu gibi doğru olmağa çalışan bir mü- hiddir» dedikten sonra O'nun yazı hayatına tamame girişini, mücahedesine yön veren faktörleri, çalışma şel- lini ve kullandığı vasıtaları izah etti. Hatip konuşmasın- nın bundan sonraki bölümünde, Âkif'in düşünce hayatını tahlil etti: «Âkif'in devrimci yönü üzerinde konuşma- ğa devam edeceğim. Evet, bence Âkif (tutucu) ya d- daha sık söylenilen bir sözcükle ifade edersek (muhaf- za kâr) değildi. Yalnız bu iddiayı daima çağının ve ülk- sinin şartları içerisinde incelemeğe ve o alanda daral- maya zorunluyuz. Çünkü Âkif, köklü İslâmî kültürü biliyordu ki artık çökmüş, kokuşmuş doğu dünyasını muhafaza etmeğe, korumağa lâyık değerler kalmamıştı. O nezih İslâm ahlâkı bu ülkelerde yaşanmaz olmuştu. İçinde, yanında, çevresinde yaşamağa zorunlu olduğu- muz toplum, ayağı kaymış, sapmış bir toplumdur. Yü- yillardır doğuya çöreklenen batının kültür emperyalisti mi, doğu toplumlarının bünyesine bir iyice yerleşmiş- ti. O toplumlar ise hiçbir müspet davranışta bulunmamış- ta ve gafletini benimsemiş bir pozisyona bürünmüş- tür. Kısaca, doğu insanı kaynaktan kopmuştur. Ye- kaynağını, Mutlak Kaynağı yitirmiştir. Değer yargusu- deşmiş, sular bulanmıştır. İşte Âkif burada en büyük- bize en kutsal yanıyla sahnededir. Süleymaniye Kürs-

si'nde, Safahat'ın bu ikinci kitabının (Çin ve Mançurya-da) başlıklı bölümünde Hz. Peygamberden önceki cahiliye devrinin anlayışıyla aynı noktada birleşen bir iddiayı «Biz dedemizden böyle gördük» biçimindeki yozlaşmış ve geri anlayışı şiddetle yerer. Mehmed Âkif bu yönüyle ve tesbitleriyle hele Anadolu toprağında «Kaynağa dönüş» ülküsünün ilk eridir. Onun gençlik olarak kutladığımız asıl üstün davranışı budur... İslâm düşünürü Âkif, emrolunduğu gibi doğru olmak adına birçok risklere girmiştir.

Doğuda yüzyıllardır kaynaşan, kök salan, İslâm ülküsündenmiş gibi görünerek yoğun bir beyin sömürgeciliğini sürdüren her telâkkiye, gruba, kliğe, mezhebe, tarikata erkekçe soluğu ve sağlam bilgisiyle çatmış, onların cahilliklerini bir bir ortaya dökmüştür.. Âkif'in yaşadığı ve savaşını verdiği hayat örneğiyle Anadolu toprağında, bir kalbi kırmamak için binlerce hakikati içten yanlış şartlanmış insan yerine, hakikat adına kalplerin kırılabilceğine inanan ve onu yaşayan gerçekçi ve

Metin Önal Mengüşoğlu konuşmasını yaparken görülüyor.

mü'min insan geliyordu. Yani kaynağını saptayan müslüman geliyordu. Evet İslâm insan için tek kaynak vardı: Kur'an uyarlığı. Ve tek üstün hayat vardı: İslâmi hayat, Âkif bu unutulmuş, unutturulmuş, uzaklaştırılmış haberle geliyordu. İslâm âleminin bu iç ve öznel kargaşası yanında onun yıkıcı gücüne eş bir ölçüde gelen emperyalist ayakları da hesaba katarak Mehmed Âkif'in şartlarını daha bir anlamak mümkündür. İki koldan saldırıya geçen düşman kültür ve toprak emperyalizmi hevesleriyle bastırmaktadır. Üstelik memleket aydınları da tarihin en büyük yanlışına düşmüş, kültür emperyalizmini habire körüklemekte ve tehlikenin farkına varmamaktadırlar. Yalnız Âkif'dir ki meseleyi ne batıcılar gibi taklitçi, ne turancılar kadar dar açıdan; ne de halk düzeyinde tutucu bir gözle izlemektedir. O problemin kökenini yakalamıştır.» Konuşmacı konuşmasının bundan sonraki kısmında, Âkif'in çağdaşı olan İslâm düşünürleriyle ilişkisine değindi ve, Âkif'in akılcı yönünü Mısır ve Hind ekollerinden aldığını ileri sürerek O'nu tenkid edenlerin yanlış düşündüklerini ifade etti. «... Bu yüzden bizce ne Mısır ekolü ne tarihsel Hind ekolü ve de Âkif salt akılcı değillerdi. Takdim ettiklerinin çağdaş İslâmi yaşayışa ters düşmesi de bunu kanıtlamazdı. Ve Âkif'in davranışı yine geniş çapta bir etkilenme değil, bir yerde öbür düşünürlerle müşterek kaynağa yö-

nelme, ondan yararlanma davranışıydı.» Arkadaşımız I. Dünya Harbi sırasında Âkif'in çalışmalarından meydana getirdiği eserlerden bahsettikten sonra konuşmasını şu sözlerle bitirdi:

«Âkif'in son şiirlerini kapsayan yedinci kitap (Gölgeler) le Safahat'ı kapatıyoruz. Ama son sözü ona, yine Âkif'e bırakarak bitiriyorum:

Ey şehid oğlu şehid isteme benden makber,

Sana ağuşunu açmış duruyor Peygamber.
Selâm size.»

Metin Mengüşoğlu'ndan sonra kürsüye gelen Muhiddin Nalbandoğlu, İstiklâl Harbi'nin karanlık günlerinden, bilinmeyen cephelerinden ve Âkif'in o günlerdeki çalışma ve hatıralarından bahsetti. İstiklâl Marşı ve besmeleri hakkında bilgi verirken, Hafız Burhan'ın plâğa okuduğu Ali Rifat Çağatay Bey'in İstiklâl Marşı bestesini dinletti. Millet Meclisinin Sivas'a nakli hazırlıkları yapılırken Âkif'in Meclis kürsüsüne çıkarak; Ankara'dan çekilmenin bir daha buralara dönülemeyeceği anlamı taşıdığını, Ankara'da en büyük direnişin yapılacağını ve Allah'ın izni ile zaferin bizim olduğunu ve bu fikrinde ısrarla «Hayır, hayır, Ankara'yı terketmekmi? Ankara yanar, benim külüm de ona karışır, şehidlerimizin mukaddes emanetlerine hıyanet edemeyiz» dediğini, «Ankara'yı sonuna kadar müdafaa kararı» nı aldırılmaya muvafak olduğunu anlattı. O devrin Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi: «Nereden bir bozgun haberi alırsak oraya Âkif Bey'i gönderirdik. Âkif Bey askerle konuşur, maneviyatını kuvvetlendirirdi. Ertesi gün Hakimiyet-i Milliyet Gazetesinde o cephedeki zafer haberlerini okurduk». Nalbandoğlu sözlerini Âkif'in hiç yayınlanmamış bir şiirini okuyarak bitirdi. Nalbandoğlu daha sonra Âkif'le ilgili 80 adet fotoğrafı projeksiyonla seyircilere gösterdi. Bursa Yunanlılar'ın eline geçtiği zaman general Venizelos Osman Gazi'nin Türbesi önünde mağrurane bir fotoğraf çekirtmiş ve Avrupa gazetelerine şu sözleri söylemişti: «Osmanlılar'ın kurucusu Osman Gazi'nin Türbesi ayaklarının altında» Fotoğrafı gören ve bu sözleri işiten dinleyicilerden Yunanlılar ve Yunan Generali aleyhinde tezahurat sesleri yükseldi.

Filmin gösterilmesini müteakib İstanbul İktisadi Ticari İlimler Akademisi öğrencilerinden Sami Şener Âkif'in «Çanakkale Şehidlerine» adlı şiirini okudu.

İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Faruk Kadri Timurtaş «Âkif'in Edebî Şahsiyeti» mevzuunda bir konuşma yaptı ve şunları söyledi: «Âkif, Servet-i Fünun ve Fecr-i Âtî akımlarına karşı durur, onların dil ve zevklerinden başka istikamettir. O devrede (Sanat için sanat) akımına karşı, (Cemiyet için sanat) görüşünü benimsemiş, cemiyetin nabzını kendi nabzında duymuştur. Bir çevrenin değil, bütün Türk Milleti'nin şairidir. Âkif, İstiklâl Harbi sıralarında eser vermiş bir velî şairdir. Âkif, şiirinde 1908-1925 devrinin safhalarını aksettirir. Âkif Türk Dili'ni çok güzel ve başarılı şekilde kullanmıştır. Birinci Safahat'da dil biraz ağır ise de daha sonraki kitaplarda dil sadeleşir. Türkçülük ve Türkçecilik akımının dışında kalmakla beraber onlardan daha güzel ve sade yazmıştır. Şiirlerinde karşılıklı konuşma,

Profesör Dr. Faruk Kadri Timurtaş
Âkif'i anlatıyor...

hitabe ve çeşitli ifade şekilleri kullanmıştır. «Bir gece» adlı şiirinde Süleyman Çelebinin samimiyyeti görülür, «Çanakkale Şehidlerine» şiirinde bir hitabe edası vardır. «Bülbül» şiirinde, bülbülün feryadını şiire aksettirmeyi başarmıştır. Çok muvaffakiyetli bir şiiirdir. «Âsım» in (Ne Eser, Ne de Semer manzumesinde konuyu çok muvaffakiyetle hikâye etmiştir.» Sayın Faruk Kadri Timurtaş «Ne Eser, Ne de Semer» şiirini okuyarak sözlerini bitirdi. «Bülbül» şiiri genç bir arkadaşımız tarafından okundu.

Gecenin son konuşmasını muharrir ve Çapa yüksek Öğretmen Okulu Öğretim Üyesi Ahmet Kabaklı yaptı ve şunları söyledi: «Pek çok kimsenin bugün halâ Âkif'i anlamaya koşması, O'nun bugüne de hitap etmiş olmasından ileri geliyor. Konuşmamın mihrakı «Âkif ve Millet» konusudur. Âkif, Türk-İslâm sentezinin en büyük ifade edenidir.

Elimde olaydı İmam-Hatib Okullarına Safahat'ı ders kitabı olarak koydururdum. Âkif'i iyi anlamak, İslâm'ı daha iyi anlamak için anahtar olacaktır. İslâm tefekkür ve gayretinin, Safahat'ın her bölümünde yürek kanı ile yazılmış olduğu görülür. Âkif'i doğru okumalı, doğru anlamalısınız. Bu suretle yeni bir hareket noktası bularak çağımızın yeni mücadelelerine girişebilirsiniz. Türk-İslâm sentezinden vazgeçmek Türk Milletinden vazgeçmektir. Gençlerimiz iyi bilsinler ki: «Sırat-ı Müstakim» in en devamlı okuyucuları dış Türkler idi. Âkif'in ictimai me-

selelerimizi dile getirdiği «Süleymaniye Kürsüsünde» ve «Fatih Kürsüsünde» adlı şiirlerinde konuşan, Türkistanlı bir Türk'tür. Binaenaleyh Âkif'in dış Türklere dönük olduğunu görüyoruz. Âkif, özü İslâm olan bir millete ve onun milliyetçiliğine sahip idi. Âkif'i ümmetçi olarak tavsif ediyorlar, yanlıştır. O, Türkiye'nin öncülüğünde bir İslâm Birliği istiyordu. Zira Avrupalılar tek bir «Haç» etrafında toplanıyorlar, birbirlerine yardım, rağbet ve teveccüh gösteriyorlar. Çanakkale'de bize karşı bir haçlı olarak çıktılar. Âkif, siyasi bakımdan müstakil olan müslüman milletlerin aynı ideal, aynı ilim ve kültür etrafında toplanmasını istiyordu. Müstemleke olan milletlerin kurtulmasını istiyordu. Bugün 25 tane İslâm Devleti vardır. Bunların her biri çeşitli yönlerden müfli, durumdadırlar, fakat bu camia yarın kuvvetlenecektir. Âkif, Türkiye'yi bu grubun başına koyuyor. Araplar da pek çok âlim ve ilmi eser, İran ve Hind'de pek çok şair, Türkiye'de pek çok devlet, kılıç ve teşkilât adamı çıkmıştır, bunun için o lider olmalıdır. Âkif, Millet anlayışını çalışma felsefesine isnad ettiriyor. O'na göre millet var olmayı çalışma ile elde ediyor. Bu yeni bir görüştür.

Âkif'in safahat'ta en çok sevdiği ve kullandığı kelimeler: (çalışmak, azim ve ümit) tir. Öyleyse hep beraber çalışmalı, meselelerimize sahip çıkmalıyız. Âkif, kâinatdaki olayları bu çalışma felsefesine bağlıyor. İnsan için ne bu dünyada ne öbür dünyada kendi çalışmasından başka kazanç yoktur. Ziya Gökalp «hars ve medeniyet» tasnifini yapmıştı. Âkif «ma'rifet ve fazilet» mefhumları ile bu tasnifi yapar. Ma'rifet: İlim, fen ve tekniktir. Bunlar bütün beşeriyetin malıdır. Âkif, 300 sene beri medreselerimizin kurduğunu, ilmin gittiğini, ilmi batının temsil ettiğini söylüyordu. İlimi batıdan almak lâzımdır. Âkif'e göre bâb-ı fetva bile ümmihane koğuşuna dönmüştür. Batının ilmini almadığımız için, yüksek okullar mevcut olduğu halde ilerleme kaydedilememiştir. Âkif'in söylediği «fazilet» Gökalp'in «hars» mefhumuna tekabül eder. Bizim olan, bize ait olan şeylerdir. Asıl mesele ma'rifet ve faziletin dengesini sağlamaktır. Biri noksan olursa talep hasıl olmaz. Bizim otlarımız ilâç hammaddesi özelliğini taşır, fakat onu ilâç yapacak eczacı yoktur. Fazilet bizim otlarımızdır, ma'rifet, bu otların terkibi ile ilâcı yapmaktır. Çalışmamanın, tembelliğin neticesinde şark geri kalmıştır. Safahat'ta feci şark tasvirleri vardır. Âkif aynı zamanda ağlamanın, yarın da düşmandır. İslâm'ın buyruğu, Türk'ün akıncı ruhu ter dökmemizi emrediyor. Âkif, büyük bir mektep. Safahat'ı bütün arkadaşların anlayarak okumalarını arzu ediyorum. Bugünün meselelerinin en az yüzde seksenini O'nda halledilmiş olduğunu göreceksiniz. Yeni bir dünya görüşü kazanacaksınız.»

Bu konuşmadan sonra bin kişiyi aşan dinleyicileri gönüllerinde Âkif sevgisiyle dağıldılar.

FİKİR BUHRANIMIZ (*)

Cemiyetimiz iki asırdan beri süregelen bir huzursuzluk içerisinde. Bu müddet zarfında aydınlarımız çeşitli fikirler ileri sürüp, kurtuluş reçeteleri sundular. Asrımızın başında aydınlarımız üç tez etrafında gruplaştılar: Batıcılık, Turancılık ve İslâmcılık. Ziya Gökalp'in önderliğini yaptığı Turancılık, gitgide resmi tez halini alıyor, parlak ve yaldızlı bir şekilde hep ön plânda gösteriliyordu. Bu akım gitgide bir ütopya şekline, büründü daha sonrada Enver Paşa'nın cihangirlik sevdası neticesi devletin dağılmasına, parçalanmasına sebep oldu. Bu arada batıcılık, daha çok dış fesirlerle derinden derine işledi. Bu akımlara karşı Mehmed Âkif ve Eşref

Edip «Sırat-ı Müstakim» Dergisini çıkarmaya başladılar. Said Halim Paşa da aralarında. İslâmın ilerlemeye, teknik kalkınmaya aykırı olmadığını, karşı tarafın iddialarına cevap olarak söylüyorlardı.

Eski münevverlerimiz batı medeniyetini bilmiyorlar ve dolayısıyla ona husumet besliyorlardı. Şimdiki ise ona karşı aşırı bir sevdâ içinde kendilerini, kendi medeniyetimizi unutupuyorlar. Bu sütunlarda neşrettiğimiz makalesiyle SAİD HALİM PAŞA, batı hayranlarının tahliini yapmakta, mes'elelerimizi derin bir basiretle göz önüne sermektedir.

Memleketimizin yükselme ve terakkisini temin için garb medeniyetinden istifade zarureti, bizde yeni bir sınıf mütefekkir yetiştirdi. Bu ihtiyacı tatmin için yetişen bu sınıf münevver, mukadderatına, her nevi murakabe ve rekabetten uzak bir tesir icra etmektedir.

Halbuki bu münevver zümre, garb medeniyetinin tesirleri altında şahsiyetini kaybederek aşırı bir garb perestîşkârlığına mübtelâdır ki, milli selâmeti, ancak kendisinin düçâr olduğu bu marazi iptilâyı memlekete sirayet ettirmekte görüyor; terakki ve yükselme adına, vicdan ve fikirlerde çeşitli buhranlar çıkararak memleketi karanlık meçhûllere doğru sürükleyip götürüyor.

Garb perestîşkârı olan bu sınıf mütefekkirimizin zihniyeti, kaynağı bulunan garb zihniyetine hiç bir bakımdan benzemez.

Bunlar, kendi muhitleri hakkında yeisle dolu kötülemeleri, yıkıcı ve verimsiz tenkitleriyle onlardan ayrılırlar. Bu tenkitçiler, izah ve isbat edemediği için itham, anlayamadığı için inkâr eder; vâki ve mevcudu bilmez de nasıl olmak icab edeceğini öğretmek iddiasında bulunur!

Bununla beraber, ümitlerimizi bir zaman bu sınıf

mütefekkire bağlamış, saadet ve terakkiye âit güzide emellerimizin gerçekleşmesini ondan beklemiştik.

Çünkü onun, imandan mahrum, mütereddit ruhunda mündemiç o karanlık bedbinliğin, ümitvar olmağa ve memleketin emellerine uygun bir emel beslemeğe mâni olduğunu bilemiyorduk.

Onun o karanlık bedbinliği, vatanında her şeyi, ıslah ve düzeltmelerle kurtarılmayarak derecede bozukgör mesinden ileri gelmektedir. O, bundan dolayıdır ki, selâmeti, ancak mevcut olanı yıkıp, az buçuk garblaşmış vukuf, mantık ve ahlâkına, frenkleşmiş olan içtimaî ve siyasi tasavvurlarına göre yeni bir cemiyet teşkilinde görüyor.

Bu ruh ve mefkûrede yâni mevcudu imha ve yerin aleliklat başkasını ikame arzusunda olan ve vatanlarını da, ruhlarını, fikirlerini hoşnud edecek birşey bulamıyor.

★ Bu makale, Hüseyin Rahmi Yananlı tarafından sadeleştirilmiş ve Bedir Yayınevi tarafından kitap halinde yayınlanmıştır. Kitapta ayrıca H.R. Yananlı'nın fikir buhranımızın bugüne kadar ki merhalelesi ve bugünkü durumunu inceliyen bir yazısı ek olarak basılmıştır. Bu makale mezkûr kitaptan aynen iktibas edilmiştir.

rak hiç bir mânevî haz duyamıyan insanların vatanları ile ne gibi alâkaları olabileceği, ister istemez akla gelen bir sualdir.

Bu gibilerin garip zihniyeti, az - çok her hususta tesirlerini hissettirmektedir. Yeniden düzenleme ve ıslahat hakkındaki idrâk şekilleri, bunun bâriz misalidir.

İzah edelim:

Başka memleketlerde herhangi bir şeyde görülen bir mahzur veya kusurun tâdil ve ıslahı lüzumu hissedildiği anda, tâdil ve ıslahına çalışılır. Bizde ise, ıslahı gereken her şeyin tereddütsüz yıkılmasıyla yerine, daha iyi olduğunu zannettikleri bir başka şeklin ikamesi arzu edilir. Bu gayretperverler nazarında tanzim ve ıslah arzusu, mevcut olan bir şeyin terk ve tebdiline yarayan bir vesileden başka birşey değildir. Halbuki garblılar, bir şeyi, münhâsıran muhafaza emeliyle ıslah etmek isterler. Hâsılı, bizde, yeniden ihyâ için yok etmeğe, garbda ise, kaybolmaktan korumak için idameye çalışır.

Garp perestîşkârlarının, kazandıkları bilgi nürunun kendilerini aydınlatmaktan ziyâde basiretlerini köreltmekte olduğu ve kendilerine bu nuru hazırlıyanları aynen taklit hususunda cehd ve gayretlerine ve garphılar gibi düşünüp hareket etmekte olduklarına dâir nefislerinde husûle gelen zan ve kanaatlerine rağmen, onlara tamamen zıt bir şekilde düşünüp hareket ettiklerini bile göremedikleri, şu basit mukayese ile meydana çıkar.

Halbuki birini bırakıp, başka birini onun yerine koyarak düzeltme cihetine gitmekle hakikatte yeni bir şeyin tecrübesinden başka bir iş yapılmamış olur. Bu ise, bâzan, pek acı olan bir çok tecrübelerden toplanmış bilgi ve sonuçlardan mahrum kalarak yeniden bir takım tecrübelerde bulunmak, yâni tereddüt ve şüpheler içinde kıymetli vakitler kaybetmek, yeni hatâlar işleyerek bilâhare tamirlerine çalışmak, velhâsıl ekseriya uzaklaştırılması lüzumlu fenâlıklardan daha vahim neticelere varacak bir şeye bağlanmağa mahkûmiyet demektir.

Bundan başka, değiştirme, mâhiyeti bakımından bir şeyi, diğerine karşılık terke zorlamak demek olduğundan, bir tahakküm fiilinden başka bir şey değildir.

Bir tahakküm fiili, kâfi derecede makûl ve haklı olmadığı takdirde, bir keyfi hareket olur. Bir keyfi hareket ise, diğer bir keyfi hareketi tevliid ettiğinden, neticede, keyfi hareket, mutlak hâkim kesilir. Keyfi hareketin hüküm sürdüğü yerde de tecrübe, bilgi ve i'tidâl, tesirsiz kalır. Yenileyicinin, kendisi zararlı olmaktan, ıslahatı da hafif veya şiddetli kötülükler tevliid etmektен kurtulamaz.

Garp perestîşkârlarının bu hâli, dert ve hastalıklardan korunmak, sıhhatli bir görünüşe mâlik olmak arzusuyla tıp kitapları okumaya koyulan ve sonunda kendisini bütün hastalıklarla malûl görerek hayatı, ancak bir cevki tabii ile katlandığı, tahammül edilmez bir yük, çaresizlik içinde uzun zaman devam eden bir ızdırap telâkki edenlerin hâline benzer.

O mütefekkirler de, aynı şekilde, fertlerinden buldukları topluma daha tam bir sıhhat temini emeliyle bil-

8

giler elde etmeğe çalıştıkları halde, nihayet onu en öldürücü, kötü hallere tutulmuş görüyorlar.

Elde ettikleri bütün bilgilerin, vatanlarını kendilerine bir elem ve ızdırap kaynağı hâline getirmekten başka bir faydası olmuyor. Ve onlar, bu vatana ancak, şursuz, irsi bir hisle bağlı kalabiliyorlar...

Şu haller arasında görülen kat'i benzerlikler, alemlak kazanılmış bilgiyle kudret teminin mümkün olamıya çağını isbat eder.

Fikir kazançları, usulsüz ve gayesiz meydana geldiği takdirde, onu kazananlar gibi, muhitlerine zararlı olacak bir takım bâtil fikir sâhiblerinden başka bir şey yetiştiremeyeceğinden, muzır olur.

Bu şekilde bilgi kazanmış kimseler de, tıpkı tıp heveslisi gibi, tahsillerinde usûl ve gaye tâkip etmedikleri için kendilerini hasta bulurlar. Hele bütün vukuf ve malûmatları, «kendini bilmeme» gibi gayri tabii bir esas üzerine kurulmuş olduğundan maraz, büsbütün karışarak nev'i cinsine münhâsır bir şekle dönmektedir.

Hakikatte, garp perestîşkârlarının, mânevî, sosyal ve siyasi mes'eleler hakkındaki bilgi sahası, iki şekilde be-
lirmektedir:

Evvelâ, bu mes'elelerden her hangisine dâir olursa olsun bize taallük eden cihetlerini bilmemek ve öğrenmeğe tenezzül etmemek...

İkincisi, bizimle ilgisi olanlar hâricinde bir çok usûller, prensipler ve bilgilere vâkıf bulunmak...

Fakat bu anormallik, Müslüman Türk cemiyetinin arzettiği ve bundan daha anormal bulunan bir hâlin tabii neticesidir.

Müslüman Türk cemiyeti, asırlarca önce teşekkül edip, şöhretli bir medeniyet vücuda getirdiği ve dünya tarihinde mühim bir vazife ifâ ettiği halde, bizim «garpçılar», kendi ahlâki ve mânevî hayatını, siyasi ve sosyal mevzuatını, prensiplerini ve bilgilerini, velhâsıl dehasını temsil fikri, ahlâki ve milli mevcudiyetini teşkil eden şeyleri istihfaf ve istihkar ederek bunları tetkik ve te-tebbudan menfaat ummuyorlar ki kendini bilmemek gibi bilgisizliklerin en uğursuzu olan bir hâle onları düşüren de budur. Bundan dolayıdır ki, garp perestîşkârları, kendimizi, henüz kurularak milli mevcudiyetini kazanmaya çalışan yeni doğmuş bir cemiyet farz edecek derecede geçmişimizin ve ecdâdımızın büyüklüğünden şüphe ediyor ve bizi hakir görüyorlar. Bu, acayip tarzda gelişen müfekkireleriyle kazandıkları bilgiler de, sonunda kendilerini, fikren hicret etmeye, ruhen de tabiiyyet de-
ğiştirmeğe sevk ediyor.

Bu şartlar içinde elde edilen bilgilerin, kendine mahsus ferdi bir kıymeti olabilir, yâni mühendis, hekim ve bunlara benzer san'atkârlar meydana getirmeğe vesile kudreti bulunabilirse de, herhalde içtimâi kıymeti hiç-tir.

Bilgi, kıyasa dayanırsa içtimâi fâideli olur. Çünkü insan, ancak eşya arasında mukayeseler yaparak, etrafındaki olayları daha iyi anlıyarak ona göre hareketlerini tanzim eder. Bilmek, kıyas etmek demektir. Binaenaleyh

İçtimai varlığımız ile diğer topluluklar arasında fâideli bir mukayese yapacak kadar kendimiz hakkında bilgi sâhibi olmayınca, bizden ileri yabancı milletler arasında ne kadar kıyaslar yapsak, ne kadar ilmi ve mantıkî neticelere varacak bir iktidar göstersek, bununla kendi cemiyetimizin noksan ve kusurlarını keşif ve tamire muvafak olamayız.

Garp perestîşkarlarının zihniyeti, o derece bozulmuştur ki, ekseriya garp öğretmenlerinden öğrendikleri şeyleri, hakiki mânâlarından büsbütün başka bir surette telâkki etmektedirler.

Bu aşırı yabancılık, onları, kendi çevremizden ayıra ayıra sonunda bu çevrenin büyük önem ve mâhiyetini takdirden âciz bırakıyor.

Halbuki, herhangi bir hâdisenin, tabiat ve mâhiyeti ne olursa olsun, en önemli, en esaslı tarafı, ona zemin teşkil eden çevre değil midir? Bu, pek bâriz bir ilmi hakikat iken, düşünce ve araştırmalarda çevreyi «nazarı itibara» almak zarûreti, lüzumu kadar takdir olunmadığından muhakemeleri, menfi bir mâhiyet kazanarak, müsbet bir hakikatten uzak bulunuyor, kendi çevremize yabancı bir bilgi ve tasavvurdan meydana gelmiş bir nev'i hayâlperestlik mâhiyetini alıyor ve hertürlü tatbiki kıymetten mahrum kalıyor.

Yine çevrenin büyük önemi takdir edilmediğinden dolayı, medenî mevzuatın da - garp perestîşkarları gibi - mekân değiştirme sûretleriyle her yere uygun geleceği zannediliyor. Halbuki bu mütefekkirler gibi onlar da mâhiyet değiştirerek bizleri acı hüsrana mâruz bırakıyorlar.

Kayıt ve işaret edegeldiğimiz zihneyetten meydana gelmiş olan kusurlu şekil, edebiyatımızda da, açık bir sûrette görülmektedir.

Pek nâdir istisnalardan başka, bugünkü edebiyatımız, samimiyet ve ciddiyetten uzaktır.

Bu, ruhumuzun değil, fikrimizin bir neticesidir. Yani kaçak olarak ithal edilmiş fikirler ve hislerden mürekkep sun'î bir netice... Milli ruh, edebiyatımızda da hâriç tutulmuş, onun yerine, aslı ve gayesi değişik, düzen ve râbitadan uzak birçok ansiklopedik bilgiler ikame olunmuştur ki, bu hâl de onu, acınacak bir dereceye indirerek, çirkin bir şahsiyetsizlik edâsı içinde görünmesine yaramaktadır. Hakikat halde edebiyatımızda da mâna ifade eden lisanımız kelimelerinden başka Türklükle ilgili hemen hiç bir şey görülemez. İlham yerine, sun'îlik ve uydurmacılık, derin ve samimi hisler yerine, keskin ve serbest bir zekâ kaim olmuştur ki, bu hâl, milli ruhumuzu takviye edeceğine, bilâkis gevşetiyor. Edebiyatımız, sağlam ve kuvvetli imanlar vücuda getireceğine, muzır şüpheler, tereddütler ve i'tikadsızlıklar saçıyor ve neticede tesirli bir çözüme sebebi oluyor.

Güzel san'atların, bir milli ruha mâlik ve ilhamlara mazhar olması için, bir vatani bulunması icab eder.

İşte bu iki hassanın yokluğundan dolayıdır ki, güzel san'atlar, ustalıklarına mağrur ve fakat deha ve ilhamdan mahrum bir takım san'atkârlar elinde bulunmaktadır.

Garp perestîşkârlığı, memlekette fikir hayatını, yaymağa hizmet edeceğine, o derece karıştırmıştır ki, bugün artık, tamamen yoktur denilebilecek hâle getirmiştir.

Fikir ve san'at lezzetlerinden mahrum, gamlı, mahzun ve huzursuz bir cemiyette faydasız bir ilmin eseri olan marazî bir bedbinlik, ruhları sapıklaştırıp, fikirleri karmakarışık ederek sür'atle yayılıp inkişaf etmektedir. Bu bedbinliğin telkin ettiği bencil ve zelil bir menfaatperestlik, milli ruhla beraber, milli gaye ve ümitleri de düşürmektedir.

Garp perestîşkârlarının muhitimize yaptıkları mahvedici tesire karşılık, garp zihniyetinin kendi muhitine olan canlandırıcı ve yenileştirici tesiri düşünülürse, o perestîşkârların, kendi muhitlerine olduğu kadar, garp zihniyetine de her bakımdan yabancı buldukları görülmür. Binaenaleyh bu zihniyet, garp zihniyetine nisbetle bir asalak özelliği taşır. Mâdemki, cemiyetine yabancı olmakla beraber, yine onun sayesinde yaşıyor... O halde, bu cemiyete karşı da bir asalaktan başka bir şey olmaz. Ve eğer o, sahte ilmiyle yaptığı tahribâtını zamanında durdurmuyacak olursa, nihayet, kendisi gibi bu cemiyeti de Avrupa cemiyetinin bir asalakı durumuna indireceğinde şüphe yoktur.

Acaba kader dâima bizi ifrattan tefrite düşmeye mi mahkûm edecek?

Geçmiş zamanlarda münevver sınıflarımızın en büyük kusurları, garp medeniyetini tanımamaları ve bu bilmemezlik yüzünden ona husumet beslemiş bulunmaları idi. Halbuki bu garp perestîşkârlarının, bu hâle tamamen zıt dereceye düştüklerini görüyoruz. Onlar, tanımadıkları için memleketlerine yabancı kalıyor, şiir ve hayâl ile dâimi şekilde koştukları yabancı medeniyete karşı aşırı bir sevdâ içinde, kendilerini unutuyorlar. Zıtların nihai gayede toplanması hasebiyle medeniyet unsuru olmak üzere, hesap sonunda bu mütefekkirlerin, eski mütefekkirlerden daha zararlı oldukları anlaşılıyor.

Dün de, bugün de ilerleme ve gelişmemizi engelleyen, irfan eksikliğimiz olmuştur. Cehlimizin, bir eski şekli, bir de şimdiki şekli var... Eski şekli, fikir ve tecrübe sahasında yer alan ilermelere ilgisiz kalmaklığımız idi. Bugünkü şekli ise, evvelce tamamen yabancı olduğumuz şeylere pek az ve eksik bir halde vâkıf bulunmaklığımızdır.

Bugünkü cehaletimizin ayırıcı özelliği, bir hayli yanlış bilgilerden aldatıcı bir perde ile örtülü bulunmak bakımından cehaletlerin en zararlısı sayılmağa lâyık olan hakiki bilgiye benzerliğidir ki, bizleri dâima ciddi ve yararlı teşebbüslerden alıkoyarak, medenî dünya gözündeki kıymetimizi düşürmekte ve bugünkü medeniyete, istidatsız bulunduğumuz zannını uyandırmaktadır. Bugünkü geriliğimiz ise, erişmeğe çalıştığımız gâyenin mâhiyeti hakkında kat'î bir gaflete düşmemizden meydana gelmiştir.

Milli kurtuluşumuz ve yükselmemiz için «garp medeniyetinden istifade» lüzumu, her nasılsa, mutlaka «garplılaşmamız» icab edeceği bozuk kanaatini doğurdu ki, bütün çalışmalarımızı hezimete ve neticesizliğe mahkûm eden en esaslı gafletimiz bu olmuştur. Bu sapık ka-

naatten, kurtuluşumuz için her hususta garp milletlerine taklide mahkûm bulunduğumuz inancı çıkmıştır ki, bu da son derece yanlıştır ve aslâ vârit değildir.

Ne yazık ki, bütün bu kanaat ve zanlara uyararak, o lanca mevcudiyetimizle taklide koyulduk... O derecelerde muvaffak olduk ki, i'tikatları, duyguları, an'aneleri, ilimleri ve fenleri baştanbaşa taklitten ibâret sahte bir dünya kurarak dıştan göz alıcı ve fakat içi helâk edici emeller ve hayâller içinde mest ve tutkun olarak yaşayış gitmekteyiz. İşte bundan dolayıdır ki, bütün bilgiçliğimiz, şimdiye kadar bu mağrur ve aldatici bilgi benzeri şeylerin dar ve karanlık dâiresi dışına çıkamadı.

Taklit san'atında olgunluk kazanmak gayretiyle evvelce bildiğimizi unutmak, şimdiye kadar yaptıklarımızı terk edip bir köşeye atmak istiyoruz. Bizce icra kabiliyeti bulunan bildiklerimizle amel edebilecek yerde bilâkis ha iyi bilecek ve daha iyi icra edebilecek yerde bilâkis hiç bir zaman bilmediğimiz ve öğrenmediğimiz şeyleri yapmak için, gayet kıymetli vakitler ve gayretler sarfediyoruz.

Her meçhûl ve yeni olan şeylere karşı göstermekte olduğumuz aşırı düşkünlük, bunların fayda ve zararlarını bilmediğimizden ileri geliyor. Çünkü, mahzurlarını bilmemezlük üstünlüklerine inanmaya kâfi geliyor. Her nâhoş ve kötü gördüğümüz şey malûmumuz olduğundan aksikaziye olarak meçhûlü de, nazarlarımızda, emellerimizi temin ve gönül dolusu isteklerimizi tatmin edebilecek bir şey hâlinde canlandırıyoruz.

Halbuki bu yeni ve meçhûl şeylerin, çok defa meydana getirdiği beklenmedik bir çok kötü neticeleriyle bilhassa mevcut an'ane ve alışkanlıkları yıkarak, kıymetli bâzı hislerle inançları rencide etmek sûretiyle maddî ve mânevî mevcudiyetlerini ihlâl ettiğinden dolayı en ileri, en mes'ut milletlerde bile itimatsızlık, hattâ endişe ve korku uyandırdığını görmüyoruz. Yeniye ve meçhûle karşı gösterdiğimiz bu garip düşkünlüğü, sonsuz bir terakkiperverlik muhabbeti gibi anlıyor ve hattâ bununla iftihar da ediyoruz.

Hakikat halde şimdiki ruhi ve fikrî durumumuz, hatâlı anlayış ve hükümler üzerine dayanan bir aldatici dünya içinde yaşadığımızdandır. Bu sûretle hakiki dünya, idrâk gözümüze yabancı kalıyor, hakikati bâtilin, âşikârı hayâlin, doğruyu sapıklığın, olmuş olanı oluşu olmayanın, mümkünü muhalin, peşine takarak en ihtimal verilmeyecek tertipler ve tasavvurlardan saadet temenni ediyoruz.

Görülüyor ki, büyük hatâlar, büyük hakikatler kadar sâdedir.

Garplaşmak ihtiyacına olan kanaatımızın bu derece meş'um neticelere varması, milliyete muhalif bulunmasındandır. Zirâ milliyet ile medeniyet, eş, ikiz anlamlı olmak itibâriyle «garplaşmak» arzusu, kendi medeniyetimizin terk veya inkârı mânâsını taşıdığından, neticede kendi milliyetimizden feragat demek oluyor. Filhakika hayli zamandan beri bizlere her ne öğretilmiş, telkin edilmiş ise, hep kendi millî ve tarihî servetimizi teşkil eden her şeyin yerine yeni ve garplıya âit gibi görülen şeyleri ikame etmek gayesine bağlı bulunmuştur.

Birisi çıkıp da Almanlara, selâmetlerinin ancak Alman millî kültürünün, medeniyetinin, irfanının terkiyle kaabil olacağını söylemiş olsaydı, acaba nasıl bir cevâba mâruz kalırdı? Böyle bir iddia serdedeni, muhatapları Alman diye ve hele bir Alman islahatçısı diye telâki ederler miydi?

Alman medeniyeti ile bizimki arasında bugün mevcud olan büyük farkı görerek mukayesemizi gülünç bulanlarımız da olabilir. Halbuki Müslüman Türk medeniyetinin dâima garplı kavimlerin medeniyetinden geri ve yetinin mevkide kalmış olduğunu düşünmek bir bâtil zandan ibarettir. Zirâ, medeniyetimiz bir zamanlar onların her bakımdan üstündü ve meş'um bir taklit hastalığına tutulmasaydık, bugünkü fark bu kadar da olmazdı.

Zâten bu bir kemiyet mukayesesi değil, bir prensip mes'alesidir. Kendi memleketinin millî kültürünü, medeniyetini, irfanını inkâr veya istihkâr eden, milliyetinden sâkıt olur. Ve bu sebeple onun nâmına söz söylemek hakını kaybeder.

Fikir ve dökümlerimizin ne derin bir karışıklık içinde olduğu, her tarafta yükselen sonsuz şikâyetlerin kulak tirmalayıcı veivelesiyle sâbittir. Her tarafta şüphe ve itimatlılık, derin bir aldırma, her şeyde mecnunca bir acelecilik ve sabırsızlık görülüyor. Hiç kimse, kime veya neye inanacağını, kime veya neye hürmet ve riayet edeceğini bilemiyor. Herkes her şeyi biliyor. Fakat, hiç kimse bir şey yapmağa muvaffak olamıyor. Bununla beraber, her yerde ve her vâdide çeşit çeşit islahatçılar da saymakla bitmiyor.

İşte garp medeniyetinden şimdiye kadar temin ettiğimiz kâr ve istifade!!!

Garp medeniyetinden faydalanan teşebbüslerimizdeki tam hezimete rağmen, şunu itiraf etmelidir ki, millî kalkınmaya ihtiyacımız kat'idir. Ancak, bizzat tecrübeleri mizle isbatlanarak sâbit olmuştur ki, garp medeniyetinden hakiki bir halde istifademiz, o medeniyeti aynen taklit ile mümkün olamaz. Diğer taraftan, o istifadeye kavuşmuş diğer milletlerin tecrübeleri de gösteriyor ki, bir yabancı medeniyetten meyveler devşirme, onu kendi medeniyetine uydurma ve inkılâp ettirme sayesinde mümkün olabilir. Şu hâle göre, şimdiye kadar tâkip edeceğimiz hak rekât hattı, Avrupa medeniyetini şarklılaştırmak, millileştirmek, yâni mümkün mertebe onu muhitimize ısındırmak, medeniyetimizin tekemmülü ve yükselmesi için e zem ve onunla uzlaşması kaabil göreceğimiz şeyleri garp medeniyetinden iktibasla, medeniyetimize tatbik hususundan ibâret olmalıydı.

Kendi medeniyetimizin tekemmülü için istifade sâbitimizde bulunan üstün bir medeniyetten faydalanma arzusu hem fikir görüş ve muhakememizi, hem öğrenme sevk ve gayretimizi ve hem de idrâk ve tefekkür melekemizi inkâr saf ettirerek mânevî mevcudiyetimizi takviyeye hizmet eder ki, milletleri selâmet gayesine ulaştıracak meşrû ve tabii seçim de budur. Bu güzel emeller, meral ve faaliyetimizi daha verimli ve daha faydalı bir hâle getirecek sûretiyle devamlı olarak tahrik edecek ve sâdede lendirecek bir uyarıcı kaynak hükmündedir. Bu sayede

hem kendi medeniyetimizi, hem de garp medeniyetini incelemiş ve öğrenmiş oluruz.

Bu sûretle, garp medeniyetinin ayırıcı özelliklerini teşkil ve kat'i üstünlüğünü temsil eden müsbet ilim fikriyle tecrübe usulünü birleştirerek meydana çıkacak binlerce hakikatle tamirine muvaffak olacağımız binlerce yanlışlık arasında öğreneceğiz ki, bizim idealimiz, ahlâki sosyal ve siyasi kanaatimiz, tamamiyle dinimizden hâsıl değildir. Binaenaleyh, ona, kat'i ihtiram mecburiyetinde bulunduğumuz gibi üzerimizdeki bütün haklarını kabûl ve teslim etmemiz de zarurî neticelerdendir. Yine idrâk edeceğiz ki, dinsizlik denilen şey, lâtin fikir hâlinin bir sapıklığından ibâret olup, zannedildiği gibi, bir fikri üstünlük alâmeti değildir. Kezâ öğreneceğiz ki, herhangi bir milletin mevzuat ve an'aneleri, üzerinde yaşadığı topraktan daha kıymetli olan «mânevî vatanını» temsil eder. Çünkü, herhangi insan topluluğunu bir millet hâline getiren âmiller onlardır. Başka bir kavmin tahakkümü altına giren bir kavim, arazisini değil, mevzuat ve an'anelerini kaybettiğinden dolayı istiklâlini zâyi eder. Zirâ, üzerinde yaşadığı arazisini ekseriya terke mecbur olmaz. Belki de ondan daha ziyâde faydalanır...

Binaenaleyh, bizim gibi vatan toprağını muhafaza uğrunda asırlardan beri bol kan dökmekte olan bir millet için mânevî vatanına karşı ilgisiz bulunmanın, muhabbet-sizlik ve hümratsızlık göstermenin, tasavvuru zor, anlaşılmaz bir hatâ olduğunu görürüz. Gerçi zamana hiç bir şeyin karşı koyamayacağı, o mevzuat ve an'anelerin de tekâmüle mahkûm bulunduğu inkâr edilemezse de bu hakikat, bize olan bağlarını kuvvetlendirmekten ve muhafazalarına gayretten bizi müstağni bırakmaz. Zirâ, o bağlar kalkınca tekâmül yerine, kaybolmaları tabiidir. Şu halde, mevzuat ve an'anelerimizin gerek arzumuzla ve ge-

rekse işgal darbesiyle ortadan kalkması, esarete düşmemizden başka bir netice tevliid edemez. Şu farkla ki, birinci takdirde isteyerek, ikinci takdirde zorla bir esarete girilmiş olur.

Bugüne kadar pek haksız olarak istihkar ettiğimiz medeniyetimize, muhabbet bağlayıp hizmet etmek gerektiğini sonunda anlayacağız. O medeniyet ki, hududsuz bir imparatorluk meydana getirerek, çıplakları medenileştirmeye muvaffak olmuş, vaktiyle sâdece bir beşeri araştırmalar (antropoloji) tâbiri menzilesinde bulunan Türk kelimesinden Fransız, İngiliz, Alman kelimeleri kuvvetinde bir içtimai ve siyasi hareket fâili vücuda getirmiş ve Türk medeniyetini, irfanını, ruhunu kabûl eden her müslümana «Osmanlı Türküyüm!» demek selâhiyetini vermiştir.

İçinde ümitsizce çırpınıp durduğumuz şu acı buhranın yegâne sebebi, garp medeniyetine kayıtsız şartsız sapmakla kendi medeniyetimizi tanımamak isteiyişimizdir.

Bu buhran, ancak o fâhiş hatâyı hakkiyle idrâk ettiğimiz ve yukarıda izah edildiği tarzda tamirine giriştiğimiz takdirde ortadan kalkabilir.

İşte ancak o zaman, kendi şahsiyetimizi düşünce ve itibar nazarına alarak kendi hayat şartlarımız ve vâsıtalarımızla kendimize has bir tarzda hayat sürmeye başlarız. Ve bu sâyede, derin bir karmakarışıklık içinde bulunan ruhumuz ve dimağımız, mâzideki huzur ve genişliğini yeniden kazanarak, istidatlarımızın tabii bir akış içinde inkişafı ve bunca senelerin etkisi eseri olan yaramızın tamir ve tedavisi hususunda bizlere imkân ve çâre gösterebilecek verimli ve dinç bir fikir faaliyeti meydana getirmeye muvaffak oluruz.

İslâm'da vacib olan şekilde kesim (*)

Lokâl sağlık otositelerince islâm dinine uygun kesimin kaldırıldığı görülmektedir. Biz onların bu davranışlarının sebeplerini anlayamadık. İslâmî kesime basitçe itirazları hayvanın acı ve ızdırap duyması şeklinde görülür. Bu daha ziyade gerçek taktirden öteye zahiri bir görünüşdür.

Acı ve ızdırap çekme iki faktöre tabidir.

a) Afferent Stimuli, deriden ve deri altındaki dokulardan gelen.

b) Onların lehte taktiri ile de hissi beyin asab merkezine getiren sinir (sensory cortex).

Hayvan keskin bir bıçakla kesildiğinde, alet değişik tabaka parçaları arasından (özellikle acı duygusunun ana taşıyıcısından) çok kısa bir zamanda farkedilmeden geçer.

Bu bizim günlük tecrübemize de dayanır. Eğer tıraş bıçağı veya cam parçası vesaire gibi bir şeyle vücudumuz kesilirse kan akması ilk imadır, sonra hissedilir. Bu fikrimizi birçok yaralanmalar da teyid eder. Fikrimizin bu bakımdan taktiri herhalde onlara tesir eder. (Bu fikri savunanlara). Müslüman kesicinin elindeki bıçak boynundaki deriden, deri altındaki doku adale ve kan damarlarından geçerek keser. En önemli nokta, karşılıklı olarak beyinden kalbe giden, kanları taşıyan bütün damarları ayırmaktır. Psikolojik mertbe (hal) bu suretle çabukluğu meydana getirir. Kesim işlemi olurken kanama ve hemorajik şok ve müteakiben sensory cortex, (hissi asab merkezine götüren sinir), motor cortex, medullary merkezi kesilir. Ve böylece aniden hissi beyne götüren sinirin kesilmesi ile hayvan acı ve ızdırap çekmez. Aniden kesilen damar kan devarından elde edebildiği (deriye ait damar, dalak v.s.) kanı atar. Kanı kanalize eder ve bu sebepten bu hareketin anı neticesidir. Böylece birinci sorunun cevabı verilmiş olur. (acı ve ızdırap duymaz). Bu metod insan tarafından öldürülen hayvana acı ve ızdırap çektilirdiği itirazına sebep olamaz. Şairsel deyimle biri eski ölüm şeklini tercih edebilir, ölüm bu durumda kesilen tatlı bir uyuklamanın sonu gibidir.

İkinci objektif ihtiyaç dini akidelerdir. Bütün müslüman bilginler İslâm şartlarına uygun kesimde iki noktada birleşirler. Yani:

- Hayvan keserken Allah'ın adını zikretmek.
- Kanı temizlemek.

Her ikisi de onlar için değişik sebeplerden doğrudur. Gerçekten hayvanın insan tarafından öldürülmesi Allah tarafından kayıt ve şarta bağlanmıştır. Onların kestiği

şekilde kanın temizlenmesi aynı şekilde olmaz. Bu metodda ölüm nerolojik şokla (bayılarak) olur. Bu ise islâmî kanunlara aykırı bir durumdur. Bu durumda kanın akması oluk şeklinde değildir. Çünkü kan damarlarının çoğu kapalı şekildedir. Bununla beraber kan damarları yatakları çok genişlediğinden bir miktar kan akar. Kan devarının yapacağı yerde, dokular arasında yutulur. Eğer öldürülen bir hayvan hemen kesilse de aynı şekilde çok kan akmaz. Bu sebepten bizim kesim şeklimiz bu iki şekilde de ihtiva eder. Diğer ise (bayılarak) hem bizim şeklimize aykırı hem de daha avantajlıdır. Bizim için önemli olan hayvanı kesenin kan devrinin devam etmesi ve kanın dışarı atılması için kısa bir müddet kesilen başı burarak tutması lazımdır. Belki de vücudun gayri ihtiyari hareketleri, bütün kanın dokulardaki de dahil olmak üzere pompalanarak atılmasına yardım eder. Hayvanı keserken kontrol etmekle (başını tutmak, ayaklarını bağlamak v.s.) vücuttaki kanı pompalayarak atmak için ihtilaç halinde ona yardım etmiş oluruz. Bu metodun bütün dünyadaki müslümanlar tarafından asırlar boyunca diğer kesim şekillerinden üstün olduğu mukayesesi yapıldığını tarih söyler. Zabah ve Zakat gerçekten islâmın iki teknik terimidir; ve bu özel şekilde kesimdir.

Herhangi biri yüce Kur'an'ın üçüncü ve beşinci kıssalarına isnad ederek ayırabilir. Ki Bu cümlede olan «illa ma zakkaitum» vaki olur yahud akla gelir. M. Ali Ebul Ala el Mevdudi ve Yusuf Ali'nin ehemmiyetle islâmî şekildedeki bu hususi, tabii kesime ait açıklamalarında karaladım. Muhammed Ali ve Muhammed Tufeyl aynı düşüncelerin okuluna mensupturlar. Ragib El - İsfahani'nin tefsiri ve Arap - İngilizce lûgatı Edvard Vilyam Lane'nin fikirlerine istinad eder. Bu yüzdendir ki islâmî şartlara uygun kesim gerçek ve sabit şartlara uyup yüz yıllar boyu süregelmiştir.

Müslüman toplum bunun her zaman böyle olduğunu anlamıştır. ve herhangi bir istikametten sapma veya yanlışlık asla kabul edemez.

Yazan :

By. Dr. N. Maseem

Tercüme eden:

E dip EROĞLU

(*) Birmingham şehri pazarlar müdürlüğü'nün din kesim hakkında islâm cemaatını davet ettiği toplantıda Birmingham İslâm Cemaati İmamı Dr. Naseem'in sunduğu mektuptan alınmıştır,

M.T.T.B.'den Haberler

Bursa gezisine katılan arkadaşlarımızdan bir grup, Yeşil Cami girişinde görülüyorlar.

M.T.T.B. Turizm Müdürlüğü 31/Aralık/1971 - 2/Ocak/1972 tarihleri arasında Bursaya bir gezi tertiplemiştir. M.T.T.B. Turizm Müdürü İ. Mete Doğruer, Aytekin Çilingiroğlu, Salih Şimşek, Rifat Ergeç, Yümnü Kalkancı gibi arkadaşlarımızın idaresindeki 30 kişilik bir grup halinde Bursa'nın tarihi turistik ve görülmesi gereken yerleri gezilmiştir.

Hüdâvendigâr camii, Süleyman Çelebi'nin Kabri, Ulu cami, Yeşil camii, Yeşil Türbe, Muradiye, İsmail Hakkı Dergâhı, Karagöz ve Hacivat'ın Kabirleri ve diğer ziyaretgâhlar ziyaret edilmiştir.

Aynı tarihlerde İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Derneği de Bursa'ya bir gezi tertiplemiştir.

Topkapı Sarayı Gezileri

2/Ocak/1972 tarihinde İ.Ü. İktisat Fakültesi Talebe Derneği, 9/Ocak/1972 tarihinde Samsun Talebe Yurdu, Topkapı Sarayı'na birer gezi tertiplemişlerdir. Kırk kişilik gruplar halinde yapılan ve beşer saat süren gezilerde gençler ecdadlarının kıymetli miraslarına ve mukaddes emanetlere büyük bir dikkatle bakmışlar, milli heyecan ve duygularını tazelemişlerdir.

M.T.T.B. Turizm Müdürlüğü 28/Ocak — 28/Şubat 1972 tarihleri arasında Almanya'ya bir gezi tertiplemiştir. Bulgaristan, Macaristan üzerinden Berlin'e gidilecek, 14 gün Berlin'de kaldıktan sonra, Batı Almanya, Belçika, Hollanda yoluyla Paris'e gidilecek, birkaç gün de orada kaldıktan sonra, Avusturya ve Yugoslavya üzerinden Türkiye'ye dönülecektir. Bu geziye M.T.T.B. Merkez İcra Konsey Sekreteri İsrail Şimşek, Salih Şimşek, Aytekin Çilingiroğlu, Ömer Güzeyazıcı ve Folklor Müdürü Abid

Özmen idaresinde 24 kişi katılmaktadır. Bu grup içinde bulunan 6 kişilik folklor ekibimiz Almanya'da gösteriler yapacaktır.

39. Devre Şoför Ehliyet Kursları Başladı:

Kursu İstanbul Trafik Şubesinden Kenan Cem yönetmektedir. 22 şubatta yazılı imtihanlar yapılacak, kursiyerler, daha sonra belirtilecek bir tarihte toplu halde kurula gireceklerdir. M.T.T.B. Trafik Eğitim Müdürlüğü «40. Devre Şoför Ehliyet Kursları»nın kayıtlarına 1 şubattan itibaren başlayacaktır.

M.T.T.B. Eğitim Müdürlüğü Lisan Okulu Almanca ve İngilizce kursları başladı: Almanca kurslarına 25, İngilizce kurslarına iki sınıf halinde 50 öğrenci devam etmektedir. Dersler Alman ve İngiliz uyruklu hocalar tarafından verilmektedir.

M.T.T.B. Eğitim Müdürlüğü'nün açtığı «Üniversiteye Hazırlama Kursları»nın birincisi 3 - Ocak - 1972 tarihinde başladı. Kurslar gece ve gündüz sınıfları şeklinde devam etmekte olup 10 - Haziranda sona erecektir. 1 - Mart - 1972 de başlayacak olan diğer kursun gece ve gündüz bölümlerine kayıtlar yapılmaktadır. Kısa devreli kurslar ve daha fazla bilgi için broşür hazırlanmaktadır.

Topkapı gezisine katılan Samsun'lu arkadaşlar sarayın kapısı önünde...

M. T. T. B. Basın Yayın Müdürlüğü Sunar

MEHMED ÂKİF ARMAĞANI

BÜYÜK DÜŞÜNCE ADAMINA
DOĞUMUNUN 101. YILDÖNÜ-
MÜNDE TÜRK GENÇLİĞİNİN
ARMAĞANIDIR.

İÇİNDEKİLER:

- Önsöz: Ömer Öztürk
- Darülfünun talebelerine: Mehmet Âkif
- Âkif'in Safahat'a almadığı iki şiiri.
- Zahirî Görüntüler: M. Önal Mengüşoğlu
- Mehmed Âkif'e Dair: N. Fazıl Kısakürek.
- Âkif'ten Beste Yapanlar: Muhiddin Nalbandoğlu
- Hasbihal: Mehmed Âkif
- Âkif'in Kısa Biyografisi.
- Mehmed Âkif Hakkında Yayınlanan Eserler.

Fiati 3 liradır. 200 adede kadar olan isteklerde % 40,
200 den fazla olan isteklerde % 50 tenzilât yapılır.

İsteme adresi:

M.T.T.B. Kitap Kulübü.

Cağaloğlu/İSTANBUL

KONYA'DA ÂKİF GECESİ

8 Ocak Cumartesi gecesi MTTB Konya Temsilciliği ve Konya Yüksek Tahsil Talebe Derneği Konya Müftülüğü salonunda bir Âkif Gecesi düzenlediler. Konya Yüksek Tahsil Talebe Derneği Başkanı Ziya Ercan'ın açış konuşmasından sonra Millî Türk Talebe Birliği Genel Başkanı mikrofonu davet edildi. Küçük Müftülük salonunu dolduran 500 den fazla dinleyicinin süresiz alkışlarıyla mikrofonu gelen Ömer Öztürk Mehmet Âkif'in modelini verdiği «Asım'ın Nesli» nin karakterini belirtti. Konuşmasını kronolojik bir sıra ile sunan Ömer Öztürk Âkif'i günümüzün genç adamına gerçek bir örnek olarak tanıttı. Konuşma alkışlarla zaman zaman kesilirken Genel Başkanımız Mehmed Âkif'in millî mücadelede T.B.M. Meclisini Sivas'a taşımak isteyen korkak milletvekillerine karşı Meclis kürsüsünden «Düşman Ankara'da bizi çiğnemedi Anadolu'ya geçemez. Ankarayı boşaltmıyacağız.» diye gürleyen tarihi nutkunu anlatıyordu.

MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk'ten sonra ney eşliğinde bir Konyalı genç tarafından Âkif'in «Said Paşa İmamı» şiiri okundu. Mahalli bir gazeteci de Mehmed Âkif'in Türk tarihindeki yeri üzerinde o bir konuşma yaptı. Âkif'in çeşitli şiirleri okunduktan sonra Genel Başkanımız Ömer Öztürk'le birlikte Konyaya gitmiş bulunan MTTB Merkez icra konseyi üyesi Metin Mengüşoğlu mikrofonu çağırıldı. Konyalıların geniş tevaccühleriyle karşılanan konuşmasına : «Gerçek kahramanı asker mektepler değil millet yetiştirir. İşte Âkif omuzları üniformasız olmasına rağmen gerçek bir halk kahramanıdır.» diye başlayarak «kahraman» ın sıfaları üzerine açıklamalarda bulundu. Metin Mengüşoğlu konuşmasını tarihin «kahraman» tiplerinden alıp «Asım» a getirerek şu cümleyle bitirdi: «Bugün artık yeryüzünde bir Yahudi tehlikesi yoktur. Müslüman tehlikesi vardır.»

Son olarak mikrofonu gelen yaşlı bir Konyalı Âkif'i bizzat görmüş olarak dinleyicilerin hayli dikkatini çekti. Âkif'in mü'min yaşayışından ve Millî Mücadele'den tablolar özetledi. Geç saatlere kadar devam eden gece, Konya Yüksek Tahsil Talebe Derneği Başkanı Ziya Ercan'ın kapanış konuşmasından sonra kapandı.

MTTB Genel Başkanı 8 Ocak Cumartesi günü Konya Temsilciliğini denetledi

MTTB Konya temsilciliğinin çağrısı üzerine 8 Ocakta Konya'ya giden Genel Başkanımız Ömer Öztürk temsilciliğimizin çalışmaları hakkında başkan Mustafa Bulut'dan bilgi aldı. Başkan Mustafa Bulut temsilciliğimizin organlarını toplantıya davet ederek çalışmalar konusunda çeşitli talimatlar verdi. 3 saat süren toplantıda Genel Başkanımız Ömer Öztürk teşkilâtın çalışmalarının daha olumlu bir yola girdiğinden söz ederek temsilcilik üyelerine başarılar diledi.

Daha sonra temsilcilik salonunda her Cumartesi muntazaman sürdürülen seminere davet edilen Genel Başkan, orada kısa bir konuşma yaptı. Lise ve dengi okullardan da birçok genç arkadaşın katıldığı seminer müdavimleriyle tanıştı.

Genel Başkanımız Ömer Öztürk ayrıca Selçuk Eğitim Enstitüsü, Konya Yüksek İslam Enstitüsü talebe derneği ilgilileriyle de temaslarda bulundu

Cumartesi gecesi tertiplenmiş bulunan Mehmed Âkif gecesini de izledikten sonra Genel Başkanımız Ömer Öztürk ve beraberindeki ilgililer Ankara'ya döndüler.

MTTB Kitap kulübü faaliyetleri

MTTB Kitap Kulübü şimdiye kadar yaptığı faaliyetleri çeşitli şekillerde geliştirmiş ve hizmet şahasını genişletmeye başlamıştır.

Kitap Kulübüne getirilen kitaplar çoğunlukla mevzularının en iyi kitapları oldukları gibi, faydalı ve zararsız bir mahiyettedirler. Bu keyfiyetin temin edilebilmesi için Kitap Kulübü bir «Kitap Tedkik Heyeti» tesbit etmiştir. Bu heyet, yeni çıkan kitapları tedkik ederek faydalı olup olmadıklarını tesbit etmektedir. Böylece faydalı kitaplar seçilmekte ve getirilmektedir.

Kitap Kulübü, yalnız talebelere kitap satışı yapmak tadır. Bu satış, kitabın üzerindeki fiattan oldukça düşük olduğu gibi, aza olarak kayıt olanlara daha farklı iskonto ile satış yapılma imkânı olmaktadır.

Millî fikir ve kültürümüze, ahlâkımıza uygun kitapları bulundurmaya gaye edinen kitap kulübü, bunların yanında Batı'nın seçme klâsiklerini ve istifade edilebilecek (Devamı 14 ncü sayfada)

1 - BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Teksir Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 - DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

3 - EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisan Okulu
- Fen Okulu

4 - FOLKLOK VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 - FOTOGRAFÇILIK KULÜBÜ

6 - İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 - KİTAP KULÜBÜ

8 - KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarih Günler Komisyonu

9 - KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 - MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 - ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğretim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 - SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 - M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

14 - SINEMA MÜDÜRLÜĞÜ

15 - TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 - TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 - TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 - TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü M. Zeki Cevahirçioğlu
Dizgi ve baskı: Özdemir Matbaası.

GENEL BAŞKANLIK

- Babıâli Cd. No: 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Dış Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- D. Mimar ve Müh. A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ TEL: 27206

- İktisadi ve Ticarillimler Akademisi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

Tel: Santral : 26 69 24
Genel Başkanlık : 26 38 74

İslâm Tasavvufu'nun Menşesi

GİRİŞ:

Hz. Peygamberin nübüvvetinde mündemiç olan şeriat, tarikat, hakikat ve mârifetin uzun asırlar zarfında şûhelerini idâme için gerçek enbiyâ varisleri olan mutasavvıf veya Süfi adı ile isimlendirilen «ALLAH DOSTLARININ MEYVESİ» olan tasavvufun asıl kaynağını; Kur'an'da ve Resûl-ü Ekrem'in mükemmel ahlâkında bulmaktadır.

Kur'an'da:

«Velekad âyetnâke seb'an minel-mesânî vel-Kur'an'ânîl azîm.»

Meâlen:

«— Sana ikiz mânâlı (âyetlerin) yedi (üssünü) ve O büyük Kur'an-ı verdik.» âyeti ile sözümüzü noktalamak istiyoruz.

İnsan ALLAH'ın lûtf ve ihsanlarıyla tabiat kuvvetlerine hâkim olarak O'na vekâlet ediyor. Yeterki irâde-i cüz'îyesini irâde-i külliye ile ahenkli tutmak mecburiyetinde olduğunu son nefesinde değil, her hal ve hareketinde hatırlamış olsun...

Yüce Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (S.A.V.); mübârek hânelerinde gece yarısı kalkarak kıldığı teheccüd namazlarından sonra devamlı olarak insanlık için yaptıkları duâ ve hamd arasında «— Yarabbi... Seni, senin istediğin gibi tesbih edemedim, seni, senin istediğin gibi idrâk edemedim. Yarabbi... bana eşyâ'nın hakikatini göster.» diye niyazda bulunduğu bütün makbûl eserlerde kayıtlıdır.

Eşyâ'ya İslâmî tasavvuf gözüyle bakmamak, dar kapılar içinde kalmak her şeyin aslını aramayı emreden Kur'an'a ve O'nun yegâne müfessiri Hz. Muhammed'in kaz ve irşadlarına uymamak bize çok ağır neticelere mâl oldu.

Avrupa'da son asırlarda, «radyo-etkinlik» olayının teştiyle, her maddenin kesifleşmiş bir kudret ve her kudretinde tahallül etmiş bir madde olduğu fikri ilmî bir kavramın hâline geldi. Bugün ise atom ve hidrojen bombaları,

MEHMED SERHAN TAYŞI

maddenin yok edilmesine ve ultra-kozmik ışınından elektron ve pozitron ikizlerinin meydana gelmesiyle «— Madenin yoktan var edildiğine» yani İslâmın ana fikirlerinden birinin ispatına vesile teşkil ederek, eşyanın hakikati bir nebze olsun belirmiş oluyordu. Böylece XIX. cü YY. da oldukça kuvvet bulan ve esasen milâdi VI. YY. da zuhur etmiş bulunan MAZDEK akidesinin hortlamış şekli başka bir şey olmayan «Tarihi Materyalizm» (Kominizm) mesleği de bu kaziyenin ispatı ile son bulmuş oluyordu.

Kur'an-ı Azîm'de: «Lâ havle velâ kuvvete illâ billah». «— Bir halden bir hâle değişme ve bundaki kuvvet ancak ALLAH'ındır.» âyetini; her biri birer güneş olan yıldızlardaki çok şiddetli hararetle moleküllerin dağılmasından, atomların parçalanmasından husule gelen suâlâr gök yüzünde ezelden beri bu âyetin mânâsını tatbik edip durmaktadır.

Yine Bakara Sûresinin 166. cü âyetinde:

«— Bütün kuvvet münhasıran Allah'a aiddir.»

Rahman sûresinin 26. cü âyetinde ise:

«— Her şey O'nun (vergilere) üzerinde ömrünü tüketir. Yalnız büyüklük ve ikrâm sahibi olan Rabb'inin vechi bâki kalır.»

Yaşayan bütün canlılar Rabb'inin nimetlerini ala ala yaşar ve ölürler. Şu halde bütün varlıkların ve kudretin ondan olduğunda şüphe yoktur. «— Kendi hiçliğinde O'nun varlığını idrak etmek aklın kemâli yani bizâtili TASAVVUF MESLEĞİ'nin tarifidir. İktidarı nefesine atfetmek ise aklın aczindedir.

Kasas sûresinin 88. cü âyetinde:

«Küllî şey'in hâlikun ilââ vechen...» buyurulmaktadır ki, meâlen: «— O'nun vechinden başka herşey helâktadır. Hüküm O'nundur ve O'na döndürülürsünüz.» Buradaki «vecih» yüz mânâsına değil «Rabb'in ciheti, zatiyyeti» mânâsına gelmektedir.

Kur'an-ın sadece dışa bağlı değil, bir tefsiri olduğunu ileri sürüp, enfûsî tefsire yer vermiyenlere; Hadîd sûresinin 3. cü âyetini hatırlatırız.

«Hüvel evvelü vel-âhiri vel-bâtın...» Meâlen: «— Evvelde, âhirde, zahirde, bâtında O'dur ve O her şeye bilgidir.» âyetini tetkik etmelerini tavsiye ederiz.

Burada yeri gelmişken söyliyelimki; «Şeratsız hakikat bâtil, hakikatsız şeriatla âtıldır.» Tasavvuf büyüklüğünden ve Rufâî Tarikatının piri, sülâle-i tahireden Seyyid Ahmed er-Rufâî Hazretleri; «— Tarikat şeriat'ın aynı, Şeriat te tarikatın aynıdır. İkisinin arasındaki fark lâfzidir, sözdedir. Maddeten ve mânen netice birdir.» bu yurur.

TASAVVUF'UN MENŞE'İ :

Tasavvuf kelimesine Hz. Peygamber devrinde rastlamamaktayız. Bu kelimenin «— SAFÂ, SÂF, Hz. Peygamberin KUBÂ mescidinde sohbetlerine katılan EHL-İ SUFFÂ, ense saçı mânâsına SIFAT'UL-KAFÂ ve Cahiliyye devrinde Kâbe'ye hizmet eden SÜFA kabilesine, ve nihayet Joseph Von Hammer ve Purgstall gibi bazı müstevriklere göre; Yunanca «Hikmet» anlamına gelen «SOPHOS» kelimesinden türediği ileri sürülmektedir.

Bu görüşler ne gramer, nede ilmi bakımdan hiç bir sağlam esasa istinad edememektedir.

En son ilmi neticelere göre, SÜFÎ; Arapça «ÜF: Yün» dan türemiş, Süf giyene TASAVVUFA; mardarma TASAVVUF, ism-i failine ise MUTASAVVIF dendiği gramer bakımından kabul edilen en doğru görüştür. Bugün Tasavvuf vâdisinde haklı bir söz sahibi olan modern araştırmacılar L. MASSIGNON ve ARBERRY, Tasavvufun SÜF'tan çıktığına kesinlikle inanmaktadırlar (1).

Kendini zühde vermiş bir gurubun mesleği olan TASAVVUF, Hicri II. ci YY.'ın son yarısında kullanılmaya başlanmış ve ilk SÜFÎ adını alanda EBU HÂŞİM'UL-KUFÎ olmuştur.

TASAVVUF'UN TARİFİ:

Menşe' mes'elesinde olduğu gibi tarifi üzerinde de bir birlik yoktur. TASAVVUFU tarih eden Süfî'ler ise kendi hâllerini tarif etmekten ileriye geçememişlerdir. Meselâ, ünlü mutasavvif MÂRUF KERHÎ (Öl. 200/815) «— Tasavvuf hakikatleri anlamak, insanların ellerinde bulunan şeylerden ümid kesip yüz çevirmek.»

EBÜ SÜLEYMAN'U'D-DÂRÂNÎ (Öl. 215/830): «— Tasavvuf odur ki, kul üzerinden geçen fiileri Hakk'tan başka bir bilmez, daimâ Hakk ile beraber olur.»

SIRRÎ ÜS-SAKATÎ (Öl. 251/865): «— Tasavvuf, güzel ahlaktır.» İkinci devre Tasavvuf müceddid'i büyük Süfî CÜNEYD'i BAĞDÂDÎ Hz. leri de (298/910): «— Tasavvuf, Hakk'ın seni senden öldürmesi ve seni kendisiyle diriltmesidir.»

EBU AMR İSMAİL İBN NUCEYD (366/976): «— Tasavvuf, emir ve nehiy altında sabretmektir.»

EBU SAİD'DÜL-EBUL-HAYR (440/1084) «— Tasav-

vuf, kafanda ne varsa bırakman, elinde ne varsa vermen ve başına gelenden sızlanmamandır.» diye tarif etmektedirler. Tarifler arasındaki bu ayrılığa rağmen bir mâna birliği hemen göze çarpmaktadır. Kısaca Tasavvuf:

«Zühd ve takva ile ruh'u temizlemek, kendi varlığını Allah'ın sevgisinde eritmek, kalbini bütün mâsivâdan hoşaltıp Hakk'a tahsis etmek, kendini yok bilip O'nun varlığında yaşamak, şeriatın bütün emirlerine uyup yasaklarından kaçmak, böylece en büyük mutluluk uyup yalan -Allah'ın Cemâlini- müşahedeye ermektir.

Tasavvuf, ruh hayatıdır. Bunun başlangıcı bizzat Hz. Peygamber'in ve ashabını yaşayışında görülür. Her ne kadar «tasavvuf» kelimesi o devirde geçmiyorsa da «Ehl-i Suffâ» da bu hâlet görülmekte idi. Ashab devrinde sonra bu dünyadan yüz çevirip nefislerini Allah ile geçiren, itikâf yoluyla rûhi kabiliyetlerini geliştirmeye çalışan zümrenin yoluna TASAVVUF adı verilmeye başlandı.

Bu cereyan İslâmın tamamen kendi bünyesinden doğmuş ve bizzat Hz. Peygamber'in mübarek hayatı ve ahlâkı bunun canlı misâli olmuştur.

Hz. Muhammed (S.A.S.) henüz Risâlet'le müserref olmadığı sıralarda; sık sık Allah'ı tefekkür etmek, O'nu anmak için sessiz çöle veya ekseriyetle HIRA mağarasına çekilir, muhteşem çöl gecelerinde huşû içinde Rabb'ini tefekkür eder; hatta bazan yanına azık alarak bu itikâf ve inziva hayatını 3—4 gün sürdürdüğü olurdu. O'nun bu halini gören müşrik Araplar; «— Muhammed, Rabb'ına âşık oldu» diyorlardı. (2) Nihayet O mutlu ân gelip «— Yaratan Rabb'inin adıyla oku...» (3) diye Peygamberlik müjdesi verildikten sonra da Hz. Peygamber bu itikâf ve inzivâ tefekkürünü bırakmıyarak, Peygamberliği müddetince artan ölçülerde bu hâl vefâtlarına kadar devam etmiştir.

Yüce Tanrı; «— O Allah ki O'nu ümmiler arasında gönderdi.» (4) âyeti ile onun kendi katındaki değerini belirtirken, bu tezkiyenin nefislerin tezkiyesi, ruhların fazilette tezyin, edilip, kötülükten arınması olduğunu belirtmektedir.

Resûlü Ekrem -nefis tezkiyesine- iman ve İslâm üzerinde bir mânâ vermiş ve bunu İHSAN kelimesiyle ifade ederek «— İHSAN nedir? diye sorulduktaki; «— İHSAN, Allah'a O'nu görüyormuşsun gibi ibâdet etmendir. Zirâ sen O'nu görmüyorsun da O seni görüyor.» (5) İslâm sadece şekilden ibâret kupkuru bir emir ve yasaklar yığını değildir. İslâm, Ruhla bedeni birleştirip kemâle erdiren bir dindir. Nasıklı insanın RUH ve BEDEN gibi iki cephesi varsa, Din'in de ŞERİAT ve HAKİKAT diye iki cephesi vardır. Daha doğru bir ifade ile bütün teşkil eden

(1) A; J. Arberry, Sufism, S. 85. London 1950.
L. Massignon, Shorter Encyclopedia of İslâm, S. 579.

(2) Gazali, El-Munkizu Mined-Delâl, S. 50

(3) Alâk Süresi, 1 — 5

(4) Cum'a Süresi, 2

(5) Buharî, Tefsir xxx. 2. İmân. 37.

SERİAT'ın ZAHİR ve BÂTİN diye iki yönü vardır. İşte bu BÂTİN kısmın fıkhi da TASAVVUF'tur.

Yine sevgili Peygamberimiz üç defa kalbini işaret ederek «— Takvâ buradadır, Takvâ buradadır!» diyerek; «İnsan salâhını, için salâhına bağlaması, kalp düzelmeden zahirin düzelmiyeceğini göstermektedir.

Kezâ yine Kur'ânda; «— Kalpleri Allah'ın zikrinden kurtulmuş olanlara veyl!» (6) âyetiyle kalp kuruluşunun zararını aksettirir bedahattedir.

ZÜHTE yakın bir kelime olan TEBETTÛL kelimesi Kur'ânda vardır ve Tasavvufî Zühdü ifâde eder; «— Rab-b'in adını ân, herşeyi bırakıp yalnız O'na yönel.» (7) yi-ni «ZİKİR» hakkındaki âyetlerde bu mânaya mütevec-cine «ZİKİR» Onlar ki ayakta, oturarak ve yanları üzerine yatmışken ALLAH'ı anarlar.» (8).

Buradaki Zikr'in namaz olduğunu ileri sürenlere; Ayakta (kıyâm), Otururken (sücûd, rükûğ kuur) namaz olduğu halde, YAN ÜZERİNE YATIP (Cûnûbihim) na-maz kılınıp kılınılmıyacağını ferasetlerine bırakırız. Bu olsa olsa ancak, yüce ALLAH'ı otururken, kalkarken, ya-tarken, uykuda, uyanık, kısaca her hâlûkârda Allah'ı zik-retmemizi ifâde etmektedir.

Bu «zikir» de ESMÂ ZİKİRİ ve MÜSEMMA (bizâ-tîhi Allah kelimesi) ZİKİRİ diye iki kısma ayrılabilir. Bu-na binâen sünnî tarikatlerde :

- 1 — Esmâ yolundan giden tarikatler,
- 2 — Müsemma yolundan giden tarikatler diye ikiye ayrılabilir.

Müsemma yolunu esâs alan mutasavvıfların zirvesi-ni FÛTÛVVET ve MELÂMET ehli teşkil eder. Kur'ân-daki RÛSÖH kelimesi bunlara tahsis edilmiştir. Zirâ Kur'-ân şifresini ancak bunlar çözebilirler. Bunlar Furkan'la Kur'ânın merkezinde bulunmaktadır.

Yüce Peygamberimiz bir hadis-i Kutside buyurur-lar ki; «Ahbebblehu küntelehu abden semian ve yeden ve racülen.» Meâlen; «— Benim öyle ricalim vardır ki, onun eli ben olurum, gözü ben olurum, lafzı ben olurum, bütün tecelliyât-ı ilâhiyemi onlardan aksettirim.» Bu kudsî hadis akan suları durduruyor. Gerçek Allah dost-larının Allah katındaki mevkiini göstermektedir. Yine tasavvufa ve SÛFÎ'ye işaret eden hadisleri şöylece sıra-lyalım:

«— Benim velilerim, benim kubbelerimin altında giz-lidir. Onları benden başka kimse bilmez. (veya onlar ben-den başkayı bilmezler) (Kutsî Hadistir)» «— Allah ile olmak isteyen tasavvuf ehli ile otursun.»

«— Cenabı Hakk, her yüz sene başında bu ümmete birisini gönderir ki dinlerini tecdid etsin!»

«— Evliyâ-ullah öyle zevattır ki görüldükleri zaman Allah zikr ve yâd olunur, sıyretleri ve halleri derhal Al-lah'ı hatırlatır.»

Çeşitli tenkitlere uğrayan (Mevlânâ Celâleddin-i Rû-mi ve Şeyh'ül-Ekber Muhyiddin İbn Arabî) Hazeratı «İnsan-ı Kâmil» görünen canlı tımsal ve Bâtın müctehi-di sıfatıyla dünya ve âhîret âhengini sağlayan Fütûhat kapusu'nun ünlü bekçileridirler.

Muhyiddin İbn Arabî Hz. İslâm tasavvufunu ilmi bir sisteme sokup, İslâm'ın asil malı olan Vahdet-i Vü-cud» sistemi ile noktalarak Materyalist esasa dayanan «Panteist» Avrupa görüşünü çökertmiştir. Burada bir hu-susa dikkatinizi çekmek isterim; Vahdet-i Vücut» ayrı «Vahdet-i Mevcûd» ayrıdır. «Vahde-ti Vücut» sistemcisi Muhyiddin İbn Arabî Hazretleri; «— ücud birdir ve O'da Hakk'ın vücûdu ve zatıdır. Eşyanın başkaca vücûdu yok-tur. Vücûd, Allah'a nisbetle kadim ve eşya da onun tezâ-hürü olan sûretlerden ibarettir. Yani Allah eşyanın ken-disi değildir. Ancak vücûd itibarile mevcûdâtın ve zu-hurda her şeyin ayn'ıdır. Vücûd bir ayna mesâbesinde-dir. Allah Allah'tır ve eşya eşyâdır. Zât-ı mutlak, kendi-sini eşya ve âlem sûretinde zâhire vurmıştır. Eşyâ ve mükevvenât Allah'ın zahiri, Allah'da eşya ve mükevve-nâtın bâtını ve rûhu mesâbesinde olup, O'nun varlığı ha-ricinde hiç bir varlık tasavvur olunamaz.» buyurmaktadı-r. Kısaca İbn Arabî, İslâmî hikmetleri söylemiş, bu hik-metler yine onun sayesinde, siyonist ve helenist tesirler-den mahfuz kalmıştır.

Eflâtûni veya yeni Eflâtûni olmadığı gibi Judea-Grek menşe'li ise hiç değildir. Tabii Kâl adamına hâl-i anlat-mak; deveyi hendekten geçirmek kadar zordur. PAN-TEISM (Vücûdiyye) doktrininin bânisi Musa İbn May-mûn (- Moşe ben Meymon); «Tabiat ve Allah başka baş-ka şeyler değildir, ikisi tek varlıktır.» der ki; VÛCÛDİY-YE'nin bu tezi Allah'ın şe'nîyetlerin mecmûnunun aynı olduğudur ki, tenakuz göstermekte ve küfre girmekte ve böylece Yahudiliğin havası esmektedir. Yine «— Biz Al-lah tarafından yaratılmadık, Allah'ın içinde bulunuyo-ruz.» gibi tefsir ve te'vil kabul etmez yavelerin sahibi VAHDET-İ MEVCUD (vücûdiyye: Panteizm) doktrinini aslâ «VAHDET-İ VÛCUD» olamaz ve onunla karıştırıl-mamalıdır. Zirâ bu ikincisi İslâm'ın öz malıdır.

Yine doğu'da muattılâ'dan meşhur dehrîyyun mez-hebi sâliki olup «Tevhid ehlini» red eden bir risâle yaz-mış olan ve bir yahudî'nin oğlu Horasanlı İBN RÂVEN-DÎ (- 910) «— Hakikî varlığın tabiat, Allah'ında itibârî varlık, onun birliğinin ancak tabiatla mümkün olduğunu Allah'ın tabiat içinde mevcut bulunduğu görüşü de Av-rupa'da «Spinoza» ya zemin hazırlamakta idi.

Yukarıda izah edildiği üzere, İslâm tasavvufu'na Ya-hudi - GNOSTİK felsefesi ile Batını ve Siyasî kabalız akidesinin menfî tesiriyle, bunların üstünde Hind felse-fesinin BREHMEN ve BUDİST tesirleri ile İrânî menşe-lere dayanan Manehist ve Zerdüşti etkileri bu görü-nüfuz ve hulûl etmek istemişlerse de İslâm Tasavvufu nun muhkem bünyesi, İlmî esasları bu gibi batıl görü-leri red ve cerh ederek ona kendisi dışında; Dehrî'lik,

(6) Zümer Sûresi 22.

(7) Müzemmil Sûresi 112.

(8) Âli İmrân Sûresi 191.

İSLAM TASAVVUFUNUN MENŞE'İ

râkılık (İşrak felsefesi), vücudiyye gibi isimler vererek Kur'an ve Sünnet'in ruhuna uymayan bu sistemleri mutlak butlanla bâtil ilân etmiştir.

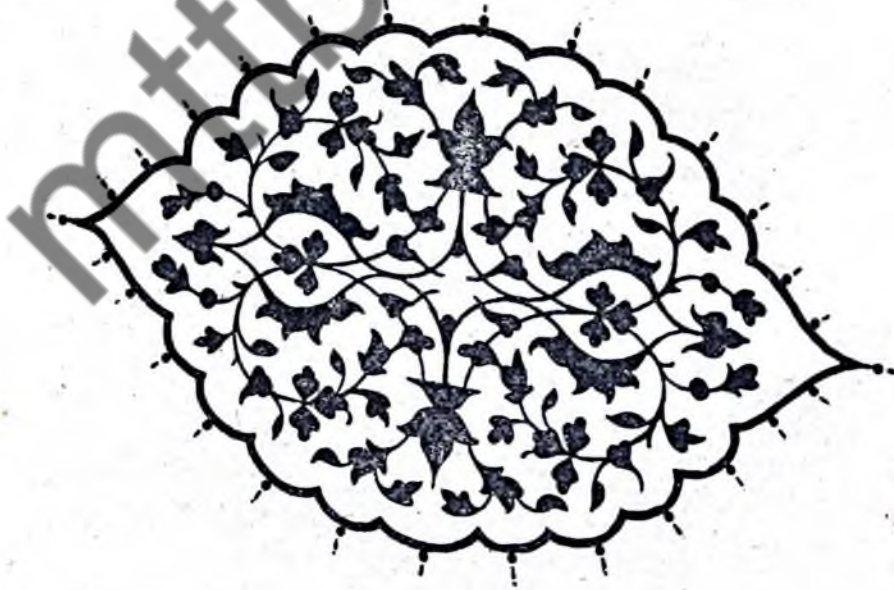
Mevzu'yu kısaca toparlarsak; Diyebiliriz ki, İslâm Tasavvufu tamamen orijinal, nev'i şahsına mahsus, yabancı tesirlerden âzâde Kur'an ve Sünnet'in ruhuna uygun, İSLÂMÎ AHLÂK'ın sistemleşmiş, metode edilmiş şeklinden başka birşey değildir.

Sözümü Muhyiddin İbn Arabi hazretlerinin bir sözü ile bitirmek isterim:

«Bilmediğini bilen bir defa, bilmediğini bilmiyen iki defa câhldir.»

BİBLİOGRAFYA :

- 1 — Mevlânâ Abdurrahman Câmî (Bursalı Lâmiî Çelebi); Nefâhatül-Üns tercümesi.
- 2 — Dr. Süleyman Ateş; Sülemi ve Tasavvufi Tefsiri.
- 3 — Dr. Cavid Sunar, Muhiddin Arabî, İmam-ı Rab-bânî Vahdet-i Vücut Vahdet-i Şuhûd mes'elesi.
- 4 — Abdülbâki Gölpınarlı, 100 soruda Türkiye'de mezhepler ve Tarikatlar. İstanbul. 1969 .
- 5 — M. F. Köprülü. Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar. 1966 Ank. Diyanet İşleri Neşriyatı.
- 6 — Şehbender Zâde Filibeli Ahmed Hilmi, İslâm Tarihi C. II Tasavvuf Bahsi, 1970 .

Tasavvuf ve Mevlâna

M. Sami MENGÜÇÖĞLU

Türk - İslâm içtimâî hayatında din ulularının hizmet fonksiyonu, dünya tarihinde hiç bir millette görülmemiş bir hüviyete sahiptir.

Onlar çoğu zaman cemiyetlerdeki manevî hayatı tanıtmak, milletlerin çeşitli kargaşalık ve çözülme devirlerinde en şifalı reçetelerini yazmak, böylece içtimâî hayatın dengesini temin etmek durumunda kalmışlardır.

Hak yolunda kemâle ermiş insanlar, bu engin duyuyu, işinmiş ve sevgilerini asırların ayırım çizgileri üzerinden atlatarak asırlar arası insan gönüllerine takdim etmeyi başarmışlardır.

Bu derin ve samimi alâka, dar ve kısır beşerî cemiyet kaidelerinden sızan sahte bir alâka olmayıp, hakkın sıvgı deryasından düşen küçük bir damlanın iç eritici özürisi ile şekil bulmuş hakiki muhabbetin alâmetidir.

Dinimizin aslına nüfuz edenler, onun iç muhtevasını istemleştirmiş, bu yolda çile çekecek, marifet sahibi olmak mânâ erbabının yetişmesine çalışmışlardır.

Bu insanlar basit ve günlük kaygulardan, dertlerden ayrılarak, kendilerini aşmış, «hâl» lerini zaman ve mânâ içinde en iyi değerlendirme mevkiine yükselmişlerdir. Bu öyle bir mevkiidir ki, orada herşey hakikate ulaşmak, hakka erişmek için bir vasıtaadır.

Tasavvuf, işte bu mertebeye ulaşmak için maddeden amamiyle soyunarak, meseleleri özüne ve ruhuna inerek iddetli bir aşk (tefekkür ve nazar) içerisinde görme ve uyma hassasiyetidir. Ferdin beşerî acizliği içinde herşeyin yaratıcısı olan hâlikını idrak edebilmesi ise, onun mertebesidir. Türk - İslâm tarihindeki, mutasavvufar geniş bilgileri ve sonsuz tefekkürleriyle dinin aslına ulaşırken cemiyetin ahlâk bağlarını düğümlemiş, hayatın ruhla olan münasebetini temin ederek vicdanlarda bir-

ken batını hastalıkların ortalığı kasıp kavurmasına imkân vermemişlerdir.

İslâm'da fakihlerin zahiri ahkâmı (hükümleri) ve amelleri delilinden bütün güçlerini sarfederek istinbat (hüküm çıkarma) etmesi gibi; Sofiyye'de tasavvuf yolundan hareket ederek kalp ve iç âleme aid amel ve hükümleri öyle delilinden istinbat etmişlerdir.

Bu yolda giden sofiler çileli bir hayatın adamıdır. Sofi nefsine değil, ruhuna tâbidir. O hüzn ve elem çekerken bile halinden memnundur. Çünkü, bilir ki hak yolunda çile çekerken büyük mertebelere yakındır. Tasavvufta ki bu hâl, hiç bir zaman yiyip içmekten, zarurî ihtiyaçlardan nefsi mahrum etme şeklinde değildir. İş, nefsin kıvama gelmesidir.

Bu ruh hâli anlatma ile değil yaşama ile mahiyetine ve rılabilen bir keyfiyettir. Sofiye hayatı emsâli görülmeyen çileli hayatın adıdır. Çile Sofiyi, sülûk menzillerin, aşırarak dinî kemâl'e götürür.

Tasavvufta bu kemâl'e erme yolunda, zikir ve tesbih amelleri vardır. Kalbdeki vesveseler onunla kovulur, dünyadan ve dünyalıktan ayrılmak onunla mümkün olur. Zikir, Rab ile kul arasındaki en mühim rabitalardandır. Kul zikir ile rabbını yadedip, kalben ona teveccüh eder. Zikir, aynî zamanda kendini devamlı yoklama ve kontrol hâlidir.

Sofiyenin ihtiyar ettiği meşgalelerin hepsi, ancak kalbi ıslah ve akli bir maksat etrafında toplamak içindir. Ummi olarak bütün mutasavvufalarda görülen; her fikrin ve sözün öze, düşünceye ve duyuşa hitabettiğidir. Herşeye en iyi değer veren ruhtur. Hitap edilecek, böylece semeresi alınacak yegâne mefhum odur. Aklın, ihâta kudreti mahdud, idrâki sığdır. Akıl ile duyuş ve düşüncenin sığındığı bir «gönül» vardır ki, ancak bununla esrara erişilir, hakiki maksuda varılır.

Mevlâna mesnevi'sinde buna işaret ederek: «Ey kardeş!

Sen yalnız duyuş ve düşünüşten ibaretsin! Geri kalanların ise sadece et ve kemiktir» demiştir.

Burada en doğru ve gerçek ölçüyü buluyor, insanın cesedi değil maneviyatı itibarıyla yükseldiği mevkiî görebiliyoruz. Çünkü, cesed sanıdır, ruh ise bâkî...

Bu beka mevkiinde en iyiden en kötüye uzanan bir çizgi üzerinde yer almaya müsait bir yapıda olan ruh, sükûnu ancak hakkın yolunda tatmak imkânına sahiptir.

Geri kalan herşey boş, hepsi yalandır.

Buradaki zühhd, (kendini ibadete verme) haz ve lezzet verici şeyleri azaltmak, onların içine boyunca dalmaktan başka bir şey değildir.

Hakikat yolcusu sâlik, ne dünyada sürur verici neticeler gözetmeli ne de ahirette yüksek mertebeler intizar etmelidir. Gerçek sülûk budur. Sâlik'in tefekkür esnasında gayb aleminden gelen çeşitli esinti, zevk ve şevk duyma hâli, hiçbir zaman tasavvufta gaye değildir. Sırlar alemini örten perdelerin kalkmasıyla Allaha yakınlık fazlaşmaz. Çünkü Allah, kendine yakınlığı taat menzili aşılardan mümkün olamayacağını beyan etmiştir.

Tasavvuf ilmi kalpte ve iç dünyamızda doğan ve yayılma istidatı gösteren bütün ruhi ve deruni hastalıklarımızın ilacıdır.

İşte tasavvuf kalbe, gönülden gönüle intikâl eden batıni bir ilim olarak karşımıza çıkmaktadır.

İslâm tasavvufu, bir mefkûre olan «dinî kemâl, ve «ih-san» dan ibarettir.

Mevlâna Celaledini Rumi, bu manâ yolculuğunun en belirli simalarından biridir. Onun tasavvuf içindeki yeri ve mevkiî ise ayrı bir orijinal keyfiyettir.

Onu en iyi tanıyanlardan Büyük İslâm alimi Molla ami'nin: «Peygamber değil, lâkin kitabı var» demesi, hakatı ifade etmekten başka bir şey değildir. Tasavvufun doruğunu kolaylıkla aşarak mürşid olan Mevlânânın, nı zamanda şiir ve gazelleri olduğu görülmektedir. Onun hayatında, Peygamberî bir yaşayış müşahede etmek iz. Eserleri, Sanki Kur'anı Kerimin şerhi şeklindedir. sözünde bir hikmet, her hikâyesinde ibret alınacak ders vardır.

Mevlâna büyük hakikate varırken irfan ve tefekkür nda san'at yolunu da tutmuş, bunda da büyük mesakat etmiştir. Onun sözlerinde, mısralarında ney sesi-anık, ruhun derinliğine sızan nağmeleri vardır. Ney, i bir hayattan ayrılışın hazin ızdırabını dile getiriyor. ti coşkun musiki, ilâhi duyguları dile getirmekte, re yerleştirmektedir. Burada ney, ızdırap halinin yol, arkadaşdır. Aşıkın yanan bağı, neyin ince titreyle dağlanmakta, maşukun ızdırabını aşıkta en son rükseltmektedir. Mesnevisinde; ney'in, kamışlıktan ıyrı bırakıldığından beri feryad etmesini söylerken ılatmaktadır: İnsanoglu maşuk'undan ve onun ilâden ayrılmış, madde alemine gönderilmiştir. Aşık,

bu ayrılışın ızdırabına dayanamayıp, üzülmekte, feryad etmektedir. Çünkü, maşuk'tan ayrılış ona zordur. İster ki onun yanında bulunup, aşıkıyla sarhoş olsun.

Mevlâna, «Ey bizim sevdası güzel olan aşkımız!... Ey bizim her derdimizin tabibi! Şad ol!» derken bütün ruh ve vücut illetlerinin devasını, aşkın en şiddetlisinde ve onun meydana getirdiği ızdırabında bulduğunu söylüyordu.

Bu şiddetli aşk hâli en had noktasında iken yani Allaha ulaşımsın O kuluna uzanabilmekten müstağni kalabilirmi?.. Kalmadığını Mevlânânın şu cümleleriyle anlıyoruz:

«Yine de gel... Yine degel! Ne olursan ol yine de gel! Hristiyan, mecusi, putperest olsan yine de gel... Bu bizim dergâhımız umutsuzluk dergâhi değildir. Yüz kere tövbeni bozmuş bile olsan yine gel...»

Mevlâna burada, hiçbir beşerî sevginin cesaret edemediği şeyi yapmış; hakikate, gerçeğe çağırıştır İnsanoglu nu.

Dergah'ın her haliyle Allaha ulaşılacak doğru yol üzerinde bulunması dolayısıyla ki, oraya çağırılıyor insanlar. Orası umutsuzluğun değil, bil'akis bütün ümitlerin toplandığı bir yerdir. Yeter ki dergâha gel. Çünkü orada herşeyin sâfiyetini ve iyisini bulacak, aşk deryasına dalarak kendinden geçip, maddî hayatın ötesine geçeceksin. Gerçek mes'ud olma budur.

Bu hâl, bir annenin yavrularını kucağına çağırışına benzer. Şefkat ve koruyuculuk hareketine eş bir sesleniş hatta yalvarıştır. Bu yalvarışta bir sevgi, bir hâmilik bulmaktayız.

Ashında bu, ilâhi ruhtan akseden merhamet ve muhabbetin hakiki varlığı delicesine sevdiği; böylece onun eseri olanları da -ondan dolayı- sevme keyfiyetinden başka bir şey değildir.

Dinin aslına nüfuz edenlerde ancak görülebilen bu hâlin, Mevlana'da en coşkun ve cesaretli atılımlarını bulmaktayız. Çünkü hakikatte samimilik ve cesaret vardır. Mevlâna bu meyanda; din, mezhep, zenginlik, yoksulluk, cins gibi farkları ile insanları ölçme durumuna düşenleri de kınamış, asırlarca yanan «sevgi meşalesini» derin tefekkürü ile tutuşturmuştur.

Mevlana, insanın Allaha karşı duyduğu sevginin tek taraflı olmadığını, Allahın da kulunu sevdiğini söyler. Böylece İlâhi sevgiye mazhar olan kul yüce mertebeye namzet olmaktadır. İnsanı bu yüce mertebeye namzet kılan sevgi, ve bu sevgiyi temin eden sebep ve unsurların neden ehemmiyetli olduğu bu sır içindedir. Hakiki insanlık bu sırta, bu aşk şuuruna ermektir.

Tasavvufda bahsi geçen sevgi, sevap umulmadan, cezadan korkmadan meydana gelen sevgidir. Allahı yalnız sevilmeye lâyık olduğu, kulluğun icabı olduğu için sevmeye çalışmak; sonra bu sevginin içinde her şeyi yok etmek; ceza veya sevap mükellefiyet ve nailiyetinden uzaklaşarak

sevgi deryasında benliğini eritebilmek... Hakiki sevgi budur. Bu muhabbet ateşinin varlığı, Yaradandaki muhabbetin tesiriyle mahiyet kazanmış sevgidir. Ayeti kelime bunu ne güzel izah eder: «Allah onları sever, ondan sonra onlar Allahı severler» Allaha olan sevgi, tabii ve nefis muhabbet almayıp, akli muhabbettir.

Akla dayanan ve imandan doğan muhabbet ise, kudretinin ve irademizin dahilindedir. Bunun kıvamı ise amelidir. Bunun içindir ki, Allah sevgisinin doğması Ameli Salihin bereketindedir.

Mevlana bu hitabı, dergâha intisab edene kadar (çünkü hakikat burdadır) söylemekte, bazılarının anladığı gibi, zaman ve mekânla mukayyed kısmi ruh değişikliğinden bahsetmemektedir.

O, dergaha samimiyetle gelen kimsenin hakikate vasil olacağını ve herşeyin tabii istikametinde gideceğini bildiğinden böyle bir çağrıda bulunmak cesaretini göstermektedir.

Burada, insanîyetçiliğin en müşahhas tezahürünü görmek, asrımızın lafta kalan insan sevgisini daha iyi anlamaktayız.

Tasavvuf, nefis tezkiyesinin (temizliğinin) ve ruh terbiyesinin zirvesine ulaştırır. Buradaki dini kemâl'e ancak ilmin büyüğünün izinden gitmekle kavuşulabilir. Burada sohbetin tesirini zikretmek, onun basiretin açılmasında ve kalbin nurlanmasında büyük faydasını bilmek icab eder.

Mevlana'nın sözü burada pek ehemmiyetlidir: «Sözün bir hâl adamı ol artık. Bu hâl okumakla, çalışmakla elde edilemez. Belki sohbetle meydana gelir. Çünkü o bir melekedir. Meleke ise ancak sohbetle doğar ve gelişir.»

Burada, Kemâl mertebesine ulaşmak isteyen kimsenin, okumasının buna kifâyet etmeyeceği, bunun için bir melekeye kesbetmesi icap ettiğini öğreniyor; bu melekeyi hazırlayan irşad edici söz ve nasihatlerin de ancak sohbet anında ve havasında meydana gelebileceğini öğrenmiş oluyoruz.

Büyük Mevlana'nın İlim hayatının içinde iken Şemsi Febrizi'nin yakıcı sohbetiyle aşk deryasına daldığını, neticede dünyevi ihtişamdan sıyrıldığını, manevî mertebe ve yüceliklere erdiğini görmekteyiz. O, böyle bir halde yükselerek erdiği manevî atmosferde en iyi hizmet plânını düşünüp tatbik etmiş, uyuyan insan guruplarını uyandırmış, hikmet dolu sözleriyle aydınlatmıştır.

Asırlarca en düzenli ve mükemmel bir şekilde cemiyet içerisinde vazife gören Mevlevî tarikatı onun ilhamından vücut bulmuş; İlim, ahlâk ve san'at müesseseleridir. Mevlevî tekkeleri devamlı bir endüstri yanında, büyük bir tefekkür ve san'at mektebi haline gelmişti. Din'le musiki-nin bu derece sarmaş-dolaş oldukları başka bir müessesenin bu derece görmemekteyiz. Ayinlerinde san'at ibâdet ve hikmet içiçe bir halde, Allaha varma yolunda ilerleyebilmek imkânını bulmuştu.

Böyle bir atmosferin insanı ne hale getirebileceğini, onun mevkiine ne derece tesir edebileceği tahminlerin üstünde değildir.

Mevlana asıl alemin bu dünya olmadığını hâdiselerin esrarına vakıf olarak anlatmakta, böylece insandaki beka arzusunun hakikatine dikkati çekmektedir.

«Bu alem bir rüyadır. Hakikatte yok olan şu cihan var gibi görünmekte. Hakikatte var olan cihan da adamakılı gizlenmekte. Rüzgâr estimi, toz toprak görünür. Rüzgâr görünmez. Toz toprak kendisini gizleyen rüzgâra perde olur.»

İnsanın rahatlığı maddesinin uzuvlarının rahatlığı değil, gönlünün iç dünyasının rahatlığıdır. Gönül, fâni işe ve meselelerle huzurunu bulamıyor, devamlı arıyor.

Mevlana'nın dolayısıyla tasavvufun bu manevî iklimine nüfus edebilmeyi ancak şark ruhu başarabilmiştir. Madenin en girift meselelerine vâkıf olup, manâyı ihata edemiyen garp akli ve düşüncesi (birkaçı müstesna) Mevlana'yı anlamaktan uzaktır.

«Asıl» ı kaybetmişse bir insan: arar;

«Asıl» a dönmek için hep, uygun an arar.

Mevlana bu sözüyle: Asıl hakikat bu dünyada yoktur.

Şayet olsaydı, hak ve hakikat mensuplarının devamlı arayış içinde olmamaları icabederdi. Bir şeyin aranması onun kaybedildiğine delâlet ettiğine göre, «asıl» ın aranması ve ona dönmek için «istenilen kıvama» gelinmesi hep bu arayışın neticesidir. «Asıl» a varılmaz; ancak erilir. Erme hâli ise muayyen bir «âna bağlıdır. Önemli olan o âna varabilme yolundaki maniaları aşmak, onu yakalayabilmektir. Ruhun, ancak aslına kavuştuğu an rahat etmesi işte bundandır.

Bu arayışta manâ kervanından bir refik (arkadaş) seçmeden, arif bir delil bulmadan gayeye vasil olmak zordur, belki imkânsızdır. Tasavvufî manâda selâmet yolunda yürüyebilme ancak bu şekilde mümkündür. Şeyh, Sâlik'e bir delil ve yol göstericidir. Sâlik, şeyhinden mutlaka istifade etme durumuna girmelidir.

Asırlar boyunca manâ erlerinin, hakiki aşkın sırrına ererek onun öldürücü ızdırabı ve şiddeti altında inlemele-ri, aşk mefhumunun sırrına ermelerindedir.

Bu sırrın Mevlânadaki tecellisine bakalım: «Aşk yanan bir kordur. Ne zaman tutuşur ve alevleri yükselirse maşuk-u mahbuptan başka her şeyi yakar bitirir.»

Bu yolun daimi yolcularının, hangi mertebeye yükselirse yükselsinler içlerindeki ayrılık ateşinin sönmeyip, daha fazla yanması hali, ancak Allah'la kavuşulacağı zaman nihayet bulacak bir keyfiyettir.

Mevlana'nın en büyük eseri olan meşnevisi, kendi ta-

TASAVVUF VE MEVLANA

biriyle: «Makam ve keramet sahiplerince en hayırlı durak» tır. Kur'anı Kerimde herkes tarafından anlaşılamiyan mes'elelerin açık ve seçik bir şekilde Mesnevi içinde ortaya konulduğunu görmekteyiz. Mesnevi'nin lisanı okadar berak ve samimidir ki, okuyanı düşündürdüğü kadar huzura gark eder.

Mevlâna, mesneviyi Allah katından inmiş gibi telâkki eder. Çünkü onda kur'an dan gayri bir şey yoktur.

Mesnevisinde: «Az çoğa, bir yudum su göle, bir avuç tane büyük bir harmana delâlet eder» derken, şekil ve sözden ziyade meselelerin özüne nüfuz edip, mahiyetinin kavranmasını işaret eder. Azın çoğaldığı, sığ'ın derinleştiği ve tanelerin bin verebildiği gibi; Sözler kısa, şekiller küçük-

BİBLİYOGRAFYA

Mesnevi

Tasavvuf ve Hayat (Abd - El - Bâri Ennedvi)

Mevlâna (A. Nihad Taran - Hareket Mecmuası)

Mevlâna Celâleddini Rumî (N. Sami Banarlı - Hayat. Tarih mecmuası).

tür. Lâkin onların içlerinde muhafaza ettikleri manâ ve e-hemmiyet büyüktür, onların kavranması, hakikatına kavuşulmasına sebebiyet verir, demek istemiştir.

Onun bir hikmet dolu sözüyle yazımızı bitirelim: «Mademki duyuyor, düşünüyor ve seziyorun? Büyük hakikatı bulmak için gönlünü ve idrakini yoracaksın!»

Duyduklarını ve bulduklarını söyleyeceksin...

Sen söyleyemezsen, ruhunun vasıf olduğu sırları, şifrelere sazlara ve semâ'lara söyleteceksin!

Bütün bunlarla dahi söylenemeyecek ölçüde büyük sırlara erdiğin zaman ise... İşte o zaman susacaksın!»

MTTB Orta Öğrenim Komitesi Samsun Temsilciliği Haberleri

4.12.1972 Seminer Konusu: Abdulhamid'in Bilinmeyen
Tarafları Hatib: Rıza Tozlu

Komitemiz, Kültürel faaliyetler bölümünde çalışma-
na başlamıştır. 4.12.1972 tarihinde ilk semineri «Abdul-
hamid'in Bilinmeyen tarafları»nu konu alan ve işleyen ü-
yelerimizden Rıza Tozlu arkadaşımız vermiştir.

Arkadaşımız bu seminerde özetle şöyle konuşmuştur:

«Tarih bir ilimdir. O şahısların hakkını yememeli. Er-
r şahısların hakkına tecavüz ederse, gerçekten ayrılmış
ur. Çünkü tarih tekerrürden ibarettir. Onda bizim için
inacak büyük dersler vardır.

Abdulhamid büyük bir siyasi dehâ idi. Müasır devlet
amları tarafından bu dehası takdir edilmiştir. Bu siyasi
shası sayesinde ki. «Hasta Adam»ın ömrünü otuz üç
l daha sürdürmeğe müvaffak olmuştur.

Abdulhamid hiçbir zaman kızıl sultan olamaz. Çün-
i o zamanın şartları bunu gerektiriyordu. Onun Meclis-i
ebusanı kapatmasındaki sebep ise. O mecliste gereği ka-
ır Türk mebuslarının bulunamamasındandır.

Abdulhamid, milletini seven ve onun yücelmesini is-
yen bir padişah'tır. Onun zamanında İslam alemine bü-
ik hizmetler olmuştur. Şam'dan Medine'ye kadar yapı-
n demir yolu Onun eseridir. Galata köprüsü gibi büyük
r köprüyü yine o yaptırmıştır. Buna boğaz köprüsünü
katmak isteyen Abdulhamid planlarını çizdirmiştir.
elışen hadiseler onun aleyhine olduğundan bu işini en-
ilemiştir.»

Bu noktada duran hatibimiz, bugünkü boğaz köprü-
yle bir mukayese yapmış ve şöyle devam etmiştir:

«Dün boğaz köprüsünü yabancılara yaptıracaktık. Bu
in de yabancılara yaptırıyoruz. Arada ne fark var?.. Bir-

çok teknik okullara sahip olan Ülkemizde yetişen mühen-
disler acaba bu işi neden yapamıyorlar?..

Abdulhamid tahta çıktığı zaman büyük borçlar altın-
da bulunan İmparatorluğumuzun borçlarını kendi kese-
sinden vermiştir.

Zamanın e nbüyük devlet adamlarından olan Abdul-
hamid, bütün işlerinde yalnız olduğu halde, yahudiye ilk
mücadele bayrağını açan oydu. Ondan bir avuç toprak
parçası alamayan Yahudi, Onu devirdikten sonra emeli-
ne ulaşmıştır.»

Hatibimiz Abdulhamid'in birçok yönlerini elestirdik-
ten sonra «Artık bugün tarih Abdulhamid'i ne kadar a-
deme mahkum ederse etsin, Abdulhamid'in dehası ve bü-
yüklüğü açığa kavuşmuştur» diyerek konuşmasına son
vermiştir.

11.12.1971 günü seminer

Konu: Tevrat ve Yahudilik

Hatip: Şükrü Ericel

11.12.1971 arihli seminerimizi Şükrü Ericel arkadaşı-
mız «Tevrat ve Yahudilik» hakkında vermiştir.

Arkadaşımız bu seminerinde özetle şöyle konuşmuş-
tur:

«Arkadaşlar, Ortadoğu'da kurulan bir devlet var...
Bu devlet ikibin yıl sonra, bütün dünyaya yayılmış olan
Yahudilerden kurulan bir devlettir. Bu devletin kurulma-
sını etkileyen nedenlerden bahsedelim. Yahudiye bu dev-
leti kurduran sebeplerin başında kendine has, milli bir
din olarak gördüğü yahudiliğin «Dünyaya tahakküm» ide-
ali taşıyan bir İmparatorluk kurma gayesidir. Ve bu gaye-
den hareket edilerek çöle kurulan bir Yahudilik...

Muharref Tevratın on hükmünü kendileri arasında
geçerli gören yahudi, başkalarına bu hükümlerin dışında

muamele ederek, onları sömürme, milletleri mahvetme ve köleleştirme gayesini güderler. Zamanımızda bu gayelerine muvaffak olma durumuna yaklaşmışlardır. Buna dünya siyaset ve ticaretini ellerinde tuttuklarını da eklerse bunun ne derece gerçekleştiğini görürüz.

Dünyanın başına püsküllü bela kesilen Kari Marx da Yahudidir. Memleketimizin ticaretini elinde tutan yahudilerdir. Bizi sömürüp Ortadoğu'daki din kardeşlerimize vuruyor. Bunun önüne geçmek lazımdır. Artık uyanalım.

Hatibimiz daha sonra şöyle devam etti:

Milletimizin zenginlerine sesleniyoruz. Artık uyanın ve birleşin. Memleketimizin ticaretini kurtarın.

Sizleri nefis muhasebesine davet ediyorum. Artık uyanan millete gerçek önderliği yapınız.

Bu ülke hurafelerin, sömürücülerin diyarı değildir. Bu ülke kardeşliğin, adaletin ve aydınlığın diyarı olacaktır. Allah doğru yolda olanların yardımcısıdır.» diyerek konuşmasını bitirmiştir.

18.12.1971 günü seminer

Konu: İlim ve İslam

Hatip: Eczacı Ziya Erben

Kültürel faaliyetlerimizi daha iyi yürütmek, arkadaşlarımıza daha faydalı olmak gayesiyle Orta Öğretim Komitemiz, şehrimizdeki yüksek tahsilden mezun olanlarla da ilişki kurma teşebbüsüne girişmiştir. Bu faaliyetlerin ilki olarak şehrimiz Konak Eczanesi sahibi Ziya Erben Bey le temasa geçilmiş ve seminer vermesi sağlanmıştır. Konuyu en güzel şekilde anlatan güzel misallerle süsleyen davetlimizin konuşmasından arkadaşlarımız çok faydalanmıştır.

Ziya Erben Bey özetle şöyle konuşmuştur:

İslam demek ilim demektir. Biz ilimsiz bir İslam düşünemiyoruz Hıristiyanlıkta olduğu gibi İslam dini hiçbir zaman ilimle çarpışmamıştır. Çarpışma halinde gösterenler İslamdan ve ilimden haberi olmayan sözde aydın sayılan kişilerdir.

İlim, düşünce mahsulüdür. Büyük bir sabırla olaylar üzerinde düşünce yürütmekle elde edilir. İslam bundan başka birşey mi emrediyor?.. Bir saatlik tefekkürü seksen senelik ibadetten hayırlı gören, sabredenlerle Allahın beraber olduğunu ilân eden bir din nasıl olur da bu asra cevap veremez?... Nasıl olur da ilimle ters düşer?... Biz geri kalmışsak suçu dinde değil, kendi şahsımızda aramız şarttır. İslam, kuruluşundan bu zamana kadar bin dört yüz yıl geçmiştir. Bu zaman içerisinde İslamın emirlerinin hiçbirisi fena ve ilme aykırı düşmemiştir.

Daha sonra davetlimiz şöyle konuşmuştur:

Biz konuştuğlarımızı misallerle açıklayalım. Mesela: İslamın Peygamberi şöyle buyurmuştur: Cüzzamdan, as-

landan kaçır gibi kaçınız.» Bugün bu cüzzam hastalığının mikrobunu araştırılmış ve görülmüştür ki, cüzzamın mikrobu arslana benzemektedir.

Yine düşünce mahsulü olarak penisilini misal verebiliriz. Daha basite incek olursak kullandığımız şu tükenmez kalemlerin yazmasının sağlanması, parkta oynayan ve bilya döndüren, çocukların sudan çıkan bilyasının arkasında bıraktığı izden faydalanarak bulmuştur.» konuşmasını şöyle bitirmiştir:

Ben sizden ilime yakışan sabır ve düşünce ile mücehhezlenerek ilim anlayışına girmeniz ve geleceğin Türkiyesinin gerçeklerini görmeyi isterim.»

25.12.1972 seminer konusu: Mehmet Akif
Hatip: Rıza Tozlu

Komitemiz bu hafta Mehmet Akif'in ölüm yıldönümü münasebetiyle bir seminer tertiplemiştir. Akif hakkında uzun bir araştırma yapan üyelerimizden Rıza Toplu bu semineri vermiştir. Özetle şöyle cereyan etmiştir.

«Arkadaşlar, bir tarih muhasebesi yapalım. 20. Asrın başında İmparatorluğumuzun, garp emperyalizminin doymaz ihtirasına, içimizdeki sapıkların yüzünden kurban gittiği bir gerçektir. anzimatla gelişen ve günümüze kadar devam eden birbuçuk asırlık yeniliklerin Türk'ün ruh köküne ters düştüğü inkar edilmez bir hakikattir.

Daha sonra hatibimiz Mehmet Akif'in tanımı ve kısaca hayatını, tahsilini anlatmıştır. Akif'in sanatı üzerine etraflıca bir inceleme yaptıktan sonra aruzun en büyük şairi olduğunu sanat açısından izah etmiştir. Bu arada sanat yönünü açıklarken misaller vererek şu mısraların özelliklerini belirtmiştir.

«Ağlar Safahatımdaki hüsrana bile sessiz» ve:

«Ömer de kim? Benim ondan kerim adamdı babam.»

Akif'in sanat yönünü açıklayan hatibimiz, Akif'in bazıları dediği gibi sadece aruz şairi zannetmek tamamen hatadır demiştir. O, devrinin en büyük ve eşsiz sinamalarındandır. Onu tek yönlü göstermek, onu bilmemek demektir.

Akif'i birçok yönleriyle anlatmak gerekir. Biz onun şu cephelerini kısaca açıklayalım. Bu cepheleri, iman, ahlak, dini yönü, kahramanlığı, karakteri, cemiyet-tarih ve medeniyet anlayışı, gençlik mefküresi, milli mücadele safhalarını teşkil eder.

Akif'in milli mücadele safhasını bol örneklerle anlatan hatibimiz «Milletin kaderinin üstüne siyah çizgiler çekildiği günlerde, ateş hatlarından imanla haykıran, Türk'ün ruh köküne bağlı tek insan Akif'ti, Müfrit garbçılar bugünde susmuşlardı. Anadolu'da Milli Birliği Akif'in sesi kaynatıyordu. Platonik mefküre sahibi maceraperestlerin değil...

İstiklal Savaşı sonunda Akif'e konuşma meydanı kalmamıştı. Yine vatanda, vatanın istiklalini hibe edenlerin

...yükselmeye başlamıştı» dedikten sonra yakın tarihin
...meselelerine de işaret ettikten sonra şöyle demiştir:
«Gerçek şudur ki: bu Ülke Akif ve Akif gibi düşünen-
...ülkesidir. Tevfik Fikret ve Yalman gibi düşünenle-

rin değil... Biz şunu kabul ederiz ki: Bu Ülke Akif ve A-
kif gibi düşünenlerin omuzunda yükselecektir. Tevfik Fik-
ret gibi düşünenlerin değil...» diyerek konuşmasını bi-
tirmiştir.

mttb.com.tr

MTTB SPOR MÜDÜRLÜĞÜ FAALİYETLERİ

MTTB 50. döneminde Genel Başkanımız Ömer Öztürk'ün müdürlüğümüze verdiği olağanüstü önem ve çalışmalar sonucu MTTB Spor Klübü federe edilince çalışmalar oldukça olumlu bir yönde gelişmiştir. Bugün halen Basketbol, Voleybol, Boks, Karate, Güreş, Judo ve Halter çalışmaları muntazam devam etmektedir.

MAÇLAR:

1) MTTB Spor Klübü Küçük Yıldızlar Basketbol takımı ile Orta Öğretim Basketbol takımı arasında bir maç düzenledi. İki 22 Ocak Cumartesi saat 11 de MTTB Spor salonunda yapılan maçın sonunda MTTB Küçük Yıldızlar galip geldi. Maçın rövanşı ileri bir tarihte düzenlenecek ve galip gelen takıma MTTB Spor Klübü Başkanlığı bir kupa armağan edecektir.

2) İkinci maç MTTB Basketbol takımı ile Ayyıldız Basketbol takımları arasında 22 Ocak Cumartesi saat 17,45 de Pertevniyal Lisesi salonunda yapıldı.

M.T.T.B. Basket takımı maçı 58 - 23 kazanmıştır. Üstün bir durumda oynayan MTTB. Basket takımı maçı 58 - 23 gibi büyük bir farkla kazandı. Dördüncü kümede takımımız iddialıdır.

ÇEŞİTLİ HABERLER:

1. Boks, Karate, Güreş, Judo ve Halter çalışmalarımız ilgili hocaların nezaretinde sürdürülmektedir. Judo ve Karate'de kemer karşılaşmaları ayda bir yapılmaktadır. Karate çalışmalarımızı Amerika'da bu konuda 2 yıl ihtisas yapmış olan değerli hocamız Enver Hancı yürütmektedir.

2. MTTB Spor Klübü olarak gerekli açıklamaları ve bilgileri ihtiva eden bir katalog bastırılıp ilgililere dağıtılmıştır.

I.E.T.T. oobüslerine asılmak üzere hazırlanan reklam afişi ise halen ressamdadır. Yakında bastırılacaktır.

MTTB KİTAP KULÜBÜ FAALİYETLERİ

(Baştarafı 1 nci sayfada)

kıymetli eserlerini temin ederek çift yanlı bir kültürün teşekkülünü temin etmeye çalışmaktadır.

Şimdiye kadar talebeye hizmet yolunda:

1 — Devlet kitaplarını ucuz bir şekilde talebenin istifadesine arz etmiştir.

2 — Osmanlıca Türkçe (Ferid Develioğlu) lügatını emünasip fiatla satmıştır.

3 — Yahya Kemâl Enstitüsü'nün çıkarmış olduğu edebi ve diğer kitapları oldukça düşük bir fiatla temin edip talebeye arz etmiştir.

4 — Batı klâsiklerinden olan seçme romanları bulundurmaktadır.

5 — Türk Tarih Kurumu'nun faydalı kitaplarını getirmek için temasa geçmiştir.

Bütün bunlar yanında istenilen veya sipariş olunmayan bütün kitapları getirebilmektedir. Bu faaliyetlerinde talebenin kültürüne en iyi şekilde ve en büyük tesiri yapacak kitap unsurunu mevcut piyasa fiatının en aşağı mertebesinde satma durumuna girmiştir.

Kitap Kulübü, bundan sonra MTTB Gençlik Bülteni'nin her sayısına bir kitap tahlili hazırlayacaktır.

MTTB KÜTÜPHANESİ HİZMETE GİRDİ

MTTB Kütüphane Müdürlüğü, bundan sonra Sosyal İlimler Enstitüsü solunu, Enstitünün çalışma saatleri dışında KÜTÜPHANE olarak faydalanılacak bir duruma geçirmiştir.

Yüksek okulların, birçoklarının ders kitaplarına sahip olan kütüphanemiz de ayrıca çok çeşitli mevzularda kitaplar bulunmaktadır. Müdürlüğümüz halen bu kitapların tasnifi ve sayılması ile meşguldür.

Ancak çok kısa bir zamanda bütün mevcut ve gelecek kitaplar, kütüphane salonunda olmak üzere herkesin istifadesine hazır bir hale getirilecektir.

Kütüphane salonu temiz ve düzgün masalara sah olup, ışıklı ve kaloriferlidir.

Kütüphanemiz Cumartesi hariç, her gün 9-12, 13-16 arası açıktır.

M. T. T. B.

Basın Yayın Müdürlüğü

Sunar

MEHMED ÂKİF ARMAĞANI

BÜYÜK DÜŞÜNCE ADAMINA
DOĞUMUNUN 101. YILDÖNÜ-
MÜNDE TÜRK GENÇLİĞİNİN
ARMAĞANIDIR.

İÇİNDEKİLER:

- Önsöz: Ömer Öztürk
- Darülfünûn talebelerine: Mehmet Âkif
- Âkif'in Safahat'a almadığı iki şiiri.
- Zahiri Görüntüler: M. Önal Mengüşoğlu
- Mehmed Âkif'e Dair: N. Fazıl Kısakürek.
- Âkif'ten Beste Yapanlar: Muhiddin Nalbandoğlu
- Hasbihal: Mehmed Âkif
- Âkif'in Kısa Biyografisi.
- Mehmed Âkif Hakkında Yayınlanan Eserler.

Fiatı 3 liradır. 200 adede kadar olan isteklerde % 40,
200 den fazla olan isteklerde % 50 tenzilât yapılır.

İsteme adresi:

M.T.T.B. Kitap Kulübü.

Cağaloğlu/İSTANBUL

Işık Mühendislikte oylanan oyun

Özel yüksek okulların devletleştirilmesi sloganı, Türkiye'de yüksek tahsilin devlet eliyle yapılması ve Türk gençliğinin kendine ve milletine faydalı birer eleman olarak yetişmesi için ortaya atılmıştı. Özel yüksek okullar bulunduğu gibi devlet imkânlarının yetmemesi ve iyi kullanılmaması yüzünden açılmış ve bunlar arasında en iyi örneği Işık Mühendislik Okulu vermişti. Bu ilim yuvasının çalışkan ve dürüst gençleri şahsa ait olan özel okullarını vakıf haline dahi getirmişler ve en iyi yetişme imkânına kavuşmuşlardı.

Devletleştirme bu müessese için kelimenin tam mânâsıyla yıkım olmuş, saat gibi işliyen ilim yuvası bugün tam bir keşmekeş içine düşmüştür.

Millî Eğitim Bakanlığının teşkil ettiği koordinasyon kuruluna devletleştirilmiş bulunan özel yüksek okulların temsilcileri de katıldığı halde alınan kararlar her nedense öğrencilerin aleyhinde olmuştur. Hukukta müktesep hak denilen mefhum hiçe sayılmış, gerçekte bağdaşır olumlu hiç bir adım atılmamıştır. Devletleştirmenin yürürlüğe girmesinden bu yana hemen hemen bir sene geçtiği halde talebe henüz ders yapabileceği bir sıcak oda bulamamaktadır.

Koordinasyon kurulunda bulunan Akademi Başkanı Prof. Vakkas Aykurt ve Prof. Ahmet Karadeniz'in diğer özel yüksek okulların Akademisinin bünyesine alınmasına rıza gösterdikleri halde Işık Mühendisliğinin dağılmasına adeta taraftar görünmelerini talebe -okul ilişkileriyle izah etmek mümkün değildir. Devletleştirmeden bu yana bir sene geçmesine rağmen, hala pek çok mesele hal çaresi beklemektedir.

Bunların başında bina durumu gelmektedir. Dört bin talebeyi barındırmakda olan Beşiktaş'taki Işık Mühendislik binası 700 kişiyi geçmiyen Mimarlık bölümüne hangi maksatla tahsis edilmiştir bilinmez.

Dağıtımdan en çok ikinci sınıflar mağdur edilmiş, laboratuvarları Beşiktaşta, yabancı dilleri Zincirlikuyuda-ki binada, bazan da Ayazağa Mühendislikte, diğer dersleri de Acıbademde bulunan Kadıköy Mühendislikte yapmaya mecbur edilmişlerdir. Gece öğrencilerinin gündüz çalıştıkları işlerden çıkıp Kadıköydeki derslerine yetişmeleri mümkün olmadığı gibi, gidebilen talebeler de hoca bulamamışlardır. Öğrenciler kendi aralarında temsilciler seçerek ilgili mercilere başvurmuşlar ve neden sonra Sıkı

yönetimin aracılığı ile Vatan'a geçici olarak yerleştirilmişlerdir. Üçüncü ve dördüncü sınıflar İ.D.M.M.A. nde ve Akşam İnşaat beşinci sınıflar ise Ayazağa Kimya Mühendisliği Yüksek Okulunda boş bulabildikleri dershanelerde ders yapmaktadırlar.

Bu yıl okulun birinci sınıfına talebe alınmadığına göre Işık Mühendislik Okulunun dağıtılmak istendiği açıkça görülmektedir.

Yönetmelik ise Arap saçına dönmüş, büsbütün içinden çıkılmaz hale gelmiştir. Kifayetsiz ve muğlak kısımları düzeltilirken, mevcut haklar zayı olmuş, emsallerinden hayli uzaklaştırılmıştır. Eski yönetmelik İ.T.Ü. Maçka Teknik Okulu Yönetmeliği örnek alınarak hazırlanmıştı. Bu yönetmeliğin geçerli olduğu devrede okula kayıd olan öğrencilerin yeni yönetmelikle intibakları yapılmamış, öğrenciler binbir türlü müşkülâtla karşı karşıya bırakılmıştır.

Bir alt sınıfa indirilmek gibi eğitim tarihinde bir daha eşine tesadüf edilemeyecek durumlar hasıl olmuş, işin daha acı tarafı teknik elemansızlıktan kalkınmanın başarmadığı Türkiye'de istikbalin genç mühendisleri olacak 280 öğrenci belgeli duruma düşmek tehlikesiyle karşı karşıya bırakılmıştır. Eski yönetmeliğe göre bir öğrenci alt sınıftan iki dersi olmak üzere bir üst sınıfa, bulunduğu sınıfa bakılmaksızın geçiyordu. Son sınıfta bekliyerek derslerini temizliyordu. Ayrıca yabancı dil bitirme projesi alınana kadar serbest tutuluyordu. Evvelki senelerde olduğu gibi bu sene de aynı usulle işlem yapıldı ve öğrenciler taksitlerini yatırıp şebekelerini aldıktan sonra Akademi Senatosu 3 ve 11 nolu kararları ile mevcut statünün devamını kararlaştırmış iken bu defa 13 ve 15 nolu kararlarıyla evvelki hükmü bozarak bir alt sınıftan bütün dersleri verenler ve bulunduğu sınıftan vizesiz derisi olmayanlara üst sınıfa geçme hakkı tanıdı. Bu kararlar 780 kişi bir alt sınıfa indirilmiş ve bunların da 280 i belgeli duruma düşmüştür.

Evvelce vizesiz derslerin tutarı kadar para ödenirdi. Şimdi ise, vizeyi veya vizesiz bütün derslerden para istenmekte ve ödemeyenlerin kaydının silineceği tehdidi savrulmaktadır. Devletleştirme % 10 indirim yapmıştı. Bu durumda % 300 zam gören talebeler bulunmaktadır.

Öğrencilerin Senatoya vaki müracaatları ters-yüz
(Devamı 3. cü sayfada)

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

1 - BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Tekrar Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 - DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

3 - EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisan Okulu
- Fen Okulu

4 - FOLKLOR VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 - FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

6 - İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 - KİTAP KULÜBÜ

8 - KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarihi Günler Komisyonu

9 - KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 - MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 - ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğrenim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 - SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 - M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

14 - SINEMA MÜDÜRLÜĞÜ

15 - TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 - TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 - TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 - TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü Aptullah Gül
Dizgi ve baskı: Özdemir Matbaası.

MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL BAŞKANLIK

- Babıâli Cd. No: 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Dış Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- D. Mimar ve Müh. A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ TEL: 27206

- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

Tel: Santral : 26 69 24
Genel Başkanlık : 26 36 74

M. T. T. B. Öğrenci meseleleri Müdürü Sedat Savaşer bazı Orta Öğrenim komitelerini denetledi

Öğrenci meseleleri müdürü Sedat Savaşer 14-16 Şubat tarihleri arasında Denizli Orta Öğrenim Komitesini denetlemiştir.

15 Şubat gecesi komite binasında Denizli Orta Öğrenim Gençliği ile bir tanışma ve sohbet toplantısı yapılmıştır. Denizlinin çeşitli okullarından talebelerin katıldığı toplantıda yeni açılan kollar için vazife taksimi yapılmıştır.

Yeni çalışma programına göre Denizli Orta Öğrenim Komitesi bütün kollarında faaliyet gösterecektir. Bu cümleden olmak üzere Kitaplık Kolu Kitap Kulübü haline gelecek okullar arası bilgi yarışmaları ve tartışmalar tertip olacaktır. Spor kolu olarak Judo ve Basket çalışmaları yapılacaktır. Denizli çevresinin halk oyunlarını canlandıracak bir folklor ekibi kurulacaktır. Bu çalışmalarımızın yapılabilmesi için gerekli imkânlar temin edilmek üzere Denizli Valisi Sayın Münir Güney, Belediye Reisi Sayın Ali Dardanel ve Milli Eğitim Müdür Muavini Sayın Yusuf Şahin ziyaret edilip kendilerine M.T.T.B. Orta Öğrenim Komitelerinin gayesi ve çalışmaları izah edilmiştir. Başta Sayın Güney olmak üzere diğer vilayet idarecileri M.T.T.B. yi bu çalışmalarından dolayı tebrik etmiş ve hertürlü yardımları vadetmişlerdir.

23 Şubat tarihleri arasında Öğrenci Mes'eleleri Müdürü Sedat Savaşer ve Yurtlar Komitesi Başkanı Bilâl Şahin birlikte Samsun, Giresun ve Trabzon Orta Öğrenim Komitelerini ve Karadeniz Teknik Üniversitesini Talebe Derneği ziyaret etmişlerdir. 8 gün süren gezi çok faydalı olmuştur. Trabzonda Orta Öğrenim Komitesinin tanışma çayını da K.T.Ü. Talebe Derneği Başkanı Ahmet Bahçıvan ve M.T.T.B. öğrenci mes'eleleri Müdürü Sedat Savaşer birer konuşma yapmışlardır. Trabzonda Üniversite öğretim üye

leri ve Trabzon Valisi Sayın İZya Kasnaoğlu ziyaret edilmiştir.

Samsun Orta Öğrenim Komitesi mensubu arkadaşlarla yapılan toplantı sonunda Samsun Orta Öğrenim Komitesine Kitap Kulübü açmaya ve şehrin münasip bir yerine M.T.T.B. Orta Öğrenim Komitesi Basın-yayın kolunun haber ve yazılarını teşhir edeceği bir pano yerleştirmeye karar verildi. Komitenin 2. ci öğretim devresinde yapacağı müsamereler ve tartışmalar, spor çalışmaları için salon, antrenör, film makinası temini için Samsun valisi Sayın Haydar Özkan, Milli Eğitim Müdürü, 19 Mayıs Lisesi, Ticaret Lisesi, İmam - Hatip Okulu Müdürleriyle görüşülmüş, Orta öğrenim gençliğinin ders dışı boş vakitlerinin iyi bir şekilde değerlendirilmesi için M.T.T.B. Orta Öğrenim Komitelerinin teşebbüs ettiği bu kültürel çalışmalar vilayetçe olumlu karşılanmış yardım va'dedilmiştir. Samsun Belediye Reisi Sayın Kemal Vehbi Gül ise komitemize çok yakın alaka göstermiştir. Bu temaslar neticesinde Samsun spor salonunda Judo ve Take Wondoya bölge antrenörü nezaretinde başlamışlardır. Fotoğrafçılık ve ilim kolu İstanbul'dan gönderilecek eğitici ve öğretici filmleri talebelere gösterecektir.

Gezinin son kısmı Giresun'da geçmiştir. Giresun Orta Öğrenim Komitesi yeni kurulmasına rağmen büyük bir canlılık içindedir. Tiyatro, fotoğrafçılık, film, münazara, kitaplık, spor ve diğer kollarında geniş bir çalışma programı hazırlanarak tatbikine başlanmıştır. Giresun valisi Sayın Bedri Eser ve Milli Eğitim Müdürü Sayın Avni Memioğlu ile ve diğer lise müdürleriyle yapılan temaslarda müsbet neticeler alınmıştır. Münazara film ve spor çalışmalarına Giresun'da da başlanmıştır.

Işık Mühendislikte oynanan oyun

(Baştarafı 1. ci sayfada)

edilmiş, öğrenciler muhatap kabul edilmemiştir. Sıkıyönetime başvurmuşlar, sıkıyönetim Senato ile temas kurmuş, neticede bu konuda selâhiyetleri olmadığını beyan etmişler ve Danıştaya başvurularını söylemişlerdir. Öğrenciler Danıştaya başvurmuş, ayrıca davalarıyla ilgilen-

meleri için Cumhurbaşkanına, Başbakanına ve Milli Eğitim Bakanına 180 er kelimelik birer telgraf çekerek, haksızlığa uğradıklarını bildirmişlerdir.

Ankara'da Yükseliş Mühendislik ve Zafer Mühendislikte, İstanbulda D.G.S.A. ne bağlanan Işık Mimarlık bölümünde müktesep haklar muhafaza edilirken, Işığın diğer bölümlerine reva görülen bu haksızlık niye?

M.T.T.B. spor klübü, 5 Haziran 1971 tarihinde federe olarak, 19 spor branşında faaliyet göstermeye ve bu spor dallarında müsabakalara katılmaya hak kazanmıştır.

Maçtan bir enstantane...

Halen faal olan spor dalları şunlardır: Güreş, judo, halter, voleybol, basketbol, masa tenisi aletli jimnastik, kenpo-karate.

Basketbol takımımız, M.T.T.B camiasında takip ettiği ilk maçında Ayyıldız takımını 58-21 yenmiş, ikinci maçını Yalova takımı ile yapmış ve yine 76-48 kazanmıştır. Takımımız üçüncü turda karşılaştığı Eyüp takımına 58-54 mağlup olarak şansızlığı neticesi elenmiştir. Ayrıca klübü müz tarafından «Fakülteler Arası I. Basketbol Turnası» adıyla, yüksek tahsil gençliğine Şamil bir turnua düzenlemiştir. Turnua 1 Mart 1972 Çarşamba günü başlamıştır. Turnuaya katılan on yüksek okul ve fakülte takımından altısı ilk hafta birbiriyile karşılaşmıştır.

Turnuanın ilk hafta neticeleri şöyledir.

G.S. Müh. Mim. Y.O - Dış Hekimliği Fakültesi (Maça belmediler).

M.T.T.B. (A): 41 — Cerrahpaşa Tıp: 73

G.S. İkt. İşl. Y.O. 45 - İ.Ü. Hukuk Fak: 94

M.T.T.B. (B): 75 - İ.Ü. İşletme Fak: 63

Beş hafta devam edecek olan «Fakülteler arası I. Basketbol Turnası'nın ikinci haftası, 8 Mart 1972 Çarşamba günü yapılacak müsabakalarla devam edecektir.

Türk yüksek tahsil gençliğini sporun her dalında, verimli olarak çalıştırmayı, kendisine gaye edinen; M.T.T.B. spor klübü, Türkiye Ferdi Güreş Şampiyonasına dördüncü Serbest stilde, ikisi Greko-Romende olmak üzere 6 güreşçi göndermiştir.

Ankara'da yapılan Türkiye Ferdi Güreş Şampiyonasına katılan güreşçilerimiz şunlardır.
Serbest Stil

Ankaraya giden güreşçiler:

1 — İsmail Balta. 2 — İbrahim Köse. 3 — Yusuf Boşpehlivan. 4 — Mehmet Arar. 5 — Oğuzhan Coşar.

1) 48 — Kemal Küçükkelmas

2) 57 — İbrahim Köse

3) 62 — Yusuf Boşpehlivan

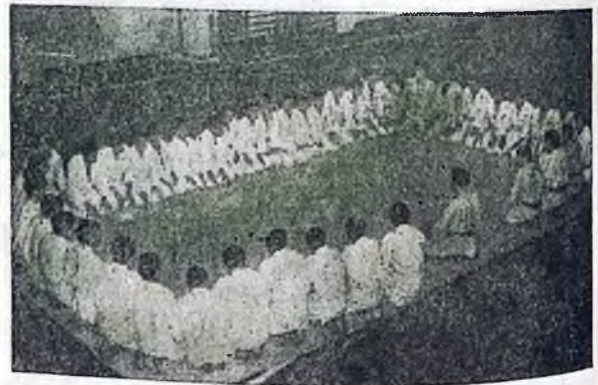
4) 68 — İsmail Balta

Greko - Romen

1) 68 — Mehmet Arar

2) Ağır — Oğuzhan Coşar

Güreşçilerimiz Ankara'da başarılı güreşler çıkarmışlar ve efendilikleriyle otoritelerin dikkatini çekmişlerdir.

Disiplinli bir şekilde çalışmalarına devam eden Judocularımız toplu halde...

En kalabalık kadroya sahip olan judocular ise şimdiye kadar yaptıkları müsabakalarda hiç yenilmemişler, 25

A takımı ...

müsabakadan sadece bir beraberlik almışlardır. 500 e yakın judocu ayrı ayrı gruplar halinde çalışmalarına devam etmektedirler.

Önümüzdeki müsabakalara sıkı şekilde hazırlanan boksörlerimiz.

Boksörlerimiz ise sıkı bir şekilde önümüzdeki günlerde yapılacak müsabakalara hazırlanmaktadır.

Yakında başlayacak olan Voleybol şampiyonasında klübümüzün voleybol takımı oldukça iddialıdır.

Halter, Aletli Jimnastik ve Ping-Pongcularımız zaman zaman yaptıkları müsabakaları kazanmışlardır.

Takım idarecileri...

Türkiye'de sadece M.T.T.B. Spor klübünde çalışılan Kenpo-Karate, Amerika'da Siyah Kemer alan Kenpo-Karate uzmanı Sayın Enver Hancı tarafından yaptırılmaktadır.

Kalorifer ve mükemmel duşlarıyla, spor salonuyla klübümüz bütün gençlerin hizmetindedir. Kayıtlar hergün öğleden sonra kayıt bürosunda yapılmaktadır.

Spor Müdürünün Ankara Görüşmeleri :

M.T.T.B. Spor Müdürü ve M.T.T.B. Spor Kulübü Sekreteri Berir Yıldız 11.11.1972 Cuma günü Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ile bazı temaslar yapmak için Ankara'ya gitmiştir.

Arkadaşımız ilk olarak Güreş Federasyonu Genel Sekreteri ile yaptığı görüşmede MTTB Spor Kulübünün güreş faaliyetlerini anlatmış ve Türk Güreşinin geleceği üzerinde M.T.T.B.'nin görüşlerini sunmuştur. Ayrıca Federasyon Başkanı Cihat Uskan'ın Spor Müdürlüğümüze armağan ettiği 8x8 ebadında 32 adet güreş minderinde teslim almıştır.

Spor Müdürümüz Boks Federasyonu Başkanı Yusuf Mergen ile yaptığı görüşmede de Başkandan antrönör ve boks malzemesi için söz almıştır. Boks federasyonunun «Boksa Teşvik Müsabakalarını» M.T.T.B.'nin spor salonunda yapma isteğini de Spor Kulübü İdare Heyetine getireceğini söylemiştir. Arkadaşımız ayrıca Halter Federasyonu, Judo Federasyonu ve Aletli Cimnastik Federasyonunda da çeşitli temaslarda bulunup teşkilatımız adına bazı spor malzemeleri istedikten sonra 13.11.1972 günü İstanbul'a dönmüştür.

Genel Başkanımız O. Öztürk'ün Ankara temasları

Genel Başkanımız bu defaki Ankara temaslarında hükümet yetkililerinden bir kısmı ve bazı genel müdürlerle görüşmeler yaptı.

Cumhurbaşkanlığı genel sekreteri Sayın Cihat Alban Devlet Başkanı Sayın Doğan Kitaplı, Milli Eğitim Bakanını Sayın İsmail Arar, Ulaştırma Bakanı Sayın Rıfki Danışman, Orman Bakanı Sayın Selâhattin İnal Gençlik ve Spor Bakanı Sayın Adnan Karaküçük'ü ziyaret etmiş, başkanlıklarının ilgilendirdiği gençlik meseleleri ve üniversite reform tasarısı hakkında fikir teatisinde bulunmuştur.

Konuşmalarda günümüz gençliğinin maddi ve psikolojik yanı ile daha fazla ilgilendirmesinin gereği üzerinde durulmuş, gençliğimizin problemleri birkaç ana noktada düğümlenmiştir. Bu noktalar; yurt, burs, kredi, kitap ve sosyal faaliyetler yönünden de spor olarak tesbit edilmiştir. Bu ana problemlerin çözümü hususunda teşkilatımız çalışmaları izah edilmiş, faaliyetimizin daha da umumileşmesi ve daha faydalı olabilmek için bazı isteklerde bulunulmuştur.

Sayın Bakanlar tekliflerimizi müsbet karşılamış genel müdürleri ile görüşülmesini söylemişlerdir. Gençlik ve Spor Bakanlığı okul içi beden eğitimi genel müdürü,

beden terbiyesi genel müdürü, güreş federasyonu başkanını, boş zamanları değerlendirme genel müdürü, Vakıflar genel müdürü ile görüşülmüş, geçen yıl federe ettirdiğimiz spor kulübümüze yardım hususu karar altına alınmıştır. Bu arada güreş federasyonu başkanlığı kulübümüze bir takım güreş minderleri (32 adet) yardım etmiştir.

Ulaştırma Bakanı Sayın Rıfki Danışman'dan 18 Mart şehitleri anma törenine iştirâk edebilmemiz için bir yardım tahsis edilmesi istenmiş ve kabul edilmiştir. Bundan böyle bu yıl yine Çanakkale'ye gidilebilecektir.

Ayrıca Ankara Üniversitesi Rektörü Sayın Tahsin Özgüç'le görüşülmüş, üniversiteler reform tasarısı ve diğer gençlik meseleleri üzerinde konuşulmuştur.

Bilhassa üniversitelerde solcuların, Marksist, Leninistlerin anarşik faaliyetleri üzerinde durulmuş; üniversite ve milliyetçi gençlik olarak anarşizme nasıl karşı durulacağı mevzuları söz konusu edilmiştir.

Gençliğimizin kahve köşelerinden vatan ve millet duygusunu körelten komünizm zararlı ideolojilerden kurtulması için teşkilatımızın yaptığı çalışmalara, üniversitenin her zaman katıldığı ve desteklediği sayın hocamız tarafından ifade edilmiştir.

M. T. T. B. Eğitim Müdürlüğü çalışmalarına hız verdi

M.T.T.B. ye ait müdürlüklerin en eskilerinden olan Eğitim Müdürlüğü başarıyla faaliyetlerine devam etmektedir. Geçen yıllar «Merkezi Sistem Hazırlama», «İ.D.M.M. A. ve Güzel Sanatlar Akademisine giriş» adları altında hazırladığı kurslarla birçok arkadaşımızın idealleri fakülterlere girmelerini sağlamıştır. Bu sene de «Üniversiteye Giriş» kurslarına başlayan müdürlüğümüz bunların yanında Yabancı Dil Kurslarına da hız vermiştir. Bilhassa son senelerde istismar kaynağı haline gelen kurs müesseseleri maalesef Anadolu Gençliğini bir çok çıkmazların içine atmıştır. Çıkarıcı kaynakların ticaret zihniyetiyle bir sürü skandallara sebep oldukları fakülteli arkadaşlarımızın da gözünden kaçmamaktadır. Teşkilatımız Eğitim Müdürlüğü bütün bu ard niyetlerden uzak kalarak imkânları nisbetin de Üniversite adayı gençlere hizmet etmek arzusu içinde çalışmalarına hız vermiştir.

Müdürlüğümüz faaliyetlerini «Fen Okulu» ve «Lisân Okulu» şeklinde yürütmektedir. «Fen Okulu» kendi bünyesinde uzun ve kısa devreli olmak üzere çeşili kurslar açmıştır. Uzun devreli kursların ilk 2/3 lük kısmını Lise I, II, III, Cebir, Geometri, Fizik, Kimya, Biyoloji, Jeoloji dersleri en ince teferruatlarına kadar incelenmekte test tekniği ile ilgili bütün kolaylıklar ve kısa çözüm metodları öğretilmektedir. Çalışmaların geri kalan 1/3 lük kısmı ise sadece test esasına göre plânlanmış olup merkezi sistemin kuruluşundan bu yana sorulmuş soruların tamamı ayrı ayrı çözülmektedir. Kısa devreli kurslarımızın ise

ilk 2/3 lük kısmında alışılmış çalışmaya girilmeksizin hızlı şekilde yukardaki dersler baştan sona işlenmektedir. Kalan kısmında yine eski sorular çözülmektedir. Eğitim Müdürlüğümüze bağlı Fen Okulu 30 Ocakta Başlayan gündüz ve gece kursları yanında 1 Mart ta da yeni kurslara başlamıştır.

Çoğunlukla Anadoludan gelen arkadaşlarımızın yemek ve yurt problemleri de «Öğrenci Müdürlüğü» müz ve sıtısıyla halledilmekte kursiyelerler çeşitli şehir ve devlet yurtlarına yerleştirilmektedirler. Kurslara devam eden Kursiyeler teşkilatımızın diğer imkânlarından da faydalanmaktadırlar. Mesela M.T.T.B. Kütüphane Müdürlüğü 12 saat kursiyelere kurs haric çalışma imkânı vermektedir. Kütüphane Müdürlüğümüzün çalışma salonu günün 12 saatinde arkadaşların hizmetindedir. Ayrıca spor kulübü müz çeşitli dallarda (Basket, voleybol, aletli cimnastik, Masa topu, Karate, Judo, Güreş, Boks) boş vakitlerini spor salonunda değerlendirmektedirler. Turizm müdürlüğü ile Eğitim müdürlüğünün ortaklaşa yaptığı gezilerde görülecek ve gezilecek yerleri Topkapı Sarayı, Dolmabahçe sarayı, Ayasofya Camii v.b. Ücretsiz gezdirilmekte Üniversite ve Tiyatro Müdürlüğümüzün Faaliyetleri de arkadaşlarımızımıza açıktır.

Bilhassa Üniversite gençliğinin takip ettiği lisan kursları yabancı hocalar tarafından yürütülmektedir.

Ord. Prof. Dr. Kâzım İsmail Gürkan

1968 in Nisan ayı idi. M.T.T.B. de Fatih Sultan Mehmet Han'ın 3. Mayıs günü yapacağımız anma töreni hazırlıklarını görüşüyorduk. Telefon çaldı. Arkadaşlar bana verdiler. Telefonu aldığım zaman karşıma bir zamanların meşhur rektörü Ord. Prof. Dr. Kâzım İsmail Gürkan hocamız çıktı.

— Hürmetler arz ederim hocam, buyurun, dedim.

— Ortaöğrenim Komitenizle beraber sizi ve diğer M.T.T.B. li arkadaşlarınızı alın saat; 18,00 de muayenehaneme gelin. Yenikapı gazinosuna gidip bir sohbet toplantısı yapacağız. Gözlerinizden öperim, dedi.

— Memnuniyetle hocam, hay hay dedim.

M.T.T.B. nin Fatih Anıtını yaptırmak için kurulmuş Ortaöğrenim Komitesi vardı. Her sene bahara doğru -rozet kampanyası- düzenlerdi. Muhterem hocamız da Fatih Anıtını Yaptırma Derneği Başkanı olduğu için bu komite ile yakından ilgilenirdi.

Akşam saat altı sıralarında arkadaşlarla komitede görevli çocukları da alarak merhum hocamızın muayenehanesine gittik. Bizi bekletmemek için acele ediyordu. Nihayet muayene bitti ve birlikte dışarı çıktık. Şoförü arabada bekliyordu. Binin, dedi. İçeri girdik. Hoca da geldi. İlk dersi şoförle yaptı. Araba nasıl kullanılır, şoför nedir, şoförün dikkati, sinir yapısı nasıl olmalıdır, diye öğütler vermeye başladı. Biz ve şoför dikkatle dinliyorduk. Bu K.İ. Gürkan'la ilk araba yolculuğumuz olacaktı. Nihayet şoföre haydi dedi. Şoför yolda daha evvel aldığı dersi tam tatbik ediyordu. Yenikapı'ya gidinceye kadar pek konuşmadık. Kendisi yolcu olarak trafik kaidelelerine harfiyyen uyuyordu. Şoförünü konuşturmuyordu. Gazinonun önüne geldiğimiz zaman bizi garsonlar karşıladı. Hocanın arabasını tanıyorlardı. Şoför arabayı gazinonun önüne parketti.

Garsonun biri — Hocam ne emredersiniz? dedi.

Hoca bize sordu. Biz çay istedik, kendisi de çay söyledi.

— Çocuklar isterseniz burda (arabanın içinde) konuşalım. Camlardan etrafı seyredebilirsiniz, dedi.

— Hocam nasıl isterseniz, dedik.

Bir buçuk saatten fazla arabanın içinde merhum hocamızın tatlı sohbetini dinledik. Sohbet, Fatih'ten anlatmaya başlamıştı. M.T.T.B. ve Ortaöğrenim komitemizin faaliyetlerini övdü. Fatih Anıtı yaptırma derneğinin

ideallerini anlattı. Saraçhane'de büyük bir konferans salonu ve Fatih Camiine kadar uzanan bir külliye düşündüklerini, bunun projesinin müsabaka hazırlıklarını izah ederek Büyük Fatih'in daha büyük anıtlara lâyık olduğunu söyledi. Bu konferans salonunun duvarlarına yabancılardan Fatih için söylemiş oldukları sözleri asacağını, dünya'da eşine ender raslanan bir külliye olacağını, 10 milyonluk şehir haline gelecek İstanbul'un böyle bir kapalı konferans salonuna büyük ihtiyaç duyacağını sözlerine ekledi.

İşte şu günlerde acısını derinden duyduğumuz muhterem Hocamız, büyük cemiyetçi ve entellektüel Türk düşünce ve ilim adamı Fatih için böyle düşünüyordu. Ve bu ideallerin gençlere aşılması için muayenehanesini bırakıp gençleri arabasına alarak sohbetlerine götürüyordu..

Yine bir gün M.T.T.B. o zamanki genel başkanı İsmail Kahraman'ı Belediye sarayında tertiplemediği Fatih Anıtını yaptırma derneğinin yönetim kurulu toplantısına davet etmişti. Bu toplantıya İsmail Kahraman'la gitmiştik. Toplantıda bugün ölmüş bulunan B.K. Çağlar da vardı..

Toplantıyı merhum hocamız idare ediyordu. Ekseriyetini muhtelif üniversitelere mensup profesörlerin teskil ettiği bu mümtaz topluluğa bizi sitayışkâr sözlerle takdim etmişti. Gençleri sevdiğini, onların idealist yetişmesine çalıştığını her vesileyle tekrar ederdi. Ufak tefek kırgınlıkları bile tatlı hitabesiyle bir anda yok ederdi. Hatta bir ara B.K. Çağlar yaptığı bir konuşmadan sonra bizleri üzdüğünü, hocamızın da bunu sezdiğini fark ederek gelmiş, İsmail Kahraman'ın yanına oturmuş elini omuzumuza atarak gönlümüzü almıştı.

Millî kültürümüze pek çok hizmetleri olan, Gürkan hocamız aynı zamanda örnek bir cemiyetçi idi. İlim adamı olduğunu, objektifliğini, cemiyet işlerinde de bir an olsun unutmazdı. Onun bu davranışını Prof. Dr. Ayhan Songar hocamızın naklettiği şu fıkra ne kadar güzel ifade etmektedir;

«En iyi kararlar üç kişilik komisyondan çıkar. O da biri izinde, biri hasta olduğu zaman.»

Şimdi ebediyet âlemine intikal etmiş bulunan hocamızın aziz hatırasını saygı ile anarız.

Vahap KABA
M.T.T.B. Eski Kültür Müdürü

M. T. T. B. Sosyal İlimler Enstitüsü

1971 - 1972 YILI İKİNCİ SÖMESTRE DERS PROGRAMINI SUNAR

Sosyal İlimler Enstitüsü kıymetli öğrenci arkadaşlarına, geçen devreye gösterdikleri alakadan dolayı teşekkür eder, bu devrenin de hayırlı olmasını diler.

Tayyar BAYSAL
Sosyal İlimler Enstitüsü Müdürü

Not: 8 Mart 1972 Çarşamba günü yapılacak dersten sonra I. Devrenin muhasebesi yapılacaktır. Tesbit ettiğiniz aksaklıkları Enstitümüz İdaresine bildirmenizi rica ederiz.

8 Mart 1972 Çarşamba	Saat: 18.00	Doç. Dr. Adnan Ziyalar (Sosyal Psikoloji)
9 Mart 1972 Perşembe	> >	Nahit Dinçer (Milli Eğitim)
10 Mart 1972 Cuma	> >	Prof. Dr. Selçuk Özçelik (Hukuk)
13 Mart 1972 Pazartesi	> >	Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan (Edebiyat)
14 Mart 1972 Salı	> >	Tarık Buğra (Tiyatro)
17 Mart 1972 Cuma	> >	Ahmet Kabaklı (Kültür)
20 Mart 1972 Pazartesi	> >	Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş (Sosyal Meseleler)
22 Mart 1972 Çarşamba	> >	Prof. Dr. Şahabettin Tekindağ (Tarih)
23 Mart 1972 Perşembe	> >	Dr. Nevzat Atlığ (Musiki)
27 Mart 1972 Pazartesi	> >	Prof. Dr. Faruk Kadri Timurtaş (Türk Dili)
29 Mart 1972 Çarşamba	> >	Prof. Dr. Aybar Songar (Psikiyatri)
31 Mart 1972 Cuma	> >	Doç. Dr. Salih Tuğ (Din ve Ahlak)
4 Nisan 1972 Salı	> >	Prof. Dr. Mustafa Köseoğlu (Tekstil)
6 Nisan 1972 Çarşamba	> >	Prof. Dr. Cevat Babuna (Tıp)
6 Nisan 1972 Perşembe	> >	Prof. Dr. Muharrem Ergin (Türk Kültürü)
11 Nisan 1972 Salı	> >	Prof. Dr. Sabahattin Zaim (İktisat)
12 Nisan 1972 Çarşamba	> >	Prof. Dr. Adnan Ziyalar (Sosyal Psikoloji)
14 Nisan 1972 Cuma	> >	Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik (Hukuk)
17 Nisan 1972 Pazartesi	> >	Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan (Edebiyat)
19 Nisan 1972 Çarşamba	> >	Prof. Dr. Şahabettin Tekindağ (Tarih)
21 Nisan 1972 Cuma	> >	Ahmet Kabaklı (Kültür)
24 Nisan 1972 Pazartesi	> >	Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş (Sosyal Meseleler)
25 Nisan 1972 Salı	> >	Prof. Dr. İlhami Karayağın (Üretim)
28 Nisan 1972 Cuma	> >	Doç. Dr. Salih Tuğ (Din ve Ahlak)
2 Mayıs 1972 Salı	> >	Prof. Dr. Sabahattin Zaim (İktisat)
3 Mayıs 1972 Çarşamba	> >	Prof. Dr. Ayhan Songar (Psikiyatri)
4 Mayıs 1972 Perşembe	> >	Tarık Buğra (Tiyatro)
8 Mayıs 1972 Pazartesi	> >	Prof. Dr. Faruk Kadri Timurtaş (T. Dili)
10 Mayıs 1972 Çarşamba	> >	Doç. Dr. Adnan Ziyalar (S. Psikoloji)
12 Mayıs 1972 Cuma	> >	Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik (Hukuk)
15 Mayıs 1972 Pazartesi	> >	Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan (Edebiyat)
16 Mayıs 1972 Salı	> >	Ord. Prof. Dr. İlhami Cıvaoğlu (Kimya Sanayii)
17 Mayıs 1972 Çarşamba	> >	Prof. Dr. Şahabettin Tekindağ (Tarih)
22 Mayıs 1972 Pazartesi	> >	Nahit Dinçer (Milli Eğitim)
23 Mayıs 1972 Salı	> >	Dr. Nevzat Atlığ (Türk Müziği)
29 Mayıs 1972 Pazartesi	> >	Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş (S. Meseleler)

Sosyal Politika ve Kalkınma

«29 Kasım 1971 günü Sosyal İlimler Enstitüsünde yapılan dersin metnidir.»

Muhterem dinleyenler, değerli gençler:

Meslek hayatımda verdiğim derslerden en zevklisini bugün burada hep beraber yapacağız. Bu ders yılında ele alıp işleyeceğimiz ana konu Sosyal Politika ve Kalkınmadır. Bu derslerde Sosyal İlimler Enstitüsünün kuruluş gayesine uygun olarak meseleler teorik tarafları ve aktüel konular olarak iç içe alınacaktır. Dolayısıyla derslerin iki vechesi vardır.

- 1 — Teorik tarafları
- 2 — Türkiye'nin ve dünyanın bugünkü problemleri karşısında pratik vecheleri.

Enstitü çalışmalarına uygun olarak ikinci derste bir evvelki sate verilmiş dersin geliştirilmesi ve münakaşası yapılacaktır. Demek ki ikinci saatimiz bundan sonraki haftalarda, konuyu geliştirmeye ayrılacaktır. Bu arada benimde sizlere suallerim olacaktır. Derslerde gerektiği zaman referanslar vereceğim ve çalışmalarınız kontrol edilecektir. Yani belli olmayan zamanlarda ben size sualleri tevcih edeceğim. Fakat bu suallere sadece talebeler cevap verme durumunda olacaktır. Enstitünün serbest dinleyicileri vardır. Serbest dinleyiciler bu takyidata tabii değildir.

Genel olan bu izahatan sonra bugün yapacağımız açış dersinin konusunu Türkiye'de plânlı kalkınma anlayışı çerçevesinde sosyal politikaya ayırmış bulunuyoruz.

Açış dersine başlamadan evvel bir hususu belirtmek isterim. Bu enstitünün kuruluşu önemli bir adımdır ve bu adımı M.T.T.B. nin bundan evvelki başkanları gibi bugünkü değerli başkanı Ömer Öztürk ve kıymetli genç arkadaşımız Vahap bey ve onun mesai arkadaşlarına borçluyuz. Kendilerini huzurlarınızda tebrikle derse başlamak isterim.

Türkiye Cumhuriyeti döneminde iktisadi, sosyal ve kültürel alanda başlıca dört kalkınma dönemi karşımıza çıkmaktadır.

Birinci dönem Cumhuriyetin hemen kuruluşunu takip eden, İzmir iktisat kongresinden sonra başlayan ve liberal diye isimlendirebileceğimiz bir başlangıç dönemidir. Bu dönemde bahis konusu iktisat kongresinin tesbit ettiği istikamete uyarak devlet iktisadi gelişmeyi sadece özel teşebbüs yatırımları ve özel teşebbüsün yapacağı sair ete ekonomik çalışmalar, aktivitelerden beklemiştir. Bu dönem normal bir şekilde neticelenmiş, yani Türkiye'de o tarihte kapital terakümü henüz arzu edilen seviyeye çıkmadığı ve insan gücünün iktisadi konulardaki teşebbüs kabiliyeti Türkiye'de henüz yüksek bir seviyede bulunmadığı için önemli bir ekonomik kalkınma hamlesi görülmemektedir. Demekki iki büyük sebebe dayanıyor: Kapital terakümü yoktur, ayrıca beşeri kapital dediğimiz insan gücü böyle teşebbüsleri realize edecek seviyeye gelememiştir.

Prof. Dr. Nevzat Yalçınbaş...

İkinci dönem 1930 larda başlayan devletçi bir iktisadi politika dönemidir ki bu dönemde bazı kalkınma programları hazırlanmıştır, önemli milli bankalar kurulmuştur, Etibank, Sümerbank gibi bazı sanayinin ilk adımları atılmıştır. Tekstil, Çimento, Demircelik, sanayi, şeker sanayi gibi. Görülüyor ki 1930'ları takip eden devletçi politikada devlet birinci politikada ki tecrübenin çok uzun yılları israf şeklinde olacağı neticesine varmış ve aktif olarak ekonomik kalkınmaya müdahale etmiş ve kendisi ekonomik kalkınmayı yürütme programları hazırlamıştır. Bu dönem ikinci dünya harbi araya girmesi sebebiyle devamlı olamamış ve yerini üçüncü bir döneme yani ikinci dünya harbinden sonraki özel sektöre daha açık diyebileceğimiz bir döneme terketmiştir.

Üçüncü dönemin de ana karakteristiği özel sektöre daha açık ve eksponyonist denilen gelişmeye dönük, hızlı gelişmeye dönük, büyük yatırımlara dönük ve önemli ölçüde dış yardım kaynaklarını temine çalışılan ve temin eden bir devre olmaktadır üçüncü kalkınma dönemi. Bu dönem de bir oniki sene devam etmiştir. (1961 yılına kadar).

1960 değişikliğinden sonra Türkiye plânlı kalkınma dönemine girmiştir.

Dördüncü dönem halen içinde bulunduğumuz dönem olup bir iktisadî kalkınma devresidir.

Bu dört kalkınma devrelerine baktığımızda bunların bir çok müşterek vasıflarının başında hemen hepsinin de yandığı ana felsefe karma ekonomi sistemidir. Yani bunlar birbirlerinden ekonomi politikası bakımından ayrılabilirler dahi ana dayandıkları baz karma ekonomi nizamı olmuştur. Cumhuriyetin başından beri Türkiye’de hattâ devletçilik anlayışının, politikasının maksimum seviyede olduğu devrede dahi özel teşebbüsün yeri olmuştur, özel teşebbüs ve kamu teşebbüsü yan yana beraberce ekonomik kalkınma da yerlerini almışlardır.

Öyle ise karma ekonomi nizamı Türkiye için yeni bir nizam değildir. Ta başından beri Türkiye böyle bir nizamın içinde bulunagelmıştır. Hattâ Osmanlı İmparatorluğu’nun 15.ci asırda başlayan, dersimiz çerçevesi içine girmediği için ele almayacağımız XIX.cu asırdaki iktisadî gelişme politikaları dahi bir taraftan devletin gayretleri, öbür taraftan da özel teşebbüse açık bir sistem içerisinde cereyan etmiştir. Öyle ise karma ekonomi sistemi Türkiye’de yeni, mazisi birkaç seneye dayanan bir iktisadî politika anlayışı değildir. Nitekim devletçilik anlayışı dahi doktriner bazı mülâhazaların sonunda değil Türkiye’nin c devrelerdeki ve halen birçok sahalarda devam eden ihtiyaçların neticesinde ortaya çıkmış bir politikadır. Demekki ana kriter doktrin değil ihtiyaç olmuştur. Tabiatıyla her politikada olduğu gibi belli bir politikanın sonradan bir felsefeye dayandırılması gayretleri her ülkede olduğu gibi Türkiye’de de bahis konusudur. Fakat böyle bir politika tatbik şekli doktrine dayalı olarak ortaya çıkmış değildir. Bu son dönemde, yani Türkiye’nin plânlı kalkınma döneminde, diğer dönemlerden ayrıcı vasıfları neler olmuştur ki, Türkiye yeni bir tercih yapma zarureti karşısında kalmıştır. Yani kısa bir sualle neden plânlı kalkınma dönemine Türkiye girmiştir. Bunun cevabını şu kısa açıklamalarla vereceğim. İlk tayin edici faktör, plânlı döneme girmemizde, kaynak israfını önleme faktörüdür. Bilindiği gibi iktisaden gelişen ülkelerde kaynaklar kapital kaynakları, insan gücü kaynakları hattâ kapitalden dolayı ham madde kaynakları bol değildir.

Ham madde vardır, ondan istifade etmek için belli yatırımlar yapmak şarttır. Öyle ise bu ülkeler iktisadî gelişmelerini hızlandırmak için, ellerinde mahdut ölçüde bulunan kaynakları azamî verim getirici şekilde, azamî verim kanununa uygun olarak sarfetme durumundadırlar. Bu da ancak plânlı bir model içerisinde mümkündür. Bütün faktörlerin beraberce mütalaa edilemediği ve faktörler arasında belirli münasebetlerin kurulamadığı bir ekonomik politikada, yani plansız bir politikada kaynaklar çoğu zaman israf edilme durumuna gelinecektir. İkinci faktör, Türkiye’nin böyle bir seçim yapmasında devamlı ve dengeli bir gelişmeyi sağlamak ol-

muştur. Demekki burada karşımıza ikili bir tercih çıkıyor.

Bir defa ekonomik kalkınmayı Türkiye devamlı olarak götürmek mecburiyetindedir. İnkıtalı bir şekilde götürmez. İktisaden gelişmiş batı ülkeleri, sanayileşmiş toplumlarla aramızdaki farkın süratle kapatılabilmesi için kalkınmanın devamlı olması lâzımdır. Bu da yine beş sene ve onbeş senelik perspektiflerde ekonominin ve sosyal hayatın tümünü görme ve tutarlı bir model içerisinde dengeli kındırma tercihinin bağlıdır. Bu ikinci faktörde dengeli gelişmeyi de görüyorsunuz. Dengeli gelişmekten asıl maksat, sosyal grup arasında ve Türkiye’nin bölgeleri arasında, sosyal grup arasında dengeli yapabilmektir. Sosyal gruplar arasındaki denge hem gelişmenin hedefi bakımından ve hem gelişmenin devamlılığı bakımından şarttır. Çünkü, sadece kalkınmaya iştirak eden sosyal gruplar, kalkınmanın yet nimetlerinden ve külfetlerinden dengeli bir şekilde eşit bir şekilde demiyorum dikkat ediniz- istifade etmezler. Sosyal gruplar arasındaki fark çoğalırsa bunun sebebiyet vereceği sosyal gerginlikler kalkınmayı da bir müddet sonra engelliyecektir. Ülkenin coğrafi bölgeleri arasında da gelişmenin dengeli olarak götürülmesi, bazı mntakaların gelişme merkezleri halinde büyük, diğerlerinin onlar lehinde sermaye ve insan gücü kaybetmeleri bir müddet sonra bizi tekrar gelişmenin ana hedeflerinden uzaklaştıracağıdır. Üçüncü faktör plânlı bir kalkınma modeli seçmekte, ekonomik ve sosyal alanlarda seçilmiş olan bazı hedeflerin gerçekleştirilmesi tercih olunmuştur. Yani işi sadece yıllık bütçelerdeki bazı rakamların büyüklüğüne devlet dairelerinin talep ettiği rakamlardır bunlar- bütçelerde onların taleplerini ayarlıyarak götürmek değil ve fakat milli olarak bazı tercihler yapmak, hedefler tesbit etmek ve bu hedeflere doğru ekonomiyi götürmek. İşte bu son noktada biraz da planlamanın, plan yapmanın ne demek olduğu sualinin de cevabına gelmiş oluyoruz. Şöyleki plan yapmak sadece kaynakların optimal dağılımını sağlamak demek değildir. Kaynakları biraz evvel söylediğimiz gibi en verimli sahalara yatırmak plan içindedir. Fakat plan sadece bu demek değildir. Planlama yapmak, eldeki kaynakların optimal dağılımını yapıp bırakmak değildir. Ayrıca plan sadece projeksiyon da demek değildir. Yani beş sene sonra ekonomi acaba ne olacak? Sosyal hayat ne olacak? Bu plan tekniği için şarttır. Fakat lâzım bir şarttır, kâfi bir şart değildir. Projeksiyon vardır. Fakat plan yapmak demek sadece projeksiyon yapmak, bu temayül muhafaza edildiği takdirde ne olacak demek değildir. Aynı zamanda plan bunları da içine almakla beraber bazı millî tercihler yapmak, her sektörde millî hedefler tesbit etmek, ekonomik ve sosyal hayatı bu hedefler istikametinde götürmek demektir. Görülüyor ki plan hem bu günkü durumu tesbit, hem kaynakların optimal dağılımını temin, hem ileri bir perspektifi tahmin ve millî hedefleri sektörler itibarıyla gerçekleştirmek demek olmaktadır. Bu kısa tarifi arkasında büyük bir teknik yatmaktadır ki tabiatıyla bu bir eksper meselesidir ve bizim derimiz dışında planlama tekniklerini ilgilendiren ayrı bir husustur.

İşte ekonomik ve sosyal hayatımızı böyle bir istikamete götürmek için, çekirdek, devlet planlama teşkilatı olarak kurulmuştur. Kısaca bu teşkilatın bünyesi hakkında ana noktalara temas etmek istiyorum.

Türkiyede planın ve planlara dayalı programların yapılmasından bu teşkilat (D.P.T.) mes'uldür. Buna merkez teşkilatı diyoruz. Bu merkez teşkilatı bir müsteşarlıktan ibarettir. Buna bağlı üç daire vardır. İktisadi Planlama Dairesi, Sosyal Planlama Dairesi ve Koordinasyon Dairesi. İşte planlama teşkilatının ana çerçevesi, müsteşarlık ve üç daireden müteşekkildir. İsimlerinden anlaşılacağı gibi, İktisadi Planlama Dairesi, Sanayi, tarım, hizmetleri, madencilik, tabii kaynaklar ekonominin mali dengesi, harcamalar, yatırımlar, dış ödemeler dengesi gibi ekonomik bütün alanları kapsayan meseleleri bir plana bağlanmaktadır. Sosyal planlama dairesinin sahası çok daha çeşitli bir alana dağılmaktadır. Buraya sağlık, şehirleşme, bölgesel kalkınma, köy ve köylü meseleleri gibi bütün sosyal ve kültürel alanlar girmektedir. Bu iki daire, planı ve yıllık programları hazırlayan dairelerdir. Üçüncü daire Koordinasyon Dairesi, hazırlanan beş yıllık plan ve yıllık programların kamuda nasıl takip edildiğini, nasıl tatbik edildiğini takip eder ve şayet bir takım dar boğazlar tikanıklar ortaya çıkıyorsa bunları giderir, yani takipçi ve dar boğazları çözücü bir fonksiyon içerisinde çalışır. Bu çekirdek teşkilatın hemen bir üstünde Yüksek Planlama Kurulu vardır. Bu kurul zaman zaman toplanan ve sekreterliğini D.P.T. nin sekreterinin yaptığı (D.P.T. nin bir de sekreterliği vardır.) bir kurul mahiyetindedir. Kurulun başkanı Başbakan'dır. Kurulun üyeleri de şöyledir: Maliye Bakanı, Sanayi Bakanı, Tarım Bakanı, Dış Ekonomik İlişkiler Bakanı. Yalnız buson bakanlıklar diğer bazı bakanlıklarla aralarında değişme yapabilirler. Dört kabine üyesini geçmemek şartıyla bunların ilk ikisi muhafaza edilir, (Maliye Bakanlığı ve Sanayi Bakanlığı ve Sanayi Bakanlığı genellikle) fakat bazan Tarım çıkar, Ticaret girer, (bu kabinenin, hükümetin kendi politikasına bağlı olarak çıkan kararnamelerle değişir.) Bunlara ilaveten D.P.T. müsteşarı, İktisadi Planlama Dairesi Başkanı, Sosyal Planlama Dairesi Başkanı bulunur. Demek ki plan ve programlardan sorumlu üst organ, yüksek planlama kurulu dediğimiz organ bu organdır. Organın kararlar alma ve bazı kararları kabineden geçirmeden yürürlüğe koyma hukukî imkânı vardır. Bu şekilde teşekkül eden organda, genellikle ilk akla gelen şey kararlar reyale alınır gibi gelirse de büyük meseleler ortaya çıkmadan reye baş vurulmaz. Büyük meseleler çok nadir çıkar, o da ya halledilir, veyahut da, bütün ülkenin duyacağı şekilde bir takım çatlamalara ve ihtilaflara yol açar. Zaman zaman görülmüştür nadir olmakla beraber. Demekki ana organda bu oluyor.

Şimdi Türk planlamasının genel karakteristiğini ve bunu totaliter planlamalardan ayıran yönünü işaret edeceğiz. Müteakiben de bazı araçlardan, sosyal politika araçlarından bahsedeceğiz.

Türk planlamasının ana karakteristiği iki kısımda müteale edilebilir. Birincisi; teknik tarafları, diğer yönü de felsefi yönüdür. Teknik yönleriyle kısaca Türk planının karakteristikleri şunlardır: Bir defa Türk planı milli bir plan mahiyetindedir, yani bütün ülkeyi içine alan bir plan mahiyetini haizdir. Bununla Türkiyedeki planlama tabiatının bölgesel olmadığını söylemek istiyorum. Çünkü bir çok ülkelerde sadece bir bölgeyi kaldırmak için de planlar yapılabilir. Mesela İtalya bunun örneğini vermiştir. Güney İtalyayı kaldırmak için Bölgesel planlar yapılmıştır. Böyle bir durum yoktur Türk planında. Bölgeler

arası kalkınımlılık farklarını gidermek bir gaye olmakla beraber, plan Türkiye'nin tümü içindir. Bir ikinci karakteristiği Türk planı hem kamu sektörü için ve hem de özel sektör için hazırlanır. Yalnız hazırlanan plan ve programlar kamu sektörü için mecburidir, uyulması şarttır, özel sektör için ise teşvik edici, özen dirici veyahut cesaretsizlendirici hüviyettir. Özel sektör için bir mecburiyet yoktur. Bir diğer vasfı da, Türk planının teknik yönden ekonomik ve sosyal bütün sektörleri kapsayan bir plan olmasıdır. İkinci beş yıllık plana bakıldığında, görülecektir ki orada bütün sektörler plan içine alınmıştır. Yani bir çok ülkelerin planlarından farklı olarak, sadece sanayi veya sadece tarım, veya sadece eğitim, veyahut bunlardan sadece üçünü içine alan bir plan değil, ekonomik ve sosyal alanda aklımıza gelebilecek bütün konuları içine almış, planlanmış bir hüviyeti vardır. Bu da çok önemli bir ayırıcı vasıf olarak ortaya çıkar. İkinci kısım olarak Türk planının karakteristiği, dayandığı felsefe ile, birçok diğer ülkelerin plan anlayışlarından, özellikle totaliter karakterli rejimlerin planlarından ayrılmaktadır. Şöyle ki iktisadi faaliyetlerin asıl hedefini tayinde Türk planlaması açık bir tercih yapmıştır. Bu da iktisadi faaliyetlerin asıl hedefinin insan olduğudur. Yani bütün iktisadi kalkınma gayretleri toplumun ve onun fertlerinin daha müreffeh ve mesut yaşamasını sağlayıcı bir hedefe yönelmiş olmak gerekir. İşte bu anlayış içerisinde ekonomik kalkınma ve onun neticesinde sağlanan maddî başarılar birer vasıta'dır. Yoksa gayeye varmakta bizatihi kendileri bir hedef değildir. Bu basit gibi görünen noktada, demokratik planlarla totaliter karakterli planlar birbirinden ayrılıyor.

Merkezi planlama sistemine bağlı ülkeler, özellikle demirperde gerisi ülkelerdeki planlamada ve tatbikatında, genel teori ne söylerse söylesin, ortaya çıkan vakıa, insanın bir müddet sonra, ekonomik kalkınmanın bir aracı haline geldiği ve hedef olma durumunun ortadan kaybolduğudur. Bu tip bir planlamada, insanın ve bu fertlerden meydana gelen nesillerin, yine planda çok açık olarak söylenmeyen belli vadeler sonunda, (açık olarak söylenmeyen, olacağı söylenen) daha müreffeh ve mesut olacağı doktrini ileriye sürülür. Yani sizler katlanın, bir müddet sonra yeni nesiller çok daha iyi olacaktır, denir. Fakat konu bu kadar kolay değildir. Eğer bir planlama belli tekniklere göre hazırlanmışsa mesela ekonomi çelik endüstrisi üzerine ağırlık vermişse veya ağır sanayiye ağırlık vermişse veyahut uzay denemelerini ağırlık vermişse, fonlar, teknolojiler, yatırımlar bu şekilde istikametlendirilmişse ve bu istikametlendirme tüketici maddelerin çok aleyhine dengesiz bir şekilde yapılmışsa ekonomi çarkını kısa devrelerle hatta bir nesli kucaklayacak devrelerle tüketici bazı maddelere faraza gıda maddelerine, giyecek maddelerine doğru yöneltmek çok özrdür ve tatbikatta bu olmaktadır. İleriki derslerimizde Kruşçevin politikasını ele alacağımız zaman göreceksiniz ki başarısızlığın önemli sebebi çok struktür olmuş, bünyeleşmiş bir ekonominin kolay kolay o ülkede yaşayan insanların hizmetine verilmesi düşünülemez. Çünkü askeri gayelerin ve demin saydığım sektörlerin ağırlığını yine belli bir süre devam ettirebileceği ve hatta o tarafa yönelmemiz icabettiği zaman çok garip bir çelişki ile karşılaşacağınız, yani yabancı bilgiye, yabancı yatırıma doğru gideceğiniz aşikârdır. Nitekim bir misal verelim. Stalinden sonra Sovyet Rusya ekonomisinde müstehlikin tercihlerine doğru bir yönelme

yapma eğilimi hakim olmuştur ve meselâ bu arada otomobil istihsalinin artırılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Sovyet ekonomisi tabiatıyla ağır sanayide çok ilerlemiş bir ekonomidir. Ve biliyorsunuz uzay endüstrisinde de. Fakat otomobil yatırımları için Fransız ve İtalyanlara baş vurmuşlardır ve sonunda İtalyanlar kazanmışlardır. Bu gün Sovyet Rusyada senede 600 bin otomobil yapabilecek fabrikalar kurulmuş bulunmaktadır. Bu çok bariz bir misal. Tabii bu misalleri arttırmak mümkündür. Bu konu daha ileri devredeki derslerimizde detayı ile ele alındığı Sovyet rejimi Çin ile münasebetleri yönünden incelendiği zaman daha iyi anlaşılacaktır.

Görülüyor ki totaliter rejimlerde planın ana gayelerinin başında fiziki bazı hedefleri gerçekleştirmek gelmektedir. Şu kadar bin ton çelik bu kadar milyar kilovat saat elektrik v.s.

İşte bütün ekonomik yapıyı ve hukuki yapıyı, idari yapıyı buna doğru tevcih ettiğinizde insan bir müddet sonra ekonomik çarkın sadece bir mekanizması haline geliyor. Tabiatıyla mesele bununla bitmiyor, fiziki hedeflerin dışında bir başka unsur var, o da totaliter karakterli ekonomik sistemlerde piyasa ekonomisinin olmamasıdır. Yani piyasa ekonomisinden kastımız malların ve hizmetlerin serbestçe üretilip arz edildiği ve fiyatının yine piyasada teşekkül ettiği bir ekonomidir ki, burada tercihler, arz-talep, kalite önemli rol oynamaktadır. Fiyatın teşekkülünde ve fiyat teşekkülüyle beraber geriye doğru istihsalin yapılmasında böyle bir mekanizma olmadığı için bütün istihsal merkezde (tüketici maddelerin istihsalı dahil olmak üzere) belli hedeflere doğru yapılmakta, sonradan bunun piyasada bir talebi olup olmadığı ancak mal piyasaya çıktıktan sonra anlaşılmaktadır. Bu fiziki hedefler ve ekonomik strüktürün dışında, elbetteki bu ülkenin siyasi yapısının kendilerini böyle bir planlamaya ittiği bir gerçektir. Çünkü siyasi yapı o şekilde kurulmuştur ki, siyasi yapının o tip siyasi karakteristikleri vardır ki böyle bir siyasi yapıda kalkınma totaliter olmaya mahkumdur. Bu siyasi yapının da kısaca karakterine bir göz atalım. Eğer sıralamak icab ederse totaliter rejimlerin karakteristikleri şu şekilde sıralanabilir.

Birinci nokta bu ülkelerde tek parti görüşü vardır, yani siyasi faaliyetlerin tümü tek parti tarafından yöneltilir. Eğer bir başka parti varsa bu gerçek bir parti niteliğinde değildir. Göstermelik bir şeydir. Başka maksatlarla kurulmuştur.

İkinci karakteristiği tek partinin ideolojisinin herkes tarafından uyulması mecburi bir sistem olması ve devletin resmi görüşünü teşkil etmesidir. Demekki tek parti ideolojisine herkes tarafından uyulması mecburiyeti vardır. Vü bu mecburiyeti aynı zamanda görüşün, ideolojinin devletin resmi ofisiyal görüşü haline gelmiş olmasındandır.

Üçüncü karakteristik, bu resmi görüşü yaymak ve ülkede hakim kılmak için devletin bütün ikna ve cebir vasıtaları kullanılır. Totaliter bir ülkede bir resmi görüş teşbit edilmiştir. Tek partinin görüşü ve devletin bütün ikna ve cebir vasıtaları bu görüşü hakim kılmak için; hukuki temellere de dayandırılarak, bu hukuki temellerin dışında ki tatbikatlara da baş vurularak hakim hale getirilmek istenir. Radyo, televizyon, matbuat, eğitim v.s. Bütün bu

müesseseler hür müesseseler değildir. Üniversiteler de olmak üzere yani kendi çalışmalarını ilmi metodlara göre ve ihtiyaçlara göre planlayan yürüten teşekküller fakat devletin resmi görüşünü hakim kılmak için ortak konulan bir sistem dahilindedir. Dolayısıyla bunları sadece devlet yönetir. Bu bahsettiğim vasıtalar radyo, matbuat, televizyon, üniversite herşey devletin mutlak hakimiyeti altındadır. Burda yine Sovyet Rusya'dan bir misal vermek isterim ki, totaliter ülkelerin en belirli ülkesi malimiz Sovyet Rusya'dır ve benim de şahsi çalışmalarım o ülke üzerindedir. Dolayısıyla oradan bol bol misal verebiliriz. Sovyetlerde reklâm yoktur. Bir malın reklâmı genel olarak yoktur. Türkiye'de, Avrupa'da görüldüğü gibi çok nadir malların vardır. Bunların başında televizyon gelir ve televizyon fevkalâde ucuzdur. Her eve televizyonu Sovyet iktisatçıları, plançıları imal ederek Sovyet rejimi de uğraşarak temin eder. Onun için bol bol televizyon raslarsınız. İlanları ve antenleriyle devlet evinizin içindedir. Televizyonu seyredenleriniz vardır aranızda. Nasmanyetize edici başlayınca sonuna kadar götürücü bir beyin yıkama makinesi halinde kullanılabilirdi. Ve bir ucuz madde de fotoğraf makineleridir. Sovyetler gidip gelen arkadaşlarınız veyahut tanıdıklarınız varsa fotoğraf makinesi v.s. getirir. Bununla da halkı bir nevi oylama yolu seçilmiştir. Herkesin ama herkesin aşağı yukarı omuzunda bir fotoğraf makinesi görürsünüz. Yani ekonomi, istihsalde siyasi tercihlerin kendiliğinden götürüldükleri üzere planlamaya girmektedir.

Dördüncü bir vasfı totaliter ülkelerin, iktisadi ve mesleki faaliyetlerin tamamı veyahut çok büyük bir kısmı devletin yönetimi altındadır. Her türlü mesleki ve ekonomik faaliyet; bir berber dükkânı, bir terzi, herşey ya ti müyle yahut tümü denecek kadar büyük bir kısmıyla devletin yönetimi altındadır. Ve bu faaliyetlerin resmi ideolojiye uygun şekilde yürütülmek mecburiyeti vardır. Herhangi bir mesleki faaliyet, mesela hiç düşünülemezce faaliyetler dahi mimarî, resim, şiir ki estetik faaliyetlerdir, sanatlardır ve o tarafa doğru serbest olmalıdır. Kruşçefin idaresi zamanında, Kruşçef bir resim sergisini gösterirken bütün resamlara kızması, resimleri indirin demesi böyle sanat olmaz demesi. (Fakat kendisi resimden anlamaz) Orada gördüğü tablolar resim sanatında sürrealizm temin eden yani eşyadan, tabiatın uzak daha spritüel daha ideal bazı fikirlerin resim haline getirilmesidir biliyorsunuz. Böyle bir sanat dalı var. Orda bir ağaç göremezsiniz, bir şey göremezsiniz, bir takım şekillerle bu fikirler yani eşyadan sıyrılmak spritüalist bir aleme doğru gitmek, bu resmi ideolojiye aykırı düştüğü, çünkü manevi bir tarafı bulunduğu insansanları manevi düşüncelere doğru sevkettiği ve zihni gelişmelerinde spritüalist bir görüşü getirdiği düşünülmüştür. Görülüyor ki sanat dahi böyle bir şeye uygun olmak mecburiyetindedir.

Beşinci nokta herşey devletin bir faaliyeti olduğuna ve devlette muayyan bir ideolojiye bağlı olduğuna göre, mesleki ve iktisadi çalışmalarda yapılan bir hata, ideolojik bir suç telâkki edilebilmektedir. Şimdi bütün yukarıdaki rejimin ana vasıflarını mütalea ederseniz alt alta bütün bu mesleki ve iktisadi faaliyetler rejimin ideolojisine uygun olma mecburiyetindedir. Öyleyse fertler organizasyonlar bir hata yaparsa kolaylıkla bu hata ideolojik bir suç haline getirilebilmektedir. Bunun için Sovyet ceza kanununda maddeler de vardır. Zaman zaman okuduğumuz

ideolojik suçlar muhakemeler bir ekonomik faaliyette nasıl olabilir? Bir fabrika müdürü istihsaldeki bir düşüşten dolayı karşı devrimci olarak telakki edilir ve muhakeme edilebilir. Beş altı sene evvel Erivanda olmuştur, birkaç mağaza müdürü asılmıştır mağazadaki bazı şeylerden dolayı. Çünkü hukukî rejimin siyasî bazı itibariyle o şekilde teşekkül ettirilmiştir ki bunlar kolaylıkla ideolojik suçlar halinde telakki edilebilmektedir. Yani son bir nokta (altıncı nokta) ferdi hataların önemli bir kısmının ideolojik ve siyasî birhata olduğu neticesine varılarak bir ideoloji ve polis terörü, rejime hakim olmaktadır, bir terör, ideolojik bir terör, bir polis terörü rejimin hakim karakteristiği haline gelmektedir. Bunlar birbirinden kopuk değil bir bütün teşkil etmektedir. Bazı tek parti idaresinden alarak teker teker ideolojik kanallardan geçerek sonu ister istemez kendiliğinden siyasî hayatta bir terör haline inkılap etmektedir. Dolayısıyla totaliter ülkelerde terör nasıl doğuyor ve terör nasıl devam etmek mecburiyetindedir. Terör devam etmek mecburiyetindedir. Aksi halde rejim sarsılacaktır. İşte böyle bir siyasî vasat kalkınma alanında yeni totaliter karakterli, standardize edilmiş bir neticeyi doğurmaktadır.

Türk planlaması ise böyle bir karakterden uzaktır, demokratik bir planlamadır ve bu planlamada sosyal ve ekonomik hayatı bütünü ile mütalea eden ve belli ekonomik bir terim değil, fakat geçerli bir terim olan insanî bir açı kabul etmiştir. Şöyle ki bir taraftan ekonominin belli sektörler için gelişme hızları planlanırken, diğer tarafta sosyal ve kültürel hayattaki ilerlemeler birlikte mütalaa edilmişlerdir.

İşte size bu açış dersimizde Türk Milletinin binlerce

seneye giden tarihinde son bir safha olan Türkiye Cumhuriyeti dönemindeki gelişme devrelerini bu devrelerin karakteristiklerini, planlı kalkınmaya biiz getiren ana faktörleri, Türk planının nasıl yürütüleceğine dair organizasyonu, planın teknik vasıflarını planın felsefî ayırıcı vasıflarını ve totaliter merkezi planlamadan ayırıcı önemli vechelerini ki bu vecheler tekrar ilave edeyim kalkınma felsefesinde çok önemlidir ki kalkınmaya şu veya bu tarafta götürülmesinde hukukî metinler ve anayasa muvacehesinde mümkün değildir, demokratik ve sosyal meseleleri dikkate alan bir plan olmak mecburiyetindedir. Bunu totaliter karakterli planlarla karıştırmak ve o planların vasıflarını şu veya bu şekilde enterne etmek çabaları nezaman ortaya çıkarsa çıksın yahud çıkacak olsun bu temeller bu anlayış karşısında tamamen tutarsız olmaktadır. Totaliter ülkelerin nasıl bir planlamaya gittiklerinin hukukî bazlarını ve ayırıcı vasıflarını nereden geldiğini ve bir planın felsefî yönden demokratik ve insanî hedef alan bir plan olduğunu açıklamaya çalıştık. Önümüzdeki ders bunu geliştirerek ve sosyal politikanın tabii bazlarına girerek devam edeceğiz. Derslerimiz - biliyorsunuz burada muhtelif fakültelerden kimseler vardır - bir fakülte seviyesinde olacaktır. Derslerimiz iktisat fakültesinde yaptığımız tedarisat zaman zaman giren ve zaman zaman ondan uzaklaşan tedarisat eşkinde olacaktır. Elbetki şöyle bir sual akla gelebilir. İktisadî ilimlerin okunduğu bir fakülte seviyesinde yapılan bir ders muhtelif fakültelerden gelen arkadaşlar için nasıl anlaşılma durumunda olabilir. Başlangıçta söylediğim gibi ilk saat ders olacaktır. İkinci saat iktisat fakültesinden farklı olarak aktüel meselelere daima gireceğiz. İkinci saatte birinci saatte arlaşılmayan konular sorulacak ve geliştirilecek. Gelecek saatte beraber olmak üzere dersi kapatıyorum.

İmam Şamil'den sonra Kuzey Kafkasya

Tarik Cemal KUTLU

23/24 Şubat ve 10 — 25 Nisan 1944'de Çeçen — İnguş; Karayay — Balkır ve Kırım Türkleri'nin 28 inci tehcir yıldönümü münasebetiyle:

XIX. yüzyıl, Kuzey Kafkasya'nın, tarihte önemli yer alan destanlar devridir. 1557 de Kuzey Kafkasyalılarla Çarlık Rusyası arasında başlayan fiili savaşlar 1944 yılına kadar devam etmiştir. Çeşitli safhalara ayrılan bu ölüm kalım savaşları her ne kadar Rusya'nın galibiyetiyle sona ermişse de Çarlık en güçlü, en büyük ordularını Dağlıların karşısında kaybetmiştir. Nitekim 1557 den 1859 yılına kadar Çarlığın 9.000.000'a ulaşan insan gücünü sırf Kafkas savaşlarında kaybetmiş olduğunu söylersek Dağlı - Rus mücadelesinin tarihteki fiili yeri az çok tasavvur olunabilir.

I. Petro zamanında, Rusya'nın Güney'e akma tasarısının temeli atılmıştır. Bu, Çar emperyalizminin ilk çirkeği demektir. Ve Çarlık Rusyası gibi Komünist emperyalizmi de aynı tasarımı herşeyden daha önde tutmakta devam etmektedir. Özellikle Boğazlar, Akdeniz ve Arap ülkeleri Kızıl emperyalizmin bir çok hususta fedakârlık yapacağı değeri için alır. Bunu tâ XIX. y.y. da, gayet açık bir şekilde anlamış bulunan Kuzey Kafkasyalılar, hem Çarlık tasarısını yok etmiş, hem de 1929 sonlarına kadar Milli Mücadelenin en kutsal örneğini vermiştir. Siyasî ve fiili yönden aynı yüzyılda, Çarlık Rusyasının önünde açılan bir sur daha vardı ki bu da Osmanlı İmparatorluğu'du.

Osmanlı İmparatorluğunun yeni ve dinamik bir devamı olan genç Türkiye Cumhuriyeti ise, bir önceki asırda olduğu gibi XX. y.y. da da Komünist Rusya'nın bu tasarısını siyasî cepheden ters yüz etmiştir.

1859 da İmam Şamil'in Gunip'te teslim oluşundan sonra bir kısım Kuzey Kafkasyalı Rus tazyikinin dayanılmaz bir şekilde artması üzerine Anayurt'larını terk etmek zorunda kalmışlardır. Bunlardan bir kısmı Balkanlara, bir kısmı da Karadeniz'den Türkiye'ye hicret etmiştir.

Göç eden Kuzey Kafkasyalıların nüfusu kesin bir sayıyla ifade edilememekte ve kaynaklar (1), yarım milyon, bir milyon ve bir buçuk milyon gibi farklı rakamları içine almaktadır. Şüphesiz, bugün için bu tabloyu kat'i bir sonuca bağlamak imkânsızdır. Önemli olan, Kuzey Kafkasyalıların tehcir hadisesinin çok acıklı ve çok güç şartlar altında vukubulmasıdır. Bu şartları ortaya çıkaran âmil Rusya'nın Kuzey Kafkasyalılara karşı olan ezeli hırsı ve emperyalist arzusudur.

1859 yılında İmam Şamil teslim olduktan sonra Dağıstan ve Çeçenistan gibi Çerkezistan da 1864 yılında silahını bırakmak zorunda kalmıştır. Kuzey Kafkas - Rus savaşları bütün dünyada akisler yapmış olmakla beraber, hiç bir zaman bu mücadelenin önüne geçilememiş, hatta Kuzey Kafkas yerlileri fikren desteklendikleri halde, maddeten ve fiilen herhangi bir yardım görmemişlerdir. Dev bir Rusya'ya karşı, tarihin seyrinden de anlaşıldığı üzere, Simali Kafkasya tek başına ve derin bir imanla Milli Mücadelesine 1859 yılından sonra da devam etmiştir.

Meşhur «93 Harbi» diye anılan Türk - Rus savaşının 1877 yılında başlamasıyla Kuzey Kafkasya'nın Çeçenistan bölgesi de derhal harekete geçmiştir. Anada mevkiinde Milli Mücadele liderliğine Semsirli Albi Hacı getirilmiştir. Semsirli Albi Hacı'nın bu harekâtı, Osmanlı Devleti'nin Ferik Gazi Muhammed (Şamil'in oğlu) komutasında gönderdiği bir kaç bin kişilik Kuzey Kafkasyalıdan teşekkül eden Osmanlı Ordusu tarafından da desteklenmiştir. Fakat Osmanlı Ordusunun Doğu cephesindeki kuvvetlerinin Kars - Erzurum hattında mağlup olmasıyla geriye dönen Rus kuvvetleri Kuzey Kafkasyayı Güneyden de çembere almıştır. Kuzey ve Güney tarafından iyice sıkıştırılan Semsirli Albi Hacı tek başına, Milli Mücadeleye devam etmesine rağmen kendisinden çok üstün olan Rus kuvvetlerine mağlup olmuştur.

Çeçenistan bu harekâtını, şiddetli Rus tazyiki ve zulümüyle çok fazla ödemmiştir. 850.000 e yakın olan nüfus 1897 yılında 250.000 e düşmüştür. Fakat Ruslara karşı ne Çeçenlerin kını dinmiş, ne de Ruslar sayı itibariyle kendilerinin karşısında yok denilebilecek kadar az olan bu yirtıcı ve cengâver insanları ezmekten geri durmuştur. Buna, XIX. y. yılın sonlarında bile tek başına gerilla savaşlarını yürüten Şeyh Kunta Hacı, Battal Hacı gibi Müslüman liderlerin mücadeleleri örnek olarak gösterilebilir. Adı geçen din âlimlerinden sonra bütün Kuzey Kafkasyalıların şahsında bir halk kahramanı daha yetişmiştir ki, Haraçoy'lu Abrek Zalimhan 10 - 15 kişilik çetesiyle kişilerinin hakkını silah gücüyle 13 yıl (1901 - 1914) savunmakta devam etmiştir. Her ne kadar bu devir, İmam Mansur, İmam Gazi Muhammed, İmam Hazab ve İmam Şamil devrindeki Kuzey Kafkasyalıların cehennemî bir hal arzeden Milli Mücadelelerinin külli vahdetini meydana getiremiyordusa da, bitip tükenmeyen bir hürriyet aşkının da örneğini veriyordu.

Çarlık Rusyası 1905 - 1906 savaşlarında Japonlara mağlup olmuştu. Memleket içinde tahammül edilemeyecek bir iktisadî kriz baş göstermişti. İşçi - Polis - asker çatışmaları da bitip tükenmiyordu. İç şartlar, Çar'ı meşrutî bir idare tarzına yönelmeyi zorlamıştı. Siyasî idare Devler Duması'nın eline geçmişti. Duma'da 6 Türk - Müslüman temsilci de vardı. Çeçenistandaki Zelimhan olayı Rusya Türklerinin bu altı mebusu tarafından Duma'ya sunulmuş, Kuzey Kafkasyadaki Rus zulmü hemen durdurulmuştu. Fakat ne bu giriş çalışması, ne de 1905 - 1906 yılları arasında üç kere toplanan Türk - İslâm milletlerinin «İslâm İttifakı Kongreleri arzu edilen neticeyi elde edebilmişti. Zira, Rusya Meşrutî bir idare tarzına yönelmekle beraber, İslâm âleminin elde etmeye çalıştığı hakları Hristiyan âlemi için karşı bir güç olarak telâkki ediyordu. Ayrıca Rus ve Çar emperyalizminin zıttına gelişen bu çalışmalar, haliyle Duma tarafından da hoş karşılanmıyordu.

Nitekim, Pan-Türkist ve Pan-İslâmizm savunucularından Ali Merdan, Hüseyin Zude, Ali Ağaoglu Ahmet ve Yusuf Akçora Bey'lerin takibe uğramaları ve Osmanlıya sığınmaları da bu cümledendir. Öte yandan, 1898 yıllarında «Rusya sosyal-demokrat partisi» adı altında çalışan gizli bir teşekkül Vladimir Lenin'in

(1) Bk. Prof. Dr. Ahmet Cevat Eren, Türkiye'de göçmen meseleleri, İstanbul 1966, S. 69, 70 v.d. / Kadircan Kafli, Türkiye'ye göçler, İstanbul 1966, S. 28 / Zübeyder Şapli, Aghoy Aulu, Birleşik Kafkasya Dergisi, Sayı: 8 - 9, İstanbul 1966, S. 30 - 38. / Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu, Rusya'dan göç eden Türklerin çileleri, Türk Dünyası, Sayı: 2, İstanbul 1966, S. 28, 29 .

nin liderliğinde gitmekteydi. Aynı partiye mensup Bolşevik taraftarları Rus psikolojisini taşıyan ve Garpçılığı reddeden bir inancı savunuyordu. Rus halkının yarı feodal bir hayattan sosyalizme atlamakla dünyaya örnek bir kitle vücuda getireceğine kani'diler. Sosyal demokrat partisinin menşevik taraftarları ise bunun aksine inanıyordu. Bunlar Garpçıydı ve ileri medeniyete kapitalizm devresinden geçerek ulaşacaklarını, hatta Rusların diğer devletler arasında bir istisna teşkil etmediğini savunuyordu. (2).

Bu teşekkül 1906 işçi hareketini gerektiği gibi istismar etmiştir. Gizli Bolşevik partisinin Çar rejimini zayıflatmada gösterdiği başarı 1917 de tamamen fiiliyata dönmüştür. Nitekim bu çalışmalar da bugünkü Komünizm dünyasının çekirdeğidir. Bolşevikler Kuzey Kafkasya gibi diğer Rusya Türk - İslâm milletlerini de Kızıl ihtilâlden sonra pek korkunç bir şekilde ezmiş ve çiğnemştir.

12 Mart 1917 yılında Romanov ailesinin son hükümdarı Çar II. Nikola'nın, 1906 yılındakine benzer işçi ayaklanmalarının sonucunda tahtından feragat etmesi üzerine idare Devlet Duma'nın eline geçti. Bu geçici hükümetin başında bulunan Menşevik taraftarı Kerenski Rusya Türk - İslâm milletlerine bazı imtiyazların tanınacağını ilân etmişti. Haber, hürriyete âşık insanların arasında coşkun bir sevinçle karşılanmıştı. Rusyanın diğer bölgelerinde olduğu gibi, Kuzey Kafkasyada da halk temsilcilerinin kongreleri yapıyordu. 1 - 7 Mayıs 1917 de «Birleşik Kafkasya Dağlıları Birliğinin Geçici İdaresi» adı altında bir Kongre toplanmış ve bazı kararlar alınmıştı. Kongrede alınan kararlar da «Kafkasya Dağlılarının siyasi bir birlik teşkil ettiği, birliğin içindeki her millî varlığın tam bir dahili muhtariyete sahip olduğu, işlerin tanzimi için «Millet Meclisi - Devlet Meclisi» olmak üzere iki meclisin kurulacağı ve seçilecek icra heyeti reisinin aynı zamanda devlet başkanı olduğu ilân ediliyordu.

Kuzey Kafkasya Dağlılarının bu faaliyeti bölgedeki Rus - Kazak ve Ukran Kolonilerini ziyadesiyle telâşa düşürmüştü. Nitekim onlar hemen sabotaja girişmişlerdi. Fakat Kuzey Kafkasyalılar pek kısa zamanda bu gözdağı sabotajlarını bastırmış, hatta Çar taraftarı bazı yerli subayları da elverişsiz bir hale getirmişti.

Öte taraftan Hoşatlı Necmeddin, Uzun Hacı, Ali Hacı, Derviş Muhammet Hacı ve Bilâl Hacı gibi din sınıfı Ruslara taraftar kimseleri lânetlemiş ve daha ciddi tedbirler almasını isteyerek yeni bir kongrenin yapılmasını sağlamıştı.

Nitekim 6 Temmuz 1917 de Andiril-hor gölü civarında, Necmeddin Hoşatlı'nın başkanlığında II. kongre toplanmış, Reislige Abdülmecit Çermoy getirilmek üzere Millî İcra Komitesi seçilmişti.

Buradan, Haydar Mammât başkanlığında kurulan bir murahhas heyet Güney komşularıyla anlaşmak ve Ruslarla bağlarını kesmek üzere Tiflise hareket etmiştir. Kuzey Kafkas murahhas heyeti bir muhtıra ile Güney komşularını tanıdığından başka, müşterek düşmana karşı Kafkas ülkelerinin bir Konfederasyona gitmesi gerektiğini savunmuştur. Çarlık Rusyanın tarihi idealini gayet iyi anlamış bulunan Kuzey Kafkasyalıların bu dikkate değer muhtırası maalesef destek görmemiştir.

Osmanlı Devletinin aracılığıyla Kuzey Kafkas, Azerbaycan, Gürcü ve Ermenistan murahhas heyetler; Trabzonda tekrar biraraya gelmiştir.

Kuzey Kafkas murahhas heyeti burada, 2 Kasım 1917 de Rusyadaki bütün gayri Rus milletlere hitaben yayınlanan ve milletlerin kendi Cumhuriyetlerini kura-

bileceklerini vadeden Lenin-Stalin beyannamesine inanılmaması lâzımgeldiğini ısrarla belirtmiş, Kafkas Konfederasyonunun kurulması için olanca çabasını göstermiş, fakat yine netice alamamıştır.

Bu tarihlerde, Kafkasyalı ve millî olmayan, hatta çoğunluğu Bolşevik Rus askerlerin vücuda getirdiği unsurlar tarafından «I. ve II. Terek Halklarının Kongresi» adıyla iki kere Kongre de toplanmıştı. Kongre heyeti Lenin ve Staline bağlılık telgrafları çekmişti. İşte Kuzey Kafkasya Millî İcra Komitesi bu yıkıcılığı da dikkate almış ve fikirlerinde ısrar etmişti. Nitekim Murahhas heyet 11. Mayıs. 1918 de İstanbulda, bütün dünyaya karşı resmen istiklâlini ilân etmişti. Kuzey Kafkasya Dağlıları Cumhuriyetini ilk tanıyan da Osmanlı Devleti olmuştur. Onun tazyiki ile de bunu Almanya, Avusturya, Macaristan ve Bulgaristan izlemiştir.

Kuzey Kafkasya İstiklâlini ilân ederken Güney hudutlarını, Güney komşularıyla sonradan yapılacak anlaşmaya göre tesbit olunacağını da ifade ediyor ve Kuzey hudutlarını ise şöyle belirtiyordu: Dağıstan, Tesek, Stavropul ve Karadeniz nam vilâyetleri ve eski hudutları. Kuzey Kafkas Dağlıları Cumhuriyetinin ilk Reiscumhurluğuna da Abdülmecit Çermey getirilmişti.

Kuzey Kafkasyanın istiklâlinin ilanı haberini alan Çar General Denikin, Kızılıları Moskova kapılarında sıkıştırmışken bu savaştan vaz geçmiş, bütün kuvvetleriyle Kafkasya üzerine dönmüştü. Beyaz ordunun Moskovadan geri çekilmesi Kızılıların lehine bir durum arz etmişti. Nitekim Denikin'in ordusuyla Kuzey Kafkasya Cumhuriyetinin daha iyice teşekkül etmeyen gönüllü orduları, göğüs göğüse gelmişlerdi. Millî hükümet kuvvetleri Beyaz orduya karşı şayanı hayret bir müdafaa ve savaş örneği göstermekle beraber, Kırım'dan gelen bir diğer takviye kuvveti sebebiyle Denikin'in ordusu durumu kendi lehine çevirir gibi olmuştu. Fakat Osmanlı İmparatorluğunun Kuzey Kafkasyaya gönderdiği «Gönüllü Kafkas - İslâm Ordusu Dağlıların mukavemetini ve maneviyatını yükseltmiş, Rus orduları Don kıyılarına kadar geri püskürtülmüştü. Osmanlı Kuvvetleri Mondros Mütarekesinin imzalanmasıyla Türkiye'ye dönmek zorunda kalmış ve Kuzey Kafkasya tekrar bir başına mücadeleye devam etmiştir.

Çermoy Hükümetinin istifasıyla kurulan Pşimuh Kosok hükümeti zamanında da, bölgedeki şiddetli savaşlar devam etmiştir. Fakat Rus kuvvetleri, General Şatılov'un Çeçenistanda hezimete uğraması üzerine Moskova vada kalan bir kolorduyla takviye edilince çarpışmalar Kuzey Kafkasyalıların zayıflamasına sebep oldu. Bununla beraber, Kosok hükümetinin çekilmesi ve yerine kurulan General Mihail Halil hükümetinin Denikine taviz vermesi üzerine Uzun Hasan'ın liderliğinde Çeçenistan tekrar bir savaş alanına dönmüştü. Kızıldorduları ezen Denik Kuzey Kafkasyalılara mağlup oldu. Ama yaralı ve yaranmış bir bölgeye Bolşeviklerin Kızıldorduları dinç kuvvetlerle ve hunharca saldırarak. Çarın beyaz kuvvetlerle beraber, tarih boyunca istiklâl ve İslâm aşkına dövülmüş Kuzey Kafkasya da korkunç bir şekilde istilâ ve iş edildi.

Bolşevikler, Kuzey Kafkasyalıların 1925 - 1930; 1932 ve 1938 - 1942 deki millî mücadele savaşlarını da korkunç bir şekilde bastırdı.

Ve Rus komünizmi bugün de vahşet zincirine hâller takmakta devam etmektedir.

(2) Abdullah Battal Taymas, Rus ihtilâlinde hatlar - 1917 - 1919 - 2. Baskı, İst. 1968, S. 82.

mttb gençlik bülteni

HABER — YORUM — AKSIYON

MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİNİN 15 GÜNLÜK NESİR ORGANIDIR

İSTANBUL — 1 NİSAN 1972
SAYI : 20

Teşkilât Olarak Çanakkale Zaferini kutlama törenine katıldık

M.T.T.B. Kafilesi resmi geçitte.

Her sene olduğu gibi bu sene de destanlaşan tarihimize altın sayfalar ekleyen Çanakkale Zaferini kutlama törenine Türk Yüksek Tahsil Gençliği adına teşkilatımız katılmıştır. Daha önceki senelerde Ulaştırma Bakanlığının tahsil ettiği özel gemi ile gidilirken bu sene bakanlı-

ğın gemi tahsis etmemesi üzerine Çanakkale'ye teşkilatımız kendi imkanları ile gitmiştir.

18/Mart/1972 Cumartesi yapılacak törene beş büyük otobüsle Genel Merkezimiz önünden Cuma akşamı hare-

(Devamı 3. Sayfada)

Kafile Başkanı Abdullah Gül konuşmasını yaparken.

M.T.T.B.
MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

1 — BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Teksir Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 — DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

2 — EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisan Okulu
- Fen Okulu

4 — FOLKLOR VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 — FOTOGRAFÇILIK KULÜBÜ

6 — İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 — KİTAP KULÜBÜ

8 — KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarih Günler Komisyonu

9 — KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 — MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 — ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğrenim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 — SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 — M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

14 — SINEMA KULÜBÜ

15 — TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 — TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 — TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 — TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

GENEL BAŞKANLIK

- Babıâli Cad. 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Dış Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- İ.D.M.M.A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 176

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ TEL: 27206

- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul

Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk

Yazı İşleri Müdürü Mehmet Tekelioğlu

Dizgi ve baskı: Özdemir Matbaası.

Tel: Santral
Genel Başkanlık

: 26 69 24

: 26 36 74

Teşkilât olarak Çanakkale Zaferini kutlama törenine katıldık

M.T.T.B. İzmir İcrâ Konseyi.

ket edilmiş ve sabahleyin Eceabat'a varılmıştır. Gece yolculuk anında mehter ve kahramanlık marşları söylenmiş otobüslerde çeşitli konuşmalar yapılmıştır. Çanakkale törenlerine iştirak eden ikiyüz üniversiteli arkadaşımız arasına Eğitim Müdürlüğümüzün kuslarına katılan elli kursiyerinde iştirak etmesi değişik bir hava yaratmıştır. Sabaha doğru Çanakkaleye varan kafilere Trakya yakasından törenin yapılacağı Anadolu yakasına araba vapuru ile geçmiş ve arkadaşlarımız iskelede askeri törenle karşılanmıştır. Çanakkalede törene katılmak için İzmir'den gelen İzmir İcrâ konseyimizle, Balıkesir orta öğretim Komitemizde birer ayrı otobüsle, İstanbul'dan gelen kafilere iltihak etmişlerdir.

Çanakkale'de M.T.T.B. temsilcisi arkadaşımız Çanakkale Boğaz Komutanı Tuğ Amiral Mehmet Sarıbekiroğlu tarafından kabul edilmiş ve kısa bir görüşmeden sonra Ordu Evinde yapılan törene gidilmiştir. Komutanlar, Vali ve ilgili zevatla birlikte Yüksek Tahsil Gençliği adına da tebrikleri M.T.T.B. temsilcisi arkadaşımız kabul etmiştir. Saat 10 da Cumhuriyet Meydanında yapılan törende Vali ve Çanakkale Boğaz Komutanından sonra M.T.T.B. adına konuşan kafilere başkanı Abdullah Gül Çanakkale Müdafası

sının büyüklüğünü anlatmış, yarım asır önce cepheden saldıran düşmanın bugün taktik değiştirerek içten devletimizi yıkmayı nasıl hedef aldığını anlattıktan sonra milli menfaatlarına bağlı, halkın inandığı değerlere inanan M. T.T.B. mensuplarının birer Çanakkale Mücahidi olmaya hazır olduklarını söylemiştir.

Diğer konuşmalardan sonra resmi geçit başlamış Yüksek Tahsil Gençliği adına üçyüz kişilik bir grup halinde resmi geçide katılan M.T.T.B. li arkadaşlarımıza Çanakkale halkı büyük sevgi gösterisinde bulunmuştur.

Geçit töreninden sonra iki gruba ayrılan kafilelerden bir kısmı «Hasan Mevsut», diğer kısmı da Avrupa yakasındaki abidelere askeri vasıtalarla götürülmüştür. Hasan Mevsut'ta yapılan törende Hava Üsteğmeni Sedat Karpuzoğlu yaptığı konuşma ile aziz şehidlerimizin ruhu nu şâd etmiştir. Törenden sonra Çanakkale Valisi Ali Rıza Yaradanakul ile Çanakkale Boğaz Komutanı Tuğ Amiral Mehmet Sarıbekiroğlu arkadaşlarımızla fotoğraflar çekmiştir. Abidelerde yapılan törenlerden sonra arkadaşlarımızdan bir grup Ordu Evindeki yemeğe davet edilmiş, yemekten sonra Vali ve Çanakkale Boğaz Komutanı tarafından gelecek seneki törene tekarr davet edilmişlerdir.

Arkadaşlarımız toplu halde İstiklâl Marşı söylüyorlar.

MTTB Merkez İcra Konseyi ikinci toplantısını yaptı

İlk toplantısını ellinci genel kongreden sonra 31.3.1971 tarihinde yapan MTTB Merkez İcra Konseyi araya sıkıyönetim'in girmesiyle yapamadığı toplantılarından ilkinçisini İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının izni ile 11 Mart 1972 tarihinde Genel Merkezimizde yapmıştır.

Toplantıyı Genel Başkan Ömer Öztürk bir konuşma ile açarak, toplantıların niçin sık sık yapılamadığının sebeplerini anlatmış. Merkez İcra Konseyinin teşkilatın bاینi durumunda olduğunu belirterek, faaliyetlerin ve çalışmaların bundan sonra daha sıkı ve disiplinli olmasını istemiştir.

Daha sonra gündeme geçilmiş ve sunulan maddeler aynen kabul edilmiştir. Gündemin ikinci maddesini teşkil eden seçimler yapılmış ve eskiden olduğu gibi Yusuf Akkaya merkez icrâ konseyi başkanlığına, İsrail Şimşek icrâ konseyi sekreterliğine, Abdullah Gül merkez icrâ konseyi muhasipliğine getirilmiştir.

Faaliyet raporunun okunmasından evvel, Genel Başkan Ömer Öztürk bir konuşma yapmış ve Sosyal İlimler Enstitüsü, MTTB Gençlik Bülteni ve Spor kulübü ile ilgili açıklamalarda bulunmuş, Sosyal İlimler Enstitüsüne daha fazla ilgi gösterilmesini ve imkanlarından faydalanılmasını istemiştir.

Merkez İcra Konseyi başkanı Yusuf Akkaya'nın konuşmasından sonra faaliyet raporunun okunmasına geçilmiş ve her müdürlük kendi faaliyetlerini anlatmıştır. Ten kitler, dilek ve temenniler maddesinde eğitim reformu ve dernekler kanunu tasarısı ile ilgili birer komisyon kurulmuş ve bu komisyonlara kanunların MTTB cihetinden incelenmesi ve gerekli tekliflerin yapılması vazifesi verilmiştir. Eğitim reformu komisyonu için Sedat Savaşer, Musa Tosun, Sükrü Çapar, Mehmed Bozkurt, Mehmed Arat; Dernekler kanunu tasarısı için de; Bilal Şahin, Nâsuh Boztepe, Şaban Gököglü, Adil Küçükdurmaz ve Burhan Sümer seçilmişlerdir.

Yedi saat süren toplantı, Başkan Ömer Öztürk'ün konuşması ile sona ermiştir.

Erzurum İcra Konseyinden Haberler

50. Genel Kongreden sonra Mustafa Sarıçiek başkanlığında faaliyetlerine devam eden Erzurum İcra Konseyimiz ilk olarak kendilerine daha müsâit bir yer teminine gitmişlerdir.

Erzurum Üniveritesindeki Talebe Derneklerimizin toplantılarıyla başlayan çalışmalar, seminer çalışmaları

şeklinde devam etmektedir. Erzurum Üniversitesi'nden Prof. Dr. Lütfi Ülkümen'in «Müsbet İlim ve İlim» mevzûlu semineri, bilhassa üniversite camiasında takip edilmiştir. Daha sonraki seminerlerden birisi Erzurum Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesinden Dr. Ali Şafak «Osmanlılarda Toprak Dağılımı» adını taşıyan semineriyle son senelerde bilhassa bazı komünistler tarafından modaştırılan bu konuyu aydınlığa kavuşturmuştur.

Erzurum İcra Konseyi asistanlar tarafından yapılacak bir kurs için de çalışmalara başlamıştır.

Genel Başkanın İzmir Temasları

Geçenlerde Genel Başkanımız Ömer Öztürk İcra Konseyi Muhasibi Abdullah Gül'le bazı temaslarda İzmir'e gitmiştir.

Ege Üniversitesindeki fakülteleri bünyesinde bulunan M.T.T.B. İzmir İcra Konseyi başkanlığında bazı toplantılar yapmış ve İzmir'li gönüldaşlarımızla tanışmıştır.

Ayrıca Genel Başkanımız Ömer Öztürk, Abdullah Gül ve İzmir İcra Konseyi Başkanımız Fehmi Kuru, Ege Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Uluöz, Sıkıyönetim ve Güney Deniz Saha Komutanı Korut Kemal Sürer ve daha sonra da İzmir Valisi Namık Kemal Sentürk'ü makamlarında ziyaret edip Üniversite ve yüksek tahsil gençliği üzerinde görüş teatis bulunmuşlardır.

Tebrik Telgrafı

10 komünistin 3 yabancı teknisyeni rehlin alıp Nispetiye Köyünde öldürdükten sonra Güvenlik Kurulunun vatan hainlerine gereken cevabı vermeleri için M.T.T.B. adına Genel Başkanımız Ömer Öztürk İçişleri Bakanı Ferit Kubat'a, Ankara Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Semih Sancar'a ve Genel Komutanlığı istihbarat Dairesi Başkanlığına Vahbi Parlara aşağıdaki telgrafı çekmiştir.

«Türk misafirperverliğine sığınan üç İngiliz ve Kanadalı Teknisyeni hunharca öldüren Vatan Hainleri gerekli cevabı büyük bir vatanseverlik duygusuyla veren Kahraman Ordumuz ve Fedekar Emniyet Komutanlarımızın Şahsınızda tebrik eder Türk Yüksek Tahsilat Komisyonu olarak bütün gücümüzle son Türk Devletini hedef alan Komünist zihniyet üzerine gerektiğinde şahmen mücadele etmeye hazır olduğumuzu bildiririz.»

M.T.T.B.
Genel Başkan
Ömer Öztürk

kurulurken

Sinemamızın toplum içindeki durumunu incelersek onun, bilhassa eğlendirici niteliği sebebiyle, hemen her cemiyette önemli bir yeri olduğunu görürüz. Fakat şüphesiz sinema sadece bir eğlence vasıtası değildir. Ancak bütün gayretlere, hatta olanca devlet yardımına rağmen hala halka inememiş olan tiyatro, bale, opera gibi diğer sanatlar yanında sinemaya halkımızın gösterdiği bunca yakın alâkayı da herhalde onun «Yedinci Sanatlığı» dışında taşıdığı bazı vasıflarda aramamız gerekmektedir.

Her şeyden önce, toplumumuzdaki sinema zevki, çok az bir değişikliklerle halkımızın, ana'nevi Karagöz oyunlarını seyretme heyecanının bir devamıdır. Daha Yurdumuza ilk giriş yıllarında sinema, karanlık bir odada oynatılışı bir perdeye yansıtılışı ve hayale hitap edişi gibi millî gölge oyunumuzla gösterdiği ortak özellikler sebebiyle derhal kimimizin yakın ilgisini çekmiştir. Şüphesiz bu sebebledirki, ilk sinema gösterisi tarihi olarak bilinen 28/ Aralık/1895 den (Paris'te Lumieres'in Grand Cafe'deki gösterisinden) bir yıl sonra yurdumuzda film gösterileri yapılmasını ve yine 1905 de İstanbul'da - henüz dünyada sinema salonlarının yeni yeni açılmaya başladığı bir dönemde - bir Romen tarafından Pathe Sinemasının açılmasını sağlamıştır. Ayrıca ilk film çekiminin 1914 de, ilk konulu film çekiminin ise 1917 de yapılmış olmasını da küçümsemek gerekir.

Ancak bizim için ne yazık ki yurdumuza sinemanın oldukça erken girişi ve konulu film yapımının bu hususta, sinema tarihinin ilk yıllarına dayanması dışında yedinci sanat alanında göreceğimiz başka muvaffakiyetlerimiz pek yoktur. Büyük bir talihsizlik eseri sinemamızın - Almanya ve Rusya'da eğitim görmüş bir Muhsin Ertuğrul'un eline geçmesi ve onun 17 yıl boyunca sinemamızda kaskatı tiyatro üslubunu Alman expressionizmini (dışavurumculuğunu), Kammerspile okulunun yavan sinema anlayışını sokması; bu arada yabancı filmlerden konu aşırıcılığının ve halkın basit duygularının sömürülüşünün de ilk misallerini vermesi, kendinden sonra uzun yıllar (aşağı yukarı yeni bir sinemacılar neslinin az çok yetiştiği 1950 lere kadar) sinemamızın yerinde sayışına sebep olacaktır.

Bugün artık sinemamız 55 yaşındadır ve rengin, hatta yavaş yavaş sinemaskobun da girişi ile teknik yönden belli bir seviyeye erişmiştir. Ancak bizim burada belirtmek istediğimiz, ne bu cihetteki teknik ilerlemelerin derine inememesi, ne de muhteva yönünden yoğun bir eser ortaya koyabilme isteğinin daima, kolay para kazanabilme duygusuna mağlup olmasıdır. (Ancak bütün bu menfi çevreye rağmen yine de Yeşilçam'dan arada sırada sanat yönü ağır basan filmler ortaya çıkabilmektedir; hem de bu gayeyle yürütülen bir tez bizi olsa olsa teknik ve sanat yönüyle yerli ve yabancı sinemayı karşılaştırma yanlışlığına düşen, halbuki herbirinin kendi içinde değerlendirilmesi gerektiğini unutanların paraleline getirir). Bizce asıl mühem olan basının, hatta radyonun dahi üstün de bir etki gücü olan sinemanın değerinin gerek anlaşıl-maması, gerek önemsenmemesi sebebiyle «MİLLİ SİNEMA» alanında uzun yıllar en ufak bir çalışma yapılmamış olmasıdır. Eğer bugün bütün sanat dallarında olduğu gibi

sinema alanında da varlığımızı ortaya koyamıyor, hatta bir filmi seyretmek veya tavsiye etmek için bile en değerli bazı kurallarımızdan feragat etmemiz gerekiyorsa bu, şüphesiz ancak yukarıdaki sebebe, yani daha önce bu alanda bir yatırım yapmamış olmamıza dayanır.

«Millî Sinema» çalışmalarının mazisi sinemamızda fazla uzağa gitmez ve bu alandaki çalışmalar bir takımı ferdi gayretlerin dışında, ne yazık ki sonuçta bir tek şirkete, Elif Filme dayanır. Eğer «Kâbe Yollarında» yı saymazsak şirketin ilk filmi olan ve Yücel Çakmaklı'nın imzasını taşıyan geçen senenin «Birleşen Yollar» ı, belki genel havası ve melodramatik gelişimi ile klasik bir yerli film niteliğindedir, ama konusunun samimiyeti ve tavize yanaşmayan işleniş ile hiç çekinmeden Millî Sinemamızın ilk yoğun eseri olarak sayabileceğimiz bir filmidir.

Sinemamızda bu yönde olumlu bir potansiyel mevcuttur; ayrıca az da olsa örnek kabul edilebilecek eserler meydana getirilmiştir. O halde mademki bu hususta ilk adımlar atılmıştır, ilk denemeler ortaya konmuştur; bundan sonrası açılan gediği daha bir genişletmektir.

Bu da elbette ancak, sinemamıza millî gelişim yönünde yeni güçler getirmek gayesiyle, sinemayla ilgilenen gençlerimizin eğitilmesi, değerlendirilmesi şeklinde olabilecektir. Ancak bu arada bir hususunda gözden kaçırılmaması gerekmektedir ki o da, henüz bütün detayları ve bütün açıklığı ile belirlenmemiş olan Millî Sinemamızın kaidevi yönden nasıl şekillendirilip geliştirileceği ve bu tekâmülden ne tarzda uygulamaya geçileceğidir.

«M.T.T.B. SİNEMA KULÜBÜ» nün kuruluş gayesinin temeli, işte, bu cihetteki hareketlere bir çekirdek teşkil edebilmek; bu arada daha önce ortaya konmuş eserlerin değerlendirilmesini yaparak, o eserlerin meydana getiricileriyle fikrî dayanışmalara girişmektir. Gerçekte de millî değerlerimizin ve mukaddes inançlarımızın sınırladığı alan içinde, halkımızın gerçek yönünü aksettirebilecek her türlü yerli sinema eserini desteklemek ve gerekli yardımlarda bulunmak kulübümüzün kuruluş gayesidir. Şüphesiz bu yolda gayemizin ululuğu ile imanımızdan alacağımız kuvvet bize teknik imkansızlıkları ve çalışmamızı güçlüklerini yenmemizi sağlayacak tek unsurdur.

M.T.T.B. SİNEMA KULÜBÜ

M.T.T.B. SİNEMA KULÜBÜNDEN HABERLER

M.T.T.B. Sinema kulübü hazırlıklarını bitirerek filmlerini ve seminer çalışmalarına başlamıştır.

İlk film gösterisi 21 Mart Salı Birliğimiz sinema sahnasında yapılmış ve Ernest Hemingway'in İhtiyar Balı isimli romanından John Sturges'in çevirdiği «İhtiyar dam ve Deniz» filmi gösterilmiştir. Daha sonra Yücel Çakmaklı'nın Birleşen Yollar ve Robert Aldrich'in Hücur isimli filmleri gösterilmiştir. Gösteriler haftanın muayyen günlerinde bir kaç defa tekrarlanmaktadır.

Ayrıca Sinema Kulübü'müz Elif Filmin çevirdiği «Kâbe Yollarında» filmi için Şafak sinemasında yapacaktır. (Bu film İstanbul protokoluna dahil vezat, fakülte dekanlar tarafından profesörler davet edilmiştir.)

Sinema Kulübümüzde değişik filmlerin gösterisi devam etmektedir.

Konya'da Çanakkale Şehitleri Anıldı

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyeti, M.T. T.B. Konya Yük. İ. Enst. Talebe Derneği, ve Konya Yüksek Tahsil Talebe Birliği müştereken 18 Mart 1972 Cumartesi akşamı Çanakkale Zaferinin 57. yıldönümünü ve Şehitlerimizi anma gecesi tertiplemişlerdir.

Gayet olgun bir hava içinde geçen gece, İstiklâl Marşı ve onu takiben Yük. İ. Enst. Müd. Yardımcısı sayın Lütfi Şenel'in açış konuşmasıyla başlamıştır.

Lütfi Şenel konuşmasında günün mânâ ve ehemmiyetini, hangi şartlar altında ve ne şekilde bir zafer kazanıldığını ifade ederken, «Bu zafer büyük bir zaferdir, karşı cephe her türlü imkânlara sahipken «TÜRKÜN ALLAH'INDAN BAŞKA BİR DOSTU YOKTUR». Kahraman Mehmetçik, bir kerre daha bu zaferiyle Türk'ün yenilmezliğini bütün cihana duyurmuş, tek başına bütün dünyaya karşı muzaffer olmuş ve Çanakkale'nin geçilemeyeceğini ilân etmiştir.» diyen Şenel, konuşmasının devamında:

«Büyük bir kalkınma çabası içinde bulunan Türkiye, bir çok badireden geçtikten sonra bugüne gelmiştir. Fakat üzümlere bir gerçeği de ifade etmek isterim ki, topla, üfekte fethedilemeyen Türkiye'yi «kaleyi içten fethetme» çabaları halen sürdürülmektedir. Ama andıçıyoruz!.. Aziz şehitlerimize lâıyk birer evlât olduğunuzu ispat etmek için, milli bünyemiz ve milli bütünlüğümüzü zedeleyecek her türlü yıkıcı faaliyetlere karşı yılmadan mücadele edeceğimize andıçıyoruz!..» demiştir.

Gece okunan şiirlerle süslenmiş ve daha sonra da

Yüksek Makina Mühendisi Reşat Aksoy bir konferans vermiştir. Aksoy konferansında «Allah yolunda ölenler için sakın ölümler demeyiniz, bilâkis onlar diridirler, siz bilmezsiniz.» ayet-i kerimesini izah ettikten sonra da özetle:

«Anam, babam, vücudum, ruhum, her şeyim sana fe da olsun ya Rasûlullah» diyen Ashab-ı Kiram misali, Anadolu'nun birçok köşesinde, Kars müdafaasında Malazgirt'te İstanbul'un fethinde ve nihayet Çanakkale'de kendisini HAK'ka teslim eden Mehmetçik, bütün zulümlerin karşısına dikilmiş, göğsünü siper etmiştir. Onlar asla ölmemişlerdir, şehitler ölmez. İşte Anadolu'da ve Çanakkale'de kendini feda eden şehitlerimiz, her türlü oyun ve entrika ya karşı yılmayan bir azim, sarsılmayan bir iman ve ALLAH'a güvenmeleri neticesinde bu mertebeye ulaşabilmeler, yücelmişler, ululaşmışlardır.

Yeniden varolabilmek için ALLAH yolunda olmak lâzımdır. Bu vadede asla ümitsiz değiliz. Bir çekirdek halinde gömüleceğiz, fakat Allah bizi ağaçlar olarak bitirecektir. Gençlerimize güveniyoruz ve onların ellerine teslim edeceğimiz mutlu yarınlar bizlerin olacaktır. Selâm rahmet bulutları gibi ufukları tutan yeni neslin üzerine olsun...» diyerek konferansını bitirmiş ve salonu hınca hınca dolduran dinleyicilerin coşkun alkışlarıyla kürsüden inmiştir.

Bundan sonra ise şiirler ve şehitlerin ruhuna okunan Kur'an-ı Kerim'le gece son bulmuştur.

Samsun'da Çanakkale Şehitlerini Anma Gecesi

Samsun Orta Öğrenim Komitesi Çanakkale Şehitlerini anmak için büyük bir gece tertiplemiştir.

Samsun Yaşar Doğu Spor Salonunda tertiplenen gece Belediye Bamosunun çaldığı İstiklâl Marşı ile başlamıştır. Komite Başkan Yardımcısı Ahmet Veli'nin açış konuşmasından sonra, İ.H. Okulu Edebiyat Öğretmeni Sezai Yıldırım Akif'in İstiklâl Marşını nasıl yazdığını ve kabul edilmesini, Maarif Koleji Edebiyat Öğretmeni Dursun Şehabettin Dinç de Akif'in edebî yönünü anlatmıştır.

Okunan bir kaç şiirden sonra coşkun bir tezahürat altında Piyade Yarbay Hüseyin Yakış kürsüye gelmiş Çanakkale Harbinin askerî cephesini izah etmiştir. Yakış'ın konuşması yer yer alkışlarla kesilmiş ve Yakış'ın mikrofonuz gür sesiyle konuşmasında Çorçil'den belgeler okuyarak siyah bir tahta üzerinde Çanakkale Harbi'nin kritiğini yapmıştır. Piyade Yarbay Hüseyin Yakış konuşmasının sonunda şöyle demiştir. «Çanakkale Savaşı dünyanın kaderi üzerinde değişiklik yapmış bir savaştır. Orada Mehmetçiğin iman gücü çarpışmıştır. Üstün düşman kuv

vetlerinin nicesine soğuk su banyosu yaptırmıştır. Şehitlerin ruhu şad olsun.»

Yarbayın konuşmasından sonra İmam-Hatip Okulu Mehter Takımı bir gösteri yapmış ve halkın büyük ilgisini çekmiştir.

Daha sonra kürsüye gelen İmam-Hatip Okulu talebelerinden Rıza Tozlu Çanakkale ve Mehmetçik adlı bir konuşma yapmış ve özelle şöyle demiştir. «Mehmetçik bir muammadır. Ondaki simanın esrarengizliğini anlamak güçtür. O berrak havadaki Okyanuslar gibidir. Güzeldir, korkutucu ve ürkütücü değildir, fakat dipsiz bir ummandır. Derinliklerinde nâdide inciler vardır. O, doğuştan kahramandır. Kulağına doğduğu gün okunan ezan sesleri, onun kulağında ve gönlünde şehitlik sevdasını bırakır. Çanakkale ise, coğrafi bir tabirle, Marmarayı Ege denizine bağlayan bir boğazdır. Halbuki mânâ açısından hiç de böyle değildir. Çanakkale, bu günkü varlığımızın ve bütünlüğümüzün manasıdır.»

Gece okunan şiirler ve mehter takımının gösterisi ile sona ermiştir.

MTTB Bursa ve Kütahya Orta Öğrenim komiteleri ziyaret edildi

İki ay önce kurulan Bursa Orta Öğrenim Komitesi'nin faaliyetlerini yakından görebilmek için 27/3/1972 tarihinde Bursa'ya giden Orta Öğrenim Üst Komite Başkanı Halil Şervanlı aynı gün akşam komite mensubu arkadaşlarla bir toplantı yapmıştır. Umumi olarak Orta Öğrenim Komitelerinin faaliyet sahasının nasıl olduğu ve bulunum içinde bulunan gençlik arasındaki yerimizin neresi olduğu anlatılmıştır.

Bu sohbeti takiben Bursa Yüksek Tahsil Talebe Derneği yöneticisi arkadaşlarla görüşülmüş ve bazı meselelerin kritiği yapılmıştır.

28/3/1972 Salı günü Komite İdare Heyetiyle birlikte Sayın Vali Muavini Emniyet Müdürü, Millî Eğitim Müdürü, Belediye Başkanı ve bazı zevat ziyaret edilip gayemiz ne olduğu anlatılmıştır. Başlı boş gençlikten yakın

ilgililer böyle bir teşebbüsün hayırlı olması dileğiyle yardımcı olacaklarını vaad etmişlerdir.

M.T.T.B. Orta Öğrenim Komitesi Kütahya Temsilciliğinin kurulması için temaslarda bulunmak üzere bir grup arkadaş Öğrenci Meseleleri Müdürlüğü adına Kütahya'ya gitmiştir.

Kütahya'da Yeşilay binasında lise ve muadili mektep talebeleri ile tanışılmış, onlara Orta Öğrenim Komitesinin mahiyet ve faaliyetleri anlatılmıştır.

Talebelerin yakın alakası ile karşılaşan heyetimiz, daha sonra Millî Eğitim Müdürü, çeşitli lise müdürleri ve Belediye Reisi ile görüşmüş, onların samimi takdirleriyle karşılaşmış, yardım vaadlerini almıştır.

Daha sonra Kütahya eşrafından bazılarının orta öğrenime yardım etmeleri hususunda ziyaretler yapılmıştır.

Kitap Kulübü

Millî Türk Talebe Birliği Kitap Kulübü kitap severlere duyurur.

Kitap Kulübümüz bütün imkânlarını seferber ederek sizlere en iyi ve seçme kitapları piyasada rastlayamayacağınız en ucuz fiatla temin etmiştir.

Kulübümüz üyeleri bu imkândan azami faydalanırken, üye olmayanlara dahi iskontolu fiat tatbik edilmektedir.

Kitaplarımız % 30 tenzilatla verilmektedir.

Kulübümüz, M.T.T.B. içersinde hergün fakülteli arkadaşlarımızın hizmetindedir.

Kulübümüzde mevcut kitaplardan bazıları :

- 1 — Kilit (Mustafa Necati Sepetçioğlu)
- 2 — Ak Zambaklar Ülkesinde (Grigory Petrov)
- 3 — Musul Meselesi (Kadir Mısırlıoğlu)
- 4 — Edebiyat Üzerine Makaleler (Ahmet Hamdi Tanpınar)

- 5 — Aşk Ahlakı (Hilmi Ziya Ülken)
- 6 — Anadolunun Türkleştirilmesi ve İslâmlaşırınması (Kemal Vehbi Gül)
- 7 — Ulusal Sinema Kavgası (Halit Refiğ)
- 8 — Osmanlı Türklerinde İlim (A. Adnan Adıvar)
- 9 — İslâmiyet ve Milletler Hukuku
- 10 — Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügât (Ferit Devellioğlu)
- 11 — Redhouse -İngilizce- Türkçe Lügât
- 12 — İslâm Peygamberi (Cilt I-II) (M. Hamidullah),

Kitap Kulübümüzde Millî Eğitim Bakanlığı, Otügen, Yağmur, Sebül, Tokar, İrfan, Hisar, Hareket, Sönmez, Akçağ, Remzi, Bilgi Altın yayınevlerinin kitapları ve Türk Edebiyatı, Hareket, Hisar, Ocak dergileri ile Resimli Türk Edebiyatı ve Osmanlı Tarihi Kronolojisi de tenzilatlı olarak satılmaktadır.

Şiir YARIŞMASI

MTTB Orta Öğretim Komitesi Genel Merkezi

İstanbul Lise ve Dengi Okullar arası Şiir okuma müsabakası tertiplenmiştir.

Bu müsabaka 15. Nisan. 1972. Cumartesi günü Çağaloğlu Genel Merkezimizin konferans salonunda saat: 14.00 de yapılacaktır.

Her Okul bu müsabakaya üç kişilik ekibiyle katılacaktır. Müsabakada ilk üç derece arasında yer alan okul ve Talebelere muhtelif armağanlar verilecektir.

Bu Şiir Okuma müsabakası ile birlikte M.T.T.B. Orta Öğrenim Komitesi Tiyatro kolu tarafından sahneye koyulan, «AYIKLA PİRİNCİN TAŞINI» adlı eser oynanacaktır, Ayrıca M.T.T.B. Folklor Müdürlüğü tarafından folklor gösterileri yapılacaktır.

Orta Öğrenim Komitesi
Başkanlığı

PSİKİYATRİ :

BU DERS 1 — ARALIK — 1971 TARİHİNDE SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜNDE VERİLMİŞTİR

Enstitünün bu devresinde iki sömestri esnasında sekiz saat sizlerle beraber olacağız. Bu enstitünün ilk kuruluş çalışmalarına iştirak etmiş bir mensubu olarak, bugün hallerimizin gerçekleşmesini görmekten ve sizlerle beraber olmakdan duyduğum bahtiyarlık sonsuzdur. Enstitünün nasıl olması lâzım geldiği hakkında uzun tartışmalar olmuştur. Ve ben daima şunu müdafaa etmişim ki, bu enstitüde Yüksek Öğrenim seviyesindeki arkadaşlarımıza çok çeşitli dallarda, muhtelif öğretim üyeleri hocalarımız ve arkadaşlarımız tarafından bilgiler verilsin ve böylece bugünün insanında, bugünün gencinde aranan ve klâsik yüksek tahsilin veremediği bir kültür seviyesi temin edilsin. Hatta bunu bir çok ileri memleketlerde belli meslek dallarında da yapmaktadırlar. Meselâ Tıp Fakültesini bitiren insan hekimlik mesleğini icra ederken muayyen zamanlarda tekâmül kursları veya enstitülerin çalışmalarına katılıp yeni bilgileri öğrenir, eski bildiklerini tazeler ve kendisini belli bir seviyede tutar. Geçtiğimiz asırlar dünya üzerindeki ilim dallarını birbirinden çok uzak noktalara götürmek suretiyle bir dereceye kadar lüzumsuz üyebileceğimiz bir ihtisaslaşmaya sebep olmuştur. Bugün cihale hale geldik ki bir konuyla meşgul olan insan başka bir konuyla meşgul olanın dediğini anlamıyor. Terminoloji farklı, hattâ aynı konu içerisinde muhtelif alt ihtisaslar dahi birbirlerini anlamıyorlar. Benim mesleğim psikoyatridir. Psikiyatride, yani ruh hekimliğinde yahut akıl hekimliğinde analitik (psikiyatri) dediğimiz öğretiden, eskolden gelen insanlar meselâ organik psikiyatriden gelenlerin ne dediğini, terminoloji bakımından birbirlerini anlamamaktadırlar. Onun için ben bugün, başlangıçta, biraz kendi meleşime ait (psikiyatride ait) bazı şeylere dokunduktan sonra önümüzdeki derlerimizde biraz psikoloji, biraz psikoloji ve psikiyatrinin genel problemlerini ve biraz da bugün çok revaçta olan ve adına silsernetik dediğimiz ilimler arası disiplinden söz edeceğim. Önümüzdeki derslerde, meselâ insan organizmasının tekniğiyle insan sinir sisteminin bazı faaliyetlerinin taklit edilmesi suretiyle robotların yapılması ve neticede uzay seyahatlarının mümkün olmasına kadar giden bazı, çeşitli ilim dallarını bilhassa tıpla tekniği birbirine yaklaştıran şeylerden bahsedeceğim. Zannedirim ki bu sekiz saat bittiği zaman benden aldıklarınız size bir kültür malzemesi olarak daima faydalı bilgiler şeklinde yarıyacak ve hayatınızda bunları kullanmak fırsatını bulacaksınız. Çocuğunuzla tanışmıyoruz. Biliyorsunuz benim mesleğim Psikiyatri (Ruh

PROF. DR. AYHAN SONGAR

PROF. DR. AYHAN SONGAR

hekimliği — Akıl hekimliği). Psikiyatri Eski Yunancadan gelen bir terim «Psiche» eski Yunan dilinde ruh yahut «nefes» manasına gelir. «Iatria» da tababet demektir. Böylece psikiyatri ruh tababeti, ruh hekimliği demek olur. Ne zamandan beri psikiyatride diye bir ilim vardır bir tıp dalı vardır ve insanlar bu işle ne zamandan beri meşgul olmak tadırlar? Bunu galiba en güzel şekilde Amerikalı psikiyatrist Stanley Cobb söylemiş. Stanley Cobb diyor ki: «Psikiyatri tıp sanatlarının en eskisi, tıp ilimlerinin ise en yenisidir.» En eski tıp sanatıdır. Fakat Tıp ilimleri; bugünkü müsbet ilimler, pozitif ilimler çerçevesi içerisinde kabul edilirse onların en yenisidir. Psikiyatrinin gelişmesi insan düşüncesinin dolayısı ile felsefenin ve çeşitli doktrin-

lerin gelişmesi... demek oluyor ki; psikiyatri diğer tıp ilimleri gibi yalnız hekimlere hitap eden sadece hekimler çerçevesinde kalan bir biyoloji ilmi değil, bir sosyal ilimdir. İnsani ilimlerden. Meselâ hukuk gibi, meselâ felsefe gibi, meselâ psikoloji gibi... O halde psikiyatri tıpla diğer insani ilimlerin arasında bir geçiş noktası teşkil eder. Akıl hekimliğine psikiyatri ismi, belki hayret edeceksiniz, 19. yüzyılda verilmiştir. Ondan evvel belli bir ismi dahi yoktu bu mesleğin. Fakat gene bir sanat olarak insanlıkla beraber, insanlığın doğuşuyla beraber meydana gelmiş ve bugüne kadar inkişaf etmiştir. Psikiyatryi tarif edersek; Psikiyatri: Heyecan sistemi ne ait hastalıklar ve sosyal davranışlarla meşgul olur. Heyecan sistemine ait hastalıklar; yani emosyonel hastalıklar ve asosyal davranışlarla meşgul olur. Davranış; bir insanın bir zaman ünitesi içinde yaptığı ve yapmadığı her şey demektir. Yazı yazmamız, oturmamız, kalkmamız veya susmamız her şeyimiz o andaki davranışımızı gösterir. Ve bu davranışlarımız çevreye uyumu sağlar. Çevreye intibakı temin eder. Hiç bir davranışımız çevreden, yani içinde bulunduğumuz cemiyetten müstakil değildir. O halde insan, davranışlarıyla bir sosyal varlıktır. Psikiyatri asosyal davranışları inceler. İnsanın bulunduğu toplum içerisindeki davranışının bozukluklarını inceler. Bu noktadan alırsak işi; Fransızların akıl hastasına deli karşılığı kullandıkları tabire çok hak vermek icab eder. Fransızlar deli sözü yerine «aliéné» derler. «Alienus» Lâtincede «yabancı» demektir. İçinde bulunduğu sosyete, içinde bulunduğu topluma, o toplumun normlarına yabancı insan demektir. Öyle Afrikalı kabileler var ki; bunların birçok davranışları bugün bizim şizofren diye kabul ettiğimiz insanlardaki yani belli bir çeşit akıl hastalığında rastlanan davranışların aynıdır. Burada normal olarak kabul edilir. Kimbilir belki oraya biz gitsek; bizi akıl hastası diye kendi toplumlarına uymamız için; eğer onlarda psikiyatri mesleği olsa, hastahaneye yatırıp tedavi etmeye, kendilerine benzetmeye çalışmaları gerekmektedir. Görüyorsunuz ki, arkadaşlar, bu noktada normalin tarifi, akıl hastası olmayan insanın tarifi icabetmektedir. Bu, kimse yapamayacağı işi ben burada sizin karşınızda yapmaya çalışmayacağım. Sadece zamanla kimlerin normalin dışına biraz çıktıklarını kimlerin Fahrettin Kerim hocanın bir zaman dediği gibi «bab-ı cinnetin etrafında doluştıklarını» yavaş yavaş göreceğiz. Ayrıca psikiyatrinin konuları içinde bu dediklerimden başka zekâ gerilikleri bir takım fizik hastalıklardan olma ruhi bozukluklar da girer. Meselâ tifo olur insan, aynı zamanda da tifoya bağlı bir akıl hastalığı gelişebilir. Akıl hastahaneleri idaresi ve akıl hastalarına ait adli tıp problemleri de girer. Akıl hastahaneleri idaresi dedim, size hemen bir misal vereyim: Şu kapının önüne geldik, kapı tokmağı yoktu. Tıpkı burası gibidir, içeriye girmek için ayrı bir âlet icap eder. Demek ki akıl hastahanelerinin kendine göre bir disiplini, bir sistemi olması lâzımdır. Meselâ bir akıl hastasının yattığı koğuşta, duvarda bir çengel veya bir kalorifer borusu veya onun bir vanası, zamanında hastanın oraya kendisini asma için gayet kolay bir vasıta teşkil edeceğinden bulunmamak gereklidir. Akıl hastahanesine ziyâğından bulunmamak gereklidir. Akıl hastahanelerindeki gibi belli ziyaretçi geldiği zaman diğer hastahanelerdeki gibi belli ziyaret günlerinde girip hastasını ziyaret edemez. Oradaki hekimin müsaadesine ve belli bazı şartlara tâbidir. Hastasını canı istediği zaman çıkarıp alamaz, hastahanenin içindeki insan istediği zaman çıkıp gidemez. Bunun gibi

bir takım kendine ait idari özellikleri olan bir meslek, bir hastahane.

Adli tıp problemleri dedim; adli psikiyatri diye bir mesleğimiz vardır bizim. İçinizde hukukçu arkadaşlarınız çok iyi bilirler, herkesin bir hukuki bir de ceza sorumluluğu vardır cemiyet karşısında. Bu hukuki ve cezai sorumluluklar (ceza mesuliyeti ve hukuki mesuliyet) belli bazı şartlarda, belli bazı ruh hallerinde kısıtlanır veya tamamen ortadan kaldırılır. Yani bir insan işlediği bir suçtan dolayı ceza görmeyebilir veya bir insanın yaptığı akid, yaptığı kavil muteber olmayabilir. İşte burada karar gene akıl hekimine ait olacağına göre adli psikiyatri konuları ile de meşgul oluruz.

Bugünkü hızlı gelişme yanında psikiyatrinin bir ilim haysiyetini kazanması ve akıl hastalarının birer hasta insan telâkki edilmeleri pek de eski sayılmaz. Size biraz evvel söylediğim gibi psikiyatrinin tarihi gelişmesi insan düşüncesinin gösterdiği çeşitli safhalarla sıkı sıkıya ilgilidir. Meselâ daha ilk çağlarda Hipokrat (M.Ö. 460 - 357) melânkoliyi tarif etmiş, hastalığın beyinle olan ilgisini göstermiştir. Çok enteresan, çok ileri görüşlerdir. Hipokrat çok sonra M.S. 17. asırda bir de bakıyoruz Avrupa'da akıl hastaları lânetlenmiş kişiler, cinlere bulaşmış insanlar diye engizisyon mahkemesi kararı ile diri diri yakılıyor ve zincirlere vuruluyor. Bu taa 17. asra kadar devam eden ve insan dışı bir takım muamelelerin akıl hastalarına reva görülmesine sebep olan devre, elbetteki M.Ö. dördüncü asırlarda yaşamış olan Hipokrat gibi bir insana göre çok çok geride, çok çok karanlıkta kalmış düşüncelerdir. Gene şunu iftiharla her zaman söyleyebiliriz ki, akıl hastalarının birer hasta insan olarak telâkki edilmeleri, insanca muameleyle tâbi tutulmaları şerefi Türklere aittir. Size misallerini verdiğim zaman hiç de mübalâğa olmadığını ve bütün dünyanın kabul ettiği bir gerçeği bizim de iftiharla daima hatırlamamız gerektiğini anlayacaksınız. İbni Sina - İbni Sinan'ın Türk olduğuna dair kimsenin tereddüdü yoktur ve 980 - 1037 tarihleri arasında yaşamıştır - delilere merhametle muamele edilmesini ve insanca bakılmasını tavsiye ediyordu. İbni Sina spiritüalist bir görüşe sahipti. Beden ve ondan ayrı bir ruh kabul ederdi. İbni Sina beyinle hisler arasındaki bağlantıları farketmiş ve bu bağlantıların beyin tarafından sınırlar vasıtasıyla yapıldığını söylemişti. Çok ileri bir görüş. İbni Sina bugün psikiyatride psikanaliz diye tatbik ettiğimiz tedavinin de bir taraftan babasıdır. Bir çok analitik araştırmaları vardır. Bu arada o zaman için hakikaten önemli olan bir tatbikatını da size söyleyeyim. Bir hükümdarın oğlu hastalanır. İbni Sina gider. Kendisiyle uzun uzun konuşmalar yapar ve bu uzun konuşmalar sırasında çocuğun sıkıntısının sebebini bulmaya gayret eder. Nabzını tutar - o zaman nabız değişikliklerine büyük önem verilirdi. Çünkü başka muayene usulleri pek yoktu ve insanın nabzı hakikaten bazı ruhi hallerde değişiklikler göstermektedir, alışkan bir parmal bunu seçer ve o hükümdarın hükmettiği şehirleri saydırır. Bir şehrin bahsi geçerken nabzının değiştiğini, o şehirdeki bir mahallenin adı geçerken gene nabzının değiştiğini, mahalledeki bir evden, nihayet evdeki bir hanım kızın isminden bahsedilirken gene nabzının değiştiğini farkederek hastalığın teşhisini koyar.

Bilhassa Müslüman Türklere işin içine bazı tasavvufî fikirler de karışarak artık delilerin bir kısmı hatt

veli diye kabul edilmiş, bunlara bazı uğurlar atfedilmiş ve kendilerine çok iyi muamele edilmiştir. Pazarola Hasan beyi babalarının bilmese bile herhalde dedeleriniz bilir. Benim babam biliyor. Pazarola Hasan Bey geri zekâlı, koca kafalı bir adam. İstanbul'da sahaflar ve Beyazıt civarında dolaşır. Onun uğruna inanılmış, kimin dükkânına girse «Pazarola bilmem neci başı», mesela ekmekçi dükkânına girdi «Pazarola ekmekçi başı» dese derhal oradan kendisine bir hediye verilir ve çağırma katiyen kimsenin dükkânına gitmez, kendiliğinden dükkânları gezer, girdiği her dükkânda da o gün alış verişin uğurlu gideceğine inanılmış.

Gene Kur'an-ı Kerimde akıl hastalarının birer hasta olduğu açıkça kaydedilmektedir ve bunlara iyi muamele edilmesi, iyi bakılması tavsiye edilmekte, aynı zamanda bugünkü hukuki bilgilerimize ve adli psikiyatrye çok uygun düşecek şekilde delilere malların emanet edilmesi, yani onların tasarruf ehliyetinin kısıtlanması da emredilmektedir. Gene tekrar tekrar söylüyorum, bu devirlerde, akıl hastaları cinlerle karıştı diye Avrupa'da, batıda, odun yığınlarının üstünde diri diri yakılmakta, en hafifinden duvara zincirle çakılmaktadır. Paris'te (Salpêtrière) hastahanesi halâ bu zincirlerin izlerini taşır. Türklerin tarihinde hiç bir zaman böyle bir devir olmamıştır. Anadolu'da daha orta çağlarda Selçuklular devrinde akıl hastalıklarının tedavisi ile uğraşan hastahane köyleri vardı. Bir köy akıl hastahanesi olarak çalışıyor, köyün bir şeyhi var, belli bir tarikat mensubudurlar. Köyün halkı buraya getirilen akıl hastalarını, o zamana göre hakikaten enteresan bir takım metodlarla tedavi etmektedirler. Bu köylerden Selçuklu Hükümdarı, ondan sonra da Osmanlı Padişahları vergi almaz, bu köylerden hiç bir mükellefiyet istenmez. Buna karşılık bu köylüler kendilerine getirilen hastaları ücretsiz tedavi ederler. Bu Anadolu'nun pek çok yerine yayılmıştır ve bunların piri de Karaca Ahmet'tir. Karaca Ahmet mezarlığına adını veren Karaca Ahmet. Afyon Lisesinde okuyanlar bilir; Fransızca Hocası Edip Âli Bakı vardı, ben de bir sene orada okudum, kendisini şahsen tanıdım, herhalde hayatta değildir, Allah rahmet eylesin eğer öldü ise. 1947'de bir yazı neşretmişti, burada Karaca Ahmetten uzun uzun bahsedilir. «Karaca Ahmet ulu veli - Akılları gelen deli» diye başlayan bir ilâhi Orta ve Doğu Anadolu'da halâ söylenir. Karaca Ahmet'in köyünde bir tekke var: Karaca Ahmet Tekkesi ve Karaca Ahmet sanki orada medfun imiş gibi bir de orada kabir var. Yedi asır devam ediyor Karaca Ahmet'in kurmuş olduğu bu hastahane köyleri.

İstanbul'un selâtin cämileri zamanın sosyal teşkilâtının büyük örneğidir. Cämînin yanında daima fakir ve âcizleri beslemeye mahsus aşhaneler vardır. Bildiğiniz gibi bütün büyük cämilerin külliyelerinde aynı şeyi görmek kabil. Buradan her fakir çorbasını ve yemeğini alır. Gene bazı cämilerin etrafında medreseleri ve bu medreselere gelen talebinin barınacağı yerler vardır. Bugün halâ pek çok yüksek tahsil talebesi arkadaşlarımız bu medreselerde kalmaktadır. Gene bu cämilerin etrafında bimarhane denen ve sırf akıl hastalarının tedavisine mahsus yerler de vardır. Bimarhane yahut tımarhane akıl hastahanesinin o zaman ki ismi. Hernekadar bimar genel manada hasta demek ise de bimarhane hususi şekilde akıl hastahanesine verilen isimdir. Süleymaniye külliye-

sinde de bimarhane vardır. Kanuni Sultan Süleyman tarafından yaptırılmıştır. Bugün içindeki çingenelere gece-konduluk yapıyor. Bir «gündüz hastanesi» haline getirilmesi ne iyi olurdu. Bugün gündüz hastaneleri psikiyatrye de bilhassa revaçtadır, çünkü bazı hastalar gece evine gider, gündüz gelir, bilmiyorum bu mümkün olacak mıdır? Bu bimarhanelerin desteklenmektedir. Toptaşı bimarhanesi, ki Bakırköy hastanesinden evvel İstanbulun akıl hastanesiydi, bunun vakfiyesi tetkik edildiği zaman, meselâ hastaların çorbalarına maydanoz yetiştirmek için bir maydanoz bahçesi vakfından bahsedilmiştir. Ne kadar ince düşünürlere, hastanın yiyeceği temin edilmistir, yatağı temin edilmiştir de, akıl hastasının çorbasının maydanozunu sağlamak için bir hayır sahibi maydanoz bahçesi dahi vakfetmiştir. Toptaşı bimarhanesinin bir zamanlar başhekimliğini Mongéri Père isimli bir Fransız psikiyatristi yapmıştır. Mongéri Père Ammales Médico - Psychologiques isimli mecmuada aynen şunu yazar: (Şunu da hemen söyleyeyim Ana Mediko Psikolojik halen neşredilir. Dünyanın en eski, en uzun ömürlü tıbbi mecmualarından biridir): «Eğer bir milletin medeniyeti, halkın ıstıraplarına karşı hükümetinin ilgisi ve hayır müesseselerinin çokluğu ile ölçülürse, denilebilir ki İstanbul Avrupalılardan üç asır önce bu medeniyetin başında bulunuyordu. Çünkü hastahaneler fakir ve düşkün evleri, nekahat müesseseleri, müzmin ve sıfası kabil olmayan hastalıklar için darülacezeler, mecnun yurtları o kadar mükemmel, o kadar azametli ve hayret edilecek tarzda yapılmıştır.» Bunu yazan o zamanın büyük bir Fransız psikiyatristidir. O zamandan beri nerden başladık nereye geldik, neden öyle idik, neden böyleyiz, bunların münakaşasını burada yapacak değilim. Ben size genel kültür veriyorum. Bu kültürün üzerine siz düşüncenizi bina edersiniz.

İstanbul'un ilk akıl hastanesi 1471 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından kurulmuştur. Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde yazdığına göre bu hastahane 70 oda, 80 kubbe, 200 hasta bakıcı ve bir baş hekim varmış. Yataklar ceviz ağacındanmış, hastaların mükemmel çarşaf-ları ve ipek gömlekleri bulunmuş. Hânendeler ve şazendeler bu hastaları eğlendirmekle mükelleftir. Bugün 20. asırda daha yeni yeni Batı akıl hastalıklarına müzikle tedaviyi koymağa çalışıyor. Hastalar sülün ve bildiren gibi av etleriyle beslenirlermiş. 1842'de (Moreau de Tours) - gene bir Fransız psikiyatristi - burayı ziyaret ediyor ve batıda modern psikiyatrinin babalarından sayılan (Esquirol) burayı akıl hastaları için bir ideal, bir mefkûre. ancak pek uzak bir gelecekte varılabilecek bir mükemmel müessese olarak tarif ediyor. Gene 1500 yılında Sultan Bayezid-i Veli bir akıl hastanesi yaptırır. Bunun da güzel çiçeklerle dolu bir bahçesi ve müessese içinde özel musiki takımları, hastalar için tavşan avlayan avcı ekipleri vardı. Toptaşı bimarhanesini ikinci Sultan Selim'in zevcesi ve üçüncü Murad'ın validesi olan Nürübânu Sultan yaptırmıştır. Son başhekimisi de merhum Mazhar Osman, hakikaten Türkiyenin nadir yetiştirdiği alim evlatlarından biridir. Vatanına, milletine ve manevî değerlerine bağlı çalışkan ve talebesine etrafına ve halka iyilik yapmaktan başka bir şey düşünmeyen bu insanın bugün buradan çıktığı zaman karşıda köşede göreceğiniz şimdi iş hanı olan yerde muayenehanesi vardı. Vefatından sonra varisleri sattı, yıkıldı bu bina ve iş hanı oldu. Hep

geçtikçe içim yanar. Türkiyenin yetiştirdiği böyle müm-
taza bir insan dünyanın başka yerinde olsa bu binayı mut-
laka müze yaparlardı. Bugün Viyana'ya gidin, Parise gi-
din, falan şurada yaşamıştır diye binanın önüne bir plâ-
ka koydukları zaman o binadan bir taş koparamaz kim-
se. Neden acaba hükümet veya Tabip Odası bu binayı sa-
tın alıpda Türk tıbbına müze olarak hediye etmedi. Onu
bilemiyorum. Hangi zihniyetle o güzel bina o köşeden
yıkıldı da yerine zevksizlik nümunesi iş hanı yapıldı.
Bunları idrâk etmek, bu vefasızlığımızı anlayabilmek ha-
kikaten mümkün değil. Mazhar Osman Hocamız Topta-
şında artık bu işin zor olduğunu anlamıştı ve akıl has-
tahanesini İstanbul tarafına nakletmeyi düşündü. O za-
man şimdi Bakırköyde bulunan yeri Hükümetten alır.
Bakırköy hastahanesinin olduğu yerde o zaman bir kışla
kahntısı var, Reşadiye kışlası adı altında. Tahta binalar,
yeri çamur, kanalizasyonu yok ve her türlü imkânsızlık
içinde, gemici fenerleriyle aydınlatılan yerler. 1927 de bir
gün, akıl hastalarını Toptaşından Bakırköye tramvay, va-
pur ve trenle taşımak suretiyle bu Reşadiye kışlasına ge-
tirir. Ve orada üniversite psikiyatri kliniğinin de seneler-
ce içinde barındığı, bugün dünyanın en büyük akıl has-
tahanelerinden biri olan dört bin yataklı hastahanesinin
(İstanbul ve Marmara bölgesi ruh hastalıkları hastahane-
si adı altındaki hastahanesinin) ilk temelini atar. 1951 se-
nesinde vefatına kadar da orada psikiyatri hocası olarak
vazife görür.

1953 senesinde Üniversite kliniği Bakırköyden ayrıl-
dı ve Çapaya geldi. Çünkü, öğrencilerin tedrisat için Ba-
kırköye gitmeleri zordu. Hakikaten bizim talebeliğimiz
zamanında güzel bir espri vardı: Dünyanın en büyük tıp
fakültesi İstanbuldaki fakültedir derdik. Çünkü bir ucu
Şişlide bir ucu Bakırköydedir. Çocuk dersi için Şişli has-
tahanesine, akliye dersi içinde Bakırköy akıl hastahane-
sine giderdik. Düşünün bir yerden çıkıp, öbür tarafa
tramvaylarla, buharlı trenlerle salkım saçak nasıl gidilir.
Şişliden Bakırköye tren bir saatte giderdi. Bakırköye git-
tikten sonra akıl hastahanesine yürümek lâzımdı. Çün-
kü hastahanesinin etrafındaki o İncirli falan boş yerlerdi.
Hattâ orada başıboş köpek sürüleri gezerdi, adam soyar-
lardı. Bu size anlattığım çok eski değil, 953 - 54 falan.
artık benim orada asistan olduğum devreler. Sonra Cer-
rahpâşa Tıp Fakültesi kuruldu ve bu meslek hakikaten,
bugün memleketimizde yüzlerce ve yüzlerce mezunu ve
bir çok kıymetleriyle artık yerleşmiş, ve dünyanın he-
men hemen hiç bir yerinden geri kalmayacak bir seviye
göstermektedir. Türk psikiyatrisinin tarih içindeki geli-
şmesini de gözden geçirirken size bunu anlatmak istedim.

Şairlerimiz, edebiyatçılarımızın bu mevzuu ile il-
gisini unutmamak gerekir. Folklorumuz, fıkra ve mizah
edebiyatımız sayısız deli hikâyesi ile doludur. Bunların
pek çoğu hikmet dolu ve kendisinden bir şeyler öğrenile-
bilecek fıkralar ve hikâyelerdir. 19. yüzyıl şairlerimizden
Yenişehirli Avni Bey var. Asıl adı Hüseyin. Yenişehirli
Avni mahlâsını kullanır. Mir'at-ı Cünun (Deliler Aynası)
diye bir manzum eser neşreder. Burada bir şair ve ede-
biyatçı gözü ile çeşitli mizaç değişikliklerini ve akıl has-
talıklarını gayet enteresan şekilde tarif etmektedir.

Habbezâ nâme-i ibret bahşâ
Görmedi mislini çeşm-i ukalâ
Nâm-ı pâkizesi Mir'atı Cünun
Rû-nümâ anda temâsil-i fünun
Sanma ey hâce fesâhattir bu

Nev'-i eşrâra nasihatdır bu
Âb-ı Hayvân gibi zulmât içre
Rûh var bu hezeliyyât içre
Söyleşip nice bir divane ile
Yazdım üslûb-u hakimâne ile
Vaktin i'cabına tatbik ettim
Sûret-i hâl ile tevfik ettim
Tâ kabûl ile havas ile 'avam
Verdim üslûb-u gibre üzre nizâm
Bir 'aceb âyinedir ma'nâda
Gösterir resmini her üstâda
Sûretâ cümlesi mâ-lâ-ya'nî
Vardır ammâ nice rengin ma'nî
Müstecmi'dir burada bi'l-ıtlâk
Sü-i ahlâk ile hüsn-i ahlâk
Tâm 'akıl olamaz 'akiller
Almayınca deliden uslu haber
Ne sanırsın acabâ ey hüşyâr
Hezeyanın da hakimânesi var

Nasihat delisi bir tipi anlatır «Nasihat Delisi» bölü-
münde.

Var idi bir de nasihat delisi
Va'z divanesi gayret delisi
Ağlamış çehreli sofi-i gazûb
Bir gülünç yüzlü mürât-i kezûb
Bir kucak, torba sakal tâ-be-miyan
Semeri eğri burun tâ-be-tavan
Vefk mecmûaları koynunda
Nusha cüzdânı dahi boynunda
Câhil ol rütbede nâdan budalar
Ki demiş hakkında bâzı zürefa
Sa'ysız tâ bu kadar cehl olmaz
Cehlin ol mertebesi sehl olmaz

«Uğraşmadan bu kadar cahil olamaz insan cehaletin
bu kadarı da bir emek mahsulüdür» diyor şair.

Bizim paranoid dediğimiz tipler var, her şeyden şüp-
he eden, çabuk kızan kavga çıkaran, belâli tipler. Onları
şöyle anlatır «Şecî» bölümünde:

Var idi bir de şecâ'at delisi
Cenk divanesi kuvvet delisi
Daha kundakta iken çatlayacak
Tüfek isterdi atıp patlayacak
O cefalar kılıcı baddâra
Ser-fürü etti nice biçâre

Kaldırım dayısı baş rüsvâsı
Gâhice san'atı taş gavgâsı
Dil verip fâlyacı bir oğlana
Fitili almış idi divâne
Hezeyânı da şeci'âne idi
Hâsılı tuğralı divâne idi
Der idi Rüstemiym devrânın
Ak daniskasıym zorbanın

Her zaman önüne gelene ilâç tavsiye eden kimseleri
«Tabib» bölümünde ele alıyor.

Var idi bir de tabâbet delisi
Hasta derdi ile illet delisi

vbulduğu hastayı fâsd eyler idi
vcanların dökmeğe kasd eyler idi
sđan kusardı dil-i avâreleri
lîfîlî almış idi yâreleri
knkubâz olsa biri ol düşmen
zhtikan eyler idi ağzından
kDişe vaz' eyler idi çeşm-zeni
çözde kullanmış idi kerpeteni
Arttırdı marazın illetini
kKimse fehmedile hikmetini

g.....
glapı yutturdu nice bi-mâra
İldü destinde nice bi-çare
) da bir derde girftâr oldu
Maraz-ı cinnete dıçar oldu
eMüşted oldukça teb-ü tâb-ı cünûn
hlezeyan eyler idi gûn-â-gûn
ettiler âlemi cümle yağma
nben açıktan soğuk aldım ammâ
eYacağı pür olıcak âbileden
vDişe çektirmiş idim sâgara ben
kYokladım nabz-ı dil-i nâ-şadı
eZörmedim âfiyet isti'dadı

F
T İnatçıları anlatır «Anid» başlığı altında. Kıskaçları
anlatır «Hasud» bölümünde.

d
1. Mazhar Osman Hoca iki tane hastayı getirmişti bir
gün derse. İki de peygamberlik iddia ediyorlardı. Birisi
anlatıyor: «Ben diyor, yağmur yağdırırım, güneş açtırı-
rım; ben emredersem hava açar, kapar, ben emredersem
hava açar, kapar, ben emredersem şu olur, bu olur v.s.»
Çok sakın tavrıyla hoca öbürüne dedi ki: «Bak ne der-
sin» dedi. «Bu böyle söylüyor» Öbür deli: «Aldırmayın
şfendim, o delidir» diye cevap verdi.

c
İ Arkadaşlar bugün psikiyatri tıp ilimlerinden biridir.
Ama, tıpla diğer sosyal ilimler arasında bir geçiş, bir
aşl-ı müşterek teşkil etmektedir. Dolayısıyla çeşitli fizik
ansurlardan, meselâ mikroplardan, meselâ zehirlerden,
meselâ darbeden, başka diğer sebeplerden olma hadise-
leri şahsın çevre ile münasebetlerini inceler ve bunların
gerek hastalık, gerekse hastalık kabul edilmeyecek birta-
çım davranış kusuru tarzında alınacak şekillerine deva
çulmaya çalışır. Bu noktadan herkesi ilgilendiren, bilhas-
pa sizler gibi bu Sosyal İlimler Enstitüsünün öğrenciliği-
ne talip kimseleri yakından alakadar eden bir meslektir.
Gene baştan yaptığımız programda olduğu gibi size bir
pörestrelilik dört saat zarfında bazı psikiyatri meselelerini
anlatacağım. Meselâ «Manyak» ne demektir? Birbiriniz-
le konuşurken bazen kullandığımız bir tabir. Evham'lı in-
san ne demektir? Halk arasında yanlışlıkla «Erken buna-
ma» denen «şizofreni» ne demektir? Bunları bir umumî
malûmat olarak size günlük hayatınızda lâzım olacak se-
kilde vereceğim.

İnsan'ın ruhi faaliyetlerini araştıran ve çeşitli ruhi
reaksiyonları inceleyen, bunları değerlendirmeye çalışan,
normal ve patolojik halleri ayırdetmeye uğraşan birtakım
teoriler ileri sürülmüş, bazı doktrinler ortaya konulmuş-
tur. Bunlara şöyle toplu olarak bir göz atalım: Elbette
bunların en meşhuru ve en önde geleni S. Freud'un kur-
duğu psikanaliz okulu. Freud 1856 - 1939 yılları arasında
yaşamıştır. Freud'un psikiyatri'ye getirdiği, bir tedavi

metodu, Psikanaliz tedavisi ve insan ruhunun derinlikle-
rini incelemeye çalışan psikanaliz adlı bir bilim dalı,
bir görüş bir doktrin. O halde psikanaliz tedavisi ile bir
psikolojik doktrin olan «psikanaliz» aynı şey değil; değer
bakımından da aynı şey değil. Psikanaliz bize ruhun bir
de derinliği olduğunu göstermiştir. Ruhi faaliyetlerimi-
zin karşından bize görüldüğu gibi yalın kat olmadığını
iki boyutlu olmadığını bir de üçüncü boyutunun, derinli-
ğinin bulunduğunu yani, başka bir deyimle, şuur altına
göstermiştir. O halde Freud, şuur altına kâşifidir. Bu
bakımdan Freud kıymetlidir. Bu bakımdan psikanaliz, ge-
rek ruh tababeti, gerek insan düşünce hayatı ve modern
kültür bakımından ehemmiyet taşır. Bunun yanında, bir
tedavi metodu olarak psikanaliz elbetteki birçok bakı-
lardan tenkide müsait ve belli tatbik sahası dışında tat-
bik sahasını bulamayan bir tedavi metodudur. Her ilâç
gibi kullanılış yeri var, iyi geldiği hastalık var, iyi gel-
mediği hastalık var. Freud'un ortaya koyduğu psikanaliz
adlı ilim dalına «derinlikler psikolojisi» de denir. Kısaca
izah etmek istersek şöyle diyebiliriz: İnsan'ın ruhi hayatı
üç tabakadan baretir. Birisi şuur altı - ki burada bütün
hayatımız ve gelişmemiz boyunca, doyurulmamış hisleri-
miz, arzularımız, isteklerimiz, temayüllerimiz, olduğu gi-
bi dışarı vurulamayan ve ahlâkla, dinle, medeniyetle, ter-
biye ile bağdaşmayan birçok arzu ve isteklerimiz depo
edilmiştir. Birçok hatıralarımız, unutuldu zannedilen ya-
şanmış hatıralar depo edilmiştir. İşte bu şuuraltına depo
edilmiş bulunan ve herbiri teessüri bakımından bir yük,
bir potansiyel taşıyan arzu, istek ve hatıralara «kom-
pleks» adı verilir. Bilerek veya bilmeyerek çok kullandı-
ğımız kompleks tâbiri bu.

Şuura altına depo edilmiş ve bir teessüri yük taşıyan
arzu, istek ve hatıralar. Nedir bu teessüri yük? Bir atomu
düşünün; Atomun içinde elektron ve proton vardır. Elek-
tron negatif, proton pozitif yüklüdür. Elektronlar ufak
birer partiküldür fakat bu partiküllerin bir elektrik yükü
vardır. Dolayısıyla kendisiyle aynı yükte olanları iter
aksi olanları çeker. Yani eksi potansiyel artı potansiyeli
çekecek, gene eksi potansiyel eksi potansiyeli itecektir.
O halde atomu şöyle bir düşünürsek, bunun etrafında ka-
buk gibi bir elektrik yükü vardır. Bu elektrik yükü aktif
bir şeydir, elektrona bir aktivite kazandırır; itme - çek-
me gibi bir kuvvet verir. İşte şuur altında öyle hatıralar
var ki tıpkı elektron partikülleri gibi etrafında bir elek-
trik yükü değil, fakat bir duyguyu taşımaktadır. Keder
gibi, haz gibi, elem gibi, sevgi gibi, nefret gibi bir duy-
gu yükü taşımaktadır. Ve kendisi ile benzer olan diğer
hatıraları çekmekte, toplamakta, birbirini kuvvetlendir-
mekte veya birbirini itmekte, yani bir dinamik durum
göstermektedir, tıpkı bir atom içindeki durum gibi. İşte
etrafında böyle bir duygu yükü taşıyan hatıra, istek ve
arzulara şuur altına itilmiş olmak şartı ile kompleks adı
verilir, bunlar şuur altında daima hareket halindedirler.
şuur üstüne çıkmaya çalışırlar. Böylece şuurumuz yahut
benliğimiz veya Freud'un tabiri ile ego dediğimiz kısım
(ego eski ve yeni Yunanca'da «ben» demektir) «benli-
ğimiz» devamlı surette şuur altındaki komplekslerin taz-
yıkı altındadır, ve dalgalı bir deniz gibi adetâ dalgalanır
durur. Hiç sebepsiz yere sıkılırız, endişeleniriz veya kı-
zarız, yahut birisini izah edemediğimiz bir sebepten se-
bebi şuur altında bulunan ve birer teessüri yük taşıyan
komplekslerdir. Kompleksler bizi oraya iter veya ondan

geriye çeker. Böylece, meselâ meslek seçmemiz eğer bize bırakılırsa (tabii taban puan,» tutturarak meslek seçmeden bahsetmiyorum.) bu da komplekslerimize bağlıdır. Çok enteresandır bu arada size bir şey söyleyeyim. İnsanların meslek seçmeleri bazı tesadüflerle oluyor ama bu tesadüflerde bir çeşit ilâhi tecellidir. Çok mutlu neticeler verebiliyor. Gene deminki misali vereceğim. Mazhar Osman Hocamızın bütün ideali kaza kaymakamı olmak imiş. O zaman mülkiye mektebi imtihanla fakat tıbbiye imtihansız talebe aldığı için ve mülkiyenin giriş imtihanını kazanamadığından dolayı hâkim olmuş. Tıbbiye ye girdikten sonra da ruh hekimi olmak aklından bile geçmiyor, dahiliyeci olmak istiyor. Mektebi bitirdikten sonra dahiliyeye asistan almıyorlar, zorla psikiyatriye getiriyorlar. Ve Türk tarihinin de, dünyanın da yetiştirdiği en büyük psikiyatristlerden biri oluyor. Belki mülkiyenin imtihanını kazansa idi kaza kaymakamı olarak hayatını tamamlayacaktı. Elbette kaza kaymakamlığı çok muhterem bir meslektir.

Demek ki her türlü şuurlu veya iradeli zannettiğimiz davranışlarımızın altında onu güden, ona yön veren bir kompleks, bir şuur altı dürtü bulunur. Buna eskiden ilcâ denilirdi. (Motive) diyor Fransızlar, İngilizler (Drive) diyorlar. Türkçesi dürtü, bizi dürten, bir yere götüren, içgüdü değil, sevitabiiden farklı birşey. Bu daha psikolojik ve sosyal, bizim yaşadığımız hayatla alâkalı bir çeşit yaşantı. (Sizlere söylemek isterim, bu yaşantı kelimesinin mucidi benim. Ben kelime uydurmayı pek sevmem ama yaşantı kelimesinin mucidi benim. Şimdi yanlış kullanıyorlar. Yaşantı hayat karşılığı değildir. Fransızca'da (expérience vécu) diye bir terim var, bu; belli, yaşanmış hayat parçası demektir. Benim şurada size şu dersi vermem, şu sınır içerisinde bir yaşantı'dır, yaşanmış bir hayat parçasıdır. Bunun Türkçe başka hiç bir karşılığı yok, psikiyatride çok kullanılır. Bunun karşılığını aradık bulamayınca «yaşantı» diyelim dedik. Bugün «hayat» karşılığı kullanıyorlar. 1958 senesinde «Sinir Sistemi Fizyolojisi» diye bir kitap neşretmişim. İlk defa orada kullandım, orada da bir dip not halinde bunu neyin karşılığı olarak verdiğimi söylemişim. Demek ki bizi belli bir şekilde davranmaya zorlayan kuvvetler menşei'ni, orijinini şuur altındaki bu kompleksten alır. Kompleksler niye şuur üstüne çıkamaz, bizim o çok iptidai ve çevreyle çatışmaya uğrayan arzu ve isteklerimiz neden olduğu gibi duyurulamaz ve çıkamaz. Çünkü şuurun üstünde onu bastıran bir kuvvet var. İşte ruhi hayatımızın üçüncü tabakası da bu. Bir şuur altı, bir şuur veya benlik yahut ego; ki bu bir yüzey, bir satıh, bir de bunun üstünde, bir inziyat kuvveti, aşağı doğru bastıran, kompleksleri daha derine itmeye çalışan bir «ben üstü» yahut «süper ego, denen tabaka. Şuur, benlik veya ego, bu şuur altı ile süper egonun devamlı çalışması sonunda bir dalgalanma halinde gider. Ara sıra bu kompleksler bazı şeylerle, meselâ dil sürçmeleriyle yahut rüyalarla yahut biz dalginken yaptığımız bazı jestler veya söylediğimiz kelimelerle şura çıkar. Bir yere gitmekten çok korkan ve bir türlü gitmek istemeyen insanın ayaklarının felç olması gibi. Muayene ederseniz hiç bir felç alâmeti, bir organik âraz yoktur. Sınırları kasları, mafsalları hepsi normal çalışmaktadır. Fakat ayakları tutmaz. Kendisi de bunu isteyerek yapmaz. Bir temaruz, bir uydurma değildir. İşte bu histeri

dediğimiz hastalıktır. Histeri hastalığı böyle bir takım sebeplerle meydana gelen bazı belirtilere verilen isimdir. İşte bu da o hastayı bu şekilde davranmaya zorlayan, yani onu yürümekten men eden şuur altındaki bir komplekstir. Ona orada zarar verileceğini bildiren bir korku ile yüklü, bu kompleksin etrafında bir duygu yükünün olduğunu söylemiştik. Kompleks onu oraya gitmemeye mecbur eder. Hasta ayaklarının tutmadığını sanır. Demekki bu şuur altındaki kompleks bir felç şeklinde şekil değiştirerek ortaya çıkmaktadır. Çünkü hasta korktuğundan dolayı oraya gitmek istememektedir. Meselâ harpten kaçan, harbe gitmemeyi de kendisi için şerefsizlik sayan fakat bunu kendisi için mâzur gösteremeyen, bundan dolayı şahsına olan saygısını da yitirmek istemeyen kişi şuçu kendi bacaklarının felçli olmasına atfeder böylece çeşitli savunma mekanizmaları ortaya çıkar. Bu savunma mekanizmaları şuur altındaki bazı komplekslerin sembollerle doyurulması demektir, bu suretle sıkıntıdan kurtuluruz. Bilmiyerek gayri şuuri işler bu savunma mekanizmaları; Meselâ bunlardan bir tanesi baskı mekanizmasıdır. Buna tıpta refulman denir. Halk arasında şuur altına attı derler. Diğer bir savunma mekanizması hayal kurmak yahut fantezi dediğimiz hal. Buna gündüz rüya görme de denir. Oturur düşünürüz; şöyle olsaydı, böyle olsaydı diye. Bir an için bu hayalimizi olmuş gibi kabul ederiz. Bu bizim için bir doyum meselesi, bir tatmin vasıtası olur. Böylece şuur altımızdaki bazı kompleksleri gerçekte varmış gibi bir an için hayal etmek suretiyle doyunmuş oluruz. Buradaki savunma ferdin kendisini şuuruna karşı savunmasıdır. Çünkü şuur daima rahatsız eden bir kompleks böylece doyurulmuştur. Savunmadan kasıt çevreye karşı savunma değil ferdin kendisini kendisine karşı savunmasıdır. Çözülme diye bir savunma reaksiyonu var. Sıkıntı verici nahoş realiteden kurtulmak için bazı hallerde şahsiyet geçici olarak bütünlüğünü kaybeder. Her şeyi unutur, adetâ ikinci bir şahsiyet kılığına bürünür. Meselâ uyur gezerlik, iki ruhluluk gibi, Şöyleki vapura biniyor, Bombay'a gidiyor, Bombayda ticaretle meşgul. Başka bir isim altında günün birinde artık bu çözülme reaksiyonunun devamına lüzum kalmıyor, ve birdenbire uyanıyor. Kendisinin Bombay'da olduğunu farketmediği zaman neden bunun böyle olduğunu kendi kendine de izah edemiyor. Ancak tıbbi bir araştırma, bir analizle anlaşılabilir. Bu realite bazen birtakım saldırgan hisler, meselâ kendi üstündeki insanı şiddetle kıskanma ve onu ifna etmeyi arzu etme gibi arzu ve istekler olabilir. Bu insanın kendi kendine dahi kabul edemeyeceği bir şeydir. İnsan bunu şuur altına iter, fakat bazan itemez. Bu realite çok sıkıntı verici bir şeydir. O zaman bundan kaçır, şahsını değiştirir, başka insan olur. Bu kaçır şuurlu bir kaçır değildir. Bu tamamen gayri şuuri bir mekanizma, savunma mekanizması halinde işler. Dediğim gibi şahsın kendisine karşı kendisini savunmasıdır. İnsan gerek beden, gerek ruhi yapı bakımından devamlı gelişme içindedir. Bazen bu gelişme bir noktada takılır kalır, buna saplanma adını veririz. Ve o seviyedeki iptidai davranışla bütün hayatı devam eder. Bazan yer değiştirme denen bir savunma mekanizmasına raslarız. Birtakım komplekslerimizin doğurduğu hisleri başka tarafa götürmek üzere tatmin eder ve rahatlarız. Meselâ bir hasta görürsünüz, sabahtan akşama kadar elini yıkamaktadır. Bir tanıdığım vardı, akşam işinden evine, gidiyor, yıkan-

maya başlıyor, ertesi gün evden çıkıp işe gideceği saate kadar. Başka hiç bir iş yapmadan, uyumadan, yemeden, içmeden, dinlenmeden baygın düşünceye kadar. Görüyorsunuz ki bu yıkanmanın bildiğimiz mânâda fizik temizlikle alakası yoktur. Bunların pek çoğu aslında kendisinin günah kabul ettiği, kötü kabul ettiği şuur altındaki bazı arzu ve isteklerini ve hairalarını yıkamaktadırlar. Onlardan kurtulmak için bir nevi sembol tarzında ellerini yıkamakta ve rahatlamaktadırlar. Elini yıkamasına mani olursanız büyük sıkıntı duyar. Çünkü o hatırlamadığı, şura çıkaramadığı, şuur altında bulunan, sıkıntı veren arzu ve istek bu şekilde olsun bir doyurulma imkânı bulamadığı için onu devamlı surette rahatsız eder. Meselâ ağaç kesme, top oynama, güreş boks gibi sporların da insanlarda öldürme, tahrip etme, hencinsine karşı tecavüz hislerinin bir nevi sporla doyurulması olduğunu söyler psikanaliz. Durup dururken kendisine karşı düşmanlık edemediğimiz bir insanı müsabaka diye karşımıza alırız ve bayılıncaya kadar döveriz. Bu doğrudan doğruya insanın tahrip etme arzusunun medenî bir yoldan doyurulmasından başka bir şey değildir. Freud iki türlü dürtü, iki türlü arzu, iki türlü ruhi enerji kabul eder. Birisine libido, diğerine desturudo adını verir. Libido yapıcı enerjidir. Halk arasında yanlış bilindiği gibi bir seksüel birleşmeyi icabettiren cinsî arzu ile ilgisi yoktur. Libido bir zevk alma, bir haz duyma, bir yaşama arzusu karşılığıdır. Tabii bunun içine seksüel şeyler de girer. Bunun karşısı olan desturudo da herkeste olan bir öldürme, tahribetme arzusudur. Bu insanın kendisini öldürmesi şeklinde de tebarüz edebilir. Biri yapıcı, biri yıkıcı. İnsan düşüncesi daima ikili düşünmeye alışmıştır. Libido ve destrudo her durumda var. Herkes yapıcı olduğu kadar yıkıcı, yıkıcı olduğu kadar yapıcı, yeter ki bunları iyi bir istikamette kullansın. Bir insan çok iyi, meşhur bir futbolcu olabildiği gibi aynı dürtüyle korkunç, milletler arasında bir canî de olabilir. Hiç bir fark yoktur aslında bu davranışlar arasında ama birisi bir gül, öbürü o gülün çamurlar içindeki kökü. Elbetteki biz kökünü değil gülünü tercih ediyoruz.

Psikiyatri yahutta size anlatacağım bu psikopatoloji konularını iyi bilerseniz karşınızdaki insanları pek hoş görmeye başlarsınız. Her hareketin altında o insanın da belki elinde olmayan ve insanlara has zaafılardan dolayı meydana gelmiş birtakım sebeplerin bulunduğunu görür ve olur olmaz her şeye kızmaz, karşınızdakini de kolay kolay itham etme yoluna gitmezsiniz. Akla yakınlaştırma yahut rasyonalizasyon diye bir savunma mekanizması vardır. Her zaman kullandığımız savunma mekanizmalarından biri. Bir iş yaparız, yaptığımız işin hatalı ve yanlış olduğunu anlarız, ondan sonra kendi kendimize, kendi gözümüzde kendimize karşı saygımızı kaybetmemek için kendimizi mazur gösteririz. Gidersiniz, bir alışveriş yaparsınız, fena halde kandırırlar sizi. Sonra farkederseniz, enayi yerine konmaktan değil fakat kendi şahsınıza, kendi şuurunuza karşı bir mahcubiyet içindedesinizdir. Ne yapacaksınız, yaptığınız hareketi mazur göstereceksiniz. «Belki başka yerde bulamazdım, bulsam daha da ucuz olmazdı» v.s., bin türlü bahane ile kendinizi affedeceksiniz işte buna akla yakınlaştırma, rasyonalizasyon denir. Projeksiyon, yansıma diye bir savunma mekanizması var. Birtakım suçluluk duyguları arzu veya nefret gibi hisler, tahammülü mümkün olmayan kendi kendimize itiraf ede-

mediğimiz saldırganlık duyguları, diğer bir kimseye atılabilir. Böylece kendi gözümüzde kendimizi tenkid edebiliriz. Meselâ bir dairenin kenarında düşünün tatili lüzumsuz yere uzatmış ve işine geç başlamakta olduğunu düşünün. Bir türlü kabahati kendisinde bulamaz. Yanındaki insanların kendisi yokken iyi çalışmadıklarını ve kendi merakabesinden uzak kalan bu tembel insanların yüzünden böyle olduğunu söyler. Herhalde bir insanın «ben falandan nefret ediyorum» diye düşünmemektedir. «o benden nefret ediyor» diye düşünmesi kendisi için kendisini daha mazur gösterici, daha kabili tahammül bir histir. Bu mekânizma ile gelişmiş pek çok akıl hastalıkları vardır.

Benimseme yahut idantifikasyon dediğimiz bir savunma mekanizması var. Bir başkasının vasıflarını, davranışlarını, isteklerini, hislerini kendisine maletme, sinergetik etmesinden tutun da, bir cemiyetin veya bir grubun üyesinin, baştaki liderin bütün davranışlarını benimsemi ve adetâ onun gibi hareket etmesi yahut bir talebenin evinde hocasının tavırla konuşmasına kadar, çok çeşitli şekillerde görülür. İyi benimsemeler, çok çeyonlar insanı inkişafa götürür. Birtakım iyi idantifikasyonları benimsemek suretiyle insanı, doğru yola sevkeder. Fakat çok ileri gittiği zaman o şahıs orijinaliteden ve inkişaf imkânlarından mahrum olur.

Gene sübmisyon yahut boyun eğme dediğimiz bir savunma mekanizması var. Mücadeleden kaçmak, herşeye tevekkülle râmolmak diye tarif edilir. İnkâr mekanizması vardır. Mevcut bir olayı inkâr ederiz, kendi kendimize arkamızı döneriz adetâ. Tek evlâdı öldüğü için onun verdiği ızdıraba dayanamıyarak senelerce masada çocuğun oturacağı yere bir tabak koyan, peçetesini, çatalını koyan anne baba biliyorum, gayet entellektüel insanlar, fakat şu yaptıkları davranışı zaten ben de bozmak istemiyordum. Çünkü öylece kendi kendilerine bir nevi çocuklarının ölümünü gayri şuurî olarak inkâr yoluna giriyor ve rahatlıyorlardı.

Süblimasyon vardır, (yüceltme diye tercüme edebiliriz) bir takım şuur altı komplekleri, bilhassa tecavüzî mahiyette olanlar bu vasıflarını kaybederek yüksek insanî veya sanata ait bir faaliyeti yönelirler. Bütün sanat faaliyetleri bu şekilde aslında şuuraltı bir kompleksin iyi hedeflere yöneltilmesi, yüceltilmesi, süblime edilmesinden başka bir şey değildir. Freud der ki «bir gülün kökünün çamurlar içinde olduğunu bilmek o gülü sevmemize ve takdir etmemize mani değildir. Bazen şuuruz arzu ve isteklere zıt bir takım davranışlar gelişebilir. Çok nefret ettiğimiz bir insanı fevkalâde seviyor görünür ona dehşetli iyilikler yaparız. Buna reaksiyon teşkili. reaksiyon formasyonu derler. Nihâyet bunların hepsinin üstünde en makbul ve matlup olanı şuurulu kontroldur, Me-seleyi biliriz, kompleksi de tanırız. Bunun olduğu gibi doyurulmasının mümkün olmadığını da biliriz, bu isteğimizi kendi arzu ve isteğimizle bastırırız. Bu da mümkündür. Buna «şuurulu kontrol» denir.

Freud der ki her kişinin cemiyet kurma, açlığını giderme ve seksüel iç güdü olmak üzere üç iç güdüsü vardır. Bunlardan ikisi bugünkü cemiyet şartları içerisinde hiç değilse alenen doyurulabilen enstenktlerdir. Kimse

kimseyi yemek yediğinden dolayı kınamaz. Hepimiz doğduğumuz andan itibaren bir toplum içinde yaşarız. Ancak üçüncüsü olduğu gibi doyurulamayan ve doğumdan itibaren her canlıda mevcut olan, bu sebeple bir takım komplekslere sebebiyet veren bir enstektir bir iç güdüdür. İşlemlere giderek Freud panseksüalite teorisini kurmuştu. Her türlü kompleks seksüel renk taşır. Şuur altına itilmiş olan arzu ve istek bir çeşit seksüel arzudan, bir çeşit libidinal histen gelir. Burada libido ile seksüeliteyi karıştırmayalım. Seksüel arzudan kasıt tekrar söylüyorum cinsin bekasına yönelmiş olan cinsiyet bülüğdan sonra görülen seksüalite değildir. Bir nevi yapıcı arzudur, ama umumiyetle karşı cinse yönelmiş ve diğer bildiğimiz objektif seksüel arzuların da menşeyini aldığı bir arzudur, bir istektir. Her türlü kompleks buradan doğar, Freud'un da en fazla tenkid edilen tarafı ve en çok dikkati çeken, göze batan yanı budur. Meselâ Freud der ki, çocuk doğduğundan itibaren olgunlaşmaya kadar çeşitli safhalardan geçer. Bu çeşitli safhalar esnasında bu seksüel arzusu, libidinal arzuları çeşitli yollarla doyurulur. Bunlardan bir tanesi çocuğun meme emmesidir. Eğer bu bir doyum bir nevi haz hissi olmasaydı çocuk boş biberonu, kuru memeyi, parmağını niye emsindi, ve bu arada çocuğun bir safhada kendi gaitasıyla meşgul olduğunu görüyoruz. Enteresan bir nokta olduğu için buna bilhassa dikkat etmenizi rica edeceğim. Çocuk evvelâ pisliğini kendi vücudunun bir parçası sayar ve bunu kendi arzusunâ göre kontrol etmek ister. Kıymetlidir çocuk için bu pisliği, fırsat bulursa onu sevdiklerinin üstüne sürer. Ondan sonra çocuğa pislik duygusu, utanma duygusu, temizlenme arzusu etraftan telkin edilir. Böylece bu gaita aşkı, pislik sevgisi doyurulmadan şuur altına itilir. Sonra ne yapar çocuk? Çamurla oynamağa başlar. Çamurdan evler yapma, kuleler yapma, bir takım şeyler yapma çocuğun doyurulamamış olan gaita sevgisinin devamıdır. Daha büyüdüğü zaman, daha geliştiği zaman bu, paraya döner. Para doğrudan doğruya her ne kadar bir ihtiyacı giderme vasıtası ise de; bir taraftan bu gaitanın yetişkin insandaki sembolüdür. Onun için bazı insanlar bir mübadele vasıtası olmaktan öteye para severler. Para biriktirir, aklıktan ölür milyoner adam. Çok dikkat edilecek şekilde meselâ parasını bankaya da yatırılmaz. Kasanın içinde muhafaza eder, sever, okşar onu evladı gibi, üst üste ker. Ve aklıktan ölür. Tüberkülozdan ölen bir tanıdığım vardı. Bavulla banknotlar çıktı yatağının altından ve Türkiyenin bir çok bankalarında da hisseleri olduğu anlaşıldı. Tüberkülozdan öldü. İlâç almıyordu. Ondan bundan eşantiyon ilâçlar istiyordu. Bunlar, marazi hasislik vakaları ve çok tipiktir. Freud'a burada çok hak veririz. Çünkü nedendir, ne yapar bu parayı, ihtiyacını gidermedikten sonra. Pangaltında Yordan Muhallebici vardı. Bilmem hatırlarmısınız. Bir adam akşam üstü bunun önünde dolaşır, bir tanıdığa rastladımı «O merhaba... Nasılsın... Gel şurada bir muhallebi yiyelim» diye muhallebiciye davet eder. Girersiniz adamla beraber, o sizi davet etti ya, söyler ne isterseniz. Kendisine de hemen bir çorba, bir pilâv ve bir muhallebi. Çabucak onları bitirir, saatine bakar «Aman geç kalmışım, acele bir işim var kusura bakma» der gider oradan. Hesabı size ödetir. Her gün bu numara, senelerce. Bu adam milyonerdi. Nihayet yaşlandı, ondan sonra bir yaşlı hanıma tutuldu, onunla evlendi ve bir hafta sonra öldü. Parası hanıma kaldı. Böyle

le çok vaka var. Halen hayatta olmayan İstanbul'un çok tanınmış gazete patronlarından biri kendi matbaasında çalışanları keten ayakkabı giymeye mecbur etmişti; taktalar kösele ile aşınıyor diye.

Böylece, çocuk, libidosunu vücudunun muhtelif yerleriyle, muhtelif şekilleriyle doyurarak ve sonunda belli bir psiko-seksüel olgunluğa erişir. Freud «Bu gelişme sırasında bazı yerlerde doyurulamamış olan hatıralar, şuur altına takılarak orada yerleşir kalır ve hayatı boyunca kompleksler şeklinde rahatsız eder veya şu veya bu şekilde davranışa zorlar» der. Bu Freud'un pan seksüalist görüşü. Freud'un talebesi olan Adler «Ferdî Psikoloji, Endüvidiel Psikoloji» diye bir okul kurmuş ve Freud'dan ayrılmıştır. Adler der ki «Şuur altı var, şuur altına kimsenin itiraz ettiği yok. İnsanın en mühim notivlerinden biri onu şu veya bu şekilde davranmaya zorlayan faktör seksüel faktör değil fakat üstün olma arzusudur. Herkes burnunun ucuna asılmış olan havuçun peşinde koşan eşek gibi belli bir hedefin arkasından gider. Ancak hiç bir zaman bu üstün olma arzusu sonuna kadar doyurulamaz. Çünkü bir yere vardığımız zaman önümüze yeni hedefler gelecek, o hedefe ulaştığımız zaman diğer hedefleri göreceğiz.» Tıpkı talebelik gibi. Şu liseyi bir bitirsem, fakülteye girsem, şu imtihanı versem, şunu yapsam, bunu yapsam. En sonunda Bektaşının dediği gibi «Hiç olacağız, oysaki ben zaten bir hiçim». İşte bu doyurulamamış üstün olma arzusu bir aşağılık kompleksi halinde şuur altında kalır. Demek ki Adler «Ferdî Psikoloji Okulunu» kurmuş ve bize, aşağılık kompleksi mefhumunu, üstün olma arzusunu getirmiştir. Gene Freud'un talebelerinden Jung «Analitik Psikoloji» diye bir okul kurmuştur. Freud'un ki «Psikanaliz» di. Jung bize kolektif alt şuur göstermiştir. Hepimizin kendimize ait birer şuur altımız var. Ama görüyorsunuz şurada toplanmış bir gurubuz. Herhalde içinde en yaşlısın benim. Benden en gencinize kadar bizi şuraya toplayan bir müşterek olduğumuz, kendi hayatımızdan, kendi arzu ve isteklerimizden, kendimize has alt şurdan, daha başka, daha altta, daha derin, daha köklü bir şey var ki biz buraya geldik. İşte bu kolektif alt şururdu. Küçük insan topluluklarından belli mefkûrelerin birleştirdiği insan topluluklarından tutun, belli memleketlerde yaşayan insanlara, belli milletin mensuplarına, muayyen kıtalarda yaşayan insanlara has olarak daha derinde kolektif alt şuur dediğimiz bir şey var. Böylece kendi kişisel alt şuurumuzdaki kompleksler bize aittir. Ama kolektif alt şuurumuzdaki kompleksler bize aittir. Ama kolektif alt şuurumuzun hangi grupta beraberse ona aittir. Böylece bakarsınız şimdi şurada hepimizin belli bazı mefkûrelerimiz vardır, ona birisi saygısızlık etse reaksiyon gösteririz. Neden? Çünkü kolektif şuurumuzda aynı arşitip mevcut. Gittikçe daha derine inersek bütün insanlığa şamil bir alt kök, bir alt şuur bulmak mümkün. Jung çok enteresan araştırmalar yapmıştır bütün dünyada, Şizofreni diye bir hastalıktan bahsedeceğim. Bu yanlışlıkla erken bunama denen hastalıktır. Şizofren hastalar yazı yazarken yazılarının içine bir takım semboller yaparlar, çapraz işaretleri v.s. Hastaya bunu kendisinin yapıp yapmadığını sorarsanız, kendisinin yapmadığını söyler. Hakikaten yaptığının farkında değildir. Bu işaretin aynısını Afrikadaki bazı iptidai kabilelerin dini sembollerinde de bulabiliriz. Şimdi Şizofreni bir yıkılma bir gerilemedir. İnsanın yüksek bir şuur seviyesinden şuur altına doğru yıkılmasıdır. Böylece oradaki muhteva-

nin olduğu gibi ilkel şekliyle dışarı çıkması yani ilkelleş-
medir bu. Şimdi kollektif şuur altına doğru gittikçe bu-
rada yaşayan adamın şuur altındaki o ilkel sembolleri ba-
kılıyorsunuz Afrikadakinin bugün gösterdiği sembollerin
aynıdır. O halde o adama, buradaki insanın bir insan ol-
mak itibariyle, aynı orijinden gelme bir kollektif alt şuu-
ru vardır, bu müşterektir. Fakat buradaki insan onun

üstüne başka binalar kurmuştur. Öteki henüz o seviyede-
dir. Bunun bu binası yıkıldığı an dibi açığa çıkıyor. Bu-
nun dibi ile öbürünün hali hazırdaki durumu aynı. Belki
bu bütün insanların tek bir orijinden geldiğinin de bir
enteresan bir ispatıdır. Böylece size Freud, Adler, Jung
psikanaliz, ferdi psikoloji ve analitik psikoloji, şuur ve
şuur altı mefhumlarını anlatmış oldum.

Spor Kulübünden Haberler

M.T.T.B Spor Kulübünün tertiplelediği «Fakülteler ara-
sı I. Basketbol Turnası»nın finalistleri belli olmuş ve M.
T.T.B, İST. Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İst. Üniversite
si Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ve M.T.T.B. (B) Basketbol
Takımları finale kalmışlardır.

Finallerin Spor ve Sergi Sarayında yapılabilmesi için
ilgililerle temasa geçmiştir.

Kulübümüz Voleybol Takımının 8 Nisan 1972 tarihinde
de Spor ve Sergi Sarayında Örneksporla III. küme maçı
vardır.

Ayrıca kulübümüz Orta dereceli Okullar arası Masa
Tenisi Turnusu düzenlemiş ve bu hususta okul Müdür-
leriyle temasa geçmiştir.

M. T. T. B.
Milli Türk Telebe Birliği
Cağaloğlu - İSTANBUL

Perteuniyal Lisesi Müdürlüğüne
İSTANBUL

Almanya'daki Türk Komünistleri

Teskilatımız Turizm ve Dış Temaslar Müdürlüğünün Subat ayında tertiplemediği gezi sırasında Bulgaristan, Yugoslavya, Avusturya, Almanya ve İsviçreyi gezen kafile asıl konaklama merkezi olan Berlin'de sekiz gün kalmış, kafilenin şehre girişi ve otele yerleşmesi televizyonda gösterilmişti. Batı ve Doğu Berlin'i ikiye ayıran utanç duvarını da gezen kafile Berlin Reinickendorf Belediye Başkanının tertiplemediği tanışma toplantısına katılmış, çeşitli yerlerde folklor gösterileri de yapmıştı.

Bu arada biricik ihraç malı işçilerimizin çoğunlukta bulunduğu Berlin'deki komünist faaliyetlerini hayret ve dehşetle gören arkadaşlarımız bazı Türk komünistlerinin tertiplemediği gizli toplantılara da katılmışlardır. M.T.T.B. kafilesinin Berlin'e vardığını duyan Türk komünistleri arkadaşlarımızı her yerde gruplar halinde takip etmişler ve bir çatışma için fırsat aramışlardır.

Enternasyonal komünistlerin staj merkezi olan Doğu Berlin'de Filistin'deki gibi hâlâ bir çok Türk ilerdeki günler için komünist ajanlar tarafından yetiştirilmektedirler. Maalesef, bilhassa devlet parasıyla Almanya'da tahsil yapan Türk talebeleri, kendilerine sahip çıkacak devlet oto-

Af isteyen afiş.

Komünistlerin afişlerinden biri: «Türkiyedeki faşizme ölüm»!...

ritesini göremediklerinden kolaylıkla komünistlerin ağına düşmektedirler. Bilhassa şimdiye kadar Alman sokaklarını ve Berlin Üniversite duvarlarını bezeyen Türk komünistlerinin devlet ricâline ve kumandanlara tecâvüz-kâr afişlerini yırtacak bir devlet otoritesinin Almanya'da tezâhürünü bekliyoruz.

İşçilerimizin durumu ise içler acısıdır. Büyük şehirlerimizde ve bilhassa köylerimizde büyük ahlak sukutuna sebep olan Almanya davası, Berlin'de başka şekilde tecelli etmektedir. Değişik taktiklerle gayet disiplinli ve su gibi para harcayarak geniş cephe çalışması yapan komünistler, Türk işçileri arasında bir çok bölünmelere sebep olmaktadır. Türkçe yayın yapan Köln Radyosuna çöreklenen marksistlerse, sürekli beyin yıkama kampanyasına hız katmaktadırlar.

Bütün bunların yanında Berlin'deki, vatansever, işçi liderlerinin çalışmalarını, mücadeleleri ise bütün imkansızlıklara rağmen hayranlık vericidir. Bilhassa geçen sene yapılan, onbinlerce kişinin katıldığı büyük yürüyüşte, Rusya milliyetçi Türk işçilerinin bu şahlanışından çeki-

(Devamı 3. Sayfada)

1 — BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Teksir Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 — DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

2 — EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisan Okulu
- Fen Okulu

4 — FOLKLOR VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 — FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

6 — İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 — KİTAP KULÜBÜ

8 — KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarihi Günler Komisyonu

9 — KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 — MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 — ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğretim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 — SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 — M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

14 — SINEMA KULÜBÜ

15 — TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 — TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 — TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 — TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

- Babıâli Cad. 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Dış Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- İ.D.M.M.A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Etk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI TEL: 27206

- İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü Mehmet Tekelioğlu
Dizgi ve Baskı: Özdemir Matbaası.

Tel: Santral : 26 69 24
Genel Başkanlık : 26 36 74

Almanya'daki Türk Komünistleri

(Baştarafı 1. Sayfada)

niç. Utanç Duvarının yıkılıp aşılabileceğinden korkarak, meşhur duvarın kendi kesimlerine asker ve tank yığılması o zamanlar dikkatle izlenmişti. Şubat ayındaki gezide M. T.T.B. kafilesinde bulunan bir arkadaşımızın aşağıdaki notları oldukça ilginçtir.

«Milli Türk Talebe Birliğinin 4-21 Şubat tarihleri arasında Avrupa'ya yapmış olduğu gezinin asıl hedefi Berlin şehriydi. Berlin bir Türk genci için çok şeyler ifade etmektedir. Berlin enternasyonal komünizmin batı dünyasına açılan kapısıdır. Berlin Sovyet emperyalizminin parçaladığı geçmişteki başşehiridir. Ruslar politik bir oyunla işgal ettiği Alman topraklarında bir devlet kurmuş, buna Deutsche Demokratische Republik adını vermiş, yani Demokratik Alman Cumhuriyeti. Fakat bu demokratik cumhuriyet bütün batı dünyasında Doğu Almanya olarak isimlendiriliyor. Komünist bir bloka dahil herhangi bir devlette yanlışlıkla «ost», yani doğu kelimesini kullandığımızı yandırdınız, sizi Stalin celladının zamanından kalma zindanlar beklemekte, yahutta Sibiryaya doğru bir gezinti yapmanız gerekmektedir.

Bugün Doğu Berlin hapisanelerinde yüzlerce Türk'ün bulunduğu en yaygın söylentilerden biridir. Berlin'de bir de meşhur utanç duvarı var. Bu duvar, arkasında onaltı milyon gözü yaşlı Alman'ı zorla zaptediyor. Zaman zaman parçalanmış bir ailenin fertleri bu duvara önünde karşılaşıyorlar. Batıdakiler istedikleri an duvara gidebilirler, ama bir doğulu duvara yaklaşabilmek için birçok tehlikeyi göze almalıdır. Duvara yaklaşıp yakınlarını görebilse bile onlara karşı en küçük bir harekette bulunmaz, döner gider. Bunlar Türk Gençliği olarak bizi dolaylı yünden etkiliyor, bir de doğrudan doğruya bizi ilgilendiren hususlar var.

Enternasyonal komünizmin batıya açılan penceresi Berlin, dünyada sol faaliyetin en azgın olduğu bir şehirdir. Komünist ajanlar ve onların efendisi Moskova bu şehri kendilerine karargâh edinmişlerdir. Burada çeşitli memleketlerden gelen satılmış vatan hâini komünistler toplanmakta ve şeflerinden tâlimat alıp kendi memleketlerinde uygulamasına geçmektedirler. Bu satılmışların içerisinde maalesef aynı kanı taşıdığımız kimseler de var. Bunlar A.T.Ö.F. (Almanya Türk Öğrencileri Federasyonu) ve T.K.P. (Türkiye Komünist Partisi) isimleri altında teşkilatlanmışlar. A.T.Ö.F. nun başkanı Hakkı Keskin'dir. T.K.P. nin ise Genel Sekreteri Yakup Demir, namı diğer Zeki Baştımar, idarecileri ise kuyruğu sıkışınca soluğu orada alan Mihri Belli'dir. Hakkı Keskin bir kaç yıl önce yerinde bir kararla Türk vatandaşlığından çıkarılmış, fakat maalesef Danıştay bu kararı bozmuş, vatan hâini komünistin hâlâ ayyıldızlı pasaportla dolaşmasına izin vermiştir.

Berlin'e geldikten birkaç gün sonra komünistlerin meşhur Audi-Max'ta bir toplantı tertiplediklerini öğrendik. Bu toplantı Türk komünistleri tarafından tertiplenmiş, güyâ yirmi genç Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan'ın idam cezasına çarptırılmasını protesto etmek için açlık grevi yapıyorlarmış. Toplantının tertip edildiği salona girdiğimiz zaman, hippî kılıklı bin kadar Al-

man'ı ve şekil itibarıyla onlardan farklı olmayan Türk ve İran'lı gençleri teşhis ettik. Biz ancak yirmi kadardık. Kıyafetlerimizi iyi kamufle edebildiğimiz için ilk anda tanınmadık, az sonra Berlin'deki vatansever işçi liderlerinden Nurettin Hoca'nın salona girip aramıza gelmesi komünistlerin kıpırdanmalarına meydan verdi. Konuşmalar Almanca olarak yapıldığı için sadece üç kişi anlayabiliyorduk. Bizden tedirgin olanların başında Hakkı Keskin geliyordu. Konuşmacılar heyecanlı nutuklardan sonra diktatör edâsıyla yerlerine oturdular. Bu arada bir İran'lı öğrencinin, İran'ın Basra Körfezindeki adaları işgal etmesini protestosu hepimizi şaşkırttı. Fakat düşününce bunun bir komünist için gayet normal olduğunu anladık. Biraz sonra «Bağımsız Türkiye, Sunay-Erim-Tağmaç çetesi, faşistlere ölüm» gibi sloganlar salonu kapladı. Millî haysiyetimize dokunan bu sözler karşısında topluca salonu terkettik. Bu davranış salondakileri telaşlandırdı ve bizi takibe başladılar. Salonda fakültelerden tanıdığımız, Türkiye'den kaçan bazı komünistleri de teşhis ettik. Sonraki günler hep takip edildik. Millî Türk Talebe Birliği gibi imanlı Türk gençliğinin büyük bir teşkilatına mensup olmamız onları korkutmuştu. Bu toplantıdan bir kaç gün sonra alışveriş maksadıyla gittiğimiz meşhur Karl-Marx str. de kalabalık bir grup öğrenci gördük, bunlar Amerika, Türkiye, İran, Yunanistan ve İsrail hükümetlerini protesto etmekte idiler. Ellerinde kızıl bayrakla meşhur birkaç komünistin resimleri vardı.

Berlin'den ayrılmadan önce Belediye Reisi ile tanıştık ve kendisinden detaylı bilgi edindik. Neticede memleketimizde başkaldırmakta bulunan komünistlerin taktiklerinin Berlin'de yuvalandıklarını tesbit ettik. Bu mevzuuda askerî sivil bütün devlet ricalinin dikkatini çekeriz. Yalnız küçük fakat acı bir hatıramız daha var: Bizi Almanya'ya davet eden teşkilatın yöneticisi ve bir grup arkadaşla, Türkiye Baş Konsolosluğuna gittik. Orada bir Türk memurunun, bir Türk öğrencisine Türkiyedeki idarenin faşistliğini anlattığını duyduk ve gördük. Türk hariciyesinin hangi ellerde olduğu bilinmelidir. Merak sâikasıyla bir arkadaşla Doğu Berlin'e geçtiğimizde karşılaştığımız zorluğu hiçbir zaman unutamam. Yüzü asık, uğradığı insanlık dışı muameleyi kendisine yediremeyen ağlamaklı bir çok insanla karşılaştık. Yeşil üniformalı Alman Komünistleri ve Rus askerleri insanlığın yüz karası bu rejimi ancak silahların gölgesinde yaşatabiliyorlar'

Berlin'in en işlek caddelerinden birinde karşılaştığımız büyük tiraj sahibi gazetelerden birine mensup tanınmış bir gazeteci bize bu meseleler üzerine yazacağını söyledi. Sonradan bu gazeteci grubumuzu basit bir öğrenci ve işçi grubu olarak göstermiş, binbir rica ile çektiği fotoğrafımızın altına komik laflar yazmıştır. Bu Türk gazetecinin ismi bize mâlumdur.

Berlinde gerek grubumuza, gerek diğer vatandaşlarımıza en sıcak ilgiyi gösteren Türk Kültür ve Yardımlaşma Derneği Başkanı Mehmet Demirci ve Nurettin Hoca'ya ve diğer arkadaşlarına teşekkürü bir borç biliriz.»

Evet, yukarda okuduğunuz satırlar gerçektir ve bir gezinin kısa notlarıdır. Biz milliyetçi, vatansever müslüman Türk yüksek tahsil gençliği olarak bu mesele üzerinde önemle durmaya devam edeceğiz.

Genel Başkanımızın Trabzon ve Erzurum Temasları

Genel Başkanımız Ömer Öztürk, beraberinde Genel Sekreter Vekili İsrail Şimşek olduğu halde önce Trabzon, sonra da Erzurum'da bazı temaslarda bulunmuşlardır.

Trabzon'da kalabalık bir öğrenci grubu tarafından karşılanan Ömer Öztürk ve İsrail Şimşek, arkadaşlarımızla birlikte teşkilat binasına gitmişler ve gece geç vakte kadar sohbet edip, İstanbul ve Trabzon'daki faaliyetleri karşılıklı olarak anlatmışlardır.

12/Nisan Çarşamba günü Trabzon Valisi, Milli Eğitim Müdürü ve Emniyet Müdürü ziyaret edilerek, teşkilatımızın çalışmaları hakkında bilgi verilmiş ve yüksek öğretim gençliğinin derdleri anlatılmaya çalışılmıştır. Görüşmelerde yalnızca günümüz gençliğinin meseleleri söz konusu edilmiştir. Yetkililer, genç neslin zihinlerine yalnız bilgi değil, bunun yanında ruhi ihtiyaçlarını tatmin edici, maneviyatlarını düzeltici, tarihimizin meydana getirdiği «özbenliğimize» kavuşturucu bilgi ve kültür hazinelerimizin de aktarılması gerektiğini belirtmişlerdir. Devletimizi yıkmaya mâtuf hâdiselerin fâillerinin bu duygulardan uzak, milli ruh kökümüzden kopmuş hâller oldukları hususunda görüş birliğine varmışlardır.

Aynı gün akşam Ömer Öztürk Huzur Lokalinde «Gençlik Meseleleri» isimli bir konferans vermiştir. Açış konuşmasını Dernek Başkanı Ahmet Bahçivan'ın yaptığı

K.T.Ü. Talebe Derneği Başkanı A. Bahçivan...

K.T.Ü. Talebe Derneği Yönetim Kurulu Genel Başkanımızla.

konferansta Genel Başkanımız Ömer Öztürk, gençlik meseleleri üzerinde durmuş, Milli Türk Talebe Birliği olarak görüşlerimizi ve ileri sürdüğümüz hal çarelerini anlatmıştır.

Daha sonra Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörü Ekrem Göksoy, Temel Bilimler Fakültesi ve eski İstanbul Üniversitesi Kimya Fakültesi Dekanı Saffet Rıza Alpar ile diğer öğretim üyesi hocalarımız ziyaret edilmiştir. Hocalarımızla gençliğimizin bugünkü durumu ve geleceği, üniversiteler kanun tasarısı ve getirdiği yenilikler mevzuunda fikir teatisinde bulunulmuştur. Üniversite gençliğinin anarşiye sürükleniş sebepleri üzerinde durulmuş, yeni üniversiteler kanun tasarısında bugünkü anarşinin müsebbibi Marksistler hakkında daha tesirli tedbirler alınması gerektiği fikri belirtilmiştir.

Trabzon'dan Erzurum'a geçen Genel Başkan Ömer Öztürk ve Genel Sekreter Vekili İsrail Şimşek, Erzurum'da Erzurum Valisi, Milli Eğitim Müdürü, Emniyet Müdürü ve Kolordu Komutanı ile görüşmüşlerdir. Yüksek tahsil gençliğinin bugünkü durumu ve teşkilatımızın faaliyetleri kendilerine anlatılmıştır. Benliğini kaybetmiş

(Devamı 6. Sayfada)

Konferanstan bir görünüşü...

Şiir Yarışması

M.T.T.B. Orta Öğretim Komitesi Genel Merkezi tarafından tertip edilen «İstanbul Lise ve dengi okullar arası şiir okuma müsabakası» 15/Nisan/1972 cumartesi günü saat 14.00 de Genel Merkezimizin Çağaloğlundaki konferans salonunda yapılmıştır. Müsabakaya sekiz okul üçer kişilik ekipleriyle katılmışlardır.

Müsabakanın açış konuşmasını M.T.T.B. Orta Öğretim Komitesi Başkanı Bülent Katkık şu sözlerle yapmıştır: «İstikbalin Büyük Türkiye'sinin temel taşları sevgili arkadaşlarım ve cemiyet mimarları muhterem öğretmenlerim... M.T.T.B. Orta Öğretim Komitesi Genel Merkezi adına hepinizi sevgi ve saygıyla selamlarım...»

Dört sene önce bir avuç genç tarafından kurulan Orta Öğretim Komitesi, bu kadar kısa bir müddet içerisinde, ilkbaharda fıskıran papatyalar gibi, Anadolumuzun dört bucağında, onbeşten fazla subesiyle, Türk Orta Tahsil gençliğinin hizmetine girmiştir.

Yarışmanın jürisi ve davetliler...

Türkiyenin en eski, en büyük ve millî hüviyete sahip yegâne talebe teşkilatı M.T.T.B. nin bünyesinde filizlenen Orta Öğretim Komitelerinin gayesi; Türk orta öğrenim gençliğinin okul dışındaki vakitlerinin faydalı bir şekilde değerlendirilmesini sağlamak, güzel vatanımızın tabii ve tarihi güzelliklerini yakından tanımalarına yardım etmek, orta öğrenim gençliğinin maddî, manevî, bedeni ve fikri ihtiyaçlarını karşılamak, onları birbirleriyle kaynaştırmak, kısaca; orta öğrenim gençliğini her yönden yüksek öğrenime hazırlamaktır. Yani; M.T.T.B. Orta Öğretim Komiteleri, aslında millî eğitime ait olan, fakat bugünkü bozuk eğitim sistemiyle gerçekleşmesi mümkün olmayan bir vazifeyi yüklenmişlerdir.

İşte bu yarışma da, Türk Gençliğinin kendi millî kültürüyle yetişmesi yolunda yapılan faaliyetlerin bir bölümüdür.

Bir şairimizin dediği gibi, «şair arı, şiir bal, cemiyet ise petekdir.» Cemiyetin gıdası olan şiir, bugün rayından çıkmış vagon misali yerde, paramparça ve her parçası bir çocuk elinde oyuncak olmuş, hakiki manasını kaybetmek üzeredir. Böyle bir vasat içinde yetişen gençlik, bugün hakiki şiir zevkinden mahrum kalmıştır. Büyük idealleri işleyen, hakiki Türk şiirinin örneklerini vermek, sizlerin faydalı ve güzel birkaç saat geçirmenizi temin etmek, okullar arası tanışma ve dayanışmayı sağlamak, bu yarış-

manın ana gayesidir. Bu gayeye ulaşabilmek, bizler için en büyük bahtıyarlıktır. Bu yarışmaya, kırka yakın okul davet edildiği halde, sadece sekizi katılmak cesaretini gösterebilmiştir. Bu cesareti gösteren okullara çok teşekkür ederim. İlerde yapacağımız diğer faaliyetlerimize de, aynı alakayı göstermelerini bilhassa rica ederim.

Bundan sonra ananevi bir şekilde her yıl yapılacak olan, «Lise ve dengi okullar arası şiir okuma müsabakasına» katılan bütün kardeşlerime, muvaffakiyetler temenni ederim.»

Açış konuşmasından sonra M.T.T.B. Orta Öğretim Komitesi Tiyatro Kolu tarafından sahneye koyulan «A-yıkla Pirincin Taşını» adlı eser oynanmış, daha sonra da Millî Eğitim Müdür Muavini Enis Türköz, İstanbul Kız Lisesi edebiyat öğretmeni Nermin Pekin, Ankara Gazi Lisesi Öğretmeni Mehmet Soyak, Edebiyat Fakültesi Türkoloji bölümünden Bekir Oğuzbaşaran ve M.T.T.B. İcrâ Konseyi üyesi Metin Önal Mengüçoğlu'ndan mütesekkil jüri önünde yarışmaya başlanmıştır.

Yarışmaya şu liseler yanlarında belirtilen ekip ve şairlerle katılmışlardır.

1 — Bakırköy Lisesi; Uyan (Metin Eloğlu) Şive Han-
oğlu, Kızılrnak (Fazıl Hüsnü Dağlarca) Ali Hasdemir,
Türkiye (Atilla İlhan) Rukiye Sinanoğlu. (Fon müziği
ve koro eşliğinde okumuşlardır.) 2 — İhsan Mermerci Li-
sesi; O İhtilal Bayrağı (B. Kemal Çağlar) Canan Yıl-
maz, Desem ki (C. Sıtkı Tarancı) Şükran Reva, Çanakka-
le Şehitlerine (M. Âkif Ersoy) M. Gökhan Eryılmaz. 3 —
İstanbul Kız Lisesi; Sessiz Gemi (Y. Kemal Beyatlı) Be-
tilay Beker. 4 — Gemi Yapı Sanat Enstitüsü; Kutup İn-
sanları (Yücel Özen) Samet Günel, Anadolu (Sezai Tuğ-
la) Sezai Tuğla, Agora Meyhanesi (İlhan Onur) Cemil
(Devamı 9. Sayfada)

Yarışmanın ferdi birincisi hediyesini alıyor.

KOMPOZİSYON YARIŞMASI

Milli Türk Talebe Birliği Orta Öğretim Komitesi Genel Merkezi tarafından «İstanbul Lise ve Dengi Okullar Arası Kompozisyon Yarışması» tertip edilmiştir.

1972 Yılı'nın Unesco tarafından «Kitap Yılı» ilân edilmesi dolayısıyla yarışmanın konusu «Medeniyetin Gelişmesinde Kitabın Rolü» olarak tesbit edilmiştir.

Kompozisyon en fazla 1000 kelime olacaktır. Bu yarışmaya her okuldan on yarışmacı katılacaktır.

Yarışmaya iştirak eden kompozisyonlar bir ön eleme-yeye tâbi tutulacaktır. Ön seçim neticesinde seçilen yirmi kompozisyon 20/Mayıs cumartesi günü MTTB konferans salonunda yazarları tarafından jüri ve davetliler huzurunda okunup aynı gün neticeler belli olacaktır.

Jüri aşağıda isimleri bulunan zevattan müteşekkildir: Kadıköy Kız Lisesi Müdürü Alâaddin Kısakürek, Milli Eğitim Müdür Muavini Enis Türköz, Prof. Dr. F. Kadri Timurtas, Prof. Dr. Muharrem Ergin, Nihat Sami Banarlı, Doç. Dr. Salih Tuğ.

Ödüller, birinciye 500 TL. ikinciye 300 TL. üçüncüye 200 TL. olarak tesbit edilmiştir. Ayrıca sona kalan yirmi yarışmacıya çeşitli kitaplar hediye edilip, dereceye giren yazılar Tercüman Gazetesinde ve M.T.T.B. Gençlik Bülteninde yayınlanacaktır.

TRABZON TEMSİLCİLİĞİNDEN HABERLER

1967 yılında bir avuç genç tarafından kurulan, M.T. T.B. Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği, faaliyetlerini geniş bir öğrenci kitlesine yaymayı başarmıştır.

Kitap ve seminer faaliyetlerine de devam eden arkadaşlarımız şimdiye kadar aşağıdaki seminerleri yapmışlardır.

- 1 — Genel Durumumuz — Halil Kara
- 2 — Propoganda ve Komünist propogandaları ve usulleri — Halil Ürün.
- 3 — İslâm ve İnsan — Haydar Bas
- 4 — Taklitlerin Çarpışması — Hasan Mollaoğlu
- 5 — 31 Mart Vakası ve Tarihimizdeki Yeri — Ahmet Bahçivan,
- 6 — Masonluk ve Masonlar — Ahmet Kaya
- 7 — İslâm Ekonomisi — Sami Aydoğan
- 8 — Allah'a İman — Ahmet Bahçivan
- 9 — İslâm'da Aksiyon — Osman Osmanoğlu
- 10 — İslâm'da Hukuk — Osman Yazıcıoğlu
- 11 — İslâm'da Doğum Kontrolü — Adem Gökçe

Ayrıca sık sık sohbet toplantıları da yapılmaktadır. Önceden fakülte içinde olan temsilciliğimiz talebe teşekküllerinin Üniversite dışına çıkarılmalarından sonra, Trabzon'un merkezinde çalışmalarına devam etmektedirler.

Arkadaşlarımız, Trabzon'da Üniversiteye hazırlık ve lisan kurslarını asistanlar yönetiminde vermek üzere, faaliyete geçmişlerdir.

Kitap Kritiği Yarışması

Unesco'nun 1972 yılını «Kitap Yılı» ilân etmesi dolayısıyla Müdürlüğümüz tarafından bir «Kitap Kritiği» yarışması açılmıştır.

Yarışmaya talebe olan herkes katılabilir. Kelime tahdidi yoktur. Kritik istenilen uzunlukta olabilir. Kitap seçimi de yarışmacıya bırakılmıştır. Değerlendirme Müdürlüğümüz tarafından yapılacaktır.

Dereceye girenlere çeşitli kitaplar hediye edilecek ve yazılar bültenimizde yayınlanacaktır.

MTTB Basın Yayın Müdürlüğü

GENEL BAŞKANIMIZIN TRABZON VE

(Baştarafı 4. Sayfada)

anarşistlerin, kendini cemiyetten tecrit etmiş, vatan için çalışma enerjisini tüketmiş şahsiyetsiz ve fikirsiz gençlerimiz bu hâle düşüş sebepleri üzerinde durulmuştur. Bu gençlerin Türk çocukları oldukları unutulmadan, neden kötü yola düştükleri, ilmi usullerle incelenip hal çareleri aramak gerektiği fikri ortaya çıkmıştır.

Daha sonra Rektör Vekili, Prof. Dr. Şaban Karatas, Prof. Dr. Lütfi Ülkümen ve bir kısım öğretim üyeleri ile görüşmeler yapılmıştır. Hocalarımız gençliğin derterine yalnız kanun formaliteleriyle çâre bulunamayacağını, gençlere «Devlet» mefhumunun aşılması gerektiğini belirtmişlerdir. Hiçbirşeye inanamayan dünya gençliği misal olarak verilmiştir.

Aynı gün akşam MTTB Erzurum İcrâ Konseyi Lokalinde bir konferans düzenlenmiştir. Konferansta rahat-sızlandığı için Ömer Öztürk konuşamamış, gençlik meseleleri ile ilgili konuşmayı Genel Sekreter Vekili İsrail Şimşek yapmıştır. Konuşmasında dünyadaki talebe hareketlerinin tarihi seyrini, memleketimizdeki talebe hareketlerinin tarihini, mahiyetini, özelliklerini ve sebeplerini anlatmıştır. Bilhassa son yıllarda masum talebe derterine bürünerek komünizmi yurdumuza sokmak isteyen komünistlerin faaliyetlerini anlatmış, teşkilat olarak yaptığımız teklifleri izah etmiş, teklifimiz üzerine kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığının çalışmalarının derterlere çâre bulmaktan uzak kaldığını söylemiştir.

Görüşmelerini ve ziyaretlerini bitiren Genel Başkanımız Ömer Öztürk ve Genel Sekreter Vekilimiz İsrail Şimşek çok iyi intibâlarla İstanbul'a dönmüşlerdir.

MİLLÎ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
TURİZM VE DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

AVRUPA TALEBE TRENLERİ

YAZ AYLARI BOYUNCA HAFTADA
İKİ DEFA :

- MÜNİH, • LONDRA, • PARİS,
- KOPENHAG ve • TAHRAN

Sferleri ile Türk Talebelerinin hizmetindedir.
Adres: M.T.T.B. Turizm ve Dış Temaslar Müdürlüğü Babıâli cad. No: 37 - Cağaloğlu/İstanbul
Tel. : 26 69 24/9

MTTB KİTAP KULÜBÜ

«KİTAP YILI» TOPLANTISI

MTTB Kitap kulübü her yıl an'anevi bir şekilde tekrar edilen ÜYE TOPLANTISINI 8/4/1972 Cumartesi günü Sosyal İlimleri Enstitüsü salonunda Saat 19.00 da yapmıştır.

200'ü aşkın üniversite talebesinin katıldığı toplantıda Unesco'nun bu yılı kitap yılı olarak tesbit etmesi dolayısıyla çok çeşitli mevzular ele alınmıştır.

İlk konuşmayı MTTB Kitap Kulübü Müdürü Sami Şener yapmıştır. Konuşmasına, MTTB kitap kulübünün üniversite talebelerine, kitabı sevdirmeye, seviyeli kitapları temin ederek geniş bir kültür kazanmalarını temin etmeye çalıştığından bahsederek, «Kitap sevgisi havadan gelecek bir keyfiyet değildir, okundukça sevilen, sevildikçe okunulan bir mahiyet arz etmektedir.» demiştir.

Daha sonra Türkiyede okuyucuya hitap eden neşriyattan bahsederken «gazetenin bile resimlisini ve gayri eiddisini tercih eden bir gençlikle karşı karşıyayız» diyerek, büyük neşir tröstlerinin kitlenin zayıf tarafını yakalayarak hitap ettiğini, diğer taraftan sol'un ise: «hadiseleri istismar veya yanlış aksettirerek her türlü tahlil ve terkipten uzak okuyucu kitlelerini senelerdir iğfal ettiğine» dikkati çekmiştir.

Kitap Kulübü Kitap Yılı Toplantısından Bir Görünüş...

Daha sonraki konuşmayı MTTB Genel Başkan Ömer Öztürk yapmıştır. Kitabı seven ve okuyan üniversiteli gençleri tebrik ve tebci ile konuşmasına başlayan Ömer Öztürk, maârifin talebeye okuma sevgisi verecek bir metod ve gayeden uzak olduğunu söyleyerek, ancak milliyetçi bir zihniyetin bu işi başarabileceğini söylemiştir. Daha sonra mektep sırasında alıştırılmayan ciddi fikir ve idealler genç için ileride sıkıcı birer mesele halinde görülmüyor. Yarının idarecileri geniş cepheli, kültürlü, milliyetçi ve vatansever insanlar olmalıdır demiştir. Genel Başkanımız Ömer Öztürk MTTB nin bu sene kurmuş olduğu FATİH GENÇLİK VAKFI'nın yakında bir matbaa teşekkül ettirerek Kitap Kulübü vasıtasıyla, üniversite talebelerinin kitap ihtiyacını, ucuz ve en iyi bir şekilde karşılayacağını arkadaşlarımıza müjdelemiş, konuşmasını üyelere toplantıya katıldıkları için teşekkür ederek bitirmiştir.

Sinema Kulübü

Macaristan Alevler İçinde

MTTB Sinema Kulübü, bir aylık faaliyetinin son kısmını «Macaristan Alevler İçinde» filmiyle kapatmış bulunmaktadır. Sinema Kulübü oluşu sebebiyle programındaki, sanat değeri belli bir seviyede olan filmleri gösterişinin yanında, kuruluş gayesini de göz önünde tutup «Macaristan Alevler İçinde» filmi sunan kulüp büyük bir taktir toplamıştır. Önceleri dört gün gösterilmesi düşünülen film, daha sonra umumi arzu üzerine bir hafta devamlı programa konmuştur. Filmin afişleri Üniversite ve Fakülte panolarına asılmış ve her gece yüzlerce fakülte gençliği ve halkımız filmi ilgi ile seyretmiştir.

1956 Macaristan ihtilali anında gizli olarak hür gazeteciler tarafından filme alınan gerçek olaylar filmin kıymetini artırmaktadır «Macaristan Alevler İçinde» filmi değeri, bir yandan hayvanlıktan daha aşağı bir idare altında inleyen komünizm zincirini taşıyan bir milletin hürriyet uğruna şahlanması, binlerce kişinin tankların altında ezilişini, mitralyözlere, makinahlara hedef oluşunu mahallinde çekilen gerçek sahnelerle belgelemesi, bir yandan ise diğer harp filimlerinden konuya uygun plânlara eklenmesiyle, ilginç bir montaj filmi oluşudur. Gerçekte filmde ulaşılabilen ve seyirciyi çosturan patetik yükseklik, bir anlamda bu her iki unsurun girişimindeki dengededir.

Şüphesiz filmin sinema tarihindeki değerini zaman gösterecektir, ama «Macaristan Alevler İçinde»nin Romm'un utopik «Sıradan Faşizm»inden çok daha üstün olduğunu söylemek de herhalde bir kehanet sayılmaz.

Kulübümüz aynı filmin 16 m.m. lik bir kopyasını alıp Orta Öğretim komitelerimiz vasıtasıyla bütün liselerde gösterme teşebbüsüne de girmiştir.

ORMAN FAKÜLTESİNİN EDİRNE GEZİSİ

Teşkilatımıza bağlı Orman Fakültesi Talebe Derneğindeki arkadaşlarımızdan kırk kişilik bir grup özel bir otobüsle Edirne'ye gitmişlerdir. Başta yaşadığı çağın mimarisine damgasını vuran Mimar Sinan'ın Selimiye Câmii olmak üzere, Burmalı Câmii, Eski Câmii, eski çarşıları, konakları, Kapıkule ve Karaağaç sınır kapılarını gezen kafile, daha sonra, tarihi Kırkpınar Güreşlerinin yapıldığı ermaydanını görmüşlerdir.

Edirne'deki çeşitli çevrelerle tanışan arkadaşlarımız, Orta Öğretim Komitesinin kurulabilmesi için de bazı temaslarda bulunmuşlardır.

Daha sonra MTTB 49. dönem sekreteri Hüseyin Coşkun ve MTTB Merkez İcra Konseyi Başkanı Yusuf Akkaya konuşmuşlardır.

Konuşmalardan sonra üyelere limonata ve pastalar ikram edilmiş, her üyeye en az 25 lira tutarında çeşitli kitaplar hediye edilmiştir.

Fakültelerarası 1. Basketbol Turnuvası Bitti

M.T.T.B. Spor Kulübünün organize ettiği Fakültelerarası birinci basketbol turuvası 7 Nisan 1972 Perşembe günü yapılan final maçları ile sona ermiştir.

1 Mart 1972 tarihinde başlayan turnuaya dokuz takım katılmıştır. İki grup halinde eliminasyon usulü ile yapılan müsabakalarda grup birinci ve ikincileri finale kalmışlardır. (A) grubunda Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ve M.T.T.B. (A), (B) grubunda ise Hukuk Fakültesi ve M.T.T.B. (B) takımları final müsabakalarını yapmışlardır. 7 Nisan 1972 perşembe günü yapılan maçlardan sonra turnua sona ermiştir.

Final müsabakası başlıyor...

Neticede, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi turnuasının birincisi olmuştur. İkinci M.T.T.B. (B), üçüncü ise M.T.T.B. (A) takımlarıdır. Turnuanın son gününde kalabalık bir seyirci kitlesi, hasın mensupları, kulüb idarecileri, M.T.T.B. Genel Başkanı Ömer Öztürk, Hukuk Fakültesi Dekanı Orhan Aldıkaçtı hazır bulunmuşlardır. Turnuanın kapanış konuşmasını Merkez İcra Konseyi Sekreteri İbrahim Şimşek yapmıştır. Daha sonra Hukuk Fakültesi Dekanı Orhan Aldıkaçtı bir konuşma yaparak, «M.T.T.B. Spor Kulübünün bu faaliyetlerini memnuniyetle karşılıyoruz. Türk Gençliğine her yönde hizmet eden Millî Türk Talebe Birliği'ne teşekkür ederim. Bu faaliyetlerin bundan sonra da sık sık tekrarlanmasını dileirim» demiştir.

Kupaları takımlara M.T.T.B. Spor Kulübü Başkanı Ömer Öztürk vermiştir. Daha sonra şilt dağıtımı yapıldı.

mis ve turnuanın sayı kralığı şilti M.T.T.B. (B) takım kaptanı Mehmet Calkı'ya, turnuanın en teknik oyuncusu Silti Hukuk Fakültesi takımından Ömer Birol'a, ve Turnuanın en centilmen oyuncusu şilti de M.T.T.B. (A) takım kaptanı Kemâl Gündoğdu'ya verilmiştir.

Bu geceye renk katan diğer bir olay ise, M.T.T.B. (A) takımı ile Hukuk Fakültesi takımları arasındaki maç olmuştur. Çok kaliteli geçen maç M.T.T.B. 78-72 kazanmıştır.

Bundan sonra hakemere, organize heyetine ve takımlara teşekkür edilerek, gelecek seneki turnua için teklifler davet edilmişlerdir.

Prof. Dr. O. Aldıkaçtı, Genel Başkanımız Ö. Öztürk ve takımlar toplu halde...

VOLEYBOLDA HİLALİ 3-0 YENDİK

M.T.T.B. Voleybol takımı, İ.T.Ü. salonunda yapılan 3. küme müsabakasında Hilâli 3-0 yenerek grup birincisi olmuştur. Voleybol takımımız ilk maçını 9.4.1972 Pazar günü yine İ.T.Ü. salonunda yapmış ve rakibi Örneksporu 3-2 yenmişti... M.T.T.B. nin bundan sonraki rakipleri maçlara gelmediğinden diskalifiye edilmişlerdir. Böylece M.T.T.B. (L) grubu birincisi olmuştur. Bundan sonra 12 grup birincisi arasında lig usulü ile müsabakalar devam edecek ve şampiyon takım 2. Kümeye geçecektir. Otoriteler takımımızı simdiden kümenin şampiyonu olarak görmekte-dirler.

M.T.T.B. BOKS MÜSABAKALARINI DOĞU KARADENİZE YÖNELTİYOR

Spor Kulübümüz Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon ve Rize'de boks müsabakaları yapmak için faaliyete geçmiştir. Bu sebebe kulüp idarecilerinden Kemâl Gündoğdu ve boks antrenörümüz Sabahattin Yayla bir inceleme gezisine çıkmışlardır. 8 Nisan 1972 günü başlayan bu gezi iki hafta sürmüştür. Yapılan ön çalışmada bu beş şehirde Temmuz ayı içinde boks müsabakaları yapılması kararlaştırılmış ve 8 Temmuz 1972 Samsun, 9 Temmuz 1972 Ordu, 12 Temmuz 1972 Rize, 15 Temmuz 1972 Trabzon ve 16 Temmuz 1972 Giresun olarak maç tarihleri tesbit edilmiştir. Bu bölgelerdeki salon, stad ve diğer meseleler halindedir. Organize işleri o şehirlerdeki Orta Öğretim temsilciliklerimiz vasıtası ile yapılacaktır. Bu müsabakalar (Devamı 15. Sayfada)

Samsun ve Erzincan Orta Öğretim Komiteleri ziyaret edildi

Teskilatımız eski genel muhâsibi Kemâl Gündoğdu Samsun ve Erzincan Orta Öğretim Komitelerini ziyaret etmiştir.

Kemâl Gündoğdu 12. Nisan. 1972 tarihinde Samsun Orta Öğretim Komitesi idarecileri ile bir toplantı yaparak çalışmalar hakkında bilgi almıştır. Temsilcilik İstanbul'un Fetih Günü için hazırlıklara başlamıştır. Tiyatro kolu Nisan ayı sonunda «Bekleyenler» piyesini sahneye koyacaktır. Samsun Temsilciliği bir kitap kolu kurmuş ve faaliyete geçirmiş, bunun için de İstanbul'a üçbin lira-lık kitap sipariş etmiştir. Seminerlere ilginin fazla olması sebebiyle yüz kişilik seminer salonu az gelmeye başlamış ve daha büyük bir yer tutulması için çalışmalara başlanmıştır. Ayrıca Samsun'da Spor Kulübü kurulması için hazırlıklara girilmiştir.

Kemâl Gündoğdu Samsun'dan Erzincan'a geçmiş ve yine Erzincan Orta Öğretim Komitesi idarecileri ile de bir toplantı yapmıştır.

Erzincan Orta Öğretim Komitesi Mayıs ayında «Bay İlerici» piyesini sahneye koyacak ve yaz aylarında bu temsille civar şehir ve kasabalara turneye çıkacaktır.

Orta Öğretim Komitesinin seminerleri devam etmekte ve kitap kulübü çalışmaları mekteplere yöneltilmektedir.

Komite «ağaç dikme kampanyası»nda çok ilgi görmüş ve halkın daha yakından alâkadar olmasına sebep olmuştur.

Ayrıca komite Erzincan'da «Macaristan Alevler İçin» filmi oynamak için faaliyete geçmiştir.

Kelkit Kalkındırma ve Kültür Derneği'nin daveti üzerine Kemâl Gündoğdu Kelkit'te bir gün kalmış ve Kelkit'in milliyetçi gençleri ile bir sohbet toplantısı yapmıştır. Gündoğdu, Türkiye'deki öğrenci hareketlerini ve komünist faaliyetlerini geniş bir şekilde izah ederek, sol tehlikeye karşı halkın ve gençliğin uyanık olması gerektiğini belirtmiştir. Yine milli cephede Milli Türk Talebe Birliği'nin yerini ve çalışmalarını açıklayarak bütün milliyetçi gençliğin parçalanmadan bir bütün halinde hareket etmesi gerektiğini ifade etmiştir.

ŞİİR YARIŞMASI

(Baştarafı 5. Sayfada)

Aykut. 5 — Fatih Koleji; Harap Mâbed (Rıza Tevfik) Celaleddin Gökçekin, Rumeli İçin (Rıza Tevfik) Lahut Süzer, Divan (Rıza Tevfik) Hikmet Batur. 6 — İlk Öğretmen Okulu; Emine Bacıya (Necmettin Efe) günseli Kaya, Kızılırmak Kıyıları (F. Hüsnü Dağlarca) Yıldız Yüzüak, Mustafa Kemal (Atilla İlhan) Nevin Kayacan. 7 — Sultan Ahmet Ticaret Lisesi; İstanbulu Dinliyorum (Orhan Veli Kanık) Özcan Hakcan, Susun Ağlayacağım (Muammer Hacıoğlu) Şükrü Disanlı, Yaz Geceleri (Necatî Cumalı) M. Asım Kaplanoğlu. 8 — İmam-Hatip Okulu; Canım İstanbul (Necip Fazıl Kısakürek) Nuri Efe, Dava (M. Âkif Ersoy) Hüseyin Goncagül, Bayrak (A. Nihat Asya) Süleyman Bayrak.

MALATYA ORTA ÖĞRENİM KOMİTESİ

Malatya Orta Öğretim Komitesi kültürel faaliyetlere başlamış ve ilk olarak arka arkaya beş seminer tertiplemiştir. İlk semineri Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencilerinden Ahmet Ertürk İdeoloji hakkında vermiştir.

Daha sonra sırasıyla İnş. Yük. Müh. Murat Çilesiz «Teknoloji», Malatya Müftüsü Mehmet Nuri Öner «Din», iktisatçı Seyyit Zapçı «İktisat», Lise Öğretmeni Fevzi Özkeser «Vicdan» hakkında konuşmuşlardır.

Bu arada Malatya'daki arkadaşlarımız toplu halde «Eski Malatya»yı ziyaret etmişlerdir.

Ayrıca Malatya Orta Öğretim Komitesi Üniversite ye hazırlık ve lisan kursları açmıştır.

Malatya Orta Öğretim Komitesi toplu halde...

Yarışma bittikten sonra, jüri üyeleri değerlendirmeyi yaparken, M.T.T.B. Folklor Müdürlüğü tarafından folklor gösterileri yapılmıştır.

Daha sonra dereceler ilan edilmiştir. Buna göre birinciliği; 1000 puanla Bakırköy Lisesi kazanmış ve kupaları M.T.T.B. adına kendilerine Sayın Enis Türköz tarafından verilmiştir, ikinciliği; 840 puanla Fatih Koleji kazanmış ve kupaları M.T.T.B. adına Sayın Nermin Pekin tarafından verilmiştir, üçüncülüğü; 833 puanla İmam-Hatip okulu kazanmış ve kupaları yine M.T.T.B. adına Sayın Mehmet Soyak tarafından verilmiştir.

Ferdî birinciliği 385 puanla Fatih Kolejinden Celaleddin Gökçekin Rıza Tevfik'in Harap Mâbed şiiriyle kazanmış ve hediyesi kendisine M.T.T.B. Orta Öğretim Komitesi Başkanı Bülent Katkık tarafından verilmiştir, ikinciliği 365 puanla Bakırköy lisesinden Ali Hasdemir Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Kızılırmak şiiriyle kazanmış ve hediyesi kendisine Bekir Oğuzbaşaran tarafından verilmiştir. Üçüncülüğü ise 330 puanla İstanbul Kız Lisesinden Betilay Beker Yahya Kemâl'in Sessiz Gemi şiiriyle kazanmış ve hediyesi kendisine Metin Önal Mengüçoğlu tarafından verilmiştir.

Neticelerin belirtilmesinden sonra müsabakanın takdimcisi Cafer Özlevent kısa bir konuşma yapmış ve ilgi gösteren okul idarecilerine, öğretmen ve öğrencilere teşekkür etmiştir.

DİN VE AHLAK

Doç. Dr. Salih TUĞ

M.T.T.B. çatısı altında tertiplenen, Sosyal İlimler Enstitüsü derslerine önce kendim adına hoş geldiniz derim. Tahmin ediyorumki, hep birlikte çok kalabalığız. Gönül isterdi ki daha muntazam, daha müsait bir salonda biraz daha karşılıklı olabilelim. Ama, ancak elimizdeki imkânlar bunlar; bunlarla iktifa edeceğiz. Artık âzami iedakârlıkla, burada, küçük çapta bir ilmi mesai göstermeye çalışalım.

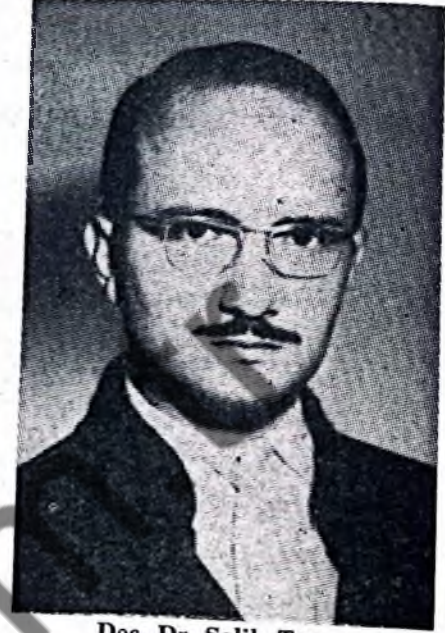
Konumuz «Din ve Ahlak» şeklinde tayin edilmiş vaziyette. Ancak ben bir noktaya işaret etmek isterim; Enstitüyü tertipleiyici arkadaşlar beni herhalde uzaktan fazlaca yetkili görmüşler. Birbirinden müstakil olmasa bile, bu iki büyük alanı benim omuzlarıma yıkmışlar. Ben bir kere dinî tahsil görmedim, ilahiyat tahsili görmedim. Onun hemen yanbaşımda gene diyebilirim ki, ister din-den doğan ahlak olsun, ister beşerî, akli ahlak olsun, bunların da tedrisatını görmedim. Kendi tahsil hayatımda bu iki saha mevcut değil. Benim yetişişim, normal liseden sonra İstanbul Hukuk Fakültesini bitirmek ve oradan Edebiyat Fakültesine asistan olarak intisap etmek ve burada İslâm Dininin cemiyetlerde meydana getirdiği içtimai müesseseleri tetkik etmek, araştırmak şeklinde geçti. Tahsilimin son durağı bu oldu. Biliyorsunuz Edebiyat Fakültesi içinde ilâhiyat yoktur. Hiç bir edebiyat fakültesi bugün ilâhiyat bahsine eğilmek istemez, çünkü bu iş için ilgili İlahîhiyat Fakülteleri var, Yüksek İslâm Enstitüleri var. Son olarak da Erzurum Üniversitesinde, İslâmî İlimler Fakültesi ihdas edildi ve faaliyete geçti. Talebe kabul ediyor, hocalarını teşkil etmeye çalışıyorlar. O bakımdan ben size, bir ihtisas meselesi olduğu için. Dinin kendisinden bahsedecek değilim, ahlaktan da bahsedecek değilim. Ne kaldı diyeceksiniz. Dinin içtimai bazı görüşlerini size aktarmak hedefim olacak.

Vakit de çok dar; gelen programda bir sömestre için iki ders saati görüyoruz ki, ikişerden dört saat eder. Bu dört saat zarfında dinin içtimai görüşünü sizlere arz etmek hakikaten imkânsız. Ama, bazı ana noktaları vermek, bazı fikirleri karşılıklı sizlerle görüşmek suretiyle ipuçları vermeye çalışacağız. Muhakkakki sizlere burada hiç duymadığınız şeyleri söyleyecek değiliz. Arapça-Türkçe karışımı bir tekerleme var: «Et-tekrârü ahsen, velev kâne yüzseksen.» Manası şu: «Bir şeyi tekrar etmek iyidir, yüz seksen kere bile olsa.» Bununla şunu demek istiyorum: Her şeyi detaylarıyla gösterecek olsak, bu bizi M.T.T.B. içinde kurulmuş bulunan Sosyal İlimler Enstitüsünün hedefinden uzaklaştırır. Demek ki size bazı ana noktalardan bahsedeceğiz.

Acaba din nedir? Bir nebze buna dokunalım. Neye cevap verir, nasıl bir mahiyeti vardır? Din tamamen ferdi, şahsi bir şey midir, hangi suallere cevap verir, aynı zamanda içtimai bir şey midir? Hangi zihni alanları tatmin eder? Umumiyetle dinî alana eğilip alâka duyan insanlar(üç sınıfta toplanabilir: 1 — Mânen ve rûhen aşırı

Bu ders 3/Aralık/1971 tarihinde M.T.T.B.

Sosyal İlimler Enstitüsünde verilmiştir.

Doç. Dr. Salih Tuğ.

2 — Dindar olmakla beraber mistik sahaya eğilemeyecek bir mânevi yapıya sahip insanlar, hassas ruhlular. Maddî bakımdan uzun, kısa, orta boylu insanlar olduğu gibi zihni melekeleri bakımından da insanlar çok zeki orta zekâlı ve zeki olmayanlar diye ayırmalara tabi tutulabilirler. Akli bakımdan yükseklik nasıl bir derecelendirmeye sahipse, ruhi ve manevi alanlarda da insanlar, bazı kapasitelerle, vasıflarla yüklüdür. Bu yüklülük çok iyi tezahür etmiş olabilir; yüksek ruhlular, manevi bakımdan bir gelişme, bir tekâmül içinde olan insanlar, vasat ruhlular, manevi yapıya sahip olanlar gibi. 3 — Bir de, hiç manevi sahaya eğilemeyecek derecede manevi boşluk içinde olanlar. Bu üç grup dine değişik intibalarla bakar. Bu üç grup insanlar da kendi kendilerine şu sualden sormaktan geri kalamazlar: Meselâ: ben kimim, nereden geldim, nasıl bir maziye sahibim, şu insan denilen şey, cemiyet nerelerden gelmiş? İnsan nedir, acaba mak-sadı, gayesi nedir insanın? Niçin yaratıldım, nereden geldim, acaba nereye gideceğim, öldükten sonra ne olacağım gibi sualler bu üç alandaki insanları meşgul eder ve buna cevap arar. O bakımdan denilebilirki din; bu suallere, bu araştırma istikametlerine aşağı yukarı en iyi cevapları verir ve insanları tatmin eder. Rûhen ve mânen iktisadî, tekâmül etmiş olan insanlar, bu konuda en tatmin edici cevapları insanlara nakledebilirler. Kendileri de zaten kalpleri huzur için de bu suallerin cevabını idrak etmiş olarak hayatlarını devam ettirirler. İnsanları ezelde ne oldukları ve ebede ne olacakları problemi u-

parçalar halinde bize kadar içindeki malûmat kısmen ve tefsir edilmiş şekliyle ulaşmış bulunmaktadır. Bu kitabın, bu tarzda elimize kadar gelmiş olan parçalarına dayanarak yaptığımız tetkikte Tek Allah inancı görmekteyiz. Ancak tatbikatta, mecûsi olarak gördüğümüz kimse-lerde, zamanla düalizmin (yani ikileme, seneviyye) ortaya çıktığını müşahede ediyoruz. Bu düalizm iyilik ve kötülük tanrısı şeklinde kendisini gösterir, bu ikisi devamlı biribiri ile savaş halindedir. Umumiyetle kötülük tanrısı muzaffer olur. Ancak bu çatışma, bu iki tanrı arasında devamlı bir halde cereyan eder. Zaman içinde Mecûsilîğin Tek Allah inancından uzaklaşıp düalizme, yani Tek Allah inancından dışarı çıkmaya başlaması esnasında Mecusilikte ateşe tapma inancının da, bu tatbikatta kendisini gösterdiğini görüyoruz. Bu suretle, bu din de dejenere olmuş, fakat elimizde mevcut delillere göre esasta Kitâbi olan ve Tek Allah inancına dayanan bir din olarak Hz. Peygamberin sağlığına kadar yaşamıştır. Hatâ tek Allah inancının ötesinde, bu dinde, meleklerle, peygamberlere, vahy ve Cennete inancın da mevcut olduğunu görüyoruz. Nihayet bu Mecusilik hakkında söylenecek bir şey de, bu kitaplara, ancak elimize kadar gelen parçalarına bakacak olursak bir diğer peygamberin, bir diğer kurtarıcının geleceğini ve bazı şeyler getireceğini vaatmesidir. Dikkatimizi çeken hususlardan biri de budur. Bu gelecek olan kimseye «Soşyant» yahut «Astvat Ereat» adı verilir. Soşyant «âlemlere rahmet» Astvat Ereat ise «halkı ayağa kaldıran» manasına bir kelimedir. Böyle bir kimsenin geleceği mecusilik inancı çerçevesinde mevzuubahs edilmektedir.

BİRAHMANLIK:

Büyük dinler arasında zikre sayan olarak, Hz. Peygamberin sağlığında yeryüzünde yaşamakta olanlar arasında Bırahmanlık gözümüze çarpar. Bırahmanlık hususunda Kur'an'da doğrudan doğruya bir işaret gözümüze çarpmaz. Yani Bırahmanlık kelimesini zikrederek bu dinin mevcudiyetine Kur'an işaret etmez. Bırahmanlık bir takım hususiyetleriyle bize, vahye dayanan, Tek Allah inancını taşıyan evveki dinlerin intibalarını vermektedir. Yani Bırahmanlıkta Tek Tanrı inancı mevcut olmakla beraber bunun tezahürlerine de tapma şeklinde bir inanış yolu açıktır. Meselâ nehir kavşaklarına, güneşe, aya, ağaca, kayaya, hatta bazı canlı hayvanlara, maymun cinsinden bazı hayvanlara, tapma bu dinde yer almıştır. Bunları temsil etmek üzere yapmış oldukları bir takım putlara dahi tapma yoluna giderler. Bırahmanlık kapalı bir dindir, bütün insanları içine alma gayesi gütmeyiz, güdemeyiz. Çünkü inanç yapısında, tenâsuh yoluyla bir ruhun, öldükten sonra diğer bir şeye kalbolması telakki-si vardır. Bir kimse ancak Bırahman bir aileden doğmak suretiyle Bırahman olabilir. O kimsenin tenâsuh yoluyla, yani ruhunun bir cisimden başka bir cisme girmesi yoluyla, binlerce sene sürecek olan bir tekâmüle uğraması ve bu tekâmül sonunda nihâyet bir Bırahman aileye intikal etmesi ve bu Bırahman aileden doğmak suretiyle o Bırahman dinine girmesi mümkündür. Yani bir kimse ben Bırahman olayım dese, bu itikada göre, Bırahman olmasına imkân ve ihtimal yoktur. Ancak Bırahmanlıkta öyle bazı mefhumlar vardır ki, yahut kendi içinde öyle bazı kıssalar, vak'alar anlatılır ki bu bizim dikkati-

kimse vardır ve bu olayı anası sebebiyle evden bir hayat sürerler, ormanlarda vakit geçirirler. Gözetilmez bir gün o bölgenin hükümdarı, karısı Sita'ya aşık olur ve onu Râmanın elinden çeker alır. Fakat Sita'ya âşık olduğunu bilir. Neticede kurtuluşa erer. Sita iffetini Bırahmanlıkta anlatılır. Hz. İbrâhîm'in başından bir kızı perest olmadığı için babasının evinden tapmadığı için, Babası Sâre ile beraber yaşarken Mısır Hükümdarı tarafından karısı saraya alınır. Fakat Sâre iffetini korumasını bilir. Bunu bir takım mucizelerle başarır. Hükümdar kızı disini, bir rivâyete göre, kızı ile birlikte Hz. İbrâhîm'e geri gönderir. Kurtuluş bu suretle tahakkuk etmiş olur. Aşağı yukarı benzer bir vak'a gibi durmaktadır. Bunun tesbiti, üzerinde araştırmalar yapma ve bundan yararlanma bir netice çıkarma, dinler tarihi üzerinde çalışacak olanlara aittir. Bırahmanlıkta bildiğimiz gibi, bir mukaddesiyeti meselesi vardır. Kur'an'da yukarıda söylediğimiz gibi Bırahmanlıkla ilgili doğrudan doğruya isim zikretmek suretiyle bir bahis açılmış olmamakla beraber 20. surenin 85 den 97. âyetine kadar olan kısımda «altın buzağı» tâbiri geçer ve «altın buzağı» ya tapma meselesi söz konusudur. Bir de gene bu âyetler arasında (20. surenin 85-97. âyetleri), «dokunulmazlık» kelimesi ile işaret edilen bir mefhum da rastlıyoruz. Bunun ötesinde Bırahmanlık, Tek Tanrı inancına sahip olmakla beraber, onun dışında bir takım putlara da tapmak inancını kendi nezdinde toplamıştır. Bu putlar o kadar çoktur ki, dört yüz milyon kadar olduğu bu din tarafından kabul edilir. Bu aşağı yukarı Bırahman dinine mensup olanların adından daha fazla bir tanrı miktarıdır.

Bırahmanlıkta da, gelecek olan bir «kurtarıcı», bir «tamamlayıcı» dan bahis vardır. İlerde gelecek olan, beklenen bu kimse Naraşansah Astivişyat «övlümeye lâyık kişi» olarak sıfatlandırılır kendi tâbirleriyle. Bu gelecek olan kurtarıcı, dikkat çekici bir takım izahlarla Bırahmanlıkta anlatılır. Bunun arabasını develer çekecek ve Cennete kadar götüreceklerdir. Biraz evvel Bırahmanlıkta bir tenâsuh inancından bahsetmiştik. Bu tenâsuh zincirinde Bırahmanlara göre en son halka, bir muhârip şeklinde olacaktır, ve bu tenâsuh hâdisesi kumlu bir diyarda tahakkuk edecektir. Bırahmanların ilerde gelecek olan «kurtarıcı» ile ilgili kendi kitaplarında vermiş oldukları malûmata göre, bu kimsenin babasının adı Vişnuyasadır ve «Allah'ın kölesi» (Abd'ullah) diye tercüme edilebilir, ana adı Sonti'dir ve bu da «kendisinden emin olunan» (Âmine) manasına gelir. Demekki bir «muhârip» bunların nazarında beklenen bir kimsedir. Babasının adı Allah'ın kölesi, anasının adı da kendisinden emin olunan kimse. Biraz daha açık söylemek icâbederse, Allah'ın kölesi Abdullah ile, keza kendisinden emin olunan kimse de Âmine ile karşılanabilir. Bu dikkatimizi çeken bir husus. Benim bundan bir hüküm çıkarmam yetkim dahilinde değildir, bu konuda hüküm çıkarmak ilâhiyatçılara aittir.

BUDİZM :

Üçüncü din olarak Budizmi ele alacağız. Budizm Bırahmanlıktaki dört yüz milyona varan tanrılar, putlar telâkkisine şiddetle itiraz eden bir inanış manzumesi olarak ortaya çıkmıştır ve putların kırılması, tahrir edil-

mesi, ortadan kaldırılması üzerine şiddetli bir temâyül taşır. Budizm iyilik yapmayı emreder. Dünya hayatından çekilip, onu terketme gayesini benimser ve bu yolda bir insanın kendi nefesine ne kadar eza ederse, o derecede mânen yükseldiği telakkisini taşır. Öyle ki bir kimsenin, yırtık-pırtık elbiselerle, sefil bir vaziyette dilencilik etmesi, belki ulaşabileceği en yüksek mertebedir. Bu arada Budizm insanlara tefekkürü, inzivayı ve devamlı düşünce hâlini emreder. Budizmi insanlara takdim eden, arz eden Buda Şakyamuni adında bir zattır. Kendisi bir hükümdarın oğlu idi. Bir gün kendisi sarayda iken, bir çölinün tabutunu görmüş ve bu kendisinde büyük bir inziva arzusu husule getirmiş, saray hayatını terketmiş, ormanlara çekilmiş, tam bir tefekkür ve insanlardan uzaklaşma hali içinde seneler geçirmiştir. Nihayet bir «incir ağacı» altında tefekkür halinde dururken irfana varmış, yahut hakikatın kendisini idrâk etmiştir. Budizm, Brahmanlığa karşı bir antitez, bilhassa putperestliğe karşı bir antitez olarak çıkmasına rağmen, Buda Şakyamuni'nin ölümünden sonra bizzat Buda'nın kendi heykelleri yapılmış, budistler bu heykellere tapar olmuşlardır. Öyle ki, samimî ve putların, heykellerin hiç bir mukaddes tarafı olmadığına inanan budistler bile, cemiyete birden bire yayılmış olan bu kuvvetli put inancıyla baş edememişler ve putları kırmaya dahi teşebbüs edememişlerdir. Budizm aslında putların kırılması taraftarı ve tezinde olan bir din olmasına rağmen, kendi putunu yıkmak iktidarını daha sonraki nesillerinde gösterememiştir. Kur'an'da da Budizme doğrudan doğruya bir atıf yoktur. Ancak bazı işaretler dikkatimizi çekmektedir. Bazı müfessirler Kur'an'da iki defa zikri geçen Zül-Kifl'den bahsederler. Bu Kifle mensup, Kifilli demektir. Budanın doğum yeri olarak biz Kapilavastu şehrinin gösterildiğini biliyoruz. Müfessirler, «acaba bu Kapilavastu, Kifl kelimesiyle bir irtibata sahip midir» ler. Sadece bir teorik düşüncedir. Tabii bu iki kelimenin benzemesi bir hükme varmamıza kâfi gelmez. Ama Zülkifl'i Kapilavastu ile izah etmeye çalışan bir grup müfessir mevcuttur. Bu arada Kur'an'ın 95. Süresinin 1. âyetinde 'Allah'ın bir yeminini görmekteyiz. Burada İncir Ağacı, Zeytin Ağacı, Sînâ Dağı ve Emin Şehir (Beled'ül-Emiin) tabirleriyle kuvvetli bir yemin verilmiştir. Bazı müfessirler, buradaki zeytin ağacının Hristiyanlığı temsil ettiği fikrini ileri sürerler. Sina Dağı ise Museviliği temsil ederler. Ve nihayet Be'led'ül-Emin'de İslâm'dır. Yani Mekke'ye işaretle Beled'ül-Emin denmiştir. İşte buradaki «İncir Ağacı» ile bir kısım müfessirler, Buda'nın getirmiş olduğu, putlara karşı tek Allah inancında olan dinin sembolü olduğu hususunda bir tahminde bulunmaya çalışırlar. Aynı şekilde Budizmde gelecek bir kurtarıncının mevcudiyetine dair haberler görmekteyiz. Bu gelecek kimse Budizmde Maitreya namıyla anılır. Bu da, «herkese ve âlemlere rahmet» (Rahmeten'il-Âlemin) olan mânâsıdır.

SÂBİLİK :

Gene Hz. Peygamberin sağlığında, yeryüzünde insanlar arasında mevcut dinlerden dördüncüsü olarak Sabiîliği görüyoruz. Kur'an'da Sâbilere sadece işaret vardır, ismen geçer, tafsilat yoktur. Biz âyetlerin gelirden öyle anlıyoruz ki Sâbilere bir kitaba da sahiptiler. Kur'an'da bu kabul edilmiştir. Ancak son zamanlarda, gerçekten de bir kitabın Sâbilere arasında vaktiy-

le dolaştığı kanaatine varılmış bulunmaktadır. Bunlar yıldızlara taparlardı ve yedi ülkede mevcut, yedi tapınağın, yedi gezegeninin tesirinde olduğu kanaati bunlarda mevcuttu. Hattâ bunlara göre Mekke'de bulunan Kâbe şehri Zuhâl gezegeninin, yani Satürn gezegeninin tesiri altındadır.

YAHUDİLİK (Müsevilik) :

Bu arada yine Hz. Peygamberin sağlığında mevcut dinler arasında Yahudiliği tesbit ediyoruz. Size Yahudiliğin burada bütün tafsilâtıyla gösterilmesi fazla olur. Ancak Yahudiliğin tek Allah inancına ait bir din olduğunu göstermekte ve hakikaten bir mukaddes kitap olan Tevrat ile evvelki peygamberlerin kabul edildiğini zikretmekte fayda vardır. Kur'an'da yahudilik bol bol ele alınmıştır. Hattâ Mûsâ Peygamberin getirmiş olduğu dine bağlı ve onun sağlığında veya sonraki nesillerde sâdik kimselerin üstünlükleri medh edısıyla anlatılır ve yine Kur'an'da yahudilerin her nedense hakir görülmesi, insanlar tarafından çeşitli cemiyetlerde eziyet görmeleri, bunların ilâhi kanunları terketmelerine ve bunun dışında bir hayatı tercih etmelerine bağlanır. Bugün elimizde bulunan Tevrat, emin ve katkısız veya eksiksiz bir şekilde bugüne kadar gelmiş değildir. Tevrat, birincisi Nabukatnasser namında bir hükümdarın, keza onun arkasından Timus namında diğer bir hükümdarın ayrı ayrı zamanlarında toplatılmış ve tamamı tahrip edilmiştir. Ancak bu hükümdarların almış oldukları tedbirler, yüzlerce sene sonra telâfi edilmeye çalışılmış ve Tevrat daha sonraki Yahudi din adamları tarafından yazılmak suretiyle toparlanmaya ve muhafaza edilmeye çalışılmıştır. İşte bu sebeple yüzlerce sene sonra yazılmaya çalışılan Tevrat'ta bir takım tutmazlıklar, tezatlar ortaya çıkmıştır. Yahudilikte de gelecek olan bir kimseden bahsedilir. Tevratın (Tesniye) bölümünde 18. babın 18. cümlesinde şöyle bir ifade vardır: «Ey Mûsâ; ben onlara kendi kardeşleri arasından senin gibi bir peygamber çıkaracağım ve kelimelerini onun ağzına yerleştireceğim, o benim emredeceğim her şeyi onlara tebliğ edecek».

HİRİSTİYANLIK:

Hiristiyanlık hemen Yahudiliğin yambaşında, Hz. Peygamberin sağlığında büyük bir din olarak cemiyetlerde yaşamaktaydı. Hattâ Arap yarımadasında, Hicazda, Medinede, bazı Hiristiyanların mevcudiyetine rastlamaktayız. Kur'an'da, Hz. İsa açıkça zikredilmiştir ve İsa'nın Allah'ın Elçisi olduğu ifade edilmiştir. Anasının bâkire Meryem olduğu, bir babaya sâhip bulunmadığı açıkça söylenir. Ancak Kur'an'da Hiristiyanlığın bu tarzda anlatılmasına rağmen, Hz. İsa'dan sonra bir takım yeni inanışların çıktığını görüyoruz. Bunlardan biri —ki Teslis inancıdır— üçleme, Allah'ı üç kuvvete görme, Allah'ı üçe bölerek düşünmedir. Hz. İsa'nın Allah'ın oğlu olduğu inancı, hattâ Meryem de tapma inancının Hiristiyanlığa girmesi (maryolatri), haç denilen çarşıya bir kudsiyet izâfe etmek, Dini bir takım resimlerin ortaya çıkması (ikonalar) yani bazı tasvirlerle kudsiyet izâfe etme, din adamları hierarşisi (Kilise) ve din meclisleri (Konsül'ler) v.s. Bütün bunlar Hiristiyanlıkta sonradan ortaya çıkmış şeylerdir ve Kur'an en büyük hücumunu Hiristiyanlığa karşı bu gibi noktalarda ya-

par ve kiliseye, kiliseyi idare eden din adamlarına şiddetle hücum eder ve onların Hz. İsa'nın getirmiş olduğu vahye dayanan dini değiştirmelerini takbih eder. Hakikaten Hıristiyan Kilisesinin bir takım Konsüller ve yahut bir takım Sinodlar teşkil etmek suretiyle kendi içlerinde kendi kendilerine dinlerini reforma tâbi tuttuklarını görüyoruz ve bunlar sadece kilise için problemleri hal için teşkil edilmiş bir takım karar organları değil, bunun ötesine geçip gerçekte dine yeni bir şeyler katma dini değiştirme (reform etme) vasıtaları olarak da çalışmışlardır. İncillerdeki kayıtlara bakacak olursak Hz. İsa'nın şöyle dediğini tesbit ediyoruz: «Ben Tevratı değiştirmek için gelmedim. Onu tamamlamak için geldim». Yani Tevratı kabul etmiş oluyor. Bu sarîh ifadeye rağmen, yine biz İncilde «Sen Pol» namındaki bir azizin «Tevratın sonu İsa ilemdir» dediğini görüyoruz. Yani İsa gelmiştir ve Tevrat hükümlerini ilgâ etmiştir, demek istiyor. Yine Sen Pol'un bir ifadesine göre «putlara kurban edilen hayvanlar, boğulmuş hayvanlar ve zinâ bir tarafa her şey helâldir». Bu açık kapıdan sonra Hıristiyanlıkta domuz etinin yendiğini, şarabın içildiğini Cumartesi gününün mukaddesliğini, yahut tatil günü olmasının bir kenara bırakıldığını, nihayet sünnet (hıtan) âdetinin kaldırıldığını görmekteyiz. İşte bütün bunlar Hıristiyan Kilisesinin ortaya çıkardığı, bir takım reformlar çerçevesinde ortaya çıkardığı yeniliklerdir ki Hz. İsa'nın getirmiş olduğu ve etrafındakilere tebliğ ettiği dinin esasını değiştirip başkalaştırmıştır. Bu noktadadır ki Kur'an, Hıristiyan Kilisesine ve Kilise mensuplarına, din adamlarına şiddetle çatmaktadır. Hz. İsa bildiğiniz gibi kendi söylediklerinin yazıya geçmesini istememiştir ve kendi ifadesine göre vazifesinin üç yıl devam edeceğini söylemiş, onun bu vazifesini tamamlayacak bir kimsenin de ilerde geleceğini haber vermiştir. Bu gelece kolan kimseye İncil «hakikat ruhu» kelimeleleriyle tercüme edebileceğimiz bir de isim vermektedir. Yuhanna İncilinin 16. babının 7-14 cümlelerinde bu mevcuttur. Yine çok kuvvetli bir sahibin geleceği Markos İncilinin 12. babının 1. ilâ 9. cümlelerinde gösterilmiş bulunmaktadır. Hz. İsa kendi sözlerinin yazıya geçirilmesini istememiş ve kendi devrinde hiç bir şey yazılmamıştır. Fakat kendisinden sonra havârilere kendi hatırladıklarını ve Hz. İsa'nın hayatına dair buldukları şeyleri yazmışlardır. Daha sonraları bu yolla yazılmış yetmiş kadar İncilden bahsedilir. Fakat Kilise Konsülü kararıyla bunlardan dördü resmi İncil olarak kabul edilmiştir. Bu İnciller arasında dahi, değişik hafızalardan yazılmış olmaları ve farklı yorumlanmalar sebebiyle bir takım tezatlar görülmektedir. Demek ki bugün elimizde bulunan İncil Hz. İsa'nın titizlikle yazdırmış olduğu, vahye istinat eden bir kitap olmayıp, sonradan yazılmış bir biyografi, bir hayat hikâyesi mahiyetindedir. Hz. İsa'nın hayatındaki vak'aları göstermesi bakımından, metodu itibariyle İncil, Hadislere benzemektedir. (Hadisler hiç bir zaman va-

hiy değildir. Hadis-i Kudsi dediğimiz bir takım müstesna vahiyler de, Kur'an mânasında vahiy değildir.)

Buraya kadar size Bırahmanlık, Mecûsilik, Sâbilik, Budizm, Müsevîlik ve Hıristiyanlığı kısaca tanıtmış oldum. Bütün bunlarda Tek Allah inancı müşâhede edilmektedir. Aynı zamanda bunların hepsinde bir Hesap Günü mefhûmu vardır.

Allah zaman zaman çok adedde peygamber göndermiştir. Bu peygamberlerin bir kısmı kitaplara sahip olmuşlardır. Bir kısmının kitabı olmamakla beraber kendi hayatları boyunca insanlara ruhi ve manevî alanda istikamet vermeye çalışmışlardır. Öyle peygamberler gelmiştir ki; bunların hem kitabı, hem sözleri vardır ve hem de, bunlar bir cemiyeti idare etmişlerdir. (Hz. Mûsâ misalinde olduğu gibi). Bunlar cemiyeti idare ederken gayet tabii, ilâhî bir takım emirlerle cemiyete yön vermeye çalışmışlardır.

Nihayet bu peygamberler zincirinin en son halkası olarak İslâm Peygamberi Hz. Muhammed'i görmekteyiz. Acaba esas itibariyle, diğer dinlerin taşımış olduğu müsterek vasıfların ötesinde, veyahut belki de hemen içinde onun getirmiş olduğu tez nedir, hangi tez ile İslâm ortaya çıkmıştır, neye karşıdır, neyi inşâ edip kurmuştur ve hakikaten cemiyette ne gibi bir istihale ortaya çıkarmıştır, meselâ: inanış sahasında, sosyal müesseselerde, zevklerde, sanatta v.s. de. Bu ayrı bir konudur. Biz bu giriş mahiyetindeki izahımızla, sizlere bir geliş gösterdik. Hz. Peygambere kadar İslâm Dini ortaya çıkıncaya kadar bir geliş var. Bu gelişte bir kök, bir membadır ve müşterektir. Allah, insan denen yaratığın yüzünde yaşamasını irade etmiş ve bu insan cemiyetlerinde felâhın mevcudiyetini istemiş, bunu temin için de bir takım vazifeliler göndermiştir. Biz bilemediğimiz nispette, bu elçileri, yani resûlleri tesbit edebiliyoruz. Bunun ötesinde tahminlerimiz var ki Kur'an'da ve hadislerde bulunan, bir takım işaretlerden, faydalanarak bazı peygamberlerin, bazı dinlerin mevcudiyetini ortaya çıkarabiliyoruz. Fakat bunların zamanla cemiyet içinde terediye uğradığını, iyi anlaşamadığını, yanlış tatbik edildiğini görüyoruz. Bu yanlışlıklardan, bu tefessüh etmiş durumdan insanları kurtarmak üzere hemen birkaç nesil sonra veya aynı nesil içinden bir peygamberin yeniden vazifelendirildiğini ve insanlar için yine felâh yolunu açtıklarını görüyoruz. İşte bu peygamberler zincirinde en son halkayı teşkil eden Hz. Peygamberin beraberin getirip ortaya çıkardığı tez ne idi? Hayat görüşü, cemiyet görüşü inanç görüşü ne idi? İslâmın cemiyete aksetmiş olan bir takım tarafları vardır. Hakikaten işin bu tarafı, içtimâî müesseseler tarihi olarak karşımızda durmaktadır ve ayrı bir konu teşkil eder.

Başladı

M. T. T. B. Tiyatro Müdürlüğü sahneye bir eser koymak için faaliyete geçmiştir.

Bu maksatla yüksek tahsil öğrencilerinden elli kişilik bir grup kuran Tiyatro Müdürlüğü, elemanlarına temel tiyatro bilgisi vermek gayesiyle Prof. Dr. Mehmet Kaplan, ve Mustafa Necati Sepetçioğlu'nu davet ederek seminerler vermiştir. Ayrıca Rejisör Üstün İnanç da tiyatrocak arkadaşlarımıza bir seminer vermiştir. Seminerler Sah

günleri saat 17.30 da yapılmaktadır.

Tiyatro Müdürlüğümüz önümüzdeki günlerde Mustafa Miyasoğlu'nun «Umut Suları» adlı piyesini sahneye koyacak ve piyesin rejisörlüğünü Şehir Tiyatrolarından Yalçın Akçay yapacaktır.

Arkadaşlarımız bu oyunu İstanbul'da oynayacaklar, sonra da Anadolu ve Avrupa turnesine çıkarak bazı festivallere katılacaklardır.

FAKÜLTELERARASI I. BASKETBOL TURNUVASI BİTTİ

(Baştarafı 8. Sayfada)
lara tanınmış boksörler götürülecektir. Seyfi Tatar, Hak-
kı Sözen, Nazif Kuran, Arif Doğru gibi meşhurlar müs-
abakalara katılacaklardır. 30 kişilik kafiye ile yola çıkıla-
cak ve her şehirde iki takım halinde gösteri maçları yapı-
lacaktır.

LİSELER ARASI MASA TENİSİ TURNUASI BAŞLIYOR

M.T.T.B. Spor Kulübünün tertiplelediği Liselerarası

Masa Tenisi Turnuası Nisan ayı sonunda başlayacaktır.
Turnua Liseler arasında bir hayli ilgi uyandırmış ve 22
takım müsabakalara katılmak için müracaat etmiştir.
Masa Tenisi Federasyonu her türlü malzeme yardımını
yapacaktır. İstanbul Bölge Ajanlığı da organize ve hakem
hususunda yardıma hazır olduğunu bildirmiştir. Turnua
M.T.T.B. Spor Salonunda yapılacaktır...

M. T. T. B.

İZMİR İCRÂ KONSEYİ BAŞKANLIĞI

TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ÜNİVERSİTE TALEBELERİ VE ÖĞRETİM

ÜYELERİNE AMATÖR - PROFESYONEL

Şoför Ehliyet Kursu

MÜRACAAT: M. T. T. B. İZMİR İCRÂ KONSEYİ

BAŞKANLIĞI TRAFİK EĞİTİM

MÜDÜRLÜĞÜ

Tel: 27206

Basmahane — İZMİR

MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
TURİZM VE DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

AVRUPA ÇALIŞMA KAMPLARI'na

1972 YAZ AYLARINDA TÜRK YÜKSEK
TAHSİL GENÇLİĞİNİN İSTİFADESİNE
SUNAR.

Detaylı malûmat için Müdürlüğümüze
müracaat ediniz.

Adres: M.T.T.B. Turizm ve Dış Temaslar Mü-
dürlüğü Babıâli cad. No: 37 - Cağaloğlu/İstanbul

Tel. : 26 69 24/9

MTTB Merkez İcrâ Konseyi

Toplandı

MTTB Merkez İcrâ Konseyi İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının izniyle 6 Mayıs 1972 tarihinde Genel Merkezimiz seminer salonunda üçüncü toplantısını yapmıştır. Tesbit edilen gündem şöyle idi:

- 1 — Açılış,
- 2 — Faaliyet raporlarının okunması,
- 3 — Doğum kontrolü mevzuunda yapılması düşünülen sempozyumun görüşülmesi,
- 4 — İstanbul'un fethinin 519 uncu yıldönümü münasebetiyle yapılacak «Fetih Gecesi» nin karara bağlanması,
- 5 — Üniversiteler kanun tasarısı hakkında yapılacak olan açık oturumun görüşülmesi,
- 6 — 13 Mayıs Spor ve Folklor Gecesi'nin yapılması,
- 7 — Bir önceki Merkez İcrâ Konseyi toplantısında tesbit edilen «Üniversiteler Kanun Tasarısı» ve «Dernekler Kanunu» komisyonlarının faaliyetlerinin okunması,
- 8 — İstanbul ve Anadolu'daki Orta Öğretim Komitelerinin son durumları,

9 — Fakülteler, akademiler ve yurtların son durumları,

10 — Memleketimizin içinde bulunduğu son durumun görüşülmesi ve yorumu,

11 — Dilek, temenni ve kapanış.

Gündem tesbitinden sonra Genel Başkan Ömer Öztürk bir açış konuşması yapmış ve son İcra Konseyi toplantısından beri cereyan eden önemli mevzulara temas ettikten sonra Trabzon, Erzurum ve Ankara'daki çeşitli görüşmelerini özetlemiştir.

Daha sonra söz alan Merkez İcrâ Konseyi Başkanı Yusuf Akkaya oniki müdürlük, üç kulüp ve iki enstitü gibi ihtisas komisyonları tarafından yürütülen çalışmaların, ayrı ayrı anlatmış ve yapılması düşünülen faaliyetleri de sıraladıktan sonra gündemde tesbit edilen maddelerin Merkez İcrâ Konseyi Başkanlığı tarafından yapılan ön hazırlıklarını anlatmış ve sırayla gündemde tespit edilen maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Yedi saat süren toplantı sonunda bir gün sonraki basında da yer alan aşağıdaki bildiri yayınlanmıştır.

BÜYÜK TÜRK MİLLETİ;

«Senelerden beri enternasyonal komünizmin himayesinde, hakiki hüviyetini gizleyerek çalışan yerli komünistler, 12 Mart öncesi ve sıkıyönetim devresinde, gizlenen gerçek yüzlerini göstermişler; grevler, boykotlar, işgal-ler, adam ve uçak kaçırmalar, sabotajlar merhalesini atlatarak, nihayet son hedefi olan ihtilâl safhasına geldiğinde, kahraman ordumuzun korkunç sillesi karşısında şaşkına dönmüşlerdir.»

«Senelerden beri mâsum kisveler altında çalışanlara, alkış tutan, himaye eden hainler, maalesef bugün başka kılıklara bürünme çabasındadırlar. Sözde bağımsızlık mücadelesi veren vatan hainlerinin gerçek yüzlerini; hakiki milliyetçileri ve gerçek vatanseverleri bünyesinde toplayan teşkilâtımız daima ortaya koymuş, onlarla mücadeleyi bir vatan görevi saymış ve bu uğurda her zaman kahraman ordumuzun yanında bulunmuştur.»

«Son günlerde bir uçağımızı komünist ülkeye kaçırarak satılmışlar, devletimizle pazarlık yapma cür'etini (Devamı 5. Sayfada)

Kitap Kritiği Yarışması

UNESCO'nun 1972 yılını «Kitap Yılı» ilân etmesi dolayısıyla, Müdürlüğümüz tarafından bir «Kitap Kritiği» yarışması açıldığını geçen sayımızda bildirmiştik.

Liseden Üniversiteye kadar talebe olan herkesin katılabileceği yarışma, imtihanlar dolayısıyla 15 Temmuz 1972 tarihine kadar uzatılmıştır. Yarışmaya herkes istediği kitapla katılabilir. Kelime tahdidi yoktur.

Dereceye girenlere mükâfat olarak çeşitli kitaplar hediye edilecektir. Hediye edeceğimiz kitaplardan bazıları şunlardır: Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lûgat — Ferit Devellioğlu, Edebiyat Üzerine Makaleler — A. Hamdi Tanpınar, İdeolocya Örgüsü — Necip Fazıl Kısakürek, Şiir Tahlilleri I - II — Mehmet Kaplan, Şiirlerim Necip Fazıl Kısakürek, Türkiye Tarihi Yılmaz Öztuna, Redhouse sözlüğü.

Ayrıca yarışmaya katılanlara dereceye girmeseler dahi, sonra ilân edeceğimiz bir listeden seçecekleri kitapları hediye edeceğiz.

Yarışmaya Türkiye'nin her tarafından katılmak mümkündür.

Dereceye giren yazılar bültenimizde yayınlanacaktır.

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü

M.T.T.B.
MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

1 — BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Teksir Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 — DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

2 — EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisan Okulu
- Fen Okulu

4 — FOLKLOR VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 — FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

6 — İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 — KİTAP KULÜBÜ

8 — KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarihî Günler Komisyonu

9 — KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 — MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 — ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğrenim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 — SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 — M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

14 — SİNEMA KULÜBÜ

15 — TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 — TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 — TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 — TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

M.T.T.B.

MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL BAŞKANLIK

- Babıâli Cad. 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Dış Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- İ.D.M.M.A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticarî İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticarî İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI TEL: 27206

- İktisadi ve Ticarî Bilimler Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü Mehmet Tekelioğlu
Dizgi ve Baskı: Özdemir Matbaası.

Tel: Santral : 26 69 24
Genel Başkanlık : 26 36 74

MTTB Erzurum Mahallî İcrâ Konseyinden Haberler

MTTB Erzurum Mahallî İcrâ Konseyi çalışmalarına devam etmektedir.

Geçen ay içinde öğretim üyelerinden Raşit Küçük, «İnsanlık Boyunca Din ve Düşünce»; Sâcid Arsal «Türk Dili» ve Burhanettin Kayhan da «Gençlik Meseleleri» isimli seminerleri vermişlerdir.

MTTB Erzurum Mahallî İcrâ Konseyi Yönetim Kurulu toplu halde. Kemal Erşan, Mustafa Sarıççek, Abdurrahman Tanıtır, Azmi Aksu, Cemil Çiftçi, Erol Pak.

Ayın son seminerini İslâmî İlimler Fakültesi Fıkıh ve İslâm Hukuku Hocası Dr. Zâhit Aksu vermiş ve «Osmanlılarda Adalet Sisteminin Kuruluşu» nu anlatmıştır. Dr. Zâhit Aksu Şeyhülislâmlık, Kadılık ve Kazaskerlik müesseseleri üzerinde uzun uzun konuşmuş, medreseler hakkında geniş malûmat vererek; medreselerimizin yetiş-

tirdiği Molla Fenâri, Molla Kâsım, Zembilli Ali Cemâli Efendi ve Kemalpaşazâde gibi büyük ilim adamlarımızın üzerinde durmuştur.

Ayrıca MTTB Erzurum Mahallî İcrâ Konseyi asistanlar idaresinde «Üniversiteye Giriş Kursları» açmıştır. Büyük bir ilgi gören kurslar muntazaman devam etmektedir.

Erzurum'daki arkadaşlarımız Erzurum'da spor kulübü kurmak için çalışmalara başlamışlardır. İlgili yerlere başvuran arkadaşlarımız idarecilerden müspet cevap almışlardır.

Erzurum'da bulunan MTTB Talebe Dernekleri şehir içi ve şehir dışı gezilerine devam etmektedirler. Sık sık bu gezileri yapan arkadaşlarımız, civar vilâyetlerde Orta Öğrenim Komitelerimizin kurulması için de temaslarda bulunmaktadır.

Erzurum'daki Üniversiteye Giriş Kursundan bir görünüş

Geçmiş Olsun Telgrafı

Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Kemalettin Eken'e yapılan suikast dolayısıyla Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a, Başbakan Vekili ve Milli Savunma Bakanı Ferit Melen'e, Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç'a, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Faruk Gürler'e, Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Celâl Eyicioğlu'na, Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Muhsin Batur'a, I. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Faik Türün'e, II. Ordu ve Ankara Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Semih Sancar'a ve II. Ordu Komutanı Orgeneral Eşref Akıncı'ya aşağıdaki telgraf çekilmiştir.

«Memleketimizin temel nizamını değiştirmek üzere her türlü anarşik eyleme girişen beynelmînel komünizmin maşası bir avuç satılmış hâin bugün de cinayetlerine bir yenisini eklemişler, milletimizin bekaasının teminatı

şerefli ordumuzun güzide bir komutanına alçakça bir suikastta bulunarak, ordumuzun bu değerli şahsını yaralamışlardır.

Hâdiseyi şiddet ve nefretle tel'in ederken, Türk Yüksek Tahsil Gençliği olarak, başta ordusu olmak üzere, Türk Milletinin bütün güçleri ile komünizmi ezmeğe muktedir olduğunu ve bunu gerçekleştireceğine olan sonsuz inancımızı bu vesile ile bir kere daha beyan eder, şanlı ordumuzun değerli komutanı Kemalettin Eken Paşaya âcil şifalar dilerken, şahsınızda bütün Türk Milletine geçmiş olsun der, Türk Yüksek Tahsil Gençliğinin üzüntü ve geçmiş olsun dileklerinin kabulünü arz ederim.»

Ömer ÖZTÜRK
MTTB
Genel Başkan

MTTB Orta Öğrenim Komitesinin Anketi

MTTB Orta Öğrenim Komitesi Genel Merkezi, Anket ve İstatistik Kolu İstanbul lise ve dengi okullar arasında bir anket yapmıştır. Bu ankete İstanbul'da bulunan lise ve dengi okullardan beş bini aşkın öğrenci katılmıştır. Ankete katılan talebelerin yaş ortalaması genellikle onyedidir.

Anketin Neticeleri:

- 1 — İdeal gençlik anlayışınız nedir?
Milliyetçi, örf ve an'anelerine bağlı bir gençlik anlayışı
- 2 — Okul hayatını sıkıcı buluyor musunuz?
Sıkıcı bulanlar : % 20
Normal « : % 24
İyi « : % 56
- 3 — Şimdiye kadar hiç sınıfta kaldınız mı? Kaç yıl?
Sınıfta kalmayanlar : % 62
Bir yıl kalanlar : % 24
İki yıl kalanlar : % 10
Üç yıl kalanlar : % 2
Dört yıl kalanlar : % 2
- 4 — Okuduğunuz derslerden hangisinin lüzumsuz olduğuna inanıyorsunuz?
Genellikle Batı Müziği, Avrupa Tarihi, Beden Eğitimi, Resim lüzumsuz görülmektedir.
- 5 — Derslerin; ezbercilikten çıkarılarak, deneye ve gözleme dayanan dersler haline getirilmesini ister misiniz, neden?
Çoğunlukla isteniyor ve deneyle yapılan derslerin unutulmayacağı belirtiliyor.
- 6 — Orta dereceli okullarda tatbik edilen eğitimden memnun musunuz?
Memnun olanlar : % 25
Memnun olmayanlar : % 75
- 7 — Sınıf geçme usulünü mü, yoksa dersten geçme usulünü mü tercih edersiniz?
Dersten geçme usulünü tercih edenler : % 60
Sınıf geçme usulünü tercih edenler : % 40
- 8 — Hangi tür roman ve hikâyeyi seviyorsunuz?
Umumiyetle tarihî ve millî hikâyeler sevilmektedir.
- 9 — Kabiliyetiniz hangi dallardadır?
Edebiyat : % 34
Kimya : % 8
Matematik : % 30
Fizik : % 16
Biyoloji : % 12
- 10 — Hangi sanat dallarından hoşlanırsınız?
Şiir : % 30

Roman : % 30
Hikâye : % 6
Müzik : % 8
Resim : % 14
Tiyatro : % 12

- 11 — Başarının sırrının ne olduğuna inanıyorsunuz?
Genellikle plânlı çalışmaya.
- 12 — Sizce ahlâk nedir?
Genellikle; bütün manevî değerlerine saygı olma, milletini ve memleketini her şeyden üstün tutma ahlâk olarak tarif edilmiştir.
- 13 — Memleketimizle, Batı ve Şark dünyası arasında nasıl bir kıyaslama yaparsınız?
Batı dünyası teknikte ileri olmasına rağmen ahlâk bakımından yoksundurlar görüşü savunulmaktadır.
- 14 — Geri kalmış bir ülke oluşumuzun sizce sebebi nedir?
Bu soru umumiyetle; «Halkımızın genellikle tembel oluşları, köylülerimizin cahil bırakılmaları, aşırı şekilde taklitçi oluşumuz ve devlî idarecilerinin başarısız oluşlarıdır» şeklinde cevaplandırılmıştır.
- 15 — Yaz tatillerinde ne yapmak istersiniz?
Kitap okumak : % 34
Çalışmak : % 30
Gezmek : % 20
Dinlenmek : % 6
Spor yapmak : % 10
- 16 — Hangi spor dalını seviyorsunuz?
Güreş : % 36
Karate : % 15
Voleybol : % 10
Basketbol : % 6
Judo : % 10
Futbol : % 10
Yüzme : % 4
Boks : % 4
- 17 — MTTB ismini bugüne kadar hiç duydunuz mu?
Bu isim size nasıl tanıtıldı?
Genellikle, «Duyduk, milliyetçi bir kurul olarak tanıtıldı» şeklinde cevaplandırılmıştır.
- 18 — MTTB Orta Öğretim Komitesinin faaliyetleri ne gelmek ister misiniz? İstiyorsanız sizin görüşünüze engel olan nedir?
Bu soru da «İsterim, derslerin çokluğu gelmemi engel oluyor» şeklinde cevaplandırılmıştır.

Kompozisyon Yarışması

MTTB Orta Öğretim Komitesi Genel Merkezi tarafından tertip edilen «İstanbul Lise ve Dengi Okullararasında Kompozisyon Yarışması» büyük bir alâka görmüştür. 1972 yılının UNESCO tarafından «KİTAP YILI» ilan edilmesi dolayısıyla yarışmanın konusu «Medeniyetin Gelişmesinde Kitabın Rolü» olarak tespit edilmiştir. Yarışmaya katılma süresi 10 Mayıs akşamı sona ermiştir. Yirmidört Lise ve Dengi Okuldan yüze yakın yarışmacının katıldığı müsabakanın ilk elemeleri 13 Mayıs günü yapılmış ve 12 okuldan 20 kişi finale kalmıştır. İlk eleme neticesinde seçilen 20 kompozisyon 20 Mayıs 1972 Cumartesi günü MTTB konferans salonunda yarışmaları tarafından jüri ve davetliler huzurunda okunup aynı gün neticeler belli olacaktır.

Jüri aşağıda isimleri bulunan zevattan müteşekkildir: Kadıköy Kız Lisesi Müdürü Alâaddin Kısakürek, Millî Eğitim Müdür Muavini Enis Türköz, Prof. Dr. F. Kadri Timurtaş, Prof. Dr. Muharrem Ergin, Nihat Sâmî Banarlı, Doç. Dr. Sâlih Tuğ.

Yarışmaya katılanlar şunlardır:

1 — Sağmalcılar Lisesi; Cavit Otay, 2 — Mecidiyeköy Lisesi; Mehmet Erdoğan, Ayhan Aybay, Cemal Dönmezer. 3 — Kadıköy Koleji; Halûk Alacaklıoğlu. 4 — Pangaltı Lisesi; Boğos Işıkbay. 5 — Çavuşoğlu Koleji; Sevhan Akben. 6 — Küçükçekmece Lisesi; Gülден Tepeoğlu. 7 — Beşiktaş Kız Lisesi; Fatma Cankut, Zühal Tepeoğlu, Lâle Oğuz, Zerrin Özel, Yasemin Ünver. 8 — Taranan Koleji; Güzin Gürçağlayan. 9 — Saint Joseph Lisesi, Mehdi Çınar. 10 — Özel Kalamış Lisesi; Timur Yurdakul, Meliha Tansav, Bahadır Türkay, Zeki Yusufi, Cengiz Paksoy, Altan Özsan. 11 — Özel Site Koleji; Sevil Kaan, Betül Ayyüce, Mustafa Güney, Alân Hak'er, Osman Arabacı, Oğuz Güven. 12 — Matbaa Sanat; Ali Karakuş. 13 —

İmam-Hatip Okulu; Ahmet Aydın. 14 — Kadıköy Kız Lisesi; Gülşen Demirhan, Nilşen Dizdar, Sema Güneyman, Gülден Ergün, Deniz Aktalay, Funda Kızılıpınar, Aysen Yılmaz, Gülnur Oğuzer, Cihan Karayel, Fulya Pekçetin, Aysen Çetin. 15 — Sultanahmet Sanat Enstitüsü; Abdurrahman Üstünel. 16 — Davutpaşa Lisesi; A. Emin Bilmen. 17 — Pendik Lisesi; Zülâli Taşçı. 18 — Bakırköy Lisesi; Ahmet Özgüner. 19 — Maçka Sanat Enstitüsü; Hulûsi Sevinç, Salim Kaya. 20 — Erenköy Kız Lisesi; Nilüfer Ceyhun, Mine Sayın, Halime Karagöz, Emine Kerse, Gül Sanlı. 21 — Şişli Lisesi; Sibel Kaftancı; Nilgün Mızrakçı, Mine Yıldırım, Abdülkerim Araz, İsmail Arpacı, Nilgül Bıkmaz, Muallâ Erol.

Yarışmaya Ankara Anafartalar Lisesi, Bafra Lisesi ve Dinar Lisesinden de kompozisyonlar gelmiş, fakat İstanbul haricinde olduklarından yarışmaya dâhil edilmişlerdir.

Finale kalanlar ise şunlardır:

1 — Sağmalcılar Lisesi; Cavit Otay, 2 — Mecidiyeköy Lisesi; Cemal Dönmezer, Mehmet Erdoğan. 3 — Pangaltı Lisesi; Boğos Işıkbay. 4 — Çavuşoğlu Koleji; Sevhan Akben. 5 — Beşiktaş Kız Lisesi; Yasemin Ünver, Fatma Cankut. 6 — Saint Joseph Lisesi; Mehdi Çınar. 7 — Özel Kalamış Lisesi; Meliha Tansav. 8 — Özel Site Koleji; Oğuz Güven, Alân Hak'er. 9 — Kadıköy Kız Lisesi; Fulya Pekçetin, Gülşen Demirhan, Cihan Karayel. 10 — Matbaa Sanat; Ali Karakuş. 11 — Erenköy Kız Lisesi; Nilüfer Ceyhun, Gül Sanlı. 12 — Şişli Lisesi; Sibel Kaftancı, Nilgün Bıkmaz, İsmail Arpacı.

Yarışmada birinciye 500, ikinciye 300, üçüncüye 200 TL. mükafat verilecektir. Ayrıca yarışmaya katılanlara çeşitli kitaplar hediye edilecektir.

MTTB İcra Konseyi

(Baştarafı 1. Sayfada)

göstermişler, bununla da kalmayıp, tarihimize altın sayfalar ekleyen kahraman ordumuzun fedakâr kumandanlarından Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Kemalettin Eken'e pusu kurarak ateş etme cesaretini göstermişler ve kahraman komutanın kanını akıtanlar, komutanını korumak gibi ulvî bir vazifeye memur er Mustafa Baş'ı da şehit etmişlerdir.»

«Mukaddes vatanımızı asırlık düşmanlarımıza peşkes çekmekten başka gayeleri olmayanlar, ancak bir düşman kurşunu ile şehit olması gereken Mehmetçiği öldürmek, zafer meydanlarında akması gereken kanı öz yurdunda akıtmak, onun komutanını kurşunlamak gibi şen'i yolları sapmışlar; fakat getirmek istedikleri nizâmı gayet iyi

bilen Türk Milletini, ordusuyla, gençliğiyle, köylüsüyle karşılarında bulmuşlardır.»

BÜYÜK TÜRK MİLLETİ

«Bizler Türk Yüksek Tahsil Gençliği olarak, bir avuç savaştan ve onların koruyucularından, bu uğurda şehit olan gerçek vatanseverlerin, polislerin, askerlerin ve fedakâr Kemalettin Paşa ile şehit kardeşimiz er Mustafa Baş'ın akan kanlarının hesabını soracağımıza and içer, bütün vatan hainlerinin köklerinin kurutulmasına dek, bu uğurda kahraman ordumuzla beraber gereken herşeyi yapmağa hazır olduğumuzu yüce TÜRK MİLLETİ'ne duyururuz.»

M.T.T.B.
Merkez İcrâ Konseyi

Masa Tenisi turnuvasına katılan takımlar toplu halde.

LISELERARASI 1. MASA TENİSİ TURNUVASI

MTTB SPOR KULÜBÜ'nün «Fakültelerarası I. Basketbol Turnuvası»ndan sonra İstanbul Liseleri için tertiplediği «Liselerarası I. Masa Tenisi Turnuvası» sona ermiştir.

Turnuva Masa Tenisi müsabaka yönetmeliği esaslarına uyularak, MTTB'nin Çağaloğlu'ndaki spor salonunda yapılmıştır.

Turnuvanın tertip komitesi şöyledir:

- 1 — Bekir Yıldız — MTTB Spor Kulübü Genel Sek.
- 2 — Feridun Şenol — İst. Bölgesi Masa Tenisi Ajansı
- 3 — Rahmi Köker — İ.T.Ü Spor Kulübü
- 4 — Mustafa Demirok — MTTB Spor Kulübü
- 5 — Kemal Gündoğdu — MTTB Spor Kulübü.

Bu müsabakaya MTTB, İst. Erkek Lisesi, Pertevniyal Lisesi, Marmara Koleji, İmam-Hatip Okulu, Kadıköy Maarif Koleji, Üsküdar Lisesi, Fatih Koleji ve Penlik Lisesi Masa Tenisi takımları iştirak etmiştir.

Müsabakalar 6 Mayıs 1972 Cumartesi günü saat 14.00 de takım maçları ile başlamıştır. 7 Mayıs 1972 Pazar akşamı biten müsabakaların neticeleri şöyledir:

TAKIM

- 1 — İstanbul Erkek Lisesi
- 2 — Kadıköy Maarif Koleji
- 3 — Üsküdar Lisesi

TEK ERKEKLER :

- 1 — Bekir Hiçyılmaz — İst. Erkek Lisesi
- 2 — Hikmet Çokuğraş — İst. Erkek Lisesi
- 3 — Mahmut Uğurlu — İst. Erkek Lisesi
- 4 — Cüneyt Haskan — Kadıköy Maarif Koleji
- 5 — Mustafa Demirok — MTTB
- 6 — Hüseyin Tabanca — Üsküdar Lisesi

- 7 — Hüseyin Kurtuluş — Üsküdar Lisesi
- 8 — Timurtaş Oran — Kadıköy Maarif Koleji.

ÇİFT ERKEKLER :

- 1 — Cüneyt Haskan — Timurtaş Oran — Kadıköy Maarif Koleji, 2 — Bekir Hiçyılmaz — Hikmet Çokuğraş — İst. Erkek Lisesi, 3 — Mahmut Uğurlu — Alp Kambi — İst. Erkek Lisesi — Marmara Koleji, — 4 — Hüseyin Kurtuluş — Hüseyin Tabanca — Üsküdar Lisesi.

Samimi ve spora yakışır bir centilmenlik havası içerisinde geçen turnuvanın kupaları 10 Mayıs 1972 Çarşamba günü yapılan birkaç gösteri maçından sonra dağıtılmıştır.

Turnuvanın birincisi Bekir Hiçyılmaz, Spor Kulübü Genel Sekreterimiz Bekir Yıldız'dan birincilik kupasını alıyor.

Voleybol Takımımız Grup Şampiyonu Oldu

MTTB Voleybol takımı, geçen hafta Eminönü voleybol takımını 3-0 yenerek grup şampiyonu olmuştur. İTÜ Spor Salonunda yapılan bu müsabakayı takımımız rahat bir şekilde kazanmıştır.

Voleybol takımımız toplu halde.

Önümüzdeki voleybol sezonuna sıkı bir çalışmadan sonra girecek olan MTTB voleybol takımı, yeni elemanlar almaya başlamıştır. Yeni sezona takımımız genç ve A takımı ile iştirak edecektir.

Voleybol maçında takımımızdan Murat'ın güzel bir kurtarışı.

SPORSEVERLERE DUYURU

MTTB Spor kulübü tarafından 15 Kasım 1972 tarihinde çalışmalarına başlamak üzere;
— VOLEYBOL OKULU —
kurulmuştur. Voleybol okuluna girmek isteyenlerin 1958-1960 yılları arasında doğmuş olması gerekmektedir. Kayıtlar başlamış olup, birinci sınıfta kontenjan 30 kişiliktir.

Müracaat: MTTB Spor Kulübü - CAĞALOĞLU
Tel: 26 69 24

Folklor Ekiplerimizin Hastalara Gösterileri

MTTB Folklor Müdürlüğü ekipleri geçen hafta Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Proventorium Sanatoriumda gece ve gündüz olmak üzere iki gösteri yapmışlardır. Vâlidedağ'daki Proventorium Sanatoriumda gündüz açık havada, Proventoriumdaki hastalara Elâziğ, Antep, Bitlis ekipleri gösteri yapmışlardır. Gece yapılan gösteri ise Proventorium'un tiyatro salonunda yine Elâziğ, Antep ve Bitlis ekipleri tarafından yapılmıştır.

MTTB Folklor Ekibinin hastalara yaptığı gösteriden bir görünüşü.

Hastalara bir an olsun hatsalıklarını unutturan, onlara neşe ve moral kazandırarak coşturan gösterilerden sonra ekiplerimiz çiçek yağmuruna tutulmuş, dakikalarca alkışlanmış ve hastalar memnuniyetlerini ifade etmişlerdir.

MTTB Elâziğ Folklor ekibi

Eğitimin Cemiyetlerin Kalkınmasında, Gelişmesinde, Değişmesinde ve Cemiyeti Teşkil Eden Fertleri Değiştirmesindeki Rolü ve Tesirleri

Nahit DİNÇER

GİRİŞ :

Çok muhterem Üniversite profesörlerinin, kendi alanlarında mütehasıs ve eser vermiş olan kıymetli zevatın, sizlere hitap ettiği bu kürsüden, bana da konuşma imkân ve fırsatını veren M.T.T.B. başkan ve yöneticilerine, Sosyal İlimler Enstitüsü Yöneticilerine huzurunuzda teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Siz genç arkadaşlarıma da, beni dinlemek lütfunda bulunmak gibi büyük bir nezaket göstermenizden dolayı hepinize şükran ve sevgilerimi sunarım.

Bana, sizinle müşterek işlenmek üzere verilen programın konusu Millî Eğitim, eski sözü ile ifade edersek Maarif şumulü çok geniş olan bir terimdir. Bu terimin içinde, bu günkü marif sitemimiz ve bu sisteme yön veren temel fikirler, maarifte tatbik edilen programlar, teknikler, teşkilât ana okulundan, üniversiteye kadar teknik, mesleki ve genel öğretim, özel öğretim kurumlarının hepsi girdiği gibi, öğretmen yetiştirme problemleri, cemiyetin terbiyeye (eğitime) verdiği önem, marifin kalkınmadaki yeri ve önemi v.s. gibi konular da girer.

Bu gün meleketimizde tatbik edilen maarifin dünü de vardır. Dün derken devmî bulunduğumuz Osmanlı İmparatorluğunun, kuruluş, yükseliş, duraklama ve çöküş devrinde eğitim ve eğitim kurumlarının durumu, devlet erkânı ve cemiyetin bu kurumlara verdiği önem; Mektep-Medrese, tekke ve enderun'un durumları, mekteplerin kuruluşunu hazırlayan sebepler, medreselerin çöküş sebepleri, medreseleri ıslahat hareketleri, yukarıda verdiğimiz tarihi eğitim kurumlarının tarihe intikali sebepleri hatırla gelir.

Maarifimizin dünü denirken, Selçuklu devri maarif durumunu da düşünmek gerekir. Çünkü Osmanlı Maarifi Selçuk Maarifinin bir devamıdır. Bu marif sistemleri içinde tatbik edilen terbiyede ırka hâs unsurlarla, dine hâs unsurlar mevcuttur. Bu itibarla, eğitim islâmî idi denirken, bizi Mekkiye, Peygamberimize, Peygamberimize Allah tarafından gönderilen Kur'anı Kerim'e bağlayan husus ortaya konulmuş oluyor. Diğer taraftan, islâmdan evvel, Türklerdeki eğitim de, Türk maarifi içindedir.

Sizlere, maarif konusunun işlenmesinin ne kadar geniş bir konu olduğunu ifade etmek için bu açıklamayı yapmak lüzumunu hisettim. Çünkü, bugünkü Türk Maarifinin durumunu anlamak ve istikbale doğru uzanabilmek, aynı zamanda doğru sonuçlara ve teşhislere varabilmek için, problemi tarihi derinliği içinde de tetkik etmek gerektiğini belirtmek isterim. O halde maarif meselemizi ve bu gün karşımıza çıkan maarif problemlerini ve bu prob-

lemlere çözüm yolu bulmak zannedildiği kadar kolay olmasa gerek.

Ben sizinle yapacağım dersler içinde eğitim yoluyla kalkınma olabilir mi? Eğitim yoluyla bir cemiyet kökten değiştirilebilir mi? Ve nihayet cemiyeti teşkil eden insanları eğitim yoluyla değiştirmek mümkün olur mu? sorularına cevap vermeğe, belki ilerde yapacağımız derslerde, Türkiyede eğitim nasıl olmalıdır? sorusunu cevaplandırmağa çalışacağım.

EĞİTİMİN MÂNASI :

Eğitim sözünün terbiye karşılığı olarak kullanıldığını hepimiz biliyorsunuz. Bu sözün içinde, öğretim faaliyeti de vardır. Çünkü öğretim yoluyla zihin terbiye edilmekte dir. Bu itibarla eğitimi sözünü kullanırken en geniş mânâda kullandığımı ifade etmek isterim. Eğitim, yalnız o nâda kullandığımı ifade etmek değil, yeni şeylerin öğretilmesi her türlü faaliyeti içine alır. Biz genellikle eğitim ve öğretim deriz. Eskiler de terbiye ve tedris derlerdi. Bu görevi yüklenen teşkilât Maarif Vekâleti, yâni Millî Eğitim Bakanlığıdır. Bu teşkilât organizedir. Ve cemiyete istediği fert tipini disiplinli tesirlerle kazırlar. Yâni hedef önceden tayin edilmiştir. Bu tayin edilen hedefe müfredat programları, yönetmelikler, emirle ve talimatlarla varılmaya çalışırlar. Bütün bunları tatbik edecek olan öğretmen ve idraeci kadrosunun önemine burada işaret etmek isterim. O halde eğitim bir insanı yetiştirme işidir. Her cemiyet, eğitim yoluyla kendi cemiyetinin insanını yetiştirir. Eğitimin bu görevini yerine getirebilmesi için cemiyet nizamının bir temel fikre oturması, yâni cemiyetin bir temel felsefesinin olması, eğitim prensip ve hedefleriyle, eğitim plânlanmasının bu temel fikre bağlı olması gerekir.

EĞİTİM VE KÜLTÜR :

Eğitimle ilgili olarak şunları da söyleyebiliriz: Eğitim, cemiyetin mevcut kültürünü, yetismekte olanlara tanıtır ve bu kültürü geliştirme yollarını gösterir: Kültürü tanıtmada passif bir durum var gibi görülüyorsa da, geliştirmede, istikbale uzanan dinamik bir durum vardır. Cemiyet statik olmadığına, dinamik olduğuna göre, eğitim faaliyeti de dinamik bir faaliyettir. Kültür de yalnız tanıyan bir kıymet değil, tanınmakla birlikte istikbale doğru gidecek olan bir kıymetler bütünüdür. Ve dinamik bir hüviyeti vardır.

Eğitim asosyâl bir varlık olan çocuğu, yetişeni, sosyâl bir varlık haline kor. Böylece, ferdiyeti şahsiyet haline getirir. Ben ferdiyet derken biyolojik yapımızın tezahürleri-

Yatmak, uyumak, yemek, içmek, çoğal-
mak, cinsi arzu ve faaliyetler v.s. gibi. Bütün canlılarda
var olan bu biyolojik tezahürler ferdiyetimizi mey-
dana getirir. Şahsiyet ise, sosyal yanımızı ifade eder. Şah-
siyet sahibi insan, kendi cemiyetinin, kendi milletinin
üzerinde taşıyan insandır. Yalnız, kültür der-
ken, yaygın olan bir yanlışa düşmemenizi ifade etmek is-
tirim. Kültür, kafamızda kalan bilgi kırıntısı değildir. Ben
kültürü kastetmiyorum. Kültür derken kastettiğim başkadır.
Kültürü meydana getiren maddî unsurlar bulunduğu gi-
bi, mânevî unsurlar da vardır. Maddî unsurlar devamlı
olarak, içine girilen medeniyetle, teknikle değişir. Bu ba-
şından kültürün maddî yönü ile meşgul olmayacağım.
Bence, kültürün mânevî yönü mühimdir. Kültürün mâne-
vî yönünde üç temel unsur vardır. Din, dil, san'at. Bunlar
kültürün mânevî temelleridir. Bu temeller bozuldu mu,
o milletin kültürü de bozulur, dejenere olur. O millet fert-
leri şahsiyetlerini kaybederler. Ferdiyete inkılabederler.
Biyolojik tezahürler ön safhaya geçer. İnsan hakkında ya
pılan şu tarif o zaman doğru olur: «İnsan, konuşan bir
hayvandır» Hayvandan insanı ayıran vasıf, bu durumda,
konuşması olmuş olur. Kültürü olmyan insan herşeyi ile
hayvanlaşır.

Eğitimin kültürle ilişkisini ve insan üzerindeki mâ-
nevî tesirini bu şekilde ifade ettikten sonra, cemiyetlerin
gelişmesindeki tesirine de kısaca temas edip, asıl konu-
ma geçmek istiyorum.

EĞİTİMİN CEMİYETLERİN KALKINMASINDA VE GELİŞMESİNDEKİ ROLÜ :

Cemiyetlerin gelişmei derken kalkınmayı kastediyorum. Kalkınmayı söyle tarif etmek mümkündür: Cemiyeti teşkil eden fertlerin bütünüdür. Cemiyetini temin etmek ve cemiyet inisiyatifine tam güvenmekle, cemiyetin sosyal, kültürel, ekonomik kalkınmasını hazırlayacak şartları yaratma faaliyettir. Bu faaliyette metot, toplulukların kendi işlerini yapıcı bir şekilde, bizzat yürütmelerini temin etmektir. Bu metotla iştirak ve sorumluluk vardır. Meselelere karşı genel ilginin bulunması lâzımdır. Ancak, iştirak ve sorumluluk bu genel ilgi sayesinde gelişir. Bu ifadede kalkınmanın tarifi yapıldığı gibi, bunun metodu da genel hatlarıyla verilmiştir. Bir cemiyetin kültürel, sosyal ve ekonomik kalkınmasının temini için ilk defa bunun şartlarının hazırlanması gerekir. Bunun için de, cemiyetin bütün fertlerinin faal bir şekilde bu kalkınmaya iştiraklerinin temin edilmesi gerektiği gibi, cemiyetin inisiyatifine güvenmek de lâzımdır. Ayrıca, cemiyetin fertlerini, kendi işlerini yapan bir hale getirmek gerekir. Yani cemiyet, koyun sürüsü halinde olmamak lâzımdır. Cemiyetin belirli kişiler tarafından güdülmemesi icabeder. Her fert, bu kalkınmada kendine düşen görevi şuurlu olarak bilmeli ve sorumluluğunu idrak etmelidir. Cemiyet fertlerinin kalınma hamlesine katılmak şuur ve mes'uliyetini kazanması eğitimle mümkündür. Cemiyetin inisiyatifine güvenmek için de, o cemiyetin eğitilmesi gerekir. Koyun sürüsü cemiyette inisiyatiften bahsetmek mümkün değildir.

Bu gün dünyada kalın hatlarıyla ifade edersek gelişmiş, az gelişmiş ve gelişmiş ülkeler vardır. Türkiye-mizi az gelişmiş ülkeler içinde sayarlar. Aslında Türkiye-miz, gelişmişlikten az gelişmişliğe düşmüş, yani gerilemiş, geri kalmış bir cemiyettir. Gerilememizde eğitimin rolü ve fonksiyonunu imkân bulursak bu konuşmamızın devamı olan konuşmalarımızdan işlemeye çalışacağım.

Ben bu konuşmamda az gelişmişliğin veya geri kalmışlığın sebeplerini Adam Curle'ye bağlı kalarak cemiyetteki ayrılma, parçalanma ve eşitsizlik gibi sosyal problemlerle açıklamağa çalışacağım. (1)

Bir cemiyette ayrılma, parçalanma ve eşitsizlikleri doğuran unsurlar şunlardır: Bölgecilik, arazi sahiplerinin kudreti, kabilecilik aşiret zihniyetinin hâkim olması, aile gruplarının son derece tesanüdü, cemiyeti teşkil eden sosyal tabakaların kast şeklinde teşkilatlanmaması ve bu tabakalar arasında geçişin imkânsızlığı gibi sebeplerle bunlara benzer sebeplerdir. Bu tip cemiyetlerde, seçkin zümreler hareket kabiliyetine mâni oldukları gibi yerlerini yeni kabiliyetlere terk etmezler veya terk etme olayına pek az rastlanır. Büyük otorite mevkileri değil, mütevazî mesguliyetler bile irsi olan bu cemiyetlerde sosyal hareketlilik anlayışı ne aşağı tabakalarda görülür ve ne de üst tabakalar buna müsaade ederler. Bu hal, genellikle gelişmiş cemiyetlerde görülür. Zengin, kudretli, iyi eğitim görmüş fertlerle, fakir, kudretsiz, okuma-yazma bilmiyen fertler arasında mesafe büyüktür ve bir uçurum vardır. Onun için bu cemiyetlerde orta sınıf yoktur. Böylece, bu cemiyetlerde, ayrılma ve parçalanma vardır. Mânevî bir bağdan, mânevî yoğunluktan bahsedilemez. Aradaki bu boşluk ilermeye, genişlemeye mâni bir durum yaratır. Orta sınıfın olmamasının sebeplerinden biri nüfusun büyük kısmının % 60-% 80 olduğu gibi bırakılması ve eğitilmesidir. Diğeri de eşitsizliğin bulunması, bu topluluklarda hâkim zümrelerin eşitsizliğe karşı çıkmalarıdır. Orta sınıfı olmyan cemiyetlerde, doğuştan mevki, zenginlik ve politik bağlar vardır. Bunlar sonradan iktisap edilmezler. Yani, kendi tahsil ve hünerleri ile meydana gelen bir zümre yoktur. Onun için idari ve bütün teknik, ilmi ve kültürel gelişmenin dayandığı insan gücü kaynakları, nispeten ve yetersiz derecede küçük olan bir kaynaktan belirli ve mahdut bir zümreden alınır.

Geniş halk tabakalarının içinde bulunan kabiliyetler, idari ilmi, teknik ve kültürel gelişmeye katılma imkân ve fırsatını bulamazlar. Büyük halk potansiyeli atıl bırakıldığı gibi, halk tabakaları da geri olan kaderleriyle başbaşa bırakılır. Bu kabil cemiyetlerde, ailenin, tayin, terfi ve kararda nisbetsiz tesirleri görülür. Bunun sonucu olarak, yükselme ve ilerlemede rekabetin yerini entrika ve dalavera alır.

Eğitim, seçkin bir zümrenin çocuklarına hasredilir. Eşitsizlik devam eder ve cemiyet, yüksek tabaka ile aşağı tabaka şeklinde ikiye bölünür, orta tabakanın tesekkülüne mâni olunur. Yüksek öğretimde de, bütün memleket çocuklarına eşit eğitim fırsat ve imkân verilemeyeceği için, eğitim fırsat ve imkânları arasında da, bir boşluk meydana gelir. Böylece, az gelişmişliğin sebebi olan, cemiyette, ayrılma, parçalanma ve eşitsizlik gibi sosyal problemler ortaya çıkar.

Bu gün Trkiyemizde, Üniversite reformunda paralı yüksek öğretim problemi, yardımcı doçentliğin ihdası, asistanlığın kaldırılması, doktora öğrenciliğinin paralı sınıfa hasredilmesi, yukarıda ifade ettiğimiz eşit eğitim fırsat ve imkânını ortadan kaldırmağa ve bu yolda boşluklara, ilerde de sosyal patlamalara sebep olacaktır.

Halbuki, memleketimizin muhtaç olduğu her sahada ki yüksek seviyeli, bilgili teknik ve kültür elemanları, a-

(1) Adam Curle. Cemiyetlerde Eğitimin rolü. Çeviren Cahit Okurer. Millî Eğitim Bakanlığı yayınlarından. Sosyal ilimler Komisyonu yayınları. 3

rastrucuları, potansiyeli yüksek, geniş halk tabakalarından yetiştirmelidir. Belirli, zengin ve paralı zümreye yüksek tahsil tahsil, muayyen bir kaynaktan insan elemanı aramaya memleketimizi mahkûm edecek ve belki de ileride, bu durum beşeri kaynaklar bakımından verimsizliğe varan bir sonuç doğurabilecektir.

Gelişmemiş memleketlerde, fakirliği meydana getiren şey, kaynakların yokluğu değil, bu kaynakları geliştirmekte, büyük ölçüde sosyal sebeplere bağlanabilecek başarısızlık olduğu anlaşıyor. Bazı geri kalmış memleketlerin maddi kaynaklarının noksan olduğu doğrudur. Fakat, bazılarının maddi kaynakları yeter derecede mevcuttur. Onların mahrum olduğu şey, bu kaynakları işletme kudretidir. Kısaca onlar, maddi kaynakları geliştirecek beşeri kaynaklardan mahrumdurlar.

Gelişmemiş memleketlerin karşılaştığı meseleler beşeri meselelerdir; maddi meseleler ikinci plânda kalmaktadır. Bunun için en tesirli yol, eğittir. Nitekim Pakistan'ın ikinci beş yıllık plânında bu husus çok kuvvetli olarak ifade edilmiştir:

«Esas gaye, iyi bilgili liderleri, sorumluluğa sahip vatandaş topluluğunu meydana getirmek ve insan gücünü eğitmek olmalıdır. Bu hedeflere yalnız eğitimin ilerlemesiyle erişilebilir. Modern dünyamızda eğitimsiz ilerlemiş bir cemiyet yoktur.» Bir memleket, bir konuda mütehasas yetiştirmek için yardım etmek, belli bir işi yapmak için ödünç mütehasas vermekten daha faydalıdır. Eğitimin en belli önemi şudur: Eğitim gelişmenin dayandığı işleri yapacak olan insanları yetiştirir. İlim adamlarını, ziraat mütehasaslarını, mühendisleri, maddi gelişme için lüzumlu bütün diğer adamları, idarecileri, iş adamlarını, öğretmenleri, avukatları, memurları ve gelişmenin dayandığı iskeleti yapmakta aynı derecede esas olan diğerlerini... İlim adamı ithal etmek yahut kendi insanlarını tahsil için dışarı göndermek her ne kadar lüzumlu ve arzu edilecek bir şeyse de, müessir bir kalkınma programının esas olan tahsil görmüş personelin sayısını ve derinliğini tatmin edemez. Eğitimin önemi, daha ziyade beşeri seviyeyi genel olarak yükseltmesinde ve halkı bütün bir kalkınmayı imkânsız yapan sosyal ve zihni davranışlardan uzaklaştırmasıdır. Zihni davranışlar derken şunu kast ediyorum: Eğitim, tenkidci bir görüş, yaratıcı düşünce, teşhiste objektifliği kazandırmalıdır. Yoksa, bunları kazandırmayan garip bir sistem, bizim eğitim anlayışımızın dışındadır. Gelişmemiş memleketler, tecrübeli ve elâstiki zihinlerden yoksundurlar. Bunun için kalkınmada ve gelişmede lüzum olan elâstiki ve âmeli teşkilâtları geliştirmeyi başaramazlar. Bunun için genç memleketler, öğretim görmüş meslek adamlarının noksanlığını ümitsizlikle anlamışlardır. Her türlü uzlaşmalara ve geçici tedbirlere rağmen asıl nihai çare yetişme arzusuna sahip olarak, halkı eğitmektedir. Eğitim, gelişmenin esas anahtarıdır. Tatmin edici gelişme hareketlerinde en önemli unsur iyi gelişmiş eğitim sitemidir.

Bu ifadelerden de anlaşıldığı gibi gelişmeyi sınırlayan baş faktör, bilhassa insana yapılan yatırımdaki nok-

sanlıktır. Eğitim ve Eğitimde fırsat eşitliği kuvvetli bir orta sınıfın meydana gelmesine sebep olur. Kuvvetli bir orta sınıfın meydana gelmesi lüzumu idareyi tepeden tırnağa, müsteşarından, en küçük memuruna kadar eğitim görmüş şahısların ele alması, gelişme denilen kadar yal ihtilâl yaratmağa kadar gider. Eğitimin milli sosyal mede tohum neviinden mânevî bir rolü vardır. Eğitim, gelişme yapmaksızın yayılmış ise dünyada eşitliği sağlamakta en büyük kuvvettir. Okul, bunun için bir ümit sembolüdür.

Eğitim bir lüks değil, ihtiyaçtır. Gelişme tohumunun tam kendisidir. Okulun varlığı toplumun moralini yükseltir. Eğitim görmüş kadın ve erkekte muhakeme ve akıl teknik maharetten daha az olmamak üzere aranması gereken vasıflardır.

Bütün bu açıklamalarımızdan anlaşılacağı gibi, cemiyetin kalkınmasını, gelişmesini beşeri münasebetlerde, yani insanda gördüğümüz açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bazı sitemler kalkınmayı, beşeri münasebetlerde görmezler. Ekonomik münasebetlerde görürler. Ekonomik kalkınmanın herşeyi halledeceğine kaanidirler. Ekonomiyi ve ekonomik münasebetleri alt yapı olarak düşünürler, inanırlar, fikir sistemlerini bunun üzerine bina etmek suretiyle, sosyal ve kültürel yapıya, ekonomik alt yapıyı değiştirmekle uygun şekli vermeğe çalışırlar. Biz ise insana değer verdik. İnsandan hareket ettik, onun için kalkınmada insanı hareket noktası aldık. Bunun için eğitim Turhan'ın da, eserlerinde ele aldığı konu bu idi. Bu itibarla siz gençlerin Mümtaz Turhan Beyin eserlerini bulup okumanızı, yalnız okumakla kalmayıp anlamanızı ve hazmetmenizi tavsiye ederim. Arkadaşımız Erol Güngör'ün tercümeisni yaptığı ve bin temel eser serisinin 24 ncü kitabı olan Sanayileşmenin Kültür Temelleri adlı eseri de alıp okumanızı tavsiye ederim. Bu eser, zihni inkılâp olmadan sanayi inkılâbının da olamayacağı konusunda sizlere faydalı bilgiler verecektir.

Kalkınma ile eğitim arasındaki münasebete, kalkınmada insana verdiğimiz değeri böylece belirttikten sonra, eğitim yoluyla bir cemiyeti değiştirmenin veya, insanı değiştirmenin mümkün olup olmadığı konusuna geçmek istiyorum. Bu konuyu da iki şekilde ele almanın yerinde olacağına inanıyorum. Birincisi eğitim yoluyla cemiyetin değişmesindeki, eğitimin müspet rolü. Diğer de gelişme yönünde olmasını, menfi rolü derken, gelişmiş bir cemiyetin, eğitim kurumlarının bozulması, sonucunda cemiyetin gerilemesini kast ediyorum. Birincisine örnek olarak Putperest Mekke ve Medine cemiyetlerini ele alarak, İslâmiyetin getirdiği değer hükümleri ve İslâmi eğitimi bu cemiyetin ve bu cemiyet insanının nasıl değiştirdiğini ve geliştiğini göstermek; ikinciye örnek olarak Osmanlı cemiyetinin duraklama ve gerileme devirlerinde eğitim kurumlarının durumu ve gerilememiz üzerindeki etkilerini ele almak istiyorum.

İslâm'da ilk Maarif Müesseseleri ve Bunların Gelişmeleri

Doç. Dr. Sâlih Tuğ

Bu ders 28- Nisan- 1972 tarihinde MTTB
Sosyal İlimler Enstitüsünde verilmiştir.

Bu konunun dört ayrı bölüm halinde tetkik edilmesi, isaret ettiğimiz gelişmenin daha iyi anlaşılması bakımından faydalı olacaktır:

1. İslam Öncesi devirde Mekke'de öğretim
Tarihi kaynakların tetkikinden anladığımız göre, İslamın ortaya çıkışından evvel Mekke Şehir - Devleti her nevi öğretim müessesesinden mahrum bulunmaktaydı. Cahiliyye Devri denen bu zaman zarfında Şehrin içtimai tarihi tetkik edildiğinde, eski arap şiirinde üzerinde ehemmiyetle durulan ve kendilerinden sitayişle bahsedilen iyi tahsil görmüş bilgili kimselere rastlanır. Bunlar, şiir, belagat, dini ilimler ve hatta tıp ilmi sahasında seçkin kimselerdi. Şöhreti Arap Yarımadası dışına da çıkmış olan Hâris'ubn Qalâdenin Hıfzı sıhhaya dair meydana getirmiş olduğu eşerin haberi günümüze kadar varmış bulunmaktadır.

Müessese bakımından bir maarif muhitine sahip olmayan MEKKE'nin bu durumuna rağmen, içinde kadimlerin de dahil bulunduğu on beş yirmi kişi kadar bir insan zümresinin okuma yazma bildikleri tarihi kaynaklarda belirtilmiş bulunmaktadır. İslami kaynaklar arasında Cahiliyye Devrinde bu bölgede mevcudiyetinden bahsedilen çeşitli ilim dallarında kaleme alınmış bazı eserler maalesef günümüze kadar ulaşmamış bulunmaktadır. Bu duruma rağmen islâmî devrin açılmasını müteakip girilen muazzam yazılı edebiyat içinde biz, ya bu eserlerin haberlerine veya bu eserlerden parça şeklinde yapılan aktarmalara rastlamaktayız.

İslam Öncesi MEDİNE'deki duruma gelince; burası, çok evvelden buraya gelip yerleşmiş bazı Yahudi kabilelerin iktisadi ve kültürel tesiri altında bulunan bir şehir idi. Bu tesir ve nüfûz, Hicretin tahakkuk ettiği sırada en yüksek noktasına varmış bulunuyordu. Burada ikamet etmekte olan Yahudilerin okuma yazma san'atında hayli ileri gitmiş olmalarının yanında bir de sahip oldukları öğretim müessesesi vardı ki «Beit'ul-Midrâs» yani «Okuma-Öğrenme Evi» adını taşıyan bu müessese bir yandan maarif ve diğer yandan kazâ işlerin görüldüğü bir yerdi. Bu arada dikkatimizi çeken bir hususu zikretmeden geçemeyeceğiz: Burada oturmakta olan Yahudiler arapça konuşmakla beraber, ibranî alfabetesine tabi olarak arapça yazarlardı. Acaba, o zamanki adıyla Yesribde Yahudi kabilelerle beraber oturan Arap asıllı kabileler benzer bir maarif müessesesine sahipmiydiler, yoksa durum Mekke'de olduğu gibimiydi? Bu noktayı aydınlatacak delillere bugün için sahip bulunmamaktayız.

2. İslami Devrede Medinede öğretim

İslâmî hareket o devir Arap Yarımadasında ve umumiyetle yer yüzünde mevcut muayyen kültürlere karşı

gelen yeni kültür ve inanış hareketinin insan camialarında yayılması ve fertlerin bunlara kazandırılması, diğer bir ifadeyle «tebliğ» hareketi esaslı bir maarif politikasına ihtiyaç göstermekteydi. Şu tedbirlei misal kabilinden saymak mümkündür: Daha Hicretten evvel muallimler Mekke dışına gönderilmesi, Kur'an ayetlerinin yazılı tesbiti ve sonradan bunların tedvini, Hadislerin keza bazı sahabe tarafından yazılması ve bunların gerek yazılı ve gerekse şifahi yoldan yayılmaya çalışılması, Devlet memurlarının Kur'anı ve sünneti öğrenenler arasından tayin edilmeleri, gerek kabile ve gerekse eyaletlerle akdedilen muahedelerin yazılı olmasına hususi bir önem atfedilmesi, okuma - yazmanın müslüman camiada yayılması için müşrüklerden dahi istifade yoluna gidilmesi ve nihayet Kur'anda bazı ayetlerin «ilm ve ilim tahsil etmenin önemine dikkatleri çekmesi v.s... (K.96/1-5 ve 68/1) Hadislerde ayrıca, «Allahın ilk yarattığı şeyin kalem olduğu» zikredilir (Tirmizi, K. el-Kader, 17. Bâb).

Bu İslam hareketinin tesis ettiği ilk maarif müesseselerine gelince: Hz. Peygamberin Medineye hicretini müteakip burada giriştiği tatbikat arasında biz, bir cami inşasının ve bunun binası içinde olmak üzere, bir de öğretim müessesesinin faaliyete geçirmesini görmekteyiz. Mescid'un Nebevî içinde faaliyete geçirilen İslamın bu birinci öğretim müessesesi, «SUFFA» adını taşımaktadır ki, öğretim müessese ve muhitlerinin daha sonraki aşırıdaki gelişmesinde son derece müessir olmuş bulunmaktadır. İslam maarif müesseseleri tarihi üzerinde çalışılan bir araştırmacı bu müessesenin önemini belirtmeden geçemez.

İşte İslam tarihinde kurulan bu ilk öğretim müessesesindedir ki, dinî sebepler yüzünden Medineye Arabistanın çeşitli bölgelerinden «hicret» etmiş olan yüzlerce sahabe Hz. Peygamberin en yakın ve seçkin arkadaşlarından ders almış bizzat Peygamberin öğretiminden, kadın erkek olmak üzere faydalanmışlardır. Hz. Peygamber, muhakkak ki bu okulda ayrı ders saatleri tesbit etmek suretiyle kadın olsun erkek olsun müslümanların eğitilmesinde baş rolü oynamaktaydı. Haftada muayyen bir saat sırf kadınlar için hususi dersler verirdi. Bu arada kadınlar yerine gidip bazı namazlar esnasında ayrı hutbeler vermesi dikkatimizi çeken olaylardandır. Erkeklerle tahsis ettiği dersler esnasında talebeler, yani sahabe onun etrafında bir halka teşkil edecek şekilde sıralanırlar ve onun irşad ve tebliğini böylece takib ederlerdi. Hutbelerini irad etmek üzere hususi olarak inşa ettirilmiş bir kürsüden râviler bahsetmektedirler. Bir kısım hadislerden dahili şahadet yoluyla ve bundan ayrı, bu okulda tahsil gören bazı sahabenin biyografisinden çıkardığımız göre, bu müessesede

ana öğretim, 1. Okuma-yazma, 2. Kur'an öğretimi, 3. Peygamberin İslam olarak yeni bir surette getirip müslümanlara emrettiği veya nehyettiği şeylerdir di ki buna Sünnet'un-Nebeviyye de denmektedir.

Bu okulun talebeleri arasında bulunup da şehirde yatacak bir barınağa sahip bulunmayan talebelere, bu okulun salonlarında kalmaya müsaade edildiğini biliyoruz. Bu talebelerin işleri, esas itibarıyla Devlet tarafından karşılanmakla beraber, kısmen de bu öğrencilerin şehirde veya civarda bulunan iş sahalarında çalışıp bizzat kendi geçimlerini kendilerinin temin ettikleri de bir gerçektir. Muhtelif hadisleri karşılaştırmak suretiyle elde edilen rakkamlara göre, başlangıçta burada seksen kadar talebe var iken senelerin ilerlemesi ile bu sayı dörtüze kadar varmış bulunuyordu. Bilhassa ilerki devrin hukuk çalışmalarına geniş surette iştirak eden parlak simalar arasında İbn Mes'ûd, Abdullah'ubn Ömer, Bilâl, Hanzele, Ebû Zerr, Suheyb, Selmân'ul-Fârisi, Ebû Hureyre, Sa'd'ubn Ebi Vaqqas ve hanımlar arasında da en parlak simâ olarak Hz. Ays'e'yi gösterebiliriz.

Bu arada Hz. Peygamberin sağlığında daha sonra inşa edilen, Medinede dokuz kadar bazı tali camiler de vardır ki bunlarda da öğretim yapılmış olduğu düşünülebilir.

Sadece Hz. Peygamberin sağlığında değil de daha uzun seneler öğretim muhitinde kalmış olan Suffa'nın katı hudutlar çerçevesinde hukuk öğretiminde veya o devrin şu veya bu öğretim dalında çalıştığını söyleyemsek bile, umumiyetle hukuk da dahil olmak üzere zamanının ilimlerinin, içinde tedris edildiği bir muhit olduğunu ifade etmemiz mümkün bulunmaktadır. Hatta daha ileri giderek Basra, Küfe, Şam gibi ilerki asırların hukuk öğretiminin yapıldığı muhitler arasında gösterilen «Medine Muhitini» işte bu Suffa okulu sayesinde mevcudiyet kazandığı hükmüne varmamızı mümkün görebilmekteyim. Daha da ileri giderek, ilk ve ikinci asırlarda hukuk mekteplerinin ortaya çıkmasında bu okulun mühim bir rol oynadığını söylememiz fazla bir iyimserlik sayılmaz. Gerçekten daha sonra yetişen ulemâ, daima bir evvelki nesil hukuk ulemâsının fikirlerine dayanmak suretiyle yeni hukukî görüşler ortaya atmış ve bu suretle Hanefi, Şafi Maliki ve Hanbeli gibi en büyük ve klasik diyebileceğimiz «hukuk mektepleri» oluşmuştur. Bu durumu daha müşahhas bir şekilde gösterebilmemiz için birbirlerinin temadisi mahiyetinde olan bu hukukçuların talebe-hoca seçmelerini ele almayı münasip addetmekteyim. İşaret ettiğimiz şerece şöyledir :

SUFFA

- İbn Mes'ûd (32)
- Alkama (62)
- İbrâhim Nahai (85)
- Hammad (120)
- Ebû Hanife (150)
- İbn Ömer (73)
- Nâfi (117)
- Malik (1769)
- Şafii (204)
- İbn Hanbel (241)
- Hz Ali (40)
- Hüseyn (61)
- Zeyd'ubn Ali b. Hüseyn b. Ali (94)
- Zeyd (122)
- M. Bâkur (114)
- Câfer'us Sadık (148)

Bu şerecede gösterilen mezheb kurucuları, işaret e-

dilen öğretim zincirinden muhakkak ki tecrit edilmiş vaziyette değillerdi. Her bir imam umumiyetle kendi üstadlarından dahi tilmiz sıfatıyla istifadeler sağlamış bulunuyorlardı. Bunlar arasında dikkatimizi en fazla çeken olaylar olarak Ebû Hanife'nin hiç çekinmeksizin Ali'nin öğretim zincirinde bulunan üstaplardan ve kendi çağdaşı İmâm Mâlikden müstefid olmasını ve onlarla uzun hukuki mübahese ve istişarelerde bulunmasını zikretmemizde fayda vardır. Bu arada kendisinin diğer üstadları arasında Nubyalı Atâ'ubn Ebi Rabah, İbn Abbâs'ın mevlası olan ve berberi soyundan gelen Iqrime ve afganlı, mısırlı veya suriyeli olduğu iddia edilen Mekhûl da vardır.

Yukarda ait olduğu kısımda izah ettiğimiz Suffa, seneler ilerledikçe genişleyerek İslam camiasının öğretim ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmiş olmalıdır ki, Hz. Peygamber, yeni bir maarif müessesesinin ihtiyacına gitmiştir. Ancak bu defa kurduğu öğretim müessesesi, bir cami ile aynı binada olmayıp tamamen müstakil bir yapıya kavuşturulmuş bulunuyordu. Bu yeni okulun binası, Mekremet'ubn Mevfel İslam hukuku öğretiminin ilk elemanlarını teşkil eden Kur'an ilimleri tedris ediliyordu. Belki de esas öğretimin bu şekilde Kur'an olmasına binaen bu yeni tedrisat mahalli «Dâr'ul-Qurrâ» ismiyle anılır olmuştur.

Hicretten sonra Hz. Peygamberin vefatına kadar on yıllık bir zamanı içine alan devre boyunca bütün Arabistan Yarımadasına yayılma istidadı gösteren İslam Devletinin muhtelif bölgelerine Medine Hükûmeti tarafından gönderilen müteaddid muallimler (fuqahâ, allâme, muhaddis) buralarda açılan cami'okullarda bu yeni İslam kültürünü ve bilgilerini öğretmeleri yanında Hz. Peygamberden almış oldukları yetki mucibince, o bölgeler ahalisinin aralarında çıkan ihtilafları, nâzil olmuş bulunan Kur'an âyetleri ve Hz. Peygamberin Sünnet'i veçhile gözüp bir karara bağlamaya çalışıyorlardı. Esasen bu muhitlerde yetişmiş muhtelif hukukçuların bu yoldaki faaliyetleri sayesinde İslâm Hukuku dağınık içtihatlar külliyesi olmaktan çıkmış ve zamanla da derli toplu hukuk eserlerinde daha belirli bir hale getirilmişti. Bu ise daha çok dört mezhebin ortaya çıktığı ikinci asrın sonlarına raslamaktadır. İlk hukuk müellifleri arasında bulunan Urvet'ubn Zubeyr'in (ölümü 93. H. yıl) fıkıh kitaplarının 63. Hicri yılda vuku bulan Harra vak'asında yakıldığını bize İbn Hacer, Tezbib (VII. 183) ölümü 94. Hicri adlı eserinde haber vermektedir. Yine ilk müelliflerden Zeynel Abidin'in «Kitab'ul-Mecmû fi'l-Fıqh» adlı eseri bugün elimize kadar gelmiş bulunmaktadır.

3. Emeviler ve Abbâsiler Devrinde öğretim müesseselerinin umumi durumu

İslamın başından itibaren ibadethane-okul beraberliği gele gele Emeviler ve Abbâsiler devrinde de umumiyetle devam etmiş ve ayrı binalarda hususî tedrisat müesseselerinin vücut bulmasına rağmen daha ilerki asırlarda da devam edip gitmiştir. Bu cami - Okulların gelişmesi ve devamı hususunda Suyutinin Husn'ul Muhadara, Yâqût'un Udebâ ve Makdî'nin Hitat adlı eserlerinde bol malumat mevcut bulunmaktadır. Bu muhitler içinde en meşhurlarını Basrada 14. yüz yılda inşa edilen Utbet'ubn Nâfi camii Küfede 17. yüzyılda açılan Sa'd'ubn Ebi Vaqqas Fustâtda 21. yüzyılda inşa edilen Amr'ubn'ul-As Musul'da 20. yüzyılda inşa edilen cami teşkil eder. Bunlardan Fustat'daki Amr Camiinde içinde Şafii'nin de dersler verdiği kıymetli üstadlar asırlarca muhtelif ilimler tedris etmekte devam ettiler.

TEKSTİL

Prof. Mustafa Köseoğlu

Teknik kısmı arkadaşlar bana hâvale etmişler, her arkadaş kendi mevzuunu konuştuğu için, ben de kendi mevzuumda konuşmayı uygun buldum. Benim mevzuum Türkiye'nin mühim meselelerinden ve sanayilerinden bir tanesi olan tekstildir. Tekstil sanayi kolunun, Türkiye'de bugünkü sanayii bakımından durumu diğer sanayiler içerisinde birinci gelmektedir. Bu bakımdan tekstil memleketimizde ihrâcata dönük sanayi bakımından fevkalâde emteresandır. Tekstil sanayiini her memleket er geç kurmuştur veya kurmak mecburiyetindedir; çünkü insan oğlu giyinmeye mecburdur. Zaten insanoğlu, doğar doğmaz havlu, bez gibi bir tekstil mamulü ile haşır neşir olduğu gibi, ölürlen de bir tekstil mamulü olan kefenle beraber gider. Bu bakımdan her memleket tekstil sanayiini kurmak mecburiyetindedir.

Memleketimizde bugünkü tekstil sanayii bir çok kademelerden geçmiştir. Bugün tekstil kolunda diğer kollardan daha farklı bir durumda, yâni daha ileri bir durumdayız. Fakat Avrupa'nın ileri memleketlerindeki tekstil durumuyla mukayese edilirse, bizim tekstil sanayimiz onlarla rekabet edebilecek durumda değildir; ama rekabet edebilecek duruma gelmesi mümkündür. Bazı Avrupa memleketlerinde tekstil sanayii, ikinci, üçüncü, hatta dördüncü plâna düşmüştür ve yerini makina sanayiine bırakmıştır. Tekstil sanayii, Avrupa memleketlerinde hayat seviyesinin yükselmesi dolayısıyla eski yerini muhafaza edememiş ve yavaş yavaş inkişaf etmekte, gelişmekte olan memleketlere kaymıştır. Bu memleketler daha ziyade tekstil ham maddesi üreten memleketlerdir. Amerika'da; başlangıçta kuzeyde, (Detroit) otomobil sanayiinin bulunduğu bölgede bulunan tekstil sanayii, bugün tamamiyle cenup bölgesine, yâni pamuk yetiştiren sahaya kaymıştır. Türkiye'de de başlangıçta İstanbul civarında kurulmuş bulunan tekstil sanayii, artık yavaş yavaş pamuk yetiştiren mintakaya kaymaktadır. Nitekim İzmir civarında, Adana civarında, Antalya civarında büyük tekstil fabrikaları vardır ve bir yandan da kurulmaktadır.

Tekstilin hammaddesi «elyaf» tâbir ettiğimiz maddedir. Elyaf ise muayyen bir elastikiyeti, muayyen bir mukavemeti olan ve muayyen bir sıcaklığa dayanabilen, uzunluğunun çapına oranı muayyen olan bir ünitedir. Elyaf zaten lifin çoğuludur. Elyafta aranan özellikler nelerdir?

- 1) Elyafın inceliği 0,1 mm. den daha küçük,
- 2) Uzunluk 5 mm. den büyük,
- 3) Kopma uzaması % 10 dan büyük olmalı, yâni kopturmaya çalıştığımız zaman orijinal uzunluğuna göre % 10 uzadıktan sonra kopturmalıdır.
- 4 — Uzunluğun kalınlığa oranı 100 den büyük olmalı, yâni elyafın uzunluğunu çapına böldüğümüz zaman 100 den büyük çıkmalıdır,
- 5) Mukavemet 0,705 kg/cm² den daha büyük olmalı,
- 6) Yumuşama veya erime derecesi 100 derecenin üzerinde olmalıdır.

Bu değerlerin içerisinde bildiğimiz, pamuk, yün, sunî sentetik elyaflar girdiği gibi, at kılı, domuz kılı, amyant ve cam elyafı da girmektedir.

Bu ders 7 Aralık 1971 tarihinde M.T.T.B. Sosyal İlimler Enstitüsünde verilmiştir.

Elyafın sınıflandırılması:

A — Tabii elyaf:

I — Selülozik (Bitkisel) elyaf

a — Tohum Elyafı: Pamuk birinci plânda gelir. İkinci olarak kapok (küçük elyafı yabanî pamuk). Yabanî pamuk başlangıçta ağaç şeklinde üretilerek daha sonra seneden seneye mahsul alınan nebat haline getirilmiştir. Başlangıçta pamuğun orijininin Güney Arabistan olduğu, buradan Hindistan'a geçtiği ve orada ekildiği tahmin ediliyor. Ağaç şeklinde yetiştirilen pamuk sonra ziraat şeklinde seneden seneye yetiştirilmeye başlandı. Çünkü ağaç şeklinde yetiştirildiği takdirde kışın soğuk olması dolayısıyla bazı sene mahsul alıp, bazı sene alma ihtimali oluyordu. Halbuki her sene mahsule ihtiyacımız vardır. Bu bakımdan pamuk her sene ekilen bir nebat haline getirildi.

Pamuk çekirdek üzerinde teşekkül eden bir elyafıdır. Çekirdeğin üzerinde dizilmiş 2000 üniteden, polimerden meydana gelmiştir. Bu küçük elyafı yabanî kapok Hindistan cevizinin üzerinde de teşekkül etmiştir; bu da bir tohum elyafıdır. Fakat bunun bir sanayi kıymeti yoktur.

b — Sap Elyafı: Nebatın gövdesinde meydana gelen elyaf; jüt, keten gibi. Biliyorsunuz jüt çuval, kendir, halat yapımında kullanılır. Keten elbise vs. için de kullanılmaktadır. Daha kısa elyahtır. Ayrıca yumuşak keten ve rami de sap elyafıdır.

c — Yaprak Elyafı: Sinal, manilaf kendiri ve heneken yaprak elyafı gurubuna girer. Sinal jüt gibi beyaz uzun elyafı olup çuval imalinde ve eskiden donanmadaki halatalarda kullanılan bir elyafıdır. Manilaf kendirin bir çeşididir.

II — Protein Elyafı (Hayvani elyaf): Yün, tiftik, kazmir, deve tüyü, lama, alpaka (hâlen piyasada alpaka diye görülen kumaşlar, haddizatında tiftikten yapılan kumaştır) inek kılı, at kılı, tavşan tüyü (fötr şapka vs. imalinde kullanılır) gibi maddelerdir.

III — Madeni Elyaf (amyant elyafı): Amyant tabii halde topraktan çıkar, temizlenir, pamuk sisteminde iplik yapılmak suretiyle dokunur. Amyant sıcaklığa mukavim elbise ve izolasyon maddesi imâlinde kullanılır.

B — Sunî Elyaf: Nüfus çoğaldıkça tabii elyafın yerine kâim olacak sunî elyaf inkişaf ettirilmeye başlanmıştır. Çünkü nüfusu artan memleketlerde pamuk ve yün gibi tabii elyafa olan ihtiyaç seneler geçtikçe artmaktadır. Başlangıçta ipeğin yerine kâim olmak üzere (ki ipek çok pahalı bir madde idi) sunî ipek, yâni bugün floş vs. denilen madde inkişaf ettirildi. Bunu Pastör'ün talebeleri inkişaf ettirmiştir. Daha sonra tabii elyafın yerine kâim olmak veya onlarla karıştırılmak üzere elyaf geliştirilmiştir. Sunî elyaf şu şekilde gruplandırılır.

I — Tabii polimerlerden türetilen elyaflar: Mevcut polimerlerden şekil değiştirmek suretiyle elde edilen, yâni tabii polimerlerden üretilen elyaf cinsidir. Buna jene-

re seluloz elyafı deniyor, meselâ pamuk çirçirlandıkdan sonra çekirdeğin üzerinde çok küçük elyaf kalır. Bunların çekirdek, yağ fabrikalarına gitmeden önce kırılması, temizlenmesi gerekir. Bunlar temizlendiği zaman gayet küçük seluloz elde edilir ve eritmek suretiyle tekrar bir dizilmeye tabi tutulur ve neticede viskoz, reyon denilen sun'î ipek elde edilmiş olur. Daha başka tabii polimerlerden üretilen elyaf çeşitleri de vardır.

II — Sentetik polimerlerden türetilen elyaf: Bunlar eskiden kömürün damıtılması neticesinde artıklarından elde edilirdi. Bugün petrolün damıtılmasında, artıklarından da elyaf elde ediliyor. Memleketimizde Petro - Kimya bu iş üzerinde çalışıyor. Bu elyaf şu şekilde gruplanır:

- a — Poliyamid esasında olanlar: Naylon, türlon gibi,
- b — Polyester elyafı: Terilen, terital, trevira gibi,
- c — Mineral elyaf (cam elyafı): Camın eritilmesi suretiyle yapılan elyaftır. Bu da sıcaklığa karşı izolasyon ve yangın elbisesi olarak kullanılır.

Burada ana hatlarıyla elyafın tasnifini gördük. Naylon grubu bilhassa İkinci Dünya Harbi'nden evvel inkişaf ettirilmiştir. Önceleri paraşütlerde ipek kullanılırdı, sonra münhasıran naylon kullanılmıştır. Harpten sonra bilhassa büyük bir naylon imalatına geçilmiştir. Bu elyaf ilk defa kadın çorapları ve iç çamaşırları imâlinde kullanılmıştır. Daha sonra naylon geniş bir alana yayılmıştır.

Elyafın imâli:

Pamuk ve tabii elyafın istihsâli hakkında konuşmayaacağım. Çünkü ziraat memleketlerinin çocukları olarak bu konuda bir şeyler biliyorsunuz. Sun'î elyafın nasıl imâl edildiğini görelim:

Viskoz Reyonu Usûlü: Sümerbank'a ait olan Gemlik İpek Fabrikası bu esasa göre çalışır. Türkiye'de bu usûle çalışan yalnız bu fabrika vardır. Reyon umumî tâbiridir, odun veya pamuk selulozundan sun'î elyaf elde edilmesi mânasına gelir. Pamuk selulozu pahalıdır. Ancak bilhassa kâğıt paralar imâlinde kullanılır. Odun hamuru hidroksit alkali ile % 20 kostik sodaya batırılırsa alkali seluloz haline geçer. Sonra yıpratma, dinlendirme usulleriyle mekanik olarak ufalamak suretiyle ve karbon bisülfitle muamelede sentez seluloz haline geçiyor. Sonra % 3 kostik soda ilâvesiyle viskoz solüsyon hale, yâni erimiş hâle geliyor. Sonra yabancı maddelerden ayırmak için süzülüyor ve kısmî bir vakumdan sonra iplik tesisatına geçiyor. Ekstrüzyon ile seyreltik sülfirik asit banyosu na sevkedilerek flaman halinde donduruluyor. Dondurulduğu zaman eriyik, muayyen % 3 sülfirik asit banyosundan ibaret olup, donmuş olan madde iplik halinde sarılıyor. Tabii bu durumda moleküller sıralanmış halde değildir. Bu da Godet tâbir edilen silindirlere geçirilmek suretiyle çekilir ve moleküller sıralanmaya tâbi tutulur. Buradan flaman ipliği veya flaman elementi haline geçer. İplik simidi halinde yıkanır, kurutulup bobinlere sarılır, yahut topham kutusunda bükülür. Yine yıkama kurutmadan, sonra da kuma ihzara geçer. Sun'î elyaf iki şekilde olur: Biri ipek gibi sonsuz kablolar halinde, sonsuz flaman halinde elde edilir ki, buna flaman denir. İkincisi de pamuk gibi, yün gibi lifler halinde kesilmiş olarak elde edilir. Bunlar pamuk sisteminde işlenecekse muayyen uzunlukta kesilir. Pamuk makinalarında, seri makinalarla işlenir. İplik yapılır. Bu şekilde elde edilen iplik, dokuma kısmına devredilir. Tabii burada konsant-

rasyonları değiştirmek suretiyle, yâni maddelerin sertleştirme derecesine göre muhtelif cinslerde ve kalitelerde elyaf elde edilebilir.

Naylon İstihsali (naylon iplik istihsali): Türkiye'de naylon, Sifaş'ın Bursa'daki fabrikasında, İstanbul'da Rila ve diğer bazı fabrikalarda naylon iplik halinde yapılmaktadır. Naylon poliyamid esasındadır. Bunun istihsalı daha kolaydır. Küçük Jips denilen kısımlar dışarda ithal edilmek suretiyle burada iplik yapmak mümkündür. Halbuki reyonda ise hamur ithali için büyük yatırımlar gereklidir. Bu tip naylon ve polyester imali nispeten daha küçük bir sermayeyi icap ettiriyor.

Terilen (polyester elyafı) elde edilmesi: Bunun esas maddesi petrolden elde edilen teraftalik asittir. Teraftalik asidin elde edilmesi petrolden damıtılması ve temizlenmesi çok büyük yatırımlar gerektirir. Teraftalik asit Petro - Kimya'nın mevzuu olacaktır. Terilen imal eden fabrikalar ise: Bursa'da Polilen fabrikası, İstanbul'da Sancak Tül Lâlelen ismi altında, Adana'da Bossa fabrikası, Saşa ticarî ismi altında gibi müesseselerdir. Bu müesseselerin imalat sistemleri arasında bazı değişiklikler vardır.

Orlon (Akrilik Elyaf) İstihsali: Orlon Türkiye'de gündün güne önem kazanan bir maddedir. Orlon Yalova'daki Aksa tesislerinde imâl edilmektedir. Orlonun esas poliakrilonitrildir. Poliakrilonitril monomer veya polimer şeklinde olur. Akrilik elyaf kuru ve yaş olmak üzere iki şekilde elde edilir. (1)

Elyafın Durumu ve Geleceği:

Türkiye için pamuk elyafı daima birinci sırada yer alır ve beyaz altın olarak mütalâa edilir. Pamuk istihsali Türkiye'de sür'atli bir tempoyla artmaktadır. Başlangıçta yalnız yerli cins pamuklar ekilirken bugün Amerikan tipi upland tâbir ettiğimiz tip ve bu tip de muhtelif varyeteleri tecrübe edilmektedir. Pamuk çok kısa bir zamanda dejenere olan bir elyaftır. Bunların sık sık tohumlarını kontrol etmek gereklidir. Başlangıçta kuru olarak yapılan pamuk ziraati sür'atle sulu ziraate kaymaktadır. Sulu ziraat kuruya nazaran 1-2 misli fazla verimli olmaktadır. Bugün Türkiye'de 2.200.000 balya pamuk üretilmektedir. Bunun büyük bir kısmı dahilinde, yâni Türkiye'deki fabrikalarda işlenmektedir. Diğer bir kısmı ise, ihraç edilmektedir. Amerika'da ve Avrupa'da asrın başında dört milyon ton elyaf üretilmekte idi. Bunun % 80'i pamuk, % 18'i yün, % 0,4'ü de tabii ipekti. Asrın başında çok az olan sun'î elyaf üretimi zamanla çoğalmış ve pamukla rekabet edecek dereceye gelmiştir. Tekstil fabrikalarının % 65'i pamuk üzerine iken, daha sonra pamuğun aleyhine, sun'î elyafın lehine, bir gelişme olmuştur. Yünlü sanayiinde ise yükselme olmamış, hatta bir gerileme olmuştur.

Tekstil ürünlerinin kullanıldığı yerler:

Tekstil ürünlerinin kullanıldığı yerleri üç gruba ayırabiliriz:

- 1 — Sanayi kullanılmış yerleri,
- 2 — Ev eşyası olarak,
- 3 — Giyim eşyası olarak,

Tekstil ürünlerinin sanayide çok geniş kullanma yerleri vardır.

Asrın başında otomobil sanayiinde, lâstiklerde pamuk ipliği kullanılırken, daha sonra sun'î elyaf kullanılm-

...Pamuk sanayide birçok yerde kullanılmakla beraber yerini zamanla birçok alanlarda naylon vs. gibi sentetik elyaflara bırakmaktadır. İkinci kullanma yeri ev eşyalarıdır. Perde, döşeme, halı gibi bir çok kullanma yeri vardır. Üçüncü ve en önemli yeri ise giyim eşyalarıdır. Tekstil ürünlerinin belki % 65 - 70'i bu alanda kullanılır. Giyim eşyası yapımında muhtelif elyaf tipleri birbirleriyle yarış halindedirler. İç çamaşırlarında bilhassa pamuk kullanılmaktadır. Bir ara naylon iç çamaşırı olarak kullanılmış, fakat allerji yaptığı için pek tutunmamıştır. Elyafın giyim eşyası olarak kullanılmasında çeşitli kimyasal ve fiziksel özellikler söz konusudur. Ayrıca müşterinin aradığı bazı hususlar da vardır. Meselâ, rengin göz alıcı olması, üzerindeki desen ve baskının gâhin ne olması gibi. Bu husus pamukta gayet iyidir. Ayrıca boyaya alma kabiliyeti yönünden de, tabii elyaf diğerlerinden üstündür. Sun'i elyafta ise boya dış kısmında bir çökelti olarak kalır. Yıkandığında çıkar. Giyim eşyasında ütü istemeyen kumaşlar tercih edilir. Ayrıca giyim malzemesinin çabuk kuruması, fiyatının ucuz olması, dayanıklı olması, sıhhi olması istenir. Malzemenin formu ve muhafaza etmesi, yani birkaç kere giyilince kendini salıvermemesi istenir.

Bu gibi hususlar göz önüne alınarak elyaf çeşitleri arasında bir tercih ve seçme yapılır. Pamuk rahatlık ve sıhhi olması (vücudun hava alışverişine mâni olmaması ve teri emmesi) gibi yönlerden diğerlerinden üstündür. Fakat ütü tutma ve çabuk kuruma yönlerinden naylon ve terilen pamuğa tercih edilir. Bir diğer husus da statik elektriklenmedir. Naylon ve terilende statik elektriklenme, yani sürtme ile elektriklenme vardır. Bu elektrik havadaki toz ve kirlere emmektedir. Bu da naylon ve terilen malzemenin çabuk kirlenmesine yol açmaktadır. Halbuki pamukta bu elektriklenme söz konusu değildir. Dayanıklılık konusunda ise sun'i elyaf tabii elyaftan üstündür. Sun'i ve tabii elyafın birbirlerine olan muhtelif üstünlükleri zamanla bunların karışımlarının kullanılmasına yol açmıştır.

Hayat standardı arttıkça tekstil elyafına olan ihtiyaç artmaktadır. Yani insan başına düşen elyaf miktarı gittikçe yükselmektedir. Türkiye'de bu miktar eski istatistiklere göre 5,5 ilâ 6 kg. idi. Bunun içerisine bütün tekstil ürünleri (havlu, halı vs. de dahil) girmektedir.

Bugün dünyada pamuk istihsalı 35 milyon balya civarındadır. Fakat şu soru akla gelmektedir: Acaba nüfus arttıkça (imkânlar sınırlı olduğuna göre) pamuk ihtiyacı nasıl karşılanacaktır? Tahminlere göre gerek tarım istihsalının daha modern hâle getirilmesi, gerekse sun'i elyafın gelişmesi sebebiyle bu ihtiyaç daha senlerce karşılanabilecektir.

Buraya kadar olan kısımda tabii ve sun'i elyafın istihsalını ve özelliklerini gördük. Bundan sonraki kısımda ise bunların işleniş tarzlarını göreceğiz. Elyaf ya pamuk sisteminde önce iplik haline getirilerek, sonra dokunarak, kumaş haline getirilecek veya iplik haline geldikten sonra örgü sistemiyle trikotaj haline (kazak vs.) gelecektir. Veyahut dokuma ve örgü dışında başka usullerle de işlenebilir. (Halı, tül perde, dantel gibi).

Bugünkü gördüğümüz ve kullandığımız şekil daha ziyade dokuma sistemidir. Fakat yavaş yavaş örgü sistemi ne kaymaktadır. Çünkü örgü sistemi daha kolay ve ucuzdur. Belli bir müddet sonra örgü sistemi tekstil sanayinde dokuma sistemiyle başabaş hâle gelecektir. Hatta onu geçebilecektir. Hâlihazırda tekstil sanayii dokuma sa-

nayii şeklinde kendini gösteriyor. Onun yanında örgü ve diğer sistemler daha az yer işgal ediyor.

Bugünkü dersimizi burada keselim. Elyaf hakkında gerekli bilgi edindik. Önümüzdeki derslerde ipliğin yapılışı, dokuma ve örgü sistemlerini göreceğiz.

(1) Bütün bu sun'i elyafların elde edilmesi sayın hocamız tarafından projeksiyonla, şekil ve şemalarla gösterilmek suretiyle teferruatlı olarak anlatılmıştır. Burada ancak ana hatlarıyla verebilmekteyiz.

BALIKESİRDE ŞİİR YARIŞMASI

Millî Türk Talebe Birliği Balıkesir Orta Öğretim Komitesi 19 Mayıs 1972 Cuma akşamı saat 19.30 da Balıkesir'de «Orta dereceli okullar arası ferdi şiir okuma ve yazma yarışması» tertiplemiştir.

Yarışmada dereceye girenlere kupalar ve çeşitli kitaplar verilecektir.

ORTA ÖĞRENİM KOMİTESİ GENEL MERKEZİNİN TOPKAPI SARAYI GEZİSİ

MTTB Orta Öğretim Komitesi Genel Merkezi 6 Mayıs 1972 Cumartesi günü Topkapı Sarayına bir gezi tertip etmiştir.

Orta Öğretim Komitesinin Topkapı Sarayı gezisinden bir görünüşü

Kalabalık bir grupla Topkapı Sarayını gezen Orta Öğretim Komitesi, tarihi eserlerimize karşı gösterilen lâkaydiden yakınmışlar, atalarımızın bu değerli eserlerini onların torunları olarak bu halde bırakmayacağız demişlerdir. Harem dairesini de gezen Orta Öğretim Komitesi, «biz Topkapı Sarayında bir Osmanlı gibi dolaştık» demişlerdir.

13 MAYIS SPOR VE FOLKLAR GECESİ

MTTB Spor Kulübü ve Folklor Müdürlüğü tarafından tertiplenen 13 Mayıs Spor ve Folklor gecesi Birliğimiz Konferans salonunda yapılmıştır.

Gecede Folklor Müdürlüğümüzün Elazığ, Bitlis ve Antep ekipleri yaptıkları gösterilerle bir hayli takdir toplamışlardır.

Binbeşyüzden fazla sporcuya sahip olan Spor Kulübümüzün takımlarından Halter, Boks, Judo, Güreş ve Türkiye'de yalnız teşkilatımızda bulunan Kenpo-Karate takımları hayranlıkla izlenmiştir.

MTTB SPOR KULÜBÜ

- KENPO - KARATE
- JUDO
- BOKS
- HALTER
- VOLEYBOL
- BASKETBOL
- PİNG - PONG
- ALETLİ JİMNASTİK

Bütün imkânlarıyla Türk gençliğinin hizmetindedir.
Cağaloğlu - Tel: 26 69 24

MİLLÎ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
TURİZM VE DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

AVRUPA TALEBE TRENLERİ

YAZ AYLARI BOYUNCA HAFTADA
İKİ DEFA :

- MÜNİH, ● LONDRA,
- PARİS, ● KOPENHAG ve
- TAHRAN

Seferleri ile Türk Talebelerinin hizmetindedir.
Adres: M.T.T.B. Turizm ve Dış Temaslar Müd.
dürlüğü Babiâli cad. No: 37 - Cağaloğlu/İstanbul
Tel. : 26 69 24/9

ÜNİVERSİTE ADAYLARINA

Büyük Hizmetler Büyük teşkilatlar tarafından yapılır.

Türkiyenin en güçlü yegâne talebe teşkilatı olan

MİLLÎ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
Bütün TÜRKİYEDE

ÜNİVERSİTE ADAYLARININ Hizmetinde

EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜMÜZ

Genel Merkez İstanbul'dan sonra İZMİR-ERZURUM-TRABZON'da
sizler için en güçlü öğretim kadrolarıyla kurslar hazırlamıştır.

ASİSTANLAR İDARESİNDEKİ

ÜNİVERSİTEYE GİRİŞ kurslarımıza
bütün ÜNİVERSİTE ADAYLARININ katılmalarını diliyoruz.

BROŞÜR İSTEYİNİZ

Genel Merkez

Millî Türk Talebe Birliği Eğitim müdürlüğü Cağaloğlu-İST,
Tel : 26 69 24 - 26 36 74

Şubeler

- İZMİR ● Basımahane Fuar kapısı yanı - Tel : 27 20 6
- ERZURUM ● Ordu evi arkası
- TRABZON ● Ortahisar Hükümet Cad. No. 3 k. 3

Fethin 519. Yıldönümünü Kutladık

İstanbul'un Fethinin 519. yıldönümü Genel Merkezimiz Konferans Salonunda yapılan büyük bir törenle kutlanmıştır. Büyük bir ilgi gören Fetih Gecemiz, günlerce önce İstanbul'un her tarafına yapıştırılan afişlerle ilân edilmiştir.

Büyük bir kalabalığın dışardan da takip ettiği gecemin açış konuşmasını Milli Türk Talebe Birliği Genel Başkanı Ömer Öztürk yapmıştır. Genel Başkanımızın açış konuşması aynen şöyledir:

«Muhterem Dâvetliler, Değerli Genç Arkadaşlarım, Konstantiniyye'yi İslâmbol'a inkılâp ettiren, çağ kapıp çağ açan büyük Fethin 519. yıldönümünü anma törenine Fatih'in gerçek torunları adına hoş geldiniz derim.

519 yıl önce bir büyük fetih gerçekleştirilmişti.

Neydi Anadolu'daki Türk Devletlerinin en küçüğü? Osmanlı Beyliğine iki asır içinde üç kıtada at koşturtan neydi bu beyliğe dünyanın en büyük kara ve deniz imparatorluğunu bir kaç asırda kurduran, neydi köhne Bizans Hıristiyan külâhı görmektense, müslüman sarığı gör-

meyi tercih ettiren âmil? Ve yine düşünüyoruz neydi asırlardır alınamayan İstanbulun Fethini 21 yaşında genç bir delikanlıya nasip eden hakiki sebep. Bütün bunların temelinde yatan sır aslı pâk, nesli temiz, büyük Türk Milletinin gücünde ve benliğinde İslâm iman ve inancının tam olarak tecelli etmesindeydi. «Konstantiniyye elbette fethedilecektir. Onu fetheden kumandan ne güzel kumandan, onu fetheden asker ne güzel askerdir» Şerefli sözünün methiyesine mazhar olmak için İstanbulu almayı bütün benliğini tutuşturan bir aşkla arzulayan genç Fatih bu aşkı mutlak samimiydi. «Ya ben İstanbul'u alırım, ya İstanbul beni» diyebilen koca hünkârın bu sözü aynı tecelli sırrının en veciz ifadesiydi. Bu inançla, bu imanla yoğrulan büyük hünkârın inanılmaz zaferleri bir takım sırlarla süslüdür. Bunların başında Fatih'in yetiştirdiği ailenin büyüklüğü gelir. Öyle bir aile ki arka arkaya, seri halde herbiri diğerinden büyük cihangirler yetiştirmiş, herbiri aldığı emaneti daha ilerde, daha yüksekte teslim etmiştir. Yeryüzünün en büyük cihangirleri olan bu hükümdarların askeri ve siyasi zaferlerini besleyen kud-

Fetih Gecesini takip eden dâvetliler.

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

1 — BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Teksir Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 — DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

2 — EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisan Okulu
- Fen Okulu

4 — FOLKLOR VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 — FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

6 — İŞ DULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 — KİTAP KULÜBÜ

8 — KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarihî Günler Komisyonu

9 — KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 — MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 — ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğrenim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 — SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 — M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

14 — SINEMA KULÜBÜ

15 — TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 — TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 — TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 — TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL BAŞKANLIK

- Babıâli Cad. 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Dış Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- İ.D.M.M.A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisadi Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 1787

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI TEL: 27206

- İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü Mehmet Tekeloğlu
Dizgi ve Baskı: Özdemir Matbaası.

Tel: Santral : 26 69 24
Genel Başkanlık : 26 36 74

Fethin 519. Yıldönümünü Kutladık

Fetih Gecesine renk katan tarihi Mehter takımı.

(Baştarafı 1. Sahifede)

retlerin başında fikir, sanat ve kültür hayatına verdikleri kıymetin önemi büyüktür. Seri halde cihangir olan bu sultanlar aynı zamanda devirlerinin en ileri kültür ve sanat devleriydi.

İşte bu iman, işte bu ruh onlara gerçek fetihleri müyesser kılmıştı. Bir ülkeyi fethetmek demek orayı silah gücüyle istilâ etmek demek değildir. Gerçek Fetihler zulmü ve istibdadı kaldırıp yerine hakkı ve adaleti kâim kılmak için ülkeler fethedenlerdir. Onlar gittikleri yerlerde kan akıtıp can almayı değil, adalet timsali olarak zalimlere karşı mazlumları korumayı, hak ve hürriyetlerin yılmaz bekçisi olmayı hedef tutarlar. Fatih'in İstanbul'u fethi de işte bu yüce gayeler uğrunda yapılmıştır. Allah yolunda cihad etmek, köhne Bizans'ın paslı düşünce ve inanç zincirini kırmak, ülkeyi İslâm ülkesi yaparak buradaki esirlere istedikleri inanca sahip olmak hakkını verecek medeniyete ulaşmak, peygamberin; o ezeli ve ebedî kumandanın asırlar önce verdiği emri yerine getirmek ve o şerefe nail olmak için fethi girişildi. Şehre girişinde muzaffer kumandan gibi böbürlenmek yerine, önce bu fethi kendisine nasip eden Allah'a secde etmeyi tercih edendi gerçek Fatih. Sabahlara kadar şükür secdelerinde göz yaş dökendi gerçek Fatih. İşte Seyh Galip'in «Anlar ki kelâma can verirler» dediği söze, sese, taşa can veren, gerçek sanatkarlara nasip olan marifetlere sahip olandı gerçek Fatih. Bu öyle bir sanat ki, ancak seçilmiş cihangirlere nasip olan imparatorluk kurma sanatına sahip olan gönüller fatihi Sultan Mehmet Han'dı gerçek Fatih. İşte bu cihangirdir ki bu sanata kendi yüce ruhundan eşsiz hamleler katmış, onu daha engin ufuklara götürmüştü. Kısaca Fatih'te bir aile kabiliyeti, bir ağır miras olarak tekamül eden bu zafer sırrı, büyük işler yap-

mağa, büyük eserler vermeğe müsait bir aşk ve sanat insanı meydana getirmişti. Fatih; tarihte ilme ve alimlere en büyük ve en samimi saygıyı gösteren bir dünya hükümdarıdır. Devrinde Akşemseddin'in yaşamış olmasını kendisi ve ülkesi için en büyük lütuf bilen, hocasının fethin mutlaka müyesser olacağı vaadinin yanlış çıkmadığına İstanbul'un fethinin gerçekleşmesinden fazla sevinen Fatih'in kurduğu imparatorluk işte bu ilmi temellere dayandığındandır ki, bir Cengiz'in, bir Timur'un zaferleri gibi anlak ve saman alevi misali olmamış, asırlarca kuvvetlenerek yaşamıştır. Tabiidir ki bu iman, ilim, fikir, sanat, adalet, devlet kurma terbiyelerinin asil ve eşsiz meyvesidir. Fikrin silâhtan üstün olduğunu bilmeyenler gerçek

Prof. Dr. Osman Turan konuşmasını yapıyor.

Heyecanlı bir konuşma yapan Asis. Erman Tuncer

Fatihlerle alelade zorba ve sadistleri, gerçek fethilerle kaba işgalleri birbirinden ayıramazlar. Hocasının atının ayakından sıçrayan çamuru şeref sayan Yavuz'u, mağluplarına misafir muamelesi yapan Alparslanları hiç mi hiç tanıyamazlar. Ancak yeniden dirilişe inanan gerçek Fatihlerdir ki ülkelerini ebedî prensipler üzerine kurarlar.

Çünkü harp yaraları ebedî ilaçlarla derhal sarılmazsa, sevgi ve muhabbet derhal avdet ettirilmezse, fatihler kendinden sonrakilere ebedî ülkeler yerine onulmaz yaralar bırakırlar. İstanbul'u Bizansın bir ayak bağı olduğu için değil, inandığı için, politikasının gerçekleşmesinde en büyük basamak olduğu için istemişti Fatih. Avrupa'nın karşısına Ortodoksların koruyucusu olarak çıkmak istemişti Fatih. İşte bundan dolayı patriğe o haklar verilmiş, Avrupa'ya karşı siyaset ona göre ayarlanmıştı. İmparatorluk kurma sanatının ince mimarı İslâm birliğine ilk adımı fethile atacağına inanıyordu. İlmin ışığında kurduğu adalet mefkûresi başlı başına bir devleti ayakta tutmağa yetmişti. İlâhî adaletin herkese aynı şekilde, içinde muzaffer imparator da dahil, eşit olarak uygulanması bütün dünya-

nın hayretini celbetmiş, «bu adalet oldukça bu millet yıkılmaz» hükmünü verdirmişti. Adaleti; hak ve hukuk, huzur ve asayişle, can, mal, ırz, namus emmiyetiyle, minareleri ve kubbeleriyle Konstantiniyye'yi İstanbul yaptı Fatih. Artık İstanbul karış karış; taş taş; toprak toprak bir İslâm beldesiydi. Aradan beş asır geçti, bu saadet ülkesinde bir fırtına çıktı, kavurdu her tarafı, Ayasofya'da ezan sustu. Maddesiyle elimizde olan İstanbul manasıyla metruk bir belde olmuştu. Bir başka diyar olmuştu İstanbul. Fethin ruhuna taban tabana zıt hareketlerle İstanbula gerçekten sahip olmak mümkün mü?

Gerçek fethi Ayasofya'yı matemden kurtarıp İstanbul'un manasını iade edince anacağız. İşte fethin idealini devam ettirecek fethin nesli. Fatih'in genç torunları yetiştirdi. İşte onlar Fethin ülküsünün gerçek sahipleri olarak, gerçek fethileri yâdedeceklerdir.

Selâm sana Fatih'in gerçek torunları

Selâm sana gerçek fethin ülkücülere, millî gençliğin gerçek temsilcileri...

Büyük ve asil milletimizin gerçek fethileri yâdedeceği nice 519. yıllar dileğiyle hepimizi saygı ve muhabbetle selâmlarım.

Daha sonra kürsüye gelen Prof. Dr. Osman Turan ise özetle şunları söylemiştir :

Muhterem Dinleyiciler!

Bizim için mukaddes bir günü kutluyoruz. Bu büyük gün; medeniyet tarihi için dünyaya adalet ve hürriyet, bilhassa din hürriyeti getirdiği için, yalnız bizim mukaddes günümüz değil, hakikî medeniyet tarihçileri için de müstesna bir gün olmak icabeder. Türk Milletinin ve İslâmın ideal mihrâkı olan İstanbul asırlarca büyük emellerin temerküz ettiği bir merkezdir. Bu merkez bilâhâre medeniyet merkezi olmuştur.

Muhterem Dinleyiciler!

İstanbul asırlarca İslâm ve Hıristiyan iki dünyanın mücadele mercî olmuştur. Bu mücadelelerin bir sebebi de İstanbul'un fethine dinî bakımdan emirlerin bulunması, fethin vaadedilmesidir. Hz. Peygamber soruyor ümmetine: İki tarafı deniz, bir tarafı kara olan bir yer biliyor musunuz? Cevap veriyorlar: Ya Resulallah Kayser'in Şehri. Hz. Peygamber devam ediyor: İşte bu şehrin fethi için

Fethin Gecesinden bir görünüşü.

uğraşan herkes affa nâil olacaktır. Daha sonra diyor ki: İstanbul 70 bin müslüman askerinin tehlikeli ve tekbir sesleri arasında mutlaka fethedilecektir. Bir hadiste de: «İstanbul fethedilmedikçe kıyamet kopmayacaktır» denilmektedir. Yine bir hadiste de: «Ayasofyada iki rekat namaz kılan Cennete gidecektir» denilmektedir.

Muhterem dinleyiciler!

Tarihçi için mühim olan; cemiyetin ideallerini, ruhu ve hamlesini meydana koyan vesikalardır. Bunlar Türk-İslâm cemiyetinin İstanbul'a, Ayasofya'ya ve bu büyük merkeze verdiği kudsiyeti ifade eder. Kur'an'ı Kerim'de İstanbul için Belde-tün Tayyibetün - mübarek belde- denilmektedir. Büyük veli Akşemseddin, Fatih İstanbul fethini müjdeleyen büyük insandır. Fatih muhasarada sabırsızlanıyor. Akşemseddin yukarıdaki ayeti okuyor ve «Beyim; Belde-tün Tayyibetün ebced hesabıyla 857 yi gösterir, sabırsızlanma, Fetih müyesserdir» diyor.

Hadislerin birisi «İstanbul Fatih bir Peygamber ismi taşıyacak» demektedir. Diğer bir rivayete göre de İstanbul Fatih Muhammed isminde olacaktır. Bu, Selçuk Devletini kuran Tuğrul Bey için de vardı.

Emevi Halifesi Süleyman «İstanbul Fâtihî mutlaka ben olacağım» diyerek İstanbul fethine girer ki denizden yapılan son muhasaradır. Bu sefere Eba Eyyüb'ül Ensârî de katılmıştır. Bu muhâsaraya büyük bir şevkle katılan Eba Eyyüb'ül Ensârî şehit olmak istiyor ve surların önünde ok darbesiyle şehit oluyor. Hz. Peygamber bir hadisinde «ümmetimden birisi surların önünde şehit olacaktır, ne mutlu ona» demiştir. Hatta Eba Eyyüb'ül Ensârî vasiyet etmiştir «eğer yolda ölürsem, mümkün mertebe beni İstanbul'a yakın bir yerde defnedin» diye. Şehit oluyor ve surların önünde defnediliyor. 12. asra kadar burası bir ziyaretgâhtır. Fakat 1204 de Lâtinlerin İstanbul'u tahribi neticesinde bu mezar kaybolmuştur. Sonradan Akşemseddin bulmuştur. Kıbrısta Hz. Peygamberin Halası Ümmül Haramın (Hala Sultanın) da türbesi kayboluyor, onu da Türkler buluyor.

İstanbul Türkler nazarında mukaddes bir şehirdir bir evliya yatağıdır, Padişahların ziyaretgâhtır. Osmanlı padişahları Eyüp Sultandan sonra mutlaka Fatih Sultan Mehmedin türbesini ziyaret eder ve orada dua ettikten sonra sefere giderler. Onların duasını, himmetini talep etmedikçe sefere çıkmazlardı.

İstanbulun burnu ucunda Bursa bütün millî ve İslâmî ideallerin merkezi olmuş. Burada hergün İstanbul'un fethi bize nasip olacak Hz. Peygamberin tebşirlerine biz mazhar olacağız diye dua ediliyor, seviniliyor. Bu gayret, bu ideal orada bütün eserleriyle işleniyor.

Fatih Sultan Mehmet şehzadeliğinde Manisa'da yetiştiriliyor. Babası her türlü itina gösteriyor. Hocası Molla Gürânî. Fatih civa gibi gençliğinde. Bazan hocasını bırakıp kaçıyor, dinlemiyor. Sultan Murat emir veriyor: döveceksin.

Fatih Sultan Mehmet tahta geçince elinde İstanbul haritası ve düşündüğü tek şey İstanbul. Bir gece yarısı

Çandarlı Kara Halil Paşayı çağırır. Çandarlı korkar gece yarısı, nedir bu iş. Altın tepşiler içerisinde mücevherât, hediye falan götürür. Fatih «Lala» der «bana bunlar lâzım değil, bana İstanbul lâzım.»

Muhasara başlar. Büyük toplar döktürülmüş, seyyar kuleler yapılmış, donanma hazırlanmıştır. Denizden herhangi bir yardımı önlemek için Anadolu Hisarı karşısına Bogazkesen Kalesi -Rumeli Hisarı- yaptırılmıştır. Rumeli Hisarı küfi harflerle «Muhammed» kelimesidir. Muhammed kelimesi ebced hesabıyla 92 eder. Rumeli Hisarının da 92 burcu vardır. Böylece İstanbul sahilleri kuşatılır.

Fatih Sultan Mehmet bir gece büyük kumandanlarını, beylerini, devlet adamlarını toplar ve onlara İstanbul fethinin zaruretini anlatır. Der ki «Devletimizin kolları ve bacakları Anadolu ve Rumeli'de, başıysa düşmanın elindedir. Öyle bir düşman ki, daima bizi entrikalarla müşkül durumlara sokmuşlardır. Dedem Yıldırım, iki defa muhasara etti. Fakat Bizansın tahriki ve Bizans gemileriyle düşman Tuna'yı geçti. Bereket versin ki dedem bunların hepsini Tuna dalgalarına boğdu. Tekrar fethederken Timur belâsını başımıza musallat etti. Babam fethedecek iken Karamanoğlunu ve Şehzade Mustafayı harekete geçirdi. Bu suretle bu feth olmadı, cesaretimiz kırılmasın.»

Bizans o zamanlar öyle bir sükut içerisindeydi ki, İstanbulun Türkler tarafından zaptedileceğine inanmışlar. Hatta bir takım uydurma efsaneler dâhi yaratmışlar, şimdi nasıl 13. Konskantin doğacak, İstanbulu şöyle alacak diye yaratıyorlarsa.

Ordugâh kurulur ve orada hem Fatih, hem de Akşemseddin askeri tebrik ederler. Hz. Muhammedin tebçirine mazhar olacaksınız diye. Muhasara şiddetlenir. Gemilerin karadan Haliç'e indirilmesi o zamana göre büyük bir şeydir.

Nihayet «Ya ben İstanbul'u alırım, ya beni İstanbul diyen Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u zapteder.

Her küşesinde dehrin nâm-ı bekâ nisârın
Şâyestedir denilse âlem senin mezârın
Sensin ol şehinşâh bu ümmet-i necibe
Emsar bahşışindir, ebhâr yadigarın
Beytü Hüdaya konmuş cah-ı mütayâ İslâm
Durmuş başında bekler bir kavim türbedârın.

Abdülhak Hâmid'in Fatih Sultan Mehmedin kabrini ziyaret isimli şiirindeki bu türbedar elbette Türk Milletidir.

Bu türbedarlık şuurunu muhafaza ettikçe ve tarih şuurunu, milli şuru, milli kültürü terketmedikçe Türk Milleti bu kaynaklara dayanarak ebedi kudrete sahip olacaktır. Bunu diliyoruz.

Prof. Dr. Osman Turan'dan sonra neyzen Tekin Uğural hayranlıkla dinlenmiştir.

Daha sonra asistan Erman Tuncer konuşmuştur.

Mehter Takımı ve Kılıç-Kalkan Ekibinin ayrı bir renk kattığı gece Yıldırım Gürses'in okuduğu Fetih Marşı ile sona ermiştir.

Genel Başkanımızın Elâziğ ve Malatya Konferansları

MTTB Gnl. Bşk. Ömer Öztürk Elâziğ'da konferansta

MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk bir müddet önce, bir konferans vermek için Elâziğ'a davet edilmişti. Bunun üzerine Elâziğ'a giden Genel Başkanımız Ömer Öz-

türk, Elâziğ'da «Gençlik Meseleleri» isimli bir konferans vermiştir.

Geniş çapta ilanı yapılan konferans Halk Eğitimi merkezi Salonunu tıklım tıklım doldurmuştur. Açış konuşmasını Elâziğ Orta Öğrenim Komitesi Başkanı Hayreddin Ayaz'ın yaptığı konferansta Genel Başkanımız, gençlik hareketlerinin tarihi seyrini anlatmış, çeşitli genç-

MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk Malatya Orta Öğrenim Komitesinde Gençlik Meseleleri isimli konferansını verirken.

lük meseleleri üzerinde durarak, eğitim reformu ve Üniversiteler Kanun tasarısı üzerinde konuşmuştur. Genel Başkanımız gençliğin dejenere olmasının sebepleri ve hal çareleri hakkında da bir takım izahlar verdikten sonra, konuşmasını bitirmiştir.

Konferanstan sonra kalabalık bir kitle ile Elâziğ Orta

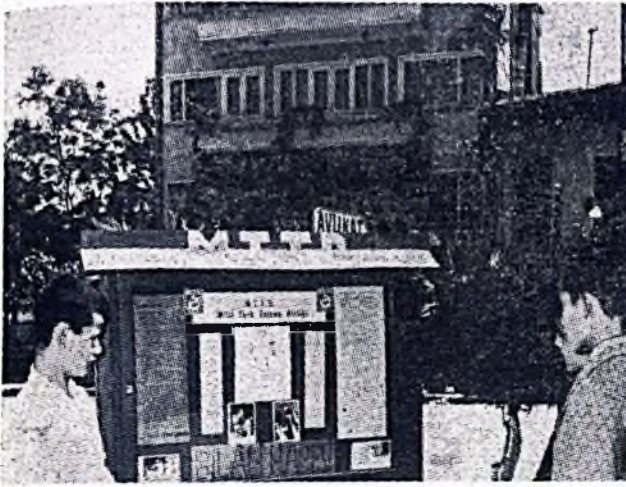
Elâziğ'daki konferansı takip edenler.
(Ön sırada sağ baştaki eski MTTB Genel Başkanı İsmail Kahraman'dır.)

Malatya'daki konferansı dinleyenlerden bir görünüş.

Öğrenim komitesi binasına gelen Genel Başkanımız geç saatlere kadar süren bir de sohbet toplantısı yapmıştır.

MTB. Orta Öğrenim Komitesi Denizli temsilciliğinin panosu büyük bir dikkatle okunuyor.

SAMSUNDA FETİH GECESİ

(Baştarafı 11. Sahifede)

Muhammedi ile temizlemek her Osmanlı Padişahının başlıca hevesi olmuştur... Bu büyük gaye, bu sonsuz arzu nihayet gerçekleşecek, cihanın en güzel beldesi olan İstanbul'un Fetih şerefi Büyük Türk Hükümdarı Fatih Sultan Mehmet'in olacak ve güzel İstanbul dünya durdukça büyük Türk Milletinin elinde kalacaktır.»

Belediye Reisi K. Vehbi Gül ise şöyle konuşmuştur: «Müslüman Türk Milletinin davası sadece ekmek ve madde davası değildir. İslâmın nurunu kâinata yaymaktır. Müslüman Türkler tarihte İstanbul'un fethini bir mana olarak kabul etmişlerdi. Bu İslâmın dünya çapında kudret kazanıp, hıristiyanlığın çöcekğine işaret ediyordu. Bu bir İslâm- Türk ideali idi. Ayasofya'da iki felsefe çarpışır. Biri İslâmı, diğeri küfrü temsil eder. Fatih Ayasofya'yı câmi haline getirmekle büyük bir davayı tahakkuk ettirmiştir. Türk'ün Ayasofyasından üstün nice câmileri var. Ancak Ayasofyanın bizce manası büyüktür.»

Gece okunan şiirlerle ve Rıza Tozlu'nun kapanış konuşmasıyla sona ermiştir.

Genel Başkanımız Ömer Öztürk, ertesi gün yanında Elazığ Orta Öğrenim Komitesi Başkanı Hayreddin Ayaz ve bazı gençler olduğu halde, Elazığ Valisi A. Rıfat Kaplan, Milli Eğitim Müdürü, Emniyet Müdürü, Kolordu Komutanlığı Kurmay Başkanı, Belediye Reisi, Veteriner Fakültesi Dekanı ve Elazığ D.M.M.A. Başkanını makamlarında ziyaret etmiştir.

Aynı gün Malatya Orta Öğrenim Komitesinin daveti üzerine Malatya'da da aynı konferansı veren genel başkanımız Ömer Öztürk, orada da büyük bir ilgi ile karşılanmış ve Komite binasında verdiği konferansı büyük bir kalabalık izlemiştir.

Malatya'da da konferanstan sonra bir sohbet toplantısı yapılmış ve Genel Başkanımız ilgi ile dinlenmiştir.

Malatya'dan tekrar Elazığ'a dönen Genel Başkanımız beraberinde bir grup gençle tarihi Harput şehrine gitmiş ve tarihi yerleri gezdikten sonra İstanbul'a dönmüştür.

Denizli Orta Öğrenim Komitesi

MTB Orta Öğrenim Komitesi Denizli Temsilciliği faaliyetlerini daha iyi duyurabilmek için şehrin çok işlek bir yerinde güzel bir pano yaptırmıştır. Her onbeş günde bir değiştirilen yazı ve haberler Denizlililer, bilhassa talebeler tarafından büyük bir rağbet görmüştür. Denizli'de oynanan Bilâl-i Habeşi isimli piyes bu pano vasıtasıyla halka duyurulmuştur. Denizli Orta Öğrenim Komitesi seminerlere ve grup çalışmalarına muntazaman devam ederken, bir yandan da civar şehir ve kasabalara geziler tertip etmektedir.

EGİTİMİN CEMİYETLER KALKINMASINDAKİ ROLÜ

(Baştarafı 16. sahifede)

İngiliz Filozofu Bertrand Russel, İslâmın inkılâpçı hüviyetini, Arap yaşayışında meydana getirdiği derin değişikliği ne yazık ki anlayamamış, ilimden beklediklerimiz adlı eserinde, İslâm dininin Araplarda yaptığı değişikliğin pek küçük olduğunu belirtmiştir.

Bu yıl vefat eden Ahmet Hamdi Başar, Değişen Dünya adlı eserinde: «Tarihte yapılmış en büyük inkılâp İslâmlıktır. Hz. Muhammed, dinini va'zettikten sonra, dünya nizamı şeklinde ve milliyet standartlarını aşan insanî bir dâva müdafii oldu. Tarihte enternasyonal dünya fikrini Hz. Muhammed kadar benimsemiş, müdafaa etmiş ve dinine ebedî bir insanlık mefhumu sokmuş başka bir inkılâpçı mevcut değildir. Hayatında ideolojisini tesis etmiş, kitabını vermiştir. Hz. Muhammed'in ve dininin görüşü, cemiyetin dinamik karakterini kabul etmek ve bütün ideolojisini bu esasa istinad ettirmektir» demektedir.

Bu iki ıt görüşün doğruluk derecesini tarihi gerçekler ve olaylar tayin ve tespit etmiştir. Biz, bu gerçek inkılâpta eğitimin rolünü belirtmeğe çalışacağız.

Kompozisyon Yarışması Büyük İlgı Gördü

Kompozisyon yarışmasında finale kalan öğrenciler toplu halde.

MTTB Merkez Orta Öğrenim Komitesi tarafından tertip edilen «İstanbul Lise ve Dengi Okullararası Kompozisyon Yarışması» finalleri Genel Merkezimiz salonunda yapılmış ve yarışmaya 12 okuldan 20 finalist katılmıştır.

Yarışma başlamadan önce finalistlerin heyecanlarının giderilmesi için MTTB Folklor Ekipleri folklor gösterileri yapmışlardır.

Daha sonra yarışmaya geçilmiş ve yarışmacılar Prof. Dr. Muharrem Ergin, Doç. Dr. Salih Tuğ, Kadıköy Kız Lisesi Müdürü Alâaddin Kısakürek, MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk ve MTTB İcrâ Konseyi üyesi Abdullah Gül'den kurulu jüri önünde kompozisyonlarını okumuşlardır.

Jüri değerlendirmeyi yaparken yine MTTB Folklor Ekipleri folklor gösterileri yapmış ve davetliler tarafından şiir okunup, fıkralar anlatılmıştır.

Bu arada jürinin değerlendirmesi bitmiş ve neticeler belli olmuştur. Mikrofonu gelen Prof. Dr. Muharrem Ergin bir konuşma yapmış ve Şişli Lisesinden Sibel Kafıtaner'nin 555 puanla birinci geldiğini ilân ederek, 500 liralık mükâfatını kendisine takdim etmiştir.

İkinciliği 530 puanla Kadıköy Kız Lisesinden Gülşen Demirhan kazanmış ve 300 liralık ödülünü Kadıköy Kız Lisesi Müdürü Alâaddin Kısakürek'ten almıştır.

Üçüncülüğü ise 480 puanla Beşiktaş Kız Lisesinden

Yasemin Ünver almış ve 200 liralık mükâfaatı kendisine Doç. Dr. Salih Tuğ tarafından verilmiştir.

Ayrıca Mecidiyeköy Lisesinden Mehmet Erdoğan 475 puanla dördüncü ve Sağmalcılar Lisesinden Cavit Otay yine 475 puanla beşinci olmuşlar ve 50 şer liralık mansiyonlarını MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürkten almışlardır.

Daha sonra MTTB Orta Öğrenim Komitesi tarafından bütün finalistlere çeşitli kitaplar hediye edilmiştir. MTTB Kütüphane Kulübü de yarışmanın birinci, ikinci ve üçüncüsüne birer kitap hediye etmiştir.

Kompozisyon yarışmasını takip edenler.

Bundan sonra kısa bir konuşma yapılmış ve ilgi gösteren okul idarecilerine, öğretmen ve öğrencilere teşekkür edilerek gelecek seneki yarışma için tekrar davet edilmişlerdir.

Aşağıda sırasıyla birinci, ikinci, ve üçüncü olan yazıları yayınlıyoruz.

Medeniyet Yolunda Adımlar

Sibel Kaftancı

İnsanoğlu, bulunduğu toplum içinde garip düşüncelere kapılır ve çoğu kez yalnız hisseder kendini. Birşeylere hâkim olmak arzusundadır. Ve bu arzusunu insanlar üzerinde uygulamaya kalktığı anda başarısızlığın acı

Kompozisyon Yarışmasında I. olan Sibel Kaftancı

meyvelerini tadar. Korkunç, karanlık, uçsuz bucaksız bir boşlukta olduğundan daha yalnız kalmıştır. Utanmış, ezilmiş, tükenmiştir adeta.

Bu duygular içersinde karar vermiş, kendisini insanlığa adanmıştır sözde. Fakat çok çabuk anlar ki tüm insanlar, onun ezikliğini duyduğu düşünceler içersindedir. İşte yine yalnızdır. Hem bu defa yapayalnız. Bir dost arar kendisine; ona onu anlatacak. Yalansız, hilesiz, saf gerçek bir dost. Arar, arar ama bulamaz. Göremez yanıbaşındaki tüm güzelliği.

Gerçekte ruhu hastadır, ruhu yalnızdır. Bilmezki «ruhun ilacı kitaptır». Fakat kişi azimlidir, tuttuğunu kopa-

rır. Bir işi geç de olsa başarır. Yener onu yıpratın güçlükleri, Yener... Artık aradığını bulmuştur. Ve herşeyi, iyi tarafından görmeye başlar. Çünkü inancı «iyilik iyiliği doğurur» olmuştur.

Bulduğu şey kitaplardır. Onlar saftır, temizdir, kötülük düşünmezler; tıpkı medeni insanlar gibi. Kapsadıkları konuları, fikirleri tatlılıkla en güzel dille kabul ettirirler. Şayet ufak tefek kabul etmediğimiz kısımlar olursa, karşı gelmezler, zorbalasmazlar size dost görünenler gibi. Fikirleriniz, hisleriniz, benliğiniz değişmiştir, yine okuma öğrenen bir çocuk gibi bulursunuz kendinizi. Okudukça daha çok okumak istersiniz. Olayların anlamını kavramaya başladığınız an kendinize güveniniz artar. Bilginizin gün geçtikçe genişlediğini farkedersiniz. O zaman «bildiğim tek şey bilmediğimdir» sözü gelir hatırlınıza. Daha büyük bir hevesle sarılırsınız kitaplara. Sonu gelmeyen medeniyet yolunun birer adımları kitaplara...

Bilginiz köklü ise ona hâkim olursunuz. Bilgi ile kültürünüz yarış eder hale gelmeye başlamıştır şimdi. Manevi yapınız sağlam temellere oturmuştur. Mutlusunuzdur. Bazen deyimimizce kendinizi «kuş gibi hafif» hissedersiniz. Adetâ kendinizi yeni yeni tanımaya başlarsınız. Kültürünüzle medeni dünyadaki yerinizi bulursunuz.

Bugün çıkarlarımızı bir yana itip, başkalarına yardım eder ve bundan dolayı büyük bir haz duyarsınız; bunlar içinizde ezeldenberi var olan fazilet tohumlarının yeşermesidir. Gördüğünüz bir tablo karşısında içinizde bir takım kıvrıdanışlar oluyor, bir heykeli yüzündeki ifadeyi anlamak için içtenlikle inceliyor ve sanatçıları takdir ediyorsunuz; sanat yönünüz eğitilmiştir. Tam anlamıyla düşünabiliyorsanız Aristo'nun «Düşünmek insan olmaktır» sözüne uyuyorsunuz demektir. Eğer şu küredeki varlıkları eşit görüyorsanız ve içiniz huzur dolu ise siz hiç şüphesiz âdil bir kişisiniz. Adil olunca da rahatsınız. Herkes böyle olursa güven içinde yaşama olur.

Bütün bu vasıflara sahip kişi çalışkan insandır. Böyle kişiler içinde buldukları ortamı mutluluk, saadet olarak nitelerler. Bu onların tabii hakkıdır. Ufacık şeylerden kendilerine bir sevinç payı çıkarırlar. İçlerinin temizliği aydınlığı yüzlerine vurur. İyi ahlâklı oldukları gözlemlerinden okunur. Egoistlik onlar için korkunç bir kelimedir.

Şimdi kişinin kendine güveni artmış, kendini topluma yararlı bir insan olarak görmeye başlamıştır. İçinde bir yöne doğru eğilim, yönelme hisseder. Yine bir şeyler yapmak arzusundadır. Şu farkla ki ne yapacağını bilmektedir. Ve yapacağı olumludur. Kişisel bir ülküsü vardır. Nihayet arzusu yetenekleri dahilinde bir eser bırakmaktadır.

Medeniyet tarihinde insanların ikellik çağından uygarlık çağına geçiş kabul edilen alfabe... Ve sonra kitaplar... Medeniyetin yolları; kültürde, teknikte ileri olma, sanat, ilim yollarını gösteren öğreten kitaplar... Bu yollarda ilerlemiş fertlerden kurulu, peygamberi, «İlim Çinde de olsa gidip öğreniniz» diyen itibarlı milletler.

Demek ki kitaplar yaşamın anahtarıdır. Açılması imkânsız gibi görünen kapılar onlarla açılır. Bu anahtara sahip olanlar aileleri, toplumları, milletleri meydana getirirler. Medeniyetler kişilerin benliklerinden doğar. Bu benliklerin yapımcıları kitaplardır. Mehmet Akif Ersoy medeniyeti, «tek diş kalmış canavar» olarak tanımlıyor

sa da; bu, ilerlemiş medeniyetin insanları bahtsızlığa düşürebilecek kullanışları içindir. Medeniyetin en iyi şekilde kullanılması sahip olunabilecek en büyük hazinedir. Yine bu hazinenin temel taşları kitaplardır.

Medeniyetin Gelişmesinde Kitabın Rolü

Gülşen Demirhan

Medeniyetin gelişmesinde kitabın büyük rolü olduğu şüphe götürmez bir gerçektir. Bize en güzel, en doğru, faydalı yolu göstermek için ışık tutan kitap aynı zamanda en iyi arkadaş, yalnızlığımızı paylaşan en gerçek dosttur.

İnsanların ve toplumların bilgi sahibi oluşlarında en önemli rolü oynayansa; yazının icadından çok, yazıların toplanıp, bir kitap halinde biriktirilmesi ve diğer kuşaklara aktarılmasıdır.

Ne bulursak değil; bize birşeyler öğreteceğine, yararlı olacağına inandıklarımızı okuyalım... Ancak böyle gelecek için bir yarar sağlayabiliriz... Eskiçağlardan bugüne değin çeşitli şekil ve sayfalar geçirmiş olan kitaplar sayesinde uygarlığımızı çeşitli bilginlerin oluşması ve çalışmalarlarıyla ilerlemekte; yine onlar sayesinde başarılı olmanın yolları öğrenilmektedir.

Bir toplumun daha iyiyi, daha doğru ve güzeli bulabilmesi kısaca ilerlemesi o toplumda bulunan bilgili ve kültürlü kişilerin sayısına bağlıdır... Kişileri; bu duruma getiren ise; ancak kitaptır... Öyleyse, insanoğlunun içinde yaşadığı hayatta ve toplumda ilerlemesi için; okuması ve kitaplardan yararlanarak kendini mutluluğa erdirtirecek iyi, doğru ve güzeli seçebilmesi gerekir...

Fikir ve ruh gelişimini sağlayan kitaplar; bizleri milli varlığa, türlü yönlerden yararlı olmaya yöneltirler...

Bizlere en candan dost, en sadık arkadaş olan ve bizimle bıkmadan usanmadan en yalnız günlerimizde konuşan; sorduklarımızı en iyi şekilde cevaplayan kitapların uygarlığımızı da geliştirip; daha ileri bir seviyeye ulaştıracakları muhakkaktır...

Bilimlere önem veren milletler; uygar milletlerdir ki; onlarda ideal, bir düşünüşten çok, bir sezis gibidir...

Her olayın sebebini gösteren bilgi, gayelerimizde ve günlük yaşantımızda gerekli vasıtaları gösteren pratik bir rehberdir.

Cahil kimsenin değeri; bilgili kimse kadar olamaz... Bilgiye sahip olanların da bu seviyeye kitapsız eriştiklerini düşünmek saçmadır. Öyleyse; medeniyetin gelişmesinde çalışan bilgili kişilerin nasıl ki bilgilerinde kitapların rolü büyükse; uygarlığın ilerlemesine zemin hazırlayan, bir zamanların cahil insanlarını bilgili yapan, onlara bu konuda gerekli bilgiyi veren yine kitaptır.

Dünyadaki tüm insanlar, mutlu olmak çabası içerisinde çalışır, dururlar... Her yönden bilgi sahibi kişiler, gerçekten mutludurlar ki, onlar mutluluğun sırrını bilgileriyle çözebilmekte ve bu bilgileriyle de topluma, memleket

ve milletlerine yardımcı, yararlı birer kişi olmaya çalışmaktadırlar...

İşte bu gibi kişileri, bu dereceye getiren, onları bilim ve kültür sahibi kişiler olarak yetiştiren acaba nedir? Bilmem, bunu hiç düşündünüz mü?

Kişilere bilmediklerini, görmediklerini öğreten, çocuklara en güç durumlarında ve yalnız anlarında bile yardımcı olan, en iyi arkadaş, en sadık dost olan şeyin kitap olduğunu bilmeyenimiz yok gibidir...

İnsanoğlu; mutlu olmak mutlu etmek istemekten bunlar için de öğrenmek, bilmek zorundadır. Ve bilmediklerinden kurtulmak içinse; kitaplardan yararlanır, okur, okur... İyiyi, güzeli, doğruyu bulabilmek için...

Evet, insanoğlu hep öğrenir... Daha doğrusu bu çağdaş çağdaşdır. Bunun için de okur... Diğer uygar milletler arasına katılabilmek; onlar arasında yer alabilmek için. Tüm yaşamı boyunca öğrenir... Sonra, çeşitli güzellik yaratır uygarlık alanında; kendisince...

Öyleyse; şunu bilelim ki, yine medeniyetin gelişmesinde büyük rolü olan kitaptır... Ve ancak ondan bilmediklerimizi öğrenir, diğer ileri toplumlar arasında yer alabiliriz...

Öyleyse bizler de toplumlarına uygarlık alanında ileri seviyelere götürmek için çalışan bilgi sahibi kişiler gibi bize yararlı olabilecek, bilmediklerimizi öğretecek olan kitapları okumalı; onlardan aldığımız veya alacağımız çeşitli verilerle bu cennet vatanımızı yüksek ve ileri uygarlık seviyesinde ulaştırmaya çalışmalıyız...

Unutmayalım; «Kötü kitap yok, iyi okuyucu vardır. Dilerseniz; satırlarımı yazmış olduğum kendi şiirimle sorulayım:

K İ T A P

Bir sonbahar mevsimi rastladım ona,
Şu 1961—62 yıllarında...

Bir kırmızı kordelanın yakama takılmasıyla
Başlamıştı aşkımız ilkokul sıralarında.

Ellerim, kitap yapraklarında,
Sevgim ve bilgim, gözlerimde idi.

Ve tam beş yıl sonra bir ilkbahar akşamı,
İlkokula son verdirdi, bendeki kitap aşkı.

Nihayet şimdi lise 2 nci sınıfta,
Hâlâ sen varsın karşımda.

Anlıyorum; senden bir ömür boyu
Belki, kurtulamayacağım da...

İlim - Fikir ve Sanat Dünyasına Açılan Kapı

Yasemin Üne

Kitaplar, insanlar arasında bilgi ve düşünceleri, duygular ve inançları yayan, zekâ ve kültürün ilim ve sanat değer hükümlerinin dünya ölçüsünde paylaşılmasına ve zaman için de devamına yardım eden araçlardır. Milletlerin kültür değerlerini geçmişten, bugüne ve geleceğe taşıyan varlıklar olarak kitaplar, ilim ve fikir dünyasına açılan kapılardır.

Samsun'da Fetih Gecesi

MTTB Orta Öğretim Komitesi Samsun Temsilciliği bir Fetih Gecesi tertip ederek İstanbul Fethinin 519. yıldönümünü kutlamıştır.

Samsun Belediye Nikah salonunda yapılan gece Belediye Bandosunun İstiklâl Marşını çalmasıyla başlamıştır. Daha sonra açış konuşmasını yapmak üzere kürsüye gelen Komite Başkanı Rıza Tozlu özetle şunları söylemiştir.

«Sizlere aziz, saygıdeğer ve muhterem diye hitap etmiyorum!... Müslüman Türk Milleti diye hitap ediyorum.

Bu özellikleriyle kitaplar, medeniyetler yayan ve tarihi yapan kuvvetlerin başında gelir. Bugünün dünyasında, çağımızın istediği insan şahsiyetinin oluşu bakımından, kitabın değeri daha çok önem kazanmıştır. Kitabın amacı, akıl ve mantık yönüne dönük, ilim ve fennin teknik imkânlarını insanın emrine koymaktır. Kitap ve kitap okumak bugünün uygar insanı için en büyük ihtiyaçlardan biridir. Az, ya da çok eğitim ve öğretim görmüş bir insan, hayatının hangi çağında, hangi döneminde bulunursa bulunsun, kendisini kitap okumaya doymuş görmez. Besinler nasıl kişinin maddi yaşayışı için lâzımsa, kitap da ruhi ve manevi hayat için o ölçüde lüzumludur. Kitaplar, bize bilmediklerimizi bildirmek ve öğretmek; duyup sezmediklerimizi deyiş sezdirmek için en kolay, en vefalı, en uysal birer dost görevindedirler. Bilip sezdiklerimizi deyiş sezdirmek için en kolay, en vefalı, en uysal birer dost görevindedirler. Bilip sezdiklerimizi ise yaşayan, gelişen ve değişen dünya düzenine daima uydurmak zorundayız. İşte bu uydurma görevini yapacak dostlarımız gene ve sadece kitaplardır.

Kitaplar için «dost» sözünü kullanmak, tam anlamı ile yerindedir. Bir batılı düşünürün dediği gibi «Hem de öyle dostturlar ki, hiç bir zaman size karşı dengesizlik ya da saygısızlık yapmazlar. Dünyada, insanın bu kadar ve böylesine suyuna göre giden başka hangi dost vardır». Bugün, birçok ülkede ulusal uygarlığı ve kişisel özgürlüğü, her yıl o ülkede basılan kitaplardan şahıs başına kaç tane düştüğü oranı ile ölçülmektedir. Fransız yazarlarından Fenlon, «Kitabı, okumayı, dünyanın hiç bir tacına değişmem» demiştir. İngiltere Saltanat tahtına oturan Jane Gray de, İngiltere Kraliçesi ilan edildiği anda, muhteşem saltanat tacını giyerken, yanındakilere endişe içinde: «Acaba kitap okumaya vaktim olacak mı?» diye sormuştur. Bir kraliçeye paha biçilmez saltanat tacından daha önemli gelen kitap ve okuma problemi medenileşmek için yaptıkları çabaların en önemlisidir.

Dünkü ve bugünkü Anadoluyu uygarlık bakımından karşılaştıracak olursak meydana gelen seviye farkı kendini belli eder. Afrikanın en ilkel kavim'lerinden, dünyanın en uygar milletlerine kadar bütün insan toplulukları kitabın değerini anlamışlar, ondan öğrendik'eri ilim sayesinde bugün ulaşılamaz denilen yerlere gitmeyi başarmışlardır. Fakat kitap o şeydir ki, en basiti, en kolayı, en eğlencelisi bile hiçbir zaman ilk okunuşta kendini tümü ile vermez. O tılsımlı bir hazineye benzer. Her açışta, her ele alınışta bize yeni şeyler söyler, fısıldar ve anlatır.

İnsanlığın uygarlaşma yolunda attığı adımların en kuvvetli, en sağlam temellerinden ve buluşlarından biri olan kitap, bundan evvel olduğu gibi sonra da insanların karanlıkta kalmış düşüncelerini aydınlatacak ve hiç sönmeyerek ışılayacak feneri olacaktır.

MTTB Orta Öğretim Komitesi Samsun Temsilciliği Başkanı Rıza Tozlu açış konuşmasını yaparken.

Millet olarak, senin varlığın, kudret ve kuvvetin, bilfiil herşeyin bu iki mefhumda toplanmıştır. Eğer bu mefhumlar sizden alınacak olursa, geriye Millet posası kalır. Posa olmamak için. Müslümanlık ve türklükten başka hiçbir şey kabul etmiyorum, yine de etmiyorum. Fatih bu milletin yetiştirdiği bir büyük insandır. Fatih'in büyüklüğünü bir dev mütefekkirin tâbiriyle izah edeceğim: Dünyanın en büyük imparatorları olarak tanınan Sezarlar, İskenderler, Napolyonlar fikir ve aksiyon planında Fatih'in oda kapıcısı dahi olamazlar.»

Daha sonra Ast. Ziya Tütüncü konuşmuş ve konuşması yer yer alkışlarla kesilmiştir. Ziya Tütüncüden sonra Ahmet Veli Fatih'in bir şiirini okumuştur.

Daha sonra sırasıyla Remzi Yavuz ve Samsun Belediye Başkanı Vehbi Gül konuşmuşlardır. Remzi Yavuz özetle «Bizansın kirli semalarındaki çan seslerini ezan-ı (Devamı 7. Sahifede)

Samsun Orta Öğretim Komitesi toplu halde.

Eğitimin Cemiyetlerin Kalkınmasında, Gelişmesinde, Değişmesinde ve Cemiyeti Teşkil Eden Fertleri Değiştirmesindeki Rolü ve Tesirleri

NAHİT DİNÇER

İKİNCİ BÖLÜM

Bu ders 23. Mayıs 1972 tarihinde MİTİ
Sosyal İlimler Enstitüsünde verilmiştir

ARAP YARIMADASI VE ARAPLARIN DURUMU:

Arap Yarımadası batıda Kızıldeniz, güneyde Aden Körfezi ve Hint Denizi, doğuda Umman Denizi ve İran Körfezi ile kuşatılmıştır. Kuzeyinde Suriye çölü, bu yarımada'yı Suriye ve Mezopotamya'nın aşağı Fırat kısımlarıyla birleştirir.

Arap Yarımadasında üç dağ silsilesi vardır: Biri batıda bulunan ve Sina'dan Aden'e kadar uzanan Hicaz ve Yemen dağlarıdır. Hicaz'da 2750, Yemen'de 3000 metre yüksekliğine kadar çıkarlar. Bu dağ silsilesi ile Kızıldeniz arasında kalan alçak kısma Tihame denir. Diğeri Hadramut'ta Mahsa dağlarıdır, Umman'a kadar uzar. Üçüncüsü Umman'dan Fırat'a kadar yarımada'nın doğusunu kaplar. Arabistan'ın bu dağ silsileleri arasında kalan büyük kısmı çöldür. Bu çöl, kuzeyde Nufut, ortada Yemame ve güneyde Dehna çölleri adını alır.

Arabistan kuraktır, doğu kısmı yakıcı sıcaktır. Bol su ve ırmakları yoktur. Yaz mevsiminde doğudan esen sam yellerinin boğucu bir etkisi vardır ve dalgalar halinde kum yığınlarını sürükler.

Güney kısmı, bilhassa Yemen mıntikası münbittir. Her türlü mahsul yetişir, kahvesi meşhurdur.

Kuzeyde Hicaz'da ekine çok az rastlanır. Gerek kuzey, gerek çöl halkı göçebedir. Deve, at, koyun, keçi gibi hayvanlar besliyerek geçinirler.

Araplar Sami ırkındandırlar. Büyük çoğunluğu bedevi göçebelerden ibarettir. Arabistan'ın hasın iklimi ve tabiatı, bu göçebelerin hayat ve adetlerindeki iptidâiliği devam ve muhafaza ettirmiştir. Bedevilerin en büyük sosyal teşekkülü kabiledir. Kabilenin irsi, yani doğustan bir başı bulunur. Bu başkan, yani reis her türlü dâvâlara bakar. Kabileler arasında birbirlerini imhâya kadar varan kavgalar eksik değildir.

ARABİSTAN'DA KURULAN DEVLETLER:

İslâmiyetten evvel Arabistan'da devletler kurulmuştur. Arabistan'ın güneyinde M.Ö. 10 ncu asırda Yemen'de kurulmuş olan Mina devleti bunların en eskisidir. Yemen'den, Gazze'ye giden kervan yolu vasıtasıyla kuzeydeki memleketlerle temasta bulunuyordu. Mekke ve Yezrif (Medine) gibi kervan durakları bu yol üzerinde idi.

M.Ö. 8. asırda teessüs eden Seba devleti, Mina devletini yıkmıştır. Mina ve Seba devletlerinin idaresi kabilelerden teşekkül etmiş bir konfederasyondur. Siyasi ve sosyal yapıları Sümerlilerininkinin aynı idi. Her iki devlet Hindistan ve Afrika'dan getirdikleri malları yukarıda adı geçen kervan yolunu kullanarak Akdeniz bölgesine ulaştırırlardı.

M.Ö. 115 yılında Himyeriler Seba'lıları yenerek kendi devletlerini kurmuşlardı.

NAHİT DİNÇER

Romalıların dünya siyasetine hâkim olmaları sonucu, Hindistan ticaret yolu da onların eline geçti. Ticaret denizden yapılmaya başlandı. Bu durum Arabistan ticaretine zarar verdi. Yemeni fakirleştiren sebeplerden biri bu oldu. Diğeri de Yemen ziraatini temin eden Ma'ri seddinin büyük bir sel sonucunda yıkılmasıdır. Bu durumlar Yemenlileri çok fakir düşürdü. Bunlardan Gazsaniler Suriye'ye, Hazreçler ve Evsler (2) Medine'ye Evs'lerden bir kısmı da Mekke'ye gidip yerleştiler; bunlara Huzaa denildi.

Arabistan'ın kuzeyinde ise M.Ö. 2000 yıllarında kuzey Hicaz'da Amalika devleti kurulmuştu. Hudutları Sina yarımadasına kadar uzanıyordu. İkinci kurulan devlet Nabatlılar devletidir. Bu devlet Sina yarımadasında kurulmuştu. M.S. İkinci Asrın başına kadar yaşamıştır.

Suriye ve Irak'ta da Arap beylikleri şeklinde devletler görülmektedir. Irak'ta Hireliler, Suriye'de Gassaniler, Hireliler Sasanilere, Gassaniler de Doğu Roma'ya tâb idiler. Hireliler altıncı asrın sonunda İranlılar tarafından ortadan kaldırılmışlardır.

Orta Arabistan'da, Tihame ve Hicaz ve Mecitte yaşıyan (2- Bunlara Us denir. Mezopotamya'dan Yemen'e imkânsız halden oldukları, Us kelimesinin Arapça Evs haline sokulduğu iddia edilmektedir.

sayan halkın hepsi göçebe idi. Teşkilatları kabilelerden ileri gitmiyordu. Ancak, diğer kavimlerle temas sonucunda Mekke, Medine, Taif ahalisi az çok şehirleşmişti. Mekke Afrika çöllerini temsil eder. Medine'nin iklimi mütedildir, münbit bir arazisi vardır, ziraate elverişlidir. Taif Güney Avrupa iklimindedir. İslâmiyetten evvel bu üç şehir siyasi bakımdan ayrı ve müstakildi. Birbirlerini kıskanırlardı. Bilhassa Mekke ve Medine arasında şiddetli rekabet vardı. Çünkü Mekke, bir nevi başşehir durumu ve önemini almağa başlamıştı. Bu üç şehir menfaat bağları ile birbirlerine bağlı idiler. Mekke için eski-ler, dünyanın göbeği derlerdi.

MEKKE'NİN KURULUŞU :

Mekke sitesinin ne zaman kurulduğu hakkında kat'i bir bilgimiz yoktur. Bilgiler müphemdir. Yalnız bilinen bir hakikat varsa, o da Mekke'nin Yemen'den gelen kervan yolu üzerinde bulunması ve kervanların burada konaklamalarıdır. Mekke'nin Hazreti İsmail'in orada yerleşmesinden sonra devamlı meskûn yer haline gelmiş olabileceği söylenebilir. Hazreti İsmail ve babası Hazreti İbrahim'in Mekke'de insanlar için ilk kurulan ibadet yeri olan Kâbe'yi inşa etmeleri yerleşmeye vesile olmuştur. Yerleşen kabilelerden biri de Curhum kabilesidir. Curhum'lular Amalika'lularla yaptıkları mücadele sonucunda, onları Mekke ve havalisinden uzaklaştırmışlardır. Hazreti İsmail'in zemzem'i bulması da Mekke ve havalisinin yerleşme mahalli olması sebeplerinden biridir. Hazreti İsmail, Curhum kabilesinden kız almak suretiyle, neslini devam ettirmiştir. Hazreti İsmail'in Curhum'lardan aldığı ikinci eşinden on iki oğlu olmuştur. Bunlar, araplaşmış Arapların (Musta'ribe) babalarıdır. Amroğlu Mudad zamanına kadar Mekke ve havalisine Curhumlular hâkim olmuşlardır. Ticaret kervanlarının bu bölgeden geçmesi, bu bölge kuyularından istifade etmesi, Curhumluların da ticaretle işigali sonucunda, Curhumlular zenginleşmişti. Bu zenginlik onları şımarttı ve ahlâksızlık bataklığına düşürdü. Zemzem kuyusu kurudu. Mudad zemzem'i kazdı, içine altından iki ceylanla, Kâbe'ye ait diğer eşyaları ve bazı kılıçları koymuş ve üzerini kapatmıştı. Huzaalılar Mudad devrinde Mekke ve havalisine hâkim oldu, Curhumluları o bölgeden kovdu. Böylece, Mekke ve havalisi, Kâbe'nin tevliyeti Huzaalılarının eline geçti.

M.S. Beşinci asırda doğmuş olan Kilâb oğlu Kusayy, zamanla Mekke'de tanındı. Mekke'nin ulu'su haline geldi. O zamana kadar Mekke'ye hâkim olan Huzaalıları Mekke'den uzaklaştırdı ve Kureys Mekke'ye hâkim oldu.

Beşinci asrın ortasında Kusayy'a gelinceye kadar, ister Curhumlular olsun, ister Huzaalılar olsun, gündüzleri Kâbe'nin etrafına gelir, gece olunca, Kâbe'den uzaklaşırlardı. Bu itibarla, Kusayy'ı zamanına kadar, mukaddes tanınan ve hürmet edilen Kâbe etrafında bina inşa edilmediği anlaşılmaktadır. Ancak Kusayy, ilk defa eline balta alıp, Kâbe etrafındaki mevcut ağaçları kesmiş, ilk defa «Nedve» yi yapmış, kabilelerin oturacağı yerleri tespit etmiştir.

Böylece, Peygamberimizin beşinci göbekten dedesi olan Kusayy zamanında Mekke şehri kurulmuştur. Kusayy Mekke şehrini kurduktan sonra hem dini, hem de dünyevi iş'eri şahsında topladı. Kâbe'nin yakınında kâpısı Kâbe'ye bakan, kendisi için bir kasır inşa etti. Bunun bir odasını Kureyslilere toplantı yeri olarak tahsis etti. Buna Dâr-ün-Nedve ismi verildi. Burası cemaatın olmayıp gene Kusayy'ın idaresinde idi. Kusayy istediği vakit Kureys reislerini burada toplardı.

Mekke'nin zâdegân sınıfının her birinin evinde Nâdi denilen birer meclis salonu vardı. Böylece Dâr-ün-Nedve meclisler meclisi olurdu. Kadınlar burada evlenirlerdi. Erkekler de buraya başvurarak evlenebilirlerdi. Evlenme çağına gelen kızlara burada gömlek giydirilirdi. Savaş iş'eri burada görüşülürdü. Ailelerin başlarına gelen bir olay, Kureys'in önemli iş'eri burada konuşulurdu.

ARAP PUTPERESTLİĞİ :

Hz. İsmail'in soyundan gelenler çoğalınca muhtelif yerlere dağılmaya başladılar. Bunlar, Kâbe'ye olan saygılarından oradaki taşlardan bir tanesini alıp gittikleri yerlere götürdüler ve Kâbe'yi tavaf eder gibi bu taşı da tavaf etmeğe başladılar, zamanla, bu âdet putperestliğe inkılâb etti (3). Hz. İbrahim ve Hz. İsmail'in telkin ettiği tevhid dini unutuldu. Buna rağmen Arap putperestliği içinde Hz. İbrahim ve Hz. İsmail'den gelen şu hususlar yaşamıştır: Kâbe'ye saygı göstermek, Kâbe'yi tavaf etmek, Hac ve Umre gayesiyle Kâbe'ye gitmek, Arafe, ve Müzdelife'de durmak, kurban kesmek, hac ve umre zamanlarında telbiye etmek gelenekleri devam etmiştir. Araplar her ne kadar putlara tapıyorlarsa da, onların üzerinde bir Allahın varlığına inanıyorlardı. Yalnız putları Allaha ortak koşmakla beraber Allahın onlara hükmedeceğine, fakat putların Allaha hükmedemeyeceğine, Allah indinde yalnız şefaathçi olduklarına inanmışlardı. Bu inanış sebebiyle Arapların putlara hürmeti mutlak mânada olmamakta idi. Onlara karşı saygısızlıkta da bulunabiliyorlardı. Putlardan bir şey dileyen kimse, işi olursa ona hürmet eder, olmazsa küfredebilirdi. Benî Hanife kabilesi, un, hurma ve süttten kendileri için bir put yapmışlardı. Buna uzun müddet taptıktan sonra, bir kıtlık esnasında onu yemişlerdi. Bunun üzerine: «Araplar arasında Benî Hanife kadar putlarından faydalanan olmadı» sözü, atasözü haline gelmişti.

Putların üzerinde Allahın varlığına inanma, Kâbe ile ilgili geleneklerin devamı, Hz. İbrahim, Hz. İsmail tarafından telkin edilen tevhid dinin yaşayan kalıntıları idi.

Yalnız İsmail soyundan gelenler değil, diğer soylardan gelenler de İsmail dinini bırakmış putlara tapmağa başlamışlardı. Huzeyl kabilesinin putu SEVA, Kelb kabilesinin putu VEDD, Cures halkının putu YAĞUS, Hemand kabilesinin hayvan boyunlu putu YAUK, Himyer kabilesinin Zü'l-Küla boyunun putu NESR, Havlan boyunun putu ÜM YANİS, Milken boyunun putu SA'D, Kureys kabilesinin putları HUBEL, İSAF, NAİLE idi. —

Arapların Mekke'den başka tapınakları vardı. Bunlara TAĞUT denirdi. Hicaz ve diğer yerlerde yüz kadar TAĞUT bulunurdu. Araplar bunları da tavaf eder, bunlara saygı gösterir, hediye sunar, kurbanlar keser, fal okları çekerlerdi. Tağutlardan başlıcalarını burada zikretmek yerinde olur:

El - Uzza, Kureys ve Kinane kabilelerinin özel tağutu idi. Mekke dışında, Batn-ı Nahle'de bulunurdu. Bakıcıları Benî Süleym kabilesinin Seyban boyu idi.

Lât, Taif şehrinde idi. Bu benî Sakif kabilesinin tağu-

(3) Put - perestliğin Arabistan'da tanınması ve yayılması şöyle de açıklanmıştır: Huzaa kabilesinden Amr bin Lühay isimli bir şahıs Kâbe'ye muteveli olduğu sırada Belkaya gitmiş, orada put-perestleri görmüş, onlara temayül etmiş ve bir put alarak götürmüş Kâbe'ye koymuş, bu olay putperestliğin Arap yarımadasında yayılmasına ve Kâbe'nin putlarla dolmasına sebep olmuş (Asr-ı Saadet-Peygamberimizin tebliğat ve tâlimatı cilt: 1 S. 298).

lu idi. Bakıcıları Sakif kabilesinin Muttalip boyundan idi. El - Menaf, Evs ve Hazreç kabileleriyle Yesrib (Medine) halkı ve bunların dinine bağlı olan kimselerin tapınağı idi. Bu tapınak, deniz kıyısında Müşellel dağına yakın bulunan Kudeyf adlı yerde idi.

Zülhasala tapınağı, Ders, Has'am ve Becile kabilesinin yurdu olan Tebale bölgesi araplarının tapınağı idi. Fela Tapınağı, Tay kabilesi ile Selma ve Aca dağlarında oturan ve bu kabileye bağlı arapların tapınağı idi. Rlam, Himyer kabilesi ve Yemen halkının tapınağı idi.

Ruda Tapınağı: Rebia kabilesinin, Zülkâabat tapınağı, Vâil oğulları B'kr ve Tağlib kabileleri ile İyad kabilesinin tapınağı idi.

Araplar bu tağutları hem tapınak, hem de tanrı gibi telâkki ediyorlardı. Kâbe'de zamanla 360 put birikmişti (4).

EKONOMİK HAYAT :

Yukardaki ifadelerimizden anlaşılacağı gibi Mekke'nin kuruluşuna ve insanların orada yerleşmelerine sebep Kâbe'nin inşası olmuştur. Kâbe'nin inşasından sonra Mekke meskûn hâle gelmiş, sosyal, ekonomik ve kültürel hayat Kâbe'ye bağlı olarak şekillenmiştir. Arap kabilesinin hayatlarının mihverini, yukarda açıkladığımız putlar ve tağutlar teşkil eder. Ekonomik hayat da, tapınaklara bağlı olarak şekillenirdi. Tapınaklar hem dini ziyaret, hem de ticaret merkezi idi. Bazı tapınaklar Kâbe'ye rekabet etmek istiyordu. Taif tapınağı ile Yemen tapınağı hem dini, hem de ticari bakımdan rakip tapınaklar idiler. Habeşlilerin Ebrehe ordusu Kâbe'yi yıkmak üzere Mekke üzerine yürüyüşünde Arap kabilesinin bazıları memnun olmuş, Habeş ordusuna Taiflilerden bazıları kılavuzluk etmişlerdi.

İktisadi hayatın Mekke'de Kâbe'ye bağlı olduğunu belirtmek için biraz da kurulan panayırlardan bahsetmek yerinde olur. Kâbe'nin tavaf mevsimi olan hac mevsiminde Ukkaz, Zul'mecaz ve Mecenne panayırları kurulur, ticaret yapılırdı (5). Haccın ifâsı, panayırların kurulması haram ayları olan Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Recep aylarında vukubulurdu. Bu panayırların dışında Dümet-ül-Cendel, Taif, Basra vs. gibi yerlerde de panayırlar kurulurdu. Bu panayırlar sebebiyle Mekke bir ticaret şehri halini almıştı. Mekkeliler tüccar insanlar olmuşlardı. Yemen'e, Suriye'ye, Bahreyn'e, İran'a ticaret kervanları sevk etmekte idiler. Bazen bu kervanlar 2500 deveyi bulurdu. Mekke'nin ekonomik yapısı, ticaret ekonomisi idi. Panayırlardan sonra hac ifâ edilir ve gelen araplar bundan sonra dağılırdı.

MEKKELİLERİN ÜSTÜNLÜĞÜ:

Mekkelilerin, bilhassa Kureys'in diğer Arap kabileslerinden üstünlüğü Kâbe ile ilgili olarak gördükleri vazifelerden ileri gelmekte idi. Çünkü, Kâbe ile ilgili vazifeler büyük aileler arasında paylaşılmıştı. Bu vazifeler babadan oğula geçerdi.

Hz. Peygamberin beşinci göbekten dedesi Kusayy'ın şahsında toplandığı Sidanet, Hicabet, Şikâyet, Rifade, Nedve, Liva ve Kıyadet gibi Kâbe'ye bağlı olan ve olmayan vazifeleri vardı.

Sidanet ve Hicabet: Sidanet, Kâbe'nin perdedarlığı, Hicabet, anahtar muhafızlığı vazifesi olup bu vazifeyi üzerlerinde bulunduranlar, en yüksek makama erişmiş sayılırlardı. Kusayy, bu vazifeyi oğlu Abdüddar'a bırakmış ve bu vazife Abdüddar'dan oğullarına geçmiştir. Kâbe anahtarını elinde bulunduran zat, hac, umre ve ziyaret için gelenlere Kâbe'yi açardı.

Sikâyet: Mekke'ye gelen hacılara içecek tatlı su darikine mahsus bir işti. Suya hurma ve üzüm suyu bu şeyler karıştırılarak şerbet gibi gelen hacılara sunarlardı. Zemzem kuyusunun ikinci defa Abdülmuttalib tarafından bulunmasına kadar Zahir (Utaviy), Şib-i Ebu Talib Mesfele'deki kuyularla Abdüşems oğlu Ümeyye'nin Be Esed b. Abdüluzza'nın, Benu Sehm'in, Kâab oğlu Münnin ve Beni Kılâb b. Mürr'e'nin şahıslarına ait kuyulardan istifade edilirdi. Bu vazife Abdü Menaf oğullarına idi. Abdü Menaf'ın ölümünden sonra oğlu Hasım'e, Hâşim'in ölümünden sonra oğlu Abdülmuttalib'e geçmiştir. Hâşim'in ölümünden sonra oğlu Ebu Talib'e geçmiştir. Ebu Talib kardeşi Abbas'a olan borcunu ödeyememe sebebiyle, bu görevi Abbas'a borcuna karşılık devretmiştir.

Rifade: Mekke'yi ziyarete gelen hacıların yoksullarına yemek yedirmek için Mekkelilerden yardım toplama işidir. Bu para ile Kurban Bayramı'nın ilk gününde yoksullara yemek dağıtılırdı. Rifade görevi Sâd b. Abdümenaf oğullarında idi. Bu görev de, Abdümenaf oğullarından Hâşim oğullarına kalmıştır. E son olarak Ebu Talib'de idi.

Kâbe'ye sıkı sıkıya bağlı bu vazifeler, Kusayy'da toplanmış iken, Kusayy tarafından oğullarından Abdüddar'a bırakılmış, sonra bunlardan bir kısmı Abdümenaf oğullarına geçmiştir. Gene Kâbe'ye sıkı sıkıya bağlı İsa (Kur'a) ve Ezlâm görevi vardı. Bu görev, ezlâm denilen fal okları ile fal açmaktı. Fal, Kâbe'nin içinde bulunan Hubel putunun önünde çekilirdi. Bu görev, İslâmiyeti zuhuru sırasında Cumah boyundan Savfan b. Ümeyye tarafından Halef üzerinde idi.

MEKKE'NİN SİYASİ DURUMU :

Gene Kusayy'ın koyduğu kaidelerle şehirdeki bazı işler, aileler arasında taksim edilmişti.

Nedve; Kusayy'ın yaptırdığı ve «Dar-ün-Nedve» adıyla anılan binada toplanan kurula verilen isimdi. Bu kurula 40 yaşından yukarı olan Mekkelilerin aile grupları başkanları katılabilirdi. Bunlar 10 asilzade idi (7). Kararı oy çokluğu ile değil, en zeki, ikna ve konuşma kabiliyeti en iyi olanın fikrine itibar edilerek verilirdi. Dar-ün-Nedve başkanlığı vazifesi Abdüddar oğullarında idi.

Bir de meşveret vazifesi vardı ki, önemli işlerde bu vazife ile vazifeli şahsın fikri sorulurdu. Meşveret vazifesi Kusayy'ın oğlu Abdüluzza'nın çocuklarından Beni E

(4) Daha fazla bilgi için bak:

1) Dr. Neşet Çağatay: İslâmdan Önce Arap Tarihi ve Cahiliye Çağı. Sayfa: 90 ve sonrası.

2) Seyyid Süleyman Nedvi: Hazırlayan Eşref Edip Asr-ı Saadet - Peygamberimizin tebliğat ve Talimatı. Cilt: I. Sayfa: 297 ve sonrası.

(5) Her yıl Zilkade ayının başında Ukkaz panayırı kurulur 20 gün devam ederdi. 20 Zilkade'de Mecenne panayırına gidilirdi. Bu da 10 gün, yani 30 Zilkade'ye kadar devam ederdi. Bundan sonra Zülmeccaz panayırına gidilirdi, Zilhicce ayının başından onuna kadar kalınırdı. Zilhicce'de Mekke'de toplanılır Kâbe tavaf edilir ve Hâşim farızası yerine getirilirdi.

(6) Abdülmuttalib zemzem kuyusunu rüyasında kendisine verilen işaretle bulan şahıstır. Bu bakımdan Huzamlılardan Harisoğlu Mudad zamanında kuruyan ve kapattırılan zemzem kuyusu Abdülmuttalib tarafından ikinci defa bulunmuştur. Böylece hacılara su bulma ve dağıtma işi kolaylaşmıştır.

(7) On kabile şöyledir: Hâşim, Ümeyye, Nefel, Abd-ül-Dâr, Esed, Teym, Mahzum, Adî, Cumah, Sehm.

sed'de idi. İslâmiyetin ortaya çıkışında Zem'a oğlu Yezid' in üzerinde idi.

Sifaret: Bir nevi elçiliktir. Mekkelilerin başka devlet ve kabilelerle münasebetlerinde gönderilecek heyete başkanlık etme vazifesidir. Bu vazifenin sürekli olarak bir ailede kalmadığı görülür. İslâmiyetin doğuşu sırasında Adiy boyundan Ömer b. Hattab (Hz. Ömer) bu vazifeyi ifâ ediyordu. Hz. Ömer'in müslüman oluşu ile bu vazife Sehm boyundan Amr b. As'a verilmişti. Habeşistan'a göç eden müslümanları geri almak üzere Habeş kralına giden heyete Amr b. As başkanlık etmişti.

Kabileler ve halk arasındaki kavgaları hakem sıfatı ile halletmek vazifesine hükûmet vazifesi denirdi. Bu vazife Adiy b. Kâab soyuna aitti.

Nizaret: Bir yerden başka bir yere götürülen eşyayı muayene edip mühürlü veya imzalı bir ruhsat kâğıdı verme vazifesi idi. İslâmiyetin çıkışı sırasında bu vazife Teym kabilesinden Ebû Bekir Kuhafe'nin (Hz. Ebûbekir) elinde bulunuyordu.

Kubbe: Bir nevi depo muhafazlığıdır. Kureyşliler bir savaşa gittikleri zaman bir çadır kurup savaş araçlarını orada toplarlardı. İslâm dininin ortaya çıkışı sırasında bu vazife Mahzum oğullarından Halid b. Velid b. Mugire'nin elinde idi.

Ukab: Kureyşlilerin Ukab (Karakuş) adında bir sancakları vardı; bu savaş sırasında dışarı çıkarılır, bir bayraktar seçilirse o taşır, seçilmezse Ukab'ın saklanmasıyla görevli olan kimse taşırdı. Bu bayrağa Liva da denirdi. Bu vazife de Abdüddar oğullarında idi. Mekke'nin fethinden evvel Ebu Süfyan b. Harb, b. Ümeyye'nin eline geçmişti. Bu vazifeye Liva ve Kıyadet de denir. Kıyadet harbe çıkıldığı zaman askerlere kumanda etmekte.

Açıklamamızdan anlaşılacağı gibi, Kusayy zamanında Kusayy'ın elinde bulunan Sidanet (Hicabet), Sikayet, Rifade, Nedve, Ukab (Liva ve Kıyadet) vazifeleri Kusayy tarafından oğullarına bırakılmış (Kusayy oğulları, Abd-üd-Dâr, Abd Menaf, Abd-ül-Uzza), diğer vazifeler de büyük aileler elinde İslâmiyetin zuhuruna kadar gelmiştir. Mekke'de bir emir veya hükümdarın olmadığı görülmektedir. Yalnız kuvvetli ve bazı meziyetlere sahip kişiler genel başkan durumuna gelmektedirler. (Kusayy'ın durumunda olduğu gibi) Fakat bu şahsın da, topluluk üzerinde geniş ve kesin selâhiyeti, icrâ kudreti yoktu. Başkan olabilmek için zengin olmak, sulh zamanında zenginliğini ortaya dökülebilmek, harpte de hayatını ortaya koyması lâzımdı.

Hz. Peygamber'in çocukluğunda en nüfuzlu zat, dedesi Abdülmuttalib idi. Abdülmuttalib'in ölümünden sonra nüfuz dağılmıştı. Bu devirde nüfuzlu şahıslar, Velid b. Mugire, Safvan b. Ümeyye, Abbas b. Abdülmuttalib, Ebu Cehil, Ebu Süfyan, Ebu Leheb, Ebu Bekir, Ömer b. Hattab, Süheyl b. Amr'dı. Mekke oligarşik bir idare şekli göstermekle beraber, bir şehir cumhuriyeti durumunu ve çehresini almıştı. Araplar, islâm oluncaya kadar sürekli ve muntazam hükûmet kurmamışlardır. Puta tapıcılığı bırakmamışlar, Hıristiyan ve Yahudi dinlerine girememişlerdir.

MEKKE'NİN SOSYAL YAPISI:

Mekke sitesinde, sosyal tabakalara rastlamaktayız. Bu tabakalaşmayı, hürler, esirler ve mevali, hatifler olarak isimlendirebiliriz.

Hürler: Bunlar, mensup oldukları aile topluluğunun veya kabilenin ortak adını taşırlardı. Haklar ve yaşayışları bakımından durumları aynı idi. Mekke'de Kusayy

soyundan olanlar hürlerin üzerinde bir sınıf teşkil ediyorlardı. Dar-ün-Nedve kurulunu teşkil eden on kişi bu asilzadelerin aile başkanları idi.

Esirler: Köle ve câriyelerden müteşekkil idi. Ya savaşa esir edilir veya esir pazarından satın alınırlardı. Bunlar hürlerin hâiz olduğu şeref ve haklardan mahrumdular. Mal gibi alınıp satılırlar, hayvanlardan aşağı tutulurlardı. Köle ve câriyelere eziyet etmek serbestti. Kulları kesilir, gözleri çıkarılır, dövülürlerdi. Kölelerin çocukları da köle olarak doğarlardı.

Mevali: Azad edilmiş köle ve câriyelerdi. Esir ve kölelerle hürler arasında bir durumları vardı. Bunlar mal gibi alınıp satılmazlardı. Her ne kadar azad edilen, azad edenin aile gurubundan sayılırsa da hürlerle evlenemezlerdi.

Ayrıca, esir olup kurtuluş akçası veremiyenler, esir alan kimsenin mensup olduğu topluluğun damgası ile damgalanırlar, bu yolla kendisini esir alan şahsın topluluğuna takılırdı. Bunlara Halif, bu şekilde aileye katılma yoluna da Hilf denirdi.

Bu sosyal tabakalaşmada, bir üst sınıf, bir de esir ve kölelerden teşekkül eden alt sınıf, mevali ve hatiflerden teşekkül eden iki sınıf arasında bir tabaka daha vardı. Bugün anladığımız mânada bir orta tabakadan bahsetmek biraz zor olmaktadır.

Yemen, Basra körfezi ve Suriye'nin güneyinde kurulan emirliklerde ve hükümdarlıklarda, emir ve hükümdar sülâlesinden olmak asalet vesilesi teşkil ediyordu. Hicaz'da kuvvetli bir kabileye mensup olmak övünme vesilesi idi. Mekke'de Kureys, Taif'te Sakif, Medine'de Evs ve Hazreç kabileleri gibi.

Arapların cahiliye devri dediğimiz devrin sosyal durumlarını incelerken şunları da ilâve etmek yerinde olacaktır. Cahiliye devri arapların kahramanlık devridir. Onların övündükleri, kahramanlık, şairlik, nüfuz ve servet sahibi olmaktı. Araplar şiire, güzel söz söylemeğe meraklı idiler. Şiirlerinin konusunu, at, kılıç, deve, şarap meclisleri, kumar ve kadın teşkil ederdi. Bunlar çöl arabinin basit sebeplerden adam öldürmelerine, çapul yapmalarına mâni değildi. Bu devirde Arap, şiirinin zenginliği, atının çevikliği, kılıcının parlaklığı ve keskinliği, yay ve oku ile övünürdü. Arabın silâhı daima arabaya karşı kullanılmış, kabileler, en büyük aileler birbirleriyle devamlı mücadele içinde, ömürlerini tüketmişlerdi.

ARAPLARDA AİLE VE KADIN:

İslâm dininin getirdiği inkılâbı anlayabilmek için, cahiliye devri ailesine de göz atmak gerekecektir. Kadın, nikâhla değil, ancak çocuk doğurmakla evlendiği aileye katılabılırdı. Orta ve aşağı tabakalarda kadının önemi yoktu. Bu doğuşla başlamaktaydı. Erkek çocuğu doğan adam sevinir, şenlik yapar, kız çocuğu doğarsa utanır ve suç işlemiş bir insan tavrı takınırdı. Aşağı tabakada kadının değeri, kocasının mallarından farklı değildi. Göçebe kadınlar, çocuklarına bakmak, develeri veya davarları sağlamak, hurma lifinden hasır, deve tüyünden giyecek ve çadır örmek, savaşta su taşımak, şiir söylemek suretiyle savaşçıları cesaretlendirmek, yaralıları tedavi etmek vazifeleri idi. Bu vazifeler onlara herhangi bir hak kazanırdı.

Şehirlerde cariye, sahipleri tarafından fuhşa zorlanır, fuhuş neticesi kazanılan paralar efendileri tarafından ellerinden alınır. Göçebeler kadın namusuna şehirdekilerden daha fazla önem verirlerdi. Şu örnek, şehirlielerin namus telâkkilerini bize açıklamaktadır. Mek-

Kerkük Katliâmı

1958 yılının 14 Temmuz sabahı yapılan darbe sonucu, Irak'ta krallık devrilerek cumhuriyet rejimi ilân edilmişti. İhtilal'in liderlerinden olan general Abdulkerim Kasım ile albay Abdulselam Arif'in o zaman radyoda verdikleri beyanatlarda da belirttikleri gibi, Irak'ı meydana getiren üç aslı unsurdan biri oldukları fikri, Türkleri sevindiriyor ve kendileri için çok hareketli bir dönem başlamış oluyordu. Artık her türlü mahrumiyet içinde geçirilen kara krallık devresi geride kalmış, Türk düşmanı olan ünlü başvekil Nuri Sait'in iktidar devresi kapanarak hür ve demokratik bir düzenin kurulacağı hayaline kapılan Türkler, ihtilali samimiyetle desteklemişti. Bundan böyle okullarda öğrenci birlikleri seçimleri yapılacak ve Irak'ta ilk defa olarak sendikalar kurulacaktı. Bu hava içerisinde Türk öğretmen, doktor, mühendis ve esnafları yapılacak seçimlere hazırlanıyor ve halk yer yer şenlikler yapıyordu.

Günler bu şekilde sürüp giderken, özellikle Kerkük'te Türkleri kuşkulandıran ve rahatsız eden bir takım hâdiseler de olmuyor değildir. Krallık devrinde yurt dışına kaçan bütün siyasi suçlular, ihtilal liderleri tarafından affedilmiş ve yurda dönmeleri için çağrıda bulunulmuştu. Bundan faydalanan Molla Mustafa Barzani 11 seneden beri bulunduğu Moskova'dan acele Irak'a dönmüş ve Bağ-

Kerkükte kahpece öldürülenlerden tüccar İbrahim Ramazan

dad'da tantanalı bir şekilde karşılanmıştı. 22 Ekim 1958 de bir kahraman edası ile Bağdad'dan Süleymaniye'ye gitmek üzere Kerkük'ten geçen Barzani'yi buraya kadar gelen Kürtler tezahüratla karşılamışlar ve Türkler aleyhinde de ilk defa olarak gösterilerde bulunmuşlardır. Bundan iki gün sonra, 24 Ekim tarihinde, Barzani, Süleymaniye'den dönerken Kerkük orduvevinde misafir edilmiş ve bu sıralarda Kürtlerin taşkınlığı daha da artarak, Türklerle «Buraları terkedin, gidin. Kerkük Kürtlerindir.» şeklinde gösteriler yapmışlardı. Türk gençleri bu durum karşısında harekete geçmişler ve Kürtlerle ilk çatışmalar bu şekilde başlamıştı. O zaman Kerkük garnizon komutanı olan Hidayet Arslan Bey, hadiselerin büyümesini önlemek için gayret sarfediyordu. Türk gençleri o kadar galeyana gelmişlerdi ki, Barzani'yi ortadan kaldırmak için suikastlar yapılabileceği ihtimali üzerine Kürtler dehşete kapılmış

Bir çingene tekerlemesi vardır, «teker teker baş mı olur; üçer, beşer ölmeyince». Türkler bitmedi Kerkük'te, bitmeyecek de.

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

- 1 - BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ
 - Neşriyat Bürosu
 - Haber Bürosu
 - Araştırma Bürosu
 - Teksir Bürosu
 - Reklam ve Propaganda Bürosu
 - Fotoğraf Bürosu
 - 2 - DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ
 - 3 - EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
 - Lisan Okulu
 - Fen Okulu
 - 4 - FOLKLOK VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ
 - 5 - FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ
 - 6 - İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ
 - 7 - KİTAP KULÜBÜ
 - 8 - KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ
 - Seminer Komisyonu
 - Konferans Komisyonu
 - Münazara Komisyonu
 - Gezi Komisyonu
 - Tarihî Günler Komisyonu
 - 9 - KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ
 - 10 - MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ
 - 11 - ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ
 - Eğitim Reformu Komisyonu
 - Yurtlar Komitesi
 - Orta Öğretim Komitesi
 - Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
 - Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu
 - 12 - SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ
 - 13 - M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ
 - 14 - SINEMA KULÜBÜ
 - 15 - TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ
 - 16 - FESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ
 - 17 - TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
 - 18 - TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ
- TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü: Mehmet Tekelioğlu
Dizgi ve Baskı: Özdemir Matbaası.

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL BAŞKANLIK

- Babıâli Cad. 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Dış Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- İ.D.M.M.A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI TEL: 27206

- İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

Tel: Santral : 26 69 24
Genel Başkanlık : 26 36 74

Memur Mehmet Avcı'nın bu hâle gelmesinin sebebi Türk olmasıdır. Komünist Partisine ait jiple sürüklendikten sonra sokak ortasına bırakılan kanlı cesedi.

ve Barzani Kerkük'ü terkederek Bağdat'a hareket etmişti. Kargaşalığın arttığını gören Arslan beyin bir kalp krizi sonucu vefatı, büyük teessür uyandırmış ve cenazesi kaldırılırken halkın heyecanı had safhaya varmıştı. Cenaze töreni dönüşü Ata Hayrullah bey gençlerin heyecanını güçlükle yatıştırmış, Türk haysiyet ve vekarına uygun bir şekilde topluluğun dağılmasını sağlamıştı.

Diğer yandan ihtilal liderlerinin arasında başgösteren ihtilaf, Irak'ta komünistlerle milliyetçilerin çatışmalarını her geçen gün daha da şiddetlendiriyordu. İhtilaf, ihtilalin 2 numaralı lideri Albay Arif'in Mısır'la hemenleşmek fikrine karşı Kasım'ın diretmesi üzerine doğmuştu. Dikkati çeken bir husus ta Irak'ın bir çok bölgesinde sosyalist kisvesine bürünen teşkilat ve derneklerin kurulması ve açıkça komünizm propagandası yapılması idi. Kerkük'te de kurulan bu çeşit dernek ve teşekküllere karşı Türkler tepkiler göstermiş ve hiç bir dernek ve kuruluşa girmemişlerdi. Bu sıralarda Kasım, Arif'i bir darbeye tasfiye ederek tamamen serbest kalmış ve dikta rejimini uygulamaya başlamıştı. Böylece komünistlerin pervasızca hareket ve şirretlikleri her geçen gün daha da artmıştı.

Komünistlere karşı ilk büyük tepki 8 Mart 1959 tarihinde Musul'da yarbay Şevvaf tarafından bir ayaklanma şeklinde oldu. Bu Kasım'a karşı büyük bir isyan niteliğinde idi. İsyancı komünistler tarafından feci bir şekilde bastırıldı ve Musul'da binlerce masum insanın kanı akıtıldı.

İsyancı müteakiben Kerkük'te II. ordu komutanı Türk dostu bilinen general Nazım Tabakcalı, Şevvaf ile iş birliği yapma bahanesiyle tutuklanarak sonradan kurşuna dizildi. Yerine Türk düşmanı ve azınlı bir komünist olan Davud el-Cenabi getirildi. Belediye reisliğine de kürüçü komünist Maruf el-Berezenci tayin edildi. «Halk mukavemet teşkilâtı»nın başında ise Ojin adlı Ermeni asıllı bir komünist bulunuyordu. 14 Temmuz 1959 tarihine kadar Kerkük'e gizlice sokulan komünist kürüçüler silahlandırıldı.

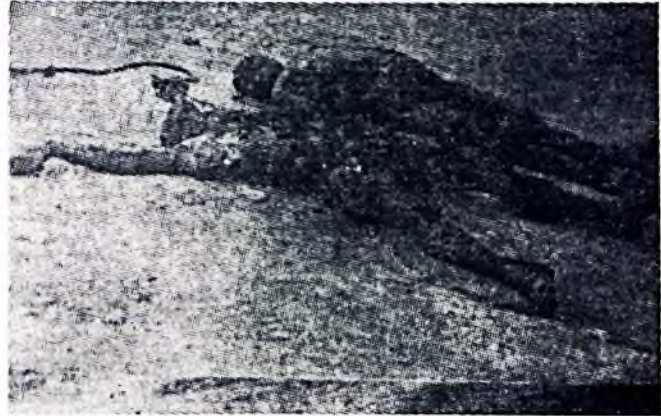
Cumhuriyetin ilanının birinci yıldönümü yaklaşırken Kerkük'te durum buydu ve Türkler yapılacak bayram senlikleri için hazırlık yapıyordu.

Böylece 1959 yılının 14 Temmuz günü gelip çattı. Türkler merasimlerde milli kıyafetler giyerek sevinç içinde milli cyunlar oynuyorlardı. Ancak aynı günün akşamı

Öğrenci Emel Muhtar göğsünü gere gere «Men Türkmen» dediği için Komünistler onu bu hale getirdiler.

saat 19.30 sıralarında ilk silah sesleri duyuldu ve Türkler yer yer saldırıya uğramış oldu. İlk olarak bir kahve sahibi olan Osman Hıdır, çok feci bir şekilde şehid edildi ve ayaklarına ipler takılarak sürüklenmeye başlandı. Bu suretle 3 gün sürecek olan Kerkük katliamı başladı ve II. ordu komutanlığının da iştirak ettiği bu korkunç facia başlamış oldu. Arkasından Kerkük'te sokağa çıkma yasağı ilân edildi ve herkes evine çekildi. Fakat bu yasağın

Kerkük Türk'ü diyor ki; «Bizi düşmanın kahpe kurşunu değil, Anavatan'ın sükûtu öldürüyor»

Türkler için ilân edilmişti. Bu suretle istedikleri Türk'ü evinden alıp, dipçiklerle vurarak II. ordu karargâhına götürülen komünistler korkunç işkenceler yapmak suretiyle Türkleri elektrik direklerine asıyorlardı.

İşte Irak Türklerinin bir çok değerli evlâdının cânıya-

ne bir şekilde şehid edildiği Kerkük katliâmı aralıksız üç gün sürdü.

Netice :

Kerkük katliâmı soydaşlarımızın maruz kaldığı toplu imha hareketlerinin ilki olmamakla beraber perde arkasından tezgahlanması ve cereyan şekli itibarıyla en korkuncudur. Katliâm, bilindiği gibi komünist militanlarının organizesi ve arap-kürt işbirliği sonucu olmuş ve Kerkük Türkleri merasim şenliklerinde buldukları sırada ani bir baskın şeklinde tezahür etmişti. Katliâm hükümetin tasvibiyle de yapılmıştır. Zira Kerkük'te bulunan II. ordu komutanlığı her şeyiyle katliâma iştirak etmiştir. Son za-

Onun suçu da Müslüman - Türk olmak

manlarda yayınlanan Nâsır'ın hatıralarında ise, Kerkük katliâmı üzerinde İngiliz etiketinin de bulunduğunu görüyoruz. Nâsır hatıralarında, general Kasım'a İngiliz sefirinin devamlı yanlış bilgiler verdiğini, amacının Kasım'la Arif'in aralarının açılması ve böylece arap milliyetçileri ile komünistlerin amansız bir boğuşmaya girmelerini sağlamak olduğunu, açıkça belirtir. Şüphesiz bunda muvafak olmuşlardır. Bu bilgileri yüzde yüz doğru kabul etsek bile İngiliz İstihbaratının Kerkük Katliâmından habersiz olmadığını, emellerine uygun düştüğü için de katliâmın planında rol oynadıklarını rahatlıkla söyleyebiliriz. Demek oluyor ki, hükümetin tasvibiyle Arap-Kürt işbirliği, diğer yandan Irak'ın baş belası İngiliz nüfuzu Türkleri yok etme noktasında birleşmişlerdir. Türkiye'nin de meseleye müessir fiili bir müdahalede bulunmadığı hatırlanırsa, durumun vehameti gözler önüne serilmiş olur.

Bu suretle Irak Türkleri büyük bir tehlike karşısında yalnız kalmışlar ve dünyanın gözleri önünde büyük bir facia geçirmişlerdir. Durum bugün bile farklı değildir. Benliklerini, milli varlıklarını dahi kaybetme endişeleri vardır. Kendilerine tanınan kültürel haklar bile uygulanmamaktadır. Baas Partisinin yarattığı terör havası ile sindirilmek istenmektedirler. 1968 yılında kurulan Kerkük televizyonu da Türk çocuklarını ciddi şekilde tahrip etmekte ve yaptığı menfi yayınlarla onları milli kültürlerinden uzaklaştırmaktadır. Türkler ayrıca işsizlik tehlikesi geçirmektedirler. Şurası acı bir hakikattir ki, bir milyon soydaşımızın yaşama garantisini dost (!) ve komşu (!) bir devletin merhametine bırakılmıştır. Türk hariciyesinin bu milli meselemize ciddiyetle eğilmesini bekliyoruz.

Kerkük Hoyrat'ları

Yada meni
Yar salmaz yada meni
Özü baş aldı getti
Bıraktı yada meni
Men düştüm yaman derde
Lebuven yad emeni

Salmaz yada: Hatırlamaz, düşünmez.
Özü: Kendisi
Yada: Yabancıya, ağyara
Lebuven: Dudağından
Emeni: Emeli

Kerkük'üm çırağiv var
Su yerine yağiv var
Kalıpsan yad elinde
Üregimde dağiv var

Kerkük'üm çırağiva
Derya yanar ahıva
El verme yad eline
Men dayanmam dağiva

Bıraktiv ayda meni
Sussuz bu çayda meni
Aldiv başım gölgesin
Koyduv bu vayda meni

Oda saldı
Ataşı oda saldı
Gam mene yar olmuştu
Dem günü o da saldı

O yanda gül
Kan ağlar o yanda gül
Şadlığta herkes güler
Gam bağriv oyanda gül

Sakini cam ağladı
Her gün her dem ağladı
Bülbül ötmez gül açmaz
Bağvanı gam ağladı
Feleğin çarkı dönsün
Meni nâkem ağladı
Gevlimin bayar yerin
Gam serpti cüt bağladı

Ağladı: Ağlatır
Gevlimin: Gönlümün

Ağa sızlar
Kul ağlar ağa sızlar
Damla damla gözden yaş
Bir gülsüz bağa sızlar

Kerkük Tarihine Bir Bakış

Ç. ALP

Irak Türklüğünün kalesi ve kültür merkezi olan Kerkük'ün tarih devrelerini mütalea etmek için Irak Türklüğünü bir bütün olarak ele almak lazım gelir. Bu da dünya Türklüğü çerçevesi dahilinde mütalea edilmelidir. Kökü asırlarca geriye uzanan kader birliği, bu ülkeleri öyle ayrılmaz bağlarla bağlamıştır ki, bunları birbirinden ayırmak mümkün değildir. Ancak Irak Türklüğünü sembolize eden Kerkük hakkında bir fikir edinmek gayesiyle konumuzu mümkün merteye bu şehre hasretmeye ve dağıtmamaya çalışacağız.

Kerkük Asur hükümdarı Sardana (M.Ö. 668-625) tarafından kurulmuştur. Sonradan kral Seleukos şehrin hisarına bir burç ilave etmiş ve ismi Seleukes (Selokh) e değişmiştir. Şehir Sasaniler devrinde Garmakan ve Süryani kaynaklarınca Beth Garma ve yine aynı kaynaklarca Karha de Beth Selokh olarak zikredilmektedir. Eski Arap kaynaklarında Al-Karh ve Karhina (Veya Karhini) isimleriyle anılmaktadır.

Bilindiği gibi Araplar can çekişmekte olan Sasani imparatorluğuna son darbeyi indirmiş, bu bölgelere hakim olmuşlardır.

Abbasilerin ilk devrelerinden itibaren devlete Türk nüfuzu hakim olmaya başlamış ve gittikçe kuvvet kazananarak Abbasi devletini Türk-Arap devleti diyebileceğimiz bir hüviyete sokmuştu.

Halife Mutasım (833-836) zamanında devletin esas ordusunu Türkler teşkil ediyordu. Afşin, İtakh, Vasif Mengü, Ferganeli Ömer, Semerkanlı Haris, Buğa gibi Türk beyleri Halifenin yanında devleti yönetiyorlardı. Mütevekkil (847-861) zamanında ordu, Türklerin inhisarında idi. Ve Arap unsurlar terhis edilmişti. Türk kumandanları zahiren Halifeye tâbi, aslında tamamen müstakil idiler.

945 de Büveyhilerin Bağdat'a girmesiyle Türk nüfuzu daha da artarak Irak'ın kuzeyi Türkmen atlılarının dolaşma sahası ve hakimiyet bölgesi haline gelir.

Halifenin imdat talebi üzerine, 1055 de Tuğrul Beyin Bağdata gelişiyile Irakta Selçuklu hakimiyetinin temeli atılmış olur. Irak selçuklu devletinin kurulması ile de bu hakimiyet daha da sağlam bir temele oturtulur.

Sultan Mesut öldükten sonra oğlu Melikşah ile Kardeşi Mehmet arasındaki saltanat mücadelesini Mehmet (1153-1159) kazanır. Halife Muktefi Mehmet'in hükümdarlığını tanımadığını ilan ederek ona karşı ordusunu sevkeder. 1154 de Halife ordusu bozguna uğrar, fakat daha sonra ani bir baskın yaparak Türklerden pek çok esir alır.

Buna karşılık Sultan Mehmet 1158 de Bağdatı kuşatır. Şehir perişan bir halde düşmek üzereyken, halifenin tahrikiyle Melik Şah, amcazadesi Arslan ve Azerbeycan Atabeği İl-Denizin Hemedan üzerine yürüdüklerini haber

alan Sultan kuşatmadan vazgeçerek geri döner. Böylece Iraktaki Selçuklu idaresi son bulmuş olur. Kerkük bu devre Musul atabeğliğinin idaresi altındadır.

KERKÜKTE İLK MÜSTAKİL PRENSLİK: KIPÇAK PRENSLİĞİ

Kerkükte hüküm sürmüş olan bu hanedanın kurucusu ve ne zaman kurulduğu hakkında şimdilik hiç bir bilgiye sahip değiliz. Arap kaynakları hükümdar ve kurucularının «İvakiye» veya «İvaniye» türklerinden olduklarını zikrediyor. Hükümdarlarından yalnız «Kıpçak Bin Arslantaş El-Türkmani»yi tanıyoruz. Bu zat prensliğin kurucusu olsa gerekir. Kanaatimizce Prenslik Oğuzların Üç Ok kolundan Yıvalar tarafından kurulmuş, ismini de Kıpçak Arslantaşdan almıştır.

Musul Atabeği İmadeddin Zengi (1) 1139 da oraya bir ordu gönderir. Derbend-Bazyan mevkiinde cereyan eden vuruşma neticesinde Kıpçak Prensi mağlup olur, ve prenslik Musul atabeğliğine katılır. İmadeddin Zengi Şehrizür-Kerkük dahil- bölgesini oğlu Seyfeddin Gaziye terkeder. İmadeddin ölünce oğlu yerine geçer ve bu bölgeler Musul Atabeğliğinin tayin ettiği Türk prenslerinin emrine girmiş olur. Daha sonra Kerkük Erbil Atabeğliğine (2) tabi olur ve son Erbil Atabeyi Muzaffereddin Kökböri (1168-1233) nin ölümüyle de Kerkük ve civarı Abbasi topraklarına kılınmış olur. 1258 de Hülâgü Bağdat'ı fethettiğinin ertesi yılı Kerkük ve Kuzey Irak ta İlhanlıların hakimiyetine geçer. İlhanlıların mirasını da Celayirliler toplar. Bu devrede Kuzey Irakın asıl hakimiyeti Türkmen Beyleri ve Kabilelerinin elindedir. 1393 de Timur Bağdatı fethettikten sonra Diyarbakıra gitmek üzere Kerkükten geçmiştir. Bu bölgeler bir kaç kere Timurla, Celayir hükümdarı Sultan Ahmet tarafından paylaşılmıştır.

Kerkükün Karakoyunlular zamanında önemli bir merkez olduğu orada cereyan eden hadiselerden anlaşılmaktadır. Sonra Akkoyunlular ve (1508-1509) da Safaviler (Şah İsmail) bu şehre sahip olurlar. Safaviler bu şehri ellerinde pek uzun tutamadılar. 1518 de (Yavuz Selimin saltanatı devrinde) vezir-i âzam Piri Mehmet Paşa Kuzey Irakı fethederek Musul, Erbil ve Kerkük'ü Osmanlı topraklarına katar. Kanununun 28 Kasım 1534 de Bağdatı fethetmesiyle ve ilk Osmanlı-Safavi muahedesi-nin (Amasya muahedesi) 29 Mayıs 1554 de taraflarca imzalanmasıyla Irak kesin şekilde Osmanlılara bırakılır. Kerkük bu devirde Safavilerden gelebilecek saldırılara karşı koymak için önemli bir savunma merkezi haline gelir. Şehir canlılık kazanmaya başlar. 12 Ocak 1624 de Safavilerin Bağdatı ele geçirmelerini mükeatip Kerkükte istilaya uğrar. Ancak Kerkük 1630 da Hüsrev Paşa tarafından geri alınır. 1638 de IV. Murat Kerkükten geçerek Bağdatı fetheder. (15 Kasım 1638 de muhasara edilir. 24 Aralıkta fethedilir). Bilahare Kerkük Şehrigüzar eyaletine merkez olur.

(Devamı 6. Sayfada)

1732 de Nadir Şah Osmanlı Irak topraklarına taarruz eder. Emirindeki kuvvetlerin bir kısmını Kerkük'e gönderip, kendisi de Erbile yönelir. Erbil'i aldıktan sonra güneye dönüp tekrar Kerkükteki kuvvetleriyle birleşerek Bağdat civarına gelir ve şehri kuşatır. Bağdat valisi Eyyübi Ahmet Paşa sulh müzakerelerine girişerek Nadiri oyalayıp devletten imdat ister. İmdada gelen Erzurum Valisi Topal Osman Paşa 19 Temmuz 1733 Pazar günü Dicle kenarında Dücum mevkiinde Nadir Şahı bozguna uğratar. Nadir yaralı olarak Hemedana kaçar ve Osman Paşa cüzi bir kuvvetle Kerkük'e çekilir. Bu durumu fırsat bilen Nadir 2 Ekim 1733 de Osmanlı sınırlarını aşır, 9 Kasım'da Ak-Derbend mevkiinde Memiş Paşa kuvvetlerini bozan Kerkük şehrinin güneyinde (Leylân) da karargâh kurmuş olan Osman Paşa ani bir baskına uğrar. Paşanın şehit düştüğü (3) bu muharebede Osmanlı Ordusu dağılır. Nadir Şah Sulh müzakerelerinin başlamasıyla tekrar İrana döner ve sulh neticesinde Kerkük Osmanlılarda kalır.

1742 senesinde Nadir Şah Caferiliğin beşinci mezheb sayılmasını istiyerek ve bunun Halife ve Ulemâ tarafından reddedilmesini bahane ederek Osmanlılarla arayı bozar. 1743 de Irak'a girip Kerkük ve Erbil'i ele geçirir. Bağdat civarını yağmalatır ve tekrar Kuzey'e Musul'a yürüyerek 23 Eylülde şehri nuhasara eder. Bazı dahili meseleler yüzünden muhasarayı bırakıp Kerkük'e, oradan da Hanekin yoluyla Bağdatın kuzeyine çekilir. 4 Eylül 1746 da yeni bir sulh yapılır ve bu topraklar Birinci Dünya savaşına kadar Osmanlı ülkesinin bir parçası olarak kalır.

Birinci dünya savaşında Kerkük Ali İhsan Paşanın emrindeki VI. ordu tarafından savunuluyordu. 7 Mayıs 1918 de İngiliz kuvvetlerinin taarruzu ile şehir işgal edilir. Ali İhsan Paşa 24 Mayıs'ta karşı taarruza geçerek şehri geri alır. 26 Ekimde Türk Ordusunun Musul'a çekilmesi ile de İngilizler tekrar Kerkük'e girerler. 1920 de İngiliz himayesi altında ve hiçbir esasa dayanmayan suni sınırlarla bir Irak devleti kurulur ve 1921 de İngilizlerle Türklerle karşı işbirliği yapan ve Türk düşmanı olan I. Faysal kral ilân edilir. (4)

Lozan görüşmelerinde Musul meselesi bir bağlanamayınca, o zaman İngilizlerin bir Milletler Cemiyetine havale edilir. «Adilâne» kararına hakemliği baş vurulan bu cemiyetin «adilâne» kararını yazmağa hak kümeti de 1926 da Ankara Muhedesinde teyid eder Musul, Kerkük, Erbil, Süleymaniye İraka terkedilmis olur. (5)

(1) Musul Atabeyliği (1127-1262) İmadeddin Zengi tarafından kurulmuştur. İmadeddin Kuzey Suriye umurlarından Alturgan beyin oğludur.

(2) Erbil Atabeyliği (1144-1233). İlk atabey (Ali kük) tür. Selçuklu kumandanlarından Beg-Tigin beyin oğludur.

(3) Topal Osman Paşa Kerkükte İmam Kasım camii inde gömüldür.

(4) O zaman hileli bir seçim usulüne baş vurulmuş Kerkük Faysal'ı katiyetle reddetmiş ve kral olmasını istememiştir.

(5) Musul vilayetinin Irak'a terkedilmesi üzerine yazılacak çok şeyler vardır. O zamanki durum, tutum, dünya manzarası, umumî efkar ve meselenin inceliklerini tahlil etmek ve bunlar için uzun bir bölüm yazmak icap edecektir. Bu da başlıbaşına bir konudur. Biz yazımızın ana hattından uzaklaşmamak için bunu başka bir zamana bırakıyoruz.

Faydalanılan Eserler:

Türkiye Tarihi — Yılmaz Öztuna

Türkiye Tarihi — Selçuklular Devri - Mükrimin Hıncı

Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti — Osman Turan

Karakoyunlular — Faruk Sümer

Tarih El - Türkmen Fi - El - Irak — Şakir Sabir

Irakta Türkmen Tarihinin Özeti

İslâm Ansiklopedisi.

Musul Meselesi ve Irak Türkleri (*)

Bilindiği gibi mutârekenin ilânıyla Osmanlı İmparatorluğu mağlubiyeti kabul etmiş, Birinci Dünya Savaşı Türk milleti için çok ağır kayıplarla kapanmış ve topraklarımız yer yer işgal edilmişti. Fakat hazırlanan komploların sonu gelmiyor. Anadolu'yu bile Türklüğe çok gören haçlıların, asırlardır bitmeyen kini yatışmak bilmiyordu. Böylece canını diişne takan Anadolu Türklüğü, kendi karnıyla bu «hayasız akın» ı durdurarak Kurtuluş Savaşımızı zaferle sonuçlandırmış ve ancak bugünkü sınırları ile Türkiye topraklarını işgal kuvvetlerinden kurtarabilmişti.

Bu, büyük ve felâketli bir savaştan mağlup çıkan yorgun bir milletin, o gün bin bir mahrumiyet içerisinde verdiği ikinci bir savaşla elde tutabileceği kadardı. Ancak daha sonraları neler yapılabilirdi. Uzun vâdeli bir plan da-

hilinde daha neler yapmak lazımdı? Bu düşünülmedikimsenin toprağında gözümüz yok, diyorduk. Bu da, şüphesiz o günkü şartlar içinde söylenmişti. Bunu milli görüşümüz olarak benimsemek gülünç olduğu kadar, gelecekte de iddiasız yaşamak demektir. Sonra, kimsenin toprağı dediğimiz yerler nerelerdi acaba? Memâlik-i Osmaniye üzerinde çevremizi saran bir sürü suni devlet yaratılmıştı. Kimsenin toprağı dediğimiz yerler; eti, kanı, kültür ve medeniyet âbideleriyle bizden olan insanların yaşadıkları bizim topraklardı. Filibe'si, Üsküp'ü, Selânik ve Manastır'ı her şeyiyle bizden birer parçaydı. Taşacak kadar Türklerle dolu bu yerler, Sırp'a, Bulgar'a ve Yunanlı'ya terkedilmeyecekti. Hele, Musul vilâyeti dediğimiz bu günkü kuzey Irak topraklarından nasıl vazgeçilirdi? Üstelik Musul, Milli Misak dahilindeydi ve zaferimizin son safhası

MTTB GENEL SEKRETERLİĞİNE RAŞİT ÜRPER GETİRİLDİ

Birliğimiz eski Eğitim Müdürü Raşit Ürper M.T.T.B Genel Sekreteri olmuştur. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Jeoloji Yüksek Mühendisliği bölümünde okuyan yeni Genel Sekreterimiz 1949 Bergama doğumludur. Resimde yeni Genel Sekreterimiz Raşit Ürper görülmektedir.

gerçekleşmemiştir. Dahası var, Musul yani kuzey Irak mü-târekeden sonra işgal edilmişti. Oradaki Türkler, kahir çoğunluğu teşkil ediyordu. Musul'un kuzeyinde bulunan Telâfir kazasından başlayarak Musul, Erbil, Altunköprü, Kerkük, Tazehurmatı, Tavuk, Tuzhurmatı, Kifri, Hanikin, Kızlarbat, Mendeli ve Bedre'ye kadar uzanan bir şerit üzerinde; kültür hazineleriyle birlikte günümüze kadar varlığını ayakta tutabilen soydaşlarımız için hiç mi bir şey yapılamazdı? Türk bayrağından ayrı yaşama bahtsızlığına uğrayan 1 milyon soydaşımızın hiç olmazsa insanca yaşayabilme imkânlarını araştırmalıydık. Genç Türkiye belki o gün savaşamazdı ama, gelecekte değerlendirilmek üzere bir takım imtiyazlar koparabilirdi, koparmalıydı. Türk hariciyesi olayların peşi sıra giden, ilerisi için tezsiz, plansız bir tutum içinde olmamalıydı. Bunları yapmamız gerekirken, izahı mümkün olmayan garip tutumlar takınmıştık. Planımız (!) Türkiye dışında kalan soydaşlarımızı zı yeni nesle unutturmaktı.

Ama netice ne oldu? Soydaşlarımızın feryadları kulaklarımızı tırmalamağa devam etti. Biz buna karşı kulaklarımızı tıkadık, devekuşu misali başımızı kuma gömdük. Fakat her geçen gün daha da yükselen feryadlar, milli haysiyetimizi rencide etmeğe başladı. O zaman, istemeyerek, pısrıkça ve sırf kamuoyunun galeyanını yatıştırmak gayesiyle bir takım ufak müdahalelerde bulunmakla yetindik.

Zaman zaman yüreklerimizi parçalayan Irak Türklerinin durumu, bunun en bariz misallerinden biridir. Türkiye'nin, meselâye karşı kayıtsız kalması mümkün olmadığına göre, uzun vâdeli bir plan dahilinde Irak Türklerinin geleceğini emniyet altına almağa adım adım yaklaş-

1959'un 14 Temmuz Bayramı

Nene Bayramı olmadı?

Bahım babam gelmedi

Menimçin zuben çeket

Babam nişin almadı

Nene babam gelmedi

Menim sabrım kalmadı

Gün battı gece oldu

Bilmirem nece oldu

Dünya gözüm öğünde

Renk renk alaca oldu

Nene babam gelmedi

Menim sabrım kalmadı

Nene neden ağlısan

Kapıları bağlısan

Nişin Türkman kesiller

Uşağları saklısan

Nene babam gelmedi

Menim sabrım kalmadı

Gene nenem yağladı

Çiğerimi dağladı

Balam! Türkman kesiller

Evde meni sakladı

Nene babam gelmedi

Menim sabrım kalmadı

Nene yağlar, kız yağlar

Oğlan yağlar, yüz yağlar

Birbirin kucağlıyıp

Dize vurur, diz yağlar.

Nene babam gelmedi

Menim sabrım kalmadı

M. G.

Nene: Ana, Bahım: Bakayım, Zuben: Önden yarıklı, entarı şeklinde bir kıyafet, Nişin: Niçin, Öğünde: Önünde, Ağlısan: Ağlıyorsun, Kesiller: Kesiyorlar, Uşağları: Çocukları, Yağladı: Ağladı, Balam: Yavrum, Kucağlıyıp: Kucaqlamış.

malı ve çivileri her an oynayabilen Ortadoğu gibi bir sahada müessir, çok yönlü ve aktif bir politika izlemelidir. Bunun için de, geçmişi cesaretle araştırmak, hatalardan ders almak ve gerçekleri bütün çıplaklığıyla görmek; geleceğimizi tayin etmek ve daha sıhhatli bir yol izlememize yardımcı olacaktır. İşte yakın tarihimiz üzerinde önemli araştırmalar yapmakla dikkatı çeken Kadir Mısıroğlu «Musul Mes'esi ve Irak Türkleri» adlı son eserinde, Irak Türkleri meselesinin köküne inerek yakın tarihimizin karanlık kalmış noktalarını aydınlığa kavuşturmağa çalışıyor ve iki kuvvet arasında ezilme tehlikesiyle karşı karşıya bulunan, bir milyon insanın, günümüze kadarki dramatik hikâyelerini ve gelecekteki muhtemel neticeleri üzerinde isabetli görüşler naklediyor.

İlk olarak bu konuda bizleri bir esere kavuşturan Mısıroğlu'nu tebrik eder, eserini okuyucularımıza duyururuz.

(*) Kadir Mısıroğlu, Musul Mes'esi ve Irak Türkleri, İstanbul-1972 Sebil Yayınevi, Fiyatı 10 Lira, olan eseri şu adresten isteyebilirsiniz: Vilâyet Han, Kat: 2, No: 206, Çağaloğlu—İST.

Eğitim Müdürlüğü Çalışma Devresini Bitirdi

Geçen senelerdekinden daha geniş şekilde çalışmalarına 3-Ocakta başlayan Eğitim Müdürlüğümüz uzun ve kısa olmak üzere 14 devre devam eden kurslarını 6 Temmuz'da bitirdi. Kurs müddetince 750 liseli arkadaşı, üniversite imtihanlarına hazırlayan müdürlüğümüz, ders haricinde kursiyerlerin her türlü dertleriyle ilgilenmiş onlara kalacak yer temin etmiş, Birliğimiz imkanlarından faydalanmalarını sağlamıştır. Zaman zaman kursiyerlerle, üniversiteli arkadaşlar toplu halde müzelere gitmişler, geziler tertiplemişlerdir. Kurslara devam edenlerin çoğunluğu Anadoludan geldikleri için, onlar hemşehrileri ile tanıştırmış ve samimi bir hava yaratılmıştır.

Çeşitli çevrelerce de belirtildiği gibi İstanbuldaki en kaliteli üniversiteye hazırlama kursları Birliğimiz Eği-

Eğitim Müdürlüğümüz kursiyerlerini genel test imtihanında terleterek asıl imtihana hazırladı.

Genel test imtihanından bir görünüş

tim Müdürlüğünce tertiplenmiştir. Tamamen kâr ve menfaat gayelerinden uzak, sırf orta tahsil gençliğine hizmet gayesini güden çalışmalarımız birçok kuruluşlar ve talebe çevresi tarafından taktirle karşılanmıştır. Üniversiteye giriş imtihanından bir gün önce bütün kursiyerlerimize yaptığımız genel test imtihanı çok faydalı olmuş ve bu genel test imtihanı sorularından bazıları aynen esas imtihanında da çıkmıştır.

Üniversite giriş imtihanından sonra Anadolu'dan gelen arkadaşlara İstanbul'u gezdirmek gayesiyle 8-9 Temmuz günleri geziler tertiplenmiştir. 8 Temmuz Cumartesi günü 300 kişilik bir grup halinde iki özel büyük deniz motoru ile Boğaza giden arkadaşlarımız Emirgân'da çay içip, Kanlıca'da yoğurt yedikten sonra tekrar gezerek dönmüşlerdir. 9 Temmuz Pazar günü de 200 kişi ile Topkapı Sarayı ziyaret edilmiştir.

Ayrıca 6 Temmuz günü kursiyelere verilen veda çayında kurs hocaları imtihan hakkında bilgi vermiş ve çeşitli konuşmalar yapmışlardır.

Folklorcularımız İsveç Televizyonunda

Resimde İsveçliler folklorcularımızı filme alıyorlar

Sümerbank'ın mâli himayesinde bulunan Folklor Müdürlüğümüz çalışmalarına devam etmektedir.

Üç haftadan beri şehrimizde bulunan İsveç Devlet Eğitim Merkezi Folklor Bölümü görevlilerinden Mr. ve Mrs. Batcharia'lar 2 Temmuz'da yaptığımız çalışmalarını filme almışlardır. Çeşitli memleketlerde folklor araştırmaları yapmakla görevli İsveçliler, Türk Folklorunun kaynak bakımından diğer memleketlere nazaran çok zengin olduğunu, bu araştırmalarının İsveç radyo ve Televizyonunda yayınlanacağını belirtmişlerdir.

Folklorcularımız 2 Ağustosta 5. Büyük Kütahya sergisinin açılışında gösteriler yapacaklardır.

Ayrıca 6 Ağustosta başlayacak Babaeski Karpuz Festivaline ekiplerimiz davet edilmiştir.

Folklor Müdürlüğümüz bir Kılıç - Kalkan Ekibi kurmak için çalışmalara başlamıştır.

Karate Çalışmaları

Federe olduktan bu yana 19 spor dalında çalışmalarına devam eden MTTB Spor Kulübü'nde en çok tutulan sporlardan biri de «karate» dir.

Karate Sporü, 1968 senesinden beri MTTB Spor salonunda Amerika'da siyah kuşak alan Enver Hancı nezâretinde çalışmalarını sürdürmektedir. Enver Hancıya yeşil kuşak sahibi Yetkin Özalp yardımcı olmaktadır.

otoğrafta I. grup, bir çalışmaya başlamadan önce Hocayı Enver Hancı ile toplu halde görülmektedir.

Karate ekibimiz hâlen iki grup halinde çalışmaktadır.

Pazartesi-Cuma günleri I. grup, Salı-Cumartesi günleri ise 2. grup çalışmaktadır.

Karate, ne son zamanlarda gazetelerin reklâmını yapıyor şekilde bina yıkmaktır, ne de kiremit, tuğla, tahta kırma maktır. Her sporun olduğu gibi, karate sporunun da içinde has teknikleri ve kültür-fizik çalışmaları vardır. Karate sporunun çeşitli sistemleri arasında, MTTB de çalışılmaktadır.

renör yardımcısı Yeşil Kuşak Yetkin Özalp ön uçunu gösteriyor.

İşilani Milliyetçi Çin sistemi olan Kenpo-Karate'dir ve bu Türkiye'de yalnız MTTB salonunda çalışılmaktadır.

Karate'de kuşaklar, Judo kuşaklarından ayrı bir sıra takip eder. Karatenin kuşakları şöyledir. White Belt - Beyaz Kuşak, Purple Belt - Mor Kuşak, Blue Belt - Mavi

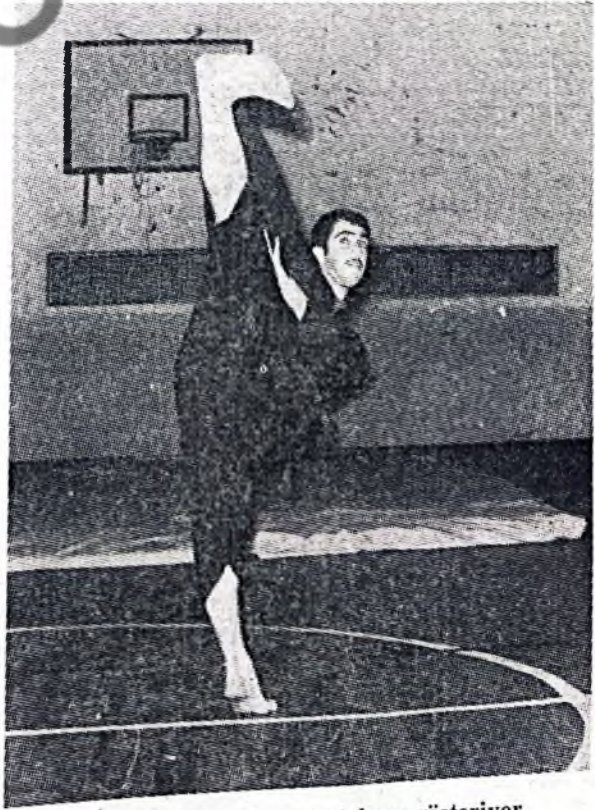
«Silâhım yumruğumdur» manasına gelen suqu-aiting - Position (Başlangıç hareketi)

Kuşak, Green Belt - Yeşil Kuşak, Brown Belt - Kahverengi Kuşak, BLACK BELT - Siyah Kuşak (Shodan). Siyah kuşağın da ayrıca danları vardır.

Çalıştığımız karatede şu teknikler bulunmaktadır:

- 1 — Greb arts (15 tane), 2 — Basic defense (10 tane), 3 — Hand defense (10 tane), 4 — Tricks (10 tane), 5 —

(Devamı 16. Sahifede)

Tahir Ayar - Mor Kuşak - yan tekme gösteriyor.

OSMANLI TARİHİ

Bu ders 22. Aralık. 1971 tarihinde MTTI Sosyal İlimler Enstitüsünde verilmiştir.

Prof. Dr. Şahabettin TEKİNDAG

Bugün sizlere, hepinizin bilmesine rağmen, daha da genişliğine, bilhassa kaynakların verdiği imkan nispetinde, Osmanlı Devletinin kuruluşunu ve yayılma sebeplerinin nelerden ibaret olduğunu, ana hatları ile belirtmeye çalışacağım. Ufak bir Kayı Boyunun gittikçe genişlemesiyle ve diğer Türkmen gruplarını ve Anadolu Beyliklerini etrafında toplamasıyla Anadolu ve Rumeli'de cihanşümul bir imparatorluk kurmasının her halde bir sebebi vardır. Biz bu sebep üzerinde duracağız.

Osmanlı Devletinin esasını teşkil eden bir Türkmen grubu vardır ki; ismi Oğuz'dur. Müslüman olduktan sonra Türkmen ismini almıştır. Bu Kayı Boyunun Türkistan'da, Maverünnehir'de, nihayet Horsan'da, Selçukluların iş başına geldiği bir sırada, mühim roller oynadığına ve Selçukluların esasını teşkil eden Kınık Boyuyla birlikte, Anadolu'nun fethinde esas görevli olduklarına şahit oluyoruz.

Malazgirt Savaşının 900. yıldönümü kutlandı. Fakat savaşa hangi Türkmen gruplarının katıldığını, hangi Türkmen beylerinin iştirak ettiğini kati olarak tespit etmiş değiliz. Kaynaklardaki cüz'i bilgilerin bizi tatmin etmemesi, bu hususun tespitinde bizi bir hayli de müşkül duruma sokmuştur. Mukayese etmek ve sonraki kayıtlara dayanmak suretiyle, Malazgirt savaşının bu 900. yıldönümüne iştirak ettik. Selçuk Enstitüsüne dahil olarak da, Erzurum'da bir simpozyum yapmıştık. Aynı şeyleri orada da söyledik. Malazgirt Savaşına Kınıklar ve Selçuk Oğulları aile fertlerinin yanı başında iştirak eden hakiki Türkmen Boyu Kayıdır. Çünkü zaferden sonra (26 Ağustos 1071) Alparslan savaşa katılan alplere (gazilere), Anadolu da fethettikleri yerleri tımar olarak vermiştir. Malazgirt savaşından sonra kurulan Saltukoğulları Erzincandan ta Kilikyaya kadar uzanan sahalarda, Mengücek Oğulları Mardin'den Van'a kadar uzanan sahada yerleşmişlerdir. Saltukoğullarının yaptıkları fetihleri ele alırsak; Danişment Gazinin memleketi olan Sivas, Kayseri ve Niksar havalisidri ki, burada kurulan beyliklerin hepsinin Kayı boyuna mensup olduğunu katıyetle tesbit etmiş oluyoruz. Kaynaklarda Mengücek Oğullarına dair bilgiler azdır. Fakat bizi tatmin edecek hakiki vesika mahiyetinde olan dökümanlar vardır. Bunlar da paralar ve kitâbelerdir. Saltukoğlunun Erzurumda bulunan Medresesinde eski Türk an'anesiyle bağdaşan armasını taşımaktadır. Bu Medreseler İnank Oğlunun, yahutta İnank sıfatını taşıyan bu Beyin gerek kitâbesinde, gerek paralarında Kayıların kullandığı damgaları görmekteyiz. Saltuk Oğullarının da kitâbelerinde Kayıların damgası vardır. Yani iki büyük hat ve ortasında sivri ay ve büğ şeklinde olan Kayı damgası bulunmaktadır. Çünkü 24 Türk boyunun kendilerine mahsus damgaları vardır. Bu damgalar marifetiyle

birbirlerinden ayrılırlar. Öte yandan Mengücek Oğullarından olan Danişment Gazinin sonradan oğullarının Kayı başına kadar gelen bu sülalenin seçkin fertlerini Kayı damgası taşıdığına şahit oluyoruz. Danişment Oğulları sonradan Kastamonu Devletine ve bugünkü Çanakkale ve Balıkesir bölgesine geldikleri zaman aynı adet ve damgayı da getirmişlerdir. Hatta Kastamonu Devleti Kayılar çok şiddetle yayılmışlar, I. Alaattin Keykubat zamanında Moğolların sebep olduğu buhran yüzünden Anadoluya gelen Türkmen grupları öncekiler gibi bu bölgeyi kendilerine yurt edinmişlerdir.

Kayı Boyu; başında Süleyman Şah, sonra oğlu Ertuğrul Bey olduğu halde evvela Ahlattan Mardine, sonra Kayseri, Sivas, Kastamonu ve Çanakkale bölgesine gelmişlerdir. Muhtemeldir ki, kendilerinden önceki Kayıların yulunu takip ederek ve büyük medeniyet kurmuş boyların yanlarından ayrılarak Söğüt ve Domaniç taraflarına yerleşmişlerdir.

Sade Kayı Boyu değil, Bozoklardan olduğunu bildiğimiz Avşarlar ve diğer Türkmen Boyları da Anadolu muhtelif Beylikler kurmuşlardır. Yapılan tetkiklerden sonra anlaşılıyor ki; Anadolu'da ufak emaretler, beylikler kurmuş olan diğer Türkmen Boylarını da toplama sehiyetine haiz olanlar Kayılardı. Eski Çin kaynaklarında anlaşılıyor ki, (bu hususta kıymetli monagafilere olan uğraşan Bahattin Özer beydir) büyük devlet kurmayı, ni nizâm-ı alem denilen dünya hakimiyeti fikrini benimsen evvela Selçukluların dayandığı Kınıklar, sonra Kayılardır. Onun için uçlara yerleşmişler, gittikçe gerileyerek evvela bir Beylik, sonra da imparatorluk oldular. Kayı boyunun başında bulunan hanedan, yani Osman Bey bulunduğu bölgede daha önceden hükümdar etmiş, imparatorluk kurmuş gibi hareket etmiştir. Diğer Türkmen gruplarında görülmeyen bir şekilde adalet ve devlet kurmak için ne gibi vaziyetlere müncer olduğunu bütün hıristiyan dünyasına duyurmaya başlandı. Onun nasıl bir Devlet görüşüyle, nasıl nizâm-ı alemin için hareket ederek büyük bir beylik kurduğuna şahit oluyoruz ki, düşüncesi ve devlet kurma meziyetleri mütesil haklar gibi kendi çocuklarına da geçmiştir. Evvela Söğüt ve Domaniçte, sonra yavaş yavaş büyüyen Bizans aciz durumunda istifade etmiştir. Marmara sahilinde Bizans da dahil olmak üzere ufak ufak kaleleri, İzmiti, İzmit buna mümasil birçok kaleleri elinde bulduran Teke lardan adeta hazırlanmış bir plan dahiinde zaptetmiş Osmanlılarda bir alplik, (gazilik) müessesesi vardır. Danişment gazi oğullarında, Selçuk oğullarında olduğu gibi adeta kendilerini büyük bir devlet ve imparatorluk kurmaya adanmış kimselerdi. Zalimleri zorla cezalandırmaya için Atilla ortaya çıkmış ise, Osmanlıların başında bu nanlarda bu hakkı korumak için mücadeleyle girişmişlerdir.

Osmanlıların bu hareketi, çok geçmeden, Bizansın dejener olmuş siyasetinden bıkmış ve daima vergi alan ve kendilerini ezen imparatorların, despotların ufak kalelere sahip Tekfurların zulmünden usanmış halkın adeta ümit kapılarını açmıştır. Osmanlıların başlangıçta Bursa'yı (1326), arkasından İzmiti, İzniki (1331) birer birer alınmasında yerli halkın bir kurtarıcı olarak karşılamaından ileri gelmiştir. Kaynaklarımızda (Aşıkpaşa, Neşri, Anonimler) görülen bazı anestablar, menkibeler vardır ki, yerli halkın Osmanlıları desteklemesi bakımından önemlidir. Tekfurların elinde bulunan kalelerden, Tekfur kızının veya ileri gelen bir eşrafın kızının daimi şekilde Türk Alp-lerine aşık olmaları, zaman zaman kaleden ip uzatmak suretiyle çekmeleri, kaleleri tanıma imkanı vermiştir. Bunun muhakkak ki bir manası olacaktır. Orhan Gazinin dehanımı Tekfur kızıdır. Sonradan Nilüfer Hatun ismini almıştır. Bu nilüfer Hatun ki; Rumeli Fatih Süleyman Paşa ve Murad-ı Hüdâvendigâr'ı yetiştirmiştir. Osmanlı Devleti gösterdiği bu adalet dolayısıyla; sadece hıristiyan halk tarafından değil, Anadolu'da Moğol istilasından ezilerek türlü sıkıntılara düşmüş müslüman halk tarafından da bir kurtarıcı olarak görülmeye başlanmıştır. Zaman zaman Kayseri'de, Niğde'de, hatta Erzincanda halk memleketlerini terk ederek Osmanlıların etrafında toplanmaya başlamışlardır. Orhan Gazi Bursa'yı aldıktan sonra meydanlara büyük kazanlar koydurmuş, pişirttiği aşı halka bizzat dağıtmış ve adli makamlara müslüman- hıristiyan ayırımı yapmamalarını emretmiş, yapılan mahkemelerde hakkın ortaya çıkmasına çalışmış ve bunun üzerinedir ki; Osmanlılar rahatlıkla teşkilatlarını kurmaya muvaffak olmuşlardır.

Kayılardan olduğunu bildiğimiz Karoki Devleti, Balıkesir havalisinde halkı ve gazileri Osmanlılarla birleşerek Rumeliye geçmek için teşvike başlamışlardır. Bu sırada Balkanlarda, Bulgarlarla büyük bir Sırbistan kurmak isteyen Sırp dünyası vardır. Ortodoks olan Bulgarlarla Sırp-ların karşısında, katolikliği müdafaa eden ve katolikliğin ileri karakolu durumunda bulunan Macaristan vardır. Ortodoksların katoliklerle mücadelesi, Ortodoksları zaman zaman müşkül durumlarda bırakmıştır. Halk Osmanlıları yardımı çağırmış, hatta Rumeliye geçip kendilerini kurtarmalarını istemişlerdir. Böylece Osmanlılar kolaylıkla Rumeliye yerleşme imkanı bulmuşlardır. Bu yardım ta Macaristan içlerine kadar gider. Bu tip hareket Fatih ve Kanuni devrine kadar gidecektir. Ortodoks kilisesinin başında bulunan din adamları Osmanlıları bir kurtarıcı olarak kabul etmişlerdir. Çünkü Latinler, Cenovalılar, Venedikliler ve Macarlar daima balkanları ezmek ve katolik mezhebini hâkim kılmak istemişlerdir.

İşte bunun üzerinedir ki halk Osmanlıları can-ı gönülden karşılamış Süleyman Paşa da 1356 senesinde Edinçik kenarında bulunan Karaçi Oğullarının donanmasına binerek Gelibolu'ya geçmiştir. Finke adı verilen kaleyi elde etmek suretiyle Osmanlılar Rumeliye yerleşmeye başlamışlardır. Finke'yi Osmanlıların baskınla aldığı söylenir, fakat doğru değildir. Çanakkale'nin en akıntılı olduğu bölgelerde sallarla geçmeye imkan yoktur. Karaçi donanması Osmanlıların eline geçtikten sonra Süleyman Paşa, Karaçi ümerası (Ege Bey, Evrenos Bey, Hacı İl Bey) başta olmak üzere, bu bölgeyi iyi bilen yiğitlerle beraber karşıya geçmiştir.

Osmanlıların adaleti temsili yanında Bektaşilerden ayrı bazı Türk tarikatları vardır. Bunlar kolonizatör derviş-

ler gibi askerin girmedığı şehirlere daha evvelden girmekte, yaptıkları konuşmalarla halkın sempatisini Türklere çekmektedirler. Hatta enteresandır. Orhan Bey 1328 da Bursa'ya girmeden önce, Yunus Emre'nin divanında Geyikcinin Hasan diye kınadığı Geyikli Baba, arkasında kavak ağacı olduğu halde şehre girmiş, halkla konuşmuş ve halkı Osmanlılara meylettirmiştir. Orhan Bey şehre girip, «benden ne istersin» deyince de sakalı ile gösterdiği sahayı istemiştir. Orada kendi yürükleri için bir dergâh yaptırmıştır. Bunun gibi Rumeliye geçen ve kolonizatör diyebileceğimiz dervişler vardır. Bunlar Hak oylundan ayrılmayan ve tamamen Osmanlı Hakimiyetini yerleştirmek için halk arasında propaganada yapan, hatta zaman zaman Ortodoks papazları ile halk önünde münakaşaya girmekten çekinmeyen kimselerdir. Enteresan olanları vardır. Bunlardan bir tanesi Ebul Hayri Rûmi'nin Saltuknâme adlı büyük eserinde gösterdiği Saltuk Babadır. Saltuk Baba evvelden Rumeliye geçmiş ve bugünkü Dobruca bölgesinde halka telkinde bulunarak, Osmanlı fethini hazırlamıştır. Hatta Saltuknâme'de enteresan bir münazara vardır. Saltuk Baba'nın faaliyetlerine Dobruca'da papazlar mani olmak istemiş, Saltuk Baba da bunları münazaraya davet etmiş. Bir gün halk huzurunda Saltuk Baba papaza «sen söylüyorsan ben de söylüyorum, böyle olmaz, iki büyük kzan getirelim, su koyup kaynatalım, ikimiz de kazanlara girelim, hangimizin imanı kuvvetli ise o sağ çıkar» demiştir. Ortaya büyük kazanlar gelmiş, halk toplanmış, kaynatmışlar, Saltuk Baba «Ya Allah» diyerek kazanın içine girmiş ve kapağını kapatmış. Fakat papaz tereddüt etmiş, halk bırakır mı, «yürü papaz, yürü papaz» diye onu da kazanın içine sokmuşlar. Bir müddet sonra Saltuk Baba'nın girdiği kazanın kapağını açmışlar ki Saltuk Baba ter içinde, çıkmış dışarı. Sonra papazınkini açmışlar, bir de bakmışlar ki adam ölmüş. Tabii bunun ne dereceye kadar doğru olduğunu bilmiyoruz, fakat halk arasında bu gibi menkibelerin söylenmesi dikkate şayandır. Osmanlı fethinin Rumeli'de kolay bir şekil almasına bunlar bir misaldir.

İşte Osmanlılar Rumeliye geçip, bugün bir kısmı Batı Trakya olarak Yunanlıların elinde kalan, Gümülcine, Serek, v.s. gibi kaleleri aldılar. Nihayet Anadolu'dan, pek çok Türk halkını getirip burayı Türkleştirmeleri, artık bu bölgede edebiyen kalmak istediklerini göstermektedir. Hatta zaman zaman, Rumeli'de bulunan hıristiyan Bulgarların Anadolu'ya gönderilip, yerlerine Türk halkının iskan edildiğine şahit oluyoruz. Bütün bunlara rağmen Hıristiyanlık aleminin lideri olan, maalesef Türklere her zaman da düşmanca hisler besleyen papa, Türklerin kolaylıkla Rumeli'de yerleşmelerini önlemeye çalışmıştır. Bulgarları, sonra da Sırp-ları, nihayet Ulahları, Eflakları, hepsinin de başına Macarları getirmek suretiyle haçlı seferleri organize etmiştir. Osmanlılar Rumeli'de 1357 den 1448 senesine kadar (İkinci Kosova) mütemâdiyen dalgalar halinde gelen haçlılarla uğraşmışlar ve onları daima mağlup etmişlerdir. Anadolu'daki halkın mütemadiyen yeni fethedilen yerlere yerleştirilmesi, Anadolu halkının azalması ile kalmamış, bilhassa fakir düşürmüştür. İşte Osmanlıların Rumeli'ye geçerek Türkleştirme ve haçlılarla mücadelesi Fatih'in işbaşına geçmesine kadar devam etmiştir. Filvâki I. Murad ilk imtihanı birinci Kosovada vermiştir. Hatta o uğurda Milof Kavaloviç ismindeki bir sükaştçının hücumuna uğrayarak şehit olmuştur. Fakat onun şehit edilmesinden sonra Rumeli'de Osmanlı hakimiyetinin temellerini atan Yıldırım Bayezit hükümdar olmuştur.

Yeni gelmişken işaret edelim ki: Murâd-ı Hüdâvendigâr kendisine karşı koymak isteyen Anadolu Beylikleri üzerine yürüdüğü zaman da, gene hiç bir şekilde adalette kurtulmuş değildir. Osmanlıların ilk defa karşısına çıkan Konur'un, Ermenek, Silifke gibi bölgelerde yeni bir devlet kuran Sâmanoğulları vardır. Sâmanoğulları daha 1260 senesinden 1448 senesine kadar bu bölgelerde hâkim olacaklardır. Osmanlılara bu ilerlemelerinden dolayı bilmediğimiz bir sebeple («Türk'ün Türk'e ettiğini kimse etmemiştir» darb-ı meseline uyarak) Anadolu beylikleri hasım olmuştur. İşte Murâd-ı Hüdâvendigâr Karaman seferine çıktığı zaman (1387) Konya önüne gelmiş, fakat askerine hiç bir kimsenin malına ellerini sürmemelerini, hatta ca- içinde dala asmasını emretmiştir. Konya önünde alış veriş meyva isteyen askerlerin, muhakkak parasını bir kese içinde dala asmasını emretmiştir. Yani Karaman surlardan sarkıtılan torbalarla Konyalılar erzakları ip- man oğullarının ellerinde bulunan Konyalılar erzakları ip- lerle sarkıtmışlar, aşağıdan da Osmanlı işçileri bedelle- rini vermek suretiyle alış verişini devam ettirmişlerdir. İşin en enteresan tarafı, bütün bu yasaklara rağmen orduda bulunan Türk askerleri yasakları dinlememişlerdir. Bu- nun üzerine Murâd-ı Hüdâvendigâr başlara giren, yahut- tırıştır. Murâd-ı Hüdâvendigâr'ın koyduğu ceza Avrupa- ta ağaçlara elini uzatan Türk askerlerinin hepsini orada as- da, bilhassa Sırbistanda büyük akisler uyandırmıştır. Bül- tün Türk askerinin Konya önünde öldürüldüğü haberi yay- ılmıştır ki, Kosova Savaşının bir sebebi de budur. Fa- kat Murâd-ı Hüdâvendigâr'ın Konya havalisinde yaptığı hareket, Konya'lılar tarafından büyük hürmetle karşılan- mış, çok geçmeden kendilerini Karamanlılardan kurtar- malarını rica eder vaziyete getirmiştir. Murâd-ı Hüdâver- digâr'dan sonra Yıldırım Bayezit'in, Niğbolu'da haçlıları ezmesi (1396) bir müddet hıristiyan hücumlarını durdur- muştur. Yıldırım Bayezit bu savaşta esir düşen Fransız Kontu (Korkusuz Jean) ı ve esir düşen askerleri (savaş- tan önce bütün Türkleri kılıçtan geçirmelerine ve Yıldı- rım Bayezit'i de öldüreceklerini söylemelerine rağmen) bilâhare Bursa'ya götürmüştür. Onların hepsini av parti- sinde bulundurmıştır. Yıldırım Bayezit'in av partisi bü- tün Avrupa'da dillere destan olmuştur. Bilhassa (Korku- suz Jean) ve ileri gelen asilzâdeleri 20.000 zeharin (av köpeği, arkalarında altın flestanlar) ve yine 20.000 sekba- nın bir çok nefis âdetleri ile birlikte nasıl ava çıkıldığını, nasıl merasim yapıldığını, nasıl süreklilik avları yapıldığını memleketlerine döndükten sonra uzun uzun anlatmışlar- dır. Bu süreklilik avlarında avı, ordunun yürükler çıkarmak suretiyle ortaya getirttiğini, ortaya getirilince herkesin birer birer avladığını Fransızlar uzun bir müddet hayal bir şekilde birbirlerine anlatmışlardır. Yıldırım Bayezit (Korkusuz Jean)a «seni salıvereceğim, hatta üzerine bir daha gelmen için yemin bile ettireceğim, senden ri- çam, bir daha ordunu toplayıp gelmelidir. Çünkü seni bir daha yenmem bana şan ve şeref verecektir» diye kılıcı ile topuzunu göstermiştir. Osmanlı Sultanları içinde en güzel topuz kullanan Yıldırım Bayezit'tir. Topuzu salları, vurduğu gibi düşmanını-bazan da atıyla birlikte-devirir- di. 1402 Ankara savaşında 200 askeriyle birlikte bir tepe- ye sığınan Yıldırım'ın yanına kimse yaklaşmamıştır. Çün- kü her gelen Yıldırım'ın topuzuyla ölmüştür. Timur'un as- kerleri gelenin topuzla öldüğünü anlayınca, Kırım Tatar Hanı olan Mahmut kement atarak Yıldırım'ı yakalamış ve Timur'un huzuruna getirmiştir. Hatta Timur ona «Dünya senin gibi bir körle, benim gibi bir topala mı kaldı, vah,

Osmanlılarda eski Türk adetlerine aykırı olarak bil- delere fazla fazla imkan sağlanmamış, bir vilayete bir olarak, tayin edilip, vahdet sağlanmıştır. Bütün Türk dev- letlerinde ise, daha babalarının sağlığında, memleket dev- nin müşterek malı sayıldığı için, aile fertleri arasında bir- sim edilirdi. Buna Türkçede «aluk» veya «bölüş» denir. Bu da hem kardeşlere bitmez tükenmez savaşlar yapılmı- şmış, hem de devletin bütünlüğünü zedelemiş, büyük teh- likelerle karşı karşıya bırakmıştır. Bunun en enteresan ö- Kılıç Arslan'ın 1191 de memleketi 11 oğlu arasında böl- sim etmesidir. O kadar gariptir ki en büyük oğlu Rüknet- tin Melikşah Konya'ya hakim olmuş, babasını Konya'da ko- kovmuştur. O sırada üçüncü haçlı seferi 1192 senesinde Konya'ya gelmiştir. Alman İmparatoru Kılıç Arslan'ın da- dostu idi. Buna rağmen oğlu bu dostluğu saymayarak ve babasının yaptığı antlaşmaları hiçe sayarak Alman İm- paratorunun üzerine hücum etmiş; üstelik mağlup ola- rak Konya'nın yağma edilmesine sebep olmuştur. Eri- mizde bulunan bir Alman Kroniğinde Kılıç Arslan'ın (Eri- derik Barborasaya) haber göndererek «benim hiç bir su- çum yoktur, ne yapayım ki oğlum beni dinlemiyor» dedi- ğini öğreniyoruz. İşte memleketin bu oğullar arasında bö- lünmesi korkunç hadiselerle sebebiyet vermiş, bütün Ana- dolu Beyliklerinde aile fertleri memleketin birer parça- sına ellerine alarak müstakil bir hükümdar birer parça- etmeye başlamışlardır. Bunlar Türk devletlerinin devam- ı olmadığını gayet açık bir şekilde göstermektedir. Bun- lardan ders alan Osmanlılar, kendi oğullarına fazla im- kan sağlamayarak, sade devlet işlerinde yetişmeleri, tec- rübe kazanmaları için sancak beyliği yaptırmışlar- dır. Bu usul Kanunî zamanına kadar da devam et- miştir. Timur Yıldırım Beyezit'i yendikten sonra da memleketi beş kardeş arasında bölmüş ve bunların birbiri- leriyle mücadele etmesine fırsat hazırlamıştır. Timur'un belki de Yıldırım Bayezit'i yenmesi, esir etmesi değil, memleketi parçalayarak bölmesi ve kardeşlerin birbiri- leriyle mücadele etmeleri pek çok kan akıtmıştır. Sonra- dan Timur beraberinde götürdüğü Yıldırım Bayezit'in ikinci oğlu olan Mustafa Çelebi'yi de Anadolu'ya gönder- miştir. Onun da gelmesi ile Anadolu'da yeniden tatsız hadiseler başlamıştır. Ancak Osmanlı Devletini yeniden kuran nizâm-ı âlem için bütün kardeşlerini feda etmek- ten çekinmeyen Çelebi Mehmet'in gayreti sayesinde Dev- let bir kere daha rayına oturmuştur. Osmanlı Devletinin belki de esas kurucusu Çelebi Mehmet olmuştur. Çelebi Mehmet'in kardeşlerini bertaraf etmesi üzerinedir ki Os- manlı Devleti kaybettiklerini birer birer telafi etmiş ve temelini kuvvetlendirmiştir. Çelebi Mehmet'in gayet a- kılılı bir oğlu olan II. Murat 1421 senesinde iş başına geç- miştir. 1421 den 1451 yılına kadar hüküm sürdüğünü bil- diğimiz II. Murat, sadece adaleti ile değil, Türkçe eserlerin yazılmasını teşvik etmesi ile de tanınmıştır. Osmanlı Sul- tanları içinde ilk defa olarak türkçe divan hazırlayan II. Murattır. Onun teşviki ile Anadolu'da Fransıza ve Arapça olarak yazılan eserler tercüme edilerek kendisine takdime başlanmıştır. O devirdeki Balıkesirli Devletoğlu Yusuf ve Konaklı Hatipoğlu Şerefname yazarak, II. Murat'a it- haf etmişlerdir. Aynı Hatipoğlu, Karamanoğlu İbrahim Bey'e de bir Türkçe şerefname takdim etmiştir.

II. Murat'ın bu şekilde hareketi yanında, adaleti sade- ce Osmanlı ülkesinde değil, bilhassa IV. Şarl'ın hüküm sürdüğü Fransa sarayında da bilinmekte idi. Nitekim 1432

Yılında mukaddes yerleri ziyarete gelen Fransız seyyahı Bertrando Beledofia Sam'a, oradan Dulkadir memleketine geçerek Karaman iline, İstanbul'a ve oradan Edirne'ye geldiği zaman II. Murat ile konuşmuştur. II. Murat'ın adaletine ve kurduğu devlet teşkilatına hayran kaldığı hususundaki raporu dönüşünde VI. Şarl'a vermiştir. Esasında Bertrando Beledofia, VI. Şarl'ın Osmanlı Devleti'nin durumunu kontrol etmesi için gönderdiği bir misyonerdir. Batıların seyyah adı altında Osmanlı ülkesine gönderdikleri bu misyonerler 20. yüzyıla kadar devam eder. Fakat şurası da çok dikkate şayandır, hiçbir zaman misyonerler Anadolu'da istediklerine kavuşamamışlardır. Türk milletinin sağ duyusu daima bunları alaya almıştır. Bunlar, Türk milletinin kendilerini nasıl alaya aldıklarını itiraftan bile çekinmemişlerdir. Ekserisi «Seyahatnâme» adı altında eserler yazmıştır. Tercümanları umumiyetle yerli hıristiyanlardır. Bir köy meclisinde konuştukları zaman köylünün kendilerine öyle sualer sorduklarını kaydetmektedirler ki, hepsi hayret içinde kalmaktadırlar. İçlerinde 1710 da Anadolu'yu dolaşmış olan (Soylukat) vardır. Türkçeyi de öğrenerek gelmiş veya öğrenmektedir. Bu yalnız olarak bir köye gider, köy adetine göre hareket eder. Köylülerle konuşurken köylülerin hıristiyan olduğunu anlamadıklarını eserinde yazıyor. Fakat köylülerin hiç yeri yokken «Oh, çok şükür ki, içimizde hıristiyan yok» dediklerini bildiriyor. Zavallı köylülerin kendisini alaya aldıklarını anlamıyor. Türkler cahil olsa da, tecrübeli ve ileri görüşlü oldukları muhakkaktır. Son zamanlarda, arkeolog adı altında Türk bölgelerine geldiklerini, bir takım sinsi faaliyetler yaptıklarını biliyoruz. Nitekim 1. Cihan Harbinde bütün Suriye, Bağdat bölgesini bize kaybettiren İngiliz casusu Lavrens'in de arkeolog olarak El-cezire'de faaliyette bulunduğunu söyleysek arkeologların da mahiyeti ortaya çıkar. İspanyol seyyahı (Meri Papuk) 1433 de Edirne'ye gelmiş; dönüşünde II. Murat'ın Avrupa'nın en âdil ve en müsamaha-kar hükümdarı olduğunu söylemiştir. II. Murat'ın müsama-hasından istifade eden ve Behomya'da bulunan bazı Museviler yavaş yavaş Edirne'ye gelerek bir yahudi mahallesi kurmuşlardır. Sonradan Fatih bunların bir kısmını Edirneye sevk etmiştir. II. Murat, bilhassa 1444 savaşın-dan evvel Macarların başında bulunan Yanoş'a askerleri-nin mağlup olmasından ve Şahin Paşa, Necip Bey gibi bü-yük akıncıların şehit düşmelerinden sonra tahttan feragat etmiş ve üzüntüyle Manisa'ya çekilmiştir. Tahtı da he-nüz 11 yaşında bulunan genç şehzade Mehmed'e teslim et-miştir.

Asker bu genç şehzadenin böyle buhranlı ve kritik bir anda başında bulunmasından pek de memnun olma-mıştır. Bilhassa sözü geçen Çandarlı Halil Paşa za-man zaman askeri isyana teşvik etmiştir. Hıristiyanların Varna'ya doğru şiddetle harekete geçtikleri bir sırada, mu-hakkak II. Murat'ın ordusunun başına geçmesini sağla-mak için genç şehzadeyi tazyike ve onun üzerinde tesi-re başlamıştır. II. Murat da genç şehzadenin «eğer padi-şahsan tahtına geç, yok eğer ben padişahsam, emrediyorum gel ordunun başına geç» sözü üzerine herşeyi bir ke-nara bırakarak ordunun başına geçmiştir. Neticede 1444 Varna savaşında hıristiyanları ezmeğe muvaffak olmuş-tur. Fakat şurası dikkate şayandır, meşrû hükümdar genç şehzade Mehmet'tir. Fetihnâmelerde, gönderilen mektup-larda bütün padişahlık alâmetleri Mehmet nâminadır. Karamanoğlu'na gönderilen mektuplarda, buna mümâsil

belgelerde, yazılarda genç şehzadenin alâmetleri görülmektedir. 1446 senesine kadar Mehmet padişahlık yapmış, bu tarihte II. Murat ikinci defa olmak üzere Osmanlı tah-tına çıkmıştır.

1541 senesi 18 Şubatında II. Murat vefat edipte tahta genç şehzade çıkınca gerek doğuda, gerekse batıda bir takım ümitler ortaya çıkmış, Francesco Filonto isminde söz-de bir hümanist Papaya gönderdiği mektupta genç şehza-denin evvelce tahttan indirildiğini, aciz olduğundan batı-ya bir fırsat çıktığını ve Türkleri Balkanlardan atmanın tam zamanı olduğunu iddia etmiştir. Yine Karamanoğul-ları da fırsattan istifade etmek istemişler, Beyşehir'e, Sey-dişehir' eve Osmanlılara geçen bölgelere hücum ederek Osmanlıları müşkül duruma sokmak istemişlerdir. Bi-zans ta fırsatı kaçırmamıştır. Bu sırada iş başında bulu-nan Bizans İmparatoru XI. Konstantin Dragazon, -men-se'e itibarıyla sırp, rumlukla da ilgisi yoktur bugün Yunanistan'da hemen her şehirde namına heykeller dikil-mektedir. Bizansta bulunan Fatih'in amcası Orhan Çele-bi namına para istemiştir. Bunlar doğu ve batının, hatta bizansın genç şehzadeyi tanımamasından ileri gelmekte idi. Bir müddet sonra nasıl yapıldıklarını ve başlarını na-sıl taş vurduklarını anlayacaklardır. Bu da onlara çok acıya mal olacaktır.

Genç şehzadenin İslâmiyetle birlikte ortaya çıkan bü-yük bir ideali gerçekleştirmek için nasıl gayret ettiğini, nasıl planlar hazırladığını, teknik bir ordu kurduğunu, ve İstanbul'un fethini nasıl hazırladığını görüyoruz. Muhak-kak ki İstanbul'u almak için yaptığı faaliyet bütün batılı-lar ve Bizans tarafından acı bir şekilde takip edilmeye başlamıştır. Gençliğine rağmen en üstat topçuları etra-fında toplamasını bilmıştır. Gerek batıdan, gerek doğudan yanına gelen mühim kimselere büyük imkanlar sağlaya-rak onlara Edirne'de büyük toplar döktürmüştür. Zaman zaman da ordusu ile birlikte İstanbul'un etrafını dolaşa-rak planlarını çıkarmıştır. Daha evvel de İstanbul'u isti-hkâm etmek maksadı ile Boğazkesen hisarını yaptırmıştır. Bu hisar 1452 senesi Ağustosunda tamamlanmış ve Şehabettin Paşa, Zağanos Paşa, Çandarlı Halil Paşa tara-fından inşa edilmiştir. İstanbul'a para gönderen Ceneviz-lilerin ve Trabzonluların her türlü yardımını önlemek maksadı ile inşa edilen bu hisar, İstanbul'u her bakımdan tazyik etmekte idi.

Genç Padişah bu tedbirleri alıp, kuvvetli bir ordunun başında İstanbul önüne gelmiş ve otağını bugünkü Edir-nekapı ile Topkapı arasına kurdurarak 6 Nisandan 29 Ma-yısa kadar dinmez bir gayretle İstanbul'u sıkıştırmıştır. Çandarlı Halil Paşa'nın liderliğinde bir muhalif grup bu-lunmaktadır. Bunlar Edirne'de harp kararı alınırken iti-razda bulunmuşlardır. Surların metanetini, batılardan yardım gelmesi ihtimallerini ileri sürerek fethin yapıl-masına karşı çıkmışlardır. İstanbul muhasarasında zaman zaman muvaffakiyetsizlikler olduğunda padişahı tazyike başlamışlardır. Maalesef bunun da başında yine Çandarlı Halil Paşa vardı. Sadece Türk kaynakları değil, yabancı-lar da Çandarlı Halil Paşa'ya gâvur ortağı demektedir. 20 Nisanda üç Ceneviz, bir Bizans gemisinden mürekkep bir filonun boğazlardan geçerek bugünkü Yenikapı civarına geldiği bir sırada, Balta Süleyman'ın emrindeki Osmanlı filosu bunlara hücum etmiş, fakat yüksek güverteli ve tür-lü silahlarla mücehhez olan bu gemileri durduramamıştır.

Bunlar süratle Osmanlı filosunun sarmasından kurtularak Saaryburnu önüne gelip, açılan zincirden geçerek Haliç'e avrılmışlardır. Fatih bütün orduyla sahile inerek bu Yenikapı savaşını uzaktan seyretmiştir. Hatta zaman zaman'a da emirler vermiştir. Henüz Osmanlı Donanması teşekkül etmiş bir durumda değildir. Balta Süleyman da tecrübesiz bir Bulgar dönmesidir. Muvaffak olmayınca Fatih adamın gözünü çıkarmıştır. Hatta öldürcekken, ümerâ devlet adamları rica ederek hayatını bağışlatmışlardır. Bunun üzerine donanma kumandanlığına Gelibolu Sancak Beyi Hamza Bey getirilmiştir.

İşte bu hadiseyi Çandarlı Halil Paşa grubu alabildiğine istismar etmiş, «muhasarayı kaldıralım, nasıl olsa muvaffak olamayız» demişlerdir. Fakat divanda bulunan Zaganos Paşa, Şehâbettin Paşa ve bilhassa Fatih'in yanında bulunan Molla Gürâni, Akşemseddin gibi din uluları muhakkak İstanbul'un fethedileceğini, muhasaranın kaldırılmamasını söylemişlerdir. Fatih muhasara kararını almıştır. Gerek Bizansa, gerek muhaliflere bir cevap vermek için deniz muharebesinin ertesi günü, yani 20-21 Nisan gecesi 67 gemiyi Tophanenin önünden, Kumbaracı kuşundan, asmalı mescitten Kasımpaşaya indirmiştir. Hem, Bizanslılara ve Bizanslıların yanında çarpışan Venedik, Ceneviz gibi hıristiyanlara bir korku vermiş, hem de muhalif grubun itirazlarını önlemiştir. Ashında donanmanın fazla rolü olmamıştır. Bunun psikolojik bir manası vardır. Ertesi sabah müdâfîler ve sivil halk 67 parçadan ibaret Osmanlı donanmasını görünce paniğe kapılmışlardır. İşte Fatih'in hiçbir şekilde tâvize yanaşmaması, her şeye rağmen birçok zayıtı göze alarak 29 Mayıs sabahı 50.000 kişiden ibaret ilk büyük kuvvetle, üç büyük kitleden müteşekkil gruplar halinde surlara saldırması, fethi gerçekleştirmiştir. Gazilerin süratle merdivenlerini dayayarak surlara çıkıp, Türk bayrağını dikmesinin Türklere mahsus bir kahramanlık olduğu da gerçektir. Şimdiye kadar surlara Türk bayrağını ilk dikenin Ulubatlı Hasan olduğu iddia edilmekte ve onun adına burçlara bayrağı diktığı yerde merasimler yapılmaktadır. Fakat İstanbul surlarına ilk sancağı dikmek şerefi, İstanbul'un ilk sancak beyi olan Karıştıran Süleyman Beye aittir. Karıştıran Süleyman beyin mezarı bugünkü Bozdoğan temelleri yanındadır. Oğlu Bihîştî Çelebi Edirne'lidir. Bir de Tevârih-i Ali Osman isminde bir Osmanlı Tarihi yazmıştır. Eserinde «surlara ilk defa sancağı dikmek şerefi babam Karıştıran Süleyman Beyindir.» demektedir. Padişah bunun üzerine Karıştıran Süleyman Beyi İstanbul Sancak Beyliğine getirmiştir. 29 Mayıs günleri Üniversiteyi temsilen yaptığımız konuşmalarda Karıştıran Süleyman Beyin ismini söylüyoruz. Bu arada mezarının tamiri için zaman zaman Belediye Reisini ve ilgilileri uyarıyoruz, söz veriyorlar, fakat sonradan unutulup gidiyor.

Sultan Mehmet 29 Mayıs sabahı asker şehre girip bütün sokakları tuttuktan ve Sancak Beyleri her türlü tedbiri aldıktan sonra, Fatih sıfatıyla Topkapıdan şehre girmiş ve bugünkü Ordu Caddesini takip ederek Sultan Ahmet'e gelmiştir. Daha sonra atıyla Ayasofya önüne gelmiş ve burada atından inmiştir. Korkudan yerlere kapanan ve ciyak ciyak bağran halka ve papazlara korkmalarını, hayatlarının bir endişe konusu olmadığını ve evlerine gitmelerini söylemiştir. Bir kısmı Ayasofya'nın içinde

kalmış, dışarı çıkamamışlardır. Yapılan rumca ilanlar sonunda halkın dışarı çıkmaları ve evlerine gitmeleri emredilmiştir. Türk askerleri girdikleri evlere Türk bayrağı asmışlar, bunu gören bütün Bizanslılar da evlerini Türk bayraklarıyla donatmışlardır. Öyle ki bazan bir evde yirmiye fazla bayrak görülmüştür. Bu arada şehirde bulunan korkudan paralarını toprağa gömmüşlerdir. İstanbul'da kazılmadık bahçe ve kazılmadık toprak da kalmamıştır. Hallaç pamuğu gibi atılmış, bütün defineler ele geçirilmiştir. Halkın sakladığı bu paraları bulmakta da Türk askerlerine üç gün müddet tanınmıştır. Üç gün müddetle eski ananesiyle bağdaşan bir şekilde askere belki Sultan Ahmet, belki de bugünkü Okmeydanında muazam şenlikler yaptırmıştır. Bazılarına göre bu şenlikler Tekfur sarayı civarında yapılmıştır. Fakat Tekfur Sarayı civarı o kadar geniş değildir. 100-150 bin kişilik bir orduya ziyafet vermek kolay değildir. Okmeydanı daha müdâfî gibi ayran v.s. içilmiştir. Bu arada hazineleri de ele geçiren asker, paralarını keselerine koyarak memleketlerine dönmüştür. 17. yüzyılda bile çok para harcadata darb-ı meseî haline gelmiştir. Fatih, fethin dördüncü günü olan Cuma günü Ayasofya'nın ibadete hazırlanmasını emretmiştir. Alelacele Cuma gününe yetiştirilmek üzere bir minber ve bir mihrap ilavesiyle tedbir alınmıştır. Fatih Cuma günü tekrar şehre girmiş ve Cuma namazı kılınmıştır. Ortodoks dünyasının kangreni olan bu kilise de derhal câmiye çevrilmiştir. Osmanlılar nereyi fethederlerse oranın en büyük kilisesini derhal camiye çevirirlerdi. Padişah askerleriyle birlikte ilk Cuma Namazını burada kılar, namına hutbe okutur ve şehir resmen elde edilmiş olurdu. Fatih aynı şekilde Trabzonda'da (14 Kasım 1461) bugünkü Cuma Camiini kiliseden camii haline getirmiştir. Fatih dördüncü gün rum halkına kenetlenen bir patrik seçmelerini bildirmiştir. Hıristiyan ilen gelenleri Osmanlı taraftarı olduğunu bildiğimiz ve kendisine Gannadios denilen patrik Georgios'u patrikliğe getirmişlerdir. Fatih patriğe iltifat etmiş, patriklik âsası ve tacını vermiş, sarayın kapısına kadar da uğurlamıştır. Fatih'in Ortodoksluk makamını, patrikliği ihya etmek suretiyle rumlara vermesi iyi mi, kötü mü olmuştur diye bir sual akla gelebilir. Bugünkü görünüşle hepimiz aleyhinde bulunuruz. Meseleyi zamanında mütâleâ edecek olursak daha sağlam bir neticeye varırız. Çünkü Fatih'in esas gayesi daha Osmanlıların Rumeliye geçmesi ile başlayan Ortodoks halkın Lâtinlerle birleşmesini önlemek ve Osmanlılara daimi bir şekilde bağlı kalmasını sağlamaktır. Sonradan patriklik makamı değişmiş ve tamamen Türklük aleyhine bir durum taşımıştır. Bu tarihi bir oyundur. Yavuz Sultan Selim İstanbul'da bulunan rumların ya müslüman olmalarını, yahutta taşı tarağı toplayıp çekmelerini istemiştir. O zaman ulema (Bilhassa Zenbilli Ali Efendi) telâşa düşmüşlerdir. Çünkü Fatih'in rumlara verdiği imtiyazlar bahis konusudur. İşin en enteresan tarafı bu sırada Fatih'in verdiği ferman yanmıştır. Elde hiç bir tutunacak delil de yoktur, fakat bugün yine muvaffak olmak hatalıdır. Sâlim bir fikre varamayız. Zenbilli Ali Efendi iki tane gayet yaşlı İstanbul muhasarasında bulunmuş yeniçeriyi şahit göstermek suretiyle bu fermanı yenilemiş ve rumların İstanbul'da kalmasını temin etmiştir. Bu Osmanlı Türk ulemasının ne kadar

ileri görüşlü olduğunu göstermekle beraber, Avrupa'daki benzerlerini ele alacak olursak belki doğru olmamıştır.

Türk ulemasının müstakil düşüncesi hakkında bir misal vermek istersek şunu anlatabiliriz: 1463 senesinde Bosna Kralı Stephan Tomaseviç Macarlarla birleşmiş ve Semendire üzerinde hak iddia etmiştir. Bunun üzerine Macarlar açılmış ve Mahmut Paşa Bosna Kralını Klöviçe kaleinde muhasara etmiştir. Kral Tomaseviç Mahmut Paşaya müracaat ederek hayatına dokunulmamak şartıyla bir amannâmeyi kabul edeceğini ve teslim olacağını bildirmiştir. Bunun üzerine Mahmut Paşa yanındaki kâhınlara bir amannâme yazdırarak malı, mülkü ile istediği yere gidebileceğini bildirmiştir. Kral da kaleden çıkarak Mahmut Paşa'ya teslim olmuş ve Fatih'in yanına gönderilmiştir. Fakat Fatih'in gayesi bütün bu kralları, espotları ortadan kaldırmaktır. Bunlar ortadan kaldırıldıkça esaslî fetihlerin yapılmayacağı bir gerçektir, Fatih, kral yanına gelince bunun da öldürülmesini istememiş ve yanındaki ulemaya müracaat ederek amannâmenin bölünmesini ve kralın öldürülmesinin yerinde olacağına dair bir fetvanın verilmesini istemiştir. Fakat bunu bütün İslam şiddetle reddetmiş ve «verilen bir amannâme bölünmez, bu bir içtihat meselesidir» demişlerdir. Buna rağmen her yerde görülen «tâbir-i amiyane ile- şakşakçı» yarınmak isteyenler burada da ortaya çıkmıştır. Muvaffak lakabı verilen Aleaddin Âli El-Bistami adında bir kâhından gelme Heratlı birisi «hıristiyanlara verilen sözün hükmü yoktur» diyerek bu amannâmeyi bozmuştur. Osmanlı kaynaklarında açıklandığına göre cellatlar bile kralı öldürmeyi reddettiğinden, kralı bizzat bu adam öldürmüştür. Bazı müellifi meşhul anonim kitaplar vardır ki, bu eserlerde Fatih'i tenkit etmekten geri durulmamıştır. Kralı bizzat bu amannâmeyi bozan kimsenin değil, Fatih'in öldürdüğü iddia edilmiştir. Bu o zamanın hür düşüncesinin ne kadar ileri olduğunu göstermesi bakımından çok enteresandır. Fakat bunların misallerini her zaman görmek mümkün değildir. Çünkü çok azdır. İşte her yerde rağmen sonradan yahudilere, nihayet ermenilere bağımsızlıklar verilip cemaatlar arasında muvazene temin edildikten sonra, balkanlar meselesi halledilmiştir. Fatih burada yaptığı hareketlerden haberdar olan Balkanlar, bilhassa Yunanistanda bulunan rumların Fatih'i adeta vahşet ettiklerini, gelip kendilerini kurtarmak için yalvarmalarını görüyoruz. Fatih yarımada'yı aldıktan, hatta Poenonnes bölgesindeki şehirleri birer birer zaptedip, Atina'ya geldikten sonra, Atina'nın kapılarını bir papazın açmasını söylersenek oradaki halkın ne gibi bir halet-i ruhiye içinde bulunduğunu gayet iyi anlarız. Bu adalet, bu duyulmuşça genişleyecektir. Kanunî zamanında genişleyen bu fikir Mohaç savaşından sonra Avrupa'da iyice dummuşdur. Ağustos 1526 da II. Layoşun ordusuyla beraber yok edilip Budin'e girildiği sırada, Avrupada öyle bir kurtarmaları ister bir vaziyete düşmüştür. Meşhur Luther Türklerin Almanyaya gelip kendilerine karşı fikirini aşılacağı söylemiş, fakat sonradan söylediklerini inkar etmiştir.

Osmanlıların balkanlardan sonra Macaristan içlerine girilmesi uzak doğuda da duyulmuş ve Osmanlılar da bir kurtarıcı olarak görülmeye başlanmıştır. Kanunî devrinde Şarlken Fransa kralı Francois'i mağlup et-

miş ve hıristiyanları bir bayrak altında toplamaya çalışmıştır. Bu sırada Kanunî Sultan Süleyman yalnız padişah değil aynı zamanda İslam halifesidir. Ve bu arada bütün İslâm dünyasının lideri olarak ortaya çıkmıştır. Yani Kanunî devrinde karada ve denizde yapılan bütün savaşlar İslâm âleminin lideri olan Kanunî ile hıristiyanlık âleminin lideri olan Şarlken arasında olmuştur. Osmanlılar 1431 den itibaren Hindistana kadar giden akınlarını Kızılderulilere kadar sokacak, İslâm dünyasını tehdiye başlayan Portekizlilere karşı Süveyşte donanmalar kuracak, filolarını Hindistan ve Endonezya'ya kadar götürerek, oradaki müslüman halka bir oh demek fırsatını vereceklerdir. 1538 senesinden sonra Hadım Süleyman Paşanın ön ayak olduğu seferlerle Türk bayrakları Hindistan sularında, daha sonraları da Kanunî'nin ölümü sırasında Endonezya'da görülecektir.

Osmanlıların Portekizlilere karşı Hint sularında muvaffak olamamaları devlet adamlarını, hatta Kanunî'yi endişeye düşürmüştür. Süveyş kanalının açılması için de teşebbüs edilmiştir. Yani daha Hıdır İsmail Paşa zamanında tahakkuk ettiğini bildiğimiz bu kanalın açılması, gerçekleştirilmek istenmiş, fakat bir musevi planları çalışarak İspanya'ya kaçmıştır. Osmanlıların niyeti Akdenizde bütün hıristiyanlara kan kusturana şanlı Türk filosunu Süveyş'e geçirmek, oradan Hint sularına kadar giderek Portekizlilere hadlerini bildirmek idi. Fakat mümkün olmamıştır. Kanunî zamanında bir devlet fikrine sahip olarak Türkistan ve Maveraünnehirdeki hanlara yardım etmek için de Karadeniz Hazar Denizine bağlanmak istenmiştir. Bu sebeple Don ve İtil (Volga) nehrini birleştiren bir kanal yapılmak suretiyle de gene müthiş Osmanlı donanmasının Karadenizden Hazar denizine götürülmesine çalışılmıştır. Kurum hânının yanlış anlaması ve Rusların amelelere taarruzları üzerine bu çok önemli teşebbüs gerçekleştirilememiş, buna rağmen Osmanlılar zaman zaman Hindistandaki Timur'un oğullarından Babür'ün hizmetine Osmanlı topçularını göndermişlerdir. Sultan Alaattin'in maiyetinde top dökmekte mütehasıs ustalar, bir takım mütehasıs kimseler ordaki müslümanları portekizlilerle girişecekleri savaşlara hazırlamışlardır. Hatta buna dair bir araştırmacının (Saffet Bey) gayet kıymetli bir makalesi vardır. Orada bir Türk köyünün bulunduğu ve 1566-67 de giden Türk topçularının orada yerleşmek ve yerli hanımlarla evlenmek suretiyle bazı adları, bazı adetleri ta 20. yüzyıl başlarına kadar getirdikleri yazılıdır. Arşiv vesikalarına dayanılarak yazılan bu makalede enteresan haberler vardır. Kanunî zamanında nizâm-ı âlem için yapılan bu hareketleri, yakın doğudan ta Endonezyaya kadar uzayan sahalarda muhakkak ki ancak yerli halkın sempatisini kazanmış Osmanlılar yapabiliirdi. Bugün bile Bulgaristanda yahutta Yugoslavyada yaşlılar tarafından Türk devri altın devir olarak kabul edilmektedir. Çünkü bütün meşakketlere, bütün zorluklara göğüs geren Anadolu halkı olmuştur. Onlar bütün İslâm âleminde olduğu gibi cizye vermek, zaman zaman vergi vermek, yahutta mahallinin kendi eski devirlerinden kalma vergilerini vermek suretiyle sene başlarında, evlerinde kalmışlardır. Katoliklerin bütün hücumlarına göğüs geren hep Anadolu halkı olmuştur. Neşri (15. Yüzyıl müelliflerinden) Cihannümâ adında büyük bir eser hazırlamıştır. Bu birinci Kosova (1389) savaşını anlatırken Anadolu askeri için bütün İslâm âleminin kalkanı demektedir. Son zamana kadar; Ça-

nakkale savaşına, Sakarya savaşına kadar bütün zorluklara göğüs geren hep Anadolu askeri olmuştur.

Aynı milletin çocukları ve memleketin hakiki sahipleri olarak ecdadımızın yaptığı fedakarlık timsali hasletlerimizle iftihar etmeliyiz. Her halükârda onların işlerini bıraktıkları yerden yürütecek bir memleketin çocukları olduğumuzu göstermemiz lazımdır. Bugün Türkiye fakirdir, fakirlik hiç bir zaman ayıp değildir. Bize miras bıraktıkları gayretlerini, tutumlarını örnek alarak onların gittiği yoldan gidersek, halledemeyeceğimiz hiç bir mesele yoktur. Biz iktisadî meselelerimizi halleder, bütün gayretimizle çalışırsak muhakkak ki, eski mevkimize pek âlâ çıkabiliriz. Bir çok milletleri ve bir çok kimseleri en çok korkutan da Türk milletinin iktisadî meselelerini halletmesi ve bir bütün halinde eski mevkiine çıkması ihtimalidir. Onun için bunu alabildiğine kösteklemeye çalışmaktadırlar. Ancak Müslüman-Türk Milleti büyük devlet anlayışıyla, bütün bunlara rağmen bildiği yoldan dönmeyecek ve ecdadına lâyık çocuklar olduğunu ispat edecektir.

Karate Çalışmaları

(Baştarafı 9. Sahifede)

Club (10 tane), 6 — Knife (10 tane), 7 — Kata (10 tane). Karatenin diğer sporlardan - Boks, Judo, v.s. farklı tarafı tekme vuruşlarıdır. İyi bir karateci tekmesini usta bir silâhsör gibi kullanır ve rakiplerini tesirsiz hâle getirir. Tekme vuruşları da çeşitlidir ve isimleri şöyledir: 1 — Skip kick - Yan uçuş tekme, 2 — Wheel kick - Yarım daire tekme, 3 — Forward kick - Ön tekme, 4 — Back kick — Arka tekme, 5 — High forward kick - Ön uçuş tekme, 6 — Side kick - yan tekme, 7 — Quick kick - Sür'atli tekme, 8 — Tve - kick - Çift tekme.

Yumruk da karatede oldukça önemli rol oynar. Faka karate yumruğu boks yumruğundan farklıdır. Yumruk isimleri de şöyledir: 1 — Forward Punch - Düz yumruk, 2 — Kenpo punch - Kenpo yumruk, 3 — High forward Punch - Yukarı düz yumruk.

Karate bir savunma aracı olduğuna göre blokalar da (karşılamlar) mühimdir ve isimleri şöyledir: 1 — Up ward block - Yukarı bloke, 2 — Out ward block - Dışa bloke, 3 — İnvuard block - İçe bloke, 4 — Down ward block - Aşağı bloke, 5 — Oren hand block - Açık el bloke (si).

8 aydan beri çalışan Karate takımımızda geçenlerde yapılan bir imtihanla arkadaşlarımızdan 9 tanesi mor kuşak almışlardır.

MİLLÎ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
TURİZM VE DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

AVRUPA TALEBE TRENLERİ

YAZ AYLARI BOYUNCA HAFTADA
İKİ DEFA :

* Münih * Londra * Atina
* Kopenhag ve * Tahran

Seferleri ile Türk Talebelerinin hizmetindedir.
Adres: M.T.T.B. Turizm ve Dış Temaslar Mü-
dürlüğü Babıâli cad. No: 37 - Cağaloğlu/İstanbul
Tel. : 26 69 24/9

901. Yıldönümünde Malazgirt Ruhü

Bundan tam 901 yıl önce 26. Ağustos. 1071 de bir büyük hadise cereyan ediyordu. Gece yarısı gökteki yıldızlara bakarak düşünen Alparslanın erleri; torunları Osman Gazileri, Fatihleri, Yavuzları, Kanunileri ve onların meydana getireceği yıldızlı aydınlıkları düşündükçe bir tuhaf oluyor, devlet-i ebed müddet diye sayıklıyorlardı. Onların bütün düşüncesi yapacakları savaş değildi. Onu kazanacaklarını zaten biliyorlardı. Başlarında Alparslan, kalplerinde o inanç ve düşünülen o ilerdeki aydınlık oldukça bir savaş-karşısında nasıl bir kuvvet olursa olsun-kaybedilebilirmiydi? Malazgirt; Bizans'ın ölüm, büyük Türk Devletinin doğum yeri olan büyük belde, selâm sana...

(Devamı 3. Sahifede)

Şehit Süleyman Özmen'in Mezarı MTTB Tarafından Yeniden Yapıtırıldı

1970 yılında Ankara'da komünistler tarafından şehit edilen Süleyman Özmen'in mezarı MTTB tarafından yeniden yapıtırılmıştır.

Şehit arkadaşımız için önce mevlüd okutturulmuş daha sonra da Eyüp'teki mezarlığı açılmıştır. Mezarlıkta okunan Kur'an-ı Kerim'de Ziraat Fakültesi talebesiyken öldürülen şehit kardeşimizin gözü yaşlı anası Emine Özmente hazır bulunmuştur.

Şehit kardeşimizin Milli Türk Talebe Birliği tarafından yaptırılan mezarının kitabesinde şunlar yazmaktadır: «Şehid Süleyman Özmen, 1948'de İstanbul'da doğdu. 1970'de Ankara'da Ziraat Fakültesi talebesiyken komünistler tarafından şehid edildi. Milli Türk Talebe Birliği»

Şehid Süleyman Özmen'in mezarı başında okunan Kur'an-ı Kerim'i müteakip dua ediliyor

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

1 - BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Tektir Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 - DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

3 - EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisan Okulu
- Fen Okulu

4 - FOLKLOK VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 - FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

6 - İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 - KİTAP KULÜBÜ

8 - KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarihi Günler Komisyonu

9 - KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 - MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 - ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğrenim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 - SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 - M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

14 - SINEMA KULÜBÜ

15 - TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 - TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 - TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 - TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü: Mehmet Tekelioğlu
Dizgi ve Baskı: Özdemir Matbaası.

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL BAŞKANLIK

- Babıâli Cad. 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- İ.D.M.M.A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI TEL: 27208

- İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

Tel: Santral : 26 69 24
Genel Başkanlık : 26 36 74

MALAZGIRT SAVAŞININ 901. YILDÖNÜMÜ

(Baştarafı 1. Sahifede)

Malazgirt bir savaş yeri olarak değil, bir büyük davanın zemin bulduğu ulu bir belde olarak selâmlanabilir. Biz o büyük davanın ruhunu asırlarca yaşatmış bir milletin torunları; o ruhun üstüne bütün dünyanın pislikleri de akıtılmış olsa, bu pisliğin nihayetsiz derinliklerinde kalmış bir kıvılcım olarak bu pisliği yakıp atacağımıza inanıyoruz. Ateş; her şeyi yok eden ateş, ne büyük bir ihtiyacımız var sana! Ne kadar çok ihtiyacımız var senin kurtaracağın O Ruha. O Ruh, O Ruh... Ona sahip olan neden mahrum, onu kaybeden neye malik...

Biz; mukaddesâtçı Türk Gençliği işte O manayı, O Ruh'u kurtaracak, üstümüze akıtılan pislikleri yakacak olan kıvılcımız, biz Alparslanların, Osman Gazilerin, Fatihlerin, Yavuzların, Kanunilerin torunlarıyız, biz onların torunlarıyız, biz dünyayı yakıp tutuşturacağız, o Mana, o Ruh için de eritecek olan kıvılcımız. Biz ne pislikleri yakmayacak ne sahtelikleri yok etmeyeceğiz ki... Herşeyi o kadar yakacağız ki, yalnız O Mana ve O Ruh kalacak.

Biz ateş olmaya muhtaç ve talibiz. Bu ateş içinde yanmak isteyen herkes bizi körüklemelidir. O kadar körüklemelidir ki, O Mana ve Ruh içinde her şey, bütün dünya; bütün kainat ve biz o Mana ve Ruh içinde, o Mana ve O Ruha kalb oluncaya kadar.

Malazgirt; o Mana ve o Ruhun temsilcisi, tekrar selâm sana...

Şehid arkadaşımız Süleyman Özmen'in annesi Emine Özmen oğlunun mezarı başında.

MTTB Spor Kampları Sona Erdi

MTTB Spor kamplarından dördüncüsü bu sene de Üniversitelerin kapanışından sonra Bursa'nın Karacabey kazasında yapıldı. Geçen sene Uludağ'ın Sarı Alan mevkiinde yapılan kampın çeşitli faydalarının sene içinde gö-

Kampdaki arkadaşlarımız toplu halde

rülmesi üzerine, bu seneki kampın iki devre halinde yapılması kararlaştırılmış ve kamp 2-22 Temmuz, 22 Temmuz 10 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Ellişer kişilik devreler halinde yapılan kamplara 100 arkadaşımız katılmıştır. Birinci kampa İstanbuldaki fakültelerde okuyanlar, ikincisine ise Anadoludaki temsilciliklere böyle olanlar katılmışlardır. 22 Temmuz Tarihinde başlayan ikinci devre kampı İzmir İcrâ Konseyi, Erzurum İcrâ Konseyi, Trabzon Temsilciliği, Konya, Samsun, Kütahya, Elazığ, Malatya, Balıkesir, Denizli, Sivas, Bursa, Antalya, Giresun, Kayseri ve İstanbul, Orta öğrenim komitelerinden meydana gelmiştir.

2 Temmuzda başlıyan kampın müdürlüğünü İktisat Fakültesi Talebe Derneği Başkanı Kemal Gündoğdu, yar-

Sabahın serinliğinde Orman içinde temiz havada gezinti yapan kamp sakinlerinden bir gurub.

MTTB SPOR KAMPLARI SONA ERDİ.

Yardımcılığını da Kimya Fakültesi talebe derneği ikinci başkanı Azmi Ateş yapmıştır. 22 Temmuzda başlayan ikinci devrenin müdürlüğünü ise MTTB Tesisler Müdürü Mustafa Timuçin Aslan, yardımcılığını da Mehmet Ali Sert yapmıştır.

MTTB Spor Kampından bir görünüm.

Sabah güneş doğarken arkadaşlarımız orman içindeki gezintilerine başlamak üzere yola çıkmışlar.

Kamp Müdürü Kemal Gündoğdu nezaretinde kültür-
hareketleri yapılıyor.

am, ping-pong, voleybol turnuvaları yapılmış, derece a-
sulara bir çok kitaplar hediye edilmiştir.

Yirmişerden kırk gün devam eden kamp müddetince
er hafta Genel Merkezden Genel Başkan Ömer Öztürk
e idareci arkadaşlar kamp yerine gitmişlerdir.

Seneye boyu birçok faaliyetlerimize katılan arkadaşları-
nız için hem dinlendirici, hem eğitici bir mahiyet arzeden
kamplar, bilhassa Anadolu'dan gelen Orta öğrenim Komi-
telerindeki gönüldaşlarımızın birbirlerini tanıyıp kaynaş-
malarını, gelecek seneki faaliyetlerimizde Anadolunun her
köşesinden tek ve müşterek sesin çıkmasında büyük rol
oynayacaktır.

Biraz da kitap okumalı.

MTTB Spor Kampında bilhassa kültürel faaliyetler
de çok faydalı olmuş ve arkadaşlarımızdan pek çoğu bol
bol kitap okuyup, münakaşa etmek imkânını bulmuşlar-
dır. Bu arada arkadaşlarımızın bütün kitap ihtiyaçları Mil-
li Türk Talebe Birliği Kitap Kulübü tarafından karşılan-
mıştır. Kampta en büyük ilgiyi fikri kitaplar ve klasik ro-
manlar görmüştür.

Bu arada arkadaşlarımız bir de şiir ve kompozisyon
yarışması yapmışlardır şiir yarışması büyük rağbet gör-
müştü ve neticede Bülent Katkac Necip Fazıl Kısakürek'in
Sakarya Türküsü isimli şiiri ile birinciliği kazanmıştır.
İkinciliği Yahya Kemal Beyatlı'nın Süleymanye'de Bay-
ram Sabahı isimli şiir ile Ali Öztürk, üçüncülüğü de Ah-
met Haşim'in O Belde isimli şiiri ile Ahmet Şişman kazan-
mıştır.

Deniz, Deniz, Deniz. En çok sevilen yer

**Yorucu bir hareketi, kolaylıkla yapan arkadaşlarımız
toplu halde**

Yorgunluklarını denizde toplu halde çıkarıp, eğlenenler

Bu da sandal safası.

MTTB Eğitim Müdürlüğünden Haberler

Milli Türk Talebe Birliği Eğitim Müdürlüğü çok başarılı geçen Üniversite imtihanlarına hazırlama kurslarından sonra, bu yıl merkezi sistemden ayrılan Sanat Enstitüsü ve Ticaret Lisesi mezunları için de mühendislik mimarlık akademileri ve iktisadi ve ticari ilimler akademilerine hazırlama kursları açmış bulunmaktadır.

Akademilere hazırlama kurslarımız üç devre halinde gece ve gündüz olarak tertiplenmiştir. Devrelerin başlama tarihleri 1 Ağustos, 15 Ağustos ve 1 Eylül'dür. Bu kurslarımızın hepsi 4 Ekim günü sona erecektir. Bilindiği gibi Akademilere giriş imtihanları 10 Ekim tarihinde yapılacaktır.

AKADEMİLERE MÜRACAAT FORMLARININ AZLIĞI

Akademi imtihanlarına girecek öğrenciler müracaat formu bulmakta güçlük çekmektedirler. İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'nün kapısında «Akademi müracaat formları İktisat Fakültesi yanındaki ÜGİ merkezinden temin edilecektir» denilmektedir. Orada ise «müracaat formlarıyla ÜGİ ilgili değildir» ibaresi asılıdır. Bu durumda şaşırıp kalan arkadaşlarımız Sanat Enstitülerine başvurmuşlardır. Saant Enstitüleri ise ancak kendi talebelerine yetecek kadar form geldiğini söylemişlerdir.

Eğitim Müdürlüğümüz müracaat formları için giriştiği teşebbüsleri ancak bir kaç gün önce sonuçlandırabilmiş ve Ankara'dan müracaat formlarını temin etmiştir. Gönderilen formlarda ise posta çekleri unutulmuştur. Müracaat süresinin bitimine az bir zaman kalmasına rağmen, müracaat formlarının bulunmayışı talebeyi güç durumda bırakmıştır.

AKADEMİ REHBERİNDEKİ HATALAR :

Üniveristelerarası Giriş imtihanı rehberinden kopya edilen akademi rehberinde bir çok hatalar yapılmış, bazı yerler unutulmuş ve eksik basılmıştır.

Asıl büyük hata öğrencinin kayıt ücretini yatıracağı posta çekinde yapılmış, çekteki «alındı» kısmı rehberde iki kısım denmesine rağmen, bir kısım olarak basılmıştır. Bu durumda talebenin elinde parayı yatırdığına dair hiç bir delil kalmamakta, yahutta talebe yanlışlıkla o kısmı yırttığından para yatırıp yatırmadığı belli olmamaktadır. Bu durumda bir çok talebe imtihana giremeyecek ve bu yanlışlığı yapanların kurbanı olacaktır.

ÜNİVERSİTELİLER İÇİN REHBER KİTAP

Evvvelki sene Üniversitenin açılışında «Öğrencinin el kitabı» adı altında yayınlanan «Rehber» broşürü bu se-

ne bütün Türkiyeyi kapsayacak şekilde hazırlanmaktadır. İçinde bütün Üniversitelerin fakülteleri, bölümleri, buralardan mezun olduktan sonraki iş imkanları, Devlet ve Özel yurt adresleri ve bunlar hakkında geniş bilgiler, burs ve kredi imkanları, bunların nasıl ve nereden temin edilebileceği kütüphaneler, çalışma merkezleri ve Üniversite talebesinin çeşitli problemlerine cevap verecek bilgileri ihtiva etmektedir.

MTTB Kütüphanesi Hizmete Açıldı

MTTB Kütüphanesi bütün eksiklerini tamamlamıştır. Bu öğretim yılında arkadaşlara sesiz ve sakin bir çalışma yeri olarak hizmet eden kütüphanemiz, bütün eksiklerini tamamlayarak hizmete girmiştir.

Kütüphanemizdeki bütün kitaplar teker teker fişlenmiş ve hazır duruma getirilmiştir. Kütüphanemizde Milli Eğitim Bakanlığının çıkardığı bütün kitapları bulmak kabildir. Ayrıca çıkan bütün dergi ve edebî neşriyat kütüphanemizde mevcuttur.

Milli Eğitim Bakanlığı Klasikleri, 1000 Temel Eser, Kültür Yayınları, edebî ve ilmi neşriyat yanında kütüphanemizde bütün fakültelerin de ders kitapları vardır.

Cumartesi ve Pazar dışında hergün açık olan kütüphanemiz büyük bir ilgi görmektedir.

MTTB Kütüphanesinde ders çalışanlardan bir görünüşü.

Erzincan'daki kurslardan bir görünüş.

Erzincan Orta Öğrenim Komitesinin Kursları

Milli Türk Talebe Birliği Orta Öğrenim Komitesi Erzincan Temsilciliği lise ve orta okullardaki bütünlemeli öğrenciler için kurslar tertiplemiştir.

10 Ağustosta başlayan kurslar büyük bir ilgi görmüş, İngilizce - Matematik - fizik - cebir - geometri derslerine ikiyüzün üstünde öğrenci gelmiştir.

İmtihan gününe kadar devam edecek olan kurslar Pazar hariç her gün verilmekte ve günde ortalama yedi saat ders görülmektedir.

Eğitim Müdürlüğü Test Kitabı Hazırlıyor

Piyasadaki test kitaplarının kalitesiz ve baştan savma yazılmış yetersiz kitaplar olduğunu göz önüne alan Milli Türk Talebe Birliği Eğitim Müdürlüğü Üniversiteye girecek arkadaşlara gerekli bilgiyi verecek büyük bir test kitabının hazırlığını yapmaktadır.

Hazırlanacak test kitabı Fen Grubu derslerini içine alacak ve tahminen 600 sahife olacaktır. Ayrıca kitapta bol miktarda test soruları bulunacaktır.

Bu test kitabı Eğitim Müdürlüğü kurs hocaları tarafından hazırlanmakta olup, Kasım ayında çıkmış olacaktır.

Eğitim Müdürlüğümüz ayrıca Fen Grubu ders formüllerini ve kullanılışlarını ihtiva eden büyük bir Formüller Kitabı da hazırlamaktadır.

Bundan başka altı senedir Üniveriste Giriş imtihanlarında sorulmakta olan bütün soruları ihtiva eden bir kitap da MTTB Eğitim Müdürlüğü tarafından hazırlanmaktadır.

Erzurum Üniversitesi Ön Kayıtlara 18 Eylül'de Başlıyor

Erzurum Üniveristesinde bu yıl ön kayıtlar 18-30 Eylül tarihleri arasında yapılacaktır. Adaylar bu tarihler arasında ön kayıt yaptırabilecekler bu tarihten sonraki müracaatlar kabul edilmeyecektir.

Taban puanlar şöyledir :

Tıp Fakültesi: 340 Fen Puanı

Dış Hekimliği Fak. : 330 Fen Puanı

Ziraat Fak. : 310 Fen Puanı

Fen Fak. : 305 Fen Puanı

İşletme Fak. : 310 Toplam Puan

Edebiyat Fak. : 310 Sosyal Puan

İNGİLİZ, FRANSIZ Dil ve Edebiyatları: 330 Yabancı dil Puanı

Alman Dil ve Edebiyatı: 300 Yabancı dil Puanı

İslâmi İlimler Fakültesi: 310 Sosyal Puan

Boğaziçi Üniversitesine 315 Kişi Alınacak

Boğaziçi Üniversitesine bu yıl 315 öğrenci alınacağı açıklanmıştır.

Boğaziçi Üniversitesinde ön kayıtlara 5/Eylül/1972 Salı günü başlanacak ve 16/Eylül/1972 Cumartesi günü son verilecektir.

Aday kayıtlarını yaptırmak isteyenler puan kartı ve 2 adet vesikalık fotoğrafı Boğaziçi Üniversitesi Kayıt İşleri Müdürlüğüne başvuracaklardır.

Boğaziçi Üniversitesi Rektörlüğünden aldığımız bilgiye göre İngilizce bilenlerin dil sınavı 18/Eylül/1972 Pazartesi günü Saat 10.00 da yapılacaktır. Başarı gösteren adaylardan Üniversite Giriş Sınavındaki Toplam Puan sıralamasına göre 165 öğrenci birinci Sınıfa alınacaktır.

Ayrıca bütün adaylar arasından Toplam Puan sıralamasına göre 150 öğrenci alınacaktır. Kesin kayıtlar 26-27 Eylül günleri yapılacaktır.

Boğaziçi Üniversitesinde 1972-1973 öğrenim yılı derslerine 2 Ekim 1972 Pazartesi günü başlanacaktır.

MTTB SPOR KULÜBÜ

- GÜRES
- KENPO - KARATE
- JUDO
- BOKS
- HALTER
- VOLEYBOL
- BASKETBOL
- PING - PONG
- ALETLİ JİMNASTİK

Bütün imkânlarıyla Türk gençliğinin hizmetindedir.

Cağaloğlu - Tel : 26 69 24

26 36 74

MTTB Folklor Ekipleri Kütahya Sanayii Sergisinin açılışında gösteri yaparlarken.

Kütahya Orta Öğrenim Komitesinden Haberler

Milli Türk Talebe Birliği Orta Öğrenim Komitesi Kütahya temsilciliği Kanlı Bıçak isimli piyesi kendi imkanları ile sahneye koymuştur. Kütahya'da büyük bir ilgi gören piyes altı defa oynanmış ve her defasında salon alkışlardan inlemiştir.

Ayrıca Kütahya Sanayii Sergisinin açılışı münasebetiyle, Milli Türk Talebe Birliği Folklor Ekipleri Kütahya'ya çağırılmış ve büyük takdir toplamışlardır. Elazığ, Bayburt, Antep, Bitlis ekiplerinin gösterileri Kütahyalıları büyülemiş ve hayranlıkla izlenmiştir.

MTTB Kütahya Orta Öğrenim Komitesi tarafından oynanan Kanlı Bıçak isimli piyesin heyecanlı bir sahnesi

MTTB Trafik Eğitim Müdürlüğü faaliyetlerine devam etmektedir. Her ay yapılan şoför ehliyet kurslarına pek çok öğrenci ve öğretim üyesi katılmakta, imtihanlarından sonra ehliyetlerini almaktadırlar.

Soför ehliyet kursları Birliğimiz salonlarında yapılmaktadır. Ayrıca şimdiye kadar Birliğimizde yapılmayan yazılı imtihanlar da, iki aydan beri birliğimiz salonlarında yapılmaktadır.

Müdürlüğümüze ehliyet almak için müracaat eden öğrenci ve öğretim üyelerine yardımcı kitaplar ücretsiz verilmekte, fotoğraf ve direksiyon çalışmaları için de tenzilat fişleri temin edilmektedir.

MTTB Trafik Eğitim Müdürlüğünün motor dersini takip edenler.

MTTB Folklor Ekiplerinin Yalova Gösterileri

Milli Türk Talebe Birliği Folklor Ekipleri Yalova Devlet Üretme çiftlikleri kampında gösteriler yapmışlardır.

Başta Devlet üretme Çiftlikleri Genel Müdürü Oğuz Atalay olmak üzere herkes Elazığ, Bayburt, Antep, Bitlis ve Erzurum ekiplerine hayran kalmışlardır.

Kampta bir gün misafir edilen ekiplerimiz son bir toplu gösteriden sonra şehrimize dönmüşlerdir.

H İ T A B E T

Prof. Dr. Muharrem Ergin

Bu ders 23 Aralık 1971 tarihinde MTTB Sosyal İlimler Enstitüsünde verilmiştir.

Burada hitabet konusunda, sizlere bir takım şeyler söylemek üzere bir fasıl ayrılmış bulunuyor. Binaenaleyh dersimizin konusu hitabettir.

Hitabet kütlelere hitabetme sanatıdır. Demek ki hitabette hatibin bir kütle ile karşı karşıya bulunması söz konusudur. Bu kütleler iki çeşit olabilir. 1 — Büyük kütleler, 2 — Küçük kütleler. Büyük kütleler çok büyük kapalı yerler ve salonlarda veya açık havada toplanabilen geniş kalabalıklardır. Küçük kütleler nihayet bir odanın da içine sığabilecek olan daha ölçülü bir topluluktur. Binaenaleyh hitabet için mutlaka kütlelerin büyük olması şart değildir. Büyük kütlelere seslenilerek yapılan konuşma da hitabettir, daha küçük bir topluluğa, daha ölçülü bir mekan içinde seslenmek de hitabettir. Bundan başka hitabetin seslendiği üçüncü bir kütle daha vardır. Buna da *gıyabi kütle* adını verebiliriz. Büyük kütlelerde veya küçük kütlelerde, açık havada veyahut kapalı yerlerde, bir *«yüz-yüzelik»* bahis konusudur. Gıyabi kütlede ise yüz yüzelik yoktur. Konuşan, mikrofon vasıtasıyla çok daha geniş olabilecek büyük topluluklara, cemiyete hitabetmektedir. Radyolarda yapılan konuşmalar bu gıyabi kütle ile konuşmacıyı karşı karşıya bırakan hitabet tarzlarıdır. Yüzyüze hitabette, kütlelere açık olarak yapılan hitabette, hitabetin mühim bir unsuru olarak hareket yardımcı planında gözükür. Buna mukabil kapalı hitabette yeni gıyabi kütlelere yapılan seslenmede hareket ortadan kalkar. Binaenaleyh orada hitabetin yardımcı kaybolmuştur. Bunun yerine hitabetin yalnız sesi vardır. Demek ki açık hitabetlerde ses ve hareket beraber bulunur, buna mukabil kapalı hitabette kütle ile karşı karşıya bulunan yalnız konuşmacının sesidir. Hitabetin bu büyük, küçük veya gıyabi kütleyle seslenmesinden başka, yani bir kütle sanatı olmasından başka ikinci hususiyeti konuşma ve sohbetten farklı bir sesleniş tarzı olmasıdır. Konuşma ve sohbetin ana vasfı güzel olmaktır. Gerek fikir bakımından, gerek dil bakımından konuşma ve sohbette bir tabiiyet, bir gündelik durum vardır. Böyle konuşma veya sohbette, hitabette olması lazım gelen düzen mevcut değildir. Şu halde hitabeti alelade konuşmadan, sohbetten ayıran başlıca vasıf onun düzenli bir konuşma teşkil etmesidir. Hitabeti alelade konuşma veya sohbetten farklı kılan bu düzen hitabetin hazırlıklı bir konuşma olmasıdır. Gerçekten hitabette bir gelişme güzellik değil, önceden bir hazırlanmış, hitabetin şartlarına göre konuşmacının kendisini meselelere vermesi ve ona göre tertibat alması gerekir. Bu hitabetin düzenini temin edecek hazırlık iki şekilde yerine getirilir. Ya önceden hitabet unsurları bakımından planlanır veya irticalen de olabilir. Yani hitabın gerektirdiği anda da bu hazırlık olabilir. Şüphesiz irticalen yapılan konuş-

malardaki hazırlık, önceden yapılacak planlamadan farklı olacaktır. Ancak her irticali hitabet tarzında muhakkak surette hitabetin unsurlarını ihtiva eden bir ön hazırlık vardır. İrticalen güzel bir hitabet örneği veren bir insan, muhakkak hitabetin gerektirdiği şartları daha önceden kafasına sindirmiştir. Bu unsurları yerli yerine koymayan bir insanın irticalen güzel bir konuşma yapmasına imkan yoktur. Şu halde hitabette önceden olsun, veya irticalen yapılacaksa daha önceki tecrübelerden olsun, muhakkak surette bir hazırlık şarttır. İşte bu hazırlığın ilki hitabeti, alelade konuşma ve sohbetten farklı kılar. Hitabete düzeni temin eder. Böyle olunca, acaba hitabetin unsurları nelerdir? Hitabet dediğimiz bu kütlelere seslenme sanatının püf noktaları nelerdir; nasıl bir ön hazırlıkla hatip kendisini yetiştirmelidir ki, gerektiği zaman hitabet planını tatbik edebilsin veya anında irticalen bir hitabet konusu karşısında kaldığı anda bile sanki önceden hazırlanmış gibi planını tatbik edebilsin? Burada hitabetin unsurlarını, hitabeti meydana getiren başlıca elemanların neler olduğunu sıralarsak esasen bu konuşmanın, bu derslerden beklediği faydaya doğru gitme imkanını da elde ederiz. Bir hitabet yalnız iyi konuşan birisinin, bir hatibin veya bir hocanın dinlenilmesiyle elde edilecek bir sanat değildir. Her ilim mevzuu gibi hitabet sanatının da bir takım zaruri unsurları mevcuttur. Binaenaleyh bütün söz sanatları gibi, dil sanatları gibi hem örneği görerek hitabetin nasıl cereyan ettiğini keşfetmeye çalışmak, hem de bunun elle tutulabilir unsurlarının tutanaklarının neler olduğunu bilmek lazımdır. Hitabetin başlıca unsurlarını şöyle sıralayabiliriz! Birinci unsur şekil unsurudur. Şekil unsuru hitabetin nasıl yapılması gerektiğini gösteren unsurdur. Bu unsurdaki hitabetin şekil olarak üç tarzda cereyan etmesine dikkat etmek lazımdır. Bunlardan birincisi sözlü hitabettir. Gerçekten bu hitabet şekli eski tabiriyle *«Şifahî»*, irticalen veya bugünkü tabiriyle sözlü hitabet şeklidir ve hitabet tarzlarının en gücü, en zor olanıdır. Şifahî, irticalen veya bugünkü tabiriyle sözlü hitabet şeklidir ve hitabet tarzlarının en gücü, en zor olanıdır. Şifahî hitabet çok kere irticalen insanın başına gelir veya önceden de yapacağımız konuşmayı bilirsiniz, fakat hazırlığınız irticalen konuşmaya müsaittir ve sözlü hitabet tarzını seçersiniz. Ancak sözlü hitabetin en zor hitabet şekli olması, seslenme şekli olması dolayısıyla bu hitabet tarzına son derece ehemmiyet vermek lazımdır. Bir insan mutlak surette kendisine güvenmiyorsa, yapacağı tesirlere ehemmiyet veriyorsa, yetiştirme tarzına, konuşma tarzına, fikirlerine tam güven içinde değilse, sözlü hitabet tarzını seçmemelidir. Sözlü hitabet, hitabetin en zor şekli olarak hitabet sanatında son merhaleyi, en tekamül etmiş merhaleyi teşkil eder. Ancak diğer hitabet şekillerinden geçtikten ve piştikten sonra insan sözlü hitabet merhalesine ulaşabilir.

Binaenaleyh bilhassa genç yaşlarda yeter derecede hazırlığı yoksa - ki bizdeki eğitim sistemi talebeyi aktif bir duruma getirememektedir. İlk okullarda, orta okullarda, liselerde talebenin hitabı çok azdır - sözlü hitabetten son derece kaçınmak lazımdır. Fakat arzedeğim ki bu güçlüğüünün yanında en tesirli hitabet tarzı sözlü hitabet tarzıdır. İkinci hitabet şekli, yarı sözlü hitabet şekli diyebileceğimiz notla hitabet tarzıdır. Bu sözlü hitabetten daha kolay fakat biraz sonra söyleyeceğimiz üçüncü hitabet tarzından daha güç bir hitabet şeklidir. Notla hitabet tarzı şudur: Yapacağınız konuşmanın bütün metni elde değildir, hazırlanmamıştır. Fakat yapılacak konuşmanın ana çizgileri küçük pusula halindedir, veya bir kağıda not edilmiştir, yani şeması gösterilmiştir. Şemalı konuşma, notlu hitabet, hitabet çeşitleri içinde en çok kullanılan şekildir, çünkü yazılı ve sözlü hitabetin ortasında bir yoldur. Yazılılığın monotonluğu ve az tesirliğine mukabil sözlü hitabetin tesirine açıktır. Buna mukabil hatibi ortada bırakılmıyacak bir yardımcı olarak daima destek vazifesini görür. Bunun içindir ki her yerde en çok kullanılan hitabet tarzı bu şekilde küçük notlara dayanan hitabet tarzıdır. Bu hitabet tarzında usul, nota gözle bir yan bakıştan ileri gitmemelidir. Evvelce alınmış olan notlar veya şema konuşmacı için bir şeyler arıyormuş, bir şeyi hatırlamaya çalışıyormuş gibi kağıtta dikkatle aranacak yerde, sadece konuşacaklarını bir göz ucuyla hatırlatacak şekilde tanzim edilmelidir. Binaenaleyh notlu hitabette de sözlü hitabet esastır. Kütlelere, salona veya topluluğun çeşitli kesimlerine bakar gibi, konuşmacı arada sırada sanki tesadüfen o istikamete bakıyormuş gibi notuna bir göz atmakla iktifa etmelidir. Yani nota bakma sarıh, açık, dinleyenler tarafından hissedilir ölçüde olmamalıdır.

Üçüncü hitabet şekli yazılı şekildir. Bu şekil tabir caizse en acemi hitabet tarzıdır. Fakat en emin yol budur. Yazılı hitabette konuşmanın bütünü cümle cümle hiç arıvermeden, hülasaya girmeden aynen önceden kağıda getirilmiş bulunur. Bu hitabet şeklinde konuşmacı herhangi bir irtibatsızlık veya falso tehlikesiyle karşı karşıya değildir. Herşey yazılı olduğu için sadece onu takdim etmek vazifesi konuşmacıya düşmektedir. Onun içindir ki başkası tarafından yazılan bir ifade metnini bir başkası da iyi bir şekilde takdim edebilir. Yani yazılı hitabette konuşmacıya düşen başlıca iş, onun sadece iyi takdim edilmesidir. Bir yazılı metni iki şekilde takdim etmek mümkündür: Yazılı metni okuyarak, bir okuyucu gibi okuyarak takdim etmek, bir de yazılı metni konuşarak takdim etmek. İşte yazılı hitabet bir okuyan değil, konuşan hitabettir.

Dinleyenlerden herhangi birini çıkarır ve eline bir kitabın sayfasını verirsiniz, yahut bir parçayı verirsiniz oku dersiniz, yüksek sesle okur. Bu hitabet değildir. Sadece okumaktır. Yazılan yazıyı okumaktır. Yazılı hitabet şüphesiz bir yazıyı okumak değildir. Yazıyı dile getirmek demektir. Binaenaleyh yazılı hitabeti yapacak insanın yazıyı okuması değil, yazıyı konuşması gerekir. Bu nasıl temin edilebilir? Bunun ilk şartı yazıyı daha önceden çok fazla tekrarlayarak mümkün olduğu kadar ezberlemektir. Yoksa «ben yazılı bir hitabet yapacağım, yazayım, bir hafta, 15 gün bırakayım çekmeceme, sonra kütlenin karşısına çıkayım onu kitap okur gibi okuyayım», bu hitabet değildir. Önceden yazacaksınız, konuşma provalarıyla devamlı

olarak okuyacaksınız. Fakat okuduktan sonra tamamıyla ezberleyip bir tarafa atmayacaksınız. Çünkü umumiyetle mensur bir metnin tamamen ezberlenmesi mümkün değildir. Mümkün olsa bile nesirde hafızanın yardımcı değil, ları, şiirdeki vezin, kafiye v.s. gibi set hatırıatmaları olmadıkları için tamamıyla ezberlenmiş olan bir nesir metni her zaman insana ihanet edebilir. En çok ezberlediğiniz güvendiğiniz bir nesirde bir cümlenin bir noktasında takılabılırsınız. Binaenaleyh yazılı hitabete hazırlandıktan sonra konuşma metni ezbere okunacak şekilde önceden ezberlenmeli fakat yazı yine konuşmacının elinin altında, masasının üzerinde bulunmalıdır. Devamlı olarak yazıya göz gezdirmelidir. Ancak hitabetin başarısı, yani yazıyı okumak yerine yazıyı konuşmanın başarısı, mümkün olduğu kadar yazıdan başını ve gözünü kaldırmamakla elda edilir. Mütamadiyen dikkati çekecek şekilde başı yazının içine sokmak değil, yazıyı göz ucu ile takip ederek bu yazılı hitabet tarzı en acemisi fakat mutlak surette en emin yoldur ve hitabet sanatında ilerlemek isteyen her insanın küçükten itibaren baş vuracağı ilk kademe muhakkak yazılı hitabet olmalıdır. Önce nereye giderseniz gidin, yazılı bir metin hazırlamalısınız. O yazılı metni evde devamlı olarak prova etmelisiniz ondan sonra bu provayı tatbik sahasına koymalısınız. Artık yazılı hitabetten sözlü hitabete geçme göstereceğiniz gayrete, ilerlemeye ve başarıya bağlıdır. Gözünüzü yazıdan birinci konuşmada biraz az ikinci konuşmada, mesela başka bir zamanda yapılan bir konuşmada daha fazla ve üçüncüde daha fazla yapma sanatını ilerletmelisiniz. Nihayet gözünüzü ayırır ve tamamıyla sözlü hitabete geçtiğinizi, bu sahada o alışkanlıkla konuştuğunuzu anlarsınız. O takdirde yazılı hitabetten notlu hitabete, notlu hitabette bir müddet tecrübe yaptıktan sonra tamamıyla şifahî hitabete geçebilirsiniz. Bu her sahada da böyledir. Bir avukat hukukta bunu denemelidir. İlk konuşmalarını muhakkak önceden yazılı hazırlamalı, provasını yapmalı, fakat yavaş yavaş sözlüye doğru geçmelidir. Bir öğretmen ilk derslerini muhakkak surette yazılı yapmaya, hazırlamaya önem vermeli. (Çünkü her hoca aynı zamanda bir hatırtır) Sonra yavaş yavaş edindiği tecrübelerle elde ettiği tecrübeler neticesinde sözlüye doğru geçmelidir. Her hilde işe sözlü hitabetle başlamak son derece mahsurlu bir yoldur. «Nasıl olsa yapar insanı daima yarı yolda bırakır. Kendinden mutlak surette emn olmadıkça insan doğrudan doğruya sözlü bir hitabet tecrübesine kalkmamalıdır. Onun içindir ki birçok yerlerde görürsünüz hitabe taçıkça yazılı yapılmaktadır. Bilhassa batıda şifahî hitabet, hemen hemen bu mahsurlardan dolayı çok az kullanılan bir yol haline gelmiştir. Büyük meclislerde, parlomenolarda, Birleşmiş Milleterde, NATO v.s. de daima hatipler yazılı hitabeti tercih ederler. Yazılı hitabetin konuşmacıya yardım eden vasıflarından başka ölçülü olma dolayısıyla insanı müşkül durumda bırakmama hassası da vardır. Bilhassa siyasi sahada, bilhassa politikayla ilgili sahalarda kelimelerin hatta bir edatın bile yerinde kullanılıp kullanılmamasının büyük rolü vardır. Onun içindir ki bilhassa beynelminel sahadaki siyasi münasebelerde yazılı konuşma esastır. Bir devlet başkanı bir yabancı memlekette muhakkak yazılı hitabede bulunur. Bir yüksek makamın sahibi zat basın toplantısı yaptımı muhakkak bir yazılı hitabet örneği vermiş olur. Hülasa

Yazılı hitabet tarzı hem konuşana yardımcı olur, hem de bütün mahsurları, yan tehlikeleri önleyen bir hitabet şeklidir. Şu halde hitabetin gördüğümüz birinci unsuru şekil unsurudur. Şekil unsurunda da gördük ki üç çeşit hitabet şekli vardır.

Sözlü hitabet, yarı sözlü (notlu) hitabet, nihayet yazılı hitabet. Hitabetin hitabet olabilmesi için dikkat edilmesi ve bulunması lazım gelen ikinci unsur muhtevadır. Muhteva demek hitabetin, konuşmacının fikir bakımından tatminkar, doyurucu ve dolu olması demektir. Muhtevası zayıf olan bir hitabet boş bir terennümden ileri gidemez. Konuşan; dile hakim olabilir, telaffuzu güzel olabilir, sadece konuşması zevkle takip edilebilir. Fakat muhteva unsurü ihmal edilmişse veya muhteva bakımından konuşmasının içinde fazla bir şey yoksa o takdirde ortaya boş bir seslenme çıkar, ve tabi bunun neticesinde de sadece güzel birkaç dakika yahut güzel bir kaç saat geçirilmiş olur. Hitabet bittikten sonra dinleyenlerin kafasında her hangi bir fikir birikimi, yeni bir şey teşekkül etmemiş olur. Binaenaleyh hitabetin muvaffak olması için muhteva unsurunun muhakkak teşekkül etmiş bulunması lazımdır. Bir konuşmada muhteva nasıl temin edilebilir. Bir konuşmacının muhtevalı olabilmesi için muhakkak bir temel fikre dayanması lazımdır. Şu halde hitabetin muhteva bakımından birinci şartı esas fikrin mevcut olmasıdır. Bu öyle bir şarttır ki, mevcut olmadıkça hitabetin bütün unsurları muallakta kalır. Hiç bir manası kalmaz. Eğer konuşan birisinin söyleyeceği temel bir fikir yoksa yapacağı şey konuşmamaktır. Hitabet asla konuşmuş olmak için konuşmak demek değildir. Onun içindir ki hitabet muhakkak bir fikir yüküyle dolu bulunmalıdır. Bu bakımdan hitabet aslında bir fikir vasıtasıdır. Diyeceksiniz ki şüphesiz herkeste bir fikir olur ve bir maksatla çıkar konuşur. Sadece bir niyetin, bir düşüncenin mevcut olması demek hitabetin muhtevasını yerine oturtacak esas fikrin mevcudiyeti demek değildir. Böyle olsa herkes hatip olabilirdi. Herkesin büyük, küçük söyleyebileceği bir düşüncesi vardır. Hitabetin muhtevasını meydana getiren esas fikirden maksadımız düşünce fikrinin gelişmiş, akla ve ilme dayalı kütlelere tesir edecek bir seviyeye ulaşmış olması lazımdır. Binaenaleyh konuşmacının alelade bir fikri değil, uzun yılların hazırlığıyla ulaşmış olduğu fikri söylemesi esastır. Bu fikrin geniş bir bilgiye, ilme dayanması, hatta onun ötesinde mesleğe dayanması esastır. Bir insan iyi bilmediği, kendisinin ihtisas sahibi olmadığı, hiç değilse ihtisas sahibi olmamakla beraber dinleyen kütlelerin ortak seviyesinin üstünde kavramadığı bir mesele konusunda hitabette bulunmamalıdır. Ölçü: Dinleyicilerin ortak seviyesinin üstünde bir bilgi ilim meslek ve tecrübe hazırlığına dayanan esas fikirdir. En kestirmesi insanların meslekleri dışında hitabette bulunmaktan mümkün olduğu kadar kaçınmalarıdır. İnsanın en iyi at oynatabileceği konu kendi mesleğidir. Bir hukukçu hukuk sahasında, bir iktisatçı iktisat sahasında, bir dilci dil sahasında, bir kültürücü, kültür sahasında konuşmaya itina etmelidir. Veya bunun tersini de söyleyebiliriz. Bir insan kendi fikri ve ilmi hazırlığının dışında umumi çerçeveleri aşacak se-

kilde hususi teferruata girmek mecburiyetindedir. Hitabetin bu bakımdan temel unsuru fikirdir. Fikir hitabetin lokomotifidir durumundadır. Konuşmayı da, şekli de, sesi de, dili de her şeyi o sürükler. «Ben kürsüye kütlenin huzuruna çıkayım orada aklıma ne gelirse söyleyeyim», bu hitabetin reddedeceği bir hususdur. Hitabet bir fikir yükü ile kafası dolmuş, taşacak hale gelmiş insanların tatbik sahasına koyacağı bir usuldür. Kafanızın içindeki düşünceler, fikirler, kültür, sosyal, politik meselelerde, memleket meselelerinde çeşitli sahalarda öyle bir hazırlığınız vardır ki bu hazırlık kütlenin ortak hazırlığının üstündedir. Kütlenin yanlış telakkilerinde tashihler yapacak değerdedir. Bu duruma gelmişseniz onu dışarıya aktarma yolu olan hitabet tarzına başvurabilirsiniz. İnsan, aynı zamanda idarecidir. Birçoklarınız idareci olacaksınız. Talebe cemiyetinden, en büyük siyasi partilere kadar, büyük toplantılara kadar idareci olarak vazife görmek hepinizin işidir. Hitabet bahis konusu olduğu zaman bu işlerde de yalnız konuşan için değil, düzenleyiciler için de kulağa küpe olması lazım gelen bir şey vardır: Daima fikri muhtevası dolgun olanları konuşurmak yoluna gitmeliyiz Mesleki sahada bir otoritedir. Kütleye söyleyecek ve ona istikamet verebilecek kimseler elinizdedir. Bu arada hiçbir hazırlığı olmayan hevesliler de vardır. Bu iki grup insan birbirine karıştırılmamalıdır. Bir toplantı yapıldığı zaman sözü ehline bırakmak esas olmalıdır.

Hitabette fikri muhtevadan sonra ikinci muhteva unsuru hitabetin konpozisyonudur. Söyleyeceğiniz temel fikirler vardır, kütlenin tesiri altında kalmasını istediğiniz mühim fikirleriniz vardır. Bu fikre uzun bir ilmi çalışmanın, mesleki çalışmanın veya hayat tecrübesinin neticesinde ulaşılmıştır. Bunu kolaylıkla, olgun hale geldiği için dışarıya aktarabilirsiniz. Fakat nasıl aktaracaksınız. Fikirler hiç bir zaman ne kadar büyük olursa olsun fazla teferruatlı değildirler. En mühim fikirleri bir cümlede, veciz bir ibarede kısaca takdim etmek mümkündür. «Benim ulaştığım netice şudur» diye bir, iki maddede kalkıp söylemek hitabet demek değildir. Bu noktada hitabetin muhteva unsuru olarak karşımıza hitabetin, seslenmenin konpozisyonu çıkar. Konpozisyon hitabette temel olan fikrin, söyleyeceğimiz fikrin konuşmaya yayılış tarzıdır. Yani konpozisyon hitabetin muhteva unsuru planıdır. Başarılı bir hitabet planında esas fikrin, söylenecek temel fikrin şu merhalelerden geçmesi lazımdır:

Evvela hitabette bir giriş kısmı bulunmalıdır. Bu girişte dinleyici söylemek istediğimiz fikrin uçları ile temas haline getirilmelidir. Hitabet planının ikinci bölümü inkişaf bölümüdür. Giriş bölümünde fikir ana hatlarıyla ortaya konur. İnkişaf bölümünde bu fikrin dallandırılıp budaklandırılmasına çalışılır, yani fikir yayılır, izah edilir. deliller getirilir. Böylece dinleyen kütlenin kavrayışı temin edilir.

Üçüncü ve son bölüm hüküm bölümüdür. Giriş bölümünde ortaya konmuş olan, takdim edilmiş olan fikir, inkişaf bölümünde işlendikten sonra, nihayet bir son bölümde, bir hüküm halinde kütleye telkin edilir. Hüküm bölü-

mü hitabetin vurucu bölümüdür. Dinleyene konuşmanın istikameti bakımından asıl telkin edilmek istenen şey bu bölümde aktarılır.

Bir hitabet muhtevasının temel fikir ve kompozisyon-
dan başka üçüncü bir unsuru daha vardır ki; bu unsur
esasen bundan önceki unsurlara da tamamiyle yaygındır.
O unsur da muhteva bakımından vuzuh, açıklık, sarâhat
unsurudur. Hitabet bütün metinlerde veya konuşma sa-
halarında vuzuhu en çok isteyen bir edebî seslenme şekli-
dir. Romandan şiire kadar, tiyatroya kadar; mektuptan fık-
raya kadar bütün edebî türlerde, insanların birbirlerine
meramlarını anlatma yolları içinde en çok vuzuh isteyen
kol hitabettir. Binaenaleyh hitabette fikrin, plânın hük-
münü irca edebilmesi için baştan sona kadar hitabetin
muhtevasına vuzuh hakim olmalıdır. Esasen vuzuh çok
ileri merhalede bir yetişme ve tecrübe meselesidir. Bu ne
demektir? Eğer insan; mevcut fikri vuzuhla ve son dere-
ce açık bir şekilde ortaya koyacak merhaleye ulaşmamış-
sa hitabetten kaçınmalıdır. Vuzuh hem iç, hem dış bakı-
mdan hitabette esastır. Binaenaleyh bu unsur bize çok yol
gösterici ışıklar tutabilir. Bir hitabette bilgi, ilim hamu-
lesiyle yüklü bir fikrin söylenmesi esastır. Fakat vuzuh
unsuru derhal buna bir şekil verir. Bu ilimle, bilgiyle, tec-
rübe humulesiyle yüklü bir fikir söylemek demek değil-
dir ki; hitabette aynen bir ilmi konuyu anlatan bir ağırlık
bulunsun. Tersine ne kadar ilme, bilgiye, tecrübeye, mes-
leki çalışmaya dayanırsa dayansın hitabete ilmilikten, güç
anlaşılır olmaktan, ilmi hadiselerin anlatılışındaki, zorluk
ve soğukluktan son derece uzak olmak lazımdır. Bir sos-
yal meseleyi bir hukuk bir kültür meselesini, herhangi bir
politik meseleyi, bir ilim adamı gibi ilim diliyle anlatmak
sadece ders anlatmak olur. İnsan konuşacağı mevzuya tam
manasıyla hakim olur. Fakat onun hitabet haline getirme-
ye, onun mutlak surette basite irca etmeye mecburdur. Şu
halde hitabetteki vuzuhun temel unsuru hadiseleri müm-
kün olduğu kadar basite irca etmeye çalışmaktır. Çünkü
bir hitabet tarzında daima ortak bir kütle düşünülür. Ge-
rek büyük, gerek küçük kütlelere hitap şeklinde olsun,
gerek gıyabi kütlelere hitap şeklinde olsun konuşmacı din-
leyenler arasında her seviyeden insanın bulunduğunu göz
önünde bulundurmaya mecburdur. Binaenaleyh meselele-
ri, fikirleri anlatırken ilmin katıldığı ve mesleğin cendere-
si altında kalmamaya mecburdur. Bunu yapamazsa fikri ne
kadar güzel, cazip olursa olsun, onu ikram edemediği için
yapılan konuşma mesleki bir ukelalık olmaktan ileriye gi-
demez. Binaenaleyh basite ircanın yanında vuzuhun iki
unsuru da ortaya çıkarıyor. Hiç bir hatip dinleyicinin üze-
rinde ukelalık tesiri bırakmamalıdır. Hitabetin bu nokta-
da üçüncü temel unsuru, vuzuh unsurunun üçüncü temel
şikkı ortaya çıkıyor. Hatip adeta kütleyi temsil ettiğini
ortaya koymak mecburiyetindedir. Kütlenin toplanmış
kürsüye çıkmış bir mümessili durumunda takdim etmeye
mecburdur. Sanki söyleyeceği şeyler bütün kütle tarafın-
dan biliyor, kemaliyle kavranıyor, fakat ifade edilemi-
yor farzetmelidir. Adeta herkesin namına bir fikri güzel
bir şekilde ortaya koymakla vazifeli bilmelidir kendisini.
Bu görüş, bu tutum onu dinleyen kütle ile arasını açan me-
safeyi ortadan kaldırır. Adeta dinleyicinin kafasından ko-
nuşmayı temin eder. Hatip dinleyiciyi havasına almaya o
kadar mecburdur ki, bu havaya almak için de onun hava-
sına girmek mecburiyetindedir. Dinleyicinin o kadar hava-
sına girmelidir ki konuştuğu zaman dinleyici başka birisi-

ni dinlemiyor da, sanki kendi kafasındaki fikirleri inkişaf
ediyor, kendisi konuşuyor zannetsin. Binaenaleyh vuzu-
hun üçüncü unsuru, bu son unsuru dinleyenlerin tercümanı
olmasını bilmektir.

Hitabetin üçüncü unsuru şekil ve muhtevadan başka
üçüncü unsuru seslenme tarzıdır. Yukarda konuya girer-
ken de dedik ki, hitabet bir seslenme sanatıdır. Seslenme
sanatı olmakla beraber, sessiz hitabet diyebileceğimiz bir
hitabet şekli de mevcuttur. Bir devlet başkanının millete
çıkardığı bir beyanname de doğrudan doğruya bir hita-
be örneğidir. Demekki hitabetin temel unsuru olan seslen-
mede eğer kütleye doğrudan doğruya onun adını vererek
sesleniyorsanız bu şifahî de olabilir. Yani sesli de olabilir.
Binaenaleyh bazan büyük devlet adamlarının Büyük Türk
Milletine diye yayınladığı bir beyanname de sessiz hita-
betdir. Fakat mademki hitabette seslenme esastır, esas
hitabet demek sözlü hitabet demektir, sesli hitabet de-
mektir. Sessiz beyanname yoluyla yapılan hitap tarzı da
aslında bunun sözlü kısmını kendi kafanızda canlandırın
demektir. Binaenaleyh esas itibariyle sözlü yapılan bir
seslenme.

Böyle olunca hitabetin üçüncü unsuru kendiliğinden
karşımıza çıkıyor. Bu da seslenmenin tarzıdır. Bu hitabe-
tin yalnız kulağa hitab eden unsurunu teşkil eder. Nasıl
bir sesle sesleneceksiniz. Hitabetin üçüncü unsuru işte bu
sesi tertipleme. Hatip evvela bu noktada sesiyle sem-
pati toplamaya, dinlenebilir olduğunu göstermeye mec-
burdur. Binaenaleyh hitabet bir bakıma ses tonunu kul-
lanma sanatıdır. Ses tonu demek insan seslerini, insanın
çıkardığı kelimeleri, cümleleri, çeşitli perdelerde söylemek
demektir. Alçak perde, yüksek perde, v.s. sesi alçaltıp yük-
seltmek demektir. İşte hitabette dikkat edilecek mühim
bir unsur bu perde meselesidir. Ses tonu ve ses perdeleri
meselesidir. Bunun tabii çok çeşitli şekilleri olabilir. Çok
tesirli başka şekli de teklif edilebilir. Fakat ses tonu bakı-
mından hitabette bu noktalara dikkat etmek insanı önceden
başarıya hazırlar. Bunlardan birincisi hitabete sukunetle
başlamaktır. Hatip kürsüye bir bomba gibi düşmemelidir.
Mevcut sesinin en yumuşak tonuyla hitabete başlamak
esastır. En yumuşak, en rahatsız etmeyici, ürkütmeyici
bir sesle hitabete başlamak esastır. Bunun için, konuşma-
ya böyle başlayabilmek için, hatip kendisiyle beraber me-
kanını da ayarlamak zorundadır. Bir hatip konuşmaya baş-
lamadan evvel, yapacağı hareketlerle mutlak sukuneti tem-
in etmelidir. Yani hitabete gürültü içinde başlamamalı-
dır. Muvaffakiyetin ilk sırrı hitabete gürültü içinde başla-
mamaktır. Yani hatip sukunet temin edilip, herkes kendi
ağızına bakıncaya kadar konuşmasına başlamamalıdır. Bu
hareketlerin başında sukunetle beklemek gelir. Konuşma-
ya çıkan bir insan hemen başlamaz, sukunetin avdetini
beklediği anlaşılırsa ister istemez yavaş yavaş sukunet ha-
kim olur. Hatta çok sabrı taşırmamak şartıyla mutlak su-
kunete kadar beklemek ve bunu beklediğini hissettirmek,
yukardan hareketleriyle, bakışlarıyla bunu hissettirmek
muvaffakiyetin ilk şartıdır. Mutlak sukunet temin edil-
dikten sonra söze en yumuşak perdeden başlamak mecbu-
riyetindedir. Mutlak sukuneti sağladıktan sonra zaten ba-
ğırma yüksek tonlara ihtiyaç yok. Bu sukuneti daha ul-
vileştirmek ve dinleyenleri beyninin içinden, kafasının
içinden yakalamak için mutlaka hatip son derece yumu-
sak, mülayim, okşayıcı bir ses perdesiyle sözlerine başla-

mak mecburiyetindedir. Ses perdesi, ses tonu bakımından hatibin dikkat edeceği ikinci husus monotonluktan uzak olmaktır. Bu da hitabetin temel taşlarından biridir. Dil demek, konuşmak, arka arkaya birtakım sesleri noktasız, virgülsüz sıralamaz demek değildir. Dil yaratılışında, yapılışında bundan kaçan kanunlar koymuştur kendi nizamına. Dil bir ses dalgalanması demektir. Cümleler, kelimeler muhakkak surette bir dalgalanma içindedir. Dilde kelime, cümlede, parçalarda, ibarelerde, kattiyen bir bitemiyecilik bulunmaz. Binaenaleyh dilde perdeden başka hakim olan ikinci unsur vurgudur. Ses vurgusunu iyi ayarlamak lazımdır. Bir hatip baştan başladığı ilk cümleyle sondaki cümleye kadar bütün cümleleri aynı ses perdesinde söylememelidir. Ayrıca her cümleyi ve her kelimeyi aynı vurgu sistemi içinde söylememelidir. Bundan önceki unsorda üç merhale tespit ettik; bir giriş, bir inkişaf, bir hüküm. Perde bakımından ayar şöyle yapılmalıdır: Giriş bölümünde sakın bir ses perdesi kullanılmalı, inkişaf bölümünde bu perde fikirlerin, delillerin serdi sırasında mümkün olduğu kadar ölçülü bir şekilde yükseltilmeli, fakat bu yükseklik konuşmanın sonuna kadar mütemadiyen yükselen uçaklar gibi burnu yukarda devam etmemelidir. Son hüküm bölümünde tekrar yüksek perdeden aşağı perdeye inerek, kütlelere doğru hükmü yine tatlı bir dille telkin etmelidir. Demek ki sükunetle başlayıp, ses perdesi ortalarda yükselmeli, sonunda tekrar sükunete daha doğrusu, emniyet telkinine icra edilmelidir. Dünyada en kötü şey bağırmaaktır. Binaenaleyh hitabette başta, sonda ve ortada nerede olursa olsun bağırmaaktan suret-i katiyyede kaçınmak lazımdır. Bağırarak konuşan bir insan peşin olarak kötü konuşan insandır. Nerede olursa olsun iki kişi karşı karşıya da olsa otobüste, tranvayda, evinde de olsa, sınıfta da olsa, kütlenin karşısında hatip durumunda da olsa bir insan bağırıyormu, o insan konuşmasını kendi kendisine katletmiş demektir. Binaenaleyh bağırmaayı daima konuşmalarınızda unutacaksınız. Bağırma yalnız ses tonunun aşırı bir hırçnlığa varması demek değildir. Bağırma ses tonuyla beraber insan yüzünün, ağzının, gözünün aldığı bir şekil demektir. Bir insan sakın bu şekilde bağırmaaz. Bu tempoyla konuşan bir insan bağırma sesi çıkaramaz. Bağırma insanın sesini ve konuşmasını da çirkinleştirir. Binaenaleyh bağırmanın hitabette katiyyen alakası olamaz. Bu hususta bir başka nokta tempodur. Tempo sestonu ne kadar iyi olursa olsun hitabette mühim bir rol oynar. Tempo demek konuşmanın hızı demektir. Bir kısım insanlar vardır ki arkasından atlı kovalıyormuş gibi konuşur, bu bir aldaniştan, bir emniyetsizlikten ileri geliyor. Hepimiz bunu hissedebiliriz. «Söyliyeceklerimi bana ayrılan dinlenen zamanda söyliyemem» korkusu! Bir hatip kendisini buna kaptırmamalıdır.

Söyliyeceklerimi zamanında söyliyemeyeceğim, çok şey söylemek için hızlanayım, arka arkaya cümleleri mütemadiyen makinalı tüfek gibi sıralıyayım. Zaten buna kendisini kaptırdı mı hatibi kimse dinlemez. Bu süratli tempodan kaçmak lazımdır. Buna mukabil bir cins hatip de vardır ki bir kelime söyler durur, cümleler arasında durur veya son zamanlarda moda olduğu gibi İngiliz konuşma tarzıyla fısıldar, tabii bütün bunların hitabette alakası yoktur. Bunun ölçüsü herşeyde olduğu gibi tabiiyettir. Tabii konuşma tarzı kardeşinizle, arkadaşınızla, anne-

nizle nasıl konuşuyorsanız, hangi tempoda, hangi durumda konuşuyorsanız o tempoyu muhafaza etmektir. Süratli konuşan hatiplerin hiçbirisi evinde o kadar süratli konuşmaz. Ağır olanlar her yerde öyle konuşur, artık o bir alışkanlıktır. Zaten bu tiplerin hitabete heveslenmemeleleri lazımdır. Çünkü herkesin her şeyi yapması beklenmez, mümkün de değildir. Ama öyle bir dünyadayızki herkes bir yerde hatip olmaya mecburdur. «Ben bu kaidelere riayet edemem, bu hususta kendimi hiç yormıyayım, konuşmam olur biter» dememeliyiz. Hatip olmam demeyin çünkü her an hatip olmak mümkündür. Mesleğinizde, çevrenizde, imkanlarınızla herkes kademe, kademe az veya çok hitabetmek mecburiyetindedir.

Hitabetin; şekil, muhteva, ses tonu unsurlarından sonra muvaffak olması için, başarıya ulaşması için lazım gelen dördüncü unsur dil unsurudur. Muhteva ne kadar kuvvetli olursa olsun, şekil; yazılı, sözlü, notlu ne kadar sağlam ortaya konmuş olursa olsun, ses tonu ne kadar aygınbaygın, büyüleyici - sihirleyici, yalvarıcı - ağlayıcı, güldürücü olursa olsun, eğer dil unsuru yerinde değilse, o takdirde hitabet çarklarında mühim aksamalar olur. Dil hitabetin asıl temelidir. mademki hitabet bir seslenme sanatıdır, insanın diliyle, ağızıyla seslenme sanatıdır, insan dilin icaplarını yerine getirmek mecburiyetindedir. Bu icaplardan birincisi her hatibin edebî dille konuşma mecburiyetinde oluşudur. Dilin daima iki cephesi vardır: yazı dili cephesi ve konuşma dili cephesi. Konuşma dili bir memleketin çeşitli sahalalarında mevcut olan tabii dildir, gün!ük dildir, alelade dildir, sokak dildir, canlı bir dildir, sesli bir dildir. Bu dil gelişigüzel bir dildir. Aynı zamanda dilin konuşma cephesi içinde çeşitli kollar vardır. Bu kolların en küçüğü ağızlarıdır. Mesela Türkiye'de bir Türk dili vardır. Türkiyenin dışında, daha doğrusu 100 milyonluk Türk Milletinin Türkçe dediğimiz dili vardır. Konuşma dilleri bölgelere göre, boylara göre, kavimlere göre birbirinden farklıdır. Türklüğün büyük bir parçası olarak Türkiye'yi alsanız, Türkiyede konuşma dilleri her yerde birbirini tutmaz. Şu halde konuşma dili, her bölgede birbirinden farklı olan mahalli anlaşma vasıtasıdır. Karadeniz konuşması vardır, İstanbul konuşması vardır, Adana civarının konuşması vardır, Doğu Anadolu bölgelerinin konuşmaları vardır, Orta Anadolu Konya v.s. nin konuşma dilleri vardır. Bunlara dilde terim olarak ağız diyoruz. Bir memlekette çeşitli ağızlar vardır ve bilindiği gibi hepimiz nerede doğmuşsak o ağızın içinde doğmuşuzdur. Binaenaleyh herkesin, her çocuğun tabii ana dili kendi ağzıdır. Antepli anam der, Antep çocuğu onu öyle söyler, Konyalı geliyom der, onun tabii dilidir. Ağızların daha geniş kollarına, daha büyük kollarına şive denir. Ağızlarda yalnız telaffuz farkları bulunur. Meselâ İstanbul'da «kaç» denir. Anadolu'da Konya'da «gaç» der, «ka», «gı» söylenir, bu telaffuz farkıdır. Yalnız telaffuz farkına dayanan konuşma farklarına ağız denir. Telaffuz farkından başka gramer şekillerinde de bazı farklar olur. Meselâ İstanbul'da «kuzuyu getir» denir, Doğu Türklerine gitseniz «kuzunu getir» derler. Kuzuyu yerine, kuzunu. Böyle «ses farkından başka bazı gramer şekilleri, ayrılıkları olan dli kollarına şive denir. Eğer bu ayrılıklar kelime sahasına intikal etmişse, o takdirde lehçe, dil kolları olarak ayrılır. Tabii dil, herkesin mahalli dili kendi ağzıdır. Türkiye Türklerinin bütün Türkçe içindeki müşterek vasfı oğuz şivesiyle konuşmalarıdır. Biz Hazar Denizinden bu tarafa bütün

Türkler Oğuz şivesine mensubuz. Bu şive karşısında meselâ Özbek şivesi vardır, Türkmen şirvesi vardır, Kırgız şivesi vardır. Bu oğuz şivesi içinde Batı Türkleri de mahallî bir takım ağızlara ayrılır. Karadeniz ağzı, Konya ağzı v.s. gibi çok defa konuşma dilinde bu ilmi ağız tabiri yerine, şive kullanılır. Karadeniz şivesiyle konuşuyor, Doğu Anadolu şivesiyle konuşuyor gibi.

Şimdi herkes böyle bir şive ve dolayısıyla bir ağıza mensup olduğuna göre, herkesde muhakkak surette bu ağız ve şivenin tesiri bahis konusudur. Dilin öbür cephesi; ağızlar ve şiveler cephesinin yanındaki öbür cephesi yazı dilidir. Yazı dili medeniyeti olan, kültür merkezleri kurmuş bulunan milletlerin meydana getirdiği dildir. Yazı dili bir nevi sun'î dildir. Hiçbir yerde yazı diliyle, yazı dilindeki dille tam manasıyla konuşulmaz. Başka bir yerde de böyledir durum. Fakat bu dil gökten inmemiştir. Yazı dili de nihayet dile dayanır. Olan hadise şudur: Hangi ağız merkezinde o devlet kültür merkezi kurmuşsa, edebiyatı, ilmi inkişaf etmişse, o ağız yazı diline esas alınır ve onunla okunup yazılır. Türkiye'de de İstanbul ağzı, Türk yazı dilinin temelini teşkil etmiştir. Kars'a giderseniz «gelirem» der, Konya'ya giderseniz «geliyorum» der, Karadenize giderseniz belki «geliyem» der, ne derse desin size mektup yazarken «geliyorum» der. İşte geliyorum yazı dilidir, edebî dildir. Bir ağıza dayanır. Onun içindir ki, bir memleketin bütünlüğüne şamil kitapların, mektupların, dergilerin dili yazı dilidir. Mahallî konuşmalar ağızlarıdır. Bu yazı dili de ağızlardan bir tanesine dayanır. Binaenaleyh o ağız, yazı dili ile arasındaki fark en az olmaktadır. Bizim resmî dilimiz İstanbul Türkçesine dayandığı için, İstanbul ağzıyla birleşmiş gibidir. Okuma ve yazma yazı diliyle olur. Yalnız okuma ve yazma değil, aynı zamanda münevverin konuşması da yazı diliyle olur. Onun içindir ki; yazı diline edebî dil, kültür dili adı da verilir. Bir dili öğrenmek ve kullanmak demek, edebî dili, yazı

dilini, kültür dilini kullanmak demektir. Binaenaleyh her ağız mensubuna, hepimize memleket içinde düşen ilk sey kendi ağızımızdan vaz geçip, İstanbul ağzını kullanmaya çalışmaktır. Binaenaleyh mahallî konuşmalardan uzaklaşmış, edebî dille, yazı diliyle, kültür diliyle konuşmak lazımdır. Ve münevverin temel ölçüsü budur. Bir insan hangi mahallî şiveye mensup olursa olsun, edebî dilini iyi kullanamıyorsa - ki bugün Türkiye'de durum böyledir - münevverlik seviyesine ulaşmamış demektir. Ne kadar bilgili olursa olsun insana düşen ilk vazife memleketinin kültür diliyle okumasını yazmasını ve kabilse en az kusurla konuşmasını bilmektir. Binaenaleyh hitabetin bir bakıma ilk şartı edebî dille konuşmaktır. Meşhur hatip Çiğeron kemeliğini düzeltmek için ağıza çakıl doldurup, mütemadiyen konuşarak kendisini tedavi etmiştir. Bizde de herkesin ağıza çakıl doldurmayalım ama, herkes edebî dille konuştuğuna kani olduktan sonra hatip olmaya karar versin. Türkiyenin ortak dili olan kültür diliyle konuşmıyor, onun başını gözünü yarıyor, mütemadiyen onda ağız hususiyetleri oluyorsa, o takdirde hitabetten mümkün olduğu kadar uzak kalmak mecburiyetindedir. Dedim gibi herkesin hatip, olma mecburiyeti de yoktur. Binaenaleyh dil hususunda, hitabette dikkat edilecek ilk unsur, edebî dille, kültür diliyle konuşmaya çalışmaktır. Bu da edebî dili, kültür dilini kavramaya çalışmaktır.

Her münevver en kısa zamanda kendi edebî diline, mümkün olduğu kadar hakim olmaya çalışmalıdır. Ancak bu, biraz da yaratılış meselesidir. Bazı insanlar vardır ki, umumiyetle itinasız insanlardır. İtinatsız insan oldukları için kendi şivelerini bir türlü bırakamazlar. Onlar müstesnadır, huzursuzdur. Çabuk konuşmak ister, itina etmez. Binaenaleyh kendi şivesini kolay kolay terketmez ve ağız hususiyetleri hissedilir. Fakat bunun dışında hatip olmak için, hitabet unsurlarının yerine gelmesi için muhakkak edebî dille seslenmek lazımdır.

MİLLÎ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
TURİZM VE DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

AVRUPA TALEBE TRENLERİ

HER ÇARŞEMBA VE CUMARTESİ

* Münih Londra Atina
Kopenhag ve Tahran

Seferleri ile Türk Talebelerinin hizmetindedir.
Adres : M.T.T.B. Turizm ve Dış Temaslar Müdürlüğü
Babıâli cad. No: 37 - Cağaloğlu/İstanbul Tel. : 26 69 27/9

MTTB

Kitap Kulübünden Haberler

Milli Türk Talebe Birliği Kitap Kulübü bu sene Üniversite ders kitaplarını tenzilatlı olarak arkadaşlarımıza dağıtmak için teşebbüse geçmiştir. Bu hususu temin için İstanbul'daki Üniversite rektörleri ve fakülte dekanları ile görüşmelere başlanmıştır. Teşebbüsümüz müsbet bir netice ile sonuçlandı. Bütün ders kitapları Kitap Kulübümüz tarafından tenzilatlı olarak satılacaktır. Ayrıca tenzilatlı kitap satışı temin edilebildiği takdirde İstanbul Üniversitesi Kitap satış bürosu bitişinde bir yerden de dağıtım yapılabilecektir.

Kitap Kulübümüz Milli Türk Talebe Birliği Sosyal İlimler Enstitüsü derslerini kitap halinde çıkarmak için de hazırlıklara başlamıştır. Bütün dersler hazırlanıp, son bir defa da Sosyal İlimler Enstitüsü hocaları tarafından gözden geçirildikten sonra kitap baskıya hazır duruma gelmiş olacaktır.

MTTB Kitap Kulübü yeni yayın yılına hazırlanmakta ve bütün yayınları ucuza temin etmek için çalışmaktadır. Halen Kitap Kulübümüzde bulunan kitapların bazıları şunlardır.

- 1 — Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat - Ferit Devellioglu
- 2 — Kavgam - A. Hitler
- 3 — Edebiyat üzerine Makaleler - A. Hamdi Tanpınar
- 4 — Şiirlerim - N. Fazıl Kısakürek
- 5 — Suç ve Ceza - Dostoyevski
- 6 — Türkiye Tarihi - Yılmaz Öztuna
- 7 — Türk Cihan Hakimiyeti Mefkûresi Tarihi - Osman Turan
- 8 — Selçuklular ve İslâmiyet - Osman Turan

MTTB

**Millî Türk Talebe
Birliği**

TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Üniversite öğrenci ve öğretim üyeleri için
Amatör — Profesyonel

Şoför Ehliyet Kursları

Bütün muameleler Müdürlüğümüz tarafından yürütülür.

Adres: Milli Türk Talebe Birliği Trafik Eğitim Müdürlüğü Babiâli Cad. No: 37 CAĞALOĞLU-İSTANBUL
Tel: 26 69 24 / 6

MTTB Eğitim Müdürlüğü

Sanat Enstitüsü Mezunları İçin

AKADEMİLERE

GİRİŞ KURSLARI

3. Devre
1 Eylül - 5 Ekim
4. Devre
18 Eylül - 5 Ekim
Lise Mezunları İçin

DEVLET GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ GİRİŞ KURSLARI

Devreler 1 Eylül - 10 Eylül
10 Eylül - 20 Eylül Her devre 32 saattir.
20 Eylül - 30 Eylül

Müracaat : Millî Türk-Talebe Birliği Eğitim Müdürlüğü
Cağaloğlu/İSTANBUL TEL : 26 69 24/4

Şehit Mustafa Bilgi Anıldı

1969 senesinde Milli Türk Talebe Birliği Genel Merkez binasında bomba ile şehit edilen genç kardeşimiz MUSTAFA BİLGİ mezarı başında yapılan merasimle anılmıştır. 22.9.1972 Cuma günü sabahı Milli Türk Talebe Birliği'nde toplanan milliyetçi arkadaşlar toplu halde şehit Mustafa Bilgi'nin Eyüp'teki mezarına gitmişlerdir.

Saat 10'da kalabalık bir gençlik huzurunda Şehit Mustafa Bilgi'nin mezarı başında Kur'an-ı Kerim okunmuş, ruhu şâd edilmiştir.

Milli Türk Talebe Birliği Genel Başkanı Ömer Öztürk, Mustafa Bilgi'nin mezarı başında bir konuşma yapmıştır. Genel Başkanımız Ömer Öztürk konuşmasında şehit Mustafa'nın şer cephesine karşı yaptığı mücadeleleri anlatmıştır.

Genel Başkanımız Mustafa Bilgi'leri, Süleyman Özmen'leri, Ruhi Kılıçkiran'ları şehit edenlerin hâlâ bulunmadığını fakat katillerinin tek cephe halinde şer kuvvetler olduğunu konuşmasında belirtmiştir. Genel Başkanımız konuşmasında bu güzel vatanımızın her karış toprağının şehitlerimizin kanıyla sulandığını belirtmiş, milliyetçi, vatansever Türk Gençliğinin bu toprakları her zaman iç ve dış düşmanlara karşı azimle savunacağını, gerekirse bu yolda canlarını seve seve feda edeceğini ifade ederek sözlerine son vermiştir. Daha sonra toplu halde Şehit Süleyman Özmen'in mezarı ziyaret edilmiştir.

23.9.1972 Cumartesi günü akşamı yatsı namazından sonra Süleymaniye Camii'nde şehit Mustafa Bilgi ve şehitlerimiz için M.T.T.B. Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği tarafından kalabalık bir halk topluluğu huzurunda mevlüt okutulmuştur.

Şehit arkadaşımız Mustafa'nın mezarı başında dâva arkadaşları ruhuna fâtihâ okuyorlar.

MTTB Sosyal İlimler Enstitüsü

Şurası muhakkak ki çağımızın en büyük problemi insan problemidir. İnsan problemi de sosyal bir problemdir. «Sosyal» kelimesi yurdumuzda pek çok meselenin münakaşasına hız katmıştır. Dilimizde «cem'i», «içtimai», «medenî», «karşılıklı insanî münasebetler» manâsına gelen bu kelimeyi biz de dünyaca bilinen ilmi bir terim olarak alıyoruz.

Fert ve cemiyet temaslarının bütün insanlığı kapladığı ve fakat egoist bir hüviyet kazandığı çağımızda biz bu ortak terimle herkesi, herkesi düşünmeğe çağırıyoruz. Ve bunun için sosyal ilimler diyoruz.

Memleketimizde yüksek tahsil yapan gençler kendi branşları dışındaki sosyal meselelerden ilmi seviyede haberdar olamıyor. Objektivitelerini kazanamıyorlar. Bir kısım gençler, heyecanları işlenerek bir takım köksüz gö rüşlerle karşı karşıya getiriliyor. Diğer bir kısım gençler ise aktüaliteden uzak, kendi köşesinde cemiyet bakımından bir ham madde olarak duruyor. İş bölümü, kabiliyet esasına göre yetişme, bir şeyin en iyisini yapmak güzel şey ama insan sosyal bir varlıktır, çevre ile ilgisini kesemez, kesmemelidir. Biraz iktisat, biraz psikoloji, biraz teknik, biraz tıp, sosyoloji edebiyat, biraz tarih, hukuk, biraz din ve ahlâk, biraz da siyaset, musiki, tiyatro ve hitabet bilmek lâzımdır.

Artık münferit sohbetler, konferanslar, dağınık, rastgele okuma ve incelemeler yaşadığımız atom ve füze çağının insanına bu bilgileri yeteri kadar kazandıramaz. Sistemli ve devamlı bir çalışma yapmak gerekir. Her münevver, batılı manâca her Türk entellektüeli böyle bir lâboratuvarda sentezini bulmalıdır. Prof. Dr. Mehmet Kaplan Ali Suavi'nin bir sözünü gayet güzel işlemiştir. «Sen de gemidesin». Sosyal ilimlere olan ihtiyacı bu söz ne kadar güzel ifade etmektedir. Gemi tayfasının her birinin vazifelerini çok iyi yaptığını düşünün. Kabiliyetlerine göre yetiştiklerini kabul edin. Fakat aralarında âhenk, dirlik, düzenlik, güven duygusu, dayanışma yoksa gemi yürür mü? Dümenci, makinist tayfaların kavgasına katılırsa kaptan ne yapabilir?

Âhenk ve tesanüt. Bu iki unsur nasıl teessüs edecek? İşte, sosyal ilimler, türlü dallarda öğretim gören insanları büyük Türkiye idealinin etrafında toplayacak, eğitecek ve her ferdi cemiyetin ayrılmaz bir parçası haline getirecek. Komşusu açken uyuyamayacak, canı istediğini yapamayacak. Dimağlar ve kalpler arasında köprüler kuru-

(Devamı 3. sayfada)

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

1 — BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Teksir Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 — DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

2 — EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisan Okulu
- Fen Okulu

4 — FOLKLOR VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 — FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

6 — İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 — KİTAP KULÜBÜ

8 — KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarih Günler Komisyonu

9 — KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 — MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 — ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğretim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 — SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 — M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

14 — SINEMA KULÜBÜ

15 — TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 — TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 — TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 — TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

- Babıâli Cad. 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- İ.D.M.M.A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İst. Yüksek Teknik Okulu Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI TEL: 27206

- İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul

Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk

Yazı İşleri Müdürü: Mehmet Tekelloğlu

Dizgi ve Baskı: Özdemir Matbaası.

Tel: Santral

: 26 69 24 — 27 87 13

Genel Başkanlık

: 26 36 74

MTTB Sosyal İlimler Enstitüsü

(Baştarafı 1. Sahifede)

laçak, geçitler açılacak, kopmalar önlenecek, hodgâmpere restlik elini çekecek. Kültür sahibi, şahsiyet sahibi Türk entellektüeli yetiyecek. Medenilik, medeniyetçilik, tekâmül ilerleme, iyiyi, güzeli, doğruyu bulmak lâfla olmaz pek tabii. Teknik mi tahsil ediyorsun, geleceksin iktisat profesörün karşısında oturacaksın, dinleyeceksin, not alacaksın, öğütlediği kitabı okuyacaksın.

San'at ve edebiyat mı tahsil ediyorsun, geleceksin psikoloji profesörünün karşısına insanın içini öğreneceksin. Düşüncelerini rahat ve güzel anlatamıyor musun? Hitâbet hocasının dersini takip edeceksin, kendine güven kazanacaksın. Âhenk ve tesânüt başka nasıl doğar? Birbirimizi sevmesek -Adalardan birinde bir cuma günü bir hamalın yanına sokulup Cuma Namazı kılan, onunla bir arada olmaktan hâz duyan Yahya Kemâl gibi - düşünmezsek kendimizi bu milletten nasıl sayabiliriz? Bu milletin dertleriyle dertlendiğimize, neş'esiyle neş'elendiğimize kendimizi nasıl inandırabiliriz? Bu âhenk ve tesânüt bağları kopmamış olsaydı, kültürünü ulaştırabildiği milletlere; «Ben o büyük Osmanlıyım» dedirten Türklük gururu şuuru hâlâ yaşasaydı bugünkü anarşik ve çatışık ortam vücuda gelir miydi?

Biz kendi harsiyle tekâmül prensibimizi yerleştirmedik. Dolayısıyla dıştan gelen büyük sosyal, kültürel ve teknik baskılara karşı benliğimizi, şahsiyetimizi muhafaza edemedik. Gelen unsurları asimile, sindirme yerine onları olduğu gibi kabule mecbur olduk. Bu eziklikten kurtulmak için o günlerden beri altta kalmış, tâ dipte yatan sosyal meselelerimizi cesaretle ele almamız, vatan ve milletimize candan bağlı, prensiplerinden asla tâviz vermemek şartıyla başarıya ulaşmamız lâzımdır.

Türkiye'de yabancı metotlar en çok maarife tatbik edildi. Hem de her sene sil baştan, dendi. Gerekçe olarak da değişen dünya şartlarına ayak uydurma mecburiyeti gösterildi.

1969 yılında nüfus başına düşen milli gelire bakılırsa ne kadar ayak uydurabildiğimiz kolayca anlaşılır. Milli eğitimimiz, milli geire katkıda bulunmak şöyle dursun pekospil kültürünü takip ve tatbik eden bir nesil yetiştirmekten ileri gidememiştir. Bu tablo karşısında bütün ümidimizi yapılacak reformlara bağlamışız. Böyle olmasaydı belki bütün değer ölçülerinin yerini para alamazdı. Her türlü katakulli, yalan, riyâ bu maddeyi elde etmek için meşru yapılmazdı. Rüşvete yol açmazdı, ticaret erbâbı vatandaş da: «Benim emekliliğim yok, bak devletin menâurunu bile irtikâp yapıyor» demez, elinden geleni yapmazdı. Böyle bir cemiyette elbette «âhenk ve tesânüt» de yerini «çıkara» terkecektir.

İtibarını yitiren hükümetlere, viski patlatıp açış yapan s.yasilere varlıklı vatandaş vergisini vermez olmuştur. Devlet gelirleri azalınca kolay hükümet etmek için zam'lara müracaat edilmiştir. Hayat pahalılığı milli gelirin %45'ini paylaşan %10'un dışındaki Türk halkının sağlığını ciddi şekilde tehdide başlamıştır. Zengin -fakir uçurumu, fazilet- rezalet uçurumu, ben ve biz mesâfesi büyükçe büyümüştür. Vatandaş niçin vergisini kaçırsın? Sosyal hizmetlere katılmaktan niçin çekinsin? Kazancını gizlemeğe, dış bankalara aktarmağa neden tevessül etsin? Yan gelip yatanların, gelir kaynağı aramayanların bir gün varlık vergisi diye kapısını çalacağından neden endişe etsin?

Böyle dar bir boğazda perişanlığımızın ticaretini yapmağa kalkanlar bile oldu. Bünyemize yabancı metodlarla işe girişenler Marksist, Leninist, Mao'cu doktrinleri piyasaya kurtuluş reçetesi olarak sürdü.

Artık yerli ilim adamlarımızın kafalarındaki fikirleri Türk milletinin hizmetine, demokrasimizin gelişmesine tahsis etme zamanı gelmiştir. İstikbalin münevver kadrosunu teşkil edecek, geleceğin Büyük Türkiye İdealini gerçekleştirecek Türk Gençliğinin problemlerini tarafsız objektif bir açıdan ele alarak hâl çareleri üzerinde drulmalıdır. Muhtelif sistemler, çeşitli fikir akımları içinde genç kardeşlerimizi en doğruyu seçebilecek bir seviyeye ulaştırmak için öğretim üyelerimizin fakültelerdeki dersleri dışında onlarla devamlı ve sistemli bir şekilde meşgul olmalarında, onlara rehberlik yapmalarında sayısız faydalar vardır. Türk demokrasisinin ancak ilimle, ilimle teşhiz edilmiş gençlikle yaşayabileceğine inanıyoruz.

Sosyal İlimler Enstitüsü ihtiyacı zaten buradan doğdu. Gençliği sosyal ilimler konusunda sistemli olarak yetiştirme fikrini, enstitümüzün değerli öğretim üyesi Sayın Prof. Dr. N. Yalçıntaş ortaya attı. Necip Türk gençliğinin sömürücü kalemler tarafından bunalımlara itildiği bir zamanda MTTB Genel Başkanı İsmail Kahraman teşebbüse geçmişti.

Nihayet yeni Genel Başkanımız Sayın Ömer Öztürk bu hayırlı teşebbüsü kuvveden fiile çıkarmıştır.

Bugün birinci ders yılını başarı ile tamamlayan ve Türk Yüksek Tahsil Gençliğinin hizmetine sunulan MTTB Sosyal İlimler Enstitüsü, kuruluş halindeyken ilk komisyon çalışmalarını sürdüren ve bugünkü hale gelmesinde büyük yardımları olan Enstitümüzün ve ilim dünyamızın değerli simalarından Ord. Prof. Dr. Z. Fındıkoğlu, Prof. Dr. Ayhan Songar, Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş, Prof. Dr. Sabahattin Zaim, Prof. Dr. F. Kadri Timurtaş, Ahmet Kabaklı Bey hocalarımızın Türk Yüksek Tahsil Gençliğine bir hediyesidir.

Kendilerine bu büyük yardımlarından dolayı teşekkür borçluyuz.

Geleceğin doktoru, hocası, hakimi, mühendisi, yazarı, hatibi, iktisatçısı, psikoloğu, tarihçisi, dildisi, avukatı olacak arkadaşlarımız bu samimi kültür yuvasında şüphesiz vatan ve milletimize daha faydalı olmanın yollarını öğreneceklerdir. Tarihine ve milli değerlerine bağlı idealist bir genç için millet ve memleketine hizmet etmek kadar büyük bir haz olabilir mi?..

(Devamı 4. Safyada)

M.T.T.B. Sosyal İlimler Enstitüsü bütün üniversite-
li arkadaşlarımıza yeni ders yılında başarılar diler.

M.T.T.B.
Sosyal İlimler Enstitüsü

MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ 1971 — 1972 DERS YILI SONUÇARI:

- 1) Enstitüye kayıtlı talebe sayısı 122'dir
- 2) Devam eden ortalama öğrenci sayısı:
 - a) Birinci devre 80 kişi
 - b) İkinci devre 60 kişi
- 3) Fakültele göre öğrenci dağılımı şöyledir:

a) Tıp Fakültesi	15 Kişi
c) İktisat Fakültesi ve İ.T.İ.A	32 »
b) İ.D.M.M.A. (Yıldız)	30 »
d) Orman Fakültesi	7 »
e) Edebiyat Fakültesi	10 »
f) Hukuk Fakültesi	12 »
g) Yüksek İslam Enstitüsü	5 »
h) İstanbul Teknik Üniversitesi	12 »

4) Derslerin konulara göre dağılımı:

- a) Sosyal meseleler
- b) Psikoloji
- c) Din ve Ahlak
- d) Teknik
- e) Tıp
- f) Edebiyat
- g) Dil
- h) İktisat
- ı) Hukuk
- k) Kültür
- l) Tarih
- m) Hitabet
- n) Sosyal Psikoloji
- o) Tiyatro

5) Enstitüde bir akademik yıl içinde yapılan ders adedi:

- a) Birinci devre: 36 ders, 72 saat
- b) İkinci devre: 35 ders, 70 saat

NOT: Bütün devrelerde verilen ek derslerle beraber
200 saattir.

6) Öğretim üyeleri:

- a) Prof. Dr. Ali Nihat TARLAN
- b) Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAS
- c) Prof. Dr. Ayhan SONGAR
- d) Prof. Dr. Mustafa KÖSEOĞLU
- e) Prof. Dr. Sabahattin ZAIM
- f) Prof. Dr. Selçuk ÖZÇELİK
- g) Prof. Dr. Şahâbettin TEKİNDAĞ
- h) Prof. Dr. Korkut ÖZAL
- ı) Prof. Dr. Cevad BABUNA
- k) Prof. Dr. Faruk K. TİMURTAŞ
- l) Prof. Dr. Muharrem ERGİN
- m) Doç. Dr. Adnan ZİYALAR
- n) Doç. Dr. Salih TUÇ
- o) Ahmet KABAKLI
- p) Nahid DİNÇER

MTTB Sosyal İlimler Enstitüsü Yeni Ders Yılı Çalışmalarına Başladı

MTTB Sosyal İlimler Enstitüsü yeni ders yılında
Kasım 1972 tarihinde başlayacaktır. Yeni ders yılı hazırlıkları
süratle devam ettirilmektedir.

Geçen yıl Enstitüde verilen bütün dersler kitap h
line getirilerek arkadaşların istifadesine sunulacaktır.
Enstitümüzün yeni ders yılı programı 30 Eylül 1972
tarihinde verilecek Enstitü yemeğinde hocalarımız tar
fında: tanzim edilecektir.

Kayıtlar Ekim ayında başlayacak ve Enstitümüzün
yalnız üniversite ve yüksek okul talebeleri ile bu m
seselerden mezun olanlar alınacaktır. Kayıtlar MTT
Sosyal İlimler Enstitüsünde yapılacaktır.

MTTB Sosyal İlimler Enstitüsünün geçen seneki dersle
rinden bir görünüşü.

MTTB Sinema Kulübü Çalışmalarına Başlıyor

«MTTB Sinema Kulübü» yeni öğretim yılı içinde de
vam edeceği çalışmalarının hazırlığına başlamıştır. Büyük
bir ihtimalle Kasım ayı içinde başlayacak olan faaliyetle
rinde geçen yıla nazaran oldukça değişik hazırlıkları bu
lunan Sinema Kulübü, pek yakında üye kaydına başlaya
caktır.

Yeni dönem faaliyetleri içinde, oldukça ilginç filimle
rin gösterilmesi yanında, sinemanın çeşitli dallarında, öz
zellikle senaryo ve kritik konusunda, sadece üyelerinin
katılabileceği kurslar düzenliyecektir. Bu arada, geçen
sene başlayan «İlk Gösteri» dizisine de devam edilecektir.

Millî Türk Talebe Birliği'nde Bir Gün

Kopmak, parçalamak, bölünmek ne demektir, insan bunu dostlarla, dâvâ arkadaşlarıyla bir araya geldiği zaman çok derinden hissediyor. Birlik, bütünlük ve dayanışmadan doğan kuvvet ve güveni, gerçek huzuru insan o anda duyuyor. Ufak tefek şahsi kırgınlıklar bir anıya yok oluyor. Ulvi ve hayati bir birlik ruhu mevcut topluluğu yek vücut yapıyor. Tek kalmanın, ferdi mücahelenin ne kadar zayıf kaldığı, fakat birleşince de bunların ne büyük kudret olduğu âşikâr oluyor.

İşte Millî Türk Talebe Birliği geçen Cumartesi günü eski mensuplarıyla hasır neşir olduğu zaman bütün bunları gördü ve yaşadı. Bir zamanların toplum miting kahramanları Rasim Cinisli ve İsmail Kahraman MTTB Kongre Başkanları, genel muhasipler, genel sekreterler, ara konseyi başkanları, çeşitli faaliyetlerin bizzat icracısı müdürler, miting yöneticileri, takdimciler ve MTTB'e emek ve gönül vermiş diğer genç ağabeyler yeni faaliyetleri görüp iftihar ettiler, takdir ettiler. Sohbetler... Espriyer... Tatlı bir an... Her gönülde yaşayan ayrı ayrı dünyalar orada birleşti. Ağabeylerimiz kurdukları müessesenin daha da çok geliştiğini görünce gurur duydular. Yeni idareciler, eskilerin tecrübelerinden faydalanmak, ilgi ve dikkatlerini çekmek istediler. Ne kadar güzel bir talebe teşkilâtı için... Bir câmianın böyle karşılıklı vazife arzusu içinde olması, hele bu câmiada üniversiteli gençler de olunca ne kadar sevimli ve ümitvar. MTTB bu iyaretlere çok önem vermeli bence. Ordan bu atmosferi alan her genç hayata atıldığı zaman cemiyete karıştığı zaman aynı ihtiyacı duyacak ve büyük birliği destekleyecek, küçük birlikler kuracak. Gelecekte bir gün, parâmentoda aynı kalb, büroda aynı kalb, kürsüde aynı kalb arpacak. İşte o zaman parçala - böl - yut politikası ifâs edecektir.

Karşılıklı ilgi vazifeleri zevk haline getirir. Biz eski yeni MTTB'liler bunu an'aneleştirmeliyiz. İçerdekilerden davet dışardakilerden icabet beklemeliyiz. Bugünkü MTTB'yi eski mensuplarının görmesini, hattâ görmesini teşvil gidip incelemesini çok isterim. Zira hayli değişik olacaklar. Bu bir bakıma zamanın bir sonucudur. Yirminci asrın icaplarına, ilimle, kafa ile tarihini çiğnemenin ayak uydurmuş ve istikbale hazırlanan bir üniversite gençliğinin bu memleket senelerdir özlemine çekmektedir. Allah'a çok şükür MTTB'de bugün bu gençler vardır. Asrın her türlü gidişini kavramış ve bu gidişin içinde Türkiye'nin yerini millî ruhla tayin etmiştir. Hedefine ağır, vakar, ciddi, millî ve memleket severlik içinde, kılı selimle, imanla azimle yürümektedir.

Hedefi nedir? Aziz milletine daha faydalı olmak. Daha insanca yaşamak imkânları araştırmak. Yarın faaliyetlerini de bitirip işinin başına tam bir olgunlukla önmek ve gerçek bir vatandaşın nasıl olması gerektiğini topluma göstermek icabında o toplumun haklarını dili öndüğü gücü gettiği kadar müdafaa etmek. Çalışmak, almamak ilim yolunda mesafeleri aşmak...

VAHAP KABA
MTTB Eski Kültür Müdürü

Fatih Vakıflar Yurdundan Milliyetçiler Neden İhraç Ediliyor

Bugün memleket sathını anarşi ve huzursuzluğa boğanlar iyiden iyiye belli olmuştur. Kaybolan huzuru, zihinlere çöreklenen endişeyi bertaraf etmek için, devletin bütün güçleri seferber olmuştur. Başta ordusu, hükümeti, adliyesi ve diğer millî müesseseleri elele vererek içimizdeki satılmışları temizlemeğe koyulmuşlardır. Çünkü her gün bir başka yerde ateş, kan, katliam... Bunun sonu nereye varacaktır?

Fatih'deki Vakıflar Yüksek Tahsil Talebe Yurdu'nda da aynı tip hâdiselere şahit olduk. Yurt temsilcilerini dövmek, tehdit etmek, pusu kurup tabancayla öldürmeye teşebbüs etmek yurt dahilinde sık sık görülen hâdiselerdendi. Yurt öğrencilerinin de sabrı iyice taşmıştı. Yine yurt temsilcilerinden biri linç edilircesine dövülünce herkes galeyana geldi, yurttan huzursuzluk sebebi olanlar istenmeyen adam ilân edilip, gelmemeleri istendi.

Bu durum karşısında emniyet ve sıkıyönetim makamları yurttan arama ve soruşturma yaptılar. Sonunda suçlu görülen, Mümtaz Aktas, Metin Genç, Cengiz Kök, Ertuğrul Çelebi ve diğer bir kısım öğrenciler, sıkıyönetim makamlarınca ya cezalandırılmışlar veya halen mahkemeleri devam etmektedir.

Hal böyleyken, önceleri anarşist - komünistler ve etnik bir grup lehine tutumu gözden kaçmayan Yurt Müdürü Sertaç Erbaş, suçlu, suçsuz, ilgili ilgisiz demeden 44 kişilik bir liste hazırladı. Listede adı bulunanlar yurttan ihraç edileceklerdi.

Başmüdürlüğe yapılan müracaatlarla bu haksızlık durduruldu. O zaman Sertaç Erbaş görevini suiistimâl ettiği gerekçesiyle Yurt Müdürlüğü görevinden alındı. Yerine Sadi Soner atandı.

Önceleri hiçbir ses sedâ yoktu. Ekim imtihanlarının başladığı, her öğrencinin imtihanlar sebebiyle gayet sıkışık bir durumda olduğu bu günlerde ilân tahtasında 34 kişilik yeni bir liste görüldü. Bu listeyi Başmüdürlük hazırlamış. Yine haklı - haksız, suçlu - suçsuz ayırd etmeden. Yurttan ihraç olunmaya sebep: Yurttan anarşi çıkarmak.

Böyle topluluk hâdiselerinde ilgisi olmayan kişilerin de ilk anda olaya adı karışabilir. Ama yapılan soruşturma sonucunda asıl müsebbipler bulunur.

Aynı şekilde bu hâdiseye adı karışmış: Bahattin Cebeci, Ali Hsan Mutlu, Şaban Gökoğlu, Azmi Ateş, Bekir Dede, İsmet Toru, Musa Batu, Mehmed Gökgöz, Ömer Faruk Dülgerler, Süreyya Köleoğlu, Hasan Karabiber gibi arkadaşlar da Sıkıyönetim ve emniyet makamlarınca isimlerinin yanlışlıkla karıştırıldığı anlaşılınca derhal serbest bırakılmışlar ve yurttan kalmalarında hiçbir mahzur ve mani görülmemiştir.

(Devamı 6. Sayfada)

Millî Türk Talebe Birliği Rehber Büroları Açtı

Üniversiteye girecek talebe arkadaşların karşılaştıkları zorlukları yenmek, onlara kolaylık sağlamak gayesiyle MTTB'nin İstanbul'daki genel merkezinde ve yurtdun çeşitli yerlerindeki İcra Konseyi ve temsilcilikleriyle orta öğretim komitelerinde MTTB Üniversiteye Giriş Rehber Büroları faaliyete geçmiştir .

Üniversitelerarası merkezi bir rehberlik kuruluşunun bulunmaması ve yayın vasıtalarının konuya gereken ehemmiyeti vermemesi üniversite adaylarını telaşa düşürmüştü; bir fakülteye kaydolmak için adetâ Türkiye turuna çıkar gibi şehir şehir dolaşmak mecburiyetinde bırakılmışlardır.

Bazı üniversiteler ön kayıtlarında form bir kısmı da dilekçe istemişlerdir. Formlar yeteri kadar dağıtılmamış ve form temini için adayların o üniversitenin bulunduğu şehre gitmeleri zarureti doğmuştur. Bazı fakülteler de sadece ön kayıt tarihini ve taban puanları açıklamışlar, müracaat şeklini açıklığa kavuşturmamışlardır.

İşte bu ve benzeri sebeplerden dolayı adaylar güç bir duruma düşmüşlerdir.

Millî Türk Talebe Birliği Eğitim Müdürlüğü her meselede olduğu gibi üniversiteye girecek arkadaşların derdine de çözüm yolu bulmuş: Bütün fakülte, akademi ve yüksek okullara ait ön kayıt, taban puan, müracaat şekli ve kesin kayıtlarla ilgili malûmatı teksir edip bütün teşkilâta dağıtmıştır.

Ayrıca bulunmasında zorluk çekilen Ege Üniversitesi ön kayıt formları getirilmiş, üniversite aydınlarının fuzuli masrafları önlenmiştir. Ankara'ya bir temsilci gönderilerek Ankara Üniversitesine müracaat şekli ve tarihi hakkında bilgi istenmiştir. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi ile Fen Fakültesi ön ka-

(Baştarafı 5. Sayfada)

Bu sebeple yurt idaresinin ve Başmüdürlüğün karışık liste çıkarması, listede adı olan, fakat hiç bir suç olmaya karşı takındığı tavır, yurda almama, yatak vermeme gibi davranışlar hayretle ve üzüntü ile karşılanmaktadır.

Zira devletin temeline dinamit koyanlar, hainliğini çekinmeden itiraf edip kendilerini muhakeme edenlere küfür edenler hatıra geldikçe, ecdat yadigarı FATİH Yurdu'nda milliyetçi arkadaşlarımıza reva görülenler, daha bir acı ve hayret verici ve düşündürücü oluyor. Bakalım gaflet uykusundan - cereyan eden bunca hâdiselere ve infilâklere rağmen - uyanmayan gözler ne zaman uyanacak, hakikatin yakıcı suratını görecek.

6.

yıt dilekçe formları MTTB tarafından bastırılmış ve dağıtılmıştır. Karadeniz Teknik Üniversitesi formları yine Eğitim Müdürlüğümüz tarafından 5000 adet bastırılarak dağıtılmıştır.

Bir pano yapılarak üniversiteler hakkında her türlü bilgi konmuş, puan düşmeleri anında panoda yer almıştır. Hergün binlerce öğrenci Eğitim Müdürlüğümüzde başvurmakta, kendilerine yol gösterilmekte ve gerekli yardım yapılmaktadır.

İstanbul Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi'nin kayıt formları da Eğitim Müdürlüğümüz tarafından dağıtılmaktadır.

Bu rehberlik hizmetlerini geniş çevrelere duyurma ve büyük merkezle gelemeyen üniversite adaylarını buldukları yerden fakültereye ait bilgileri takip edebilmeleri için Tercüman Gazetesi vasıtasıyla hergün bir köşede yazılar çıkarılmaya başlanmıştır.

AKADEMİYE HAZIRLIK KURSLARIMIZ 2 EKİMDE SONA ERİYOR

Bu yıl lise mezunlarından ayrı bir imtihanla akademiye alınacak Sanat Enstitüsü ve Ticaret Lisesi adayları için açtığımız kurslar her zaman olduğu gibi büyük bir ciddiyet ve başarı ile devam etmektedir. Gece gündüz kursları olarak Sanat Enstitüleri için 6 devre Ticaret Lisesi imezunları için bir devre açılmıştır.

Eğitim Müdürlüğümüzün üniversitelerdeki puan durumlarını günü gününe ilân ettiği pano büyük bir ilgi görmektedir. Resimde panoyu inceleyen üniversite adayları.

Kurs müddetince test imtihanları yapılmış, bilgi çalışmaları kontrol edilmiştir. Ayrıca giriş imtihanı hazırlık olmak üzere bütün kursiyerlerimiz 5 Ekim'de umumi bir teste tâbi tutulacaklardır. Öğleden sonra veda toplantısı düzenlenecektir. İmtihanda başarı sağlayan arkadaşlara Eğitim Müdürlüğümüz çeşitli hediyeler verecektir.

Çoğu Anadolu'dan gelen arkadaşlarımıza İstanbul tarihi ve tabii güzelliklerini tanıtmak gayesiyle motor Boğaz gezisi yapılacak ve Topkapı Sarayı gezilecektir. Güzler ücretsiz olup sadece kursiyerlerimiz katılabileceklerdir.

Millî Türk Talebe Birliği Eğitim Müdürlüğü lise mezunlarına üniversiteye girişte rehberlik yaptığı gibi talebe arkadaşlarımızın akademiye kayıtlarında da her türlü kolaylığı sağlayacaktır.

(Devamı 8. Sayfada)

Denizli Orta Öğretim Komitesinin Malazgirt Gecesi

Denizli MTTB Orta Öğretim Komitemiz, Malazgirt Zaferinin 901. yıldönümü münasebetiyle anma gecesi tertiplemiştir.

Gece, 26 Ağustos 1972 Cumartesi günü 20.30'da Belediye Salonunda yapıldı. Geceye komite mensubu arkadaşlardan meydana gelen koronun okuduğu İstiklâl Marşı ile başlandı.

Denizli'deki Malazgirt Savaşının 901. yıldönümü gecesinde Merkez İcra Konseyi Başkanımız Yusuf Akkaya açış konuşmasını yaparken görülüyor.

Günün anlamını, komitemizin faaliyetleri çerçevesinde Malazgirt Zaferini anmanın ehemmiyetini anlatan ilk konuşmayı Nihat Demir Ezen yapmıştır. Daha sonra İstanbul'dan davet edilen Merkez İcra Konseyi Başkanımız Yusuf Akkaya sık sık alkışlarla kesilen bir konuşma yapmıştır. Komite mensubu diğer arkadaşlar tarafından yapılan çeşitli konuşma ve okunan şiirler birbirini takip etmiştir.

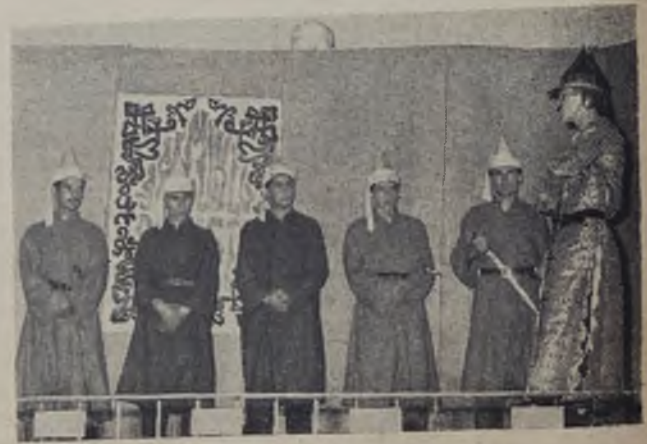
Teşkilatımızın Genel Başkanı Ömer Öztürk'ten, İzmir ve Erzurum İcra Konseyi Başkanlıklarından ve diğer

Denizli'deki gecenin açış konuşması yapılıyor.

temsilciliklerimizden geceye gönderilen tebrik telgrafları okunmuştur. Peşinden Denizli Valisi Sayın Münir Güney'den ve Belediye Başkanı Sayın Ali Dartanel'den gelen tebrik mesajları okunmuştur.

Büyük bir kalabalığın izlediği gecede ayrıca «Kilit» adlı romandan sahneler takdim edildikten sonra programa büyük şair Necip Fazıl Kısakürek'in «Sakarya Türküsü» adlı şiiri ile son verilmiştir.

Kilit romanının bazı kısımları Denizli'deki gecede sahneye aktarılmıştır. Fotoğrafta bu sahnelerden biri görülüyor.

Denizli Orta Öğretim Komitesi mensupları Merkez İcra Konseyi Başkanımız Yusuf Akkaya ile toplu halde.

MTTB Albümü Hazırlanıyor

Türkiye'nin en eski talebe teşkilatı olan Milli Türk Talebe Birliği'nin kuruluşundan bu yana 56 sene geçmiştir. Bu müddet içinde Milli Türk Talebe Birliği birçok üniversiteli gençler tarafından idare edilmiştir. Bu idarecilerin bazıları bugün Türkiye'nin idari kademelerinde vazifeli, bazıları ise rahmetle anılmaktadır. Bugünkü Milli Türk Talebe Birliği idarecileri 1916 yılından bu yana çeşitli kademelerinde vazife almış bulunan bütün idareci büyüklerini bir albüm içinde toplamaya karar vermiştir. Kuruluşundan bu yana MTTB'nin bünyesinde vazife almış bulunanların bir araya getirilerek albümün hazırlanması için bir komisyon kurulmuştur. Kurulan komisyon hazırlık çalışmalarına başlamış halen hayatta olan ve idarecilik yapmış bulunanları tesbit etmeye başlamıştır. Yoğun bir çalışmaya girişmiş bulunan komisyonumuz albümü 57. kuruluş yıldönümüne yetiştirmeye çalışmaktadır.

TALEBE TRENLERİMİZ

BİR AY DAHA UZATILDI

Milli Türk Talebe Birliği Turizm Müdürlüğünün tenzilâtı Avrupa talebe trenleri bir ay daha uzatılmıştır.

30 Eylül 1972 tarihinde bitmesi gereken Münih, Londra, Atina ve Kopenhag seferleri T.C.D.D. ilgilileri ile anlaşarak 30 Ekim 1972 tarihine kadar uzatılmıştır. Trenlerimiz eskiden olduğu gibi yine her Çarşamba ve Cumartesi günleri hareket edecektir.

Millî Türk Talebe Birliği Merkez Orta Öğretim Komitesi Faaliyetlerine Başlıyor

M.T.T.B. Merkez Orta Öğretim Komitesi 7 Ekim 1972 Cumartesi günü saat 14.00'de Cağaloğlu Genel Merkezimiz salonunda yapacağı tanışma çayı ile 1972 - 1973 dönemi faaliyetlerine başlayacaktır.

Okulların yaz tatili dolayısıyla faaliyetlerine bir müddet ara veren Merkez Orta Öğretim Komitesi ilk defa geçen yıl yapmış olduğu ve büyük alâka gören İstanbul Liselerarası Şiir ve Kompozisyon Yarışmalarını bu sene daha mükemmel yapmak için hazırlıklara başlamıştır. Merkez Orta Öğretim Komitesi'nin bu seneki faaliyet programında ayrıca Liselerarası Bilgi Yarışması, Fotoğraf Yarışması, basketbol, voleybol, karete, güreş çalışmaları, şehir içi ve dışı geziler, folklor yarışması ve çeşitli kültürel organizasyonlar yer almaktadır.

MTTB Fotoğrafçılık Kulübü Yeni Dönem Çalışmalarına Başladı

Millî Türk Talebe Birliği FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ yeni dönem amatör faaliyetlerine başlamıştır. Kulübümüzde filim çekme, banyo ve tab işleri yapılmaktadır. Fotoğrafçılık Kulübümüzün bu sene ayrıca fotokopi ve ozalit işleri yapacaktır. Mühendislik bilimlerinde tahsil gören arkadaşların ozalit işleri gayet süratli ve çok ucuz ücretle yapılacaktır. Kulübümüz bu sene açacağı amatör fotoğrafçılık kurslarında, kursiyerlere resim çekme, filim banyo ve filim tab etme mevzularında pratik ve teorik dersler verecektir.

Kulübümüz bu sene tesbit edilmiş ve serbest konularda fotoğraf yarışmaları açacaktır. Bu yarışmalarda derece alanlara çeşitli ödüller verilecektir.

Halen Kulübümüzde her türlü vesikalık fotoğraf çekişi, amatör fotoğrafları süratle ve cüz'i bir ücretle yapılmaktadır.

DEVLET GÜZEL SANATLAR

AKADEMİSİ KURSLARI:

(Baştarafı 6. Sayfada)

7. sene mezunlarının D.G.S.A.'ne girişte ayrı bir resim imtihanına tâbi tutulduklarını gözönüne alan Eğitim Müdürlüğümüz D.G.S.A. giriş kursları açmıştır. Kurslar 3 devre halinde düzenlenmiştir. Resim imtihanı 2 Ekim'de yapılacaktır.

Çatalca Spor Kulübü ve Folklor Müdürlüğü Çatalca'nın Süt ve Meyve Festivalinde Gösteri Yaptı

Çatalca Halk Eğitim Merkezi Müdürü Sayın İbrahim YÜCELİDAĞ'ın daveti üzerine MTTB Spor Kulübü, KARATE, JUDO, BOKS, GÜREŞ ve VOLEYBOL Takımları

Çatalca'nın geleneksel festivalinde Spor Kulübümüzün yaptığı gösteriler heyecanla izlenmiştir. İşte bunlardan biri olan Kenpo - Karate gösterisi.

ile MTTB Folklor Müdürlüğü'nün ekipleri Çatalca'nın SÜT VE MEYVE FESTİVALİ'NDE gösteriler yapmak üzere 17 - 9 - 1972 Pazar günü Çatalca'ya gitmişlerdir.

Halk tarafından büyük bir ilgiyle karşılanan ekiple-
rimiz öğleye kadar şehri gezmişler, öğleden sonra halkın merakla izlediği gösterilerini yapmışlardır.

17 - 9 - 1972 Pazar sabahı tahsis edilen bir kamyon bir

Çatalca Festivalinde güzel hareketlerle takdir toplayan judocularımız toplu halde görülüyorlar.

minibüs ve iki otobüsle Çatalca'ya hareket eden Spor ve Folklorcularımız, kısa bir yolculuktan sonra Çatalca'ya varıp halkın sevgi gösterileriyle karşılanmışlardır.

Judocularımızın gösterilerinden bir görünüş.

Çatalca'da folklorcularımız da büyük ilgi görmüşlerdir. Resimde folklorcularımız bir oyuna başlarken görülüyor.

Çatalca'da boksörlerimiz de büyük ilgi görmüş ve bir hayli alkışlanmışlardır.

Ayrı ayrı gruplar halinde şehri gezen ekiplerimiz Halk Eğitim Merkezi Müdürü tarafından öğle yemeğine davet edilmişlerdir. Öğle yemeğinden sonra gösterilere başlanmıştır.

Elâzığ ekibiyle gösterilerine başlayan folklorcularımız, boks müsabakaları izlemiştir. Büyük takdir ve alkış toplayan bu gösterilerden sonra folklorcularımızın Bitlis ve Erzurum ekipleri gösteriler yapmışlardır. Daha sonra güreş müsabakalarına geçilmiştir. Yapılan müsabakalardan sonra folklorcularımız gösterilerine devam etmişlerdir. Halkın büyük bir ilgiyle zlediği JUDO ve KARATE gösterilerinden sonra folklorcularımızın yaptığı gösterilerle program son bulmuştur. Gösterilerden sonra sporcularımız ve folklorcularımız büyük bir tezahüratla alkışlanmışlardır. Ekiplerimiz büyük bir sevgi gösterileriyle, kalabalık bir halk topluluğu tarafından uğurlanmışlardır.

Çatalca'daki gösterilerden başka bir görünüş.

Millî Türk Talebe Birliği Spor Kulübü Yeni Sezonu Açıyor

Millî Türk Talebe Birliği Spor Kulübü 1972 - 1973 sezonunun açılışını 4 Ekim Çarşamba günü yapacaktır.

Saat 18'de başlayacak olan açılış töreninden sonra çeşitli spor branşlarında kulübümüze kayıtlı sporcular tarafından gösteriler yapılacaktır. Gösteri yapılacak spor dalları boks, güreş, judo, halter, aletli jimnastik, basketbol voleybol ve kenpo karatedir.

Açılış merasimi ve gösteriler MTTB Spor Kulübümü- zün Çağaloğlu'ndaki kapalı spor salonunda yapılacaktır.

Spor Kulübümüzün bu sezon şampiyonlukta ididali olan voleybol ve basketbol takımları ile diğer branşlardaki takımlarımız çalışmalarını sıkı bir şekilde yürütmekte- dir.

Eski Dilden Yeni Dile

MEHMET KAPLAN

Türk Dil Kurumu üyesi sayın Hasan Eren, bu kurumun çıkardığı Türk Dili dergisinin Eylül sayısında, son yıllarda geniş bir akım haline gelmeye başlayan eski dilden bugünkü dile aktarılan eserler üzerinde duruyor, bu arada Millî Eğitim Bakanlığı 1000 Temel Eser serisinde Erkan ve tarafımdan hazırlanan Ahmet Hâşim'in üç kitabı ile Ziya Gökalp'in Türkçülüğün Esasları'nda gördüğü «tarsızlıklar» dan bahsediyor.

Prof. Dr. Hasan Eren, Halid Ziya Uşaklıgil'in yaptığı gibi, bir yazarın kendi eserlerini sadeleştirmesini beklememekle beraber, başkalarının eski eserleri bugünkü dile çevirmelerine taraftar değil.

İleri sürdüğü delil şöyle:

«Başkaları tarafından sadeleştirilmiş olan eserler artık asıl yazarın öz malı olmaktan çıkar. Ulusal dil ve yazının öğretiminde bu türlü eserlerden bir yarar beklenemez. Ulusal dil ve yazının öğretimi ancak orijinal eserlere dayanılarak yapılabilir. Eski yazarlarımızın yazılarını dil ve yazın açısından bilimsel olarak değerlendirebilmek için onların dilini öğrenmekten başka çıkar bir yol yoktur.»

Bir milletin bin yıldan beri konuştuğu ve yazdığı dil, hiç kimsenin konuşmadığı bir dile çevirmekte bilimsel hiç bir mahzur görmeyen, bu bilimsel kurala rağmen Atatürk'ün Nutuk'unu tatsız ve anlamsız öztürkçeye çeviren bir kurulun üyesinin böyle sözler söylemesi çok şaşırtıcı olmakla beraber, sayın Prof. Dr. Hasan Eren'in görüşü «bilimsel açıdan» doğrudur.

Gerçekten de eski bir yazarın eseri «bilimsel açıdan incelenirken» orijinal metnine dayanmak gerekir. Zira bir yazarın kullandığı dil, hem tarih, hem edebiyat, hem de üslup bakımından önemlidir. Dil çağa bağlıdır. Kelimelerin çağrışımları çağın kültürü ile ilgilidir. Şiirde olduğu gibi, bazan nesirde de yazar kelimelerin seslerinden faydalanır.

Biz yapmış olduğumuz ilmi araştırmalarda daima bu esaslara riayet etmişizdir. Nitekim Halid Ziya'nın Mai ve Siyah romanının üslubuna dair yapmış olduğumuz incelemede, romanın sadeleştirilmiş metnine değil, orijinal metnine dayanmışızdır. (Bk. Mai ve Siyah romanının üslubu hakkında, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, c. XIX, 1 Ekim 1971, s. 51-72) Üslup bakımından kelimelerin sadece sesi değil, noktalama işaretleri, metin yazarın el yazısı ile basılmışsa, kaligrafisi bile önemlidir. Tefik Fikret'in şiiri üzerinde yapmış olduğumuz incelemede bu konuları yıllarca önce ele almış ve tatbik etmiş bulunuyoruz.

Bütün bunlar «bilimsel bakımdan» doğrudur ve dil ve edebiyat sahasında çalışan her araştırcının ezberlediği şeylerdir.

Fakat 1000 Temel Eser
kitli

Ayrı ayrı gruplar halinde şehri gezen ekiplerimiz Halk Eğitim Merkezi Müdürü tarafından öğle yemeğine davet edilmişlerdir. Öğle yemeğinden sonra gösterilere başlanmıştır.

Elâzığ ekibiyle gösterilerine başlayan folklorcularımız, boks müsabakaları izlemiştir. Büyük takdir ve alkış toplayan bu gösterilerden sonra folklorcularımızın Bitlis ve Erzurum ekipleri gösteriler yapmışlardır. Daha sonra güreş müsabakalarına geçilmiştir. Yapılan müsabakalardan sonra folklorcularımız gösterilerine devam etmişlerdir. Halkın büyük bir ilgiyle zlediği JUDO ve KARATE gösterilerinden sonra folklorcularımızın yaptığı gösterilerle program son bulmuştur. Gösterilerden sonra sporcularımız ve folklorcularımız büyük bir tezahüratla alkışlanmışlardır. Ekiplerimiz büyük bir sevgi gösterileriyle, kalabalık bir halk topluluğu tarafından uğurlanmışlardır.

Çatalca'daki gösterilerden başka bir görünüş.

Millî Türk Talebe Birliği Spor Kulübü Yeni Sezonu Açıyor

Millî Türk Talebe Birliği Spor Kulübü 1972 - 1973 sezonunun açılışını 4 Ekim Çarşamba günü yapacaktır.

Saat 18'de başlayacak olan açılış töreninden sonra çeşitli spor branşlarında kulübümüze kayıtlı sporcular tarafından gösteriler yapılacaktır. Gösteri yapılacak spor dalları boks, güreş, judo, halter, âletli jimnastik, basketbol, voleybol ve kenpo karatedir.

Açılış merasimi ve gösteriler MTTB Spor Kulübümüzün Çağaloğlu'ndaki kapalı spor salonunda yapılacaktır.

Spor Kulübümüzün bu sezon şampiyonlukta ididalı olan voleybol ve basketbol takımları ile diğer branşlardaki takımlarımız çalışmalarını sıkı bir şekilde yürütmektedir.

Eski Dilden Yeni Dile

MEHMET KAPLAN

Türk Dil Kurumu üyesi sayın Hasan Eren, bu kurumun çıkardığı Türk Dili dergisinin Eylül sayısında, yıllarda geniş bir akım haline gelmeye başlayan eserden bugünkü dile aktarılan eserler üzerinde duruyor. Arada Millî Eğitim Bakanlığı 1000 Temel Eser serisinde kan ve tarafımdan hazırlanan Ahmet Hâşim'in üç kitabıyla Ziya Gökalp'in Türkçülüğün Esasları'nda gördüğümüz tartsızlıklar» dan bahsediyor.

Prof. Dr. Hasan Eren, Halid Ziya Uşaklıgil'in yaptığı gibi, bir yazarın kendi eserlerini sadeleştirmesini hak bulmakla beraber, başkalarının eski eserleri bugünkü çevirmelerine taraftar değil.

İleri sürdüğü delil şöyle:

«Başkaları tarafından sadeleştirilmiş olan eserler ar tık asıl yazarın öz malı olmaktan çıkar. Ulusal dil ve yazın öğretiminde bu türlü eserlerden bir yarar beklenmez. Ulusal dil ve yazın öğretimi ancak orijinal eserlere dayanılarak yapılabilir. Eski yazarlarımızın yazılarını dil ve yazın açısından bilimsel olarak değerlendirebilmek için onların dilini öğrenmekten başka çıkar bir yol yoktur.»

Bir milletin bin yıldan beri konuştuğu ve yazdığı dili, hiç kimsenin konuşmadığı bir dile çevirmekte bilimsel hiç bir mahzur görmeyen, bu bilimsel kurala rağmen Atatürk'ün Nutuk'unu tatsız ve anlaşılmaz öztürkçeye çeviren bir kurulun üyesinin böyle sözler söylemesi çok şaşırtıcı olmakla beraber, sayın Prof. Dr. Hasan Eren'in görüşü «bilimsel açıdan» doğrudur.

Gerçekten de eski bir yazarın eseri «bilimsel açıdan incelenirken» orijinal metnine dayanmak gerekir. Zira bir yazarın kullandığı dil, hem tarih, hem edebiyat, hem de üslup bakımından önemlidir. Dil çağa bağlıdır. Kelimelerin çağrışımları çağın kültürü ile ilgilidir. Şiirde olduğu gibi, bazan nesirde de yazar kelimelerin seslerinden faydalanır.

Biz yapmış olduğumuz ilmi araştırmalarda daima bu esaslara riayet etmişizdir. Nitekim Halid Ziya'nın Mai ve Siyah romanının üslubuna dair yapmış olduğumuz incelemede, romanın sadeleştirilmiş metnine değil, orijinal metnine dayanmışızdır. (Bk. Mai ve Siyah romanının üslubu hakkında, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, c. XIX, 1 Ekim 1971, s. 51-72) Üslup bakımından kelimelerin sadece ses değil, noktalama işaretleri, metin yazarın el yazısı ile basılmışsa, kaligrafisi bile önemlidir. Tefik Fikret'in şiiri üzerinde yapmış olduğumuz incelemede bu konular yıllarca önce ele almış ve tatbik etmiş bulunuyoruz.

Bütün bunlar «bilimsel bakımdan» doğrudur ve dil ve edebiyat sahasında çalışan her araştırcının ezbere bildiği şeylerdir.

Fakat 1000 Temel Eser serisinin gayesi, âlimler için tek kitli baskı hazırlamak değil, geniş okuyucu kitlesi için

Türk kültürüne ait eski eserleri yeni harflere ve yaşayan dile aktarmaktır. Bu maksat, 1000 Temel Eser serisine yazılan önsözlerde de belirtilmiştir.

Herkesin bildiği üzere, 1928 yılında yeni harfler kabul edildikten sonra, eski harflerle yazılmış bin yıllık Türk kültürü genç nesiller için okunmaz hale gelmiştir. Bundan doğan boşluğu tercüme ve milli kültüre aykırı eserler doldurmuştur. Bu eserlerin tesiri ile gençlik kendi milletinin tarihine ve kültürüne yabancılaşmıştır. Bunun politik, sosyal ve ekonomik sahada uyandırdığı neticeleri bütün millet görmüştür. Arap harfleri Türk dilinin bünyesine uygun olmadığı için değiştirilmiştir. Bu bir bakıma doğrudur. Gerçekten de Arap harfleri Türk diline uymaz. Fakat bu inkılâp yapılırken, bin yıllık kültürün birdenbire okunmaz hale geleceği hesaba katılmamıştır. Eğer böyle bir şey hatıra gelmiş olsaydı, harf inkılâbından sonra bir Akademi kurulur, eski harfli eserler yeni harflere çevirilirdi. Maalesef böyle bir şey yapılmamıştır.

Fakat mesele sadece harflerin değişmesinde değildir. Sosyal, politik, ekonomik sebeplerle bin yıllık Türk kültürünün dili de değişmiştir. Bu değişikliğin önüne geçmek imkânsızdır. Zira Tanzimat'tan sonra Türk toplumu, çağdaş medeniyete uymak için her sahada değişmek ve müesseselerini değiştirmek mecburiyetinde idi.

Fakat bir milletin kültür ve medeniyet değiştirmesi, eski tarih ve kültürünü unutmaması manasına gelmez. Bütün ileri milletler eski kültürlerini en küçük teferruatına kadar bilirler. Onlarda her nesil, tarihini yeniden yorumlar. Milletler, tarih ve kültürlerinin şuuruna ulaşarak milli varlıklarını muhafaza edebilirler. Eski tarih ve kültürünü unutan bir millet, başka milletlerin sömürgeci haline gelir. Bu da kültür tarihi bakımından bilinen bir vakiydir.

Sayın Prof. Dr. Hasan Eren, herkesin kendisi gibi dil ve yazın bilgini olabileceğini sanarak, «eski yazarlarımızın yazılarını dil ve yazın açısından bilimsel olarak değerlendirebilmek için onların dilini öğrenmekten başka çıkar bir yol yoktur» diyor.

Bugün Türkiye'de yeniden ilkokullardan başlayarak, Arap harflerini ve Osmanlıca'yı okutmak mümkün müdür? Bunun mümkün olmadığını sayın Prof. Dr. Hasan Eren pekâlâ bilir. Bildiği için cümlesinde «bilimsel» kelimesini kullanıyor. Bugün Türkiye'de, yalnız Üniversitelerin Türkoloji ve Tarih bölümlerinde, Arap harfleri ve Osmanlıca, o da şöyle böyle okutulabilmektedir. Değil geniş halk kitlesi, Türk aydınlarının büyük çoğunluğu, hatta ilgili bölümlerin dışındaki Üniversite öğretim üyeleri, eski Türk kültürüne ait bir eseri yeni harflere çevrilmiş olsa dahi anlayamaz.

Bu durum karşısında yapılacak iki şey vardır: Ya bin yıllık Türk kültürünün unutulmasına göz yummak — bunun tehlikesine yukarıda işaret ettik — veya onları «yaşayan dile çevirmek».

Sayın Prof. Dr. Hasan Eren bu nevi çevirileri faydasız buluyor. Onun bu görüşüne katılmak imkânsızdır Zira bu, medeniyet tarihinde herkesçe bilinen bir vakiyayı inkâr etmek olur. Bütün milletler, mahzurlarına rağmen, yabancı dillerden kendi dillerine eser tercüme ettikleri gibi, dili es-

kimiş eserlerini de yaşayan dile çevirmişlerdir. Prof. Dr. Hasan Eren'in bu vakiyayı bilmemesi hayret vericidir. Gerçek Milli Eğitim Bakanlığı'nın, gerek başka müesseselerin yapmış oldukları bu nevi çeviriler son derece faydalı olmuştur. Bu kadar faydalı bir hareketin önüne geçmeğe çalışmak, genç nesillerin ve halkın millî tarih ve kültürden uzaklaşmasına göz yummak demektir.

Gelelim benim Ahmet Hâşim'in ve Ziya Gökalp'in eserlerini sadeleştirirken kullandığım kelimelerin «tutarsızlığına». Sayın Prof. Dr. Hasan Eren, Ahmet Hâşim'in yazılarını sadeleştirirken, benim neden bir yerde «mahlûk» kelimesini «yaratık»; «sema» kelimesini «gök»; «lisan» kelimesini «dil» ilh. olarak kullandığımı soruyor ve bunun «tutarsız» olduğunu söylüyor. Gerçekten de mekanik bir şekilde hareket edilir, kelimelerin yerine ve konuşmalarına dikkat edilmezse bu davranış tarzı «tutarsız» görünebilir. Fakat dil ve üslûba en aykırı olan şey, mekanik olarak hareket etmektir. Milli Eğitim Bakanlığı kitapları arasında güzel çevirileri çıkmış olan sayın Orhan Şaik Gökay'ın Türk Dili dergisinin aynı sayısında bu konu ile ilgili «Körün Belleği Değnek» başlıklı bir yazısı vardır. Burada dilde mekanik davranış çok iyi ortaya konulmuştur.

Ben, yazılarımda yeni kelimelere yer vermekle beraber, organik bir varlık olan dilin mekanik şekilde kullanılmasına taraftar değilim. Her kelimenin ses yapısı, hece sayısı farklıdır. Ahmet Hâşim, Piyale Mukaddimesi'nde açıkladığı üzere, kelimelerin seslerine ve komşuluklarına önem veren bir yazardır. Onu aslına fazla dokunmadan, bence mümkün olduğu kadar sadeleştirmeye çalıştım. Türkçülüğün Esasları'nı sadeleştirirken, bugün sosyal yazıları okuyan bir gencin onu okurken dil ve üslup bakımından yadırgamasına dikkat ettim. Bazı noktalarda kendi zevkime rağmen, sırf bu maksatla aşırıya gittim. Karşılık bulamadığım veya karşılığını «çığ» bulduğum kelimeleri olduğu gibi bıraktım. Stilistikte «konteks» denilen, «kelimelerin yerine göre tesir, mânâ ve nüans kazanması» fikri, bence çevirilerde gözönünde bulundurulması en önemli prensiptir.

Prof. Dr. Hasan Eren Dil Kurumu üyesidir. Gerekir ki, bu kuruma mensup olanlar, yazılarında ve konuşmalarında «tutarlı» olmak için kurumun Sözlük'ünde gösterilen karşılıkları kullansınlar. Meselâ Hasan Eren Bey gibi «orijinal» demesinler de «özgün» desinler. «Reform» yerine «düzeltme, iyileştirme», «kabul» yerine «gereğini yapma», «eser» yerine «yapıt» ilh. desinler. Hasan Eren'i bu kelimeleri kullanmadığı için kınamıyorum. Zira bu kelimelerin hiç biri cümle içinde ötekilerinin yerini tutmaz. Ancak müspet ilimlerde bir kavram tek bir kelime ile karşılanabilir. Günlük dilde ve edebî eserlerde, bir kavram, yerine göre birkaç kelime ile karşılır. Kaldı ki, bugün Türk dili, o kadar karışık hale gelmiştir ki, bu konuda hüküm, yazar, çevirici ve okuyucuları arasındaki anlaşmaya kalmıştır. Okuyucularımın benim yazılarımı veya çevirilerimi okurken fazla yadırgadıklarını sanmıyorum. Öztürkçecilerin ise onları feci bulduklarından hiç şüphe etmiyorum. Zevk ve ölçü meselesi.

HİSAR'dan
Ekim 1972, Sayı: 106

DİL

Bu ders 13 Aralık 1971 tarihinde MTTB Sosyal İlimler Enstitüsünde verilmiştir.

Prof. Dr. F. Kadri Timurtas

Prof. Dr. F. Kadri TİMURTAŞ

Bu ilk dersimize başlarken hepimize muvaffakiyetler dilerim. Bu dil mevzularını birkaç grupta inceliyeceğiz. Önce dil nedir, mahiyeti, tarifi, ve milli kültür içerisindeki yeri, ondan sonra dünya dilleri, dünya dillerinin sınıflandırılması ve bu tatbik içerisinde türkçenin yeri, bugün bu bölümler üzerinde duracağız.

Bundan sonraki dersimizde türkçenin tarihi, gelişmesi ve devreleri, üçüncü dersimizde ise türkçenin yapısı yani bünyesi ve türkçede kelime yapma yolları kelime teşkili meselesi, daha sonra da tarih boyunca türkçenin sadeleştirilmesi cereyanı ve bugüne gelinmesi üzerinde konuşacağız.

Dil, umumiyetle insanlar arasındaki anlaşmayı temin eden vasıta olarak tarif edilir. Demek ki dil, bir anlaşma vasıtasıdır. Dil bir anlaşma vasıtası olduğuna göre bu sözler ve sesler bir takım vasıtalarla da ifade edilebilir. Yani jestler, mimikler, el kol hareketleri, bayraklar ve fi-lâmalarla işaretlemeler de yine dil mefhumuna girer. Şimdi burada türkçenin bir eksikliği ortaya çıkıyor. Batı dillerinde bu dil ile, kelimeye dayanan dil arasında fark var. Birisine umumi, diğerine ise hususî dil adı verilebilir. Umumi dil için meselâ Fransa'da (langaj) tâbiri var, hususî dil için ise (lang) tâbiri var. Türkçede her ikisine de dil dediğimize göre bir karışıklık ortaya çıkmış oluyor. Bunu belki giderebilirdik, mesele (lisan) kelimesi vardı, arapçadan alınma, ondan daha az kullanılan farsçadan alınan bir (zeban) kelimesi vardı. Zeban tabii kullnilamaz, fakat lisan kelimesini umumi olarak kullanabilirdik, bu arada hususî manâdaki dil için ise (dil) kelimesini kullanabilirdik. Bu bizim bir eksikliğimiz. Gerek umumi konuşmalarımızda, gerek ilmi araştırmalarımızda hakikaten bir boşluk meydana getiriyor. Demek ki dilin umumi tarifi insanlar arasındaki anlaşmayı sağlayan vasıta olmasıdır.

Fakat bu vasıta kelimesi doğru olmakla beraber biraz da tehlikeli bir durum gösteriyor. Çünkü dil vasıta olduğuna göre üzerinde istediğimiz gibi tasarruf edebiliriz neticesi çıkıyor. İşte bugünkü dil karışıklığının, dil anarşisinin bir sebebi de dilin sadece bir vasıta olarak telâkki edilmesidir. Dili biraz daha ilmi bir şekilde tarif etmek isterseniz şöyle diyebiliriz; dil, insanlar arasında anlaşmayı

sağlayan, içtimai ve tabii bir varlıktır. Bu suretle varlık kelimesini ortaya koyarak vasıta kelimesini kaldırmış oluyoruz ve bu sebeple bazı iltibasları da önlemiş oluyoruz. Şimdi bu tarifimizi biraz açıklıyalım.

Önce insanlar arasında olduğuna göre, demek ki dil hâdisesi ferdi bir hâdiseye değil, içtimai bir hâdisedir. İçtimai olmakla beraber yine onun insanı ilgilendiren içtimai psikolojik yönü de vardır, fakat ferdi bir hâdiseye değildir. Psikolojik hâdiseler hem ferdîdir, hem içtimaidir. Halbuki dil hâdisesi ferdi değil psikolojiktir. Fakat aynı zamanda içtimaidir. Tarifte yer alan ikinci husus tabii bir varlık olmasıdır. Fakat bu tabii varlık sözünden bazı yanlış anlamalar olabilir, yani tabii varlık tabiata ait bir varlık fizikî yuhatta kimyevî biyolojik bir varlık demek değildir. Bununla kastettiğimiz kendi kanunlarına tâbi olan ve bu sebeple gelişen bir varlık olmasıdır. O zaman tabii varlık yerine canlı bir varlık da diyebiliriz. O halde dil hem içtimai bir müesseseye ve hem de canlı bir varlıktır. Dil içtimai bir hâdiseye olduğuna göre diğer içtimai hâdiseler gibi bir takım hadiselere sahip bulunuyor demektir. Bütün içtimai müesseseler bilindiği üzere ferdin dışında ve ferdin üstündedir. Kendi kanunları içinde gelişir yani fert içtimai hâdiselere müdahale edemez zorlayamaz onu kendi şahsî görüşlerine göre değiştiremez ve geliştiremez. İktisadi hâdiseler de kendi iktisat kanunlarına tâbidir. Meselâ bir ücret meselesini bile zorla tayin edemez; çünkü iktisat bir içtimai müessesedir ve içtimai kanunlara tâbidir. Aynı şekilde dil de içtimai bir varlık olduğuna göre, bu ferdin üzerindedir, fert onu zorla değiştiremez. Bundan da yine ilerisi için şu prensip çıkmış oluyor: Dildeki gelişmeler mutlaka kendi kanunları içerisinde olmalıdır gerek fert olarak gerek cemiyet olarak gerekse devlet olarak dil üzerinde tasarrufta bulunamayız. Dil içtimai bir varlık olmakla beraber tabii bir varlık dedik, canlı bir varlık dedik, böyle olduğuna göre dil aynı zamanda hem içtimai kanunlara tâbi hem de kendi kanunlarına tâbidir. Bütün dillerin gelişmesinde bu husus ehemmiyetle kendini gösterir. Türk dili için de durum aynıdır. Dil kendi kanunları içerisinde bir takım fonetik ve morfolojik değişimler gösteriyor, bunun neticesinde devamlı olarak kendini yeniliyor. Buradan dilin sadeleşmesi için başka bir prensip çıkaracağız. Dilde elbette de-

ğişmeler, yenilenmeler olacaktır, fakat bu değişme ve yenilenmeler ancak dilin kendi kanunları çerçevesinde olursa tabiidir, bunun dışındaki müdahaleler tabii değildir. Ve bu gelişmeyi önlerler, dil bu bakımdan tabii bir varlıktır, daha doğrusu canlı bir varlıktır. Bir dil içindeki kelimele-
rin değişmesi ağaçların yaprak değişmesine benzetilebilir. Dil devam eder fakat bazı kelimeler zaman zaman düşer onun yerine kendi içerisinde başka bir kelime doğar tıpkı yaprakların yenilenmesi gibi. Dilin tarifi ve mahiyeti hakkında bu kısa bilgiyi verdikten sonra dilin ilgi kolu içerisindeki yerine, ehemmiyetine kısaca temas edebiliriz. Biliyorsunuz milleti ve milliyeti meydana getiren unsurlarmaddi ve manevi olmak üzere ikiye ayrılır. Maddî unsurlar içerisinde soy vardır, vatan, tarih, coğrafya vardır. Kültürümüzün başlıca temeli din ve dildir. O halde bir milleti meydana getiren başlıca unsur bu iki büyük mefhum üzerinde toplanır, dil ve din. Bu ikisi kültürü meydana getirir. Kültür de milleti meydana getiren unsurların başında gelir. Bu bakımdan dil son derece ehemmiyetlidir. Birtakım topluluklar istiklallerini kaybettikleri halde dilleri ile varlıklarını devam ettirmişlerdir. Meselâ İsrail'i ele alalım, İsrail devletinin kuruluşu bin sene sonra tekrar din ve dil yoluyla olmuştur. Bu üç bin sene içerisinde musevileri, yani İsrail soyundan gelenleri ayakta tutan tekrar devlet kurmaya sevkeden en büyük âmil din ve dilleri olmuştur

Tarih incelenirse bir takım toplulukların dilini kaybetmelerinin aynı zamanda onların soy varlıklarının da kaybolmasına sebep olduğu görülür. Bunu Türk tarihi içerisinde de alabiliriz. İslâmiyetten önce batıya gelmiş olan Oğuzlar, Peçenekler ve Bulgarlar dilleriyle beraber Türklüklerini de sonradan kaybetmişlerdir. Ancak daha sonra Müslüman olarak batıya gelen Türkler, din ve dillerini muhafaza ettikleri için bugüne kadar gelebilmişlerdir. Fakat maalesef Oğuzların, Peçeneklerin ve Bulgarların Türklüklerini kaybedip Hıristiyan olmaları muhakkak ki dillerini de kaybetmeleri yüzünden olmuştur. Demek ki dilin milli hayata son derece büyük bir rolü vardır. Milli hayata son derece büyük bir rolü vardır. Milli kültürü ve milliyeti dil meydana getirmektedir.

Bu bakımdan Türklüğe düşman olanlar, bizim iki şeyimizle uğraşırlar: Dilimiz ve dinimiz. Bunlar üzerinde, dışarda hemen hemen her memlekette aleyhimize birtakım teşebbüsler var. Din için misyoner teşkilâtı var. Dil için ise bilhassa Moskova emrinde çeşitli çalışmalar olduğunu görüyoruz. Dilin milli hayattaki rolü üzerinde kısaca durduktan sonra şimdi türkçenin dünya dilleri arasındaki yerini görelim.

Dünya dilleri yapıları bakımından, yani morfolojik bakımdan üçe ayrılır. 1 — Tek heceli diller, 2 — Çekimli olan diller, 3 — Eklemeli diller (bitişmeli çekimli diller).

Bunların hususiyetleri şöyledir: Tek heceli dillerde kelimeler tek heceden ibarettir. Bunların belli başlıları Çin dilleridir. Çin dilleri diyorum çünkü zannedildiği gibi bugün Çin'de konuşulan tek bir dil değildir. Bu yüzden ki Çinliler yazılarını bırakamıyorlar. Eğer Çinliler bu yazılarını bıraksalar kimse birbirini anlayamaz hale gelirler. İki yüze yakın lehçe vardır ve bu lehçeler arasındaki farklar, bizdekiler gibi ehemmiyetsiz değildir, büyük

tarklardır. Ancak yazıyla anlaşabiliyorlar yazıyı meselâ bir şekli yüz, iki yüz şekilde telâffuz edebiliyorlar. Fakat Lâtin harfi veya başka bir harf alsalar, o zaman tek bir telâffuz olacağı için anlaşma ortadan kalkacaktır. Bunun için Çince değil de Çin dilleri tâbirini kullandık.

İkinci grup diller çekimli olan dillerdir. Bu dillerin hususiyeti kelimenin çekim sırasında köklerinin değişmesi, yani bir kelimedden yeni kelime yapılırken, yahutta ona herhangi bir şekilde bir ek geldiği zaman kelimenin köklerinin değişmesidir. Büyük dil aileleri bu çekimli dil içerisinde yer alır. Bunların en büyükleri Hint - Avrupa ve Sami dilleridir. Hint - Avrupa dilleri de başlıca iki büyük gruba ayrılır. Birincisi Hint dilleri, öbürü de Avrupa grubu. Hint dilleri arasında başlıcaları İran dilleridir. İran dilleri içerisinde farsça ve kürtçe girer. Avrupa grubu ise yine belli başlı bölümlere ayrılır. Bunlar Lâtin dilleri ve Cermen dilleridir.

Lâtin Dilleri içerisinde:

Fransızca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Romanca, yer alır. Lâtince bugün yaşayan bir dil değil, ölü bir dildir. Ancak bir yazı dilidir. Fakat bu saydığımız diller lâtinceye çıkmış oluyor. İkinci grup olan Cermen dilleri ise Almanca, İngilizce, Flamanca (Hollanda ve Danimarka'da kullanılan diller) gibi dilleri içine alır. Üçüncü grup Avrupa dilleri ise İslav dilleridir. Bu da Rusça, Lehçe, Bulgarca, Sırpça, Boşnakça gibi dilleri içine alır. Ayrıca, Grekçe ve Yunanca da yine Avrupa dilleri içerisinde yer alır. Arnavutça da bir gruba girmemekle beraber Avrupa dillerindedir. Çekimli dillerin diğer bir grubu da Sami dilleridir. Sami dilleri ise, bitişmeli (eklemeli) dillerdir. Bu dillerde kelimeler çekilirken kelimelerin kökü değişmez, yeni kelimeler ve kelimelerdeki isim ve fiil çekimleri bir takım eklerle yapılır. Ekler ya kelimelerin başına getirilir, yahut da sonuna eklenir. Türkçe çekimli yani eklemeli dillerindedir. Yalnız, hemen belirtelim ki Türkçe'de ön ek yoktur, sadece son ekler vardır. Çekimli dillerinde belli başlı dil ailesi Ural - Altay dediğimiz gruptur. Bu Ural - Altay grubu da ikiye ayrılır, Altay kolu ve Ural kolu Ural grubunda belli başlı diller Fince ve Macarcadır. Altay grubunda ise Türkçe, Moğolca, Kore dili yer alır. Bazı dil bilginlerine göre Japonca da bu gruba girer.

Buna göre Türkçe çekimli dillerindedir, Ural Altay grubunun Altay grubu içindedir. Bu sınıflamaya göre Türkçeye en yakın dil ise Moğolca oluyor. Türkçe ile Moğolcanın yakınlığı hususunda çeşitli görüşler vardır. Bazı bilginlere göre Türkçe ile Moğolca arasında aynı idi, tarihin bilmediğimiz bir devrinde müşterek bir dil halinde idi. Sonra iki büyük grup halinde gelişmiştir. Başka bir görüşe göre Türkçe ile Moğolcanın geçmişte herhangi bir münasebeti yoktur, iki dil arasındaki kelime alışverişi bu iki dilin bir ara beraber bulunmasından ileri gelmiştir (Cengiz ve daha sonraki devirler). Bu ikinci görüş gerçeğe daha yakındır. Yalnız bunların yapıları bakımından birbirine benzerlikleri vardır, yani her ikisi de çekimli (bitişmeli) dildir. Fakat aynı durum Hint - Avrupa dillerinde de mevcut. Meselâ İslavca ile Lâtince arasındaki bir menşe birliği yok, fakat bünye itibarıyla, yapı itibarıyla birbirlerine benzerler. Umumi temayül Türkçe ile Moğolcanın aynı koldan gelmediği fakat yapı bakımından birbirlerine benzediği hususundadır. Ayrıca Cengiz İmparatorluğu zamanında ve daha sonraki zaman içerisinde

iki nısı kadar beraber buldukları için iki dilden birbirine karşılıklı kelimeler gitmiştir, yani kelime alışverişi olmuştur. Nitekim bugünkü (tay) ekiyle yaptığımız şeyler Moğolcadan gelmektedir. Türkçede böyle bir ek mevcut değildir, kurultay, sayıştay gibi. Bu kelimelerin kökü Türkçedir fakat eki yabancı olduğundan bu tip bir türetme yanlışır. Araştırıldığında bunun gibi bir hayli Moğolcadan geçmiş kelimeler olduğu görülür. Fakat bu hiçbir zaman menşe birliğini göstermez. Bunun üzerinde şunun için biraz fazla durdum: Avrupa'da bilhassa Amerika'da bir cereyan vardır. Türkçeyi ikinci, üçüncü plâna atmak için bir Altayistik meselesi ortaya çıkartılmıştır son yıllarda. Batı'daki Türkçe üzerine uğraşan bilgiler Türkçe türetmeyi bilmedikleri için daha ziyade bu sahadan kaçınıyorlar, daha ziyade Doğu Türkçesiyle bilhassa Moğolcaya la meşgul oluyorlar. Bu suretle «Türkçe diye bir şey yoktur, aslında bir Altay dili vardır, Türkçe onun bir koludur» diyorlar. Yapılan toplantılara eskiden Türkoloji toplantısı denirken şimdi Altayistik kongresi deniyor. Bu suretle Türkçeyi ikinci üçüncü plâna itmek, hattâ ismini bile zikrettirmemek istiyorlar. Tabii bunların hepsi maksatlı olarak yapılıyor. Bunları yapanların çoğu politik ve ideolojik olarak bir takım gruplara bağlı kimseler, hesaplı ve plânlı olarak hareket ediyorlar. Moğolcayla Türkçe arasında birtakım münasebetler var, bunu inkâr edemeyiz, fakat menşe birliği yok. Görüşler çeşitli, ilmi olarak araştırılır, birşey bulunabilir veya bulunamaz ayrı dâva. Fakat Türkçeyi Moğolcaya bağlamak ondan sonra da Türkçe diye birşey yoktur, eskiden Türkçe ve Moğolca'yı ihtiva eden dil vardır, ona Altayca diyebiliriz ve şimdiki yapacağımız ilmi araştırmalar Altayistik olsun, Türkolojik olmasın demek Türk kültürüne, Türk diline karşı hücumu geçmek demektir. Aslında bunu Avrupalılar yapıyorlar ve beş-altı yıldan beri her sene Altayistik kongresi toplanıyor. Halbuki Şarkiyat kongresi üç senede bir olurdu. Türkoloji kongresi müstakil olarak hiç yapılmadı. Altayistik önce başlarken masumane başlamıştı fakat arkasından bunun tamamıyla ideolojik ve maksatlı olduğu anlaşıldı. Şahsen ben hiçbir kongreye davetli olmama rağmen gitmedim. Çünkü maksatları aşikârdır. Gayeleri Türkçeyi bulunduğu büyük yerden indirmek ve arka plâna atmaktır. Bu bakımdan çok dikkatli olmamız gerekir.

SORU: Hititçe veya Sümerce ile Türkçenin benzerliği varmıdır?

CEVAP: Hititlerin Türklerin aslı olduğu söylenir, fakat yapılan araştırmalar gösterdi ki Hititçenin Türkçeye bir alakası yoktur, ne yapısı itibariyle ne kelimeleri itibariyle. Aslında Hititlerin de Türklerle alakasının olmadığı tespit edilmiştir. Fakat buna rağmen yine mektep kitaplarında Türklerin aslı Hititlerdir şeklinde şeyler yazılmıştır. Bu biraz da Türklerin Anadolu'ya çok önceden sahip olduğunu göstermek için yapıyor ilmi olarak. Hititlerin Türklerle alakasının olmadığı tesbit edilmiştir. Fakat bazı kazılardan anlaşıldığına göre 9. asırdan evvel de Anadolu'ya birçok Türk unsurlarının geldiği tespit edilmiştir. Fakat bunlar büyük kitle halinde değillerdir: Ama bir takım kalıntılardan Anadolu'da Türkçe menşeli, yani Orta Asya menşeli bir takım kavimlerin bulunduğu anlaşılıyor. Bu hiçbir zaman Hititlerin Türklüğünü ortaya koymaz. Hititlerin bir takım

kanunları ve yaşayış tarzları ele geçmiş bulunuyor, onları okuduğumuz zaman Hititlerin hiç de sahip oldukları bir millet olmadığını görürüz.

Sümerce'deki durum biraz daha karışık. Çünkü Sümerler'deki bir takım kelimeler Türkçeye benziyor. Fakat Arapçaya benzeyenleri de var. Onun için Sümerce'nin Türkçeye alâkalı olup olmadığı ve Sümerlerin Türk olup olmadığı da tartışmalıdır. Sümerler Hititlere nazaran Türklere daha yakındır. Avrupalı âlimler arasında da Sümerleri Türk sayanlar var, fakat bu konuda ele fazla bir vesika ve kaynak yok.

SORU: Diller nasıl meydana gelmiştir?

CEVAP: Dillerin meydana gelmesi meselesi bir faraziye. Fakat dillerin tasnifinde faraziye yoktur. Bir takım hususlara, yapısına vesaire bakılıyor ve birbirine yakın olan diller sınıflandırılıyor. Dilin menşei meselesi başlı başına ele alınması gereken bir mesele. Diller nasıl doğmuştur, ilk olarak hangi dil meydana gelmiştir, bundan hangileri türemiştir bu mesele tamamıyla ihtimalle ve faraziyeye dayandığı için üzerinde durmadım. Bu konuda çeşitli görüşler var. Bazı görüşlere göre bütün dünya dillerinin menşei Kafkas dilleridir. Fakat bunun ilmi ve mantıki olarak kabul edilebilecek bir tarafı yok yine bu nazariyeler içersinde bizim güneş dil teorisi de yer alır. Daha evvel Almanlar tarafından ortaya konan bir aynı dil teorisi var, bir de bizim buna benzetenek yaptığımız güneş dil teorisi var. Güneş dil teorisi de yine bir takım ilmi mülâhazalardan ibarettir. Bu teoricde bütün dillerin temeli Türkçedir, bütün diller Türkçeden çıkmıştır denilmekte ve bir takım harf oyunlarıyla bütün kelimelerin Türkçe olduğu ispata çalışılmaktadır. Bu teori 1936'larda ortaya atılmışsa da kabul görmemiş ve zamanla unutulmuştur. Yalnız bunun bizim için pratik bir faydası görülmüştür. Bilhassa 1934'den sonra ortaya çıkan ve Türkçe kökten gelmeyen ister Türkçeleşmiş olsun, ister olmasın bütün kelimeleri dilden atmak eğilimi güneş dil teorisiyle durmuştur, şöyle ki, madem ki bütün dillerin esası Türkçedir, o halde Arapça ve Farsça diye Türkçeden attığımız kelimeler uzak bir gelecekte Türkçeden gelmiş olabilir, ne diye bunları atalım denmiştir ve bu suretle özleştirme cereyanı normal mecrasına oturmuştur.

Güneş dil teorisi M. Kemal zamanında bir ara Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesinde okutulmuşsa da daha sonra kaldırılmıştır. Pek üzerinde durmaya değmez, çünkü teoriye dayanır, ispatı da yoktur. Avrupa'da da bu tip teorilere pek önem verilmez.

SORU: Dilde sadeleşme nasıl olur?

CEVAP: Dilde mühim olan kelimenin asli şekli ve asli manası değil kullanılışıdır. Çünkü dil canlı bir varlık olduğuna göre ölü kelimeler bir şey ifade etmezler. Kelime ancak cümle içerisinde bir manâ ifade eder, canlı olarak ortada görülürse bir manâ ifade eder. Onun için bize mühim olan şey dildeki kelimelerin asli şekilleri ve asli manaları değil, milletçe toplu olarak kullanılan umumî manâ ve umumî telâffuzdur. Nitekim bugün Arapça asıllı kelimelerin yüzde doksanını telâffuzda değiştirmişiz, artık onlar Türkçeleşmiş hattâ Araplara söylediğimiz zaman onu anlıyamıyorlar. Çünkü biz Arapça ve Farsçadan al-

diğimizi kelimele daima yeni bir manâ vermemişiz ama onu yeni bir kullanılış içersine almışız. Telâffuzları da değişmiş. Bilhassa Arapça kelimelerdeki (ayınlar), (halar, halar) vs.'nin telâffuzu Türkçede hep normal olarak yapılmıştır. Birçok kelimelerde telâffuzla birlikte manâ da değişmiştir. Meselâ «serbest» demek Farsçada başı bağı demektir, halbuki Türkçede hür anlamına gelir. Bir kelimeyi halk kullanıyorsa yani bu kelime canlı ise bunu kimse değiştiremez, meselâ «şartı» atıp da yerine «koşul», «sebeb»i atıp da yerine «neden» denemez. Bunlar münevver arasında biraz yayılır gibi oluyor fakat köye gittiğimiz zaman halk çocukluktan beri ne duymuşsa onu konuşuyor, dolayısıyla bu yeni kelimeler halk arasında tutulmuyor.

SORU: Türkçe zengin bir dil mi, değil mi?

CEVAP: Türkçe iddia edilenlerin aksine zengin bir dildir. Zengin bir dil demek ifade kudreti fazla olan dil demektir, kelime sayısı fazla olan dil demek değildir. İfade kudreti nasıl fazla olabilir. Bir kere deyimler çok olacak, bir kelime etrafında çeşitli deyimler doğmuş olacak, ikincisi fiillerdeki kipler fazla olacak. Bu bakımdan Türkçeyi ele alırsak Türkçe deyimler bakımından dünyanın en zengin dilidir. Meselâ hikâye ve rivayet şekli Türkçeden başka dilde mevcut değildir. Türkçenin eksikliği kelime hazinesi yönündendir. Kelime sayısında ise şöyle bir durum var; Türkçe çok geniş bir coğrafi sahaya yayılıyor ve tarihin içersinden geliyor. Bu bakımdan çeşitli lehçelere ayrılıyor, tabii, her lehçenin de ayrı bir dil hazinesi, dil kadrosu oluyor. Meselâ eski Türk devletlerini alalım. Orhun kitabelerinden başlayacağız, ondan sonra Uygurca metinler gelecek daha sonra da Kutadgubilig devresi gelecek. Bu devreleri alırsak kelime sayısı belki on bindir. Fakat bu onbin kelimedenden bugüne gelen belki bin kelime değildir. Demek ki bir kısım kullanıştan düşmüş. Bunun dışında Osmanlı Türkleri içersinde çok zengin bir edebî dil meydana geliyor, fakat malzemenin bir kısmı Arapça, Farsça asıllı kelimeler oluyor. Dili sadeleştirme ceryanı ortaya çıkınca bunları atıyor. Bu sefer de kelime hazinesi daralmış oluyor. Bunları atarken yerine yeni kelimeler konuluyor, hattâ bazen konulamıyor, bu yüzden de dil zenginleşmiyor, aksine fakirleşiyor. Bizim için de eksiklik bilhassa şurada görülür: Meselâ Batı dillerinden tercüme yaptığımız zaman bir takım mefhumlara ve bir takım ilmi istilahlara öztürkçede karşılık bulamıyoruz. Yani bizim noksanımız terimler meselesidir. Terimlerin Türkçeleştirilmesi ve yeniden terimler yapılması lâzımdır. Bunun dışında Türkçenin ifade gücü diğer büyük dillerinkinden az değildir. Gerek deyimleriyle gerek fiilleriyle Türkçe son derece zengin bir dildir.

Eş anlamlı kelimeler dili zenginleştirmez ancak arada nüans olursa zenginleştirir. Bu bakımdan dil kelimelerin müteradit eri ile ölçülmez. Ancak bunlar arasında manâ farkı olursa az da olsa nüans farkı olursa o zaman

bunlar dili zenginleştirir. Meselâ Osmanlıca'da güneş manâsına gelen birçok kelime var: Şems, hürşit, afitap bu kelimeler arasında hiç bir fark yoktur, bu durum dilin zenginliğini göstermez fakat kalp ve yürek öyle değil, birisi maddî, diğeri manevî alanda kullanılmıştır. Sonra menfileri de değişik anlam taşır, kalpsiz merhametsiz, yüreksiz; korkak anlamına gelir. Görüldüğü üzere kalp ile yürek kelimelerinin anlamları arasında nüans farkı vardır, bunun için kalp ve yürek kelimelerinden biri atılmaz, çünkü him anlamları farklı hem de etraflarında bir ok deyimler var. Orhun kitabelerinden bugüne kadar bütün Türk lehçelerini içersine alan bir lûgat yapsak bizim de belki 150 bin kelitemiz olur. Bundan da vazgeçip Türkiye Türkçesinin bir lûgatını meydana getirmek istesek içersine şunları almamız gerekir: Selçuklu Türkçesini içersine alan Selçuklu Türkçesi, klâsik Osmanlıca, yeni Osmanlıca, bugünkü modern Türkçe ve bir de halk ağzları bütün bunlar itibar alınınca 100 binin üzerinde kelimeyi havi bir kelime hazinemiz olur.

Bazı diller küçük milletlere mahsustur, mevzii bir sahada kalmıştır. Bir de büyük devletlerin, imparatorluk kurmuş milletlerin dilleri vardır. Elbette imparatorluk içersinde çeşitli camialar olduğuna göre bunlar arasında karşılıklı alış-verişler olabilir. Bütün imparatorluk kurmuş olan milletlerin dilinde başka dillerden gelen kelimeler olabilir. Türkçe imparatorluk dilidir. Fakat imparatorluk içersindeki bağlı milletlerden Türkçeye geçmiş kelime hemen hemen yok gibidir. Yani Yunancadan, Sırpçadan Türkçeye geçmiş kelime yok gibidir, buna rağmen biz onlara vermişiz.

İlmi bir tasnifle, küçük dil, bir milletin dili veya imparatorluk dili diye bir ayırım yapmak lüzumsuzdur.

Bir dilin diğer dillerden kelime alması normaldir. Bütün büyük dillerde bu görülür. Meselâ Fransızca'yı ele alalım. Fransızların esası Franklardır. Fakat Fransızcadaki kelimelerin büyük bir kısmı Lâtince, biraz da Grekçedir. Fransızca'da Franklardan kalmış olan kelime sayısı 200 bile değildir. Türkçeden Fransızcaya geçmiş olan kelime sayısı 200'den fazladır. Halbuki Fransızca müstakil bir dil olarak gelişmiştir.

Bu bakımdan diller arasında kelime alış-verişi olması normaldir. Mühim olan bir dilin kaidelerinin öbür dile girmiş olmasıdır. Yani bir dile öbür dilden kelime alınabilir, yalnız gramer kaidesi alınmaz.

Osmanlıca'da Arapça ve Fransızca'nın bir çok gramer kaidesi de vardır. Kelimeyle beraber isim tamlamaları alınmış, sıfat tamlamaları alınmış, birleşik sıfatlar alınmış, çoğul yapma şekli alınmıştır, mühim olan bunların temizlenmesidir. 1920'lerden sonra yazı dili normal hale dönmüştür.

iki
ne
olr
ler
cu
Tü
me
ca
za
iç
bi
iç
la
ti
n
la
t
d
l
r
z
l
c

MFTB
Millî Türk Talebe
Birliği

TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Üniversite öğrenci ve öğretim üyeleri için
Amatör — Profesyonel

Şoför Ehliyet Kursları

Bütün muameleler Müdürlüğümüz tarafından yürütülür.

Adres: Millî Türk Talebe Birliği Trafik Eğitim Müdürlüğü Babiâli Cad. No: 37 CAĞALOĞLU-İSTANBUL
Tel: 26 69 24 / 6

MİLLÎ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
TURİZM VE DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

AVRUPA TALEBE
TRENLERİ

HER ÇARŞEMBA VE CUMARTESİ

* **Münih Londra Atina**
Kopenhag ve Tahran

Seferleri ile Türk Talebelerinin hizmetindedir.
Adres: M.T.T.B. Turizm ve Dış Temaslar Müdürlüğü
Babiâli cad. No: 37 - Cağaloğlu/İstanbul Tel.: 26 69 27/9

mttb gençlik bülteni

HABER — YORUM — AKSIYON

MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİNİN 15 GÜNLÜK NEŞİR ORGANIDIR

İSTANBUL — 1 KASIM 1972

SAYI : 28

MTTB Sosyal ilimler Enstitüsü Yemeği

Yeni ders yılına hızla hazırlanan sosyal ilimler enstitüsü geçtiğimiz hafta cumartesi günü bütün enstitü öğretim üyelerine bir yemek verdi. Tarihi bir dekor ile süslenmiş Topkapı Sarayı'nda bulunan Konyalı lokantasına verilen yemeğe bütün hocalar davet edilmiştir. Sosyal ilimler Enstitüsü'nün yeni ders yılı programının görüldüğü yemekte, hocalar Enstitü hakkında çeşitli görüşlerini açıklamışlardır. Yemek büyük bir samimiyet havasında başlamış ve yapılan çeşitli konuşmalarla devam etmiştir. Yemekte bir konuşma yapan Genel Başkanımız mer Öztürk Enstitünün geçen ders yılında yapılan dersler, Enstitüye gösterilen rağbet hakkında bilgiler vermiştir. Konuşmanın bir bölümünde Milli Türk Talebe Birliği'nin çalışmaları konusunda açıklama yapmıştır. MTTB'in genel merkezden başka Erzurum ve İzmir İcra Komitesi Başkanlıklarının Trabzon, Kayseri, Konya temsilcileriyle on altı vilâyette bulunan Orta Öğretim Temsilciliklerinin yapmış oldukları faaliyetleri açıklayarak izah etmiştir. Geçtiğimiz dönem içinde genel olarak ihtisas komisyonlarının faaliyetleri hakkında geniş olarak bilgi veren genel başkanımız 1971 yılında federe olan spor kulübümüze bin beşyüz sporunun kayıtlı olduğunu 500 tanesinin halen lisanslı olduğunu, kulübümüze kayıtlı sporcularımızın basketbol, voleybol, kenpo-krate, judo, masa tenisi, halter, boks, atletik jimnastik, güreş dallarında çalıştığını sözlerinde belirtmiştir. Geçen devre içinde büyük faaliyet gösteren eğitim müdürlüğünün üniversite imhanelerine hazırlamak için binlerce gence kurslar açtığı ve bu kurslar sayesinde binlerce gencin her köşe başında açılan, talebeyi türlü vaatlerle aldatan ve fahiş ücretler alan özel dersanelerin tuzağına düşmekten kurtarılmasını belirtmiştir. Genel Başkanımız şöyle devam etmiştir: Türkiye'de okuyan ve bir de okumayan gençlik kitleri vardır. Bu gençliğin bin türlü dert ve problemleri vardır. 1969 senesinde MTTB nin yapmış olduğu teklifle kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı isminin başında bulunan gençlik kelimesiyle uzaktan ve yakından hiç alakadar olmamıştır. Sadece spordan başka hiçbir şeyle uğraşmayan koskoca Bakanlık adetâ Türkiye'deki bütün gençlerin problemlerini halletmiş görünmektedir.

Sporu da esasen, spor olarak yapan spor kuruluşlarında hiçbir yardımcı olmayan Spor Bakanlığı, sırtını devlete dayamış bulunan, devletin yapmış olduğu tesisleri
(Devamı 16. Sahıyede)

Dr. ASİSTAN ALPER YÜCETÜRK'Ü KAYBETTİK

Alper Yüçetürk

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, İstatistik Kürsüsünde Dr. Asistan olan Mehmed Alper Yüçetürk yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak Hakını rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi Beyazıt Camiinde hocaları, talebeleri ve arkadaşları tarafından kaldırılmıştır.

Rahmetli Hocamız 1935 yılında Bolu'nun Salıbey Köyünde doğmuş, Galatasaray Lisesini bitirdikten sonra yüksek tahsilini 1962 de İktisat Fakülte'sinde tamamlamış ve aynı okula asistan olmuştur. Evli ve iki çocuk babası olan hocamız, İngilizce ve Fransızca bilmekte idi. Kendisine Allah'dan rahmet, ailesine ve arkadaşlarına baş sağlığı dileriz.

Akademiye Hazırlama Kurslarımız Sona Erdi

Bu yıl ilk defa lise mezunlarından ayrı bir imtihanla Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri ile İktisadi ve Ticarî İlimler Akademilerine alınacak Sanat Enstitüsü ve Ticaret Lisesi mezunları için açtığımız Akademiye Hazırlama Kurslarımız 2 ekimde sona ermiştir.

Eğitim Müdürlüğümüz 10 ekimdeki genel imtihana hazırlık olmak üzere, kursiyerlerimize 5 ekime kadar umumî bir test imtihanı yapmıştır. Test imtihanı sabah 9.00 da başlamıştır. Matematik, Fizik, Kimya, Elektrik Bilgisi, Teknik Resim ve Edebiyat derslerini ihtiva eden test sorularıyla kursiyerler ter dökmüşlerdir. Test imtihanında 170 soru sorulmuş ve 4 saatlik müddet tanınarak saat 13.00'te imtihan bitmiştir. (Devamı 3. Sayfada)

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

- 1 — BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ
 - Neşriyat Bürosu
 - Haber Bürosu
 - Araştırma Bürosu
 - Teksir Bürosu
 - Reklam ve Propaganda Bürosu
 - Fotoğraf Bürosu
- 2 — DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ
- 2 — EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
 - Lisan Okulu
 - Fen Okulu
- 4 — FOLKLOR VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ
- 5 — FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ
- 6 — İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ
- 7 — KİTAP KULÜBÜ
- 8 — KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ
 - Seminer Komisyonu
 - Konferans Komisyonu
 - Münazara Komisyonu
 - Gezi Komisyonu
 - Tarihi Günler Komisyonu
- 9 — KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ
- 10 — MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ
- 11 — ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ
 - Eğitim Reformu Komisyonu
 - Yurtlar Komitesi
 - Orta Öğretim Komitesi
 - Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
 - Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu
- 12 — SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ
- 13 — M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ
- 14 — SINEMA KULÜBÜ
- 15 — TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ
- 16 — TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ
- 17 — TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
- 18 — TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL BAŞKANLIK

- Babıali Cad. 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- İ.D.M.M.A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 1767

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI TEL: 27206

- İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü: Mehmet Tekelioğlu
Dizgi ve Baskı : ÖZDEMİR BASIMEVİ Tel: 26 87 87

Tel: Santral : 26 69 24 — 27 87 13
Genel Başkanlık : 26 36 74

AKADEMİYE HAZIRLAMA KURSLARIMIZ SONA ERDİ

(Baştarafı 1. Sayfada)

Aynı gün öğleden sonra saat 14.30 da «Orta öğrenime veda çayı» düzenlenmiştir. Veda çayında bir konuşma yapan genel başkanımız Ömer Öztürk gençlik meselelerine eğilmiş, M.T.T.B. nin faaliyetleri hakkında ayrıntılı bilgi vermiş ve yapılan toplantının kursiyerlere veda toplantısı olmadığını, bundan sonra Türk gençliğinin çözüm ekleyen meselelerinde omuz omuza çalışması lâzım gelişimini belirtmiştir. Veda toplantısının «Orta öğrenime veda» niteliğinde olması dileğinde bulunarak sözlerine son vermiştir.

Daha sonra matematik öğretmenimiz Ayhan Okyar, fizik öğretmenimiz Önal Ergenekon konuşmuşlar; M.T.T.B. nin türlü engellere rağmen faaliyetlerine devam etmesini büyük başarı kabul ettiklerini, ticari gayeyle kurulmuş özel dersanelerin talebeyi soyduklarını, çeşitli garantiler, otomobil, Avrupa seyahatleri gibi vaatlerle kandırıldıklarını belirtmişlerdir. M.T.T.B. Eğitim Müdürlüğünün imkânları nisbetinde bu soygunun önüne geçmeye çalıştığını söylemişlerdir. Daha sonra sabah yapılan sınavların neticeleri okunmuş. İlk 25'e giren arkadaşlara çeşitli kitaplar armağan edilmiştir. Fıkralar anlatılmış, sohbetler yapılmış ve toplantı saat 16.30'da sona ermiştir.

TOPKAPI SARAYI GEZİSİ

10 ekimde imtihana giren sanat enstitüsü ve ticaret mesleği mezunu arkadaşlara İstanbul'un görülmeğe değer tarihi ve tabii güzelliklerini göstermek amacıyla 2 günlük bir gezi tertip edilmiştir. 11 ekimde Topkapı Sarayı (M.T.T.B. Turizm Müdürlüğü rehberleri refakatinde gezdirilmiştir. Topkapı Sarayı gezimiz 4 saat sürmüş, rehberler tarihi zenginliğimizin çeşitli devrelerine ait eşyalar hakkında, Anadolu'nun çeşitli yerlerinden gelen arkadaşlarımızı aydınlatmışlardır.

2. gün yine rehberler refakatinde motorla Boğaz gezisi yapılmıştır. Rehberler Boğazla ilgili tarihi menkıbeler anlatmışlardır. Gezi akşama kadar devam etmiştir.

Eğitim Müdürlüğünün tertip ettiği kursların bitiminde verdiği veda çayından bir an..

Üniversiteye Girecek Gençlerin Çilesi.

1916 senesinden beri Türk Yüksek Tahsil Gençliğine başarıyla hizmet eden, bu hizmetini bütün vatan sathında sürdüren, Türkiye'nin yegâne talebe teşkilatı olan kuruluş Milli Türk Talebe Birliğidir. Yıllardan beri ana gayesi olan hizmeti bütün Türk gençliğine götürmüş, onun derhterini, meselelerini çözümlemek için imkânları nisbetinde çalışmıştır. Bunu bu günde başarıyla sürdürmekte, bu yüzden de Türkiye'nin tek Milli Talebe Kuruluşu olarak bütün gücü ile ayakta durmaktadır.

Milli Türk Talebe Birliği, ana ve iç tüzüğünün vermiş olduğu yetkiye dayanarak teşkilatımızın kendi tabii üyesi olan yüksek tahsil gençliğinin her çeşit imkânsızlıklarını karşılamaya çalışmaktadır. Bu cümleden olarak Sosyal İlimler Enstitüsü, folklor ve müzik enstitüsü, tiyatro okulu, sekiz dalda faaliyette olan spor kulübü (federasyon olmuştur), Turizm ve Tanıtma Bakanlığı ile ortaklaşa rehber yetiştirme kursları tertipleyen ve kurs sonunda Bakanlıkça tasdikli diploma ve rehber kartı veren Turizm Müdürlüğü, Kitap Kulübü, Sinema Kulübü ve bilindiği gibi diğer faaliyetlerimiz sıralanabilir. Devletimiz memleketimizin diğer bütün eğitim meselelerini ve gençlik sorunlarını halletmiş durumda değildir. Bugün üniversiteye girmek için yüzbinin üstünde talebe müracaat etmiş bulunmaktadır. Bu kadar talebenin ancak yirmi bine yakını üniversiteye girebilme imkânına sahiptir. Bu duruma göre büyük miktarda öğrenci yüksek tahsile devam edebilme imkânından mahrum edilmiş bulunmaktadır.

Şurası da bir gerçektir ki; memleketimizde bulunan lise ve dengi okullarda yetişme imkânları eşit değildir. İşte bizim gayemiz bu eşitliği asgari manada da olsa gidermek, memleketimizin ayrı liselerinde yetişen fakat aynı şartlar altında imtihana tutulan öğrencileri eksik oldukları konularda yetiştirerek imtihanlara eşit şartlar altında girmelerini sağlamaktır. Böylece biz meseleye adalet ölçüleri dairesinde bir hal yolu bulmuş oluyoruz.

Devletimizin asli görevlerinden olan eğitimde yetişme eşitliği, devletimiz tarafından malesef sağlanamamaktadır. Bu sebeplerden teşkilatımızın bu görevi ana ve iç tüzüğümüzün yüklendiği bir vazife olarak yerine getirdiğine inanıyoruz. Üniversiteye girecek olan gençlerin eşit şartlar altında orta öğrenim yapması, çok az miktarda öğrencinin üniversiteye alınması gibi olaylar öğrenci ve öğrenci velilerini müşkül duruma sokmaktadır. Bu durumdan istifade etmek isteyenler saf temiz öğrencileri çeşitli vaadlerle çeşitli yalanlarla kandırarak onları âdeta soymaktadırlar. Aciz durumda kalan, tutunacak bir dalı olmayan çaresiz genç hazırlanan bu tuzaklara kolayca düşmekte ve sömürülmektedir. Öğrencilere verilen vaadler o kadar ileriye gitmektedir ki; adeta onun üniversiteye girmesini devletin adını da vererek (Devlet kontrolünde) ve hatta kurslarına katılanların üniversiteye mutlaka gireceklerini, üniversiteye girmeden önce üniversitenin yolunun (.....) dershaneye (Devamı 4. Sayfada)

ÜNİVERSİTEYE GİRECEK GENÇLERİN ÇİLESİ

(Baştarafı 3. Sayfada)

sından geçtiğini hiç çekinmeden cüretle söylemekte ve açıkça ilân etmektedir.

Bu cümleden olmak üzere hergün her köşe başında yeni bir dersane açılmaktadır. Bu bile durumu izah etmeğe yeter...

Milli Türk Talebe Birliği kuruluş gayesi itibariyle tahsil gençliğine hiçbir menfaat gözetmeksizin hizmet eden bir kuruluştur. Teşkilâtımız ihtisas komisyonları kendi ihtisas alanlarında tüzüğümüz hükümlerine uyarak faaliyet göstermektedirler. İhtisas komisyonlarının bütün faaliyetleri gençliğin boşluğunu dolduracak gençliğin eksik olan yönlerini tamamlayacak şekildedir. İhtisas komisyonlarımız gençliğin ihtiyacı olan, bedeni ve sosyal çalışmalar yapmaktadırlar.

Kültür, kitap, folklor, turizm, spor, trafik, öğrenci meseleleri v.s. ihtisas komisyonları gibi faaliyet gösteren ve esas mevzuyu teşkil eden eğitim komisyonumuz yüksek tahsil gençliğine yabancı dil kursları, ayrıca yüksek matematik, ticari matematik, malî cebir, muhasebe, fizik, kimya gibi derslerden kurslar tertiplemektedir. Ayrıca tahsil hayatlarında başarılı olmalarını sağlamak için, hem boş zamanlarını değerlendirmek hem de maddi imkân bakımından yoksun olan gençliğe yardımcı olmak için diğer dallarda yardımcı kurslar tertiplemektedir. Bütün bu faaliyetler milli bir kuruluşun vakarına yakışır bir şekilde tertiplenmekte ve talebelerin azamî faydalanmalarını sağlamaktadır.

Bu kurslar sayesinde yarının öğretmenleri olacak, eğitim ordusunda görev alacak yüksek tahsil gençlerine kurslarımızda öğretici olarak kendilerini yetiştirmeğe, bilgilerini ve tecrübelerini artırma imkânını sağlamış bulunmaktadır.

Eğitim komisyonunun yukarıda anlatılan faaliyetleri teşkilâtın kuruluş amacı itibariyle tamamen fahri olarak yapılmakta hiçbir suretle ücrete tabi tutulmamaktadır.

Anayasanın amir hükmüne göre Türkiye'de eğitim ve öğretim paralı değildir. İşte bundan dolayıdır ki Türkiye'de bir ticari müessese haline geldiği gerekçesiyle özel yüksek okullar Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılma cihetine gidilmiştir. Eğitim ve öğretimin parasız olması hiç olmazsa ticari gayede olmaması icap eder. Bugün ise şu bir gerçektir ki; Üniversite hazırlama kursları adı altında açılan ticarethanelerde öğrenci gayri müsait şartlar altında çok fahiş ücretlerle ve her türlü vaadlerle aldatılmaktadır. Kanunen bu müesseselerin kapatılması icap eder.

Biz ise tabii üyemiz olan yüksek tahsil adayı genç arkadaşlarımıza hiçbir ticarî gayeyi hedef almadan hizmet ediyoruz. Bu hizmetimizi her zaman gururla ve açıkça ispat edebiliriz. Her ayrı sene Anadolu'dan gelen binlerce Türk gencine teşkilâtımızda her türlü imkânlar sağlanıp, onların yurt, yemek, bedeni ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak bir kültür yuvası olan teşkilâtımızda zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmekteyiz.

Talebe Turizmi ve MTTB Turizm Müdürlüğünün Faaliyetleri

Bir memleketin kalkınmasında turizmin işgal ettiği mevkiin ne kadar mühim olduğu bugün herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Turizm memleketimizdeki en gelişmiş sektörlerdendir. Talebe turizmi ise memleketimizde bugüne kadar tam mânasıyla tatbik edilememiştir. Bunun şüphesiz çeşitli sebepleri vardır. Lâkin bu çeşitli sebeplerimiz için bir engel teşkil etmemekte sadece talebe turizmi alanında yapacağımız faaliyetlerin hızını biraz yavaşlatmaktadır.

Talebe turizmi geleneksel turizm anlayışından farklıdır. Geleneksel turizm daha ziyade eğlence, dinlenme ve sefahat gayesini güttüğü halde talebe turizmi eğitim, daha esaslı bir faktör olarak görülür ve talebe turizminde eğitim, eğlenme, dinlenme ve seyahat faktörlerinden daha ağırdır. Gaye, dünya talebelerinin biraraya gelerek birbirleriyle tanışıp kaynaşmaları, fikri ve kültürel müteadelelerde bulunmalarıdır. Turizm otoriteleri talebe turizminden dünya sulhü için ilk ve en önemli adım diye bahsetmektedirler.

Yurdumuza gelen turistlerin sayısı 1971 yılı istatistiklerine göre 900.000'den fazladır. Ve bu rakam 1972'de 1.000.000'ü geçmiştir. Bunun büyük ekseriyetini talebeler teşkil etmektedir. Gelen talebeler, geldikleri yerlerimizde de diğer dünya ülkelerindeki imkânlardan faydalanmak istemektedirler. Ekseriyetle şehir turları, ucuz seyahat imkânları, ucuz geceleme imkânları, talebe kartları, informasyon, talebe sigortaları ilk faydalanmak istedikleri imkânların başında gelmektedir. 1970 yılında Türkiye'de turizm müessesesi belgeli otel yatakları sayı 32.110 iken (hostel - Oberj) talebelerin kalabileceği geceleme tesislerinin toplam yatak sayısı sadece 868'dir. Bunun talebe turizmi açısından ne kadar menfi bir netice olduğu meydandadır. Talebe olmayan turistlerin yurdumuza da ortalama geceleme müddeti yedi gün iken talebelerin geceleme sayısı mevcut tesislerin yetersiz oluşu yüzünden bunun çok altına düşmektedir. MTTB Turizm Müdürlüğü yurt sathındaki büroları vasıtasıyla çeşitli şehirlerde talebe yurtlarıyla anlaşarak talebenin ortalama geceleri sayısını yükseltmektedir. MTTB Turizm Müdürlüğü şartları çok zor olan bu ortamda hizmete atılmıştır. Yurdumuza gelen talebelere diğer ülkelerde konulan hizmetler aynen sunmaktadır. Talebeler için turlar tertiplemek onlara ucuz seyahat, ucuz geceleme temin etmekte, seyahat hatleri ile ilgili her çeşit malûmat ve broşür vermek talebe haklarından faydalanmaları için talebe kartı vermektedir. Bütün bu sunduğu imkânlar vasıtasıyla talebe turistlerin günlük harcamasını Avrupa ülkelerinininkinin 1/3 kadar olan bu farkı kaaptmaya çalışmaktadır.

Müdürlüğümüz talebe arkadaşlarımızın bilgi, görüş ve kültürünü artırarak onları tek yönlü olmaktan kurtarıp çok yönlü olmalarını temin maksadıyla bütün yıl boyunca müteaddit defalar yurt içi, yurt dışı gezileri tertiplemektedir. Arkadaşlarımızın yaz aylarında okul yorgunluğunu

loğunu gidermeleri, tam mânasıyla dinlenmeleri ve bu arada yabancı ülkeleri görebilmeleri maksadıyla Avrupa ülkelerinde çalışma kampları düzenlemektedir. Yurt dışına turist olarak gitmek isteyen arkadaşlarımız için talebe trenleri seferleri tertiplemektedir. Yurt dışına çıkacak arkadaşlarımıza her türlü malûmat verilmekte. onların yurt dışında zorlukla karşılaşmalarını temine çalışmaktadır.

14. DEVRE AMATÖR REHBER KURSU AÇILIYOR

Müdürlüğümüzün gayesi yukarıda kısaca bahsettiğimiz hizmetleri geliştirmek, yapacağımız daha teşkilâtlı ve başarılı çalışmalarla talebe turistin yurdumuza daha fazla döviz bırakmasını temin etmek, her sene gelen yabancı talebelerin sayısını ve kişi başına bıraktıkları döviz miktarını artırmak ve nihayet yapılan hizmetlerle yurdumuzdan memnun ayrılan turistin haricte memleketimiz hakkında müspet propaganda yapmalarını temin etmektir.

Aynı zamanda Türk talebelerinin en ucuz şekilde yurt dışına çıkabilmeleri, orada en ucuz şekilde tatillerini geçirebilmeleri ve tatilleri müddetinde bilgi, görgü ve kültürlerini artırmalarını temin de ana gayelerimizdendir. Talebe turizminin daha rasyonel bir şekilde tatbik edilebilmesini temin edecek ihtisas sahibi idealist eleman yetiştirmek için amatör tercüman rehber kursları açmıştır. 14. devre amatör tercüman rehber kursları da bundan önceki devrelerde olduğu gibi adı geçen ihtisas sahibi idealist kadroyu yetiştirmek amacıyla tertip edilmiştir.

14. devre amatör tercüman rehber kursu 6 Aralık 1972 tarihinden 13 Mayıs 1973'e kadar devam edecektir. Dersler çarşamba günleri saat 16.30'da, Cumartesi günleri 4.30'da başlar. Kayıtlar 24 Kasım akşamına kadar her gün 9.00 - 18.00 arasında «MTTB Turizm ve Dış Temaslar Müdürlüğü, Babiâli Caddesi No: 37 Cağaloğlu - İstanbul» Tel: 26 69 24/9 - 27 87 13/9) adresinde yapılacaktır.

Katılma şartları :

- 1 — Türk vatandaşı olmak
- 2 — Lise veya dengi bir okuldan mezun olmak
- 3 — En az bir yabancı dili iyi bilmek
- 4 — 25 TL. kayıt harcı yatırmak
- 5 — 4 adet vesikalık resim vermek
- 6 — Giriş imtihanlarını kazanmak.

NOT: Giriş imtihanları yazılı ve sözlü olarak umumi kültür ve yabancı dil konularında yapılacaktır. Giriş imtihanları 25 Kasım 1972 cumartesi (Yazılı) 14.30 ve 26 Kasım 1972 pazar (Sözlü) 10.00'da MTTB'de yapılacaktır.

Kurslarda Türk - İslâm, Selçuk, Bizans, Roma, Hitit ve Yunan medeniyetleri detaylı olarak öğretilmektedir. Memleketimizin tarihî ve turistik yerlerine geziler tertip edilecek, incelemeler yapılacaktır. Ayrıca programda belirtilen günlerde İstanbul'un camileri, sarayları ve turistik yerlerine inceleme gezileri yapılacaktır. Dersler Üniversite öğretim üyeleri, arkeologlar ve mütehassıs elemanlar tarafından verilecektir. Amatör tercüman kursları parasızdır. Kursiyer arkadaşlara kurs devresi boyunca müze ve benzeri yerlere ücretsiz girebilme ve incelemeler yapabilmelerini temin maksadıyla «Kursiyer Kartı» verilecektir.

Kurslara devam edip, bitirme imtihanında muvaffak olanlar yaz aylarında MTTB Turizm Müdürlüğü vasıtasıyla, yurdumuza gelen yabancı talebelere enformatörlük organizatörlük ve rehberlik yapacaklardır. Böylece staj devrelerini tamamlayıp yaz sonunda Turizm ve Tanıtma Bakanlığı İstanbul Bölge Müdürlüğünden tasdikli kart ve diplomalarını alacaklardır.

Katılma şartlarında belirtilen hususiyetlere sahip bütün arkadaşlarımızın Türk talebe turizmine hizmet etmek için Amatör Tercüman Rehber Kurslarımıza katılmaya davet ederiz.

MTTB Merkez Orta Öğrenim Komitesi 5. Faaliyet Dönemine Başladı

MTTB Merkez Orta Öğrenim Komitesi 7 ekim 1972 cumartesi günü yaptığı tanışma çayında 1972-73 dönemi faaliyetine başlamıştır. Cağaloğlu MTTB salonunda yapılan ve büyük bir orta öğrenimli talebe kitlesinin hazır bulunduğu «Tanışma Çayını» MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk bir konuşmayla açmıştır. Orta Öğretim Komitesi'nin aynı ideale gönül vermiş orta tahsil talebesi gençlerin fikirlerini, güçlerini birleştirmek arzusundan doğduğu ve bu sene 5. yılını idrak ettiğini belirten genel başkanımız, eğitim sistemimizin gençlere kültür ve bilgi vermediğini, kafası çalışan insan değil papağan gibi ezberci kafalar yetiştirdiğini MTTB orta öğrenim komitelerinin çeşitli kültürel ve sportif faaliyetlerle bu eksikliği gidermeye çalıştığını söylemiştir.

Bugün İstanbul'dan başka onbeş vilâyette daha MTTB Orta Öğrenim Komitesi bulunduğunu ve bunların bütün imkânlarıyla orta öğrenim gençliğinin hizmetinde olduğunu ifade eden Ömer Öztürk, pek yakında yurdumuzda MTTB Orta Öğrenim Komitesi bulunmayan bir tek vilâyet dahi kalmıyacak MTTB'nin bu hizmetinden bütün Türk Orta Öğrenim gençliği faydalanacaktır, diyerek sözlerini tamamlamıştır.

MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk'ün konuşmasından sonra MTTB folklor ekibinin gösterileri ilgiyle izlenmiştir.

Daha sonra konuşan MTTB Merkez Orta Öğrenim Başkanı Bülent Katkak Orta Öğrenim Komitesinin şimdiye kadar yapmış olduğu faaliyetleri özetlemiştir. Orta öğrenim komitesinin «Hergün dünden ileri» prensibine göre hareket ettiğini söyleyen Bülent Katkak, «Bu faaliyet döneminde geçen sene yapılan liselerarası şiir okuma ve liselerarası kompozisyon yarışmalarının bu sene çok daha mükemmel yapılacağını ve bunlara ilâveten bu yılki programlarında liselerarası bilgi yarışması ve resim yarışması, sportif turnuvalar olduğunu belirtmiştir. «Geçen sene yapılan film-fotoğrafçılık, anket, tiyatro, kütüphane, güreş, karate, judo çalışmalarının bu yıl da yapılacağını, ay-

reca bu yıl MTTB Orta Öğrenim Komitesi basketbol ve voleybol takımlarının kurulduğunu, gezi kolunun «Şhri-mizi tanıyalım» ve «Yurdumuzu tanıyalım» programları tertiplendiğini ve bu gezilerin ücretsiz olacağını söylemiş gayemiz lise ve dengi okul talebelerine faydalı olmak, on-ların gizli kalmış kabiliyetlerinin geliştirilmesine yardım-çı olmak ve her türlü meseleleriyle ilgilenip çözüm yolu bulmaya gayret etmektir. Her an bütün Türk orta öğre-nim gençliğimizin hizmetindeyiz, diyerek sözlerini bitir-miştir.

Tanışma çayı okunan şiiirlerle ve misafirlere yapılan ikramla son bulmuştur.

Diğer taraftan MTTB Merkez Orta Öğrenim Komite-si ders programı, not cetveli, takvim ve cetvel ihtiva eden bir kart bastırmıştır. Elli bin adet bastırılan kart bütün lise ve dengi okullarda dağıtılacaktır.

«Öğrencinin El Kitabı»

Öğrenci Meseleleri ve Basın - Yayın Müdürlüğümüz müstereken bir komisyon kurarak Öğrencinin El Kitabı'nı yeniden hazırladılar. 1971-1972 öğretim yılı için İstanbul'daki üniversiteler ve yüksek okullar hakkında hazırlamış-tık. Bu yıl hizmetimizin memleketimizdeki bütün üniver-site ve yüksek okulları içine almasının daha faydalı ola-bileceğini düşündük. Bu sebeple genişletilmiş ve birtakım ilâveler yapılmış olarak tekrar bastırıyoruz.

Bugün için üniversite adayı her arkadaşımız birçok problemlere karşı karşıyadır. Bunların en başında, hiçbir liseli talebeni nüniversite ve yüksek okullar hakkında ge-rekli bilgisinin bulunmayışı, ayrıca öğretim sistemimizde «Karakter eğitimi» nin olmaması da göz önüne alınırsa, kendi kabiliyet ve hasletlerini tanıyamamış, gireceği ok-ul hakkında da hiç bir bilgisi olmayan talebenin okul se-çiminde yapacağı tercih ne derece isabetli olacaktır?

Bu probleme kendi imkânlarımız nisbetinde çözüm yolu bulabilmek amacıyla böyle bir kitap çıkarmaya ilk defa geçen sene teşebbüs ettik. Çıkardığımız kitabın da-ha yararlı olabilmesi için bu yıl çok daha geniş hazırla-mayı düşündük. Bir komisyon kurarak derhal faaliyete geçtik. Teşkilâtımızın şubesi bulunan yerlerde onların yardımıyla, şubemiz bulunmayan yerlere de bizzat gide-rek okulun özellikleri, burs, kredi, yurt imkânları hak-kında hayli bilgi topladık, bunları düzeltip bir sıraya ko-yarak Öğrencinin El Kitabı'nın 2. baskısını hazırladık.

M.T.T.B. Fotoğrafçılık Kulübü

AMATÖR FOTOĞRAFÇILIK KURSLARI'nı
Başlatıyor

Kayıtlara başlanmıştır. İzahat için broşür isteyiniz

Adres: M.T.T.B. Fotoğrafçılık Kulübü
Tel: 266924 - 278713 — Cağaloğlu

Piyesi ilgi ile takip eden seyirciler...

Denizli Orta Öğrenim Komitesinden Haberler

TEMSİL KOLU FAALİYETLERİ:

Temsil Kolu «Kızıl Pençe» isimli piyesi kendi imkân-ları ile uzun çalışmalar ve temaslar sonunda Denizli kazalarında oynamayı başarmıştır.

Büyük bir ilgiyle karşılanan piyes Denizli'de üç, K-ı ve Tavas'ta iki, Kızılcabölük ve Buldan'da birer defa oynanmıştır. Kazalarda ve Denizli'de perde alkışlarla çılıp alkışlarla kapanmıştır. Seyircilerden de gözyaşları tutamayanlar olmuştur.

Ramazan'dan bir gün evveline tesadüf eden 8 eki pazar günü giriş serbest bırakılmış, daha çok kimsen görmesi sağlanmıştır. Seyircinin çoğunu genç kardeşlerimiz teşkil etmişlerdir.

Dört perde halinde düzenlenen oyun Yüksek İslâ Enstitüsü talebesi Mustafa Bayburtlu tarafından yazılmıştır.

Kuzeyden gelen kıpkızıl bir ejderhanın kızıl pençesinin bir fabrikayı nasıl ele geçirdiğini, işçileri ne yolla nasıl zehrelediğini, komünist ajanlar tarafından bir fabrikanın nasıl kundaklandığını, dinsiz yetişen bir talebenin ve babasının feci akıbetini, komünizm geldiğinde önkimleri öldürüp, kimleri mahkûm ettiğini anlatan piy akıcı bir dille yazılmıştır. Halen memleketimizin bir ç yerlerinde sıkıyönetim ilân etmek lüzumunu duyduğum

M.T.T.B. Denizli Orta öğrenim komitesi temsilciliğinin dokuz yerde oynadığı Kızılpençe...

bu buna sebep olan hadiselerin neler olduğunu, 12 Mart ortamını düşünürsek Kızıl Pençe'nin güzelliği ortaya çıkar.

Yurdumuzun her bucağında, ta 1968'lerden itibaren ilk defa üniversitelerde daha sonra iş yerlerinde başlatılan edhis ve anarşi hareketleri tıpkı Kızıl Pençe'deki gibidir. Sıra komünistlerin çıkarmış olduğu anarşik hadiseler önelleri masum talebe, ya da işçi istekleri diye başladı. Daha sonra Kızıl Pençe'de gösterildiği gibi haksız ve yalnız komünizme zemin hazırlamak maksadıyla okul, fabrika, iş yeri, atelye işgalleri, grev ve boykotları şeklinde devam etti. Gerçi grev ve boykotlardan haklı isteklerle ya-

Kızılpençeden bir başka sahne...

ilanlar vardı ama, art niyetlerle yapılanların arasında arışıp gidiyordu. Ve asıl anlamından uzaklaşıyordu.

Bu piyesimizi oynarken birçok güçlüklerle karşılaşık. Bunlardan biri yer meselesiydi. Kız Enstitüsü salonunda oynamayı kararlaştırmış ve iznini almışken Enstitünün sayın müdiresi ve muavini salonu açmak istemeyiler. Halbuki yukarıda da anlatıldığı gibi Kızıl Pençe Komünist vahşeti» ni ortaya koyuyordu ve halkımızın u gerçekleri bilmesinde büyük faydalar vardı. Buna rağmen tahsis alınmış salonun niçin açılmadığını ve sakınca olarak düşünülenlerin neler olduğunu anlayamadık. Ocalarımızdan bu davranışı hiç beklemezdik.

KÜLTÜR VE EDEBİYAT KOLU:

Pano Faaliyetleri: Üniversite haberleri günü gününe ekip edilerek panoda yayımlandı.

TALEBE İŞLERİ KOLU:

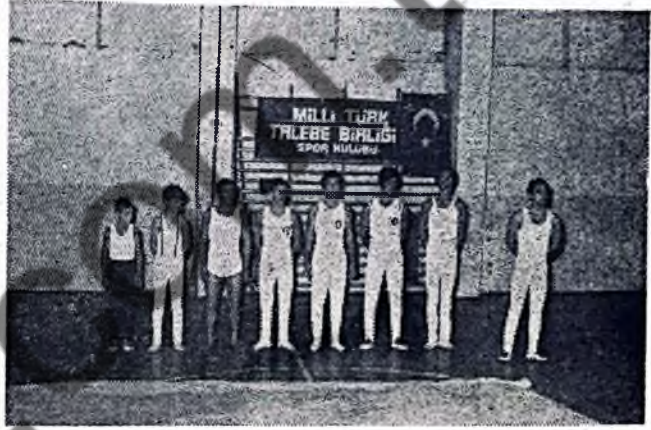
Kültür ve edebiyat kolu ile birlikte üniversiteler hakkında malumat isteyenlere bilgi verilmiş ve problemleri çözümlenmiştir. Ankara Üniversitesi, Ankara İ.T.İ. kademesine bağlı Yüksek Okullar, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi Kayıt Formları dağıtıldı. Denizli'de ilk defa yapılan bu faaliyet ilgiyle karlandı.

Seminer Faaliyetleri: Yaz tatili programlarında pazar günleri yapılan seminer çalışmalarını önümüzdeki kış seminerleri takibedecektir.

MTTB Spor Kulübü Yeni Sezonu Açtı

M.T.T.B. Spor Kulübü II. yıl çalışmalarına bir açılış merasimi yaparak başladı. 4 ekim çarşamba günü MTTB Spor Kulübünün Çağaloğlu'ndaki spor salonunda açılış kulüp sporcuları, üniversite profesörleri, bölge spor ajanları, kalabalık bir üniversiteli grubu takip etti.

Bütün spor dallarında faaliyet gösteren kulübümüz amatör sporculuğun bütün inceliklerini, icaplarını yerine getirmeğe çalışmaktadır. Tamamen üniversiteli ve diğer genç sporculardan müteşekkil kulübümüzün çatısı altında bin beşyüz sporcu çalışmaktadır. İmkânlarımızdan istifade etmektedir. Sporcusundan idarecisine kadar gençlerin kümelendiği bu samimi ocak; gençliğin hem beden, hem ruh sağlığını korumayı, güçlerini arttırmayı gaye edinmektedir. Memleketimizde lisanslı sporcularını büyük bir çoğunluğunu 15 yaşından büyük, gençlerin teşkil ettiği düşünülürse kulübümüzün ehemmiyeti meydana çıkar.

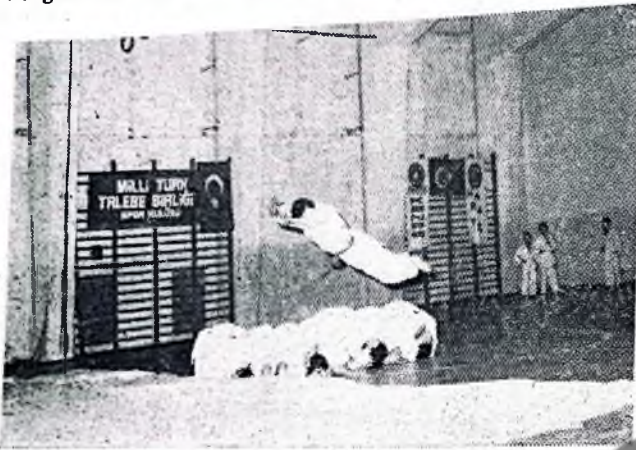
Spor Kulübünün açılışında gösteri yapan misafir âletli cimnastik ekibi.

Saat 18.00 de başlayan açılış merasimini genel başkanımız ve spor kulübümüzün başkanı Ömer Öztürk bir konuşmayla açtı. Spor kulübümüzün kuruluş sebeplerini (Devamı 8. Sayfada)

Spor Kulübü açılışında küçük karatecinin 8 kişi üzerinden uçuşu görülüyor.

izah ederken özellikle şunları söyledi: «Bugün Türk sporu malesef genç nesle yeteri kadar aktarılmamış, yeni kabiliyetlerin araştırılıp bulunması ve onların yetiştirilmesi mümkün olmamıştır. Buna sebepte yanlış bir spor anlayışı ve politikasıdır. Zira mevcut sporcular üzerinde durulmuş, genç neslin spor yapması değil de seyretmesi ön plana alınmış, hele tahsilli sporcu yetiştirmek hiç akla gelmemiştir. Dünya Sporunun sergilendiği 1972 Münih Olimpiyatlarına iştirak eden sporcuların yaş ve tahsil standartlarını incelenmesi, Türk sporunun bu ölçülerde muvacehesinde tetkiki onun gerçek değerini ortaya koyacaktır. Kaç tane yüksek tahsilli sporcu, ya da antrönörümüz var, 25 yaşından aşağı da kaç tane lisanslı sporcumuz var? Hangi üniversitemizin hangi fakültesinin spor yurdu, spor tesisatı var? Kaç tane üniversiteli sporcumuz var? Bunlardan daha acısı ve düşündürücüsü bu istatistik bilgileri ve realiteleri göz önünde tatbik edilmesi düşünülen veya ilerde tatbiki tasavvur edilenlere gibi çarelerimiz var?»

Spor Kulübünün açılışında judo ekibi gösterilerinden bir an.

1968 yılından bu yana teşkilât olarak MTTB'nin ısrarla kurulmasını istediği Gençlik Bakanlığı nihayet kuruldu. Ne gençlikle, ne de sporla uğraşılıyor. Meşgul olduğu tek saha futbol. Eğer spor denilince futbol anlıyorsak çok yanılıyoruz. Gençlik ve Spor Bakanlığı; gençlikle gerçekten ilgilenmek, kaliteli sporcu yetiştirmek istiyorsa gençliğin faydalanabileceği spor yuvaları ve bazı spor yurtları açmalı ve yüksek tahsil gençliğine sporu benimsetmelidir. Sporun yalnız bedeni bazı hareketlerin rahatça yapılabildiği alışkanlıklar, ya da refleksler olarak değil hem beden hem de ruh eğitimini başarmaya çalışan metodlar manzumesi olarak anlaması gereklidir.

İşte Milli Türk Talebe Birliğinin geçen yıl kurduğu MTTB Spor Kulübü bu inanç, bu gaye ile çalışmalarının ikinci yılına bugün başlamış bulunmaktadır.

Yeni sezon çalışmalarında bütün sporcu arkadaşlarıma başarılar temenni eder, kulübümüzün Türk sporuna büyük hizmetler ifa etmesini dilerim.»

Bundan sonra Gençlik ve Spor Bakanı Adnan Karaküçük'ün göndermiş olduğu telgraflar okundu. Bunu Spor Kulübümüzün (A) ve (B) gençler basketbol takımları arasında gösteri turnuvası takip etti. Zevkle takip edilen karşılaşmalardan sonra misafir olarak gelen Kadıköy Halk Eğitim Merkezi Aletli Jimnastik ekibi

Spor Kulübü açılışında arkadaşının tuttuğu kiremitleri kıran bir karateci.

lerimizden bir ekip heyecanla seyredilen karşılaşmalarını yaptılar.

Davetlilerin sık sık tezahürat yaptığı boks karşılaşmalarından sonra Türkiye'de yalnız kulübümüzde Emrî Hancı yönetiminde çalışan «Kenpo-Krate» takımımız gösteri yaptı. Rakibe karşı kuvvet gösterileri, hücum müdafaa oyunları, müsabaka teknikleri hakkında yapılmış temsilî karşılaşmaları davetliler büyük bir dikkatle talim etmişlerdir.

Bunun peşinden judo ekibinin yaptığı gösteriler açışa ayrı bir renk kattı. Beyaz elbiseleri içinde gayet disiplinli ve dikkatli hareketlerle ilgi toplayana judocular. Yetenekleri güzel hareketlerle olduğu kadar ciddi davranışlarıyla gelenlerin sevgisini kazandılar. Judo ekibinden sonra güreş ve voleybolcularımızın yaptığı gösterilerle tıpkı bir spor şöleni açılış merasimi gerek İstanbul bölgesi şampiyonasının ve gerekse sporcu, sporsever davetlilerin üniversite öğretim üyesi hocalarımızın takdir, tebrik teşekkürleriyle sona erdi.

Spor Kulübü açılışında büyük ilgi toplayan genç boksörlerimiz gösteriden sonra..

izah ederken özellikle şunları söyledi: «Bugün Türk sporu maalesef genç nesle yeteri kadar aktarılmamış, yeni kabiliyetlerin araştırılıp bulunması ve onların yetiştirilme- ni mümkün olmamıştır. Buna sebepte yanlış bir spor anlayışı ve politikasıdır. Zira mevcut sporcular üzerinde durulmuş, genç neslin spor yapması değil de seyretmesi ön plana alınmış, hele tahsilli sporcu yetiştirmek hiç akla gelmemiştir. Dünya Sporunun sergilendiği 1972 Münih Olimpiyatlarına iştirak eden sporcuların yaş ve tahsili standartlarını incelenmesi, Türk sporunun bu ölçülerde ilerlemesinde tetkiki onun gerçek değerini ortaya koyacaktır. Kaç tane yüksek tahsilli sporcu, ya da antrönörümüz var, 25 yaşından aşağı da kaç tane lisanslı sporcumuz var? Hangi üniversitemizin hangi fakültesinin spor yurdu, spor tesisatı var? Kaç tane üniversiteli sporcumuz var? Bunlardan daha acısı ve düşündürücüsü bu istatistik bilgileri ve realiteleri göz önünde tatbik edilmesi düşünülen veya ilerde tatbiki tasavvur edilen ne gibi çarelerimiz var?»

Spor Kulübünün açılışında judo ekibi gösterilerinden bir an.

1968 yılından bu yana teşkilât olarak MTTB'nin ısrarla kurulmasını istediği Gençlik Bakanlığı nihayet kuruldu. Ne gençlikle, ne de sporla uğraşılıyor. Mesgul olduğumuz tek saha futbol. Eğer spor denilince futbol anlıyorsak çok yanılıyoruz. Gençlik ve Spor Bakanlığı; gençlikle gerçekten ilgilenmek, kaliteli sporcu yetiştirmek istiyorsa gençliğin faydalanabileceği spor yuvaları ve bazı spor yurtları açmalı ve yüksek tahsil gençliğine sporu benimsetmelidir. Spor yalnız bedeni bazı hareketlerin rahatça yapılabilirdiği alışkanlıklar, ya da refleksler olarak değil hem beden hem de ruh eğitimini başarmaya çalışan metodlar manzumesi olarak anlaması gereklidir.

İşte Milli Türk Talebe Birliğinin geçen yıl kurduğu MTTB Spor Kulübü bu inanç, bu gaye ile çalışmalarının ikinci yılına bugün başlamış bulunmaktadır.

Yeni sezon çalışmalarında bütün sporcu arkadaşlarıma başarılar temenni eder, kulübümüzün Türk sporuna büyük hizmetler ifa etmesini dilerim.»

Bundan sonra Gençlik ve Spor Bakanı Adnan Karaküçük'ün göndermiş olduğu telgraflar okundu. Bunu Spor Kulübümüzün (A) ve (B) gençler basketbol takımları arasında gösteri turnuvası takip etti. Zevkle takip edilen karşılaşmalardan sonra misafir olarak gelen Kadıköy Halk Eğitim Merkezi Aletli Jimnastik ekibi

gösteri yaptı. Bu gösterileri müteakiben İstanbul gençler şampiyonasında birincilik ve ikincilik alan bokser-

Spor Kulübü açılışında arkadaşının tuttuğu kiremitleri kıran bir karateci.

lerimizden bir ekip heyecanla seyredilen karşılaşmayı yaptılar.

Davetlilerin sık sık tezahürat yaptığı boks karşılaşmalarından sonra Türkiye'de yalnız kulübümüzde Emrullah Hançer yönetiminde çalışan «Kenpo-Krate» takımımız gösteri yaptı. Rakibe karşı kuvvet gösterileri, hücum müdafaa oyunları, müsabaka teknikleri hakkında yapılan temsili karşılaşmaları davetliler büyük bir dikkatle izlemişlerdir.

Bunun peşinden judo ekibinin yaptığı gösteriler açışta aynı renk kattı. Beyaz elbiseleri içinde gayet disiplinli ve dikkatli hareketlerle ilgi toplayana judocular. Yaptıkları güzel hareketlerle olduğu kadar ciddi davranışlarıyla gelenlerin sevgisini kazandılar. Judo ekibinden sonra güreş ve voleybolcularımızın yaptığı gösterilerle tatlı bir spor şöleni açılış merasimi gerek İstanbul bölgesi şampiyonasının ve gerekse sporcu, sporsever davetlilerin üniversite öğretim üyesi hocalarımızın takdir, tebrik teşekkürleriyle sona erdi.

Spor Kulübü açılışında büyük ilgi toplayan genç boksörlerimiz gösteriden sonra..»

Sosyal Psikoloji

Doç. Dr. Adnan Ziyalar

Bu ders 29 Aralık 1971 tarihinde
MTTB Sosyal İlimler Enstitüsünde
verilmiştir.

Akl hastalığı semptomatolojisinde kültürler arası
farklılaşmalar :

MacCurdy, 1939 da her kültür için insanın tabiatının
değişmez bir benzerlik gösterdiğini ancak örf ve adet
farklarına uygun olarak değişik davranış tiplerinin or-
taya çıktığını iddia etmişti. Bu görüşün psikotik regres-
yon seviyesinde bile geçerliği kabul edilebilir.

Lewis, 1949, meseleyi biraz daha açmış ve doğum,
ebeveyne bağlılık, ilk çocukluğun saplantıları, yetişkin ön-
cesi devresinin problemleri ve yetişkinin mesuliyet duy-
gusu ile heterosexuel uyumun esasta olan ayniyetine
dikkati çekmiş ve kültür farklarının bu benzerliği, ne
yolda değişikliğe uğrattığına işaret etmiştir.

Caroter, 1953 de Afrika siyahileri arasında şizofreni
ve şizofreniye benzer gurup hastalıkların çok seyrek gö-
rülmesine işaret etmiş ve bunu kültürdeki «Semantik»
eksikliğine bağlamak istemişti.

Writes'ise, 1950 de bunun aldatıcı bir görünüm ol-
duğunu ve bir taraftan çevre diğer taraftan kültür yapısı-
nın semptomları değiştirdiğini ve tanınmasını zorlaştır-
dığını hakikatte şizofrenik gurup hastalıklarına diğer kül-
türlerdeki kadar sıklıkla raslandığını ortaya koymuştur.
Ormanda yaşayan bir afrikalıda şizofrenik bir reaksi-
yon tamamen organik bir hastalık görünümünde orta-
ya çıkmakta ve konfüzyonel bir karakter göstermektedir.

Bunun yanısıra modern bir toplumda şizofreninin
karakteri endogen ve «amorf» şekilsiz modern bir görü-
nüm vermektedir. Lambo, 1955, Yoruba kabilesi yerli-
leri arasına yaptığı bir araştırmada «Paranoid Reaksi-
yonların» akut, değişici ve multifazik bir karakter gös-
terdiğini ve hakim tablonun bir konfüzyon hali olduğunu
bildirmiştir. Bu tablo, konfüzyon, sıkıntı, absans halleri
ve otomatizm ihtiva etmekte idi. Ancak modern toplum-
larda görülenin aksine bu apranoid haller kronik bir sey-
ir göstermiyordu.

Diğer taraftan batı kültürü almış ve almamış Afrika-
da da semptomların değişikliği dikkati çekiyordu. Bi-
ncisinde ön planda olan belirtiler; sıkıntı, hipokondri-
ak araz, emosyonel labilite, magico-mystical muhteva
şeklinde belirirken ikincisinde Episodic twilight ve kon-
füzyon hali görülüyordu.

Kültürlü ve kültürsüz Afrikalının gösterdiği semp-
tomaların mukayesesini görelim :

Hezeyanlar : Modernize edilmiş kasabalarda yaşa-
yan Afrikalıda hezeyanlar daha çok megalomanyak ve
grandör karakterde iken Non-literate olanda bu duruma
aslanmamaktadır. Kültürsüz gurubun hezeyan karakteri
hemen daima bir «Süpernaturalism ve ancestral» insan
üstü kuvvetlere ve ecdat fikirlerine dayanmaktadır. An-
ak (Jaspers, 1962), bu tip bir hezeyanlı tablonun, hasta-
nın içinde yaşadığı kabilenin inanışları ile uygun düşüp
düşmediği pek kolaylıkla kestirilemez. Nitekim bizim
kültürümüzde de Polimorf hezeyanlı halusinyasyonlu
tabloların bir kısmında hadisenin bir hastalık mı yoksa
bir mistik inanış tipi mi olduğuna karar verememekteyiz.

Hayal görme ve ses duymanın bir üstünlük ve rüçhani-
yet gibi kabul edildiği uzun bir kültür devresinden geç-
miş bir toplum olarak bu tip vak'alara sıklıkla raslamak-
tayız, (ermişlik, şeyhlik, malum olma durumları gibi).

Bazı kimselerin özel ve üstün bir takım vasıflara sa-
hib olduğu, ejdatla konuşabildiği, onları görebildiğine
inanma hali bu gün için bile çok modern toplumlarda da
raslanan bir inaç şekli olagelmektedir. Nitekim katolik-
lerin büyük çoğunluğu ölen son papanın İsayı gördüğü
ve onunla konuştuğuna ciddi şekilde inanmakta ve onu
bir aziz mertebesinde görmektedirler.

Acherman, 1938, süpernaturalism ve ölümsüz insan
inanışına Amerikan Negroları arasında da sıklıkla ras-
landığını bildirmektedir. Non-literate gurupta grandör he-
zeyanların olmayışı çok karakteristiktir. Bu tip bir dü-
şünce bozukluğunun orijinini kültürden aldığını ifade
eder. Bu insanın büyüklük arzuları atavik inanış ve dün-
yevi tanrılarla kafi derecede doyurulmuştur. Hezeyan-
ların ikinci bir karakteri hemen sistematizasyondan mah-
rum oluşlarıdır. Bunun yanısıra çevre ve şahısları it-
ham eden perseküsyon fikirlerine hemen hiç raslanmayış-
ı karakteristiktir.

Halusinyasyonlar : Non-literate gurupta oditif vasıfta
ve geçici karakterdedir. İyi tarif edilemezler. Verbalizasyonun
çok önemli olduğu bu iptidai toplumlarda işitme-
ye ait «ses izlenimlerinin» ve bunlara ait «sembolizasyonun»
görülmesi pek tabii karşılanmalıdır.

**Geçici konfüzyonel haller, inkoherans ve heyecan ka-
rarsızlığı :** Non-literate Afrikalıda Episodik konfüzyon hal-
leri hemen bütün psikoz şekillerinde ortaya çıkabildiği
halde özellikle şizofrenide sıklıkla rastlanmaktadır. Bu-
nun yanı sıra inkoherans ve emosyonel labilite değişmez
bir şekilde beraberlik göstermektedir. Bu belirtilerle de-
ğişmez bir şekilde «Twilight state» şafak arazi adı verilen
bir belirti daha eklenir. Netice olarak yukarıda sayılan bu
semptom kompleksinin varlığı litere ve non-litere Afrika-
lıda kesin bir şekilde belirlenmiştir. Paranoid axiety ve
şaşmaz bir şekilde magico-mystic «Sihre ve dine dayanan»
hezeyanı ile beraberdir. Watson ve Shelley bu durumu
1936 ve 1947 de teyit etmişlerdir. Bu araştırmacılar aynı kül-
tür seviyesindeki kabilelerde aynı tabloların görüldüğü-
ne dikkati çekmişlerdir. Bu hadiseye «Autoplastic adapta-
tion» adı verilmektedir. İntelektüel ve afektif faktörlerin
birbiri ile yakın münasebetini gösteren bu olayda afektif
sectör daha baskılı bir rol oynamakta ve kültürlü top-
lumlarında olduğunun aksine realitenin tefsiri fert-çevre
münasebetlerine dayandırılacak yerde fert-fert münase-
betine dayandırılmakta ve seçilen fertler ise hemen daima
«süpernatürel» insan üstü güçlerle donatılmaktadır. Bu
durum akıl hekimlerince şizofreninin başlangıç fazı olarak
değerlendirilmektedir.

Hernekadar bu durum gösterdiği afektif disinhibis-
yon, şuur bulutlanması düşüncede inkoherans gibi bir ta-
raftan histeriyi düşündürecek bir semptomlar bileşimi ve-

çünkü de şüphelenmelerinde ne ilki ne de ikincisini doğ-
rudan bulgulara rastlanmamıştır. Twilight state adını
verdiğimiz bu heyecan kararsızlığı hallerine ilk dikkati çe-
ken yazıyı Bleuler, 1924, olmuştur. Ancak bu durumu
doğrudan doğruya bağlamak istememiş ve hasta ruhun
belli bir tabloya karşı verdiği geçici bir cevap olarak ni-
telmiştir.

Sıkıntı halleri : Bu belirli şaşmaz bir şekilde ya şafak
azasının veya konfüzyonun bir bileşeni olarak orta-
ya çıktığı halde bazen sade bir şekilde de görülebilir. Bu
tabloya sıkıntıyı başlamak üzere olan bir psikozun ön
belirtisi olarak düşünmek hatalı sayılmamalıdır. Bunun ya-
nı sıra sıkıntı diğer psikiyatrik hastalıkların bir eş belir-
tisi şeklinde ortaya çıkabilir ve bu halde bu belirtinin for-
mu ortaya çıktığı kültüre has özellikler gösterir. Non-lite-
rate Afrikalıda sıkıntı hemen daima «hayatı tehdit eden
bir büyülenme hali» olarak tefsir edilir. Bu düşünüş tipi
ise hastayı motor bir huzursuzluğa iter. Vak'aların az bir
kısmında ise hipokondri vasfında belirtilere sebep olur.
Punun yanı sıra okumuş Afrikalıda sıkıntı yaygın hipokon-
drik belirtilere sebep olur ve ilkinde olduğunun aksine
hareket artması hiç görülmez. Psikoz halinin tamamen
yerleşmesi halinde ise non-literate gurupta sıkıntı kaybol-
ur ve yerini hafif bir şafak arazına bırakır. Biz de bu du-
rumu psikozlu hastalarımızda hemen daima görmekteyiz.
Neuroleptik verdiğimiz psikozlu hastalarımızda psikozo-
nit belirtiler silindiği anda şiddetli bir sıkıntı ve motor hu-
zursuzluk-Extrapiramidal sisteme bağlı olmanın görülme-
kte ve hafif bir şaşkınlık da tabloya eklenmektedir. Ancak
bu durum kültürlü olsun olmasın bütün hastalarımızda
dikkati çekmektedir.

Hysterik konversiyon belirtileri : Non, literate gu-
rubda hysterik semptomlara sıklıkla rastlanmamaktadır.
Görülen belirtilerin daha çok psikoz öncesi psikonorotik
işaretler olarak tefsiri mümkündür. Modern toplumlarda
görülen eta hysterik veya diğer manifestasyonlar nadirdir.
Bu atoplastik belirtilerin şizofrenik zeminde ilave araz
olarak bulunduğu kanaati yaygındır.

Netice olarak Afrika, Hindistan, Çin ve Güney Ame-
rikanın ilkel toplumları arasında yapılmış olan çalışmalarda
bu ülkeler insanında şizofrenik belirtilerin bir ayniyet
gösterdiğini ve «Twilight state»in örtüğü haller dışında
klinik tablonun batı insanında raslanan klinik tablo ile
hemen aynı olduğu ortaya çıkartılmıştır. Bu benzerlik sa-
dece klinik belirtilerde kalmamış konstitüsyonel faktörle-
rin de benzerliği dikkati çekmiştir. Ancak unutulmaması
gerekten nokta semptom benzerliğinin mutlaka bir kül-
tür yaklaşması sonucu ortaya çıktığı ve kültürsüz kim-
selerde ise belirtilerin amorf, polimorf ve affektif sığra-
malarla kendini gösterdiği hakikatidir.

Çok önemli bir nokta basık semptomların kültür ırk ve
cinsiyetle ilgili olmadığıdır. Şizofreninin initial fazında gö-
rülen konfüzyonun ise bir müdafaa reaksiyonu olduğu ve
tahammülü mümkün olmayan afektif dalgalanmalara kar-
şı şuurun bulutlanması ve bir örtü husule getirilmesi ga-
vesine dayandığı düşünülmektedir. Rosenfeld, 1950, ego-
dafaa olarak mental konfüzyonun uyandırıldığı tezini sa-
vunur. Bu şekilde Primer hezeyanı projeksiyon mekaniz-
ması harekete geçirilmiş olur. İşte bu sebebledir ki başlan-
gıç fazında psikotik reaksiyonlar psikonörotik semptom-

larla örtülür. Ve kısmen realite ile gerçek münasebetleri
korunması bir nebze yapılmaya çalışılır. Bu durum klasik
psikiyatri kitaplarında «Şizofreninin psödonorotik şekli ve
ya nörotik belirtilerle başlayan psikastenik belirtilerle baş-
layan şizofreni şeklinde tarif edilmiştir. Ancak hakkında
şizofreninin daima bu şekilde başladığı ve kültür farkla-
rına göre bazı hallerde «şafak arazının ve konfüzyonun ö-
planda olduğu, bazı hallerde ise hipokondri ve nörotik be-
lirtilerin daha belirli olduğu şeklindedir.

Lewis, 1949, şizofrenik hastanın sosyal çevreden dış-
sıyonunun geç bir belirti olduğunu, kültür çevrelerinden
bu durumun kaçınılmaz olması yanında iptidai toplum-
larda şahsın kendisini çevre şartlarına fazlasıyla idantifi-
etmesi sonucu bu dissosiyasyonun pek aşikar olmadığı
bildirmiştir.

Patoplastik semptomların teşhis değeri : Bu sem-
ptomlar hastanın içinde bulunduğu çevre şartına ve inan-
mış bir cevap şeklindedir. En belirli arazi bir hareket kalıpla-
şı olup ekstasyon, ajitasyon ve agresviteye kadar artma-
sı hareket artması hali modern toplum hastasında diabet ve
tüberküloz gibi hastalıkların beraberliği halinde sıklıkla
görülür. Patoplastik faktörlerin özellikleri şu şekilde s-
ralanabilir.

— Bu belirtiler non-literate toplumun bir karakter-
istik olup özellikle şizofrenide bunun yanı sıra diğer psikoz hal-
lerinde de görülebilir.

— Hastalık seyrinin herhangi bir safhasında ortaya
çıkabilir uçucu ve geçici karakterde olup iz bırakmaz.

— İleri derecede yıkılmış batı kültürü hastasında da
görülür (Tribal inanışlar ve ideolojik konseptler şeklinde)

— Özellikle psikonörotik karakterde olur. (mesela şiz-
ofrenin başlangıç devrinde görülen sıkıntı gibi. Bu sıkıntı
hali bazen bir hysterik hipomanik hal ile sonlanabili-
r) bu durum Frenzy tarafından «Pseudo running amok»
adı ile tarif edilmiştir. Amok hali kudurmuşcasına bir ha-
reket artması hali ve şiddetli öldürme impulsu ile ber-
berdir.

— Şizofrenik belirtiler organik bir hastalık sonucu
belirdiği zaman serebral trypanosomiasis gibi veya aku-
t enfeksiyonlar veya beyin tümörlerinde olduğu gibi, dikkat
çekerek nokta patoplastik belirtilerin mevcut olmadığıdır.
Nitekim Tooth, 1950 de Altın sahilinde yaptığı çalışmaları
«eğer non-litere bir Afrikalıda ilk bakışta batılı insanında
rastlanan tipik klasik şizofreniyi görüyorsanız hiç tereddüt
etmeden organik bir hastalık düşününüz» demektedir.

Dikkati çeken noktalardan biri de şizofrenik guru-
hastalıklar adı verilen paranoya, parafreni ve diğer para-
noid hallerin non-litere insanda kolaylıkla raslanmadığıdır.
Nitekim Bleuler, 1924, Kraepelin'in görüşünün aksine b-
hastalıklarda genetik münasebetlerin varlığına inanır. Le-
wis, 1949 da hadisenin daha çok kültür farklarına bağlan-
ması gerektiğine haddi zatında tek bir reaksiyon tipi oldu-
ğuna inanır.

**Hiperaffektif hastalıkların değişik kültürlerde görü-
lmesi :** Bu konuda yapılmış pek çok çalışma olmasına rağmen
men en ilgi çeken şüphesiz Carothers, 1950, Tooth, 1951,
Laubseher, 1951, Field, 1958, Lambo, 1960, Earle, 1951,
Krapf, 1959, Asuni, 1962, in Afrikada yaptıkları çalışmaları
lardır.

Carothers, 1963, Kenya'da yaptıkları çalışmaları
involyuson...

veyahut da yapılan testlerle ne ilki ne de ikincisini doğrulayan bulgulara rastlanmamıştır. Twilight state adını verdikleri bu heyecan kararsızlığı hallerine ilk dikkati çeviren yazarları Bleuler, 1914, olmuştur. Ancak bu durumu doğrudan doğruya bağlamak istememi ve hasta ruhun belli bir tenbihe karşı verdiği geçici bir cevap olarak nitelendirir.

Sıkıntı halleri : Bu belirli şaşmaz bir şekilde ya şafak arazının veya konfüzyonun bir komponenti olarak ortaya çıktığı halde bazen sade bir şekilde de görülebilir. Bu takdirde sıkıntıya başlamak üzere olan bir psikozun ön belirtisi olarak düşünmek hatalı sayılmamalıdır. Bunun yanı sıra sıkıntı diğer psikiyatrik hastalıkların bir eş belirtisi şeklinde ortaya çıkabilir ve bu halde bu belirtinin formu ortaya çıktığı kültüre has özellikler gösterir. Non-literate Afrikalıda sıkıntı hemen daima «hayatı tehdit eden bir büyülenme hali» olarak tefsir edilir. Bu düşünüş tipi ise hastayı motor bir huzursuzluğa iter. Vak'aların az bir kısmında ise hipokondri vasfında belirtilere sebep olur. Bunun yanı sıra okumuş Afrikalıda sıkıntı yaygın hipokondrik belirtilere sebep olur ve ilkinde olduğunun aksine hareket artması hiç görülmez. Psikoz halinin tamamen yerleşmesi halinde ise non-literate gurupta sıkıntı kaybolur ve yerini hafif bir şafak arazına bırakır. Biz de bu durumu psikozlu hastalarımızda hemen daima görmekteyiz. Neuroleptik verdiğimiz psikozlu hastalarımızda psikozun niteliği silindiği anda şiddetli bir sıkıntı ve motor huzursuzluk-Extrapiramidal sisteme bağlı olmiyan-görülmeğe ve hafif bir şaşkınlık da tabloya eklenmektedir. Ancak bu durum kültürlü olsun olmasın bütün hastalarımızda dikkati çekmektedir.

Hysterik konversiyon belirtileri : Non, literate gurubda hysterik semptomlara sıklıkla rastlanmamaktadır. Görülen belirtilerin daha çok psikoz öncesi psikonorotik işaretler olarak tefsiri mümkündür. Modern toplumlarda görülen eta hysterik veya diğer manifestasyonlar nadirdir. Bu patoplastik belirtilerin şizofrenik zeminde ilave araz olarak bulunduğu kanaati yaygındır.

Netice olarak Afrika, Hindistan, Çin ve Güney Amerikanın ilkel toplumları arasında yapılmış olan çalışmalarda bu ülkeler insanında şizofrenik belirtilerin bir ayniyet gösterdiğini ve «Twilight state»in ortığı haller dışında klinik tablonun batı insanında raslanan klinik tablo ile hemen aynı olduğu ortaya çıkartılmıştır. Bu benzerlik sadece klinik belirtilerde kalmamış konstitüsyonel faktörlerin de benzerliği dikkati çekmiştir. Ancak unutulmaması gereken nokta semptom benzerliğinin mutlaka bir kültürel yakınlaşması sonucu ortaya çıktığı ve kültürsüz kimselerde ise belirtilerin amorf, polimorf ve affektif sıçramalarla kendini gösterdiği hakikatidir.

Çok önemli bir nokta basık semptomların kültür irk ve cinsiyetle ilgili olmadığıdır. Şizofreninin initial fazında görülen konfüzyonun ise bir müdafaa reaksiyonu olduğu ve tahammülü olmiyan affektif dalgalanmalara karşın şuurun bulutlanması ve bir örtü husule getirilmesi sayesinde dayandığı düşünülmektedir. Rosenfeld, 1960, ego-dafaa olarak mental konfüzyonun uyandırıldığı tezini savunur. Bu şekilde Primer hezeyani projeksiyon mekanizması harekete geçirilmiş olur. İşte bu sebebledir ki başlangıç fazında psikotik reaksiyonlar psikonorotik semptom-

larla örtülür. Ve kısmen realite ile gerçek münasebetleri korunması bir nebze yapılmaya çalışılır. Bu durum klasik psikiyatri kitaplarında «Şizofreninin psödonorotik sekte» ya nörotik belirtilerle başlayan psikastenik belirtilerle başlayan şizofreni şeklinde tarif edilmiştir. Ancak hakikate göre bazı hallerde «şafak arazının ve konfüzyonun planda olduğu, bazı hallerde ise hipokondri ve konfüzyonun belirtilerin daha belirli olduğu» şeklindedir.

Lewis, 1949, şizofrenik hastanın sosyal çevreden dissosiyonun geç bir belirti olduğunu, kültür çevrelerinin bu durumun kaçınılmaz olması yanında iptidai toplumlarda şahsın kendisini çevre şartlarına fazlasıyla idantif etmesi sonucu bu dissosiyasyonun pek aşikar olmadığını bildirmiştir.

Patoplastik semptomların teşhis değeri : Bu semptomlar hastanın içinde bulunduğu çevre şartına ve inancına uygun olarak herhangi bir tenbihe verdiği kalıplaşmış bir cevap şeklindedir. En belirli arazi bir hareket artması olup ekstasyon, ajitasyon ve agresviteye kadar hareket artması hali modern toplum hastasında diabet ve tüberküloz gibi hastalıkların beraberliği halinde sıklıkla görülür. Patoplastik faktörlerin özellikleri şu şekilde s

— Bu belirtiler non-literate toplumun bir karakter olup özellikle şizofrenide bunun yanı sıra diğer psikoz hallerinde de görülebilir.

— Hastalık seyrinin herhangi bir safhasında ortaya çıkabilir uçucu ve geçici karakterde olup iz bırakmaz.

— İleri derecede yıkılmış batı kültürü hastasında da görülür (Tribal inanışlar ve ideolojik konseptler şeklinde şizofrenin başlangıç devrinde görülen sıkıntı gibi). Bu sıkıntı hali bazen bir hysterik hipomanik hal ile sonlanabilir ki bu durum Frenzy tarafından «Pseudo running amok» adı ile tarif edilmiştir). Amok hali kudurmuşçasına bir hareket artması hali ve şiddetli öldürme impulsu ile beraberdir.

— Şizofrenik belirtiler organik bir hastalık sonucu belirdiği zaman serebral trypanosomiasis gibi-veya akut enfeksiyonlar veya beyin tümörlerinde olduğu gibi, dikkate alınmayan patoplastik belirtilerin mevcut olmadığını Nitekim Tooth, 1950 de Altın sahilinde yaptığı çalışmalarda «eğer non-litere bir Afrikalıda ilk bakışta batılı insanında rastlanan tipik klasik şizofreniyi görüyorsanız hiç tereddüt etmeden organik bir hastalık düşününüz» demektedir.

Dikkati çeken noktalardan biri de şizofrenik gurub hastalıklar adı verilen paranoya, parafreni ve diğer paranoid hallerin non-litere insanada kolaylıkla raslanmadığıdır. Nitekim Bleuler, 1924, Kraepelin'in görüşünün aksine batı hastalıklarında genetik münasebetlerin varlığına inanır. Lewis, 1949 da hadisenin daha çok kültür farklarına bağlanması gerektiğine haddi zatında tek bir reaksiyon tipi olduğunu inanır.

Hiperaffektif hastalıkların değişik kültürlerde görülümü : Bu konuda yapılmış pek çok çalışma olmasına rağmen en ilgi çekeni şüphesiz Carothers, 1950, Tooth, 1950, Laubseher, 1951, Field, 1958, Lambo, 1960, Earle, 1960, Krapf, 1959, Asuni, 1962, ın Afrikada yaptıkları çalışmalarıdır.

Carothers, 1963, Kenya ve Nijeryanın Savage'lerinin involusyon melankolisi vak'alarını teshit etmiştir. Lambo

Manik-depresif ise dikkatli bir incelemenin yaygın psikosomatik semptomlar ve konfüzyon halinin örttüğü depresif form- ları ayırmışlardır. Kraepelin, 1921, Pfeiffer, 1962-63, her- ikisi kadar öforik mizaca bir eğilim görülse bile mani ve me- lankoli arasında belirli bir fark bulmadıklarını belirtmiş- tir. Bu araştırmacıların Endonezyalılar arasında yap- tıkları inceleme neticeleri Afrikalılar için de geçerli bulun- maktadır.

Van Wulfthen-Palthe, 1936, Endonezyada yaşayan Çin- liler arasında yaptıkları incelemede yaygın bir şekilde depresyona karşılaşmışlardır. Osterreicher, 1951 de bu bulguyu doğrulamıştır. Pfeiffer, 1962, ise aynı ülkede ya- şayan Çinlilerde hipokondirilerle seyreden depressionun çok fazla rastlandığına dikkati çekmiştir. Hsu ve Chuin, 1962, Shangaï'de yaptıkları bir çalışmada gerek infolatif gerekse manik-depresif hastalığın çok yaygın olduğunu tesbit etmişlerdir. Yap 1958 de Hong-Kong Çinlileri arasın- da intihar nisbetinin yüksek oluşunu belirlemiştir. Aynı araştırmacı gerek Japonlarda gerek Çin toplumunda günah- arlığa bağlı suçluluk fikirlerinin mevcut olmadığına işa- ret etmiştir. Beaglehole, 19545, Havaili yerliler ve Filipin halkının aynı hale Yeni Zelandada yaşayan Maorilerde de rastlandığına dikkati çekmiştir. Birleşik Amerikada Far- ner, 1959, : Lachman ve Abrams, 1963 : Arieti, 1959, dep- resion nisbetinin düştüğünü tesbit etmişler-İngiltere de bir azalma bulunmamıştır-ve bu durumu Süper-ego za- rıflaması ile izah etmek istemişlerdir. Mayer-Gross, 1954, «Minor depressive illness» adını verdiği ve silik depression semptomları ile karakterize bir tablonun ağır depression semptomlarının yerini aldığı ve dinsel günahkarlık fikirleri bulunan bir formun sıklıkla görülmeye başladığını bildi- rir.

Ekonomik, kültürel ve sosyal sınıf farklarına dayanan hiperafektif hastalık farkları dikkate değer niteliktedir. Carothers, 1948, Lambo, 1956-60 Klasik endogen depressi- nun ancak Afrikanın batılılaşmış kesimlerinde görüldü- ünü iddia etmektedir. Aubin ve Alliez, 1955, Afrikalı as- erlerin ancak subaylarında depresyona rastlamışlardır. Tainbrook, 1954, Brezilyada yaşayan yerlilerde sadece enginleşmiş guruplar arasında depresyona raslamıştır. Aynı araştırmacı Amerika negroları arasında depresyon nis- betinin kuzeyde güneye nisbetle daha sık olduğu kanaatin- edir. T. Lin, 1953, Depresyonun toplumun aşağı seviye- lerinde nadir görüldüğünü tesbit etmiştir. Hes, 1960 İs- tilde yaptığı bir çalışmada batı dünyasından gelen göç- menler arasında doğudan gelenlere nazaran daha sıklıkla depresyona rastlamıştır. Hollingshead ve Redlich çok aha sıklıkla toplumun yüksek sınıflarında endogen dep- resyondan çok nörotik tipte depresyona raslamışlardır.

Endogen depressionda cinsiyetin rolü üzerinde de du- yulmuş ve 11 - 20 yaş arasında kadınlarda erkeklerden çok, 30 ile 40 yaşları arasında ise 10 - 20 yaş arasında olduğun- dan çok 40 ile 60 yaş arasında ise her iki cinste de diğer yaş- larından seyrek görüldüğü tesbit edilmiştir. Dikkati çeken bir noktada ise her yaş seviyesinde kadın sayısının erkek sayı- ndan çok fazla olduğudur. Kraepelin, 1921. Lundquist, 1945, Kraines, 1957, Lui, 1960 bu bulguları doğrulamışlar- dır.

Mani ve melankoli arasındaki nisbet erkeklerde her yaş için mani lehinedir. Kadınlarda ise sadece 40 yaşın- da mani nisbeti fazla bunun üzerinde ise melankoli

nisbeti fazladır. Lundquist maninin genç erkeklerde daha sık görüldüğüne kadınlarda ise her iki şeklin beraberlikle rastlanıldığına işaret eder.

Araştırmacılar ilk nöbetini geçiren hastalardan hemen yarısının mükerrer nöbetlere namzet olduğunu bildirmek- tedirler.

Semptomatoloji : Manik-depresif hastalığa tutulmuş kimselerin gösterdikleri semptomlar görülüş sıklığına göre şu şekilde sıralanabilir. Rezistans, ajitasyon, gerileme, paranoid fikirler, şuur bulutlanması. Suçluluk ve değersizlik fikirleri, histerik belirtiler, halusinasyonlar, nihi- listik fikirler, obsesyonel fikirler.

Batı kültürü almış insanla non-literate arasında semp- tom görünümü bakımından bir fark yoktur. Sadece kül- türsüz kadınlarda rezistans ve ajitasyona daha sık raslan- maktadır. Bunun yanı sıra erkeklerde şiddetli sıkıntı, kon- füzyon ve stüpör klinik tabloyu etkileyen belirtiler olarak dikkati çekmektedir. Afrikalıda hiristiyon dinine girmiş olanlar dışında hastalarda günahkarlık fikirlerine raslan- mamaktadır.

Hazırlayıcı şartlar bakımından yapılmış olan çalışma- lar psikolojik faktörlerin fizik faktörlere nazaran daha ön planda olduğunu göstermiştir. Fizik hazırlayıcı faktörler özellikle, laktasyon, infeksiyon ve beslenme bozukluğu ola- rak dikkati çekmektedir.

Utanma, suçluluk hissi, yas tutma : Bazı kültürler özel- likle bazı dinler yas tutmayı telkin eden bir takım emir- ler ve öğütler ihtiva ederler. Bunun karşılığı olarak yas tutan kimse toplum içinde itibar ve saygı kazanır (Muse- vilerde ve hiristiyonlarda sevilen bir kimse ardından yas tutulduğunu gösteren kıyafet ve sembollerin giyilmesi ve kullanılması genç yaşta dul kalanların parmaklarında ölen eşlerinin yüzüklerini taşımaları gibi) Bunun dışında yas tutmanın dini bir takım mükafatlar vadetmesi ve şahsın günahlarının hafifliyeceği kanaati de vardır. Yasla be- raber gelen bir takım yasaklar da hemen pek çok kültürde raslanmaktadır (Ölenin evinde uzun bir süre şarkı söylen- memesi, muzik çalınmaması, hatta bazı lezzetli yemeklerin yenilmemesi şeklinde mazohistik gösteriler bugün için bile mevcuttur). Bu durum daha ziyade pedersahi «Patriarc- hal» aile tipinde görülmekte batılılaşmış aile tipinde ise tesirini kaybetmiş görünmektedir.

İlitere Afrikalıda kendi kendini ayıplama ve takdir «Self-Reproach» ve şahsına ait mesuliyet duygusu henüz gelişmemiştir. Tooth bu durumu «Fatalistic attitude» adı- nı verdiği bir k a d e r c i t u t u m'a bağlar. Carothers ise ferdî yarışmanın eksikliğine yorar. Bunun yanı sıra bu durum Repression mekanizmasının eksikliğine ve Self -hostility adı verilen kendine dönük düşmanlığın yokluğu- na inanır. Nitekim bu son durum ilitere gurufta intiharlar- ın çok az görülmesi ile doğrulanmak durumundadır.

Görülüyor ki ilkel insanda suçlama, ayıplama, düşman- lık besleme gibi modern insana musallat bir takım duy- gular yoktur. Bir anlamda ilkel insanın bu günün insanın- dan daha insancıl olduğu düşünülebilir.

Aireti, 1959, Amerikada manik-depresif hastalığın ka- rakterinin değiştiğini ve içrek «Inner-directed» yönelti- den çevre «outer-directed» yöneltisine çevrildiğini iddia eder. Riesman, Glazer, Denney, 1950, utanma ve suç his- lerinin modern insanda endogen sıkıntı ile yer değiştirdi- ğine dikkati çekerler.

Hernekadar «self-punitive» kendi kendini cezalandıran bir durumun depresyondaki önemli rolü inkar edilemez de bu husus şüphesiz çok şüphesiz muhtevan olarak unutulmamalıdır. Hernekadar bu hal kesinlikle arası etkisi mutlakdır. Crosse-cültürel «kültürler»

Din kültürünün kendi kendini tenkid ve tekfir etmesi ve patolojik bir anlamı asamadığı diğer taraftan kin, nefret, hasımlık ve saldırganlık gibi duyguları geliştiren (bu) iddia edilmektedir. Bu sebeple «Self-Control» kendi kendini kontrolün sosyal güçlerin tesiri ile daha iyi temin edildiği ileri sürülmektedir. Bu son iddia için misal olarak çocuk terbiyesi verilmektedir. «anlama ve açıklama» hadiselerinin birbirinden ayrılması gereğine inanmakta ve gayrisüri-aldırgan, bastırıcı ve heteronom karakterde arkaik süper-ego ile olgun ve irka has süper-egonun dikkate alınması gerektiği kanaatini savunmaktadır.

Bu görüşü açısını benimsiyerek Murphy, Wittkower, Chance, 1964 kendi kendini tenkid eden depresyon şeklinin iyi kenetlenmiş ve geleneklerine bağlı toplumlarda görülmesine işaret etmişlerdir. Bu araştırmacılar bu görüşleri ile etnologlara karşı çıkmakta, onların ayı ve suç yasakları ile etnologlara karşı çıkmakta, onların ayı ve suç yasakları kadar az olur fikrine karşı çıkmaktadırlar. Yapılan çalışmalar psikiyatolojilerin dayandığı noktaların daha inanılır olduğunu göstermektedir.

Bunun yanı sıra Dürkheim, 1951, Henry ve Short, 1954 ün iddia ettiği gibi intiharlara da toplumun sıkı baskısı nisbetinde az raslanacağı fikri iflas etmiştir (bütüncü inanış).

Jung, 1958, batıda hıristiyanlığın doğuda atavik inanışın ve müslümanlığın göneliklik hislerini geliştirdiği ve bunun yanı sıra suç işlemeyi azalttığı kanaatindedir. Aynı fikri Guirdham, 1958 ve Pfister, 1948, paylaşırlar. Fakat günahın orijinini bilinememesi ve şüphesiz süpernatürel tabiatı insanı daha rasyonel ve kabul edilebilir moral değerlerin bulunmasına itmiştir. Bu bakımdan ilk örneği Çinli düşünür Konfüçyüste buluruz, M. Lin, 1939. «Superior Man» fikri. İnsanın suçluluktan kurtulmak için yaptığı ilk gayretlerden biri şeytan ve cin fikirlerinin konkretize edilmesi şeklinde olmuş ve ayıplar ve günahların sebebi bu insanüstü yaratıkların tesirlerine hamledilmek istenmiştir.

Bu inanışın örnekleri bu gün için gerek modern kültürlerde gerekse iptidai kültürlerde mevcuttur. Avustralya, Afrika ve Güney Amerika yerlileri arasında görülen şeytan kovma ayinleri bizim kültürümüzde ve hatta batı kültüründe raslanan papaza, hocaya kutma, muska yazdırma, boynuz, tüy, boncuk, takma, vücudün muhtelif yerlerine dövme yaptırma ve Avustralya yerlileri arasında ve civar adaları hakkında görülen kurutulmuş insan kafası taşıma gibi adetler hep bu günaha sebep olabilecek şeytan ve cin takımının insandan uzak tutulması gayretleri olarak dikkati çekmektedir. Ancak zamanla bu takı ve kendilerine özel kuvvet atfedilen eşyaların kullanılması keyfiyeti maksadından sapsmış ve günümüz insanında bir süs ve güzel görünme eşyası vasfını almıştır.

Suçta ve günaha insanüstü kuvvetlerin sebep olduğu inanışı bir süre sonra Field, 1963, Ghana'da tesbit ettiği gibi patolojik bir karakter kazanmakta ve «Possession» tutulma adını verebileceğimiz bir sarılma, çevrilme ve zapt-

edilme haline dönmektedir. Cin çarpmış, çarpılmış, dönmüş de «Lunatikler, possession diabolic, gibi anlamları bu inanın güzel örnekleridir.

Hastalığa sığınma : Hasta rölü oynama her depresyonda hastada kendi kültürüne hastır. Meslela Huerite katlesinde hastalık ilahi bir deneme olarak kabul edilmek ve o kimseye hasta gözü ile bakılmamaktadır. Bizim kültürümüzde de «Allahın insanın sabrını Eyüp sabrı ve «Susto» temennisi sıklıkla işitilmektedir. Güney Amerika «Susto» adı verilen bir durumda bazı kimselerin ruhu kaybettiğine inanılır «Lost soul» ve tedavi edilmesi için rektığı düşünülmez. Amok hali iptidai kültürün bir neye anormal kabul ettiği düşmanlık hali ile karakterize patolojik hal olarak düşünülür. Linton, 1956, şiddet gösürlerini cesaretlendiren ve düşmanlık hislerini kamçıyan bunun yanı sıra akliselimi önemsemeyen kültürlerin kendi kendini tenkid ve suçluluk duygularının gelişmesini bir hakikattir. Bu gün de hemen her milletin kültüründe destrüktif ve agresif davranışların birer kamçı olarak düşünülür. Bu gün de hemen her milletin kültüründe destrüktif ve agresif davranışların birer kamçı olarak düşünülür. Bu gün de hemen her milletin kültüründe destrüktif ve agresif davranışların birer kamçı olarak düşünülür. Bu gün de hemen her milletin kültüründe destrüktif ve agresif davranışların birer kamçı olarak düşünülür.

Yukarıda sayılan bu ilkel inanış tipi bu günün toplumunda vasıf değiştirmiş ve modern toplulukların aşırı ve iltere seviyelerinde somatik bir anlam kazanmıştır. Hastalar hekimin karşısına bu gün artık organ şikayeti ile çıkmaktadırlar.

Çocuk terbiyesi : Ebeveynin çocuk terbiyesinde şiddetle baş vurma çocukta agresyonun içe dönmesine sebep olmakta ve suçluluk hissinin doğmasına yol açmaktadır. Henry, Short, 1954, ve Gold, 1958 katı bir disiplin yerli şefkat ve yumuşaklıkla hareket etmenin daha faydalı olduğuna işaret etmektedirler.

Dikkati çeken bir nokta sertliğin baba yerine anad geldiği durumlarda agresyonun içe dönmesinin daha ilirli olduğu hakikatidir.

İskân Şartları : Gelişmiş ülkeler için iskân problemleri yeni evlenen çiftlere yeni ve müstakil meskenler temin edilmesi zorunludur. Bizim toplumumuzda da içine alan ataerkil aile tipinde bir taraftan gelenek ve görenekleri diğer taraftan çoğunlukla ve özellikle küçük kasabalarda raslanan baba-evlat iş beraberliği bebi ile evlatların aileden kopması çok güçleşmiştir. beteki bu durumun ekonomik, psikolojik, seksüel pek mahzurları olmakta ve çoğunlukla reaktif tipte depresy ve anxiete hallerinin meydana çıkmasına sebep olmaktadır. Bu hususta dikkati Grootenboer, 1962, çekmiş ve ikinci dünya harbi sırasındaki ev darlığı sebebi ile ebeve-leri ile beraber yaşamak zorunda kalan genç evliler baba-evlat kayınvalde-gelin arasında şiddetli gergin reaksiyonları geliştiğini ortaya koymuştur.

Özellikle böyle bir şart içinde doğan ilk çocuklar yük baba evinde bulunduğu aşırı korunma ve ilgiyi arar mışlar ve ebeveyn ile çocuk arasında bir gerginlik ve bencilleşme husule gelmiştir. Bir kısım çocuklarda ise n tal değişiklik tesbit edilmiştir.

Martin, Brotherson ve Chave, 1957. İngilterenin W le bölgesinde yeni ev değiştirmiş olanların diğerlerinin

niğtedir. Bunun sebeplerinden birisi hemen hiç bir kültürün bir diğerini domine edecek, bastırarak güçte ve saygıda bulunmaması olarak gösterilebilir. İkinci unsur değişik şartlara adaptasyon yeteneği olan kimse ve gurupların biraraya gelmesi ve bu sebeble toplumlar arası çatışma yaratabilecek faktörlerin taraflarca yumuşatılması ve çatışma doğuracak önyargı ve husumetlerin mevcut olmamasıdır. Üçüncü faktör bu insanların taşınması mümkün olmamasıdır. Üçüncü faktör bu insanların taşınması mümkün olmamasıdır. Üçüncü faktör bu insanların taşınması mümkün olmamasıdır. Üçüncü faktör bu insanların taşınması mümkün olmamasıdır.

Afrika dinleri cismani tabiatta «Concret dinler» olup atavik inanış esasına dayanır, Afrikalı ruhun her yere ve esyaya nüfuz edebileceğine inanır. Afrikalı için üstün ruh «Allah» canlı ve cansız varlıklarda olabilen, onlara nüfuz edip işlerine girebilen çoğunlukla atalarda, ecdatta mevcut bir kavramdır. Adeta bir gölge gibi maddi varlıkları sarar. Bu inanış şekline «Deitism» ve bu inanışa götürülen varlığa «Deity» adı verilmektedir. Bu şekilde her kabileye has bir «Deity» ve çeşitli maddelere ve canlılara sınımlı «deity»ler tasavvur edilir.

Hadiselere ait sebep ve tesirler bu ruhların marifetlerine hamledilir. Bu sebeble onları hoş tutmak için ziyaretler, adaklar, kurbanlar ve seremoniler, ritüeller düzenlenir. Bu üstün ruhların ölmüş ecdat beden ve ruhlarında saklı olduğu inanışı Afrikalılar ve atavik inanış tipi Amerikan Kızılderililerinde de mevcut olup bu ırk beyazlarla yaptığı mücadelesinde hemen daima kaybettiği topraklarda kalan ecdat mezarlarından uzak kalma korkusu ve öfkesi ile hareket etmiştir. Gerek Afrikalıda gerek Amerikalı kızılderililerinde Ata mezarından uzak kalma, şeklinde alınmış ve şiddetli patoplastik reaksiyonlara yol açmıştır.

Endüstrileşmenin sebep olduğu meselelerden biri de işte bu ata mezarından ve mukaddes bölge ve sembollerden uzaklaşmış olma keyfiyetidir. Yeni yaşama bölgelerinde ayrı semboller ve atalara tapan bu insanlar gerekli ritüellerini yapamadıklarından bu bölgeler kendileri için korunmasız addedilmektedir. Netice olarak Anxiety ve agresivite ortaya çıkmakta, muhacirlerle iki ayrı kültüre adapte olmak durumunda bırakılmaktadırlar. En kötüsü primitif kültürünü kaybetmiş diğer taraftan modernize olamamış kasabalar halkında aşırı ve gereksiz bir serbestleşme görülmekte sosyal bağlar kopmakta özellikle evlilik ve yuva anlamlarını kaybetmekte amoral bir seksüel serbesti ortaya çıkmaktadır.

Sanayileşmenin aile bütünlüğüne tesirleri : Biesheuvel'in güney Afrika toplumunda yaptığı çalışmalarda iki esas faktörün köy tipi genişlemiş aileyi parçaladığını ve klasik özelliklerini değiştirdiği ortaya konmuştur. Bu şartlardan birincisi sanayileşen bölgelere hicret eden ailede daha çok gençleri içine alan belli bir gurubun çalışma ve iş imkânı bulabilmesidir. Bu şekilde ara aileden kopmuş küçük ailede ilk kaybedilen unsur atavik otorite olmaktır. Sayılan ve korkulan büyüklerini köyde bırakan genç aileden çoğunlukla kadının ve hatta büyük çocukların da iş hayatına girmesi ile kimin büyük olduğu belirli olmaktadır. İkincisi, alışılmış sosyal paternler değişmekte ve yeni zevkler, alışkanlıklar, ve yeni konseptler aileye girmektedir.

Bunun yanı sıra geleneksel köy toplumunda ferdi emniyet ancak toplum seviyesinde anlaşılmalıdır. Kurallık, kıtlık, endemik hastalık ve düşman kabileler bütüncül ferdleri aynı zamanda tehdit etmektedir. Bu sebeble koruyucu ve destekleyici tedbirler toplum tarafından alınmaktadır. Ekinin hasarattan korunması için yapılan sihirler, yağmur yağdırma seremonileri-Bu durumun maalesef bizim kültürümüzde de hala geçerli olduğunu çok üzücüdür-bazı kimselerde toplandığına inandıkları bütün kuvvetlere başvurularak halledilmek istenir. Şehirlerde ise durum değişir ve ekonomik emniyet ancak ferdi kendi gayreti ile bir iş bulmak yolu ile halledilebilir. Bu devrede ferdi mesuliyet ve kaabiliyetin gerekliliği ortaya çıkar. Bu safha genellikle «Tribal insanın» kabilesi yaşıyan insanın patoplastik-Çoğunlukla konfüzyon-veya katastrofik bir değişikliğe düştüğü devredir. Modern insanda bu katastrofik reaksiyon çoğunlukla okul hayatının bitiminde iş hayatına atıldığı zamanda veya belli bir problem karşısında gerekli abstraksiyonu yapamayan kişilerde raslanır. Paranoid fikirler, öfke, sertlik, telaş, korkunçluk ve başarısızlıkla karakterizedir.

Sanayileşen bölgel şartlarına uyma gayretleri arasında da aynı kabileden olanların belli işyerinde, hatta aynı yerden olanların aynı iş yerlerinde bulunması gelir. Atavik insanda bu bir taraftan geleneklerin korunması ve ferdi korunmanın henüz gelişmediği komünal korunma terkedilemediği bir hal olarak düşünülürse de zamanla iş için ancak çok becerikli olanlar arasında yürütülmesi gerekirlerinin birer parazit olarak korunması durumunu ortaya çıkarır.

Bu durum modern toplumlar için de bir derece geçerli olabilir. Nitekim hemşerilik gayreti gütmek, en basit hallerde bile elimizde birer tavsiye mektubu veya hatıra bulundurmamak sanırım henüz bizim de bu «tribal» standartından kendimizi kurtaramadığımızın bir işaretidir.

Afrikanın sanayileşen bölgeler hakkında dikkat çekici bir nokta refah seviyesi arttıkça zaman zaman kullandığı bir sıkıntı ve öfke halinin çok belirli hale gelmesi muştur. Bu durumun izahı yapılan tetkikler sonucu araştırılmış ve işçilerin yaşadıkları iyi şartların köylerde bulunan akrabaları tarafından imrenileceği ve büyük kitlelerin iş yerlerine göç ederek ekmeklerine ortak olacakları korkusu olarak tesbit edilmiştir.

Tribal hayatta evlenme ferdlar arası bir hadise olarak çok kabile büyüklerini ilgilendiren bir durumdur. Kimin ne zaman ve kiminle evleneceğini büyükler yin eder.-Bu durumun kimin modifiye bir şekli bizde hala görücü usulü evlenmek şeklinde devam etmekte bunun yanı sıra hala geçerli olan başlık parası sebebiyle evlenme müessesesi ferdin mülkiyeti ve tasarrufunun alınması ve aileye mal edilmiştir. Sanayileşme bölgelerinde «Lobola» adı verilen bu gelin parası ise artık kızın basına veya ona sahip çıkan kimseye verilmektedir. Arka kabile hayatında hiç raslanmayan ayrı yaşama ve boş hali sanayileşmiş bölgelerde sıklıkla raslanmakta ve Lobola bizzat kız tarafından ya birkaç saatliğine veya bir süre için erkek misafirden bir vücut kirası olarak talep edilmektedir.

Kısaca tribal adetleri kaldıran endüstrileşme yerini

değer hükümü koyamadığı için toplum gerek aileler arası bağları ve gerek aile içi ferdi bağlar parçalanmakta ve kötü huylarla dolu bir yığın halini almaktadır.

Şahsiyetin gelişmesi : İlkel toplumlarda şahsiyet «tra- tion-directed» adetlerin yönettiği bir tiptedir. Buna fer- şahsiyet tipi yerine sosyal şahsiyet tipi demek daha doğ- olur. Bu şahsiyette kültür davranışı her an kontrol eder suçlu olma korkusundan çok utanma ön plândadır.

Ananevi sosyal rollerle iyice şartlanmış olan fert müs- kil olmaktan uzaktır. Modern insandaki anlamda bir mi- sa sahip olduğu düşünülemez. Bu tip şahsiyetler batılı- şmış kültürlerde geliştirilemez. Aynı zamanda kendi ken- ni idare etmesi beklenemez. Bu sebeble bu tip fertlerden eydana gelen bir toplum forme olamaz. Değer hüküm- ri karışıktır. Davranış Id-Directed dediğimiz içgüdüsel biattadır. Kısmen medenileşmiş ve sosyal skalada orta viyeyi tutturmuş topluluklarda ise «Other-directed» adı rilen güdümlü bir şahsiyet tipine raslanmakta ancak bu rum yukarı sınıflarla beraber yaşamak durumunda olan kimselerde şiddetli bir sıkıntı reaksiyonuna sebep ol- ktadır. Nihayet ırk ayırımı ile daha da belirlenen bu xiety agresiv patlamalarla karakterize olmaktadır.

Sanayileşmenin getirdiği büyük ailelerin parçalanma- ve biyolojik aile tipi denen ana baba ve evlatlardan müs- ekkil aile tipine çeşitli ülkelerden karşı çıkışlar olmuş- . «Beraber dua edenler beraber yaşarlar» sloganı haki- te kolaterallerinden koparılmış aile tipinde yaşanan, tlerin hayata devamı için gerekli sosyal tedbirlerin amaması halinden meydana gelmektedir. Batı dünya- nın «empty nest Syndrome» u da bu geleneksel emniyet- lik içgüdüüne dayanır kanaatindeyiz.-Bu sendrom ev- ları yetişmiş, evlenme veya çalışma maksadı ile yuva- baba evini terketmiş ailelerde yaşlı ana babanın his- tiği şiddetli yalnızlık hissini ve bazen intihara kadar üren sıkıntıyı ifade etmek için kullanılmaktadır.-

Ancak ailenin çekirdek bütünlüğünün korunması n içindeki fertlerin daha iyi korunacağı anlamına gel- z. Nitekim böyle büyük bir aile içindeki genç anneler- i birinin hastalandığını düşünelim. Bu takdirde bakım- kalacak çocuklar için aileden kimin genç annenin yeri- labileceği iddia edilebilir. Kaldı ki bu tip aile içinde ye- niş kimselerin ayrılmak zorunda kaldıkları zaman şid- li «nostaljik» sıla hasreti belirtleri gösterdikleri de nen gerçeklerdendir.

Sosyal değişme : Bir toplumun başarılı bir sosyal de- m yapabilmesi için iki şartın gerçekleşmesi gerekir. Bi- isi bu değişim kabil olduğu kadar yavaş olmalıdır. İkinci ise değişiklikler toplum tarafından hazmedilmeli ve lmalıdır. Toplumun uyum kabiliyeti yüksek ise bu de- dlik hızlandırılabilir. Ancak müstesna hallerde bir top- un onbeş yirmi sene gibi kısa bir zamanda bakır dev- en bu günkü modern devre adapte olabildiği de görül- tür. Toplumun sosyal yapısını değiştiren şartların ve iklere de zamanla kullanılamaz hale geldiği ve değiş- mesi gerektiği unutulmamalıdır. Mesela eskiden bir- ülkede ve bizde de tatbik edilmiş olan bir metod yolu lan bölge insanının da o yol kesiminde çalıştırılması uriyeti idi. Bu gün yol yapımında kullanılan maki-

nelerin çok gelişmesi ve insan gücüne duyulan ihtiyacın azalması bu mecburiyeti ortadan kaldırmıştır. Sosyolog vo psikologların fikri toplumda bir değişiklik yapılmak istendiği zaman bunu çeşitli çözüm şekilleri deneyerek ve toplumun geleneklerine uyma fırsatı verecek metodlarla yapmaları merkezinde toplanmaktadır. Yoksa toplum fert- lerini daha önce bahsettiğimiz «Yönetilen kişiler yığını» haline getirmek hiç bir zaman hakiki anlamda bir reform gelişme olarak düşünülemez.

Hızla değişen toplumu moral değerler bakımından telli bir seviyeye ulaştırmak gayri memnun kitlelere bir taraftan maddi imkanlar diğer taraftan psişik doyum yolları aramak bu günün idare adamlarının aslı görevleri içine girmiştir. Bu sebeble ferd akıl sağlığı ve tedavisi ile uğraşan psikiyatların yanı sıra toplum psikiyatrisi ile uğ- raşan bir kitlenin her gün daha fazla geliştiği görülmek- tedir. Bir taraftan akıl sağlığını korumak, diğer taraftan da sosyal adaleti gerçekleştirmek üzere devletin şu üç yönde gayret göstermesi istenmektedir. a) Her geçen gün biraz daha fazla ve kaliteli bir servisin halka ulaştırılması, b) Koruyucu halk sağlığı servislerinin organize edilmesi ve memleket ölçüsünde genişletilmesi. c) Sosyal sahada ge- rekli hamle ve reformların yapılması. Sayılan her üç ha- reketin bir plan içinde beraberlikle yürütülmesi lüzumlu- dur .

Koruyucu halk sağlığı konuları muhakkak ki her memleket ve kültür için değişik olabilir. Bu husus bazı kül- türler için fazla bir gayreti gerektirmediği halde belli bir ölçüde geri kalmış ülkeler için çok ciddi ve çok yorucu bir çalışmayı gerektirmektedir. Aşağıdaki hususlar halk sağ- lığı konusunda önemli hususlardan bir kısmını göster- mektedir.

— Doğum kontrolünün daha ilmi esaslara bağlanma- sı, kazai, cınai düşüklerle mücadele edilmesi.

— Her çeşit «Ponographic» müstehcen kitap, mecmua, yayın, film gösterisinin kontrol altına alınması.

— Halk seviyesine indirilmiş psikoloji ve psikiyatri konularının radyo televizyon ve diğer yayın vasıtalarından istifade edilerek devamlı bir program içinde halka öğ- retilmesi.

— Kitlelerin davranışlarını ve eğilimlerini olumlu yönde etkiliyecek telkin ve nasihatlerin verilmesi.

— Çocuklar ve ihtiyarlara ait eğitici, koruyucu tedavi edici ve sosyal güvenlik altına alıcı müesseselerin kurul- ması ve kurulmuş olanları ülke çapında genişletilmesi.

— Tedavi ünitelerinin halkın kolaylıkla ulaşabilece- ği yakınlığa ve uygun şartlara getirilmesi.

Caplan, 1965 bir insana gerçek manada hürriyetinin kazandırılması ancak onun akıl sağlığını korumak veya bunu kaybetmiş olanı tedavi etmekle kabil olur demek- tedir. Psikiyatride medikal tedavinin artan imkanları sonu- cu binlerce kişinin hastalık baskısından kurtulup düşünme, konuşma, zevk alma hürriyetine kavuştuğunu kim inkar edebilir. Burada bu görevi muhakkak ki sadece akıl hastalığı ile uğraşan bir hekim kitlesine yüklemek doğ- ru olmaz. Öncelikle hekimle hasta arasına sosyal münase-

betleri düzenleyen bir teşkilatın sokulması ve büyük halk kitlesinin akıl hastasına karşı tutumunun olumlu yönde geliştirilmesi lüzumludur. Hansell, 1968.

Halen halk sağlığı bütün dünya ülkelerinde şu üç sistemde yürütülmektedir. a) Adet, gelenek ve dini ritüellere dayanan tipte -Bu usul bu gün için Güney Amerika'nın gerikalmiş bölgeleri, Afrikanın büyük bir kısmı, Hindistan ve kısmen bizim memleketimiz için de geçerlidir,- Psikiyatri servislerine müracaat eden hastalardan hemen çoğunluğunda boyunlarında birer muska bulmak sarılık geçiren hastaların alınlarında çiziklere raslamak, kulaktan kulağa amatör hekimlik yapmak, pek çok eczacının hiç

reçetesiz istenen ilacı raftan alıp vermesi (İntihar etmiye karar veren bir hastamız altı eczane dolaşmış ve herbirinden birer tüp uyku ilacını almıya muvaffak olmuştur. Maalesef hiç biri de bir reçete sormak lüzumunu bile dayamamıştı), en çok cild hastalığında okuyup üflüyerek tedavi etmeye çalışmak, kırık ve çıkıkların henüz çıkıkçı elinden hekim eline geçmeyişi gibi.

b) Merkezden idare edilen sağlık hizmetleri tipi. Bu tip ya bir veya küçük bir gurubun idare ettiği tiptir.

c) Üçüncüsü «Market-System» veya çarşı sistemi olarak bilinir. Halen Amerika, Batı Avrupa ve memleketimiz zinin büyük bir kısmında tatbik edilen usuldür.

Devamı Gelecek Sayıda

M.T.T.B. SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ YEMEĞİ

(Baştarafı 1'inci sahifede)

kendi malı gibi kullanan profesyonel spor kulüpleri ile alakadar olmaktan başka bir iş yapmamıştır. Bunun en açık misalini geçtiğimiz Münih Olimpiyatlarında gördük.

Türkiye'de okuyan bir gençlik kitlesi vardır. Bu gençlik kitlesi anarşik olaylar sebebiyle suçlanmakta ve suçlu bir gençlik meydana getirilmektedir. Sıkı yönetim komutanlıklarında tutuklanan talebe sayısına bakarsak bu miktarın %3 civarında olduğunu görüyoruz.

Bu azınlık yüzünden koskoca bir üniversite gençliği suçlu duruma düşürülüp dertleriyle ilgilenilmemektedir. Üniversite gençliğinin yurt, burs, yemek problemlerine hiçbir çare düşünülmemekte, bütün ülkelerde yurtlar tek ve

çift kişilik odalar halinde yapıldığı halde memleketimizde ise talebe gayri sıhhi yurtlarda kalabalık gruplar halinde kalmaktadır.

Teşkilâtımızın talebeye yapmış olduğu yararlı faaliyetleri anlatan Genel Başkanımız Ömer Öztürk sözlerini Sosyal İlimler Enstitüsünün bütün gayesinin memleketimizde yüksek tahsil yapan gençlerin kendi branşlarını dışındaki sosyal meselelerden ilmi seviyede haberdar olmalarını sağlamaktır, diyerek bitirmiştir.

Sosyal İlimler Enstitüsünün yemeğine katılan profesörler enstitünün yapması lâzım gelen değişiklikleri yeni ders programını görüşmüşlerdir. Yemek geç saatle kadar devam etmiş, Enstitünün Türk Yüksek Tahsil Genelliğine hayırlı olması temennisiyle son bulmuştur.

MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Asistanlar yönetiminde, bir öğretim yılı süreli

ÜNİVERSİTEYE HAZIRLAMA FEN OKULU

15 Kasım'da açılacaktır.

- Test tekniğine uygun öğretim
- Sabah, öğle ve akşam bölümleri
- Devam mecburiyeti
- Şubat'ta 15 günlük sömestr tatili devam ve başarı karnesi
- Her onbeş günde bir test tatbikatı
- Sosyal ders teksirler
- Gerekli kitap ve broşürler

SOSYAL İMKANLAR

- Profesörlerden seminerler
- Spor çalışmaları: Judo, boks, karate, halter, güreş, aletli cimnastik, basketbol, voleybol, masa tenisi
- Şehir içi ve dışı gezileri
- Kütüphane, bahçe, kantin
- Anadolu'dan gelenlere yurt temini

Kayıtlar 1 Kasım'da başlayacaktır.

Üniversite Adayı Kardeşim!

Meselelerine çözüm yolu bulabileceğin tek yer Millî Türk Talebe Birliği'dir.

FEN OKULU'muzda kendini ÜNİVERSİTEDE HİSSEDECEKSİN. Gerekli Fen bilgisini test tekniğine uygun olarak alırken aynı zamanda yapılan seminer çalışmalarıyla ÜNİVERSİTE KÜLTÜRÜNE sahip olacaksınız.

● LİSE SON SINIFA devam edenler için özel program
Çarşamba, Cumartesi, Pazar sınıfı.

Genel Merkez İstanbul
MTTB Eğitim Müdürlüğü
Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 266924 - 278713

İzmir
MTTB Eğitim Müdürlüğü
Fuar kapısı yanı
Tel: 27206 Basmane - İzmir

Erzurum

MTTB Eğitim Müdürlüğü
Orduevi arkası
Erzurum

Kurs Devreleri:

- 15 Kasım - 2 Haziran
 - 1 Aralık - 2 Haziran
 - 15 Aralık - 2 Haziran
 - 24 Ocak - 2 Haziran
 - 14 Şubat - 2 Haziran
 - 1 Mart - 2 Haziran
 - 15 Mart - 2 Haziran
- Kısa devre programları ayrıca ilân edilecektir.

mttb gençlik bülteni

HABER — YORUM — AKSIYON

MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİNİN 15 GÜNLÜK NEŞİR ORGANIDIR

İSTANBUL — 16 MART 1973

SAYI: 29 - 30

İç Sayfalarda

- Dernekler Kanunu ve MTTB
- Dernekler Kanunu; getirdikleri, götürdükleri
- Biz ve basın
- Haberler

...dır. Bu bildiri ile dernek sorumlu tu u.

tümü itibariyle siyasi nitelikte sayılamaz.

Millî Türk Talebe Birliği gerek bünyesi ve gerekse ikametgâhı bakımından bireğretim ve öğrenim müessesesi içerisinde kurulu bulunmadığından 1630 sayılı kanunun geçici üçüncü maddesi kapsamında dışında bulunmamaktadır.

Yukarıda izah edilen edilen gerekçelere binaen d. vanın redsine karar verilmesini talep ederim dedi.

Davalı, Dernek başkanı, bir diyceğim yoktur. davanın reddine karar verilsin dedi.

Yarışmanın bit iji bildirildi ekli karar tefhim oldu. 23/1/1973

Katip

akim 10643

200

Ankara 10. Asliye Hukuk Hâkimliğindeki dâvada iddia makamı mütalâasında şunları söylüyordu: «Millî Türk Talebe Birliği gerek bünyesi ve gerekse ikametgâhı bakımından bir eğitim ve öğrenim müessesesi içerisindedir. Kurulduğu için 1630 sayılı kanunun geçici üçüncü maddesi kapsamında bulunmamaktadır. Yukarıda izah edilen gerekçelere binaen dâvanın reddine karar verilmesini talep ederim.»

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

1 - BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Teksir Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 - DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

3 - EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisans Okulu
- Fen Okulu

4 - FOLKLOR VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 - FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

6 - İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 - KİTAP KULÜBÜ

8 - KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarihî Günler Komisyonu

9 - KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 - MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 - ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğretim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 - SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 - M.T.T.B. SPOR KULÜBÜ

14 - SINEMA KULÜBÜ

15 - TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 - TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 - TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 - TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü: Mehmet Tekelioğlu
Diği ve Bası: ÖZDEMİR BASIMEVİ Tel: 26 87 87

M.T.T.B.
MILLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL BAŞKANLIK

- Babıâli Cad. 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- İ.D.M.M.A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL: 121

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI TEL: 27206

- İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslam Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

Tel: Santral : 26 69 24 — 27 87 13
Genel Başkanlık : 26 36 74

Dernekler Kanunu ve M T T B

Dernekler Kanununun hazırlanması belli bir ihtiyaca cevap vermek ve o zaman yürürlükte bulunan Cemiyetler Kanununun boşluklarını doldurmak gayesiyle hazırlanmıştır. Fakat kanun, hazırlanışından yürürlüğe giriş tarihine kadar geçen zamanda muhtevasını bir hayli değiştirmiştir.

Halen faaliyette bulunan derneklerle ilgili fesih maddesi hükümet tasarısında ve Millet Meclisinde kabul edilen şekilde yok iken, Cumhuriyet Senatosunda bu madde eklenmiş ve bunu da Millet Meclisi aynen benimsemiştir. Böylece derneklerin kapatılabilme kararı mahkemelerden alınmış ve yeni kanun hükümlerine, yani hükümet komserine devredilmiştir. Dolayısıyla T.C. Anayasasının dernek kurma, kapatma ve kapatılma ile ilgili amir hükmü çiğnenmiştir.

Dernekler Kanununun çıkarılma gerekçesi olarak eski kanunun kısa oluşu ileri sürülüyordu. 38 madde olan eski kanuna mukabil yeni kanun da 78 maddedir ve pek tafsilâtlı değildir.

Türkiye Cumhuriyetinin bir Anayasası bulunduğu ve yapılan her kanunun bu Anayasanın amir hükümlerine uygun olarak hazırlanması icap ettiğini bilmemezlikten gelenler tarafından hazırlanan ve tamamen Anayasaya aykırı maddelerle dolu olan dernekler kanununun tatbikatı elbette güç olacaktır. Çünkü T.C. Anayasasına uygun düşmeyen hükümlerin, bir çok ihtilâflara yol açacağı aşikârdır.

22 Kasım 1972 tarihinde T.B.M.M.'de kabul edilen ve 2 Aralık 1972 tarihli Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 1630 sayılı Dernekler Kanunu büyük yanlışlıklarla tatbikat safhasına konulmuştur.

Dernekler Kanunu incelendiği zaman, kendi maddeleri arasında çelişkiler bulunduğu ve Anayasanın tanıdığı hakları zedelediği açıkça görülmektedir.

12 Mart havasının doğmasına ve memleketin anarşi ortamına sürüklenmesine büyük katkısı olan ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınca kapatılan Cumhuriyet Gazetesi MTTB aleyhinde ve MTTB'nin bu kanun kapsamına alınması hususunda büyük bir kampanyaya girişmiştir. Temel fikri yalan olan bu gazete MTTB'den mal kaçırıldığını, binanın Fatih Gençlik Vakfına verildiğini yazarak eskârı umumiyeyi yanıltma yoluna gitmiştir. Halbuki 1971 senesinde tescil edilen Vakıf kurulduğu tarihten beri kendi binasında faaliyetlerini sürdürmektedir. Cumhuriyet Gazetesi bu hareketiyle memleketin gerçek sahibi olan milliyetçi vatanperver gençleri kendi malı üzerinde hırsızlıkla suçlamaktadır. Kaldı ki, bu haberin çıkmasından bir gün sonra Genel Başkanımız Ömer Öztürk'ün yapmış olduğu basın toplantısında, basın mensupları MTTB'nin durumunu görmüşler, teşkilâta ait olan malın yerli yerinde olduğunu bizzat tespit ve teyit etmişlerdir. Tabii ki bu basın toplantısında 1000 senelik devlet ve medeniyetimize karşı çıkan, Türkiyenin temellerine dinamit koyan, kahraman vuranların koruyuculuğunu yapan bu gazete mensuplarından hiç kimse yoktu. Zaten gelmelerine de lüzum yoktu. Onların geleceği yerler, arzuladıkları yerler vatansever, milliyetçi gençlerin buldukları yerler değildir.

Doğruyu, güzeli, iyiyi görebilecek kadar iyi niyetli olsalar kalemleriyle memleket düşmanlığı yapmazlar.

Bu gazetenin yalanını ihbar kabul ederek faaliyete geçen ilgililer, kanunu bilmeden, ne demek istediğini iyi anlamadan, Türkün ruh köküne bağlı, milliyetçi ve vatansever Türk yüksek tahsil gençliğinin tek temsilcisi olan MTTB'yi, evsahibini hırsız telâkki eden bir zihniyetle kanunsuz olarak mühürleme yoluna gitmişlerdir. Memleket tarihinde komünist marsların söylendiği, soygunların, adam öldürmelerin, adam kaçırmaların rahtaça yapıldığı bir ortamda daima memleket menfaatlerinin yanında olan MTTB her zaman anarşinin karşısında bulunmuştur.

Yapılan kanunsuz hareketlere karşı MTTB, geçici 3. madde değil, 1. madde şumulüne girdiğini bir defa daha belirtmek için bir Dernekler Kanunu İnceleme Komisyonu kurmuştur. Bu komisyon gerekli çalışmaları yaptıktan sonra, MTTB'nin durumunu mahkeme vasıtasıyla tespit ettirmeye lüzum görmüş ve Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açılmıştır. 15.12.1972 tarihinde 1972/237 numaraya açılan davada; 2.12.1972 tarihinde yürürlüğe giren 1630 sayılı Dernekler Kanununun geçici 1. maddesinde, mevcut derneklerin altı aylık bir sürede yeni kanuna intibak etmeleri gerektiği, geçici 3. maddede ise eğitim ve öğretim müesseselerinde kurulu bulunan derneklerin infisah etmiş sayılacağı söylenmektedir. Mezkûr kanunun geçici 3. maddesi de feshi gereken derneklerin evsafını tayin ettiğinden, MTTB'nin hangi geçici madde şumulüne girdiğinin tespiti istenmiştir.

Asliye I. Hukuk Hakimliği Recai Galip Okandan, Selçuk Özçelik ve Sabahattin Zaim'den kurulu bilirkişilere durumumuzu şöyle tespit ettirmiştir:

«Ömer Öztürk tarafından Üsküdar Asliye I. Hukuk Hâkimliğine verilen 15.12.1972 kaydiye tarihli tesbit talebinde bulunan dilekçe üzerine Yüksek Hâkimliğinizce itti-haz buyurulan 15.12.1972 tarihli kararla bu hususta re'sen bilirkişi tayin edilmiş olduğumuzdan talep konusu ile ilgili gereken inceleme tarafımızdan icra kilındı.

Tesbit isteğinde bulunan Ömer Öztürk Üsküdar Asliye I. Hukuk Hâkimliğine verdiği 15.12.1972 kaydiye ta-

rihli dilekçesinde, 2 aralık 1972 tarihinde yürürlüğe giren 1630 numaralı Dernekler Kanununun 11. bölümünde son hükümler başlığı altında geçici 1. maddede mevcut derneklerin 6 aylık bir sürede yeni kanuna intibaklarını öngörmekte olduğu, geçici 3. maddede ise eğitim ve öğretim müesseseleri içinde kurulu bulunan öğrenci derneklerini infisah ettirmekte bulunduğu, mezkûr kanunun geçici 3. maddesi feshi gereken derneklerin evsafını tâdat ettiğinden bu bakımdan Millî Türk Talebe Birliğinin hangi geçici madde şumulüne girdiğinin tespitini talep etmiş bulunmaktadır.

Tarafımızdan yapılan incelemeye göre, 22.10.1972 tarih ve 1630 sayılı Dernekler Kanununun geçici 1. maddesi, «bu kanunun yayımı tarihinde mevcut olan dernekler, fedreasyon, birlik ve konfederasyonlar en çok altı ay içinde durumlarını bu kanun hükümlerine uydurmaya ve yeniden düzenlenecek dernek tüzüklerinden dört nüshasını, merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkiye âmirine vermeğe mecburdurlar» demek suretiyle bütün dernekleri şumul sahası içine almaktadır. Dolayısıyla, Millî Türk Talebe Birliği, mezkûr kanunun geçici 1. maddesine tâbidir.

M.T.T.B.'nin, mezkûr kanunun geçici 3. maddesine tâbi olup olmadığı hususuna gelince, zikri geçen kanunun geçici 3. maddesinde, kanunun yayınlandığı tarihte infisah etmiş sayılacak dernekler için, üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitü ve yüksek okullar ile sair her türlü resmi ve özel eğitim ve öğretim müesseselerinde kurulu olmak şartı aranmaktadır. Yani bu derneklerin kanuni ikametgâhlarının ve faaliyet merkezlerinin, bu öğretim müesseselerinin içinde olması şartı zikredilmiştir. Bundan anlaşılmaktadır ki, ancak yüksek öğrenim müesseselerinin binaları içinde kurulu ve faaliyet gösteren dernekler münfesh addedilecektir.

Millî Türk Talebe Birliği'nin bugünkü durumu itibarıyla kanunun geçici 3. maddesinde aranan şartın dışında kaldığı aşıkâr bulunmaktadır. Mezkûr teşekkülün kanuni ikametgâhi ve faaliyet merkezleri olarak yüksek öğrenim müesseselerinin herhangi birinin binaları ve müstemilâti içinde bulunma durumu söz konusu değildir.

Bu itibarla heyetimiz, Millî Türk Talebe Birliğinin 22.10.1972 tarih, 1630 sayılı kanunun geçici 1. maddesine şumulüne girdiği ve mezkûr teşekküle aynı kanunun geçici 3. maddesinde aranan şartın dışında kaldığı aşıkâr olduğunu bildirmektedir.

Millî Türk Talebe Birliğinin, bugünkü durumu itibarıyla, kanunun geçici 3. maddesinde aranan şartın dışında kaldığı aşıkâr bulunmaktadır. Mezkûr teşekkülün kanuni ikametgâhi ve faaliyet merkezleri olarak yüksek öğrenim müesseselerinin herhangi birinin binaları ve müstemilâti içinde bulunma durumu söz konusu değildir.

Bu itibarla heyetimiz, Millî Türk Talebe Birliğinin, 22.10.1972 tarih, 1630 sayılı kanunun geçici 1. maddesine şumulüne girdiği ve mezkûr teşekküle aynı kanunun geçici 3. maddesinde aranan şartın dışında kaldığı aşıkâr olduğunu bildirmektedir.

Kayıtlı sayılılarımızla arz ederiz. 22.12.1972

Bilirkişi

Ord. Prof. Dr. Recai G. OKANDAN

Bilirkişi

Prof. Dr. A. Selçuk ÖZÇELİK

Bilirkişi

Prof. Dr. Sabahaddin ZAIM

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Profesörlerinden Ord. Prof. Dr. Recai G. Okandan, Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik ve İktisat Fakültesi Profesörlerinden Prof. Dr. Sabahaddin Zaim'den müteşekkil heyetin bilirkişi raporu

3. maddesinin uygulanamayacağı sonucuna oy birliğiyle karar verilmiş bulunmaktadır.

Keyfiyeti saygılarımızla arz ederiz. 22.12.1972.

İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinin, keza Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinin verdiği mütalâalar ve İstanbul'daki Asliye 1. Hukuk Hakimliğinin tespiti ile Ankara Asliye 10. Hukuk Hakimliğine müracaat ettik. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinin mütalâaları aşağıdadır.

1630 SAYILI DERNEKLER KANUNU HAKKINDA MÜTALÂA

Yeni Dernekler Kanunu hükümlerine göre bir dernek, federasyon ve öğrenci birliğinin münfesih sayılabilmesi için geçici 3. maddede sarıh olarak ifade edilen üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler veya yüksek okullarla sair her türlü resmi veya özel eğitim ve öğretim müesseselerinde kurulmuş olmaları ve halen faaliyetinde bulunmaları gerekmektedir.

Tüzüğü hükümlerinin incelenmesinden anlaşılacağı gibi Millî Türk Talebe Birliği bu sayılan eğitim ve öğretim müesseselerinde kurulmamıştır. Tamamen müstakil olarak faaliyette bulunmaktadır.

Bu durum muvacehesinde mezkûr Birliğin kanununun geçici 3. maddesi hükmünün şumulu dışında kaldığı açıktır. Bu itibarla Millî Türk Talebe Birliğinin infisah etmiş sayılmasına kanunen imkân olmadığı mütalâasındayım.

Prof. Dr. Osman Berki
A.Ü. Hukuk Fakültesi

DERNEKLER KANUNU HAKKINDA MÜTALÂA

1630 No.lu Dernekler Kanununun geçici 3. maddesi şumulüne giren derneklerin hangi dernekler olabileceği hususunun tebitinde söz konusu maddenin açık ifadesi Ka-

nunun diğer maddeleri ve tümü dikkate alınarak değerlendirme yapılabilir. Buna göre:

1 — İçinde öğrenci unsurunun bulunduğu bütün dernekler bu maddenin şumulu içinde değildir. Çünkü geçici 3. madde öğrenci unsurunun yanında kanun hükmüyle infisaha tabi olacak derneklerin hangileri olduğunu ayrıca tesbit etmiştir. Bu itibarla geçici 3. maddedeki şartları haiz olmayan fakat üniversite öğrencilerini üyeleri arasında bulduran derneklerin bu hüküm gereğince infisahi söz konusu değildir.

1630 Sayılı Dernekler Kanunu hakkında Mütalâa

Yeni Dernekler Kanunu hükümlerine göre bir dernek, federasyon ve öğrenci birliğinin münfesih sayılabilmesi için geçici 3. maddede sarıh olarak ifade edilen üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler veya yüksek okullarla sair her türlü resmi veya özel eğitim ve öğretim müesseselerinde kurulmuş olmaları ve halen faaliyette bulunmaları gerekmektedir.

Tüzüğü hükümlerinin incelenmesinden anlaşılacağı gibi Millî Türk Talebe Birliği bu sayılan eğitim ve öğretim müesseselerinde kurulmamıştır. Tamamen müstakil olarak faaliyette bulunmaktadır.

Bu durum muvacehesinde mezkûr Birliğin kanununun geçici 3. maddesi hükmünün şumulu dışında kaldığı açıktır. Bu itibarla Millî Türk Talebe Birliğinin infisah etmiş sayılmasına kanunen imkân olmadığı mütalâasındayım.

Prof. Dr. Osman Berki
A.Ü. Hukuk Fakültesi

O. Berki

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Profesörlerinden Prof. Dr. Osman Berki'nin mütalâası.

...mütalâasının 100...
...hâli ile... elde edilmesinin...
...bir imkânı bulunmaktadır. Davalı derneğin sonradan ibraz edilen ve...
...değişik olan Ana ve Tüzüğüne göre ikinci başkanın dernek adına...
...beyanatta bulunma yetkisi olduğuna da anlaşılmıştır. Bildiri bulunma-
...dan, ikinci başkanın basın toplantısı yapmasına ve beyanatta bulun-
...masına yetkisi olduğuna, buna dair dernek kararı da olduğuna, başka
...ca bir siyasetle iştigâl de iddia olduğuna nazarın C. Savcısının
...osun hakkındaki mütalâasına uyum olarak davanın tekrar reddine karar
...verilmektedir. Davalı derneğin 22/10/1972 tarih ve 1630 sayılı
...yasanın geçici 3. maddesinde sarıh edilen derneklerden bulunmadığı,
...belirtilen hükmün dışında kaldığı Üsküdar Asliye 1. Hukuk Mahkemesinin
...1972/237 de işkâhler ve esas sayılı dosyasına verilen bilirkişilerin
...22/12/1972 tarihli raporları ile diğer mütalâalara kimselerin
...verdikleri mütalâalardan anlaşıldığından bu yönden imkân yer olamaz-
...tır.

Ankara 10. Asliye Hukuk Hâkimliğinin kararı: «Davalı derneğin 22.10.1972 tarih ve 1630 sayılı yasanın geçici 3. maddesinde sarıh edilen derneklerden bulunmadığı, belirtilen hükmün dışında kaldığı Üsküdar Asliye 1. Hukuk Mahkemesinin 1972/237'de değişik işler ve esas sayılı dosyasına verilen bilirkişilerin 22.12.1972 tarihli raporları ile diğer mütalâaların verdikleri mütalâalardan anlaşıldığından bu yönden hükme yer olmamıştır.»

2 - Kanunun geçici 3. maddesi gereğince bir derneğin infisah etmiş sayılabilmesi için:

a) Öğrenci derneği olması,

b) Üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler ve yüksek okullar ile sair her türlü resmi ve özel eğitim ve öğrenim müesseselerinde kurulu olması,

c) Halen faaliyette bulunması gerekir.

Bu üç şart ayrı ayrı değil birlikte buldukları takdirde bu dernek hakkında geçici 3. maddenin tatbiki mümkün olacaktır. Bu şartlardan herhangi birinin mevcut olmasına rağmen diğer biri veya ikisinin eksik olması halinde hükmü dernek hakkında uygulamak mümkün olmayacaktır. Buna göre:

Bir yüksek öğrenim müessesesinde kurulu olduğu halde talebe derneği niteliğinde olmayan veya talebe derneği niteliğinde olduğu halde halen faaliyet göstermeyen bir dernek bu maddenin şümülüne girmemiş olacaktır. Yani Üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler ve yüksek okullar ile sair her türlü resmi ve özel eğitim ve öğrenim müesseselerinde faaliyette bulunmayan talebe derneklerine veya üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler ve yüksek okullar ile sair her türlü resmi ve özel eğitim ve öğrenim müesseselerinde kurulu ancak öğrenci derneği vasfında olmayan derneklere maddenin tatbik imkânı yoktur.

Aynı şekilde halen faaliyette bulunmakta ve öğrenci derneği niteliğinde olmasına rağmen üniversite, akademi, fakülte ve bunlara bağlı enstitüler ve yüksek okullar ile sair her türlü resmi ve özel eğitim ve öğrenim müesseselerinde kurulu bulunmayan veya halen faaliyette olmayan dernekler yine maddenin kapsamı dışına kalacaktır.

Kanunun zikretmiş olduğu 3. şart, uzun izahı gerektirmeyecek derecede açıktır. Faaliyette olan dernek, dernekler kanunu gereğince organları teşekkül etmiş yine aynı kanun uyarınca infisahını gerektirecek bir eksikliği olmayan, tüzüğü uyarınca gayesini tahakkuka çalışan bir dernektir.

Talebe derneği, öğrencilerin öğretimle ilgili ve yetiştirmelerine müteallik diğer meseleleriyle meşgul olmayı gaye edinmiş, üyeleri öğrencilerden müteşekkil bir dernektir.

Her türlü eğitim ve öğrenim müesseselerinde kurulu olma şartı da bu müesseseler içinde teşekkül etmiş kanuni ikametgâhı ve idare merkezinin bu her türlü eğitim ve öğrenim müesseselerinde olduğu tüzüklerinde belirtilmiş olan derneklerdir. Bir derneğin bir yerde kurulu olma şartı kanuni ikametgâh ve idare merkezinin nerede bulunduğu tesbiti ile ortaya çıkar. Kurulu deyiminin hukuken başka türlü anlaşılması mümkün değildir.

Kanunun geçici 3. maddesi üzerine verilmiş olan bu kısa izahı müteakip varabildiğimiz kanaat şudur:

M.T.T.B. ve üyesi olan dernekler geçici 3. maddenin aradığı şartlardan tamamını haiz oldukları takdirde kanunun hükmü gereği infisahları söz konusu olur. Sayet Milli Türk Talebe Birliği ve üyesi olan dernekler bu şartlardan herhangi birine sahip değilse durumları geçici 3. madde gereğince mütalâa edilemez. Bu itibarla üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler

ve yüksek okullar ile sair her türlü resmi ve özel eğitim ve öğrenim müesseseleri içinde kurulu olma şartına uymayanlar, yani kanuni ikametgâh ve idare merkezleri bu müesseselerin içinde bulunmayanlara geçici 3. madde hükmünün uygulanması mümkün olmayacaktır.

M.T.T.B.'nin bir üst kuruluş olarak durumu bu maddede muvacehesinde kolaylıkla tesbit olunabilir. Üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler ve yüksek okullar ile sair her türü resmi ve özel eğitim ve öğrenim müesseseleri içinde kurulu olmadığı aşikârdır. Bu nedenle geçici 3. maddenin aradığı 3 şartı Milli Türk Talebe Birliğinin durumunda bulmak mümkün olamamaktadır. Yukarıdaki açıklamalar karşısında, söz konusu madde gereğince infisaha tabi olmasının hukuken mümkün olmadığı mütalâa edilmektedir.

Doç. Dr. Yılmaz Ergenekon

1630 SAYILI DERNEKLER KANUNU HAKKINDA MÜTALÂA

Her ne kadar kanunlar lâfız ve ruhları ile birlikte tatbik edilir iseler de, lâfızlar çok sarîh ve tefsire muhtaç olmayıcı mahiyette bulunduğu zaman kanunları lâfızları ile birlikte mütalâa ve tatbik etmek, hukukun genel prensipleri ve bilhassa hukuk mantığı ve tefsir ilmi esasları icabındandır.

Bu itibarla 1630 sayılı ve 22.11.1972 tarihli yeni Dernekler Kanununun 4. maddesinin son bendindeki lâfız ve aynı kanunun geçici 3. maddesindeki tahrir tarzı üzerinde durmak gerekmektedir. Bu maddelerin ilgili hükümleri lafız itibarıyla çok sarîh olduğundan, Dernekler Kanununun lafzi tefsire tabi tutmak mecburiyeti hasıl olmaktadır. Milli Türk Talebe Birliği, kanunun 4. maddesinin son bendindeki hükme, bu bendin çok sarîh olup hiç bir tefsire mahal vermeyecek şekilde kaleme alınmış olması itibarıyla, sokulabilecek derneklerden değildir. Filhakika bu benddeki hüküm fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler ve yüksek okullar ile sair her türlü resmi veya özel eğitim ve öğrenim müesseselerinde öğrenimi aksatması, talebeler arasında kardeşliği sarsıp birliği bozması ve fakülte, üniversite ve benzeri eğitim ve öğrenim müesseselerinde ilmi çalışmaları engellemesi sebebiyle öteden beri faaliyet göstermekte olan çeşitli derneklerin talebelerin tahsil ve şahsi menfaatleriyle uğraşması lâzım gelen tek bir derneğe ircaı gayesini gütmektedir. Sözü geçen Milli Türk Talebe Birliği müstakil olup maddenin tadadi şekile saymış olduğu müesseselerden hiç biri içinde kurulmuş bulunmamaktadır. Bu itibarla Milli Türk Talebe Birliğinin yeni Dernekler Kanununun geçici 3. maddesine tabi olabileceği düşünülememektedir.

Kanunun geçici 3. maddesindeki hüküm yukarıdaki mütalâayı teyid edici mahiyettedir. Çünkü bu geçici maddede hassaten 4. maddenin son bendindeki müesseseleri tekrar tasrih etmekte ve infisahı ancak bu sayılan müesseselerin içindeki derneklere hasreylemektedir.

Her ne kadar, geçici 3. maddenin lafzında «Federasyon» ve «Öğrenci Birlikleri» şeklinde iki lafız yer almış ise de bu federasyon ve birliklerden maksadın, 4. maddenin son bendinde yazılı olup geçici 3. maddede teyiden tekrar edilmiş bulunan müesseselerde kurulmuş bulunan

re faaliyet gösteren dernek, federasyon ve öğrenci birlikleri her türlü derneğin kapatılması olsaydı, kanun vâzı bu maksadı ifade edebilecek olan bir ibare veya fıkrayı ve vahutta bir maddeyi yeni Dernekler Kanununda ifade etmekte aciz göstermezdi.

Kanunun bu hali ile, fakülte dışında kurulup da hiç bir talebe ayırımı yapmaksızın ve hele tüzüğünde siyasi faaliyette bulunmayacağı da yazılı olan bütün derneklere tesmiline hukuken imkân görülmediği yolundaki işbu mütalâa istek üzerine verilmiştir.

Prof. Dr. Şakir Berki
A.Ü. Hukuk Fakültesi

Mahkemede söz alan iddia makamı MTTB'nin kanun karşısındaki durumu hakkında şunları söylemiştir:

«Millî Türk Talebe Birliği gerek bünyesi ve gerekse ikametgâhi bakımından bir eğitim ve öğretim müessesesi

içerisinde kurulu bulunmadığından 1630 sayılı kanunun geçici üçüncü maddesi kapsamı dışında bulunmaktadır.

Yukarda izah edilen gerekçelere binaen davanın reddine karar verilmesini talep ederim.»

Mahkeme kararında şöyle demiştir: «Dâvalı derneğin 22.10.1972 tarih ve 1630 sayılı yasanın geçici 3. maddesinde sözü edilen derneklere bulunmadığı, belirtilen hükmün dışında kaldığı Üsküdar Asliye 1. Hukuk Mahkemesinin 1972/257 değişiklikler ve esas sayılı dosyasına verilen bilirkişilerin 22.12.1972 tarihli raporları ile diğer mütehasıs kimselerin verdikleri mütalâalardan anlaşıldığından bu yönden hükme yer olmamıştır.»

Ve hüküm: «Yukarda açıklanan gerekçelerle ve C. Savcısının mütalâasına uygun olarak DAVANIN REDDİNE, kabili temyiz olmak üzere karar verilip Savcı Y. Ali İhsan Atay huzuru ile davalı Dernek Başkanı Ömer Öztürk'e 23.1.1973 tarihinde tefhim kılındı.»

Böylece bu davanın başından beri ileri sürdüğümü; MTTB'nin 1630 sayılı Dernekler Kanununun geçici 1. maddesine girdiği tezi; hem hukuk ilim adamlarımız ve hem de Türk Adliyesince teyid edilmiş. ayrıca bu hüküm bir kazıye-i muhkeme haline gelmiş oluyordu.

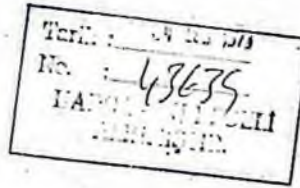
1972/1576

Lohise 2.

H ü k ü m :

Yukarda açıklanan gerekçelerle ve C. Savcısının mütalâasına uygun olarak DAVANIN REDDİNE, kabili temyiz olmak üzere karar verilip Savcı Y. Ali İhsan Atay huzuru ile davalı Dernek Başkanı Ömer Öztürk'e 23/1/1973 tarihinde tefhim kılındı.
23/1/1973

Katip
Ticrar (Lojör)

Bu karar, avcı Ankara C. Savcılığına 30/1/1973 tarihinde tebliğ edilmiş Savcılık bakımından kararın kesinleştiği, savnlıya da 6/2/1973 tarihinde tebliğ edilmiş olup, savcı ve vekil tarafından verilen 15/2/1973 tarihli dilekçe ile kararı temyiz etmeyeceklerini, temyiz haklarından feragat ettiklerini bildirmiş olduklarından bu karar böylece temyizden feragata binaen kesinleşmiştir. 15/2/1973

Ankara Asliye 10. Hukuk Hâkimliğinin davanın reddine ilişkin hükmü.

BİZ VE BASIN

Türkiye'de gazetecilik anlayışı haberleri dış satıhtan verme olarak anlaşılmaktadır. Bunu asli unsurlarıyla temin edebilecek bir gazetecilik anlayışı hemen Türkiye'de hiç yoktur. Bir haberin değerlendirilmesi, onun memleket menfaatleriyle olan alakasının belirtilmesi, haberlerin fikir süzgecinden geçirilmesi bizim gazetecilik anlayışımızın erişemediği acı şeylerdir.

Yeni çıkan Dernekler Kanununun hemen hemen hiç bir gazetede esaslı bir değerlendirilmesi yapılmamış, hiç bir gazetecimiz bunu kendisine kaygı ve vazife edinmemiştir. Dolayısıyla da bu kanun efkârı umumiyede rastgele bir kanundan farksız bir hüviyete bürünmüştür.

Bir milletvekili çıkıyor, Başbakan'dan «MTTB neden kapatılmıyor» diye soruyor ve basından hakettiği cevabın yarısını bile almıyor. Bu durum gazetecilik anlayışımız yönünden hiç de parlak bir şey değildir.

Basında MTTB için hiç mi bir şey yazılmadı? Yazıldı, yazıldı ama biz; halka malolmuş, 1000 senelik devlet ve medeniyetine sahip çıkmış, bütün memleket meseleleri-

nin aslında bir devlet meselesi olduğunu idrak etmiş, yüksek tahsil gençliğinin tek temsilcisi MTTB gibi bir teşkilâtın maruz tutulduğu bir takım haksız tasarruflar karşısında, basınımdan daha çok şeyler beklerdik ve bunun nasıl bir cinayet olduğunu iyi anlayıp, herkese anlatmasını isterdik.

Böyle bir neşriyatın örneğini sayın Ergun Göze 16 Aralık 1972 tarihli Tercüman Gazetesinde, Köşebaşı sütununda «MTTB düşmanı bir milletvekili» başlığı altında verdi. Bu yazıyı satırlarımıza aynen aktarıyoruz.

«MTTB'nin kapatılır gibi olması üzerine yazdığımız yazıya yurdun her tarafından cevaplar geldi. Bu cevaplar göstermektedir ki, MTTB gerçekten millete malolmuş bir «Gazi Dernektir». Bir varlık hakkında hüküm vermek için en faydalı unsur ikidir: Birişi dost'un sözleri diğeri de düşmanın. MTTB'nin dostu bütün millettir. Bu ortada. Bir de düşmanı çıktı. Bu da CHP'nin şiddetli Ecevitist milletvekillerinden Yılmaz Alparslan.

Bay Alparslan, Sayın Başbakan Ferit Melen'i, MTTB

konusunda suçlamak yoluyla, resmi makamların hukuki tutumlarını değiştirmeye uğraşmaktadır. Tipik bir «Sol baskı» örneği vermektedir. Zira resmi makamlar, MTTB'nin, Yeni Dernekler Kanunu şümülüne girmedigini gör-dükleri için, MTTB hakkındaki tedbirleri kaldırmışlar-dır. Bay Alparslan teşrii bir fonksiyon ifâ eder görünür-ken resmi makamların hukuk doğrultusundaki faaliyetle-rini saptırmak istemektedir.

Hukuk doğrultusunda dedik, gerçeği söyledik. Zira hukuk otoriteleri, MTTB'nin yeni nesredilen Dernekler Kanunu şümülüne girmeyeceğini belirtmektedirler. Bu duruma göre, İdare, MTTB'yi bu kanunun şümülu içinde görürse iş Danıştaya kadar gidebilir ve iptâi konusu ola-bilir. Nitekim Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinin kıymetli Profesörlerinden Osman Berkî beyefendi, MTTB'nin yeni kanun şümüluüne girmeyeceği hukuki kanaatini belirtmiş bulunmaktadır. Doçent Yılmaz Ergenekon da vermiş bulunduğu, müdellel ve mufassal bir raporda du-rumu tahlil ederek aynı kanaate varmıştır. Daha önceki bir raporla da Prof. Selçuk Özçelik, Prof. Sabahattin Za-lım, Prof. Nevzat Yalçıntaş, Doç. Salih Tuğ ve Doç. Maz-har Erkan'ın aynı hukuki ve ilmi kanaati paylaşmış bulun-dukları amme efkârının bildiği bir husustur.

Bütün bu kanaatlerin mesnedi Kanunun 3. maddesi-nin kapatılması öngörülen dernekleri «Yüksek Okullarda kurulmuş» dernekler olarak tarif etmiş olmasıdır. Meselâ, Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti, Hukuk Fakültesinde kurulmuştur. Fakülte binasında odası vardır. Böylece bu Cemiyet, Fakülte de kurulmuş bir Cemiyet olup kapa-tılacaktır. MTTB Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti ise, Fakültede değil dışarda kurulmuş bir Cemiyet olup, ika-metgâhı Fakültede değil, Çağaloğlu'ndaki binasındadır. Zaten bu hükümden maksat, Fakülte bünyesindeki cep-hanelik haline gelmiş derneklerin kapatılarak Üniversi-tenin sükûna kavuşturulmasıdır. Dolayısıyla Fakülteler dışında kurulmuş bir talebe teşekülü olan MTTB kapa-tılamaz. Bu konuda Başbakan Melen bir şey yapmışsa bu MTTB'yi değil hukuku korumak olmuştur.

Az bulunur bir Ecevitist olan Bay Alparslan'ın bu çıkışı Avrupa Birliğinde, solcular «Dernekler kapatılı-yor» diye Türkiye aleyhinde feryat ederken, Türkiye'de de, «MTTB kapatılmıyor» diye feryat ederek ne kadar samimiyetsiz bir tutum içinde olduklarını göster-mektedir.»

19 aralık 1972 tarihli Tercüman Gazetesinde ise sayın Rauf Tamer, Sözün Kısası sütununda «Bir Ölçü» başlığı altında şunları yazıyordu.

— «MTTB kapansın mı kapanmasın mı?»
Bu konuda tartışmak bile lüzumsuz.
Ölçü ortada.

«VATAN HAINLIĞI suçundan dolayı haklarında ko-ğuşturma açılan insanlar» İLLE KAPANSIN diye tutur-duklarına göre kapanmasıyla kapanmaması arasındaki memleket menfaati, kendiliğinden ortaya çıkıyor.

Anadolu Gazetesinde ise «Kılçık» sütununda Tezki-ye başlığı altında sayın Müftüoğlu 17 aralık 1972 tarih-inde şunları yazdı:

BİR ÖLÇÜ

«Son günlerde Milli Türk Talebe Birliğini diline a-layan Cumhuriyet gazetesi durmadan veryansın a tutuyor ve bu arada dolaylı yollarla Başbakan Melen'i bu tarihi teşekkülü himaye ile suçluyor.

Aklı selim sahibi herkesçe bilinen gerçek odur ki, b-tün bu yazılanlar ve Cumhuriyet gibi bir gazetenin M T.B'ye karşı takındığı şu tavır, aslında bu tarihi teşekk- lün kapatılmaması için kâfi sebeptir. Zira MTTB bu m- let ve vatan için zararlı bir kuruluş olsaydı, hiç Cumhu- yet gazetesi bu teşekkülü diline dolayıp da böyle ver ya- sın yazar çizer mi idi?..»

16 aralık 1972 tarihli Bugün Gazetesinde de MTT başlığıyla şunlar yazıldı:

«Bir CHP'li, Başbakan Ferit Melen'in MTTB'yi kor- duğunu ileri sürdü.

Halbuki ortada böyle bir şey yok. Melen eğer b- müdahalede bulunmak ihtiyacını hissetmişse, bu kanu- suz bir fiili önleme amacına mâtuftur. Ve kanunsuzluğu ise, doğrudan doğruya işgal fiilinde olduğu açıktır.

Ama dâva başka. Dâva, fırsattan faydalanıp «MTTB- yi ortadan kaldırıbilir miyiz?» dâvası... Boşuna uğraşmayın beyler, kaldıramazsınız. Ağırdır.

Durup dururken belinizi incitmeye ne lüzum var?»

Ahmet Kabaklı da Tercüman Gazetesinin 11 aralık 1972 tarihli nüshasında şunları yazmıştır:

MTTB NİÇİN KAPATILIR

Memleketimizin en eski, en faydalı öğrenci kuruluşu olan Milli Türk Talebe Birliğinin haksız yere ve gûya, eni çıkan Dernekler Kanununun «Geçici 3. maddesi»ne ayarlanarak kapatılmak istenmesi, hattâ kapısına mühürlenmesi, gençlik, üniversite ve basın çevrelerinde büyük üzüntü doğurmuştur.

Gençlerimizin milli vefa ve nizamsever gayretlerine karşı bir ceza gibi olduktan başka Dernekler Kanunu ve Anayasa'ya da aykırı olan bu kapatma fiilinin durdurulması konusunda herhalde bugün müspet emir ve inkisaf beklenmektedir.

Kapatma emri, yeni Dernekler Kanununa aykırıdır. Daha doğrusu, MTTB'nin durumu bu kanunla sevkedilen Geçici 3. maddeye değil, Geçici 1. maddeye uymaktadır. Nitekim Geçici 3. madde:

«... Üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler ve yüksek okullar ile sair her türlü resmi ve özel eğitim ve öğretim müesseselerinde KURULU VE FAALİYET GÖSTEREN DERNEK, federasyon ve öğrenci birlikleri, bu kanunun yayımlandığı tarihte infisah etmiş sayılır» demektedir.

Yani Birlik, Dernek veya Federasyon'un «infisah etmiş» sayılabilmesi için maddede adı geçen «öğretim müesseselerinden biri içinde kurulu ve faaliyet gösterir» olması burada şart koşulmaktadır.

Oysa MTTB, onun şubeleri ve diğer kuruluşlarından hiçbirisi, üniversite akademi veya yüksek okul binalarında kurulu değildir ve böyle binaların müstemilâtı içinde faaliyet göstermemektedir. MTTB Genel Merkezinin, üye derneklerinin ve bu birliğe bağlı Kitap Kulübü, Spor Kulübü, Sinema Kulübü, Sosyal İlimler Enstitüsü vs.'nin öğretim kurumları dışında, tamamiyle müstakil binaları vardır.

Şu halde MTTB'nin durumunun, yeni Dernekler Kanunundaki geçici 3. maddeye girmeyeceği, dolayısıyla bu dernek ve ona bağlı kuruluşların asla münfesh sayılmayacağı, kapatılmayacağı, mühürlenmeyeceği açık iken, bu yola gidilmiş bulunması üzüntü vericidir.

MTTB'nin durumu «Geçici 3. maddeye girmez», fakat diğer bütün dernekler gibi, «Geçici 1. maddeye girebilir» ki, o maddenin de metni şudur:

«Bu kanunun yayımı tarihinde mevcut olan dernekler, federasyon, birlik ve konfederasyonlar, en çok altı ay içinde, durumlarını bu kanun hükümlerine uydurmaya ve yeniden düzenlenecek dernek tüzüklerinden dört nüshasını merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkiye âmirine vermeye mecburdurlar.»

Kısacası, kanunun âmir hükmü karşısında MTTB'nin binasını mühürlemek yanlış, kırıcı ve gücendirici olmuştur. Bu hususun derhal düzeltilerek, MTTB'nin de «fakülte ve üniversite içinde değil» kendi bağımsız binalarında faaliyet gösteren bütün dernekler gibi, altı ay içinde tüzüğünü yeniden düzenleyerek, «En büyük mülkiye âmirine» sunması beklenmelidir.

Bundan başka Anayasamız, derneklerin ancak mahkeme kararı ile kapatılabileceğini hükme bağlamış iken, «yasama yoluyla» dernek kapatmanın sakıncaları da ortadadır.

MTTB'nin yeni Dernekler Kanunu, Geçici 3. maddeyle kapatılmasının kanuna aykırılığı ve uymazlığı konusunda Prof. Dr. Sabahattin Zaim, Prof. Dr. Selçuk Özçelik, Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş ve Doç. Dr. Mazhar Özman'dan kurulu bir İstanbul Üniversitesi raporu ile bizzat Birlik yetkililerince düzenlenmiş bir dilekçenin Sayın Başbakan'a ve İçişleri Bakanına verildiği bilinmektedir. Ümidimiz bu yanlışlığın hemen düzeltilmesidir.

Gençlerimizin büyük bir kısmı hâlâ dışarıda, herhangi bir fakülteye başlarını sokabilmek için «puan düşmesi»ni, hedefsiz ve ümitsizce beklemektedirler. Buna tek çare, bütün üniversite ve fakültelerde tam ciddiyetle «gece eğitimi» yapılmasıdır. O zaman binalardan, laboratuvarlardan istifade imkânları iki kata çıkacaktır. Geçici bir çare de olsa, binlerce gencimizin tahsil ümitlerini kurtarmaya mecburuz.»

Genel Başkanımız Ömer Öztürk'ün kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmesinden sonra yaptığı basın toplantısı da bütün basında yer almıştır. Bu toplantıda yayınlanan basın bildirisi şöyledir:

«Yeni Dernekler Kanunu ile ilgili son gelişmeleri izah etmek ve sevindirici bir durumu açıklamak üzere sizleri davet etmiş bulunuyorum. Son basın toplantımızda Dernekler Kanununun tenkit edilecek antidemokratik maddelerini beyan etmiş ve teşkilâtımızı hedef aldığını da belirtmiştik. Yeni gelişme ve görüşmeler, bu arada gerek kanunun hazırlanma ve müzakereleri sırasında bulunan parlamenterlerin verdikleri izahat, yetkililerle temaslar ve gerekse bir kısım öğretim üyeleri ve hukukçulardan kurulu komisyonumuzun verdiği rapor neticesinde Kanunun geçici üçüncü maddesinin teşkilâtımızı kapsamına almadığı, bizim geçici birinci maddeye tabi dernekler arasında olduğumuz anlaşılmıştır. Şöyle ki, geçici üçüncü madde münfesh saydığı dernekleri «üniversite, fakülte, akademi, sair her türlü resmi ve özel eğitim ve öğrenim müesseselerinde kurulu dernekler» olarak tanımlamaktadır. Böylece kuruluşumuz bu tanımın dışında kalmakta ve geçici birinci maddenin kanunun yayınından itibaren kendilerini en çok altı ay içinde yeni hükümlere uymakla yükümlü saydığı dernekler arasında bulunmaktadır.

Yayın tarihinde infisah edecek dernekler ise münhasıran öğretim ve eğitim müesseselerinin bünyelerinde kurulmuş olup, orada ikâmet etmekte olan derneklerdir. Burada vilâyetlerde kurulmuş olan yüksek tahsil derneklerinin de infisah etmeyip, statülerini yeni kanun hükümlerine uydurmak zorunda olduklarını da belirtirim. Anayasamıza, temel hak ve hürriyetlere, hukuk kurallarına aykırı, bir reform kanunu olma nitelik ve esprisinden mahrum olması bakımından Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından veto edilmesini ısrarla arz ettiğimiz ve etmekte olduğumuz bu kanun, şayet veto edilmez ve yürürlüğe girse teşkilâtımız vatanperver ve memleketsever millî şura sahip gençliğin yetişmesinde ve temsilinde üzerine düşen görevleri yapacak, faaliyetlerine devam edecek, bağlı dernekleri ile birlikte yeni duruma göre statüsünü

Genel Başkanımız Ömer Öztürk'ün yaptığı basın toplantısından bir görünüş.

tanzim edecektir. Öğrenci derneklerini tek'e irca eden yeni kanun bu haliyle Türkiye çapında bütün talebe teşkilâtlandırılmasını şu anda faaliyette bulunan tek teşekkül olan Milli Türk Talebe Birliği'ne hak ve vecibe olarak vermektedir.

Milli Türk Talebe Birliği üzerine aldığı görevlerin

ifası yönünde bugüne kadar olduğu gibi bundan böyle de gereken çalışmalarda bulunacak, Türkiyemizin yarınının kuvvetli, müreffeh ve güçlü olması yolunda kendine düşen görevi yerine getirecektir. Bu inanç ve duygularla Türk Yüksek Tahsil Gençliği adına aziz milletimizi ve sizleri saygılarımla selâmlarım.»

DERNEKLER KANUNU; GETİRDİKLERİ, GÖTÜRDÜKLERİ

(Baştarafı 8. sahifede)

empoze edilmişlerdir. Bu maddeler doğrudan doğruya öğrencilere «memleket meseleleri sizi alâkadar etmez» demektir.

Ve nihayet kanununun 39. maddesi ile Derneklerin bildiri yayınlama hakları tamamen ortadan kaldırılmaktadır. Bunların neşir organlarına iletilmesi güçlüğü de mevzu bahis olduğundan dolayı olarak basına sansür konmuş olmaktadır.

Farzedelim ki, MTTB bir hâdise karşısında bir bildiri yayınlamak isteyecektir. Önce 13 vilâyet temsilcileri bir araya gelerek yönetim kurulu toplanacak ve metni kaleme alacak, bildiri iki nüsha olarak yazılacak, birisi alındı belgesi karşılığında Cumhuriyet Savcılığına, diğeri de aynı gün mahalli mülkiye amirliğine verilecektir. Alındı belgesi bir fotokopiciye götürülecek, bildiri kaç gazeteye verilmek isteniyorsa o kadar fotokopisi alınacak ve bunlar gazetelere v.s. dağıtılarak, bildirinin yayınlanması mümkün olacaktır.

Kanunu bütün olarak dikkate alacak olursak, görülür ki; kanun hem memleket menfaatleriyle, hem de Anayasa ile çelişki halindedir. Anayasa Mahkemesi tarafından gerekli düzeltmeler yapılmalı, onulmaz yaraların ve sosyal huzursuzlukların doğmasına meydan verilmemelidir..

Millî Türk Talebe Birliği

Sinema Kulübü

MTTB Sinema Kulübü yeni sömestr içinde yapacağı faaliyetlerin ve düzenleyeceği gösterilerin son hazırlıklarını da tamamlamış bulunmaktadır. Böylece, asıl kuruluş gayesi olduğu halde çeşitli sebeplerle bugüne kadar üzerine eğilemediği Millî Sinema konusunda da, gerek yüksek öğrenim gençliği gerekse Türk sinema çevrelerinde büyük yankı uyandıran bir teşebbüse girişmiştir. 10 Mart'ta düzenlenen MİLLÎ SİNEMA konulu açık oturumun, sadece Yücel Çakmaklı, Metin Erksan, Halit Refiğ ve Duygu Sağıroğlu gibi Türk sinemasının en usta yönetmenlerinin katılmasıyla bile başlıbaşına bir sinema olayı olduğu bir yana, gençliğin ilk defa ciddi bir tarzda sinemaya eğilmesi ve 1966'dan sonra sinema teşekkülleri ile irtibatını kaybeden Türk sinemasının yeniden bir Sinema Kulübü ile işbirliğine girişmesi açısından da 1972 - 73 sanat sezonunda üzerinde en çok bahsedilen olay olacaktır. Açık oturuma MTTB Sinema Kulübü adına Salih Diriklik ve Devlet Film Arşivinden Sami Şekeroğlu da katılmış, oturumu Üstün İnanç yönetmiştir.

Türk sinemasının devamlı seyirci sayısı 8 milyonun üzerinde olmasına rağmen nedense, yılda 300'ün üzerinde film yapan bu endüstri kolu, ne direkt olarak seyircileri ile, ne basın ile, ne de gençlik kuruluşları ile bir diyaloga, olumlu bir işbirliğine girişmeye şimdiye kadar lüzum görmemiştir. Aslında bunda, 27 Temmuz 1966'da Sinematekte yapılan «Türkiye'nin Toplumsal Yapısı, Türk Sineması ve Geleceği» konulu açık oturumda Sinematek yöneticilerinin, açık oturuma iyiniyetlerle katılan Halit Refiğ ve Duygu Sağıroğlu üzerine yüklenerek işi bir sinema meselesi olmaktan çıkarıp sen - ben dâvası haline getirmeleri ve bu olaydan sonra da Türk sinema yöneticilerinin gerek basın, gerekse Sinematek ile münasebetlerini kesmesinin de rolü vardır.

Ancak mazisi ne olursa olsun, ortada şöyle bir gerçek vardır ki, 1966'daki açık oturum curcunasından sonra Halit Refiğ'in oturup Ulusal Sinema üzerinde bazı teorik çalışmalara girişmesi, daha sonraları bu fikre Metin Erksan, Duygu Sağıroğlu, Atif Yılmaz ve Lütfi Akad'ın da katılmaları, ayrıca bu yönetmelerin seyrek de olsa bazı eserlerinde bu fikirlerinin müşahhas misallerini vermeye çalışmaları, zaten sinema çevresinde bir millî sinema çekirdeği meydana getirmişti. Ama aradan birkaç yıl geçip, başta bu işin teorigini yapan Halit Refiğ olmak üzere, bu yönetmelerin ortaya koydukları bazı eserleri incelenince, bırakın ulusal sinema gibi bir kaygıya rastlanmasını, genel muhtevaları yönüyle bile bu filimlerin hiç de olumlu olmadıkları görüldü. Bu da şöyle bir gerçeği ortaya koydu. Her ne kadar bu yönetmenlerimiz, millî değerlerimiz üzerine iyi niyetle eğilmek istiyorlar ve eserlerinde belli oranlarda halkımızın gerçek yaşayışlarını, dinî ve millî

inançlarını dile getirmek istiyorlarsa da, gerek asıl çıkış noktalarının sağlam bir temele oturmaması, gerekse kendilerini kendileri dışında destekleyen ayrı bir kuvvetin olmaması, onların her eserlerinde aynı istikrara ulaşmalarına sebep oluyordu.

İşte Millî Türk Talebe Birliği Sinema Kulübü ve gençliğin sinema alanındaki temsilcileri olarak bizler, hem gençlik olarak bu yönetmenlerimizin olumlu çalışmalarını desteklediğimizi gösterebilmek, hem de kendilerinin henüz tam mânası ve bütün detayları ile tesbit edemedikleri Millî Sinemanın kesin tarifini ve ne gibi bir muhtevaları sahip olması gerektiği hususunda kendilerine yardımda bulunabilmek ve böylelikle, hiç olmazsa bundan sonra verilecek Millî Sinema eserlerinde eski bazı hatalara düşülmeyip, her filmde belli bir istikrarın sağlanabilmesine çalışmak gayesiyle bir açık oturum düzenledik. Daha sonra bu açık oturumun bir kitap halinde yayınlanmasını ve umumi efkâra ulaşabilmesini temin ederek ve bu oturumu müteakip, bu yönetmenlerimizin filimlerinden birer örnek vererek Millî Sinema yolundaki çalışmalarımızda gayemize daha da yaklaşacağımızı ummaktayız. (Açık oturum konusunda tafsilâtlı bilgi gelecek sayımızda verilecektir.)

Sinema Kulübümüz yeni faaliyet dönemine, Millî Sinema açık oturumuna katılan yönetmenlerin filimlerinden bir kısmını sunarak başlamıştır. 8 mart 1973 perşembe saat 19.00'da başlayan gösterilerin programı şu şekildedir:

8 ve 10 Mart günü ZEHRA (Yönetmen: Yücel Çakmaklı; Oynayanlar: H. Koçyiğit, Ediz Hun)

13 Mart salı günü FATMA BACI (Yön.: Halit Refiğ; Oyn.: Yıldız Kenter, Fatma Belgen)

15 Mart perşembe günü SEVMEK ZAMANI (Yön.: Metin Erksan; Oyn.: Sema Özcan, Müşfik Kenter)

17 Mart cumartesi günü GÖKÇE ÇİÇEK (Yön.: Lütfi Ö. Akad; Oynayanlar: H. Koçyiğit, Serdar Gökhan)

19 Mart pazartesi günü CEMO (Yön.: Atif Yılmaz; Oyn.: Türkân Şoray, Fikret Hakan)

22 Mart perşembe günü LEYLA İLE MECNUN (Yön.: Duygu Sağıroğlu; Oyn.: Fatma Girik, K. İnanır)

Bundan hemen sonra gösterilmesi düşünülen filimler ise Pembe Kadın, Kodin (Ölmeyen Arkadaşlık), Karanlığa Kadar Bekle, Kuşlar ve Çile adlı eserlerdir.

MTTB Fotoğrafçılık Kulübü

Bir müddetten beri faaliyetlerine ara vermiş olan MTTB Fotoğrafçılık Kulübü faaliyetlerine yeniden başlamıştır. Aldığı yeni agrandisör v.s. gibi aletlerle laboratuvarını bir hayli zenginleştiren kulübümüz; bu münasebetle bir Amatör Fotoğrafçılık kursu açmıştır. 6 Ocak 1972 de başlayan 7. Devre Amatör Fotoğrafçılık kursuna

de Pazartesi ve Çarşamba günleri saat 18.00 - 21.00 arasında, dokuzuncu devre ise 13 Mart - 2 Mayıs Salı ve Çarşamba günleri saat 18.00 - 21.00 arasında yapılacaktır. Bununla ilgili 1500 adet teksir ilanı basılarak, dağıtılmıştır. Takip edilecek ders programı 7. devredekinin aynıdır. Bu kurslar sonunda büyük bir sergi açılması düşünülmektedir. Serginin mevzuu: «Korunması gereken İstanbul Sebil ve Çeşmeleri» olacaktır.

Fotoğrafçılık Kulübümüz kursiyerlerinden Mustafa Gerçel'in «Yalnızlık» isimli fotoğrafı.

30 kişi katılmıştır. 31 Ocak 1972 de biten kursumuzu başarıyla tamamlayan 13 kişiye Fotoğrafçılık Sertifikası törenle verilmiştir. Kursumuzda fotoğraf çekme tekniği, banyo ve tab tekniği ile scotch grafi ve tirefilm çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca hareketli çekim de büyük bir ilgi görmüştür. Kurs sonunda kursiyerlerin çalışmalarından derleme yapılarak bir sergi açılmış ve kursiyerlerimizin 50'ye yakın fotoğrafı sergilenmiştir. 1 - 15 Şubat tarihleri arasında açık kalan sergimiz oldukça alâka toplamış ve çeşitli gazetelerin sanat sahifelerinde duyurulmuştur. Sergimizde fotoğraflar numaralandırılmış ve bir de oy sandığı bulundurulmuş, sergiyi gezenlerin en güzel fotoğrafı seçmeleri temin edilmiştir.

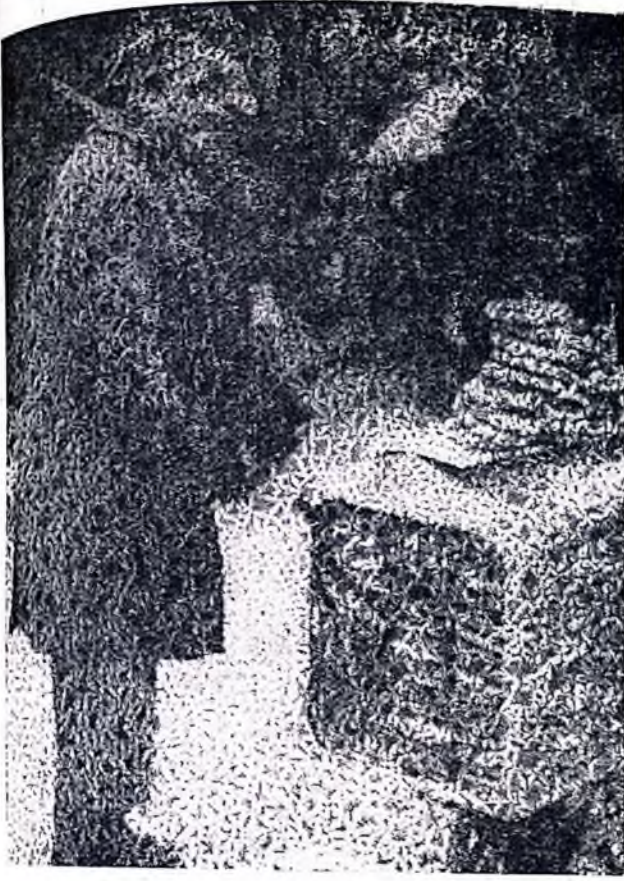
8 ve 9. DEVRE KURLARI

7. Devre kursumuzun büyük bir alâka görmesi üzerine bundan sonraki kurslarımıza daha çok sayıda kimse- nin katılabilmesi için 8. ve 9. devre kurslarının haftanın değişik günlerinde olmak üzere açılması kararlaştırılmıştır. Sekizinci devre kursumuz 12 Mart 1 Mayıs tarihlerin-

nülmektedir. Serginin mevzuu: «Korunması gereken İstanbul Sebil ve Çeşmeleri» olacaktır.

İstanbul'da bilinmeyen, sağda solda saklı kalan, sanat değeri yüksek sebil ve çeşmeler taranıp yerleri tesbit edilecek, kursiyerlere bu sebil ve çeşmeler taksim edilerek her kursiyerden 18 X 24 ebadında dört tane fotoğraf istenecektir. Bu fotoğraflar kursun bitimine bir hafta kala Kulübümüze teslim edilecektir. Çekilen fotoğrafları değerlendirilebilmek için büyük bir jüri hazırlanacaktır. Jüriye tanınmış gazete ve mecmuaların sanat sayfalarını düzenleyenlerle, foto muhabirleri de çağrılacaktır. Sebil ve çeşmeyi en güzel şekilde değerlendirip çeken kursiyerlere çeşitli hediyeler verilecektir. Bu tip çalışmaların kursiyeleri Osmanlı Sanat ve Medeniyetini incelemeye götüreceğinden faydalı olacağı kanatindeyiz.

MTTB Fotoğrafçılık Kulübü yürütülen bu faaliyetlerle hem amatör olarak fotoğrafçılık alanında bilgi ve görgüsünü arttırmak isteyen arkadaşlara imkân sağlamış, hem de onların ihtiyaçlarını karşılamış olacaktır.

Mustafa Gerçel'in «Simitçi»si

Fatma Avşaran'ın «Göge Uzanan Eller» isimli fotoğraf

Fatma Avşaran'ın «Akdeniz»i

Erol Arısoy'un «İşbirliği» isimli fotoğrafı.

2. İstanbul Lise ve Dengi Okullararası Şiir Okuma Yarışması Yapıldı

İlk defa 1971 - 72 ders yılında tertiplenen şiir okuma yarışmasının ikincisi 25 Kasım 1972 Cumartesi günü saat 14.30 da MTTB konferans salonunda 18 lise ve dengi okuldan 54 öğrencinin iştirakiyle yapılmıştır.

25 Kasım günü saat 8'de TRT'nin «İstanbul'da Bugün» programında anons ettiği yarışma, Orta Öğretim Komitesi Başkanı Bülent Katkac'ın açış konuşmasıyla başlamış, daha sonra yarışmacılar; İbrahim Minnetoğlu, Osman Akuşak, Melin Haser, Vahap Kaba, Sefer Ahmetoğlu, Bülent Katkac ve Ahmet Gedikağaoğlu'ndan mütesekkil jüri ve salonu hınca hıncın dolduran yüzlerce davetli huzurunda şiirlerini okumuşlardır.

Yarışmaya katılan okullar ve öğrenciler ile okudukları şiirler şunlardır:

- 1) Atatürk Erkek Lisesi:
Ethem Gölger (Yüzyıllar Boyu)
İdris Atmaca (Katil Ay)
- 2) Bakırköy Lisesi:
Ali Hasdemir (Bursa'da Zaman)
Cengiz Zatzan (Güzelleme)
Meral Toksu (Desem ki)
- 3) Davutpaşa Lisesi:
Neclâ Gündâğ (Görmeğe Geldim)
Hatice Seçkin (Çanakkale Şehitleri)
- 4) Beşiktaş Kız Lisesi:
Yasemin Ünver (Vuslat)
Neclâ Sakır (Kimbilir)
Lamia Çamdağ (Mohaç Türküsü)
- 5) Fenerbahçe Lisesi:
Betül Önsü (Serenat)
Yüksel Altınar (35 yaş)
Arif Dağlar (Sakarya)
- 6) İhsan Mermerci:
Mehmet Gökhan (Çanakkale Şehitleri)
Cemalettin Mutlu (Bülbül)
Cemil Kuran (Kaldırımlar)

Şiir okuma yarışmasının jürisi

Yarışmanın birinci, ikinci ve üçüncüleri toplu halde.

- 7) İmam Hatip:
Ali Kul (Safahat'dan Bölümler)
Tayyip Erdoğan (Zindandan Mehmed'e mektup)
Ömer Özdemir (Bayrak)
- 8) Nişantaşı Kız Lisesi:
Güler Ertuğ (Nora)
Oya Şeyman (Unutmalsın)
- 9) Kadıköy Kız Lisesi
Aslı Sonsuzoğlu (Zulmet)
Bilge Yalçınkaya
İffet İzgi
- 10) Fatih Kız Lisesi:
Azize Yılmaz (Kızılırmak Durmaz mı)
- 11) Fransız Kız Lisesi:
Zinet Salis (Ömrü Muhayyel)
- İşıl Ekmekçi (Ferda)
Fatoş Ertuğ (Bülbül)
- 12) Pangaltı Lisesi:
Baruyr Damatyan (Türk Ocağı Gençlerine)
- 13) Pertevniyal Lisesi:
Kâmil Mehmed Oruç (Sakarya)
Ümit Sönmezler (Vatan Dostları)
Osman Bülent İğneli (Bir Yolcuya)
- 14) Robert Koleji:
Şermin Akın (Son Bahar)
Neslihan Türkün (Desem ki)
Tayfun Uğur (Çıktık İstanbul Düzüne)
- 15) Site Koleji:
Parla Şenol (35 Yaş)
Özen Akanmeriç (Endülüste Raks)
Zakır Kırmırlı (O Belde)
- 16) Sultanahmet Sanat Enstitüsü:
Aziz Bacak (Dilenci)
Salih Güleç (Binbir Gece)
- 17) Sultanahmet Ticaret Lisesi:
Şükrü Disanlı (Acılardan Acılara)
Leylâ Cankes (Eğer)

18) Şişli Lisesi:

Cemal Aslan (Kadere İsyan)

Oya Kartal (Anadolu Toprağı)

Yarışmadan sonra MTTB Folklor Müdürlüğü ekiple-ri gösteriler yapmış daha sonra neticeler açıklanmıştır. Jürinin açıkladığı sonuçlara göre İmam Hatip Okulu birinci, Kadıköy Kız Lisesi ikinci, Özel Site Koleji üçüncü olmuşlardır. Ferdi birinciliği Ali Kul, ikinciliği Ömer Ödemir, üçüncülüğü de Tayyip Yenidoğan'ın aldığı yarışma sonunda, ferdi ve okullararası dereceye girenlere kupalar ve çeşitli kitaplar verilmiştir. Ayrıca yarışmaya katılan bütün müsabıklara MTTB tarafından hazırlanan Öğrencinin El Kitabı hediye edilmiştir. Yarışma sonunda takdimci Cafer Sadık Özlevent kı-sı bir konuşma yapmış ve okulları gelecek sene yapılacak yarışmaya şimdiden davet etmiştir.

LİSE VE DENGİ OKULLARARASI KOMPOZİSYON YARIŞMASI

Milli Türk Talebe Birliği Orta Öğretim Komitesi Başkanlığı, İstanbul lise ve dengi okullararası kompozisyon yarışması tertiplemiştir. MTTB Orta Öğretim Komitesi Başkanlığı tarafından ilk defa geçen yıl «Medeniyetin gelişmesinde kitabın rolü.» mevzuunda tertiplenen yarışmanın bu seneki mevzuu; «GENÇLİK VE KÜLTÜRÜMÜZ» olarak tesbit edilmiştir.

İstanbul'daki bütün lise ve dengi okul talebelerinin katılabilecekleri yarışmaya gönderilecek-kompozisyonların, en geç 24 Mart 1973 akşamına kadar, bir fotoğraf ve iki liralık posta pulu ile birlikte, MTTB Genel Merkezi'ne getirilmesi veya postalanması gerekmektedir. Kompozisyonlar 1000 kelimeyi geçmemelidir.

Yarışmaya gönderilecek kompozisyonlar bir ön elemeye tâbi tutulacak ve finale kalan 20 kompozisyon 14 Nisan 1973 Cumartesi günü saat 14.30 da MTTB Salonunda jüri ve davetliler huzurunda, yazarları tarafından okunacak ve neticeler aynı gün belli olacaktır.

Yarışmada birinciye 500, ikinciye 300, üçüncüye 200, dördüncüye 100 ve beşinciye de 50 lira mükafat verilecek, ayrıca, finale kalan 20 kişiye çeşitli kitaplar hediye edilecektir. Dereceye giren kompozisyonlar MTTB Gençlik Bülteni'nde ve gazetelerde yayınlanacak ve MTTB tarafından kitap haline getirilecektir.

ORTA ÖĞRETİM KOMİTESİNİN TANIŞMA ÇAYI

Milli Türk Talebe Birliği Orta Öğretim Komitesi Başkanlığı, 1972 - 73 ders yılı, ikinci sömestire başlangıcı dolayısıyla bir «TANIŞMA ÇAYI» tertiplemiştir. 17 Şubat 1973 Cumartesi günü saat 14.30 da MTTB Salonu'nda yapılan tanışma çayına, büyük bir, orta öğrenimli talebe kitlesi katılmıştır.

Tanışma çayı, MTTB Orta Öğretim Komitesi Başkanı Bülent Katkık'ın bir konuşmasıyla başlamış, daha sonra Orta Öğretim Komitesi eski başkanı Sami Şener ve Cafer Sadık Özlevent konuşmuşlardır. Gayet samimi bir şekilde devam eden tanışma çayının son konuşmasını Osman Develioğlu yapmıştır.

Konuşmalardan sonra tanışma yapılmış ve önceden hazırlanmış iki kazan aşure, tanışma çayına iştirak eden orta öğrenimli talebelere ikram edilmiştir.

«Umut Suları» Sahneye Konuyor

MTTB Tiyatro Müdürlüğü bir müddetten beri ara verdiği faaliyetlerine yeniden başlamıştır.

Geçen sene de üzerinde çalışılmış olan Mustafa Miyasoglu'nun «Umut Suları» isimli piyesi bu ay sonuna kadar sahneye çıkmış olacaktır. Şehir tiyatroları rejisörlerinden Yalçın Akçay'ın yardımıyla hazırlanan piyes 2 bölüm, 4 tablodan meydana gelmiştir.

Eserde yer yer mensur şiirler vardır ve 1970 öncesi bir talebe yurdunda geçen olaylar anlatılmaktadır.

Bilindiği gibi tiyatronun da Millet hayatında yeri vardır. Eskiden meddah, karagöz, ortaoyunu şeklinde temayüz eden Türk Tiyatrosu, bir zaruret olarak, çağın değişen şartlarına ayak uydurmak ve modern tiyatro anlayışını benimseyen bu yolda ilerlemek zorunda kalmıştır. Zamanımızda hemen hemen imkânsızlaşan klasik savaşlar, emellerin tahakkuku için fikri sahada olanca şiddetle devam etmektedir. Bu savaşın en önemli silahlarından biri olan tiyatroya şiddetle ihtiyaç vardır.

Bu konuda MTTB, üzerine düşen vazifeyi imkânları nispetinde yapabilme çabasındadır. Birliğimiz temsil edeceği piyeslerin yanı sıra çağımızın gerektirdiği tiyatro kültürü ve bilgisiyle mücehhez bir «Milli Tiyatro» kadrosu meydana getirme gayreti içindedir. Bu amaçla seri konferanslar, seminerler ve dersler düzenlemeyi düşünmektedir. Çalışmalarını müşahhaslaştırabilmek gayesiyle de «Umut Suları»nu sahneye koymuştur.

Denizli Folklor Gecesi

Milli Türk Talebe Birliği Denizli Orta Öğretim Komitemizin tertip ettiği «FOLKLOR GECESİ» 26 şubat pazartesi günü Denizli kapalı spor salonunda yapılmıştır.

İstanbul'dan hususi bir otobüsle giden M.T.T.B. folklor ekipleri, judo, boks ve âletli jimnastik takımları büyük ilgi görmüşlerdir.

Geceki program saat 20.00 de başlayıp 24.00 de sona ermiştir. Denizli kapalı spor salonu erken saatlerde tamamen dolmuş ve büyük bir seyirci kitlesi de geceyi ayakta takip etmek zorunda kalmıştır. Gayet zengin bir programı olan gecenin ilk gösterisine M.T.T.B. Elazığ Folklor ekibi çıkmış ve büyük takdir toplamıştır. Daha sonra çıkan Artvin, Siirt, Antep, Bitlis ekiplerimiz halkı coşturmuşlar ve sık sık alkışlanmışlardır. Judo ekibimiz de geceye ayrı bir renk katmıştır. 57 kilo İstanbul boks şampiyonu arkadaşımız da bir gösteri maçı yapmış ve seyircileri heyecana getirmiştir. Jimnastik ekibimiz kaptanının gösterileri hayranlıkla izlenmiştir.

Gecede bundan başka mahalli Denizli folklor ekibi, askeri kars ekibi ile Hürriyet ve Yeğenağa ilkokulunun minik ekipleri gösteri yapmışlardır.

MTTB Sosyal İlimler Enstitüsü

Milli Türk Talebe Birliği Sosyal İlimler Enstitüsü derslerine devam etmektedir. Bu sene büyük bir ilgi gören enstitümüz, haftanın belirli günlerinde saat 18.00 de başlayan derslerini aksatmadan sürdürmektedirler.

Genel Başkanımız Ömer Öztürk Sosyal İlimler Enstitüsünün diploma töreninde açış konuşmasını yapıyor.

Geçen sene Enstitümüzden mezun olan arkadaşlar 20 Kasım 1972 tarihinde yapılan bir törenle diplomalarını almışlardır. Törende bir konuşma yapan Genel Başkanımız Ömer Öztürk mezun olanları tebrik etmiş, Sosyal İlimler Enstitüsünün ehemmiyeti üzerinde durmuştur.

Bundan sonra Enstitümüz yeni ders yılına girmiş ve ilk dersi bütün Sosyal İlimler Enstitüsü öğretim üye ve öğrencilerinin önünde Prof. Dr. Ayhan Songar vermiştir. İlk devre dersleri 28 Ocak 1973 yılında tamamlanmıştır. 2. Sömestre dersleri ise 5 Mart 1973 günü başlamıştır. 2. Sömestre ders programı aşağıdadır:

5 Mart	Doç. Dr. Mazhar Özman	TIP
7 Mart	Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik	HUKUK
9 Mart	Ali Murat Daryal	SOSYOLOJİ
12 Mart	Sabri Akdeniz	SOSYOLOJİ
13 Mart	Sabri Akdeniz	SOSYOLOJİ
14 Mart	Doç. Dr. Adnan Ziyalar	S. PSİKOLOJİ
17 Mart	Dr. Osman Öztürk	TÜRK MEDENİYETİ
19 Mart	Nahit Dinçer	MAARİF
21 Mart	Prof. Dr. Ayhan Songar	PSİKİYATRİ
23 Mart	Ahmet Kabaklı	KÜLTÜR
26 Mart	Prof. Dr. Faruk K. Timurtaş	DİL

Prof. Dr. Ayhan Songar bir arkadaşımıza diplomasını ve hediyesini veriyor.

28 Mart	Prof. Dr. Şahabettin Tekindağ	TARİH
30 Mart	Doç. Dr. Mazhar Özman	TIP
2 Nisan	Nahit Dinçer	MAARİF
4 Nisan	Dr. Osman Öztürk	TÜRK MEDENİYETİ
6 Nisan	Ali Murat Daryal	SOSYOLOJİ
11 Nisan	Doç. Dr. Adnan Ziyalar	S. PSİKOLOJİ
12 Nisan	Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik	HUKUK
16 Nisan	Prof. Dr. Faruk K. Timurtaş	DİL
18 Nisan	Prof. Dr. Şahabettin Tekindağ	TARİH
20 Nisan	Ahmet Kabaklı	KÜLTÜR
25 Nisan	Prof. Dr. Ayhan Songar	PSİKİYATRİ
2 Mayıs	Dr. Osman Öztürk	TÜRK MEDENİYETİ
3 Mayıs	Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik	HUKUK
7 Mayıs	Prof. Dr. Faruk K. Timurtaş	DİL
9 Mayıs	Doç. Dr. Adnan Ziyalar	S. PSİKOLOJİ
11 Mayıs	Ahmet Kabaklı	KÜLTÜR
14 Mayıs	Prof. Dr. Faruk K. Timurtaş	DİL
16 Mayıs	Prof. Dr. Şahabettin Tekindağ	TARİH
18 Mayıs	Doç. Dr. Erol Güngör	SOSYOLOJİ
21 Mayıs	Dr. Osman Öztürk	TÜRK MEDENİYETİ
23 Mayıs	Prof. Dr. Ayhan Songar	PSİKİYATRİ
25 Mayıs	Doç. Dr. Salih Tuğ	GENEL KÜLTÜR

İcra Konseyi Başkanımız Yusuf Akkaya bir arkadaşımıza diplomasını verirken.

MTTB Spor Kulübünden Haberler

sürdürmektedir. Spor Kulübümüz mart ayında başlayan bütün maçlara iddialı olarak çıkmaktadır.

BOKS :

Bir aralık antrenörsüz kalan boksörlerimiz eski Milli boksörlerden Hasan Eratik nezaretinde çalışmalara başlamışlardır. Yeni yapılan boks ringimiz çalışmalara ayrı bir hava vermektedir. Bu arada boks takımımızdan Tacettin Güner İstanbul'da yapılan «Altın Eldiven» boks müsabakalarında 60 kiloda bütün rakiplerini yenerek birinci olmuştur. Kulübümüzün daha büyük başarılar beklediği İstanbul şampiyonu Tacettin Güner, aynı zamanda Altın Eldiven boks müsabakalarında en teknik boksörlerden seçilmiş ve otoritelerce çok beğenilmiştir.

KARATE :

Türkiye'de hızla gelişen bu spor kolunda karatecilerimiz Enver Hancı nezaretinde çalışmalara devam etmektedir.

Karate antrenörümüz Enver Hancı ve yardımcısı Yetkin Özalp

tedir. Türkiye'nin belli başlı karate takımına sahip olmamıza rağmen, bu spor kolunun bir federasyonu olmadığı

İçin takımımız milletlerarası müsabaka yapma imkânı bulamamaktadır. Çeşitli gruplar halinde sürdürülen çalışmalar büyük rağbet görmektedir.

GÜREŞ :

Son yıllarda saplandığı bataklıktan bir türlü kurtulamayan ata sporumuz güreş; kulübümüz çalışma sahalarından başlıcasıdır. Geçen yıl çok iyi dereceler yapan güreş takımımızdan dört güreşçi milî takım hazırlık kampına davet edilmişti. Geçen yılki antrenörümüzün bu sene çalışmalarına nezaret edememesi sebebiyle Kulübümüz eski şampiyon güreşçilerimizden, şampiyonların hocası Nurettin Zafer ile anlaşmıştır. Çalışmalarını aksatmadan sürdüren güreşçilerimizden yeni başarılar beklenmektedir.

JUDO :

Karateye nazaran daha çok tanınan bu spor kolunda ise judocularımız, eski antrenörlerinin trafik kazası geçirek çalışmalara gelememesi yüzünden bir aralık tedirgin olmuşlardır. Fakat derhal faaliyete geçen kulübümüz takımımıza büyük başarılar kazandıracağına inandığımız Türkiye ağır siklet judo şampiyonu İbrahim Çabıtkan ile anlaşarak çalışmaların aksamamasını temin etmiştir. Judocularımız çalışmalarına yeni antrenörleri nezaretinde devam etmektedirler.

HALTER :

Millî haltercilerimizden Sedat Misket'in çalıştırdığı halter takımımız ilk imtihanını İstanbul Bölge Şampiyonasında vermiş ve takım halinde ikinci olmuştur. Spor Kulübümüz camiasında sevinçle karşılanan bu başarının sahibi haltercilerimiz Türkiye rekortmeni hocaları nezaretinde önümüzdeki müsabakalara iddialı olarak hazırlanmaktadır.

VOLEYBOL :

Ali Say'ın antrenör voleybolcu olarak yer aldığı ve millî sporcuların oynadığı voleybol takımımız önümüzdeki günlerde başlayacak olan İstanbul mahalli III. küme maçlarına hırsıyla hazırlanmaktadır. Şampiyonluğa oynayacak olan takımımızın birinciliğine mutlak gözü ile bakılmaktadır.

OLİMPİK CİMNASTİK :

Bu branşta henüz çalışmaya başlayan kulübümüz eksik olan bu spor kolunun bütün âletlerini tamamlamıştır. Antrenörleri Ercüment Varol nezaretinde sporcularımız önümüzdeki müsabakalara hazırlanmaktadır.

MASA TENİSİ :

Kulübümüz kurulduğundan beri faaliyette bulunan, bu branşta daha evvel liselerarası teşvik müsabakaları tertiplenmiş ve gençler arasındaki yarışmalar yeni kabiliyetlerin keşfine yardım etmişti. Yeni bir turnuva tertiplemeyi kararlaştıran kulübümüz ilk plânda yeni ve nizami bir ping-pong masası yaptırmıştır. Daha iyi şartlarda hazırlanabilme imkânına kavuşan arkadaşlarımız yeni müsabakaları heyecanla beklemektedir.

Üniversiteye Hazırlama Kurslarımız Başarıyla Devam Ediyor

Milli Türk Talebe Birliği Eğitim Müdürlüğünün açmış olduğu Üniversiteye hazırlama kursları bu yıl büyük rağbet görmüştür. Öğretim kadromuzun kuvvetli oluşu ve buna bağlı olarak geçen yıl kurslarımıza katılanların başarı göstererek diledikleri fakülte veya bölüme girmeleri ve kurslarımızı arkadaşlarına tavsiyeleri bizi bu sonuca ulaştırmıştır.

Bugün sayıları 400'e varan özel dersaneler çeşitli vadeler, garantiler, Avrupa seyahati otomobil vs. gibi ciddiyle bağdaşmayan hareketlerle talebe avına çıkmışlardır. Özel okulların kapatılması dersanelerin işine yararmış, adım başına çeşitli isimlerle dersaneler açılmıştır. Dersanecilik bir sanayi dalı haline gelmiş olup, binlerce lise mezunu gencin ümit ve ideallerini sömürmektedir.

Amatör bir ruhla her türlü ticarî gayeden uzak olarak açtığımız kurslar reklâm yapmadığımız halde yukarıda belirttiğimiz sebeplerden dolayı büyük ilgi görmektedir.

Bu yıl kurslarımızın ilk devresi 15 kasımda başlamış olup gündüz grubuna 40, gece grubuna 29 kişi kaydolmuştur. 2. devre 1 aralıkta açılmış gece grubuna 36, gündüz grubuna 35 kursiyer devam etmektedir. Kurslarımızın 3. devresi 15 aralıkta açılarak gece grubuna 41, gündüz grubuna 37 kişi kaydedilmiştir.

Uzun devre kurslarımıza devam eden kursiyerlerimiz için kurban bayramı dolayısıyla sömestr tatili 13 ocakta başlamıştır. Tatile giderken kursiyerlerimize 15 gün sürecek tatil için matematik, fizik, kimya derslerinden testler verilmiştir. İkinci devre dersleri 29 ocakta başlamıştır.

Üniversiteye Hazırlama Kurslarımızın 4. devresi 24 ocakta açılarak, bu devrenin gündüz grubuna 48, gece grubuna 46 kişi kaydolmuştur. 5. devre 14 şubatta başlamış olup gündüz grubuna 57 talebe devam etmektedir.

Kurslarımızın 6. devresine iştirak haddinden fazla olmuş geceye 65, gündüze 60 kişi katılmıştır.

Kurslarımız 2 haziranda sona erecektir. Kurslarda matematik, fizik, kimya dersleri test tekniğine uygun bir şekilde işlenmekte, her konunun bitiminde test uygulanmaktadır. Sosyal dersler ise teksir olarak dağıtılacaktır. Kursun bitimine doğru biyoloji ve jeoloji dersleri de verilecektir.

Ayrıca lise son sınıfa devam edenler için özel cumartesi, pazar grubu açılmıştır. Bu kursumuza 51 lise son sınıf öğrencisi kayıtlıdır. Bu grubun dersleri cumartesi 14.00 - 17.00, pazar 9.00 - 13.00 arasında haftada 7 saat üzerinden yapılmaktadır.

Uzun devre kurslarımızın gündüz dersleri 9.00 - 13.00 veya 14.00 - 18.00 arası günde 4 saat ve haftada 5 gün olarak yapılmaktadır. Gece gruplarının dersleri ise 18.30 - 21.30 arası günde 3 saat üzerinden devam etmektedir.

Bundan sonra açılacak devreler ve toplam ders saatleri aşağıdadır.

GÜNDÜZ :

4 Nisan - 1 Temmuz	190 saat
25 Nisan - 1 Temmuz	160 saat
4 Mayıs - 1 Temmuz	140 saat
23 Mayıs - 1 Temmuz	125 saat
6 Haziran - 1 Temmuz	100 saat
13 Haziran - 1 Temmuz	100 saat
20 Haziran - İmtihan günü	80 saat
27 Haziran - İmtihan günü	80 saat

GECE :

15 Mart - İmtihan günü	160 saat
4 Nisan - İmtihan günü	130 saat

MTTB Kitap Kulübü

Milli Türk Talebe Birliğinin 1916 senesinde bir avuç vatansever genç tarafından kurulduğu malumdur. Bu tarihten beri mevcut olan MTTB Kitap Kulübü şimdiye kadar mensuplarına daima 1000 senelik kültür ve medeniyetini öğretme çabasındaki kitapları temin etmiştir. Bu vazifeyi bugün de başarıyla yürüten Kulübümüz şimdiye kadar bir müdürlük halinde devam ettirdiği vazifesini, bundan sonra tüzüğünü hazırlayıp meriyete koyduğu için tüzel kişilik hüviyetinde sürdürecektir. Milli Türk Talebe Birliği Kitap Kulübü Başkanı Ömer Öztürk, İkinci Başkanı Sami Şener olmuşlardır.

Milli Türk Talebe Birliği Kitap Kulübü ve Kültür Müdürlüğü tarafından tertiplenen «Şiir ve Hikâye Yarışması» elimizde olmayan sebeplerle nisan ayı başlarına ertelenmiştir. Halen elimizde mevcut olan kırka yakın şiir ve hikâye nisan ayı başlarında yeni gelen şiir ve hikâyelerle birlikte değerlendirilerek, neticeler bir jüri tarafından açıklanacak ve kazananlara çeşitli hediyeler verilecektir.

Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan'ın Türk Edebiyatına 54. hizmet yılını kutlama toplantısı yapıldı

Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan Türk edebiyatının en büyük âlimlerinden biridir. Divan Edebiyatımıza senelerini veren bu büyük âlim ve şairimiz için Milli Türk Talebe Birliği'nde bir gece düzenlenmiştir. «Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan'ın Türk edebiyatına 54. hizmet yılı toplantısı» adı verilen gece çok parlak geçmiş, hocamız kendine lâyık bir şekilde kutlanmıştır.

Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan hediyelerini aldıktan sonra

2 Aralık 1972'de yapılan gecenin ilk konuşmasını Genel Başkanımız Ömer Öztürk yapmış, Türk gençliğine unutturulmak istenen Divan Edebiyatımızı hocamızdan öğrenip, onun vasıtasıyla sevdiğimizi belirtmiştir. Genel Başkanımız Ömer Öztürk daha sonra «Hocam; Türk Gençliği sizin gibi 1000 senelik tarih ve medeniyetine aşık insanların eseridir, bu bakımdan size teşekkürlerimiz sonsuzdur» diyerek kürsüden inmiştir.

Milli Türk Talebe Birliği salonundaki toplantıda daha sonra Prof. Dr. Faruk Kadri Timurtaş, Doç. Dr. Mehmed Çavuşoğlu, Dr. Birol Emil, Yusuf Ziya İnan, Salim Ahmet Çalışkan ve Osman Akkuşak, hocamızın çeşitli yönlerini anlatmışlar, eserlerinden bahsederek, Türk edebiyatına yaptığı hizmetleri övmüşlerdir.

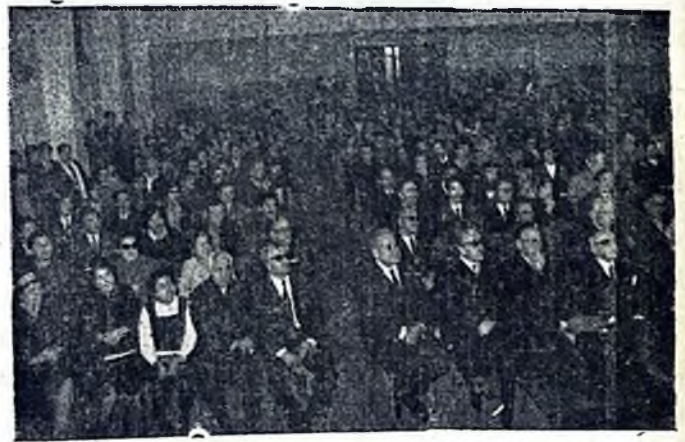
Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan arkadaşlarımıza hatıralarını anlatıyor.

Bu arada İran Konsolosunun yaptığı konuşma bir hayli ilgi görmüş ve dinleyiciler hocamızı bir yabancıнын anlatışını merakla izlemek fırsatını bulmuşlardır.

Toplantı sonunda hocamıza çeşitli hediyeler verilmiş ve şiirleri arkadaşlarımız tarafından okunmuştur. Şiirlerinden yapılan seçme de bir hayli ilgi görmüştür.

Ali Nihad Tarlan'ın kısa biyografisi :

1898'de İstanbul'da doğdu. İlk öğrenimini Manastır'da yaptı, orta öğrenimini İstanbul'da Vefa İdadisi (1911) ve Sultanisi'nde (1916), yüksek öğrenimini İstanbul Üniversitesi Lisan Fakültesi Fransızca ve Farsça şubelerinde (1919) tamamladı; Edebiyat Fakültesi'nde İslâm Edebiyatında Leylâ ve Mecnun Mesnevisi üzerine doktora verdi. Beşiktaş Sultanisi'nde Fransızca öğretmenliğiyle başla-

«Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan'ın Türk edebiyatına 54. hizmet yılını kutlama toplantısını» takip eden davetliler.

Millî Türk Talebe Birliği Turizm ve Dış Temaslar Müdürlüğü

Millî Türk Talebe Birliği Turizm ve Dış Temaslar Müdürlüğü faaliyetlerine devam etmektedir.

Geçen sene çalışma kampları, talebe trenleri, rehber kursu ve bunun gibi pek çok faaliyetler yapan müdürlüğümüz, bu sene de eskisinden çok daha iyi organize ettiği çalışmalarına devam etmektedir.

Avrupa çalışma kampları için şimdiden faaliyete geçilmiş ve pek çok kamp ile anlaşma temin edilmiştir. Nisan ayı başlarında çıkacak olan Çalışma Kampları Broşürü Türkiye'nin her tarafına dağıtılarak, bütün Türk gençliğinin bu fırsattan istifade etmeleri sağlanacaktır.

14. Devre Amatör Tercüman Rehber Kursu ise devam etmektedir. Kurslarda, Türk - İslâm, Selçuk, Bizans, Roma, Hitit ve Yunan medeniyetleri detaylı olarak öğretilmektedir. Ayrıca memleketimizin tarihî ve turistik yerlerine geziler tertip edilecek, incelemeler yapılacaktır. Dersler, üniversite öğretim üyeleri, arkeologlar ve mütehasşs elemanlar tarafından verilmektedir.

Kursiyer arkadaşlara, kurs devresi boyunca müze ve benzeri yerlere ücretsiz girebilme ve inceleme yapabilmelerini temin maksadıyla kursiyer kartı verilmiştir. Kurslara devam edip, bitirme imtihanında muvaffak olanlar yaz aylarında MTTB Turizm Müdürlüğü vasıtasıyla, yurdumuza gelen yabancı talebelere enformatörlük, organizatörlük ve rehberlik yapacaklar, böylece staj devrelerini tamamlayıp, yaz sonunda Turizm ve Tanıtma Bakanlığının İstanbul Bölge Müdürlüğünden tasdikli kart ve diplomalarını alacaklardır.

MTTB TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Millî Türk Talebe Birliği salonunda yapılan yazılı trafik imtihanından bir görünüş.

Millî Türk Talebe Birliği Trafik Eğitim Müdürlüğü faaliyetlerine devam etmektedir.

Üniversite talebe ve öğretim üyeleri için yapılmakta olan ehliyet kursları başarıyla devam etmektedir.

Yazılı imtihan Birliğimiz salonlarında yapılmakta olan kursiyerler daha sonra direksiyon imtihanına girerek ehliyetlerini almaktadırlar.

Ehliyet için bütün işlemler müdürlüğümüz tarafından yürütülmekte, böylece ehliyet alacakların bir takım formaliteler için zaman kaybetmeleri önlenmektedir.

Eski Kültür Müdürümüz Bahattin Cebeci, Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan'la birlikte.

yan (1915), sonradan Türkçe ve Edebiyat öğretmenliklerine çevrilen, liselerde öğretmenliği; Kabataş Lisesi'nde (1930 - 33) sona erdi. 1933'de üniversiteye geçerek Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne Metinler Serhi Doçenti oldu, 1942'de profesörlüğe yükseldi. Uzun müddet Eski Türk Edebiyatı Kürsüsü Başkanlığını yaptıktan sonra geçen yıl emekliye ayrıldı.

Sebab, Servetifünun mecmualarından başlayarak Edebiyat Gazetesi (1932), Gündüz (1936 - 37), Gençlik (1938) dergilerinde günümüze kadar gelen şairliğinin, şiir, nesir-şiir türlerindeki verimlerini Güneş Yaprak (1953) adlı bir kitapta toplamış olan Prof. Tarlan'ın asıl faaliyet sahası Divan Edebiyatıdır. Yılların emeği, ona bu edebiyatın çeşitli şahsiyet, mesele ve metinleri üzerinde birçok inceleme ve monografiler hazırlamak imkânını sağladı. Ayrıca Zerdüş'tün Gataları'nı (1935), İran şairlerinden Gence'li Nizami'nin hem Divan'ını, hem de Leylá ve Meccun, Hüsrev ve Şirin mesnevilerini, Pakistan şairi İkbâl (1873 - 1938)'in Şarktan Haber, Esrar ve Rumuz (1958), Zebur-i Acemden eserlerini dilimize çevirdi. Türk şairlerinden Yavuz Sultan Selim'in, Neff'inin Farsça Divanları'nın Türkçeye çevirilerini yayımladı, konferanslarının bir kısmı da broşür halinde bastırıldı.

İnceleme ve Monografileri: Edebî Sanatlara Dair (1931, 1964), Şeyhi Divanını Tetkik (2 cilt, 1934 - 1936), Divan Edebiyatında Tevhidler' (1936), Divan Edebiyatında Muamma (1936), Metinler Şerhine Dair (1937), Metin Tamiri (1937), Hayali Beg Divanı (1945), Divan Şiiri (4 fasikül), Necati Beg Divanı (1963), Ahmed Paşa Divanı (1966), Zati Beg Divanı, vb.

Çeşitli cepheleri şu eserlerde incelendi: Yusuf Ziya İnan: Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan (1965), Haydar Ali Dirioz: Ali Nihat Bey (1965).

MTTB
Millî Türk Talebe
Birliği

TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Üniversite öğrenci ve öğretim üyeleri için
Amatör — Profesyonel

Şoför Ehliyet Kursları

Bütün muameleler Müdürlüğümüz tarafından yürütülür.

Adres: Millî Türk Talebe Birliği Trafik Eğitim Müdürlüğü Bâbıali Cad. No: 37 Cağaloğlu — İstanbul.
Tel.: 26 69 24 / 6

M. T. T. B.

MİLLÎ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ

FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

8. Devre Amatör Fotoğrafçılık Kursları

Kayıtlar devam etmektedir.

MTTB Fotoğrafçılık Kulübü Cağaloğlu — İstanbul

Tel.: 26 69 24 — 27 87 13

MTTB
Millî Türk Talebe Birliği
Eğitim M¼d¼rl¼đ¼

Asistanlar Y¼netiminde

¼NİVERSİTEYE HAZIRLAMA KURSLARI

Açılacak Devreler :

- 4 Nisan — 1 Temmuz 190 saat
25 Nisan — 1 Temmuz 160 saat
4 Mayıs — 1 Temmuz 140 saat
23 Mayıs — 1 Temmuz 125 saat
6 Haziran — 1 Temmuz 100 saat
13 Haziran — 1 Temmuz 100 saat
20 Haziran — İmtihan g¼n¼ 80 saat
27 Haziran — İmtihan g¼n¼ 80 saat

MTTB Eğitim M¼d¼rl¼đ¼ Cağaloğlu — İstanbul
Tel.: 26 69 24 — 27 87 13

Çanakkale Zaferini Kutlama Törenine Katıldık

Her sene olduğu gibi, bu sene de Türk Yüksek Tahsil Gençliği adına Çanakkale Zaferini kutlama törenine katılmamız katılmamızdır. Daha önceki senelerde olduğu gibi, Ulaştırma Bakanlığının özel gemi tahsis etmemesi sebebiyle, MTTB kendi imkânları çerçevesinde Çanakkaleye yedi büyük otobüsle gitmiştir.

Kafile 17. Mart. 1973 akşamı MTTB Genel Sekreteri Raşit Ürper'in başkanlığında yola çıkmıştır. Çeşitli faaliyetlerden ve 50 kişilik MTTB kursiyerlerinden müteşekkil grup gece yolculuğunu mehter marşları, şiirler ve konuşmalarla geçirmiş ve Pazar sabahı Eyiceabata varmıştır. Eyiceabattan Çanakkaleye geçişte törenle karşılanan arkadaşlarımız, daha sonra tören yerine gelmişler ve meydanadaki yerlerini almışlardır. Burada arkadaşlarımıza, törene katılmak için Balıkesirden gelen Millî Türk Talebe Birliği Balıkesir Orta Öğretim Komitesi kafilesi de iltihak etmiştir. Bu arada kafile başkanı Raşit Ürper ve bir grup arkadaşımız Çanakkale Valisi Ali Rıza Yaradanakul tarafından kabul edilmiş ve hoş gel-

diniz denmiştir. Komutanlar, vali ve diğer ilgililerle birlikte Yüksek Tahsil Gençliği adına da MTTB temsilcisi arkadaşımız tebrikleri kabul etmiştir.

Zafer yıldönümüne Türk Yüksek Tahsil Gençliğini temsilen tek kuruluş halinde MTTB katıldığı için Gençlik adına konuşmayı da Çanakkale Boğaz Komutanından sonra MTTB Genel Sekreteri ve kafile başkanı Raşit Ürper yapmış ve Çanakkale halkına şöyle hitab etmiştir.

AZİZ MİLLETİM

Çanakkale zaferinin 58. yıl dönümü münasebetiyle bayramınızı candan tebrik ederim.

Her birisi düşmana kan kusturmuş, vatanını kanının son damlasına kadar müdafaa etmiş Mehmetçikler olmak azminde olan Millî ve manevî değerlerine bağlı Türk Yüksek Tahsil Gençliği adına hepinizi hürmetle selâmlarım.

Aziz vatanımıza nâmahrem elini sürmemek için

Törene Türk Yüksek Tahsil Gençliği adına katılan MTTB kafilesi resmi geçitte..

M.T.T.B.
MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL MERKEZİ

1 - BASIN - YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

- Neşriyat Bürosu
- Haber Bürosu
- Araştırma Bürosu
- Teksir Bürosu
- Reklam ve Propaganda Bürosu
- Fotoğraf Bürosu

2 - DIŞ TÜRKLER MÜDÜRLÜĞÜ

3 - EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

- Lisan Okulu
- Fen Okulu

4 - FOLKLOR VE MÜZİK ENSTİTÜSÜ

5 - FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

6 - İŞ BULMA MÜDÜRLÜĞÜ

7 - KİTAP KULÜBÜ

8 - KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

- Seminer Komisyonu
- Konferans Komisyonu
- Münazara Komisyonu
- Gezi Komisyonu
- Tarihî Günler Komisyonu

9 - KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

10 - MEHTER MÜDÜRLÜĞÜ

11 - ÖĞRENCİ MESELELERİ MÜDÜRLÜĞÜ

- Eğitim Reformu Komisyonu
- Yurtlar Komitesi
- Orta Öğrenim Komitesi
- Yardım, Kredi ve Burs Komitesi
- Türk Kızları İlim ve Kültür Kolu

12 - SOSYAL İLİMLER ENSTİTÜSÜ

13 - M.T.T.B. SPOB KULÜBÜ

14 - SİNEMA KULÜBÜ

15 - TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ

16 - TESİSLER MÜDÜRLÜĞÜ

17 - TRAFİK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

18 - TURİZM ve DIŞ TEMASLAR MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK GENÇLİĞİNİN HİZMETİNDEDİR.

MTTB Basın - Yayın Müdürlüğü, Cağaloğlu - İstanbul
Sahibi: MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk
Yazı İşleri Müdürü: Mehmet Tekelioğlu
Dizgi ve Baskı: ÖZDEMİR BASİNEVİ Tel: 26 87 87

M.T.T.B.
MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ
GENEL BAŞKANLIK

- Babıâli Cad. 37, Cağaloğlu - İstanbul
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Derneği
- İ.D.M.M.A. Talebe Derneği
- Eczacılık Fakültesi Talebe Derneği
- Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Fen Fakültesi Talebe Derneği
- Gazetecilik Enstitüsü Talebe Derneği
- Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İktisat Fakültesi Talebe Derneği
- İst. Teknik Üniversitesi Talebe Derneği
- İşletme Fakültesi Talebe Derneği
- Kimya Fakültesi Talebe Derneği
- Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Talebe Derneği
- Orman Fakültesi Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İKİNCİ BAŞKANLIK :

- Atatürk Bulvarı No: 137/13 - Ankara
- Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Talebe Derneği
- Erk. Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Derneği
- Hukuk Fakültesi Talebe Derneği
- İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Derneği
- İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Polis Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği

ERZURUM İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI - TEL 1761

- Fen - Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği
- Ziraat Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

İZMİR İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞI TEL: 27206

- İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Talebe Derneği
- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği
- Tıp Fakültesi Talebe Derneği

KAYSERİ TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

KONYA TEMSİLCİLİĞİ

- Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği

TRABZON TEMSİLCİLİĞİ

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Derneği

Tel: Santral : 26 69 24 - 27 87 13
Genel Başkanlık : 26 36 74

Gençlik, Spor ve Müsteşarlık üzerine denemeler

Ne «10 yılda 15 milyon genç yaratık her yastan» ne de «Dağ başını duman almış», Marslar geride kalmıştı artık, 1967 sonbaharından itibaren. Ağzlar ciklet de-ğil, slogan çiğniyor, dudaklar kin, ihtiras ve husumetle aralanıyordu gençlik cephesinde. Güneşin harareti, so-ğuşun iliklere işleyen tesiri fayda etmiyor, yürüyor, miting, açık oturumlar, seri ve diri çalışmalar birbirini kovuyordu. Silâh seslerinin duyulmaması, bir üniver-sitetinin bıçaklanması, kursunlanması yahut işkence odalarına sokulmaması isten bile değildi, o günlerde.

İlgililer ilgisiz, polis kendi başının kurtulması çaba-sında, asayiş ve emniyet kuvvetleri «yukarıdan emir böyle» çerçevesinde sınırlı ve durum ta geldi «12 Mart Muhtırası»na kadar dayandı.

Türkiye'mizin en eski, en ciddi talebe teşkilâtı olan Milli Türk Talebe Birliği, 1967 senesinde de yine gerçek memleket evlâdlarının elinde, en kritik bir devrede iş-yan halindeki gençlik problemlerinin çözümünü uhdesi-ne almış, bunun sancı ve çabaları içindeydi.

«Haklı isteklere evet, anarşiye hayır» diyorlardı. Toplantılar, seminerler, nesredilen deklarasyonlar ve ne-ticeye ulaşıldığında fal taşı gibi açılan gözler, sözler.

120 bin üniversiteli gencin temsilcisi MTTB, 1968 senesi Ocak ayında görüşlerini açıkladı :

- 1 — Gençlik Meseleleri Enstitüsü,
- 2 — Gençlik Bakanlığı,
- 3 — Bölge Üniversiteleri,
- 4 — Gençlik Meseleleri Kurultayı.

Resmen Gençlik ve Spor Bakanlığı ismiyle müsem-ma, 200 bini aşkın yüksek tahsil talebesi arasında ve halkında bunu içten desteklediği ve isim taktığı «Spor Bakanlığı»nın hikâyesi böyle başlar. Gelsin İsmet Sez-gin, gitsin Adnan Karaküçük... Gelen de gideni deima aratıyor.

MTTB'nin gerek fikir yapısında ve gerekse kurulu-sunda önder olduğu o zamanın başbakanı ve içişleri ba-kanı tarafından da tescillidir.

MTTB vazifesini yapmanın verdiği gurur ve sevinç içindedir. Ve her gelen MTTB kuşağı, tuğlalarını aynı temel üzerine daha muazzam beyinlerle, katmerleşen gençlik problemleri karşısında ince, titiz ve mahir elleri ile ulvî ruh, meselesine müdrük irade ve şuur içinde çır-pınmaktadır.

İsmail Kahraman, Burhaneddin Kayhan, Ömer Öz-türk...

Bir nesle hitap etmiş, dertleri ile yanmış, kavrul-muş, uykusunu yitirmiş gençlik liderleri...

Hikâyemizi Spor Bakanlığı ile açtık, yine sporcu bir müsteşarla kapatacağız.

Bakanlıkları hepimiz bilirsiniz... Bakanlıklarda bir bakanlık... İsmi Spor ve Gençlik Bakanlığı, bu bakan-lığın müsteşarları var: Orhan Bilgin... «İsmi hiç de ya-bancı değil» diyeceksiniz. Eski Beden Terbiyesi Genel Müdürü, şimdi; Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Müste-şarı...

Bakanlığın mermer merdivenlerinden çıkacaksınız, solda bakan, sağda müsteşarların odaları. Sağ köşedeki en son odayı aralayıp, sekreter hanımdan «randevu» talebinde bulunacaksınız, «İstanbul'dan geldiğinizi» söyle-yip, «İsminizi» yazdıracaksınız. Yine sağdaki odaya «vaktiniz ve saatiniz geldiğinde» buyur edileceksiniz.

Şimdi karşımızda sporcu bir spor müsteşarı var. İri yapılı, cüsseli, gün görmüş ve geçirmiş bir zat-ı muhte-kar, yumuşak koltuklara gömülüyoruz. Ben flâşımı çı-dan ışık geliyor, diyafram yapıyorum, enstantane ile...

raşıyorum...

Sayın Bilgin, çok sade ve yumuşak bir dil kullanı-yor, «Bunları ise yazmayın, kendi aramızda konuşu-yuz» diyor bazan. «Olur» diye tamamlıyorum sözünü. Tebessüm ediyor. Sporcu spor müsteşarımız konuşu-ken, ben onu forması ile maça çıkarken düşünüyorum...

«Memleketimizdeki bütün kulüplerin futbol iç-ti masrafı 71 milyon Türk Lirası. Memleketimizde orta-la ma oynanan 2800 maç geliri 26 milyon TL'dir. 45 Milyon TL normal açık vardır. Oysa yapılan kongrelerde bu da-rum hiç kaale alınmaz.

Nereden ödeniyor 45 Milyon TL. da, aradaki farkı kapanıyor? Bilhassa Anadolu'daki spor kulüplerinde ba-ğış, teberru, mühim maçlarda biletle alınan... Tabii bunların hepsi zavallı fakir halkın cebinden çıkıyor. Ve gene de rahat değildir halk, saatlerce kuyrukta bekler, yağmurda çamurda bekler.

Profesyonel futbol, amatör sporun canına okumuş-tur. Türkiye'de eğitimci yoktur. 800 bedenci var ise de, ancak bunların 786'sı vazife görür. Diğer memleketlere göre ödeneklerimiz azdır. Herşeye sıfırdan başlıyoruz. Bunların başında da insan, tesis ve malzeme gelmekte-dir. Boş vakitlerin spora dönük oyunlarla değerlendiril-mesi icap eder.»

Bay Bilgin rakamlarla konuşuyor, kesin ve kat'i istatistiki bilgiler veriyordu. Ben ise Sayın Bilgin'i hâlâ spor sahalarında koşan bir sporcu olarak düşünmeye de-vam ediyordum. Bir ara durdu. «Burayı yazmayın» dedi. Gazetecilikte adettir, buraya nokta koy, satır başı aç esasa gel:

«Gençlik üzerine...» diyecek oluyorum, bir sağ kroşe gibi patlıyor dudaklarından:

«Efendim, bizde tabu haline gelmiş konular var-dır. Bunların başında da spor gelir. Esasında bakanlığın ismi konulurken, yalnız Spor Bakanlığı olacaktı, ama memleketimizde çeşitli baskı ve manevî güçler bunu yapmamızı engelledi. Esasında gençliği spor içinde ele-yirmek lazımdır. Bunun misallerini çoğaltabilirim. Mese-lâ Avusturya'da bunu bizzat gördük.»

Bilgin, sahasında otorite kurmuş bir insandı. Fakat açıklaması çok orjinal ve enteresandı. Halen «korku» ya mağlup oluyoruz.

Spor Bakanlığının yetkilileri fi tarihinde Almanya'ya inceleme ve tetkik gezisine çıkmışlar. Bay Karaküçük bu kafiyeyle dahil tabii.

Alman Gençlik teşkilâtları, spor tesisleri, bunlarla ilgili müesseseler, gezildi, görüldü.

Modernlikten yana tam not, başarı da öyle, tesis çok daha güzel, ve nihayet insan; o da en mükemmeli. Ama burada biraz durmak lazımmış.

Bu insanlar dallarında bunun fevkalâdesini yapı-mazlardı, bundan daha çok madalya toplayamazlardı. Malzemeler bu kadar maharetle hiç bir memlekette kul-lanılmazdı. Ama insan unsuru yok mu?... Bizimkileri fazlası ile meşgul etti.

İşte burada birkaç kalem durun:

Sporhanelerde, hostellerde, pansiyon ve kamplarda hatta hatta disko ve danskollerde çarşaf çarşaf Mao'nun Stalin'in, Troçki'nin, Che Guvera'nın, Marighella'nın Bayo'nun gölgeli, renkli, siyah-beyaz panoları vardı.

Spor ve Gençlik.

Ekibimiz böyle şeylere alışık değildi.

MTTB Genel Başkanı Ömer Öztürk, Eğitim Müdürü Abid Özmen «Allahla şarmadık» demek için ayağa ka-kıp, tokalaşırken, ben sayın Bilgin'i hep Teknik Üniversite'de...

Açık oturumun ardından «Millî Sinema»nın asgari müşterekleri

Geçen yıl kurulmuş olan Millî Türk Talebe Birliği Sinema Kulübü, hem kuruluş gayesi olan Millî bir sinemanın teorisini tesbit hususunda ilk adımı atmak, bu arada sinemamızda bu yönde çalışmalarda bulunmuş bazı yönetmenlerle de işbirliği yapmak, hem de yurdumuzda her alanda yeni yeni olgunlaşan millî düşüncemizin sinema alanındaki uzantısını tesbit etmek gayesiyle 10 Mart Cumartesi günü bir açık oturum düzenledi. Türk Sinemasından Halit Refiğ, Metin Erksan, Yücel Çakmaklı, Duygu Sağıroğlu'nun, (önceden davetli olarak geldiği halde, oturuma iştirak eden) Devlet Film Arşivi adına Sami Şekeroğlu'nun, Sinema Kulübü adına ise Salih Diriklik'in katıldıkları «MİLLÎ SİNEMA» açık oturumu, Üstün İnanç tarafından yönetildi. Daha önceden oturuma davet edilen Lütfi Ö. Akad ile Atıf Yılmaz ise, film çekiminde bulunmaları sebebiyle oturuma katılamadılar.

Başlangıcından, asgari müştereklerin tesbitine kadar, hatta bu tesbitte de kendini gösterecek şekilde, açık oturumda genellikle iki fikrin münakaşası yapılmıştır. Belli bazı yerlerde, birtakım temel meselelerden tamamen mutabakata varılabilmesine rağmen bu iki fikri açıp, bazen Millî Sinema'nın üzerine bina edilmesi gereken en önemli kaidelerinde uyuşamıyordu ki, oturuma konuşulanların büyük ve önemli kısmı bu ayrıntılar üzerine yapıldı.

Halit Refiğ ve Metin Erksan kısaca, Millî Sinema sorunları ortaya konurken bilimsel bir gözlemlerle mesele-

lerin temeline inmek ve milletimizin mazideki yaşayışlarını, sosyal münasebetlerini aynen perdeye getirmek yerine, bugünkü halkın duygularını, düşüncelerini, heyecanlarını dile getirmek gerçeği, dolayısıyla filimlerde Millî Kültür'ün yansımalarının doğru olamayacağı şeklinde ortaya koydukları tezlerini, dünyadaki her şeyi değiştiren olarak kabul ettiklerini de söyleyerek belirtmeye çalıştılar.

Bu arada Halit Refiğ kendi düşündüğü Ulusal Sinema'da, Türk sanatlarının fikri bakımdan karakterini inceleyerek, Türk sanatlarında ne gibi geleneksel unsurlardan faydalanılması gerektiğini belirtti. Şüphesiz Orta Oyunu, Karagöz, Minyatür gibi geleneksel sanatlarımız aynen sinemada kullanılamazdı. Bunları bugünün modern şartlarına uygulamak gerekirdi. Halit Refiğ bu hususu belirttiikten sonra kendi eserlerinden bilhassa Haremde Dört Kadın ile Bir Türke Gönül Verdim'i, daha az oranda da Gurbet Kuşları ile Fatma Bacı'yı bu fikrine uygun bulduğunu söyledi. Metin Erksan'ın Sevmek Zamanı adlı eserini, en dengeli Millî Sinema ürünü olarak tanımladı.

Metin Erksan ise, uzun uzun kendi milliyetçilik anlayışını meydana getiren tarihi olaylar üzerinde durduktan sonra Türk filim seyircisi üzerinde en önemli teşhisini, bu seyircinin ahlaklılık istediği hususu üzerinde koydu. Ayrıca kendi milliyetçiliğinin tabii sonucu olarak, bazı arkadaşlarının Millî Sinema olarak tanımla-

MTTB Sinema Kulübünün düzenlediği açık oturuma katılanlar. (Soldan sağa) Yücel Çakmaklı, Metin Erksan, Halit Refiğ, yönetici Üstün İnanç, Duygu Sağıroğlu, Sami Şekeroğlu ve MTTB Sinema Kulübünden Salih Diriklik.

nan eserlerinde de karşı çıktığını
edilmesine de karşı çıktığını

Açık oturumun diğer iki misali
ile Sami Sekeroğlu ise, konuşmalarıyla bu
nin yanında olduklarını hissettirmelerine rağmen de
nuda, bilhassa yüzeyde kalmayı tercih ettiler.

Duygu Sağiroğlu'nun, yurdumuzda uzun yıllar aydın de-
nince sadece batıya kucak açanların anlaşıldığını, ayrıca
harf inkılabının imkânını ortadan kaldırdığını, ayrıca
den faydalanma imkânını ortadan kaldırdığını, ayrıca
sözleri büyük ilgiyle karşılandı. Duygu Sağiroğlu kendi
filimlerinden Bitmeyen Yol ile Ben Öldükçe Yaşarım'ı
fikrine en uygun şekilde ortaya koyabildiği iki filmi
olarak gösterdi.

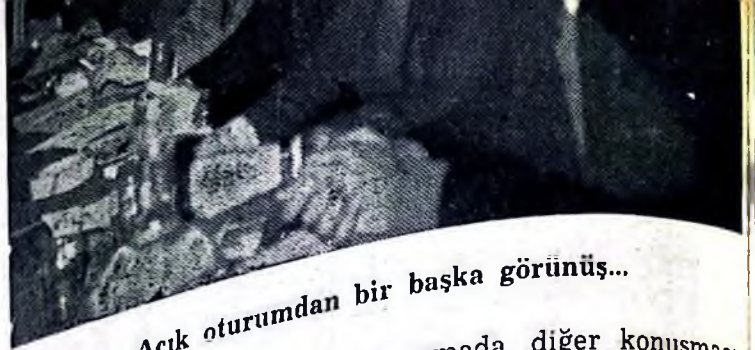
Sami Sekeroğlu ise konuşmasında bilhassa, başkanı
bulduğu Devlet Filim Arşivi bıraktığı intibaları olan mü-
nasebetlerini, onların kendinde bıraktığı değerlerinden uzak-
sarak, yeni kuşağın gittikçe milli değerlerden fay-
laştığını, bunda da yazı değişikliğinin, arşivlerden fay-
dalanmayı imkânsız hale getirmesinin büyük rol oyna-
dığını belirtti. Bu hususta verdiği misal, bir filme has-
özel bir örnek olması sebebiyle önemlidir.

Türk Filim Arşivi tarafından Duygu Sağiroğlu'nun
Bitmeyen Yol adlı filmi gösterilirken, filmin içinde bir
ezan sahnesi bulunduğunu gören gençlerden bir kısmı,
gerici damgası izlemeye lüzum görmeden hemen esere
rada salonda bulunan işçi elbiseli bir kısım seyirci ise,
«Oturun, oturun, bu güzel bir film» diyerek fikirlerini
belirtmişler...

Yukarıda kısaca açıkladığımız ve bilhassa Metin
Erksan ve Halit Refiğ tarafından müdafaa edilen bu bi-
rinci Ulusal Sinema görüşüne karşı yeni bir tez ortaya
koyan Yücel Çakmaklı ise Milli Sinema hakkındaki dü-
şüncelerini, tarihi bir birikim sonucu halkımızda mey-
dana gelen yaşayış biçimine, köke, asıl temele bağlı kalı-
narak ve bu temelle zamanımıza paraleller kurularak,
yani en kısa deyimle Milli Kültür'ün sinemada yansı-
tarif sonucu normal olarak kendiliğinden meydana çık-
masına rağmen Yücel Çakmaklı da ayrıca, kendi yapı-
ları Ulusal Sinema ile Refiğ ve Erksan'ın yaptık-
ları Ulusal Sinema arasında bir fark olduğunu
belirtti. Bu farkın da bilhassa, Milli Kültür'ün üç esası
olarak kabul ettiği ilim, sanat ve din değerlerinden ken-
disinin üçüncüyü, geniş anlamıyla bilhassa ahlâki boyut-
ları çıkış noktası olarak almasından ileri geldiğini söy-
ledi.

Yücel Çakmaklı kendi anladığı ve az çok eserlerin-
de de yansıtmaya çalıştığı, Milli Sinema'nın işleyebile-
ceği muhtevaya örnek olarak Selçuklu ve bilhassa da
Osmanlı yaşayışını gördüğünü, Milli Kültürün sinema
diliyle yansıtılması gerektiğini de söylerken, bu ideal
dönemlerden tarihi bir birikim sonucu halkımızda mey-
dana gelmiş öz değerleri bularak sinemada yansıtmak
gerektiğini ifade etmeyi arzuladığını belirtti. Ayrıca,
çok az olmasına rağmen aralarında yine de bir nüans
farkı bulunan Ulusal Sinemacılarla asgari müşteriye
yol açmak bakımından, sanatçının eserinde Milli bir bakı-
şından yola çıkmasının da yeterli olabileceği fikri
ileri sürdü.

Milli Türk Talebe Birliği Sinema Kulübü adına otu-
ruma katılan Salih Diriklik ise, kendinden önce bütün
yönetmenlerin, Milli Sinema anlayışlarını ve bu yönde-
ki eserlerini ortaya koyarak belli bir derecede tartışma-
larına rağmen, tesbit edilecek ilginç asgari müşterekler
yönünden pek büyük oranda dökümanlar ortaya kona-

Açık oturumdan bir başka görünüş...

maması sebebiyle yaptığı konuşmada, diğer konuşmacı-
ların fikirlerini eleştirerek, bunlar içinde katıldıkları
ve katılmadıklarını belirtip oturuma yeni boyutlar getir-
meye çalıştı. Bu arada ortaya attığı «bir Milli Sinemacı-
nın niteliklerinin tespiti» hususundaki fikri ise nedense,
ne daha sonra kendisine cevap veren Halit Refiğ ve Me-
tin Erksan, ne de yönetici Üstün İnanç tarafından pek
dikkate alınmadı.

Halbuki Türk Sinemasının bütün ekonomik sınırla-
malarına rağmen, bir filmiyle az çok Milli Sinemacılığın
sınırları içine giren, böylelikle halkın bir yerde sempa-
tisini kazanan bir yönetmenin, daha sonraki bir takım
limler çevirmesi, hem halk nazarında kazandığı sempa-
tiyi kaybetmesine, daha kötüsü de, sinemamızda henüz
yeni yeni olgunlaşmaya başlayan Milli Sinema anlayışın-
da seyircinin samimiyetsizlik sezmesine, onun bu anla-
yı, affedilmesi zor bir davranıştır.

Açık oturum sonrası basında çıkan bazı haberler,
genellikle de kasıtlı olarak M.T.T.B. Sinema Kulübü ta-
rafından yapılan açık oturumun olumsuz bir havada
geçtiği, yerli sinema üzerine yeni bir fikir teşekkül et-
tirmekten çok, işin, yapılacak sinemanın isminin Ulu-
sal mı, Milli mi olsun şeklinde bir münakaşaya döktü-
ğünü yazdılar. Hele daha kötüsü ve daha kasıtlısı, böyle
bir muvaffakiyetten en çok gocunan bir çevrenin yayı-
ladığı bir mecmuada oturum sonucunda, oturumu dü-
zenliyen kulüp ile Ulusal sinemacı yönetmenlerin anla-
şamayıp ayrıldıkları şeklinde yayılan bir şayiye idi.

Düzenlenen bir açık oturumda en önemli mesele,
şüphesiz oturuma katılanların tamamen olmasa bile,
belli bir müşteriye ulaşabilmesidir. MTTB Sinema Ku-
lübü'nün düzenlediği açık oturumda da böyle bir sonuca
varılmış ve en mühim birleşme noktası, bir Milli Sine-
ma eserinin bütün yabancı özelliklere, bilhassa batı in-
sanının fikri yapısı ve sinema anlayışına karşı, milli
özelliklerin muhafazası gerektiği şeklinde tespit edil-
miştir.

Bunun yanı sıra şüphesiz, yapılan toplantının bir
konferans değil, bir açık oturum olmasının tabii sonucu
olarak —yukarıda da kısaca özetlediğimiz şekilde— bel-
li başlı iki fikri nüans üzerinde durulmuştur. Ama asıl
temelde birleşildiğine göre, yapılacak Milli Sinemanın
önemli meselelerinden biri olmasına rağmen, Milli Kül-
tür'ün sinemada yansıtılıp yansıtılmama meselesi ve
buna benzer, fazla teferruata ait bazı hususların yeni
bir açık oturumun tabanını teşkil etmekten öte, oturu-
mun sonucunu engelleyici bir rolü olmamıştır.

Umut Suları başarıyla devam ediyor

Umut Suları'ndan bir sahne.

Milli Türk Talebe Birliği Tiyatro Müdürlüğünün almaya koyduğu Umut Suları büyük bir başarıyla oynanmaktadır.

Mustafa Miyasoğlu tarafından yazılan piyesi Milli Türk Talebe Birliği Tiyatro Müdürü İsmail Hakkı Biçer yönetmektedir. İstanbul Şehir Tiyatrolarından Yalçın Akçay'ın mizansenlerini hazırladığı piyesin müziğini Cemil Keskin, efektini Nasrullah Özsoy, ışıklarını da Hükel Alkan ve Saadettin Kültürel yapmışlardır.

1970 sıralarındaki bir talebe yurdunda geçen olayla konu edinen piyeste, yer yer, şiirli bir anlatım vardır. Piyenin oynanması münasebetiyle MTTB Basın -

Umut Suları'ndan bir başka görünüş.

Yayın Müdürlüğü tarafından bir tiyatro dergisi çıkarılmıştır.

Umut Suları'nda Naci Yapıcıoğlu, Recai; Ramazan Yıldız, İsmail; Mahmud Tanyol, Orhan; Murat Güneş, Doğan; Yılmaz Özkan, Selim; Abdüsselâm Uluçam, Ali Dayı; Zeki Duman, İbrahim; İrfan Şentürk, Metin; Ahmet Baydar, Kapıcı; Sevim Bağrıyanık, Meral; Ali Namal, Adam; Münife Arslan, Kadın; Meral Yücelen, Ayten; İbrahim Sözkese, Garson; Halit Köksal, Oktay ve Turhan Atalay, Cengiz rollerinde oynamışlardır.

Piyeste Recai, Doğan'ı kucaklamış, kapıcı da onları seyrediyor.

Doğan ve İbrahim telefon sahnesinde.

MTTB Voleybol Takımı bir engeli daha aştı

MTTB : 3 - Bakırköy : 2

MTTB Voleybol Takımı Bakırköy karşısında uzun ve çekişmeli bir mücadeleden sonra galip gelmeyi bildi. Bunda; daha az hata yapmanın yanında, gençliğinin ve sınırlarına hakim olmanın rolü de büyüktü.

İlk sete M.T.T.B. hızlı girdi. Hücumda ve pasta başarılıydı. Bunun sonucu MTTB 15-8 galip geldi.

İkinci sette M.T.T.B. ye rahvet çökmüştü. Bunda ilk setin oldukça kolay alınmasının rolü büyük oldu. Ve set 1-15 kaybedildi.

Üçüncü sete ise M.T.T.B. hatasını telafi etmek istercesine hızlı girdi. Nitekim bir ara sayılar 14-12 oldu. Fakat Bakırköy maça asılıyordu. Sınır harbi içerisinde geçen bu mücadeleyi de kazanan MTTB oldu: 18-16.

Dördüncü set: MTTB kesin hızını göstermek ister gibiydi. Birden ileri fırladı. Fakat Bakırköy mücadeleyi bırakmamıştı. Hücum adamlarının başarılı olmaları MTTB yi 15-11 mağlûp duruma düşürdü.

Maç seti: Azminden hiç bir şey kaybetmeyen MTTB hücumda ve dublajda başarılı göründü. Ve seti 15-13 olarak maçı da kazanmış oldu.

MAÇIN KRİTİĞİ

Bu neticeyle önemli bir engel aşılmış oldu. Fakat asıl mühim olan, düzeltilmesi gerekli hatalar ve üzerinde ısrarla durulması icabeden noktalardır.

Özellikle bir müdafaa takımı karakterinde olan MTTB, bu vasfını pek ortaya koyamamıştı. Bilhassa mü-

Maçtan bir görünüş.

dafaadaki yan adamların dublaja girmekte ağır davranmaları ve iyi top takip edememeleri çok sayıda plase verilmesine sebep oldu. Özellikle yorgunlukları her halinden belli olan pasörler, bu durumda etkili faktör olarak gözüküyorlardı.

Bu arada MTTB'nin Bakırköy önünde asıl oyununun yarısını bile çıkaramadığı da herkesin birleştiği tek noktadır.

MTTB Voleybol Takımı toplu halde : (Soldan sağa) Ali, Şuayip, Cavit, K. Ali, Mustafa, Murat.

2. Liselerarası masa tenisi turnuvası yapıldı

Milli Türk Talebe Birliği Spor Kulübü tarafından organize edilen 2. Liselerarası Masa Tenisi Turnuvası 8 ve 9 Nisan tarihlerinde Birliğimiz Kapalı Spor Salonunda yapılmıştır.

Masa Tenisi Ajanı Feridun Şenol'un rahatsızlığı sebebi ile bir müddet ertelenmiş olan maçlar çok heyecanlı geçmiş ve genç kaabiliyetlerin doğmasına imkân vermiştir.

Turnuvada Maarif Koleji, Sağmalcılar Lisesi ve Alman Lisesi başarılı gözükmiştir.

Çekişmeli maçlar sonunda birinciliği Maarif Koleji, ikinciliği Alman Lisesi, üçüncülüğü de Sağmalcılar Lisesi kazanmıştır. Bu arada geçen senenin şampiyonu İstanbul Erkek Lisesi'nin sonuncu olması Masa Tenisi camiasında sürpriz olarak tavsif edilmiştir.

Çift Erkekler kategorisinde Alman Lisesinden Natsut Akosman — Martin Anstock çifti birinci olmuştur. İkinciliği Marmara Kolejinden Alp Kambi — Timurtaş Onan çifti kazanmıştır. Tek erkeklerde ise Martini Anstock'un birinci olacağı zannedilirken 13 yaşındaki Mahir Özbayraç rakibini yenerek tek erkekler şampiyonu olmuştur.

İkinciliği Alman Lisesinden Martin Anstock, üçüncülüğü ise İstanbul Erkek Lisesinden Mahmut Uğurlu kazanmıştır.

Voleybol Takımımızın Kaptanı ve Antrenör oyuncusu Ali

Maçtan bir başka görünüş.

Turnuvanın tek erkekler şampiyonu 13 yaşındaki Mahir Özbayraç'a, MTTB Spor Kulübü idarecilerinden Mehmet Ersöz şampiyonluk kupasını verirken.

Türk Atletizmi açık oturumuna katılanlar toplu halde...

«Beden Eğitimi ve Güç Geliştirme Enstitüsü kuruluş çalışmalarının ikinci kademesi Cemâl Anadolu'nun 3 Nisan 1973 Salı günü yönettiği Türk Atletizmi açık oturumuyla gerçekleşti.

Açık oturumda Türk Atletizminin gelişmesi için gerekli olan unsurlar ele alındı, hepsi Türkiye şartlarına uygulanarak ortaya konuldu. Detaylara inilmeyerek fenomenlerin genel görünüşü ele alındı. Ve Türk Atletizminin gelişmemesinin sebepleri arandı.

Beden Terbiyesi Bölge Başkanı Sami Yavrucuk, Atletizm Milli Takım Antrenörü Turgay Renklıkurt, Asbaşkan Köseoğlu, Kamran Tekil ve bir çok Atlet ve Hakeemin katıldığı açık oturum, konuşmacıların işlerini bahane etmesi üzerine fazla sürmedi.

Açık oturuma katılanlar arasında oturuma yön veren şahıslar olarak Turgay Renklıkurt ve Köseoğlu göründüler.

Mikrofon ilk önce Turgay Renklıkurt'a verildi; Turgay Renklıkurt tahsilini Köln Spor Akademisinde yaptığından genel olarak fikirleri batılı spor adamlarının düşünceleriyle aynı paraleldeydi. Renklıkurt: «Batı eski çağlarda atletizm sporuna gerekli ilgiyi göstermemiştir. Ama beden güçsüz nesillerin fikri mücadele yapamadığını fark eden batı; eğitim görüşüne atletizmi de ekliyerek fikri mücadele yapabilecek nesil yetiştirme gayretine girişmiştir. Biz de atletizmi eğitim sahamıza sokmalıyız. Meselâ; Bulgaristan ve D. Almanya böyle yapmaktadır» demiştir.

Renklıkurt'tan sonra söz alan Sami Yavrucuk; Turgay Renklıkurt'un sözlerini reddederek D. Almanya ve Bulgaristanı örnek olarak kabul etmediğini söylemiş ve: «Çünkü Bulgaristan ve Doğu Almanya'da spor çok iyi yapıyor gibi gösteriliyor. Bizzat ben buna şahit oluyorum» demiştir. Açık oturumu yöneten Cemal Anadolu'nun Atletizmin ilerlemesi için hangi batılı sistemi kullanmalıyız sorusuna Sami Yavrucuk: «1968 Fransız Reorganizasyonu çok iyidir. Bu şöyle izah edilebilir: Okullara ait tesislerde belirli zamanlarda halk da çalışıyor. Böylelikle atletizmle kitle eğitimi mümkün olabiliyor. Ben Türkiye'de saha ve tesisin fazla olduğuna inanıyorum. Her şeyi koordinasyon yapılabilsin» demiştir.

Söz alan Atletizm Federasyonu as başkanı Köseoğlu:

«böyle bir açık oturuma lüzum yok. Biz meselelerimizi biliyoruz. Burada vakit kaybediyoruz.» deyince açık oturumda MTTB'yi temsilen bulunan Bekir Yıldız: «Biz atletizmin meselelerini biliyorsak bile halk, kamu oyunu bilmiyor. Ve acaba bildiklerimiz doğru mu. Köseoğlu birşey yapılacağına inanmıyorsa niçin Atletizm federasyonu'nda görevli? Köseoğlu sözlerinde haksızdır» demiştir.

JUDO HOCAMIZ ÇABITKAN İSTANBUL ŞAMPİYONU OLDU.

Geçen hafta İstanbul bölgesini Türkiye Şampiyonasında temsil edecekleri seçmek için yapılan «İSTANBUL JUDO ŞAMPİYONASI» nda MTTB Judo takımı, takım sıralamasında 3. oldu. Ferdi sıralamada ağır sikkette Feri Çabıtkan bütün rakiplerini yenerek şampiyonluğunu ilân etti.

Mersindeki Türkiye Judo Şampiyonasına katılacak 6 kişilik İstanbul Judo takımının 3 kişisi MTTB Judo Takımındandır.

Fürk atletizmi açık oturumu

Türk Atletizmi açık oturumuna katılanlar toplu halde...

«Beden Eğitimi ve Güç Geliştirme Enstitüsü kuruluş çalışmalarının ikinci kademesi Cemâl Anadol'un 3 Nisan 1973 Salı günü yönettiği Türk Atletizmi açık oturumuyla gerçekleşti.

Açık oturumda Türk Atletizminin gelişmesi için gerekli olan unsurlar ele alındı, hepsi Türkiye şartlarına uygulanarak ortaya konuldu. Detaylara inilmeyerek fenomenlerin genel görünüşü ele alındı. Ve Türk Atletizminin gelişmemesinin sebepleri arandı.

Beden Terbiyesi Bölge Başkanı Sami Yavrucuk, Atletizm Millî Takım Antrenörü Turgay Renklikurt, Asbaşkan Köseoğlu, Kamran Tekil ve bir çok Atlet ve Hakemin katıldığı açık oturum, konuşmacıların işlerini bahane etmesi üzerine fazla sürmedi.

Açık oturuma katılanlar arasında oturuma yönelen şahıslar olarak Turgay Renklikurt ve Köseoğlu göründüler.

Mikrofon ilk önce Turgay Renklikurt'a verildi; Turgay Renklikurt tahsilini Köln Spor Akademisinde yaptığından genel olarak fikirleri batılı spor adamlarının düşünceleriyle aynı paraleleyleydi. Renklikurt: «Batı eski çağlarda atletizm sporuna gerekli ilgiyi göstermemiştir. Ama beden güçsüz nesillerin fikri mücadele yapmadığını fark eden batı, eğitim görüşüne atletizmi de ekleyerek fikri mücadele yapabilecek nesil yetiştirme gayretine girişmiştir. Biz de atletizmi eğitim sahamıza sokmalıyız. Meselâ; Bulgaristan ve D. Almanya böyle yapmaktadır» demiştir.

Renklikurt'tan sonra söz alan Sami Yavrucuk; Turgay Renklikurt'un sözlerini reddederek D. Almanya ve Bulgaristanı örnek olarak kabul etmediğini söylemiş ve: «Çünkü Bulgaristan ve Doğu Almanya'da spor çok iyi yapılıyor gibi gösteriliyor. Bizzat ben buna şahit oldum» demiştir. Açık oturumu yöneten Cemal Anadol'un Atletizmin ilerlemesi için hangi batılı sistemi kullanmalıyız sorusuna Sami Yavrucuk: «1968 Fransız Reorganizasyonu çok iyidir. Bu şöyle izah edilebilir: Okullara ait olan tesislerde belirli zamanlarda halk da çalışıyor. Böylelikle atletizmle kitle eğitimi mümkün olabiliyor. Ben Türkiyede saha ve tesisin fazla olduğuna inanıyorum. Yeter ki koordinasyon yapılabilsin» demiştir.

Söz alan Atletizm Federasyonu as başkanı Köseoğ-

lu: «böyle bir açık oturuma lüzum yok. Biz meselelerimizi biliyoruz. Burada vakit kaybediyoruz.» deyince açık oturumda MTTB'yi temsilen bulunan Bekir Yıldız: «Biz atletizmin meselelerini biliyorsak bile halk, kamu oyu bilmiyor. Ve acaba bildiklerimiz doğru mu. Köseoğlu birşey yapılacağına inanmıyorsa niçin Atletizm federasyonunda görevli? Köseoğlu sözlerinde haksızdır» demiştir.

JUDO HOCAMIZ ÇABITKAN İSTANBUL ŞAMPİYONU OLDU.

Geçen hafta İstanbul bölgesini Türkiye Şampiyonasında temsil edecekleri seçmek için yapılan «İSTANBUL JUDO ŞAMPİYONASI» nda MTTB Judo takımı, takım sıralamasında 3. oldu. Ferdi sıralamada ağır sıklette İbrahim Çabıtkan bütün rakiplerini yenerek şampiyonluğunu ilân etti.

Mersindeki Türkiye Judo Şampiyonasına katılacak 6 kişilik İstanbul Judo takımının 3 kişisi MTTB Judo Takımındandır.

Judo takımımızın iki elemanı bir gösteri maçında.

MTTB Eğitim Müdürlüğü Gruplararası genel test imtihanı yaptı

MTTB Eğitim Müdürlüğü Üniversite Hazırlama Kurslarına katılan kursiyerleri kurs süresince bol bol test imtihanına tâbi tutmaktadır. Test imtihanları her derse ait konunun bitiminde yapılmaktadır. Testler, öğrencinin konuyu kavrayıp kavrayamadığı hakkında fikir vermekte ve aynı zamanda Üniversiteye Giriş İmtihanının bir tatbikatı yerine geçmektedir.

Yapılan bu testlerden farklı olarak, 27 Mart'ta bütün gruplar için MTTB Konferans salonunda bir Genel Test İmtihanı yapılmıştır. İmtihanda matematikten 50, fizikten 30, kimyadan 20 olmak üzere toplam 100 soru sorulmuştur. İmtihan 3 saat sürmüştür.

İmtihanın değerlendirmeleri 600 puan üzerinden yapılmıştır. Bu imtihanda 375 ve daha yukarı puan alan öğrenciler ikinci bir genel test imtihanına tâbi tutulacak ve bu imtihanda başarı gösteren 10 öğrenciye çeşitli hediyeler verilecektir. Birinciden beşinciye kadar elbiselik kumaş, altıncıya tek dalgalı radyo, yedinciye pelikan dolma kalem, sekizinciye otomatik pelikan kurşun kalem, dokuz ve onuncuya da çeşitli kitaplar dağıtılacaktır.

KURSIYER GECESİ

MTTB Eğitim Müdürlüğü kursiyerleri için bir gece tertip etmektedir. MTTB konferans salonunda yapılacak bu gecede Judo, Karate, Aletli Cimnastik, Teak Won do gibi spor, Artvin, Elâzığ, Antep gibi folklor ekipleri gösteri yapacaklardır.

Kursiyerler gecesinde Genel Test imtihanında ilk 10'a giren arkadaşlara hediyeleri verilecektir.

SANAT ENSTİTÜLERİ İÇİN KURLAR

Geçen sene ilk defa Merkezi Sistem imtihanından ayrı olarak 10 Ekimde yapılan D.M.M. Akademilerine ve İ.T.İ. Akademilerine giriş imtihanları bu yıl Temmuz ayına alınmıştır.

5 Temmuzda yapılacak imtihana Sanat Enstitüsü mezunlarını hazırlamak için MTTB Eğitim Müdürlüğü kurslar tertip etmiştir. Bu kursların ilk devresi 18 Nisanda başlayacaktır. Kurslar Matematik, Fizik, Kimya,

Elektrik Bilgisi, Teknik Resim ve Edebiyat derslerinden yapılacaktır.

ÜNİVERSİTE İMTİHANLARI İÇİN KAYITLAR BAŞLADI

Üniversitelerarası Giriş İmtihanı için aday kaydı 12 Nisanda başlamış bulunmaktadır. 15 gün devam edecek olan kayıtlar 28 Nisan Cumartesi günü sona erecektir. Bu tarihten sonra yollanan evrak üzerinde muamele yapılmayacaktır. Giriş imtihanı ise 6 Temmuz Cuma günüdür.

İmtihana katılabilmek için a—) Bir lise veya dengi okulun 1973 yılı bitirme imtihanlarına girme hakkına sahip olmak, b—) Bir lise veya dengi okul mezunu olmak, gerekmektedir. Bu duruma göre imtihana Sanat Enstitüsü, Teknisyen Okulu ve İmam-Hatip Okulu mezunları katılabileceklerdir. Ancak fakültele kesin kayıtlarda lise diploması istenmektedir. Bu okullardan mezun olanların fakültele girebilmeleri için, en geç güz döneminde fark derslerini vererek lise mezunu olmaları şarttır.

Üniversitelerarası Giriş İmtihanı sistemine bağlı müesseseler şunlardır: İstanbul, Ankara, Erzurum, Ege, Hacettepe, Boğaziçi, İstanbul Teknik ve Karadeniz Teknik Üniversiteleri; D.G.S.A., D.M.M.A., İ.T.İ.A., Sosyal Hizmetler Akademisi, Ankara Sağlık İdaresi Yüksek Okulu, Denizcilik Yüksek Okulu.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi her yıl olduğu gibi, bu yıl da ayrı bir imtihanla öğrenci alacaktır.

Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri, Sanat Okulu mezunlarına ayırdıkları kontenjanlar için 5 Temmuz Perşembe günü; İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri ise Ticaret Lisesi mezunlarına ayırdıkları kontenjanlar için 7 Temmuz Cumartesi günü yapılacak ayrı bir imtihanla öğrenci alacaklardır.

Akademilere müracaat Mayıs ayında başlayacaktır. Üniversite Giriş Formları MTTB Eğitim Müdürlüğü günde dağıtılmaktadır.

MTTB

MİLLİ TÜRK TALEBE BİRLİĞİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ ÜNİVERSİTEYE HAZIRLAMA KURLARI

Açılacak Devreler :

- 18 Nisan — 1 Temmuz — 160 Saat
- 4 Mayıs — 1 Temmuz — 140 Saat
- 23 Mayıs — 1 Temmuz — 125 Saat
- 6 Haziran — 1 Temmuz — 100 Saat
- 13 Haziran — 1 Temmuz — 100 Saat
- 20 Haziran — İmtihan günü — 80 Saat
- 27 Haziran — İmtihan günü — 80 Saat

Sanat Enstitüleri için Akademilere giriş kursları :

- 18 Nisan — 1 Temmuz — 160 Saat

Müracaat: MTTB Eğitim Müdürlüğü Cağaloğlu — İST.
TEL. : 26 69 24 — 27 87 13

MTTB Beden Eğitimi ve Güç Geliştirme Enstitüsü

Millî Türk Talebe Birliği Spor Kulübü tarafından
Beden Eğitimi ve Güç Geliştirme Enstitüsü adıyla yeni
bir teşekkül kurulmuştur. Enstitü kuruluş hazırlıklarını
bitirmek üzeredir.

BEDEN EĞİTİMİ VE GÜÇ GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ
Enstitü Başkanı: Ömer Öztürk,
Teorik Bilgi Komisyonu Başkanı: Doç. Dr. Kaya Çi-
lingiroğlu,

Araştırma Komisyonu Başkanı: Ruhi Sarıalp (Yük-
sek Denizcilik Okulu Öğ. Üyesi),
Koordinasyon Kurulu Başkanı: Turgay Renklilkurt
(Köln Spor Akademisi Mezunları).

Öğretim Üyeleri :

Taylan Uygur (Türkiye Su Altı Sporları Akademi-
si Öğretim Üyesi),
Ergun Hiçyılmaz (Tercüman Gazetesi),
Öner Özbec (Köln Spor Akademisi),
Doç. Dr. Salih Tuğ (İktisat Fakültesi),
Doç. Dr. Mazhar Özman (Tıp Fakültesi),
Bektaş Öztürk (Psikolog),
Enver Göçener (Voleybol Milli Takımı Antrenörü),
Cemâl Anadol (Atletizm Baş Hakemi),
Ali Gümüş (Tercüman Gazetesi).

ENSTİTÜNÜN STATÜSÜ

Netice; tesadüf veya şuurlu hareketlerin meydana
getirdiği bir bütündür. Neticeden veya neticelerden
memnun olmamak, tesadüflerden veya şuurlu olduğu sa-
mimnen çabalardan istenilen verimi elde edememek demek-
tir. Böyle bir oluştaki yapılması gerekli tek şey; netice-
yi meydana getiren unsurları teker teker beynin süzge-
cinden geçirmek sureti ile ikinci bir kere istenmeyen
netice ve neticelerin ortaya çıkmasını önlemek olma-
lıdır.

Türk Millî Eğitimi uzun yıllardır — batıdan getirilen —
katı kalıpları kabul eden ve kendisinin tarih boyu
meydana getirdiği kültür normuna karşı reaksiyonları
tatmin için ortaya çıkarılmış bütünleri doğru yönelmiş-
tir. Halbuki eğitimde düalist bir tutum olmalıdır ilerle-
yebilme için. Biliyoruz ki düalizm çift yönü, çift tutu-
mu kabul etmek demektir. Öyleyse amacımız; «bedenen
ve fikren aynı güçlükte yetiştirilmiş gençliğe sahip ol-
maktır.»

Eğitimde düalizm anlayışı Roma'da «Orandum est
ut sit mens SAMA IN CORDORE SAND» (Sağlam fikrin
sağlam bedende olması gaye ve dileğimiz olmalıdır)
cümlesiyle başlar; Kanunî Sultan Süleyman'ın spor ko-
ordinasyonu ile gelişir ve batı tarafından absorbe edilir.

Eğitimde düalizme karşı reaksiyonlar ilk önce batı-
dan gelir. Bunun başlangıcı katolik Tertallia'sun «Pal-
districe diaboli negotium» «Palestrada yapılanlar —be-
deni faaliyetler— şeytan işidir» sözleriyle olmuştur.

Bu görüş; beden eğitiminin uzun yıllar boyunca genel
eğitim faaliyetlerinden sayılmamasını sağlamış; eği-
tim anlayışının sadece fikri hareket niteliğinde olduğunu
zannettirmiştir.

Eğitimin temel unsurlarını, 18. yüzyıldan beri batı-
daki prensiplere göre tesbit etme gayretinde olan Tür-
kiye, daima bu aksak görüşün esiri olmuş ve gerekli
hamleleri yapamamıştır.

Batı bedenlen güçsüz nesillerin fikri mücadele yap-
madığını geç de olsa fark etmiş, eğitim görüşünde gereki-
li değişiklikleri yapmış, bu değişme neticesi bedenen ve

fikren aynı güçte nesiller yetiştirilme gayretine gi-
rişmiştir.

Zaman; problemler ve çözümler getiren bir değer
hükmüdür. Problemleri sadece ortaya koymak veya
problemlerin ortaya çıkarttığı kara neticeler karşısında
çözüm getirmeyecek sızlanmalarda bulunmak, gerçekle-
ri büsbütün görememe gibi bir durum yaratır.

Zaman; affetmez bir dürüstlikle, batının yanlış eği-
tim prensiplerine göre tesbit edilmiş Türk Millî Eğitimi-
nin bu eksikliğini, halledilmesi zorunlu bir problem ola-
rak ortaya çıkarmıştır.

Türk gençleri kafaları bilgi, bedenleri çaresizlik ve
ruhları yalnızlıkla dolu bir kitle olmuştur.

Batının yanlış eğitim görüşüyle yetişmiş Eğiticilerin
«Beden eğitimine ayrılan zamanın kaybolan zaman» ol-
duğu anlayışı sınırlı, kendine güveni olmayan bedenen
zayıf, kolektif yaşamak şuurundan habersiz, bencil bir
nesil yetiştirmekten başka bir netice meydana getirme-
miştir.

Aynı görüş bütün eğitim müesseselerinde etkisini
yüz yıla yakın bir süre sürdürmüş ve sürdürmektedir.

Bu görüşlerin en tesirli olduğu müessese ise Yük-
sek Tahsil Üniteleri olmuştur. Hattâ aynı anlayış uzun
yıllar katı kalıplarla öylesine korunmuştur ki neticede,
son yıllarda kurulan müesseseler hariç olmak üzere hiç-
bir yüksek tahsil müessesesinde beden kültürüne yer
verecek, geliştirecek imkân ve tesis kurulamamıştır.

Problemlerin ortaya konulmasına paralel olarak çö-
züm yollarının da gösterilmesi, araştırma ve faaliyette
bulunulması, zamanın problemleri halledici özelliğinin
de cemiyette anlaşılmasının bir işaretidir. Bu gerekçe
ile;

Türk gençliğini ilim yönünden tatmin etme çabasın-
da bulunan Millî Türk Talebe Birliği eğitimimizin; yu-
karda anlattığımız temel prensip eksikliğinin bir neti-
cesi olan, şahısları bedenen asgarî gelişme ve kültürden
habersiz halde yetiştirme etkilerini gidermede faydası-
nı umduğu bir kuruluşu, çözüm yolu olarak teklif et-
mektedir.

KURULUŞUN İSMİ;

Organizasyonlar, zamanın ortaya çıkardığı ihtiyaç-
ları giderme gerekçesi üzerine bina edilmiş kuruluşlar-
dır. İhtiyaçların ortadan kaldırılmasını teklif eden ku-
ruluşların ileriki faaliyetlerinde yanlış hedefleri esas
alan stratejiler uygulamasını önleyen tek şey, kuruluş-
ların isimlendirilmelerinin hiç bir yanlış yoruma imkân
vermeyecek bir şekilde ortaya konmasıdır.

Spor; yenme ve yenilme gibi şahıs egoizmasını tat-
mini hedef alan bir organizasyonu tarif eden terimdir.

Beden Eğitimi; şahıs egoizmasını harekete getiren
bedeni eksiklikleri, bedeni vasıta ederek yok eden, yü-
celten eğitim karakterinde bir organizasyondur.

Güç gelişimi araştırma; Her organik yapı normal
şartlar altında, belirli verim özelliğine sahiptir.

Plânlı ve hedefleri önceden tesbit edilmiş faaliyet-
lerde organik yapılar daha fazla bir verim gücüne eriş-
ebilir.

Daha fazla verim gücü elde etme faaliyeti belirli sa-
halarda uzman idarecilerin araştırma ve idareciliğine
ihtiyaç gösterir. Bu tip idareciler ise kendilerine böyle
imkân tanyan müesseselerde yetişebilir.

Yukarıda anlatılanlar ve amaçlar kısmında izah edi-
lecek hususların ışığı altında;

Kuruluşun toplumun yenme ve yenilme gibi egoizma tatminini hedef alan bir gayeyle ilişkisi olmadığından,

Hedef olarak da; Cemiyeti ruhen ve bedenen gelişmiş bir bütün olarak görmek istediğinden, Bunun için de; Hedefe varış yollarının araştırılması esas alındığından.

Beden Eğitimi ve Güç Geliştirme Enstitüsü olarak isimlendirilmesi düşünülmüştür.

GAYELER;

Enstitü gayelerini, Türk Milli Eğitiminin temel gayelerini inceleyip, o gayelerdeki «Asgari Müsterekler»e bir an önce ulaşma gerçeğine göre hazırlamıştır.

Gaye olarak geliştirilmesi hedef alınan özellikler şunlardır;

a) Yüksek Tahsil gençliğinin bedeni gelişmesini düzgün şartlar altında var oluşunu sağlayarak;

1 — Üretken olarak daha uzun ömürlü mesleki faaliyetlerde bulunmasını temin etmek.

2 — Yurt Savunmasında gerekli görülen sağlıklı idareci kadroyu ortaya çıkartmak.

b) Şahısların birey ve cemiyet olarak kabiliyet ve güçlerini geliştirmek sureti ile.

1 — Kendilerine olan güvenlerini sağlamak.

2 — Cemiyet içerisinde iş yapabilme duygu ve özelliğini geliştirmek.

c) Bedeni faaliyetlerin kabul ettiği disiplin anlayışı ile,

1 — Şahsın disiplin ve iş ahlakını geliştirmek,

2 — Koordinasyon ve tertip duygusunu harekete geçirmek.

d) Bedeni faaliyetlerdeki çalışmalarla,

1 — İradeye hakimiyetin artırılmasını sağlamak,

2 — Fiziki dayanıklılık özelliğini pekiştirmek.

e) Cemiyetin bütün yaş guruplarının uygulayabileceği bedeni çalışma normlarını standart hale getirmek.

f) Yeni antrene metotları üzerinde çalışma imkânlarını sağlamak.

9) Eksik bir eğitim anlayışıyla yetiştirilmiş yüksek tahsil gençliğine, bu eğitim anlayışının vermediği bedeni gelişme imkânlarını sağlamak ve bu görüşün aksak taraflarını, gerçekçi bir araştırma ile efkârı umumiyyeye neticeleri ve çözüm yollarıyla — iletmek.

h). Enstitü açacağı sağlık istasyonu ile; Sporcuların vücut kontrollerini yapacak ve yetişen sporcuların gelişmesinde rol oynayacak âmilleri tespit ederek gerekli yerlere bildirecektir.

Köln Spor Akademisiyle yapmış olduğumuz yazışma neticesinde sporcu vücut kontrolleri için gerekli olan sağlık fişleri bize gönderilmiştir.

Enstitü sağlık fişlerini Türkiye sathına uygulayacak ve fişleri anadolu sathına dağıtacaktır. Bu sağlık fişlerinin doldurulması ise ancak modern sağlık araçlarıyla mümkün olacaktır.

GAYELERİN GERÇEK SEBEPLERİ :

Genç nesiller kendilerine, kendi değer hükümlerine uygun faaliyetler sağlandığı taktirde sıhhatli bir gelişme gösterirler. Büyük cemiyet çalkantılarının olduğu veya daha doğru bir deyimle, nesillerin kendilerine uymayan rolleri oynama ihtiyaçlarının geliştiği toplumlarda, yapılacak en basit bir araştırma ile; «imkân tanınmayan veya kendilerine imkân hazırlanmayan genç nesillerin; kendi değer hükümlerinin çok ötesindeki faaliyetlere merak saldıkları gerçeğini ortaya koyar.»

M.T.T.B. Türk Yüksek Tahsil gençliğini bu vaziyet-

te görmek istemediğinden, böyle bir çalışmaya girmiş-

Bugün inkâr edilmez bir gerçek ortada durmaktadır. Sportif alandaki başarılar milletlerin kültürel alandaki güçlerini, diğer milletlere kabul ettirmede bir vasıta olarak kullanılmaktadır. Bu vasıtayı en iyi şekilde kullanan milletler, en mükemmel neticeyi almaktadırlar.

En iyi kullanmadan ne anlaşılmaktadır?

a — En iyi saha ve tesis teminini mi?

b — En güçlü maddi kazanç temini mi?

c — Faaliyetlerin mümkün merteye daha geniş kitlelere yayılmasını sağlamak mı?

Türkiye'de şimdiye kadar ilk iki maddedeki esaslar hedef alınmış, elde edilen her başarısızlık, para ve tesis yokluğuna yüklenmiştir. Halbuki unutulmuş tek gerçek;

«Bir memleketin en büyük kaynağının insan kaynağı olduğu, bu kaynakların en geniş bir şekilde işlenmesiyle büyük imkân ve gelişme sağlanacağıdır.»

Bu gerçeği değerlendiren cemiyetler olgun bir davranışla basit tesisler ve fakat geniş kitle prensibiyle stratejilerini hazırlamışlardır. Meselâ;

Doğu Almanya'daki GREIFSWALD Üniversitesi erkek öğrencilerinin % 87'si, kız öğrencilerinin % 91,3'ü 1965 yılında bilfiil, aktif olarak bir kulüpte sportif faaliyete katılmaktaydı. Hatırlanacağı üzere Doğu Almanya spor aktualitesinde başarıda devamlılık gösteren küçük bir devlettir.

Beden Eğitimi ve Güç Geliştirme Enstitüsü gayelerini daima daha geniş kitleye hizmet esaslarına göre realize etme zorunluluğunu yukarıda anlatılan sebeplerden dolayı hissetmektedir.

GAYELERİN GERÇEKLEŞMESİYLE ELDE EDİLECEK NETİCELER NELERDİR?

Beden Eğitimi ve Güç Geliştirme Enstitüsü şu hedeflere varmayı gaye edinmiştir.

a — Türk Yüksek Tahsil Gençliğinde daha geniş bedeni kültür gelişmesini sağlamak.

b — Geniş halk kitlelerine bedeni eğitiminin gerçek yönünü pratik imkânlar yaratarak anlatıp, onları kullanılmayan rezerv durumundan güçlü kaynaklar durumuna getirmek,

4 — Yüksek tahsil üniteleri arasındaki birbirini tamamlayan unsurların koordine çalışmasını temin ederek daha mükemmel antrene ve güç gelişmesi metotlarını büyütmek,

5 — Kurulması plânlanmakta olan — Gençlik Me-seleleri ve Beden Eğitimi Akademisine — yapacağı akademik ön çalışmalarla imkân ve kamu ilgisi temin etmek.

BEDEN EĞİTİMİ VE GÜÇ GELİŞİMİ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜNÜN ÇALIŞMALARI :

Enstitünün çalışmaları öğretim açısından; zaman içerisinde gelişmesini tamamlama prensibine göre kademe realize edilecek şekilde uygulanacaktır. Uygulamada kabul edilecek ana prensip daha önce de söylendiği gibi kitle eğitimi olacaktır.

Faaliyetler ;

a — Yüksek Tahsil Gençliğine dönük eğitim faaliyetleri,

b — Halka dönük koruyucu ve geliştirici faaliyetler.

A — Yüksek Tahsil Gençliğine dönük eğitim faaliyetleri ve esasları;

(Devamı 16. sahifede)

Solcular tarihi akış içinde kaçınılmaz değişikliklerin sosyal ekonomik sebeplerle meydana geleceğini iddia ederlerken, sağ- lar bu değişimde sosyal ve ekonomik faktörlerin ikinci derecede olduğunu düşünmektedirler.

Dikkati çeken noktalardan birisi her iki uç aşırıların da idetli sıkıntı ve aşırı heyecanlık gösterdikleridir. Bu şahısların şiddetli politik aktivitenin bu sıkıntıyı silmek için haya konmuş bir müdafaa mekanizması olduğu iddia edilmektedir. Üzerinde durulan noktalardan biri de ebeveyn - evlat arasın- ki otorite tipinin devlet - fert arasındaki benzerliği lüzumdur. Güçlü bir baba otoritesi ile yetişmiş bir kimse aşırı liberal ve de- mokrat bir devlet tipinden haz etmemekte, otoritesiz dağılmış bir eden gelen bir kimse ise «antiotoritacılar» otoriteye dayan- yan bir idare özmekte ve ideolojisinde bunu vadeden sol re- lere meylenmektedir.

Yukardaki açıklamalardan anlaşılacağı gibi her iki sistemde fertlerde potansiel halde, şuurlu veya şuursuz olsun, mevcut sene karşı çıkış özlemi bulunmaktadır. Uygun provokasyonlar her iki uçta da grup protestoları başlatılabilir.

AKIL HASTALIĞI ANLAMI

Akil hastalığının ferdi bir hastalık olmaktan çok bir toplum şalışığı olduğu fikri yakın zamanlarda dikkati çekmeğe başla- ştır. Hernekadar hekimliğin ilk yıllarında bile tüberkülozun fa- lılık ve yetersiz beslenme sonucu ortaya çıktığı veya frenginin ntrolsüz bir seksüel serbesti sonucu yayıldığı bilinmekte ise bir tüberkülozunun herhangi sosyal şart ve kültürde değişik lirtiller gösterdiği iddia edilemez, buna benzer şekilde bir pnö- mi dünyanın her yerinde hemen tamamen aynı patomorfolojik illikler gösterir.

Acaba psikiyatri ve akıl hastası için de durum aynı mıdır? aştırmalar bunun böyle olmadığını meydana çıkarmıştır. Sos- ekonomik sebepler, tahsil durumu, politik faktörler, din, lisan im ve değişik beslenme düzenleri, değişik Psiko patolojik kil- c tablolar ortaya çıkarmaktadır. Diğer bir deyimle bir ülke için rakteristik olan şizofrenik belirtiler, bir başka ülke için aynı lüde rastlanmamakta, klinik formlar çok belirli farklar göster- ektedir. Daha genel bir deyimle çeşitli ülke insanlarının göster- çleri, fizyonel bir deyimle çeşitli fiziolojik farklılaşmalar aynı luğu halde Psikopatolojik unsurlar çok farklı olabilmektedir. i durum tedavi bakımından da çok önem kazanmakta fiziki be- tiler için tek tip tedavi geçerli olabildiği halde, akıl hastahğı n tatbik edilen tedavi metodları da aşıkâr farklar göstermekte- r. Belli kültürlerde normal addedilebilen bir kimse için, bir baş- . kültür pek ala aynı insana akıl hastası gözü ile bakabilmek- dir. Yine bazı kültürlerde toplum - akıl hastası arasındaki mü- sebetler çok katı ve çoğu kere insanlık dışı olabildiği halde bir şka kültürde normal Populasyondan bir ayrımı yapılmamak- dır.

Bu bakımdan akıl hastahğı hakiki anlamda bir hastalık ol- ayıp belli kültürlerde belli normlarla değerlendirilen itibari bir işünce, konuşma ve davranış tipi olarak düşünülmemektedir. Bu beple «Therapeutic situation» ları - Tedavi açısından durumla - gerekli veya gereksiz olabilmektedir.

Hastanın tedavi açısından durumunu daha iyi anlayabilmek in 19. Asrın ilk yarısına bir göz atalım. Bu devrede hekimli, ellilikle Nöro Psikiyatri, ancak varlıklı kimselerin kiralayabil- kileri özel bir sağlık koruyucusu ve kabilsse tedavi edicisi rolünde örürüz. Bunun dışındaki sosyal sınıflar için bu hekim ya ulaş- maz bir şarta veya lütfen yardım elini hoşlandığı veya acıdığı kimselere uzatır bir karakterdedir. Bu devrin çok ünlü CHARCOT- nu bile Pariste bu şekilde belli bir sınıfın hekimli olarak görürüz. ellilikle birincisi akıl hastahğı, diğeri Venerian hastalıkla ol- lak üzere bu iki grup illet uzun bir süre sadece ancak çok nüfuz- veya zengin kimselerin kendilerini tedavi ettirebildikleri bir hastalık olarak hüküm sürmüşlerdir. Akıl hastalıklarının mahi- yetlerinin bugünkü görüşlerden farklı olarak alınması, diğeri ta- rıftan emiyet içinde utanılacak ve bilhassa aile tarafından sak- tırılması gereken bir hastalık olarak görülmesi, bugün için bile hasta - Hekim, Hasta - Aile - Hekim arasında garip karşılan- lecek durumların meydana gelmesine sebep olmaktadır.

Ancak akıl hastasının tedavisinde «Privacy» adı verilen ve zel tedavi, özel hekim anlamına gelen bir tedavi şeklinin gerek- liliği ve vazgeçilmezliği bugünkü modern toplumlarda tereddütsüz kabul edilmektedir. Akıl hastasının cemiyet içinde hor görülmesi ve çeşitli Behavioral, psikolojik ve seksüel yetersizliklerin ferde lıncanc verici özelliği sebebi ile bu «Özel tedavi ve özel hekim

şartını değiştiremez bir duruma sokmuştur». Nitekim tanınmış Bulgar Psikiyatri hocalarından Uzunof, memleketimize yaptığı bir ziyaretinde hükümetinin halktan gelen bir zorlama ile psiki- yatri tedavisinde özel tedaviye imkân tanımak zorunda kaldığını itiraf etmiştir.

Diğer taraftan, devlet eliyle yönetilen sağlık tesislerinde, he- men sadece işçilerin tedavi için müracaat ettikleri dikkati çek- miş, bunun dışındaki sınıfların gene - özel tedavi - aradıkları gö- rülmüştür. Bu iki ucu birleştirmek amacıyla «Sağlık Sigortaları» kurulmuş ve ihtiyaca hemen belirli bir derecede cevap vermiş bu- lunmaktadır. Ancak halk arasında, sigortalı bir tedavinin, ücret- siz bir tedaviden pek farklı alınmadığı dikkati çekmiştir. Gerçek- te Sigorta kanalı ile yapılan bu tedavide biraz önce bahsedilen hekim - hasta sırdahlığı ve yakınlığı gerektiği kadar temin edil- miş bulunmaktadır. Hasta tarafından arzu edilen ve özel tedavi- de fazlası ile bulunan hekimin hastanın hizmetinde olma halı, si- gortalı tedavide de oldukça yerli getirilmiş bulunmaktadır. Bu lstek farklarını karşılamak için İngiltere'de devlet, birisi ücretli, diğeri ücretsiz olarak iki çeşit tedavi imkânı temin etmiştir. Hastanın istediği hekime ve istediği şartlarda tedavi olabilmesi ancak karşılığını para olarak ödemesi ile kabil olabilmekte, an- cak aynı hasta eğer isterse hiç ücret ödmeden de hemen aynı standartta tedavisini yaptırabilmekte, ancak bu defa yer ve he- kim seçmemektedir. «Hemen İngiltere'deki sisteme benzer bir sistem Sovyet Rusya'da da uygulanmakta ve bir taraftan devle- tin deruhte ettiği ücretsiz tedavi, bunun yanında da ancak sos- yal pramidin tepesinde bir azınlığın istifade edebildiği özel teda- viye yer verilmektedir. Ancak bu sistemde hekimin hastanın hiz- metinde olması gereği gerçekleştirilememiş, hekim bir sağlık aja- nı olmaktan çok, bu kimse çalışabilir veya çalışmaz şeklinde hüküm veren ekonomik bir ajan hüviyetine bürünmüştür. Bu tip bir hekimlik şeklini askerliğini hekim olarak yapmış olan kimse- lerin daha iyi anlayacakları kanaatindeyiz. (FIELD - 1957). Bu arasturıcıya göre bugün Rusya'da siliik nörotik şikâyetlerle gelen hastalarına karşı hekimler aşıkâr bir emniyetlilik hissetmekte, bu kimseleri kendilerini kontrol eden bir ajan olarak düşünmek- tedirler.

Kaidelerin Sınıflanması

Bu kaideler tabiat kanunları ve biyolojik şartlar, tarif edil- miş hukuki kanunlar ve kaideler (Ahlaki değerler ve dini telkin- ler de bu grup içindedir), küçük grupların kendi aralarında koy- duğu kaidelerle taklit edilmiş âdetlerdir. (Kıyafetler, moda, eğ- lence tipleri, gibi).

a) Biyolojik kaideler insan vücudunun fiziki ve kimyası ile ilgilidir. Bu kaideler insanın çevresindeki canlı ve cansız şeylerle de yakından alakalıdır. Beslenme, yiyecek ve korunma maddeleri gibi. Bu kaideler değişmez bir şekilde herkes için aynıdır ve ço- ğu kere gerek Allahın, gerek insanın kendisinin koyduğu kaidele- re de aykırıdır. Bu biyolojik kaidelerin birkaçı sonradan öğrenil- diği halde bir kısmı doğuştan bilinir. Doğuştan bilinenler, otoma- tik, şartlanmış, ve şahsa has olmayan cevap şekilleridir. Bu tip kaidelerin bilinmesinde ve tatbikinde hayvanların çok başarılı ol- duğu bir gerçektir. Nitekim bazı yüksek seviyeli maymunların oynadıkları oyunlar dışında hiç bir hayvanın biyolojik ihtiyaçları dışında gereksiz bir davranışı görülemez. İnsanlarda ise durum farklı olup hudutsuz bir imanijinasyon mevcudiyeti ve Psikolojik ihtiyaçlar onun hayat boyu biyolojisi dışında bir takım davranışlar içinde sürüklenmesine âmil olmuştur.

b) Sosyal, dini, ahlaki kaideler tarif edilmiş kanunlar ve yasaklar bu ikinci gruba girer. Biyolojik kanunların dünyanın her yeri için geçerliğine rağmen, başka dünyaların biyolojik kanunla- rının farklı olup olmadığını bilmiyoruz. Bu ikinciler coğrafik bir dağılım gösterir. Her ülke ve her toplum için farklı olabilir. Batılı insanın tanıdığı ilk din YAPMIYACAĞIN... emrini getirir. Bu emir ÇALMIYACAĞIN, öldürmeyeceksin. Bu son emrin ne se- beple sadece insanları içine aldığı, hayvanlar için geçerli olmadığı anlaşılammıştır. Bu emirlere insanı uymayı zorlayan cezalar da konkretize edilmiştir. Ateşin insanı yaktığı gibi Allah da insanı cehennemde yakar.

Bugünün insanı ise çoğu kere biyolojik kaidelerin de üstüne çı- kar bir şekilde sosyal kaidelere de bağlanmış. Dünyın insanı nasıl biyolojik kaidelere uymadığı anda yaşama şansını kaybetmiş ise, bu günün insanı da sosyal şartlara uymadığı anda hayatiye- tini devam ettiremez. Bu uyum ya çevre şartlarının değiştirilme- si veya bızatlı onâ uyum şeklinde kendini gösterir. (HOLLING- SHEAD 1965).

(Devamı gelecek sayıda)

(Başaralı 13. sınıfta)

1) Enstitü eğitimi mecburi ve seçmeli derslerden ibarettir.

2) Öğretim süresi bir kış ve bir yaz olmak üzere iki sınıftır.

3) Kış ve yaz sınıfları sonunda başarı imtihanları yapılır. Önce kış veya önce yaz sınıftan öğrenci eğitime başlayabilir.

4) Bir sınıfta başarıyla bitiren kişi, ikinci sınıfta maddi veya şahsi sebeplerle bir sınıfa ertelenebilir. Bir erteleme sınıfta hakkını kullanan, erteleme takip eden sınıfta, ikinci eğitim sınıfta başlamak zorundadır.

5) Mecburi veya seçmeli derslerin % 80'ine öğrenci devam etmek zorundadır. %25 oranındaki devamsızlık oranı öğrencinin o dersten başarısız olarak değerlendirilmesi zorunluluğunu doğurur.

6) İmtihanlar 100 puan üzerinden değerlendirilir. Herhangibir imtihanda başarı gösteremeyen, her sınıfta başında veya sonunda yapılacak imtihana girebilir.

7) Seçmeli veya seçmesiz 1 dersten 50 puandan az olarak başarılı olamayan kişi, tek dersten takıtlı olarak ikinci sınıfta devam edebilir.

8) İki veya daha fazla dersten muvaffak olamayanlara ikinci sınıfta başında ikinci bir imtihan hakkı verilir. Bu imtihanda takıtlı ders sayısını bir derse düşüren öğrenci, ikinci üst sınıfta devam edebilir.

9) Atletizm hariç diğer branşlarda iki kış veya iki yaz sınıfta şeklinde eğitimi takip edenler bitirme imtihanına girebilir.

10) Atletizmi esas branş olarak seçen kişiler bir kış ve bir yaz sınıfta eğitim yapma zorundadır.

Takibi Mecburi Dersler (Teorik);

A) Anatomi (Haftada 1 saat kış ve yaz sınıfta)

B) Fizyoloji (Haftada 1 saat kış ve yaz sınıfta)

C) Genel Kondisyon çalıştırma metotları ve fizyolojik esasları (Haftada 2 saat kış ve yaz sınıfta).

Takibi Mecburi Dersler (Pratik)

A) Genel kondisyon çalışma metotlarını uygulama

B) Masaj (kış ve yaz haftada 2 saat)

11) Seçmeli ders olarak konulan branşlardan kabul edilecek 1 tanesi esas ana branş olarak seçilmiş, kabul edilecek ve takibi mecburi pratik derslerin üçüncüsü olacaktır.

12) 1 Pratik esas branşın yanında ikinci bir pratik ders olarak devam zorunluğu vardır.

Seçmeli Dersler;

A — Atletizm.

B — Futbol.

C — Voleybol.

D — Basketbol.

E — Güreş.

F — Boks.

G — Cimnastik.

H — Judo.

J — Olimpik Cimnastik.

13) Haftalık ders saati 12 dir.

14) İki sınıfta başarıyla bitirenlere;

a — Seçtikleri branşın asistan antrenörleri olduklarına dair başarı diploması, (Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından tastik ettirilmesi hususunda çalışmalar yapılmaktadır.)

b — Başarı derecelerine göre;

1 — Altın. 2 — Gümüş. 3 — Bronz. Enstitü başarı rozetleri.

c — Açılacak Spor Akademisine imtihansız girmeye hakkı. (Gençlik ve Spor Bakanlığıyla bu husus için anlaşma edilmektedir.)

15) Bitiriş imtihanlarında bütün derslerin bitiriş toplamı üzerinden;

a — 90 dahil 100 puana kadar altın.

b — 70 dahil 90 puana kadar gümüş.

c — 50 dahil 70 puana kadar bronz başarı rozeti verilir.

16) Enstitüye herhangibir yüksek okulda mezun olmuş öğrenci olduğunu belgelendirebilenler kabul edilirler.

17) Seçmeli derslerin miktarı ileriki sınıflarda daha geniş seçme imkânı verecek şekilde fazlasıyla olacaktır.

B — Halka dönük koruyucu ve geliştirici faaliyetler.

Enstitü Bünyesinde yapılacak;

a) Kurslar.

b) Seminerler.

c) Film gösterileri.

d) Konferanslar.

e) Çeşitli yayın organları aracılığı ile yayınların halka duyurulması.

C — Değişik meslek gruplarının ihtiyacı olan standart bedeni geliştirme antrenman programı, çalışmalar ile gerçekleştirilecektir.

Bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesi esnasında ilgili meslek ve sosyal birliklerle temasa geçmek sureti ile çalışmaların daha yaygın ve etkili olması sağlanacaktır.

D — Enstitünün üçüncü ana gayesi de — Sağlık tasyonuyla — Sporcuların vücut kontrollerinin yapılmasıdır. İncelenecek konular şöyle tesbit edilmiştir;

1 — Şahısların spora başlamadan evvel — hangi branşta faaliyet göstereceğinin öğrenilmesi. Bu husus gerekli olan vücut kontrol cihazının temini ile gerçekleştirilecektir.

2 — Spor yapan şahısların faaliyet gösterdiği branşlardaki yeterliliklerinin tesbiti.

3 — Türk Sporcularını fizyolojik ve anatomik yönlerden inceleyerek sonuçları antrenörlere ve Köln Spor Akademisine bildirmek.

4 — Vücudunda aksama tesbit edilen sporcuların aksamalarını ortadan kaldıracak, harekete geçirecek reklı dış etkiyi temin etmek, enstitünün ana faaliyetleridir.